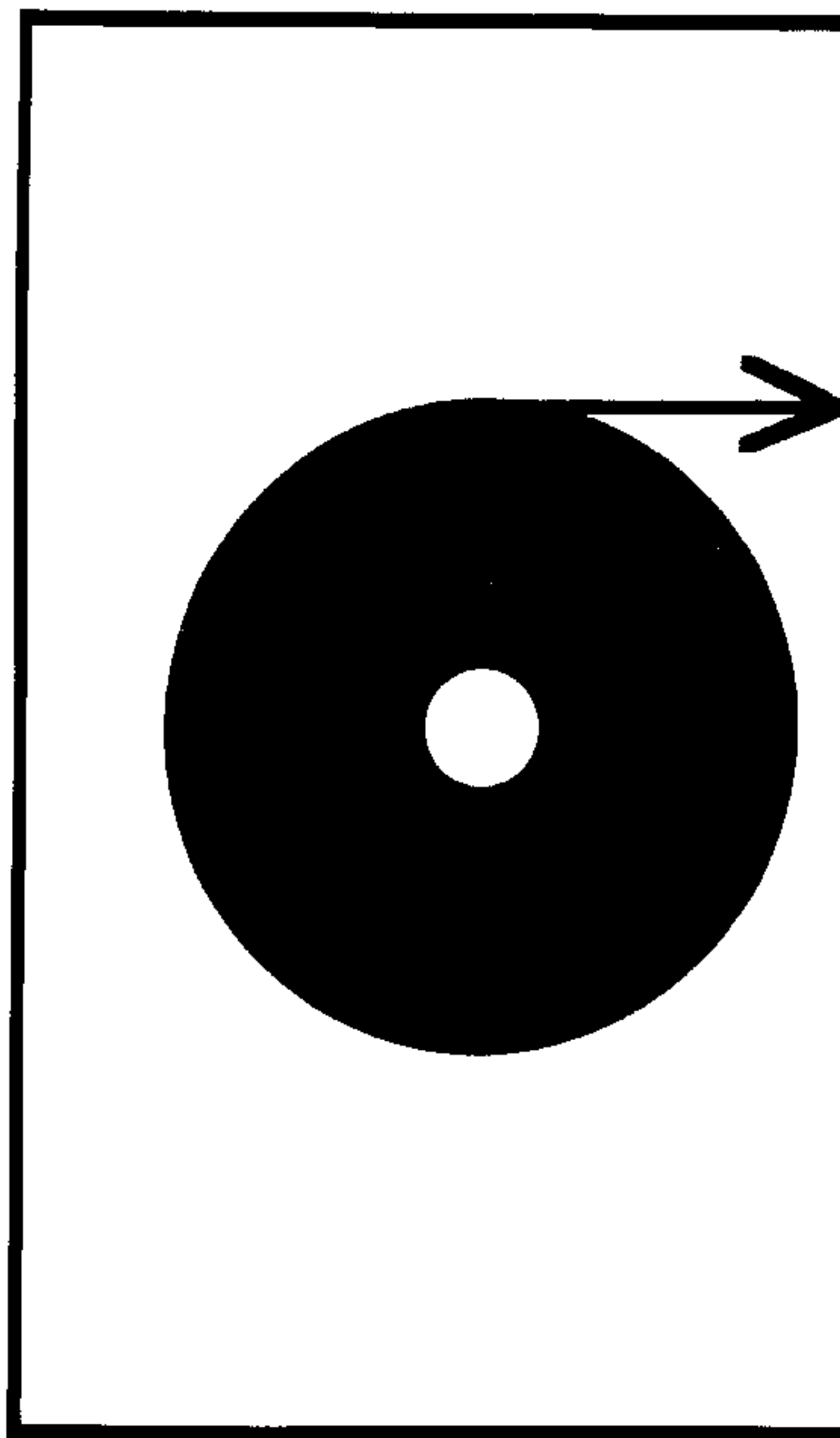
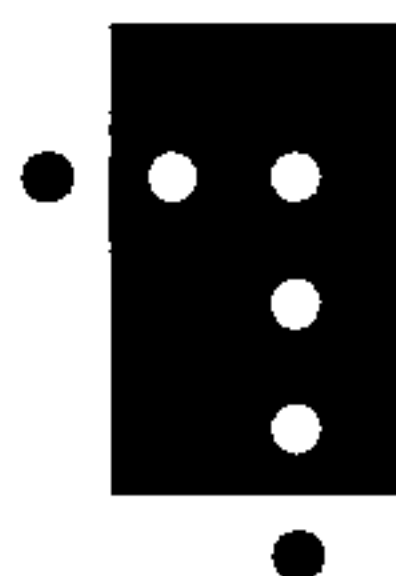

R

Na

Telephone: +47

LØGTINGS TIDINDI

1932

Løgtingstíðindi.

Eykatingsetan februar 1932

og

tann vanliga tingsetan 1932.

TÓRSHAVN

AB. FÆFO AMTSTIDENDE- & BOKTRYKKERI

1933.

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

INNIHALD

Fylgitingsetan febrúar 1932.

	bls.
1. Útbúnaðarlán	2
2. Semja millum útgerðarmenn og fiskimenn — Öyggjarvegurinn	11
3. Uppskot til avgerðar frá sjálfstýrisflokknum	11
4. Læðkan av havnaútreiðslum viðvíkj. fiski	12
5. Statslán til útgerðarmenn fyri at fáa akkord	12
6. Fíggjarligu viðurskifti lögtingsins	13
7. Ísvirki á Tvøroyri	15
8. Fiskavirki í Syðrugøtu	16
9. Tilskot frá amtsfátækrakassauum til Porkeris sókn	17
10. Broytan av lögtingslógini	17
11. Sjóvinnubankin	18
12. Ravmagnstöðin í Klakksvík	19
13. Almennir lýsingar	20
14. Bróstsjúkrahúsið í Hoydølum	21
15. Samtykt til lán til Viðareiðis sókn, Øøtu sókn, Hvalhæ sókn, Porkeris sókn, Farnen sókn og Høvs sókn	22

Tann vanligu tingsetan 1932.

	bls.
Løgtingslimirnir o. a.	1
Fastar nevndir	2
Aðrar nevndir	2
I. Løgtingslógini o. m.	
1. Broytan av lögtingslógini	5
Løn tingmanna	5
2. Skrivstova og nevndarrúm lögtingsins	5
3. a. Skipan tingsins	6
b. Fyrirspurningur til formannsins	7
II. Skúlamál.	
4. Studningur til eftirlønargrunn lærara	7
5. Skipan læraraskúlans	8
6. Studentaskúli	10
7. Eftirløn til læraraeinkju	13
8. Skúlaframs	14
9. a. Studningur til arkiv	16
b. Arbeidsrúm á arkivinum	18
10. Viðkan av amtsbókasavninum	19
11. Lærarahús í Mikladali	20
12. Skúlastova á Slættanesi	21

IV

	bis.
13. Skúlabyggingur í Vestmanna.....	22
14. Klakksvíkar kommunuskúli.....	23
15. Lervíks gamli skúli.....	24
16. Kommunalur realskúli í Vági.....	25
17. Studningur til nýggjan skúla í Vági.....	26
18. Skúla- og kirkjusýn.....	27

III. Kirkjumál.

19. Vágs kirkja.....	29
20. Kirkja í Hovi.....	35
21. — - Miðvági.....	36
22. Norðskála kirkja.....	36
23. Eiðis kirkja.....	37
24. Haldórsvíkar kirkja.....	39
25. Klakksvíkar kirkja.....	40
26. Kirkja í Árnafirði.....	41
27. Kirkjugarður í Kvívík.....	42
28. — - Dali.....	42
29. — - Miðvági.....	43
30. — - Froðbiar sókn.....	44
31. Lán til kirkjugravnin.....	45
32. Prestaflutningur.....	46
33. Byggingarkønur ráðgevari.....	47

IV. Telefoumál.

34. Frágreiðing frá millumtinganevndini.....	50
35. Tilbygging til telefonstöðuna í Tórshavn.....	50
36. Radioónáðir frá telefonstöðini.....	52
37. Studning til telefonstöðina í Skopun.....	53
38. Telefon Nes—Vág.....	54
39. Kæra frá Morten Luid, Tvøroyri.....	55
40. Telefonfelagstaxtir í Klakksvík.....	56
41. Telefon til Nesvík.....	58
42. Gjald fyri telefontelegrammir.....	59
43. Radiotelefonstöðin í Skúvoy.....	60

V. Sjúkrahús, lækna- og o. a.

44. Bróstsjúkrahúsið í Høydølum.....	61
45. Farsóttarhús.....	66
46. Nýtt sjúkrahús á Tvøroyri.....	67
47. Studning til elektrisk ljós í Klakksvíkar sjúkrahús.....	68
48. Samtykt til lán til Klakksvíkar sjúkrahús.....	68
49. Studningur til sjúkrahúsini.....	70
50. Driftin av teini føroysku sjúkrahúsinum.....	71
51. Lækni í Fuglafirði.....	73
52. Eygnalækni.....	73
53. Flutningsgjald til embætislækna.....	74
54. Medicinkistur.....	75
55. Tannlæknalógini.....	76
56. Broytan av sjúkrakassalógini.....	78
57. Prentan av medicinalfrágreiðing.....	80
58. Motorbáturin „Reyði Krossur“.....	80
59. Broytan av reglum um heilsupás.....	82
60. Studningur til felagið „Reyða kross“.....	83

	bls.
61. Studningur til „Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse“	83
62. Løn kommunulæknauna	84
Massør fyrri sjúkrakassarnar.....	84
Handkeypsútsøla av medikamentum í Húsavík.....	84
VI. Fiskivinna, grind o. t.	
63. Lóg um fiskivinnulán	85
64. Broytan av konkurslóginu	87
65. Broytan av sjóvinnulóginu	88
66. Broytan av trólaralóginu	89
67. Fiskametaraskipanin	90
68. Fiskivinna undir Grønlandi	92
69. Grønlandspurningurin	95
70. Rannsóknir í Fysturgrønlandi	97
71. Studnugur til fiskivinnu	100
72. Útgerðarlán til reiðarar	101
73. Lán móti pant í fiski	102
74. Snurivodsroyndir	103
75. Studning til Føroya fiskaútflutningsfelag	103
76. Ábyrgd fyrri lán til Føroya fiskaútflutningsfelag	104
77. Studning til p/f. Skipafelagið „Føroyar“	106
78. Studning til Magnus Skælling, Havn.....	106
79. Studning til tilvirkan og útflutning av sild	107
80. Studning til amboð at fanga kúfisk við	109
81. Lóg um hvalaveiðu.....	109
82. Skuld Ísvirkisins til jarðahvalsgrunnin	112
83. Stórhvalagjald frá A/S. „Det færøske Hvalfangerselskab“	113
84. Útflutningur av ferskum fiski við m/s. „Stauning“	114
85. Ísyrki í Klakksvik	120
86. Griudagarnið í Vestmanna	121
87. Endurgjald fyrri grindaskaða	122
VII. Landbúnaðurin o. t.	
88. Landbúnaðarlógirnar	124
Jørð til uppdyrkan	124
Vetrafriðing	124
Prestajørðin	124
89. Lundafriðing	125
Vatnalóg	125
Tarvalóg	125
Eplakontroll	125
90. Útskiftingarlógin.....	127
Útskifting í Porkeri.....	127
Hagaútskifting í Farnen.....	127
91. Landbúnaðarskúli	129
92. Seyðatvätt	130
93. Studningur til stjórnarstarv Føroya búnaðarfelags	132
Seyðabruksráðgevari	132
Studningur til at grava ræsir „suður í bergi“ í Svinoy	132
94. Studningur til jarðabruk	134
95. Studningur til flutning av jørðkálki	138
96. Útskiftingin í Trongisvági	139
97. Kostnaður viðvíkj. útskiftingini í Trongisvági.....	140
Búnaðarblað	140

	bls.
98. Studningur til setepladyrkan	141
Innflutningur av djórum	141
99. Bænarbræv frá Jacob Danielsen, Havn	141
100. Studningur til Dion Dalsgaard, Veibastað	143
101. Matrikulskattur	143
102. Friðan av Høvs firði	144
VIII. Vegir, brýr og lendingar.	
103. Frágreiðing sýslumanna um vegir, brýr og lendingar	145
104. Amtskommunalir vegir	148
105. Statsstudningur til amtskommunalar vegir	151
106. Vegir við ríkisstudningi	152
107. Kæra frá Vestmanna kommunu viðvíkj. studning til veg: Grønanes — Heljareyga	153
108. Studningur til brýr og lendingar	154
IX. Havnir o. a.	
109. Frágreiðing um havnir	169
110. Havnir við ríkisstudningi	171
111. Miðvág havn	172
112. Broytan av havnareglugerð fyri Vestmanna	174
113. — — — — — Særvág	175
114. Standardreglugerð fyri havnir	175
115. Vørugjald fyri klippfisk	177
116. Ábyrgdin fyri havnalánum	178
117. Samtykt til leigukontrakt viðvíkj. Vág havn	180
X. Ymisk lógmal.	
118. Moratorielóg o. a.	182
119. Revisión av lógini um rúsdrekka	183
Reglur viðvíkjandi ølsølu	183
Bann móti at selja tubbak til børn	183
Sølan av denatureraðum spritti	183
Alkohollæra	183
120. Lóg um fóll	185
121. Lóg um eitur	186
122. Radiológ	187
123. Broytan av automebílalógini	188
124. Lóg um ellisrentu	189
125. Broytingar í skattalógini	192
126. Lóg um „Arbejdsanvisning og Arbejdstøshedsforsikring“	193
127. Rættargongdslógin	194
Føroyskt mál	194
— rættarmál	194
128. Lønringin	195
129. Reglur viðvíkj. fremmandum agentum	198
130. XI. „Smiril“	199
XII. Kommunal mál.	
131. Reglur fyri kommunuroknskapum	201
132. Elektricitetstaxtir kommunanna	204
133. Heilsusamtykt fyri Kvívík	207

	bls.
134. Skattasamtýkt fyri Høvs sókn.....	208
135. Valstað í Funnlugsbótni.....	209
136. — - Rituvík	210
137. — - Árnafirði	211
138. Kommunuskattur á tryggingarfeløg	212
139. Samtýkt til lán til Høvs kommunu	213
140. — - - - Svínøyar kommunu.....	213
141. — - - - Hvalvíkar kommunu.	214
142. Lán til Gøtu kommunu	215
143. Áhyrgd fyri lán til Klakksvíkar kommunu	215
144. Samtýkt til Klakksvíkar sókn til keyp av bygningum	217
145. — - Miðvágs sókn til sølu av byggigrund	218
146. Refusión av ellisrentu.....	219
147. Klaga um expropriatión av jørð í Nólsoy.....	221
148. Vág kommuna studning til motor	222
149. Skrivstovuhald til formenn fyri kommunustýrum	223
150. Kæra um skattalíkan í Myknesi.....	224
151. Studningur til at seta arbeiðir í verk í Froðbiar sókn.....	225
152. Sæla av neystagrund í Fámien.....	225
153. Ffíirstaður kommunana	226

XIII. Ymist.

154. Mentunarmál.

Studning til Føroya djórasavn	228
— - ferðabókasavn	228
— - keyp av barnablaðum	228
— - kennaraskeið	228
— - „Varðan“	229
— - felagið „Grimur Kamban“.....	229
— - „Føroya færingrafelag.....	229
— - føroyska lestrarbók	230
— - barnaheimið í Vestmanna	231
— - útgevan av føroyskum sálmaløgum	231
— - at útgrava tær gomlu bóndagrundirnar uppi í Gerðabø	231
— - „Føroysk hús“	231
— - kvæðasavskrivn	231
— - vevskeið	232
— - preutan av mynstrum	232
— - Føroya fólkaháskúla	232
— - Chr. Matras	233
— - studerandi	233
— - Peter Poulsen (500 kr.)	233
— - — — (200 kr.)	233
— - Solveig Poulsen, Skopun	233
— - „Fællesudvalget for de færøske Afholdsgauiorganisationer“	233
— - Jens Chr. Johannesen	234
— - avymjingarhyljar	234
155. Nýur banki	235
156. Føroyskan seðilbanki.....	236
157. Oljugoymslur í Føroyum	237
158. Elektrificeran av Føroyum.....	238
159. Ókeypis rættarljálpi	238
160. Endurgjald til rættarvltalr.....	239
161. Útreiðslur við lögtingsval	241
162. Skipafelagið Føroyar.....	242

VIII

	bls.
163. Studning til Poul Johs. Djurhuus, Vági.....	243
164. Alment lýsingartíðindi	244
165. Heysikrani í Elduvík	246
Lendingin á Streymnesi.....	246
166. Studningur til lögtingssøguna.....	247
Uppskot til avgerðar.....	247
Føroyskt flag.....	247
Føroysk frimerkir	247
167. Avskriftir til landstingsmenn.....	247
168. Fyrirspurningur til formannsins.....	248
169. Skipan tingsins.....	249
170. Hini av amtmanninum greiddi mál	249
 XIV. Val av álitismonnum	 251
 XV. Figgjarlig viðurskipti.	
171. Almenn peningaviðurskipti Føroya	258
172. Amtsgrunnurin	258
173. Amtsfátækkakassin	259
174. Roknskapur vøruhandilsins.....	260
175. Byti av bilskatti	261

Tøluni í () ávísar nummari viðkomandi mál hevur í lögtingslistanum.

Eykatingsetan februar 1932.

Ár 1932, miðvikudaginn 3. februar kl. 10 f. p. varð Føroya Løgting sett.
Tann í 1931 valdi formaðurin, Edw. Mitens, segði frá, at tingið varð
steynt saman av amtmanninum eftir áheitan av kreppunevndini.

Bræv amtmannsins varð soljóðandi:

„Efter Krisudvalgets Begæring indkaldes Lagtinget til over-
ordentlig Samling Onsdag 3. Februar Kl. 10 Formiddag for at forhandle
om Krisehjælp til Skibafiskeriet.

Yderligere maa forhandles om Sikring af Midler til Amts-
kommunens daglige Drift.“

Tingmennirnir, ið vóru teir somu sum í 1931, vóru allir komnir saman.
Formannsval. Atkvøtt varð við seðlum. Joh. M. Fr. Poulsen fekk 10
atkvøður, Edw. Mitens 6 atkvøður, 7 seðlar vóru blankir. Her eftir varð Joh.
M. Fr. Poulsen valdur til formann og Edw. Mitens til næstformann.

Til *tingskrivur*ar vóru valdur uttan atkvøðisgreiðslu Gunnar Winther
og Johs. O. Joensen.

1. Útbúnaðarlán. (1).

Tann 8. februar varð málið beint í eina 7-mannanevnd við hesum limum: Andr. Samuelson, N. Nolsøe, Johs. O. Joensen, Mitens, Nielsen, Patursson og Dam.

Tann 8. februar varð framlagt soljóðandi Forslag til Beslutning:

Fra Flertallet (Dam, Johs. O. Joensen, Nolsø og A. Samuelson).

Lagtinget beslutter:

1. Til Færø Amts Repartitionsfond at optage et midlertidigt Laan paa 100.000 Kr. af følgende under Lagtingets Bestyrelse sorterende Midler, nemlig:

Økonomisk Fond	60.000 Kr.
Telefonvæsenet	30.000 -
Fonden til Jordhvalens Afløsning	10.000 -

100.000 Kr.

Laanet forrentes med 4 pCt. p. A. og tilbagebetales, saa snart Fondens Status tillader.

2. At indkøbe indtil 5000 Tons Salt til Fiskerflaadens eventuelle Udrustning. Det hertil nødvendige Beløb bevilges af Amtsrepartitionsfonden. Saltets Aftagere refunderer Amtsrepartitionsfonden forholdsvis det af denne forskudsvis udbetalte Beløb efter Regler, der fastsættes af det staaende Kris udvalg.
3. Det staaende Kris udvalg bemyndiges til uopholdelig at iværksætte Saltindkøbet og til iøvrigt at gennemføre denne Reslutning i sin Helhed.

Minoritetet (Mitens, Nielsen og Patursson) forbeholder sig at fremsætte et samlet Forslag vedrørende Løsning af det foreliggende Krisespørgsmaal.

Tann 9. februar var málið til 2. viðgerð.

Tann 10. Februar varð framlagt soljóðandi Údvalgsbætur:

Flertallet (Dam, Mitens, Nielsen og Patursson) skal bemærke:

Under den foreliggende Krise, der særlig har ramt Øernes Hovederhverv Fiskeriet, bliver det nødvendigt for Lagtinget at paatage sig Forpligtelser til Støtte for Erhvervet ved Optagelse af betydelige Laan til Indkøb af Salt til Fiskerflaaden m. m., og det bliver sikkert paakrævet for Tinget paa anden Maade at træde støttende til.

For at skabe Basis for Optagelse af disse Laan og for Kriseforanstaltninger i det hele taget, anser man det for uundgåelig nødvendigt at skaffe Tinget større Indtægter. Vi anser det for forsvarligt at forhøje forskellige af de nugældende Toldsatser for Sprituosa og Tobak og Luksussukker med ca. 25 pCt.

Men dette kan ikke anses tilstrækkeligt, og vi foreslaar da, at de af Tinget i Samlingen 1931 vedtagne Afgifter paa forskellige Varer hurtigst sættes i Kraft, saaledes at Tinget ogsaa kan faa disse Indtægter og have Ad-

gang til at anvende dem, om nødvendigt, til Kriseforanstaltninger, der bliver nødvendige for at holde Erhvervslivet i Gang.

Mitens, Nielsen og Patursson mener, at der endvidere maa indføres en mindre Afgift paa nogle andre Varer, og vi foreslaar da en Afgift paa Kaffe, The, Kul og Coces og Olier og begrundet dette med Krisesituationen.

P. M. Dam tillader sig at fremsætte følgende vedrørende Krisespørgsmaalet.

Af de Forhandlinger, man har ført angaaende Udrustningen af den færøske Fiskerflaade, fremgaar

at største Delen af de færøske Redere er saa daarligt situerede, at det vil være umuligt for dem ved egne Midler at faa Skibene ud paa Fiskeri, saafremt de ikke erholder Støtte i Form af Laan til Indkøb af de forskellige Udrustningsartikler samt til Afbetaling af gammel Gæld, Beddingsregninger, Assurancepræmier for Skibene og Forsikringspræmier for Mandskabet etc.,

at Rederne nærer den Anskuelse, at Driften ikke vil komme til at bære sig medmindre, at den mellem dem og Fiskerne gældende Kontrakt ændres saaledes, at der indføres Besparelser i Driften,

at det derfor er et Hovedkrav fra Redernes Side, at Kontrakten ændres saaledes, at Kokkenes, Motorpassernes og Skippernes Procenter nedsættes, samt at Mandskabet i sin Helhed skal deltage i Udgifterne; de nærer Ønske om, at Lagtinget skal være medvirkende til en Ændring af Kontrakten,

at Fiskerne holder fast ved den i Kraft værende Kontrakt, hvilket de begrundet med, at Kontrakten ikke rettidigt er opsagt, og at de i det hele taget ikke har Raad til at give Afkald paa noget af det, Kontrakten hjemler dem; Fiskeriet har givet et saa usselt Pengendbytte til dem i de sidste Aar, at de ikke en Gang har kunnet erholde det allernødvendigste til Livets Ophold; de fleste Fiskere, der er Familieforsørgere, har derimod været nødsaget til at stifte Gæld hos Købmændene, der grundet paa de daarlige Tider ikke vil være i Stand til fremdeles at yde dem Kredit,

at direkte Laan til Rederne medfører, at de fleste af dem er nødsaget til at tage deres Udrustning fra de gamle Leverandører, hvorved Udrustningen utvivlsomt vil komme til at blive langt dyrere, end om den blev indkøbt ved fri Indhentelse af Tilbud fra alle Sider og ved Indforskrivning af store Partier ad Gangen, for mange Varesorters Vedkommende direkte fra Produktionsstedet,

at Staten ikke er villig til at yde et større Laan end 350,000 Kr., som ikke kan benyttes til Afbetaling paa gammel Gæld, Beddingsregninger, Skibs- og Mandskabspræmier; Laanet kan kun benyttes til Betaling af foreviste attesterede Regninger fra Leverandørerne,

at „Føroya Banki“ ikke ser sig i Stand til at yde noget Laan til Lagtinget uden Statens Garanti.

At det færøske Samfund ikke vil være i Stand til at bære det Tab, som Lægnngen af største Delen af Fiskerflaaden medfører, er alle Færinger utvivlsomt enige om, og at det derfor er Landets Pligt at træde til, nu da det private Initiativ man melde Pas, er der heller ikke delte Meninger om. Men at det offentlige skal paadrage sig Forpligtelser for gammel Gæld og gaa ud i yderligere Risiko for at opretholde den Drift, der er behæftet med mange unødvendige Udgifter og Forpligtelser, er under de nuværende Forhold næppe den rigtige Vej at gaa. Det maa betragtes som meget betænkeligt og næppe førende til et positivt Resultat for Færøernes Lagting paa nærværende Tidspunkt at gaa med til, foruden at give de nødvendige Midler til Udrustning til det forestaaende Fiskeri, at afbøde de værste Stød for Rederne ved at yde dem Laan til Afbetaling af deres Gæld, nu da Konflikten mellem dem og Fiskerne faktisk er blevet permanent, idet ingen af Parterne synes at ville fravige deres Standpunkt. Det maa ogsaa siges at være en daarlig

Samfundsøkonomi og til Skade og Svækkelse for Fiskerne, saavel som for hele Erhvervet i det kommende Aar, at det offentlige, i dette Tilfælde Lagtinget, der har de største Vanskeligheder med at fremskaffe de nødvendige Midler, yder Laan til Rederne for at afbetale deres Gæld, Penge, som vlst i mange Tilfælde kun har smaa Muligheder for at komme igen, samt til Indkøb af dyrere Varer, end man ellers er i Stand til at købe, naar man er fri af alle Forpligtelser til de enkelte Leverandører.

For at komme til et for alle Parter positivt Resultat menor undertegnede Mindretal, at man under de nuværende Forhold bør forsøge at lade Lagtinget og Føroya fiskimannafelag og Føroya skipara- og navigatørfelag overtage Udrustningen af de Skibe, som Rederne ikke ser sig i Stand til at faa ud ved egne Midler.

Naar Rederne lader deres Skibe ud, er det selvfølgelig i den Fortrøstning, at den Skibene ifølge Kontrakten tilfaldende Andel af Fangsten maa blive større end Udgifterne ved Skibet, og saa vidt man kan forstaa Rederne, saa er det deres Mening, at ved Indførelse af en effektiv Besparelse vil Driften komme til at bære sig ogsaa med den nugældende Kontrakt. Det ligger derfor meget nær at tænke sig, at Rederne er villige til for et Aar at overlade Skibene til Lagtinget, Føroya fiskimannafelag og Føroya skipara- og navigatørfelag, saafremt de bliver fritaget for alle eventuelle Tab ved Driften, og de ved nedennævnte Ordning føler sig beroliget med Hensyn til den nødvendige Appel til Kaptajn og Mandskab om Indførelse af Besparelse i Driftsudgifterne. I Tilfælde af Overskud, d. v. s., saafremt den Skibene ifølge Kontrakten tilfaldende Andel udgør mere end Dækning af Udgifterne i Form af Udrustning, Kaptajns, Kokkens og Motorpasserens Procenter, tilfalder Overskuddet Rederne eller Skibsejerne.

Saafermt Rederne er villige til at overlade Skibene til Lagtinget, Føroya fiskimannafelag og Føroya skipara- og navigatørfelag til foranstaaende Betingelser, er nærværende Mindretal af den Formening, at man lader Skibene gaa ud med den nuværende Kontrakt uændret, dog saaledes, at giver Skibet Underskud, skal det dækkes af Lagtinget med 60 pCt. Skipperen 9 pCt. Føroya fiskimannafelag, Føroya skipara- og navigatørfelag med henholdsvis 15 og 10 pCt. Alle Parter er saaledes gjort interesseret i, at Udgifterne nedsættes, Lagtinget og Skipporen direkte, Fiskere og Mandskabet indirekte gennem deres Organisation.

Paatager Lagtinget og Fiskerne sig Opgaven med Hensyn til at udrede Skibene, opstaar ganske naturligt Spørgsmaalet: Hvordan skal Familierne klare sig, mens Forsørgerne er paa Fiskeri? Hidtil har det i de fleste Tilfælde været saaledes, at de paa forventet Fangst har faaet Kredit hos Rederne eller Købmændene.

Naar Rederne overlader Skibene til andre at drive, bliver det vist vanskeligt for dem at give Kredit som hidtil. De nye Redere maa derfor tage sig af dette Spørgsmaal, saaledes at hver Familieforsørger, som er ombord i de af Lagtinget og Foreningerne udredede Skibe, erholder et passende Kvantum Nødvendighedsvarer, som Familierne kan faa tilsendt til billigste Pris. Disse Varer dækkes selvfølgelig lige straks, Fangsten er solgt.

Til Iværksættelse af foran skitserede Plan har Lagtinget for Tiden ikke de nødvendige Midler. Lagtingets Opgave i Forbindelse med denne Plan bliver først og fremmest at fremskaffe Midlerne, eller i hvert Fald at skabe en Basis for Erhvervelsen af disse.

Som allerede nævnt har Staten bevilget 350.000 Kr. til Fiskerflaadens Udrustning. Disse Penge disponerer Amtmanden over.

I Tilfælde af, at Lagtinget og de nævnte Organisationer paatager sig Udredningen, er undertegnede Mindretal af den Formening, at det maa være gennemførligt at faa bevæget Staten til at overlade de 350.000 Kr. til Lagtingets Disposition.

Saaframt vi kan faa de i Finansplanen af Lagtinget vedtagne Toldforslag plus Forslaget om Tændstikafgiften gennemført i den danske Rigsdag, maa vi kunne regne med at have en tilstrækkelig Garanti for Indtægter til Forrentning og Afdrag af et Laan paa 400.000 Kr.

Andrager vi om en Forhøjelse af Toldsatserne, som vi nu har paa Spiritus, Tobak m. m., samtidig som vi andrager om Ophævelse af Bestemmelsen om, at en Del af denne Toldintægt skal benyttes til ekstraordinær Afskrivning af Gæld, kan vi utvivlsomt med denne regne med en Merindtægt, hvorpaa vi kan rejse et Laan paa 200.000 Kr.

Saaframt Lagtinget sikrer sig disse Indtægter, maa man ogsaa kunne regne med, at Føroya Flakmannafelag ikke kan nære nogen Betænkelighed ved at laane Lagtinget Foreningens Midler, der siges at være over 40.000 Kr.

Vi har saaledes tilsammen 950.000 Kr., et Beløb, der utvivlsomt vil gaa med til Udrustningen samt til Levnedsmidler til de Fiskeres Familier, der ikke kan erholde Kredit hos de hjemlige Købmænd eller selv forskaffe sig Varerne.

Ifølge hele den finansielle Udvikling paa Færøerne i den sidste Tid staar det utvivlsomt klart for alle tænkende Færinger, at det er af største Vigtighed, at der bliver oprettet en ny Bank paa Færøerne.

„Sjóvinnubankans stovnaðarnevnd“ har et Andragende hos Lagtinget om, at Lagtinget tegner 60.000 Kr. Aktier i den nye Bank, saaledes at 30.000 Kr. betales ved Tegningen. „Stovnaðarnevndin“ oplyser, at saaframt Lagtinget tegner disse Aktier, kan Banken stiftes og begynde sin Virksomhed. Da man har begrundet Formodning om, at Lagtinget ved at tegne disse Aktier kan opnaa at faa den i sidste Lagtingssamling indgaaede Garantiforpligtelse paa indtil 500.000 Kr. hævet, og at Lagtinget kan opnaa et Laan i den nye Bank paa et Beløb, der i hvert Fald er større end de indbetalte 30.000 Kr., foreslaar undertegnede Mindretal, at man imødekommer Andragendet fra „Sjóvinnubankans stovnaðarnevnd“.

Et Mindretal (Johs. Joensen, Nolsøe og A. Samuelson) vil afgive en særlig Betænkning.

Forslag.

Era Flertallet:

- I. Lagtinget bemyndiger Kriseudvalget til at indkøbe indtil 5000 Tons Salt til Fiskerflaadens eventuelle Udrustning og til i den Anledning at foretage alt fornødent.
- II. Kriseudvalget bemyndiges til at optage det til Saltindkøb nødvendige Laan indtil 100.000 Kr. hos Pengeinstitutioner her i Landet eller andet Steds eller hos private og til i den Anledning at underskrive nødvendige Dokumenter.

Hvis et saadant Laan ikke kan opnaas rettidigt, skal Amtsrepartitionsfonden paa det Tidspunkt, som Udvalget fastsætter, optage følgende Laan hos nedennævnte Kasser, der sorterer under Lagtinget:

Økonomisk Fond	60.000 Kr.
Telefonvæsenet	20.000 -
Kirkefonden	10.000 -
Fonden til Jordehvalens Afløsning	10.000 -
	100.000 Kr.

Laanene fra Lagtingskasserne forrentes med 4 $\frac{1}{2}$ p. a. og tilbagebetales af Krisendvalget, naar dette skønner det muligt, og ellers efter Lagtingets nærmere Bestemmelse i den ordinære Tingsamling 1932. Naar Amtsfonden har optaget de ovenomtalte Laan, stilles 100.000 Kr. af Fondet til Krisendvalgets Disposition til Indkøb af Salt.

- III. Krisendvalget bemyndiges til hos Pengeinstitutioner eller hos private at optage Laan indtil 350.000 Kr. og i den Anledning foretage alt fornødent. Saafremt Laan optages hos private, ydes i Rente 6 $\frac{1}{2}$ p. a.
- IV. Lagtinget indstiller til Regeringen, at vedlagte Forslag om forskellige Afgifter ophøjes til Lov.

Forslag fra Dam.

- V. Lagtingets Krisendvalg bemyndiges til sammen med Føroya fiskermannafelag og Føroya skipara- og navigatørfelag at leje de Skibe, som Rederne ikke ved egne Midler er i Stand til at udrede. De med Redere og nævnte Organisationer nødvendige Kontrakter oprettes i Henshold til foranstaaende Betænkning.
- VI. Lagtingets Krisendvalg bemyndiges til sammen med Repræsentanter for hver af de under Punkt V nævnte Organisationer at forestaa det nødvendige Indkøb og Udredning af de lejede Skibe samt Salget og Tilvirkningen af disses Fangst, ligesom Krisendvalget bemyndiges til at antage en forretningskyndig Mand som Forretningsleder samt uddele de allernødvendigste Levnedsmidler til Familierne hos de nævnte Skibes Mandskab.

Opnaas ikke den nødvendige Enighed mellem Lagtinget og nævnte Foreninger, gives Krisendvalget frie Hænder at handle som bedst.

Fylgiskjal:

Forslag

til

Lov om Ændringer i Lov for Færøerne Nr. 58 af 8. Marts 1930
om forskellige Skatter og Afgifter.

1. § 1. I b affattes saaledes:

Af almindelig Brændevin og Akvavit i Fade eller Beholdere, der rummer over 1 Liter, for hver Liter:

af 8 ^o Styrke og derunder	150 Øre
over 8 ^o indtil 12 ^o Styrke	275 -
over 12 ^o Styrke	375 -

paa Flasker og andre mindre Beholdere for hver $\frac{3}{4}$ Liter:

af 8 ^o Styrke og derunder	200 Øre
af 8 ^o indtil 12 ^o Styrke	300 -
over 12 ^o Styrke	450 -

2. § 1. I c affattes saaledes:

Af anden Slags Spiritus eller spirituøse Drikkevarer af enhver Slags i Fade eller Beholdere, der rummer over 1 Liter, for hver Liter:

af 8 ^o Styrke og derunder	250 Øre
over 8 ^o indtil 12 ^o Styrke	450 -
over 12 ^o Styrke	625 -

Paa Flasker og andre mindre Beholdere for hver $\frac{3}{4}$ Liter:

af 8 ^o Styrke og derunder	300 Øre
over 8 ^o Styrke indtil 12 ^o Styrke	500 -
over 12 ^o Styrke	750 -

Justitsministeren kan give Politimesteren Bemyndigelse til at give Dispensation for Indførsel af Spiritus til teknisk Brug mod nedsat Afgift.

3. § 1. 1 d affattes saaledes:

Af ren Spiritus over 12° Styrke, der indføres til Apoteker til Brug ved Tilberedelse af Medicinalvarer, for hver Liter 45 Øre, imod at Apotekeren for hver Gang afgiver skriftlig Erklæring paa Tro og Love om, at den indførte Spiritus udelukkende vil blive anvendt til medicinal Brug. Hvis saadan Spiritus denatureres af Apotekeren til Hospitalssprit efter Regler, der fastsættes af Justitsministeriet, vil Afgiften af den til Denaturering benyttede Spiritusmængde blive refunderet Apotekeren.

4. § 1. 4 affattes saaledes:

Af Tobak, Cigarer, Cigarillos, Cigaretter og Cigarethylstre, der indføres til eller fremstilles paa Færøerne, betales følgende Afgifter:

a. Røgtobak, hvis Indkøbspris uden Tillæg af Fragt eller Afgift efter nærværende Lov er 2 Kr. pr.

kg eller derunder	30	Øre	pr.	kg

b. Al anden Røgtobak	150	-	-	-

c. Spundet Skraatobak (spunnet tubbak)	40	-	-	-

d. Al anden Skraatobak og Snustobak	200	-	-	-

e. Cigaretter	200	-	-	100 Stk.

f. Cigarethylstre	150	-	-	-

g. Cigarer	400	-	-	-

h. Cigarillos	300	-	-	-

Justitsministeriet fastsætter Regler om Nedsættelse af Afgiften for Cigarer, Cigarillos eller Cigaretter, der fremstilles i Fabrikker paa Færøerne.

5. § 1. 5 affattes saaledes:

Af alle Slags Sukkervarer, der indføres til eller fremstilles paa Færøerne saasom Chokolade, Bonbons, Brystsukker, Konfekt, Marcipan, Pastiller, Sukkerkugler eller lignende, betales en Afgift af 75 Øre pr. kg. — Sirup, Melis, Tabletsukker, Farin, Puddersukker og alt andet Husholdningssukker, Kandissukker og Kakaopulver uden iblandet Sukker er dog afgiftsfri.

6. Som nyt Pkt. 6 indføjes i § 1:

Af følgende Varer, bortset fra almindeligt Rejsegods, svares som Afgift paa Indkøbsprisen:

a. Fodtøj med Overtøj, hvori forefindes Silke, samt andet Fodtøj, som helt eller delvis er foret med Silke eller silkeblandet Stof eller forsynet med For eller Besætning af Pelsværk, samt Lækfodtøj ..	20	%

b. Galanteri og Bijouterivarer samt Nipsager, herunder Guld- og Sølvvarer, Pletvarer og Fyrværkeri	20	%

c. Hætte, Huer og Kasketter samt Dele til saadanne	10	%

d. Instrumenter. Musikinstrumenter samt Dele til saadanne, Plader til mekaniske Instrumenter, Grammofoner, Fonografer o. l. Instrumenter samt Dele og Tilbehør dertil	15	%

e. Legetøj	20	%

f. Silke, herunder Kunstsilke, Silkevarer og Halvsilkevarer	20	%

g. Af Tændstikker svares en Afgift af 10 Øre pr. Pakke à 10 Æsker.		

h. Af Spillekort svares en Afgift af 1 Kr. for hvert Spil, der indføres eller tilvirkes.		

i. Af Postpakker, der indføres, skal svares almindelig foreskreven Told, forsaavidt de indeholder toldpligtige Varer, og ellers mindst 50 Øre pr. Pakke.		

7. Som nyt Pkt. 7 indføjes i § 1:

Af nedennævnte Varer, der indføres til Færøerne, svares følgende Afgift:

a. Kaffe, raa.....	15 Øre pr. kg
Kaffe, brændt og Surrogater.....	20 - - -
b. The.....	50 - - -
c. Kul og Kokes.....	100 - - Ton
d. Olier	$\frac{1}{4}$ - - kg

8. § 5 affattes saaledes;

Denne Lov træder i Kraft straks og forelægges til Revision for Lagtinget i Samlingen 1936.

Edw. Mitens framlegði soljóðand broytingaruppskot til löguppskotið:

Som nyt Punkt indsættes:

Til § 2, Stk. 1, føjes:

Dog erholder Kirkefonden ikke over 25.000 Kr. aarlig, og det eventuelt overskydende af de 20 pCt. indgaar i Amtsfonden.

Tann 11. februar varð framlagt soljóðandi Mötiveret Ändringsforslag frá Johs. O. Joensen, N. Nolsøe og A. Samuelson:

Undertegnede Medlemmer af Lagtingets Sambandsparti ønsker at udtale, idet vi henviser til det af os sammen med Lagtingsmand Dam under 8. dennes fremsatte Forslag til Beslutning om Indkøb af Salt og Beslutningen om Afsendelse af Telegram af D. D. til Ministeriet for Søfart og Fiskeri.

Hvis Laan kan opnaas, enten hos Staten, Pengeinstituter eller hos Private (Borgerlaan), er det en Selvfølge, at Lagtinget maa forpligte sig til at have de Beløb til Raadighed, som er nødvendige til Laanets Forrentning m. v. Selv om det er Forudsætningen, at de Virksomheder, Lagtinget støtter ved Laan, vil kunne forrente deres Laan og hell eller delvis tilbagebetale dem i Overensstemmelse med Laanevilkaarene, saa vil der mulig fremkomme Tab eller Forsinkelse ved Tilbagebetalingen, men dette kan ikke gaa ud over Lagtingets Kreditorer. Lagtinget maa sørge for, at dets Kreditorer faar deres Renter og Afdrag regelnæssig. Hertil maa der forbeholdes en Del af Lagtingets nuværende ekstraordinære Indtægter. Skulde disse skønnes at være for smaa, maa man se til at forøge dem. Dertil er vi villige, naar det viser sig, at de Indtægter, vi har, er for smaa. Men Oversigt herom mangler for Tiden.

Vi mener, at der i Øjeblikket ikke kan skaffes Udrustningslaan, der kommer dette Foraaars Skibsudrustning tilgode, paa et Toldforslag, selvom dette vedtoges af Lagtinget nu. Det eneste, som man i Øjeblikket i sidstnævnte Henseende bør gøre, er at bemyndige Kriseudvalget eller et andet Lagtingsudvalg til at forberede Revisionen af Toldloven og fremkomme med begrundet Forslag til førstkommande ordinære Lagtingsamling. —

Den Udrustningskredit, som skal bruges til Fiskerflaadens Udrustning, maa fremskaffes nu. Hos herværende Pengeinstitutter har Lagtinget ikke kunnet faa det fornødne Laan. Opnaas der ikke en større Udrustningskredit fra Staten end 850.000 Kr., vil formentlig $\frac{1}{3}$ af Fiskerflaaden blive liggende og 12—1500 Familieforsørgere vil blive arbejdsløse i Fiskerisæsonen. Regeringen er underrettet om Utilstrækkeligheden af den tilstedeværende Udrustningskredit. — Den Afgørelse, som nu endelig skal træffes af Regeringen, eventuelt Rigsdagen, vil formentlig være afgørende for $\frac{1}{3}$ af Fiskerflaaden, dens Fiskere og Rederier. Henvendelsen til Regeringen af i Dag er betydelig svækket ved, at Lagtingets Selvstyreparti dels har unddraget Henvendelsen Partiets Stemmer, dels ved at man har krævet tilkendegivet Regeringen, at man forbeholder sig at fremsende Mindretalsindstilling uden i mindste Maade

at antyde, hvad en saadan Indstilling vil gaa ud paa. Det sidste maa være ganske ædelæggende for Lagtingets Henvendelse til Regeringen i denne Sag, som i sig selv er vanskelig nok.

Vi mener at have gjort vort Bedste. Hvis nu intet sker, er det en fattig Trøst, at Ansaret fuldt ud falder paaa dem, som har lagt sig i Vejen for fornyede Henvendelser til Regeringen. Regeringens Ansvar bliver heller ikke riige i Sagen, al den Stund, denne er fuldt vldende om, at de tilsagte 350.000 Kr. er utilstrækkelige og at Lagtinget ikke uden Regeringens Medvirken kan skaffe, hvad der mangler.

Da Tingsamlingen nu maa slutte, er der ikke andet at gøre end at give Kriseudvalget en almindelig Bemyndigelse til at udføre, hvad der maatte være fornødent og overkommeligt for Lagtinget.

Forslag.

Lagtinget beslutter:

1. Til Færø Amts Repartitionsfond at optage et midlertidigt Laan paa 100.000 Kr. af følgende under Lagtingets Bestyrelse sorterende Midler, nemlig:

Økonomisk Fond	60.000 Kr.
Telefonvæsenet	30.000 —
Fonden til Jordehvalens Afløsning	10.000 —

	100.000 Kr.

Laanet forrentes med 4 % p. A. og tilbagebetales, saasnart Fondens Status tillader det.

2. At indkøbe indtil 5000 Tons Salt til Fiskerflaadens eventuelle Udrustning. Det hertil nødvendige Beløb bevilges af Amtsrepartitionsfonden. Saltets Aftagere refunderer Amtsrepartitionsfonden forholdsvis det af denne forskudsvis udbetalte Beløb efter Regler, der fastsættes af det staaende Kriseudvalg.
3. Det staaende Kriseudvalg bemyndiges til uopholdelig at iværksætte Saltindkøbet og til iøvrigt at gennemføre denne Beslutning i sin Helhed.
4. Kriseudvalget bemyndiges til hos Staten, Pengeinstituter eller Private at optage Laan indtil 350.000 Kr. og i den Anledning foretage alt fornødent, herunder Accept af Vilkaarene, Rentefod og Afdragstid. Der søges opnaaet, at Laanene skal være opsigelige fra Lagtingets Side ogsaa indenfor Tilbagebetalingsperioden, men uopsigelige fra Kreditors Side.
5. Kriseudvalget bemyndiges til at støtte Skibsudrustningen 1932 med de Midler, som gennem Laan maatte tilvejebringes til Lagtingets Disposition ud fra det Hovedsynspunkt, at saavidt muligt alle søgaaende Fiskerskibe kan komme ud paa Fiskeri, hvad enten det sker ved Hjælp af Skibets Rederi eller andre.
6. Kriseudvalget anmodes om at foretage det fornødne til Forberedelse af Revisionen af Toldloven af 1930 og til at fremsætte Forslag herom til første ordinære Lagtingssamling.

Sama dag varð framlagt soljóðandi Forslag til Bestutning frá Dam, Johs. O. Joensen, Nolsøe og A. Samuelson:

Der afsendes uopholdelig til Ministeriet for Søfart og Fiskeri et Telegram, formuleret som det vedlagte Udkast.

Mindretallet: Mitens, Nielsen og Patursson deltager ikke i Indstillingen.

Uppskot til fjarrit:

Ministeriet for Søfart og Fiskeri, København.

Det i Anledning Krisesituationen ekstraordinært indkaldte Lagting slutter sig til Lagtingets Krisesubvalgs Telegram til Ministeriet af 22. Januar 1932 om Nødvendigheden af at der tilvejebringes de i Telegrammet nævnte Midler til Fiskerflaadens Udrustning og at Lagtingsudvalg faar Medbestemmelsesret ved Laanydelser. 350.000 Kr. efter Lagtingets og andre sugkyndiges Skøn ganske utilstrækkelig til Formaalet. Den allerstørste Økonomi vil blive øvet ved Laanydelsen for at Beløbet kan blive begrænset mest muligt. Lagtingets Hjemsendelse udsat til Fredag Middag af Hensyn denne Sag. Vedtagelsen enstemmig med 13 Stemmer. Selvstyrepartiet bebuder Mindrelandsindstilling.

Sama dag var málið til 3. viðgerð.

Uppskot til avgerðar frá Dam o. fl. varð afturtikið.

Pkt. 1 frá meirilutanum Dam o. fl. varð samtykt við 13 atkv. — o.

Pkt. 2 og 3 frá minnilutanum, Johs. O. Joensen o. fl. burturfall.

Pkt. II frá meirilutanum, Dam o. fl., varð samtykt við 13 atkv. — o.

Pkt. 1 hjá minnilutanum varð soleiðis burturfallið.

Pkt. IV frá minnilutanum, Johs. O. Joensen o. fl., varð samtykt við 13 atkv. — 0.

Pkt. 3 frá meirilutanum var soleiðis burturfallið.

Pkt. V frá minnilutanum, Johs. O. Joensen o. fl., varð einmælt samtykt við 23 atkv. — 0.

Pkt. IV frá meirilutanum: Uppskot til lóg um broytingar í tollógini.

Pkt. 1—4 varð samtykt við 13 atkv. — 0. Pkt. 5 við 12 atkv. — 0.

Pkt. 6c burturfall, bert 11 atkv. — o. Pkt. 8g varð samtykt við 12 atkv. — 0.

Pkt. 8i varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall, men burturfall, tí bert 11 atkv. vóru fyri, eingin imóti.

Pkt. 6 soleiðis broytt varð samtykt við 12 atkv. — 0.

Pkt. 7a burturfall, bert 11 atkv. — 0.

Pkt. 7b varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall, men burturfall, bert 11 atkv. 0.

Pkt. 7c varð samtykt við 13 atkv. — 0.

Pkt. 7d varð samtykt við 12 atkv. — 0.

Broytingaruppskotið frá Mitens til uppskot meirilutans um nýtt pkt. 8 varð samtykt við 12 atkv. — 0.

Pkt. 8 verður broytt til pkt. 9, pkt. 9 varð samtykt við 12 atkv. — 0.

Formaðurin framlagði soljóðandi broytingaruppskot frá Patursson o. fl.:

Der tilføjes som nyt Punkt:

Lagtinget andrager Regeringen om, at det Udrustningslaan paa 350.000 Kr., for hvilket Staten har tilsagt Garanti, ydes som Laan til Lagtinget og stilles til Krisesubvalgets Disposition.

Andragendet fremsendes telegrafisk.

Meirilutin Mitens Patursson, og Nielsen tók sítt uppskot til lóg um broytingar í tollóglu og broytingaruppskot til uppskot meiriluti-nevndarinnar aftur. Uppskotið til lóg um broytingar í tollógini varð uppátturtikið av Dam.

Tolluppskotið soleiðis broytt varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall, men burturfall, bert 2 atkv. — o.

Pkt. 6. Uppskotið frá Johs. O. Joensen o. fl. burturfall, bert 10 atkv.—0.

Pkt. 5. Uppskotið frá P. M. Dam burturfall, bert 6 atkv. — o.

Pkt. 6. Uppskotið frá P. M. Dam burturfall, bert 6 atkv. — o.

2. Semja millum útgerðarmenn og fiskimenn (2) og Öyggjarvegurinn (13).

Hesi bæði málini voru beind í 7-mannanævdina viðvíkjandi útbúnaðarlán. Það framgengur ekki af gerðabókinni, hvað ið seinri er viðgjört hesum málum viðvíkjandi.

3. Uppskot til avgerðar frá sjálfstýrisflokkinum. (20).

Tann 10. febrúar varð framlagt soljóðandi uppskot til avgerðar frá sjálfstýrisflokkinum:

- 1) Under Hensyn til Justitsministeriets Skrivelse af 30. Juni 1930 til Formanden for Færøernes Lagting og samnes Skrivelse af 28. Juli 1931, endvidere Finansministerens Telegram til Lagtingets Kris udvalg af 29. Januar d. A., samt grundet paa den foreliggende Situation optager Lagtinget Forhandling med Regeringen om Fællesanliggenderne.
- 2) Der gives det af Lagtinget i Samlingen 1931 nedsatte Udvalg vedrørende Øernes almindelige finansielle Forhold Adgang til at engagere sagkyndig Bistand. Udvalgets Udgifter afholdes af Amtsrepartitionsfonden.

Tann 11. febrúar var málið til 2. viðgerð. Formaðurinn framlegði soljóðandi broytingaruppskot frá Viðstein o. fl.:

Til sidste Sætning i Punkt 2 føjes:

„med indtil 2000 Kr.“

Sama dag var málið til 3. viðgerð.

Uppskotið pkt. 1 varð sett undir atkvæðisgreiðslu við navnakali og samtykt við 12 atkv. — 0. (Atkvæddi ekki: Sambandsflokkurinn og J. H. Poulsen.)

Broytingaruppskotið frá Viðstein o. fl. til pkt. 2 varð samtykt við 13 atkv. — 0.

Pkt. 2 soleiðis broytt varð sett undir atkvæðisgreiðslu við navnakali, men burturfall, tí bert 11 atkv. voru fyri, eingin imóti.

4. Læðkan av havnaútreiðslum við- víkjandi fiski. (3).

Málið varð beint í 7-mannanefndina, sum tann 5. februar framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Rederiforeningen ansøger om, at Afgifterne vedrørende Salt, Klipfisk og Saltfisk nedsættes med 50 % i Havnene ved Tórshavn, Skopun, Miðvági, Trongisvági og Vági.

Under en extra Tingsamling har Tinget ikke kunnet indhente Erklæringer fra de vedkommende kommunale Bestyrelser, men indstiller, at saadanne indhentes gennem Amtmanden, og forsaavidt disse ikke gør Indsigelser, skal Udvalget anbefale, at de nævnte Vareafgifter nedsættes under Hensyn til de foreliggende Kriseforhold, i hvert Fald for Rosten af Aaret 1932.

Forslag.

- 1) Amtmanden anmodes om at indhente Udtalelser fra de paagældende kommunale Styrelser.
- 2) Under Forudsætning af, at disse ikke modsætter sig den ønskede Nedsættelse, anbefaler Lagtinget, at saadan finder Sted, i hvert Fald for Aaret 1932.

Tann 6. februar varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

5. Statslán til útgerðarmenn fyri at fáa akkord. (4)¹⁾

Málið varð beint í 7-mannanefndina, sum tann 8. februar framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Til undertegnede Udvalg er henvist et af Amtmanden udarbejdet Udkast til Lov om Udlaan af Statskassen til Redere paa Færøerne til Opnaaelse af Akkord og Udkast til Lov for Færøerne om Tillæg til og Ændringer i Lov af 14. April 1905 om Tvangsakkord udenfor Konkurs m. v.

1) Shr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 87.

Over Sagen har Færøernes Rederiforening afgivet Erklæring. Udvalget skønner, at der ikke i nærværende ekstraordinære Lagtingssamling vil blive Tid til at underkaste denne vigtige Sag den fornødne Overvejelse.

Man er derfor enig om at udskyde Sagens nærmere Behandling til førstkommende ordinære Lagtingssamling.

Forslag.

Sagen udsættes til førstkommende ordinære Lagtingssamling.

Sama dag varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv. — 0.

6. Fíggjarligu viðurskifti lögtingsins. (5).

Málið varð beint í eina 5-mannanevnd (M. Samuelson, Johan Poulsen, Winther, Debess og J. H. Poulsen), sum tann 6. februar framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen om Lagtingets finansielle Forhold til Betænkning, skal i Henhold til de af Amtet i Sagen fremskaffede Oplysninger tillade sig at fremsætte nedennævnte Udtalelser med tillsluttende Forslag, saaledes som det paa foreliggende Grundlag kan antages at være forsvarligt og paakrævet. Den af Amtmanden udarbejdede Oversigt viser, at A/S. Føroya Banki pr. 1. Januar 1932 har tilgode

a)	hos Amtsrepartitionsfonden...	Kr. 66.520,58.
b)	hos „Smiril“	„ 953,40.
c)	hos Sanatoriet	„ 5.798,95.

Ialt Kr. 73.272,88.

Desuden har Tinget betydelige Garantforpligtelser. Vedrørende de af Lagtinget garanterede Havnelaan fra Statskassen, der skal berigtiges af Amtsrepartitionsfonden senest pr. 15. Februar d. A., henstaar ubetalt Terminsydelser pr. 11. Decbr. 1931 til et samlet Beløb paa Kr. 12889,85. Af Laan optaget i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark, for hvilke Lagtinget staar som Garant, henstod der den 1. Februar d. A. som ubetalt Terminsydelser pr. 11. Decbr. 1931 ialt Kr. 18.788,00; hertil kommer Strafrente 5 % fra Forfaldsdag at regne.

Udvidelsen af Sanatoriet, ligesom Bevillinger fra sidste Lagtingssamling, kræver desuden formentlig betydelige Udbetalinger. Endvidere har Tinget ydet Garanti for et Laan paa 5000 Kr. til Andelsselskabet „Ísvirkí“. Hele dette Laan tilligemed Rente fra 11. Decbr. 1930 maa formentlig betales af Amtsrepartitionsfonden. Den Sagen vedlagte Oversigt over Kommunernes Restancer til Amtsrepartitionstonden udviser en samlet Restance paa ca. 110.000 Kr. Langt den væsentligste Del af dette Beløb er Restancer for Aarene 1930 og 1931. To Kommuner staar med Restancer helt tilbage til 1926. Dette sammenholdt med en foreliggende Oversigt over Kommunernes Restancer af Renter og Afdrag paa Laan, optagne i Færø Amts Sparekasse, tegner unægtelig et ret mørkt Billede af Øernes økonomiske Stilling, set paa Baggrund af den Erhvervskrise, vi er ude i. Det kan ikke nægtes, at saadan som Situationen tegner sig i Øjeblikket, er der overvejende Sandsynlighed for, at en stor Del af vor Kutterflaade bliver liggende til Foraaret, og Følgen heraf vil nævægerlig blive en almindelig Lammelse af samtlige vore Erhverv, der gerne enten direkte eller indirekte støttes af vort Hovederhverv: Fiskeriet. Sker dette, vil Følgerne blandt andet ogsaa vise sig derved, at saavel de kommunale som amtskommunale Indtægtskilder svinder ind, maa-ske til Dels standser, saa der endog bliver utilstrækkelige disponible Midler til Dækning af løbende Udgifter, og da Laan paa længere Sigt formentlig vil være vanskeligt at opnaa, er det formentlig nødvendigt, at Tinget tager Skridt til Imødegaaelse af denne Eventualitet. Til Amtets Henstilling om at tage under Overvejelse, om det ikke er muligt at opnaa en à Conto-Udbetaling af Statskassen vedrørende Tilskuddet til Sanatoriudvidelsen, og gennem Færdiggørelse af det ny Epidemihus at opnaa Udbetaling af Statstilskuddet 4000 Kr. til Karantæneafdelingen, kan man — efter at have skaffet sig Oplysning herom hos vedkommende Byggeudvalg — udtale, at Epidemihuset nu er færdigbygget, og man skal derfor henstille til vedkommende Byggeudvalg Landsnævnet — at foretage det nødvendige, for at en saadan Udbetaling kan komme i Stand. Paa samme Maade vil man henstille til Sanatoriudvalget at foretage det nødvendige i saa Henseende med Hensyn til Sanatoriudvidelsen.

Telefonvæsenet har en Del disponibel Kapital, ca. 54.000 Kr. i Sparekassen, men kan ventelig i den nærmeste Fremtid komme til at staa overfor store Udgifter til Sandøkabelet, der som bekendt har naaet den Alder ca. 7 Aar, der erfaringsmæssig har vist sig at være den Aarrække, et Kabel kan holde i vore Farvande. Udvalget kan derfor ikke tilraade at baandlægge Telefonvæsenets disponible Kapital.

Derimod kan Udvalget tilraade, at der søges gennemført en Ændring i § 2 Nr. 2 i Lov Nr. 58 af 8. Marts 1930, saaledes at de Amtsrepartitionsfonden tilfaldende 50 pCt. af Toldindtægterne indtil videre indgaar i dette Fond, uden at nogen Del deraf anvendes til ekstraordinær Afskrivning af Fondens Obligationsgæld. Man foreslaar desuden, at Bestemmelsen faar tilbagevirkende Kraft fra 1. April 1931 at regne.

Forslag.

- I. Forslag til Lov angaaende Ændringer i Lov Nr. 58 af 8. Marts 1930 for Færøerne om Forandring i forskellige Skatter og Afgifter.
 - a. § 2 Nr. 2 i Lov Nr. 58 af 8. Marts 1930 affattes saaledes:
De resterende 50 pCt. tilfalder Færøernes Amtsrepartitionsfond.
 - b. Nærværende Lov har Virkning fra 1. April 1931 at regne.

- II. 1. Landsnævnet bemyndiges til at andrage om Udbetaling af de af Statskassen bevilgede 4000 Kr. til Epidemihusets Karantæneafdeling.
 2. Sanatorieudvalget bemyndiges til efter Byggearbejdets Afslutning at andrage om det af Statskassen tilsagte Tilskud til Sanatoriets Udvidelse, samt at andrage om yderligere Tilskud til samme Formaal.

Sama dag var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 8. februar varð uppskot nevndarinnar pkt. I 1 og 2 samtykt við 20 og 21 atkv. — 0. Pkt. II varð samtykt við 21 atkv. — 0.

7. Ísvirki á Tvøroyri. (6).¹⁾

Málið varð beint í 7-mannanevndina, sum tann 5. februar framlegði soljóðandi Útvalgsbæturkning:

I en Skrivelse af 8. ds. har Lagtingsmand P. M. Dam anmodet Lagtinget om en telegrafisk Udtalelse til Regeringen i Anledning af den kritiske Situation, Andelsselskabet Ísvirki og de saakaldte Ísvirkisbaade er stedt i.

Det fremgaar af nævnte Skrivelse, at Virksomheden er standset grundet paa, at der er gjort Arrest i Selskabets Lagre og forskellige Effekter, og at Selskabet ikke ved egne Midler er i Stand til at hæve Arresten og komme i Gang igen, hvilket har til Følge, at Selskabet maa gaa konkurs, saafremt det ikke erholder Støtte udefra.

Saaledes foranlediget skal et Flertal (A. Samuelson, Johs. O. Joensen, Nolsø, J. Patursson, Edw. Mitens) bemærke, at man paa nuværende Tidspunkt hverken ønsker at tilraade eller fraraade, at der iværksættes Foranstaltninger med det Formaal at sikre Ísvirkis Bestaaen. Ej heller kan man udtale sig om Muligheden for Bevarelsen af Ísvirkisbaadene paa færøske Hænder. — Ommeldte Virksomhed har udviklet sig til sit nuværende Stadium uden vor Medvirkning. Lagtinget kan ikke af sine egne Midler yde nogen pengelig Indstøt og den Erhvervskrise, som Øerne i Øjeblikket er inde i, sammenholdt med de Vanskeligheder, Lagtinget har ved at holde autskommunale Virksomheder i Gang, gør Stillingen her paa Øerne yderst kritisk. — Bortset fra, om Ísvirkis Virksomhed fortsættes, maa vi udtale, at det vil øge de økonomiske Vanskeligheder, om de Fiskere, som har arbejdet det med Ísvirkisbaadene, og ved denne Virksomhed har faaet en Del Penge til gode, nu skulde miste deres Fortjeneste. Dette vil føles haardt og virke skadeligt. Noget tilsvarende gælder selvfølgelig ogsaa de øvrige Kreditorer.

Man maa derfor finde det anbefalelsesværdigt, om de paagældende søger at skaffe Dækning til de privilegerede Kreditorer og Fiskerne og 40% til de andre Kreditorer.

Endvidere udtaler vi, at Tilstedeværelsen af Is og Agnsild altid vil være en nødvendig Forudsætning for Færingeres Fiskeri. —

1) Shr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 87.

Længe før Ísvirki blev startet, har der her paa Færøerne været Bestræbelser for at skabe Betingelser for Udførsel af Ferskfisk navnlig om Vinteren fra Hjemmefiskeriet. Vi mener, at Interessen for denne Side af Virksomheden er og maa være tilstede, selvom Hovedvægten stadig maa lægges paa Salt- og Klipfiskeproduktionen, navnlig forsaavidt angaar Fiskeriet ved Island og Grønland med Øernes egentlige Fiskerflaade (de store Kuttere og Skonnerter). —

Man henleder Opmærksomheden paa, at Lagtinget staar i Fare for at tabe ca. 10.000 Kr. ved Ísvirkis Sammenbrud. Om der kan gøres noget for at sikre Færøernes Amtskommune mod dette Tab eller begrænse det, tør vi i Øjeblikket ikke ndtale nogen bestemt Mening om, men vi tager ethvert Forbehold paa dette Punkt.

Et Mindretal (P. M. Dam) føler sig som Selskabets Direktør inhabil til at fremsætte nogen Udtalelse i denne Sag.

Forslag:

Der tilstilles Andrageren en Afskrift af nærværende Betænkning.

8. Fiskavirki í Syðrugøtu. (7).

Málið varð beint í 7-mannanevndina, sum tann 5. februar framlegði soljóðandi nevndarálit:

P/f. Fiskavirki, Syðrugøtu, biður tingið fáa til vegar 30.000 kr. at veita sum lán til teir, ið ætla at senda saltfisk til turkingar ívár.

Tingið samtykti í 1931 at geva kreppunevndini heimild til at lána inn til 300.000 kr. til stuðning til fiskivinnuna. Harundir fellir at geva lán til menn uppá fisk, ið verður latin til turkingar.

Nevndin mælir til, at bógarbrævið verður sent til millumtinganevndinn.

Uppskot.

Málið verður sent til millumtinganevndina.

Tann 6. februar varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv. — 0.

9. Tilskot frá amtsfátækkrakassanum til Porkeris sókn. (9).

Tann 3. februar varð við 17 atkv. — 0 samtykt soljóðandi uppskot til gerðabókina:

„Málið verður goymt til tað vanligu tingsetuna.“

10. Broytan av lögtingslógini. (10).¹⁾

Málið varð beint í eina 5-mannanevnd, sum tann 3. februar framlegði soljóðandi **Udvalgsbetækning**:

Der foreligger et Forslag med Bemærkninger fra Selvstyrepartiet. Udvalgets Flertal (A. Samuelson, M. Samuelson og Viðstein) anser det for unødvendigt at optage de omhandlede Forslag til Behandling under en extraordinær Tingsamling og foreslaar derfor, at Sagen udsættes til den ordinære Samling. Mindretallet (Mitens og Patursson) henviser til Motiverne til Forslaget og indstiller, at dette gennemføres som Lov snarest.

Forslag.

1. *Fra Flertallet:*

Sagen udsættes til den ordinære Lagtingssamling.

2. *Mindretallet:*

Lagtinget indstiller, at Forslaget gennemføres som Lov snarest.

Tann 8. februar var málið til 2. og 3. viðgerð. Uppskot minnilutans burturfall, bert 10 atkv. — 0. Uppskot meirilutans varð samtykt við 12 atkv. — 0.

¹⁾ Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 5.
Lögtingstíðindi 1932. 4.

11. Sjóvinnubankin. (11).¹⁾

Málið varð beiut í 7-mannanævdina, sum tann 12. februar framlegði soljóðandi Uðvalgsbetænkning:

Til undertegnede Uðvalg er henvist et Andragende fra „Stovnadarnevnd Sjóvinnubankans“, hvori Lagtinget opfordres til at tegne Aktier i Banken. I Andragendet anføres, at der er Udsigt til, at den Aktiekapital, som er absolut fornøden for at Banken kan træde i Virksomhed (300.000 Kr.), kan tilvejebringes, hvis Lagtinget vil tegne 60.000 Kr.

Uðvalget mener, at Tinget fremdeles maa se med Velvilje paa alle Bestræbelser, der gaar ud paa at støtte færsk Erhvervsliv. Som et Skridt i den Retning maa Oprettelsen af den ny Bank formentlig betragtes, idet sund Konkurrence ogsaa indenfor Bankvirksomheden kun kan være af det Gode. —

Lagtinget har ikke i Øjeblikket i de til dets Raadighed staaende Midler tilstrækkelig Kapital.

Et Mindretal (Patursson, Mitens og Niclasen) mener dog, at Landsnevndin bør have Bemyndigelse til at tegne Lagtinget som Aktionær i den ommeldte Bank for 60.000 Kr. under Forudsætning af, at det Toldlovforslag, som for Øjeblikket ligger paa Lagtingets Bord, gennemføres i Lagting og Rigsdag. Samtidig med Aktietegningen betinger man sig dog, at den i Lagtingssamlingen 1931 under visse Vilkaar tilsagte Garanti for Banken paa indtil 500.000 Kr. bortfalder. —

Et andet Mindretal (Johs. O. Joensen, N. Nolsøe og A. Samuelson) henviser til, at man under en anden Sag har foreslaaet, at Kriseudvalget bemyndiges til at optage Laan til Lagtinget. Under Forudsætning af, at der herigennem kan tilvejebringes de fornødne Pengemidler, foreslaar ogsaa dette Mindretal, at Landsnevndin tegner Tinget for Aktier i Banken indtil 60.000 Kr. —

Mindretallet Dam vil motivere sin Stilling i Sagen.

Forslag.

I. Fra Mindretallet (Patursson, Mitens og Niclasen):

- 1) Under Forudsætning af, at det af Mindretallet stillede Toldlovforslag gennemføres i Lagting og Rigsdag, bemyndiges Landsnevndin til at tegne for 60.000 Kr. Aktier i Sjóvinnubankin.
- 2) Den i 1931 tilsagte Garanti for Banken paa indtil 500.000 Kr. bortfalder, hvis de i Punkt 1 ommeldte Aktier tegnes.

II. Fra Mindretallet (Johs. O. Joensen, N. Nolsøe og A. Samuelson).

- 1) Under Forudsætning af, at Kriseudvalget kan tilvejebringe de fornødne Midler, bemyndiges Landsnevndin til at tegne 60.000 Kr. Aktier i Sjóvinnubankin.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1933, bls. 235.

2) Pom Punkt 2) i Selvstyrepartiets Forslag.

Tann 12. februar var málið til 2. og 3. viðgerð. Uppskotið frá Patursson o. fl. varð afturtikið. Uppskotið frá Johs. O. Joensen o. fl. pkt. 1 og 2 varð samtykt við 20 og 17 atkv. — 0.

12. Ravmagnsstøðan í Klakksvík. (12).¹⁾

Málið varð beint í nevnd viðvíkjandi fíggarligu viðurskifti lögtingsins. Henda nevnd framlegði tann 8. februar soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Undertegnede Udvalg, hvortil nærværende Sag er henvist, skal, idet man tillader sig at henvise til de i Sagen beroende Bilage:

- 1) Budget for Klaksvig Elektricitetaværk for Tiden fra $\frac{1}{1}$ — $\frac{31}{12}$ —32,
- 2) Forslag til Tarif for 1931,
- 3) Forslag til Budget og Tarif for 1932,
- 4) Skrivelse fra Forstanderskabsformand S. P. Zachariasen af 5. ds., udtale, at man, grundet paa de særlig vanskelige økonomiske Tider, vi er inde i, kan tilraade Tinget for et Aar at gøre et Forsøg med de af Driftsbestyrer N. M. Rasmussen foreslaaede Takster, dog paa Betingelse af, at Klaksvig Kommune til den førstkommende ordinære Lagtingssamling indsender Beretning over Driften for den forløbne Del af Aaret.

Forslag.

Tinget opproberer for 1 Aar, regnet fra 1. Januar 1932, de den 14. Oktober 1931 godkendte Takster med følgende Ændringer:

- a) Forbrugstaksterne for Belysning nedsættes fra 60—50 Øre pr. kwt.
- b) Forbrugstaksterne for Kogning og Madlavning nedsættes fra 8—6 Øre pr. kwt.
- c) Forbrugstaksterne for Varme nedsættes fra 8 — $2\frac{1}{2}$ Øre pr. kwt.
- d) Forbrugstaksterne for Kraft:
 - 1) De første 100 kwt. pr. H. K. nedsættes fra 25—20 Øre pr. kwt.
 - 2) De næste 100 kwt. pr. H. K. nedsættes fra 20—15 Øre pr. kwt.

Tann 8. februar var málið til 2. og 3. viðgerð. Uppskot nevndarinnar

¹⁾ Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 204.

pkt. a varð samtykt við 17 atkv. — 0., pkt. b við 16 atkv. — 0., pkt. c við 16 atkv. — 0., pkt. d. 1 við 17 atkv. — 0 og pkt. d. 2 við 17 atkv. — 0.

13. Almennir lýsingar. (14).¹⁾

Málið varð beint í nevnd viðvíkjandi broytan av lögtingslógini. Henda nevnd framlegði tann 10. feðruar soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

M. S. Viðstein og C. Holm Isaksen andrager om, at der skal indgives et offentligt Kundgørelses-Tidende for Færøerne, eller, hvis man ikke kan enes om dette Forslag, at da de offentlige Kundgørelser optages i Bladene „Dimmalætting“, „Tingakrossur“ og „Føroya Socialdemokrat“, og Betalingen fordeles mellem de 3 Blade.

Udvalgets Flertal (Mitens, Patursson og Viðstein) skal foreslaa, at de offentlige Kundgørelser tilstilles de 3 nævnte Blade, der repræsenterer de politiske Retninger, der findes paa Færøerne, idet vi finder det urigtigt, at de offentlige Bekendtgørelser kun indrykkes i eet politisk Blad, der derved i høj Grad støttes fra officiel Side.

Mindretallet (A. Samuelson og M. Samuelson) mener, at Tinget ikke i den extraordinære Lagtingssamling kan tage Stilling til Spørgsmaalet og fremsætter derfor ikke noget Forslag.

Forslag.

Fra Flertallet:

Lagtinget indstiller, at Justitsministeriet foretager de nødvendige Ændringer i de gældende Regler for offentlige Kundgørelser, saaledes at disse finder Sted i Bladene „Dimmalætting“, „Tingakrossur“ og „Føroya Socialdemokrat“, mod at den gældende Betaling deles mellem de 3 Blade.

Sama dag var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 11. februar varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

¹⁾ Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 244.

14. Bróstsjúkrahúsið í Hoydølum. (16)¹⁾

Málið varð beint í nevnd viðvíkjandi broytan av lögtingslógini. Henda nevnd framlegði tann 10. februar soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Det staaende Sanatorieudvalg har forelagt Lagtinget Udkast til Kontrakt med Overlægen.

Ifølge § 4 skal Overlægen betale 1500 Kr. nærlig som Leje, men andrager nu om at faa dette Beløb noget nedsat paa Grund af, at Byggesummen er blevet betydeligt overskreden. Endvidere anfører han, at Sanatoriendvalget har forlangt Grønsværestag paa Huset, og dette har fordyret Bygningen med 1000 Kr.

Udvalget maa mene, at Lejebeløbet 1500 Kr. ikke kan nedsættes i Henhold til de Forudsætninger, hvorunder Lagtinget er gaaet med til at opføre Lægeboligen.

Med Hensyn til Syn af 2 bygningskyndige Mænd, udmeldt af Retten, der omtales i § 5, kan man gaa med til, at Synet afholdes af Ingeniør Jacobsen, hvis denne vil paatage sig det.

Til § 6 læses, at man intet har at indvende imod, at Overlægen beplanter det paagældende Areal som Have, men at der ikke i den Anledning ved hans Fraflytning eller paa anden Maade kan tilkomme ham nogen Erstatning; dog at Udvalget skal kunne tillade, at han borttager enkelte Planter.

Den af Overlægen foreslaaede Tilføjelse til § 9 kan tiltrædes, og det samme gælder § 10.

Forslag.

Tinget godkender Udvalgets foranstaaende Bemærkninger og overlader Sagen til det staaende Sanatorieudvalg.

Tann 10. februar var málið til 2. viðgerð.

Tann 11 februar framlegði M. S. Viðstein soljóðandi greint broytingaruppskot:

Tað er øllum tingmonnum kunnugt, at læknaúsini í Hoydølum eru vorðin ein góðan mun — fleiri túsund krónur — dýrari, enn tann peningánógd, ið Løgtingið ber ábyrgdina fyri. Tað má tí haldast at verða virðismikilt hjá Løgtinginum, tá ið ein tíð er liðin, at elga hesi prýðuligu læknaús.

Tað hevur verið hildið fram av ymiskum monnum, eisini av undirritaða tingmanni, at um læknaúsini vórðu tækt við rukkublikki og ikki við flag, eins og bæði sjúkrarhúsin, vildu tey koma at missprýða okkara vakra heilubótarbýli í Hoydølum. Hesum hevur lækniin givið gætur við tí ansi, ið eisini hann hevur fyr í vakurleika, ið hugtaka kann bæði ferðamannin, ið kemur hagar, sum hann, ið búgva skal í Hoydølum. Lækniin hevur her sýnt sítt beinasemi og tækt húsin við flag, hóast at hann, um hann nýtti rukkublik, kyar sloppin einar túsund krónur bíligari.

Tað má tí vera eygumsjónligt, at lækniin átti at fangið hesar sínar

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1932, bls. 61.

eykaútreiðslur afturgaklnar á einhvønn hátt. Men sum peningastandurinn er í hesum bili, batar lítið at seta uppskot fram um at rinda læknanum henda pening beinleiðis. Tó kann tað gerast umvegla — og veita læknanum fullan sóma — við at seta húsaleiguna í tey fyrstu 3 árin til 100 kr. um mánaðin og síðani 125 kr. sum í kontraktini skrivað.

Eg loyvi mær tí at bera fram soljóðandi

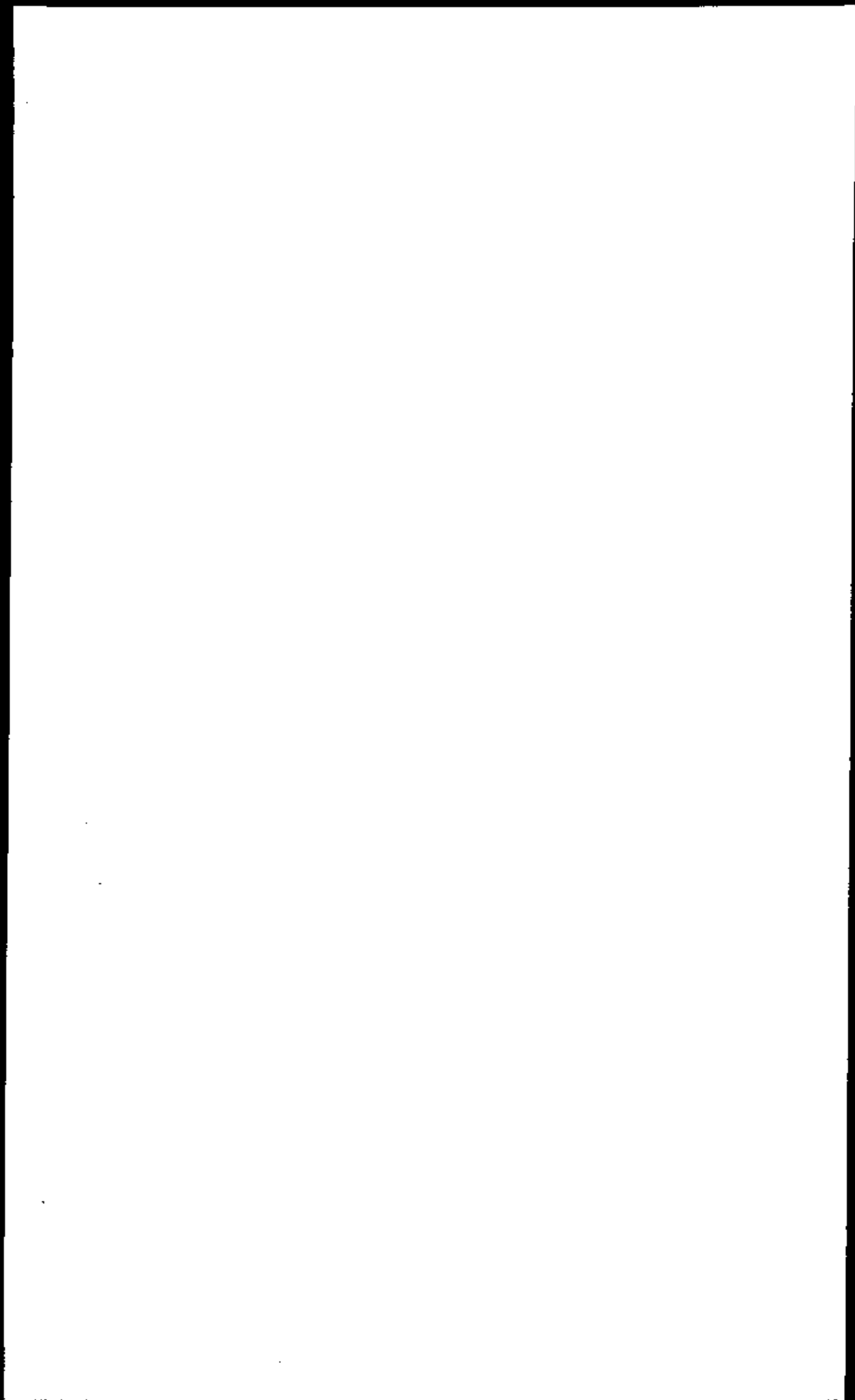
Uppskot.

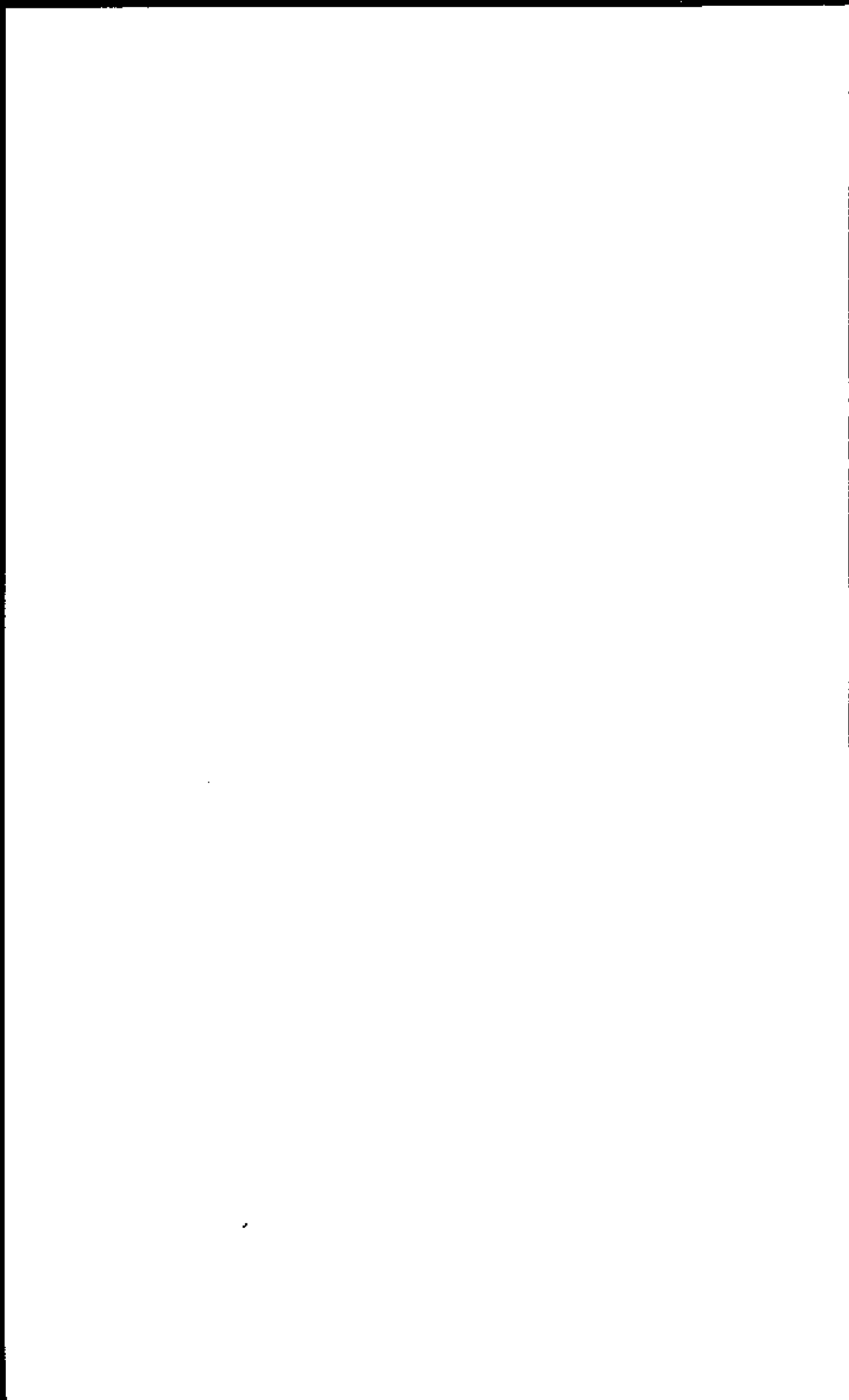
Punkt 4 í leigukontraktini broytist soleiðis, at leigan tey fyrstu 3 árin verður 100 kr. um mánaðin, og síðani 125 kr. um mánaðin.

Sama dag var málið til 3. viðgerð. Broytingarnuppskotið fall, bert 5 atkv. — 0. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 19 atkv. — 9.

15. Samtykt til lán til Viðareiðis sókn (8), Gøtu sókn (15), Hvalbæ sókn (17), Porkeris sókn (18), Famien sókn (19) og Høvs sókn (21).

Í øllum hesum málum samtykti tingið við uppskot til gerðabókina, at lánini vórðu upptikin.

AR 1932, friggjadagin, ólavssøkjardag, 29. juli kl. 18 varð Føroya Løgting sett. Elsti tingmaður, Mikkel Samuelson úr Haldórsvík, gekk til formannssessin og tók við fundarstýrinum. Hann lýsti, at tingið var sett og bað tingmenn rópa eitt leingi lívi fyri kongi várum.

Valbrøvini vóru rannsakað, og hesir vóru tá og seinri góðkendir sum tingmenn:

O. F. Joensen, Klakksvík, sb.
S. P. Zachariassen, Klakksvík, sj.
Andr. Samuelson, Fuglafirði, sb.
Johan Poulsen, Strondum, sb.
Andr. Andreassen, Eiði, sb.
Johan Kallsoy, Gjógv, sj.
M. Samuelson, Haldórsvík, sb.
Hans Iversen, Kvívík, sb.
Jóannes Patursson, Kirkjubø, sj.
Nyholm Debess, Tórshavn, sj.
Johan Danielsen, Tórshavn, sb.
Johs. O. Joensen, Tórshavn, sb.
M. S. Viðstein, Tórshavn, jvnr. (eykamaður).
Niclas Niclasen, Sørvági, sj.
Joen H. Joensen, Sørvági, sb.
Gunnar Winther, Sand, sj.
Sigurd Poulsen, Skopun, sj.
Kr. Djurhuus, Tvøroyri, sb.
Niels Nolsøe, Vági, sb.
Edw. Mitens, Tórshavn, sj.
P. M. Dam, Tvøroyri, jvnr.

Løgtingsvalið 19. januar 1932 varð góðkent.

Til formann varð valdur Johan Poulsen og til tingskrivara Johs. O. Joensen. Val av næstformanni og hinum tingskrivara varð goymt til næsta fund.

Formaðurin bað tingmenn rópa eitt tryfult lívi fyri Føroya fólki.

Tann 30. juli varð Edw. Mitens valdur til næstformann og Gunnar Winther til skrivara.

Fastar nevndir.

Kommunala nevnd: M. Samuelsen, Zachariasen og Djurhuus.

Figgjarnevndin: A. Samuelsen, J. H. Joensen, Nolsøe, Danielsen, Patursson, Nielsen og Winther.

Kirkjunevndin: Nolsøe, Johan Poulsen, O. F. Joensen, Kallsoy og Sigurd Poulsen.

Ymsamálanevndin: Johan Poulsen, Hans Iversen og Mitens.

Amtmannsmálanevndin: Johs. O. Joensen, A. Andreassen og Debess.

Aðrar nevndir.

Fiskivinnunevndin: A. Samuelsen, J. H. Joensen, Djurhuus, Mitens og Nielsen.

Búnaðarnevndin: A. Samuelsen, M. Samuelsen, Djurhuus, Hans Iversen, Patursson, Nielsen og Winther.

Telefonnevndin: Johan Poulsen, O. F. Joensen, Danielsen, Mitens og Winther.

Kenslunævndin: A. Samuelsen, Johan Poulsen, Johs. O. Joensen, Kallsoy og Zachariasen.

Nevnd viðvíkjandi vegir við ríkisstudningi: Djurhuus, O. F. Joensen, M. Samuelsen, Zachariasen og Winther.

Bróstsjúkrahúsnevndin: Danielsen, Iversen, Johs. O. Joensen, Debess og Sigurd Poulsen.

Nevnd viðvíkjandi lónrindan: Nolsøe, O. F. Joensen, Debess, Vildstein og Dam.

Nevnd viðvíkjandi driftin av sjúkrahúsum: Johs. O. Joensen, Djurhuus, O. F. Joensen, Kallsoy og Zachariasen.

Nevnd viðvirkjandi Moratorielógini: Johan Danielsen, Djurhuus, A. Samuelson, Winther og Nielsen.

(²⁵/₈—32 varð samtykt, at Mitens kom inn í nevndina í staðin fyri Winther.)

Tollnevndin: A. Samuelson, Djurhuus, Danielsen, Debess og Mitens.

Løgtingslógnevndin: Johan Poulsen, A. Samuelson, M. Samuelson, Kallsoy og Mitens.

Nevnd viðvirkjandi Føroyskt mál: A. Samuelson, Johan Poulsen, A. Andreasen, Debess og Mitens.

Nevnd viðvirkjandi Føroyskt flagg: A. Samuelson, Johan Poulsen, A. Andreasen, Kallsoy og Zachariasen.

Smirilsnevndin: Johs. O. Joensen, Nolsæ, O. F. Joensen, Mitens og Winther.

Rættargangdsnevndin: A. Samuelson, Danielsen, Djurhuus, Mitens og Sigurd Poulsen.

Húsdrekkanevndin: A. Samuelson, Johs. O. Joensen, Djurhuus, Debess og Kallsoy.

Sjúkkrakassanevndin: O. F. Joensen, Johan Poulsen, Johs. O. Joensen, Kallsoy og Nielsen.

Nevnd viðvirkjandi studning til jarðabrúk: Johs. O. Joensen, Viðstein og Mitens.

I. Løgtingslógin o. m.

1. Broytan av lögtingslógini og Løn tingmanna. (112 og 150).¹⁾

Hesi bæði málini vóru goyind til næsta ár av tí, at nevndin, ið hevði fingið málini til umhugsan, ikki hevði havt stundir til at viðgerða tey í ár.

2. Skrivstova og nevndarrúm Løgtingsins. (2).²⁾

Fígglarnevndin, ið hevði mállð til viðgerðar, framlegði 8. sept. so-
ljóðandi **Betænking:**

Sagen har verið behandlet i 1930 og 1931, men udsat begge disse Aar.
Da Lagtinget stadig maa regne med store Udgifter til forskellige
Formaal, saaledes som i Betænkningen 1930 og 1931 ommeldt, formener Ud-
valget, at Sagen maa udsættes til næste Aar.

Forslag.

Sagen om Opførelse af Kontorlokale og Udvalgsværelser til Lagtinget
udsættes til næste Aar.

¹⁾ Shr. Løgtingstíðindi 1981, bls. 8.

²⁾ — — — — — 4.

Tann 10. sept. var málið til 2. viðgerð. Edw. Mitens framsetti soljóðandi *broytingaruppskot*:

Í staðin fyri uppskotið verður sett:

- 1) Úr amtsgrunninum veitir tingið landsnevndini 5000 kr. til tilbygging til tinghúsið.
- 2) Landsnevndin fær heimild til frá 1. januar 1934 ella fyrr, um roknskaparhaldarnir fara frá fyrr, at yvirtaka roknskaparhaldið fyri økonomisk fond, fátækragrunnin, kirkjugrunnin, bróstsjúkrahúsið, eftirlønargrunn lærara og Smiril, móti at fáa frá hesum grunnum ta roknskaparløn, ið nú verður rinda úr teinum.
- 3) Úr amtsgrunninum verður árliga veittar 5000 kr. at seta í sparikassabók í Færø Amts Sparekasse til hyggigrunn fyri nýtt lögtingshús.

Tann 10. oktober varð samtykt við 17 atkvøðum — 0 soljóðandi uppskot til gerðabókina:

„Der stilles af Amtsrepartitionsfonden til Formandens Disposition det Beløb, som bliver nødvendigt til Medhjælp ved Ekspedition af Lagtingssager i Samlingen 1932.“

3. a. Skipan tingsins. (212).

Fíggarnevndin fekk málið til viðgerðar og framlegði 10. oktober soljóðandi *Betænking*:

Henvendelse fra Lagtingets Næstformand Edw. Mitens, indeholdende Forslag om en Ordning af forskellige Forhold vedrørende Lagtingets Arbejde.

Udvalget foreslaar, at denne Sag nærmere overvejes af Lagtingets Formand og Næstformand i Forbindelse med 2 dertil af Lagtinget valgte Medlemmer.

Forslag.

Henvendelsen fra Lagtingsmand Mitens overvejes nærmere af Lagtingets Formand og Næstformand i Forbindelse med 2 dertil af Tinget valgte Medlemmer.

Tann 10. okthr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

b. Fyrirspurningur til formannsins. (154).

Tann 5. august varð framlagdur ein fyrirspurningur frá Jóannes Patursson um, hví bókasavnsstova tingsins var stongd ólavsøkudag.

Tann 9. august framsetti Patursson soljóðandi uppskot til gerðabókina:

- „1. Tingið krevur, at bókasavnsstova tingsins altið verður tingmonnum atkomulig.
2. Tingið mótmælir, at formaðurin fyrsta tingdag í ár lat stongja landsins valdu tingmenn úti í landsins egna húsi.“

Uppskotið fall, tí bert 7 atkvæður vóru fyri, 11 imóti.

II. Skúlamál.

4. Studningur til eftirlønargrunn lærara. (3).¹⁾

Fíggiarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði 12. september soljóðandi **Betænking**:

Udvalget er enigt om at foreslan, at de 2000 Kr., som fra de under Lagtingets Bestyrelse sorterende Kasser skal udredes til Pensionsfonden for de færøske Almueskolelærere og -lærerinder, udredes af Økonomisk Fond for Finansaaret 1932—33. Men samtidig ønsker Udvalget at foreslaa, at Skoledirektionen ved fremtidig Anbringelse af Fondens Midler tager Hensyn til, at det mulig er nødvendig, at der gives færøske Laansøgere Lejlighed til at optage Laan i Pensionsfonden mod Pant i færøsk Jordegods, hvis der viser sig Efterspørgsel i saa Henseende.

¹⁾ Shr. Løgtingatíðindi 1931, bls. 8.

Forslag.

- 1) For Finansåret 1932-33 bliver det Tilskud paa 2000 Kr., som skal ydes Pensionsfonden for de færøske Almueskolelærere og -lærerinder, at udrede af Økonomisk Fond.
- 2) Skoledirektionen anmodes om ved fremtidig Anbringelse af Fondens Kapitaler at have Opmærksomheden henvendt paa, at det mulig er nødvendigt at give færøske Laansøgere Lejlighed til om fornødent at optage Laan i Fonden mod Pant i færøsk matrikuleret Jordegods (Bø og Hauge).

Tann 14. sept. var málið til 2. viðgerð.

— 20. — varð uppskot nevndarinnar pkt. 1 og 2 samtykt við 14 atkvøðum — 0.

5. Skipan læraraskúls. (6).¹⁾

Skúlanevndin framlegði 5. oktober soljóðandi Betækning:

I den ordinære Samling 1931 vedtog Tinget følgende:

1. Lagtinget indstiller til Regeringen, at Undervisningstiden ved Færøernes Seminarium gøres 4-aarig, og at Engelsk optages som Fag.
2. Skoledirektionen anmodes om at forhandle med Thorshavns Byraad og Skolekommission angaaende Øvelsesskole og til næste ordinære Lagtingsamling at fremskomme med Forslag herom.
3. Lagtinget anmoder Skoledirektionen og Undervisningsministeriet om ved eventuel Vakance i Overlærerembedet ved Færøernes Mellem- og Realskole at tage Forbehold om Adskillelse af Stillingen som Overlærer ved nævnte Skole og Stillingen som Forstander ved Seminariet.

Senere har man ikke hørt noget om Sagen fra Ministeriet.

Siden i Fjor har der været afholdt Lagtingsvalg, og den Del af Tinget, som ikke foreløbig ønsker Undervisningstiden 4-aarig for Seminariet, maa antages at være gaaet styrket ud af Valget. Det skal dog tilføjes, at Sagen om Seminarlets Ordning sikkert ikke spillede nogen Rolle ved Valgafgørelsen.

Der foreligger nu en ny Udtalelse fra Lærerraadet ved Seminariet. Denne Udtalelse gaar ud paa, at Lærerraadet fastholder sit Standpunkt om, at Uddannelsestiden bør være 4 Aar, men man foreslaar, at en saadan Nyordning først træder i Kraft i 1935, hvorved der vindes Tid til at forberede

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 8.

Nyordningen i alle Henseender. I denne Forbindelse nævnes, at et nyt Hold Elever er optaget paa Seminariet nu i 1932.

Udvalget har ført Forhandling med Thorshavns Byraads Skoleudvalg og Overlæreren ved Thorshavns Kommuneskole om Øvelsesskolen, men disse Forhandlinger har ikke ført til noget positivt Resultat.

Saaledes som denne Sag nu foreligger, ønsker et Flertal (Johs. O. Joensen, Johan M. F. Poulsen og A. Samuelson) gennem et staaende Udvalg at underkaste denne Sag nærmere Overvejelse til næste Aar. Udvalget tænkes at skulle arbejde sammen med Skoledirektionen. Flertallet ønsker nærmere overvejet, om der ikke ved en Omordning af Lærefagene kan vindes mere Tid for de vigtigste Fag, eventuelt til et nyt Fag som Engelsk. Endvidere ønsker man undersøgt, om der ikke, selvom 4 Aars Uddannelse indføres, kan træffes en Ordning, hvorved det sidste Aar bliver frivilligt, saaledes at Elever kan indstille sig til Folkeskolelærereksamen efter en 3-aarig Uddannelse. Man ønsker til Slut undersøgt, om der ikke til Læreruddannelsen kunde knyttes et kort Kursus paa ca. 1 Maaned, som alle Lærerskoleelever skal gennemgaa, førend de gaar ind i Stillinger som Enkel lærere eller Religionslærere i Folkeskolen. Dette Kursus, der forestaas af Provsten eller en anden Præst, skulde tage Sigte paa at dygtiggøre den vordende Lærer til sin særlige Opgave som Religionslærer. Man forbeholder sig i Udvalget at præcisere, hvorledes man har tænkt sig den nærmere Ordning af dette Kursus.

Mindretallet (S. P. Zachariasen og Johan Kallsoy) skal, uden at polemisere med Flertallet, udtale, at en Omordning af Seminariet i den Retning, som af os foreslaaet i sidste Tingsamling (se Lagtingstidende 1931, Side 8) efter vor Formening bliver mere og mere nødvendig, og man kan ikke indse, at Nedsættelsen af et Lagtingsudvalg med det Formaal, som af Flertallet skitseret, kan føre til nogen virkelig Løsning af dette vigtige Spørgsmaal, saa meget mere som det fremgaar af Flertallets Bemærkninger, at en Forlængelse af Læretiden ved Seminariet er nødvendig.

Hvad der angaar Øvelsesskolen, saa fremgik det af de Forhandlinger, man har ført med Byraadet, at en anden Ordning — end den nu bestaaende — næppe kan opnaas i Forbindelse med Kommuneskolen i Tórshavn. Herefter bliver der ingen anden Udvej end at oprette en særlig Øvelsesskole ved Seminariet.

Iøvrigt kan vi ganske henholde os til vor tidligere Stilling i nærværende Sag, men ønsker dog ikke i Aar at fremsætte noget Forslag.

Forslag.

(Fra Flertallet Johs. O. Joensen, Johan M. F. Poulsen og A. Samuelson):

1. Lagtinget nedsætter et Udvalg paa 5 Medlemmer til sammen med Skoledirektionen nærmere at overveje Spørgsmaalet om Ændringer i Lærerskoleundervisningen, herunder ogsaa de Spørgsmaal, som særlig er fremdragne i foranstaaende Betænkning.
2. Udvalget afgiver Betænkning til Tinget inden Olajdag 1933.
3. Undervisningsministeriet underrettes om foranstaaende.

Tann 10. oktbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

6. Studentaskúli. (7).¹⁾

Tingið setti í 1931 eina 3-mannanevnd til at kanna málið um studentaskeið í Føroyum.

Tann 3. septbr. framlegði millumtinganevndin soljóðandi álit:

Viðvíkjandi latfuskúlamálinum varð samtykt í síðstlidnu tingsetu soljóðandi uppskot:

„Tingið setur 3-mannanevnd til at kanna málið um studentaskeið í Føroyum. Nevndin skal gera uppskot til skipan og skúlaplan fyri skeiðinum og til næstu ólavseku bera úrslitið fram fyri tingið.“

Sum limir av millumtinganevndini vóru valdir: Johan Kallsay, Johan M. Fr. Poulsen og P. M. Dam.

Til nevndarformann var kosin Johan Poulsen.

Á nevndarfundi 28/8—1932 varð samtykt at framleggja soljóðandi álit og uppskot:

1. Løgtingið setur á stovn eitt preliminarskeið í Tórshavn. Til tess krevst 2 lærarar (cand. mag.'er):

Kostnaður um árið	6500 kr.
Fykalærarar (17 tímar um vikuna)	2040 —
Ljós, hiti og reingering	800 —
Studningur til næmingar	3000 —

Tilsamans... 12340 kr.

÷ Skúlapeningur (200 kr. fyri hvønn næming) 10 × 200.. 2000 —

10340 kr.

2. *Ellá*

um soleiðis verður fyriskipað, at ein cand. mag. varð settur við real skúlan í Havn, og hann so varð tímalærari við preliminarskeiðið, verður kostnaðurin hesin:

1 cand. mag.	8500 kr.
Fykalærarar (25 tímar um vikuna)	3000 —
Ljós, hiti og reingering	800 —
Studningur til næmingar	3000 —

Tilsamans... 10300 kr.

÷ Skúlapeningur (200 kr. fyri hvønn næming) 10 × 200.. 2000 —

8300 kr.

Hesar nevndu útreiðslur kunnu preliminarskeiðinum viðvíkjandi minnst o. u. 1000 kr. um so fellur fyri, at tann cand. mag., ið settur verður, eisini hevur læraraprógvi til fólkaskúlan. —

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 10.

Tá talan er um at fáa í lag eitt studentaskeið í Føroyum við studn-
ingi frá Føroya lögtingi, so eigur at skipast soleiðis, at ikki bert unglingar,
ið glingið hava í realskúlar, skulu kunna koma á skeiðið, men unglingar og
eldri frá øllum Føroyum eiga at fáa atgongd.

Tess vegna vilja vit mæla til, at byrjað verður við einum preliminær-
skeiði, soleiðis sum frammanundan ávist. Henda skipan ger tað møguligt, at
fólk við góðum gávum og sum eru væl fyrireikað frá okkara fólkaskúlum,
koma at hava høvi til at ganga studentavegin. —

Viðvíkjandi studentaskeiðinum kunna vit mæla til eina tílíka skipan:

Sum framhald av preliminærskaiðinum byrjar eitt 2-ára studentaskeið
við 2. kensludeildum, og til tess krevst:

3 cand. mag.'er	10500 kr.
1 faklærari	2800 —
Eykaløn fyrstøðumannsins	500 —
Eykalærarar (2 tímar um vikuna)	240 —
Ljós, hiti og reingering	800 —
Studningur til næmingar	3000 —
Tilsamans...	17840 kr.
÷ Skúlapeningur (200 kr. fyri hvønn næming) 10 × 200	2000 —
	15840 kr.

Hesin kostnaður verður roknaður til fyrra árið, meðan til annað árið
umframt mega roknast o. u. 2000 kr. í ferðastudningi til teir næmingar, ið
neyðast til at fara til Keypmannahavnar at taka prógv. —

Í álitinum frá skúlaneyndini, dags. 10. oktober 1981, er skotið upp
á, at byrja við einum 2-ára studentaskeiði við einari kensludeild, at har verða
tveir fastir keunarar (cand. mag.), umframt teir neyðturvuligu eykalærarar.
Álitid frá skúlaneyndini hevur amtmáðurin gjørt kunnugt fyri skúlamálaráð-
num, sum hevur lagt málið fyri „Undervisningsinspektøren for Gymnasie-
skolerne“.

Sum tað framgongur av hjálagda brævi, dags. 22. mars 1982 frá
skúlamálaráðnum, heldur „Undervisningsinspektøren“, at tað verður neyðugt
at seta 4 cand. mag. er við eitt tílíkt studentaskeið. —

Tá álitismaður skúlamálaráðsins hevur úttalað seg á henda hátt og
ráðið hevur ásað hetta, so halda vit, tað neyvan verður gjørligt at stovna
skeiðið eftir uppskotinum frá skúlaneyndini í fjør. —

Tá vit nú hava skotið upp at byrja eitt 2-ára studentaskeið við 2.
kensludeildum við 3. cand. mag. um og 1. faklærara umframt eykalærara, so
er tað tess vegna, at vit síggja, at henda skipan er við studentaskeiðið á
Høng, og tá hetta skeið er góðkent av stálinum, má ein tílík skipan kunna
nýtast við eitt studentaskeið her í Havn. Vit hava ikki nevnt, hvørjar hesar
2. kensludeildirar eiga at verða, tá vit halda, at avgerð kann takast um hetta,
tá skeiðið verður stovnað, alt eftir sum viðurskiftini tá eru, ella eftir sum
menn tá halda vera hentast og vegligast.

Tað vil óivað vera hentast, at teir lærarar (lærari), sum tiknir verða
til tað fyrsta preliminærskaiðið, koma at virka sum tímalærarar (lærari); men
vísir tað seg, at hesir eru dugnamenn, er tað sjálvsagt, at teir fáa fæst em-
bæti, tá studentaskeiðið byrjar.

Teir lærarar, sum tá mega setast aftrat, koma sjálvandi at virka sum
tímalærarar bæði árin, ið skeiðið varir. —

Eftir hesum uppskotum koma skelðini ivaleyst at hava undirvísing seinnapart á degi, møguligt við Innivíst í realskúlanum í Havn ella einum hvørjum øðrum héli, ið kundi fingist fyri eitt sómuligt gjald.

Tá ið skeiðið verður sett á stovu, velur tingið

- 1) eina nevnd, sum býður út læraraembættini (embættið) til preliminær-skeiðið og setur lærararnar (læraran),

ella

- 2) letur tingið hetta mál upp í hendurnar á skúlastjórnini.

Studentaskúlanevndin (ella í 2. lagi skúlastjórnin) góðkennir skúla- og tímaplanir eftir at lærararnir, ið virka skulu við skeiðini, hava gjørt uppskot til telrra. —

Tað er eyðsæð, at tað í mangar mátar vildi verið til frama fyri okkara ungdom, sum vil læra viðari, um hetta mál varð framt. Tað tykist mongum foreldrum hættisligt at senda børn síni so langt burtur frá heiminum, sum tey nú noyðast sum státt er. Kundi henda skúlagongd, sum her er ávíst, fingist í lag, kundi næmingarnir vitja heim til foreldur síni fleiri ferð um árið, og tað verður eisini gjørligt hjá foreldrum at koma til Havnar. Tann týðningur, at foreldrini ikki missa sambandið við børnini á teirra hættisligasta aldri, kann ikki metast í peningi.

Eisini kemur henda her ávísta skúlaskipan at hava ein peningaligan fyrimun fyri uæmingarnar, sum her skal víst á:

Eftir toimum upplýsingum, nevndin hevur fingið, er hin árliga meðal-kostnaðurin fyri hvønn næming á privatskúlanum í Danmark 1500—2000 kr. (ferðapeningur viðroknaður); á gymnasium 1000—1200 kr. og meira.

Eftir teirri skipan, sum her er hildin fram, verður kostnaðurin fyri hvønn næming 800—1000 kr. um árið; men verður minni fyri tey, sum fáa studning.

Næmingar úr múgvandi heimum, serliga úr Havn, koma at hava ein stóran fyrimun fyri minnimúgvandi næmingar av bygd. Fyri at javna henda munin og gera tað lættferari fyri minnimúgvandi, halda vit, at beinast er at hava skúlapening, sum settur verður til 200 kr. árliga (skúlapeningur á at-svarandi skúlaskeiðum í Danmark er 500 kr. árliga).

Tá ið glvið verður í studningi til næmingar upp í 3000 kr. um árið, verður tað gjørligt at lata tey minnimúgvandi ganga frítt og tey minst múgvandi kunna umframt fáa ein styrk til vistarhald.

Málið varð beint í skúlanevndina, sum 5. oktober framlegði so-ljóðandi Betænkning:

Lagtinget nedsatte i Fjor et Tremandsudvalg til Behandling mellem Lagtingssamlingerne af Sagen om Studenterskolen.

I Begyndelsen af September d. A. har Udvalget afgivet en Betænkning, der indeholder mange interessante Oplysninger i Sagen og navnlig Oplysninger om de Omkostninger, et Studenterkursus, etableret her oppe, vil komme til at medføre. Skønt det maa siges, at de Omkostninger, Udvalget regner med, ingenlunde er saa overvættede store, saa drejer det sig dog om Summer, som det ikke for Tiden er let at yde af de under Lagtinget sorterende Kasser. Overslaget har ikke modtaget Omkostninger ved Tilveje-

bringelse af Lokaler. Under alle Omstændigheder maa Sagen udsættes til næste Aar.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkvæðum — 0.

7. Eftirløn til læraraeinkju. (4).

Frá einkjuni eftir kennara Hans Hansen, Nólsoy, var komin umsókn um eftirløn.

Málið varð beint í skúlanevndina, sum tann 17. august framlegði soljóðandi Bótænkning:

Susanne Cathrine Julie Hansen, Enke efter pensionæret Lærer Hans Hansen af Nolsø, der afgik ved Døden den 11. September f. A., har ved Skrivelse af 16. Oktober s. A. andraget om Tingets Medvirken til, at der maa blive ydet hende Pension eller en passende Understøttelse. Af et i Sagen beroende Bilag frengaar, at hun er Ejer af:

a. $1\frac{40}{100}$ Skattemark Jord til en Værdi af	1460 Kr.
b. Stald og Ladebygning	1000 —
c. Vaanhus	600 —
d. Andre Bygninger	75 —
e. Besætning og Inventar	300 —
f. Indbo	300 —

Ialt... 3735 Kr.

Herfra trækkes:

1. Begravelsesudgifter	200 Kr.
2. Pantegæld	2400 —
3. Anden Gæld	400 —

8000 —

Hendes Netto-Formue bliver saaledes 735 Kr.

Hun har ingen Renteindtægt, og Udbyttet af Jordegodset er ikke tilstrækkeligt til at dække Renter og Afdrag paa den værende Gæld.

Undervisningsministeriet har under 13. Februar d. A. tilskrevet Skoledirektionen, at det i Henhold til Direktionens Indstilling i Skrivelse af 30.

Januar d. A. bifalder, at der under Forudsætning af Lagtingets Godkendelse fra 1. Oktober 1931 at regne tillægges førnævnte Enke efter pensioneret Lærer Hans Hansen af Nolsø Fru Susanne Cathrine Julie Hansen en aarlig Understøttelse paa 500 Kr., hvortil kommer Reguleringstillæg og særligt Færetillæg efter de sædvanlige Regler. Sagen er under 12. April d. A. tilstillet Lagtinget af Færø Amts Skoledirektion, som anbefaler, at der fra 1. Oktober 1931 at regne tillægges førnævnte Fru Susanne Cathrine Julie Hansen af Nolsø ovenstaaende aarlige Understøttelse. Nærværende Udvalg skal under Henvisning til foranstaaende anbefale, at der ydes Andragerinden den sædvanlige Understøttelse paa 500 Kr., jfr. Lov Nr. 82 af 29. Marts 1898 § 11, sammenholdt med Lov Nr. 173 af 1. Maj 1923.

Forslag.

Tinget vedtager, at Enken efter pensionæret Lærer Hans Hansen af Nolsø af Folkeskolelærernes Pensionsfond faar en aarlig Understøttelse paa 500 Kr. regnet fra 1. Oktober 1931.

Tann 19. august var málið til 2. viðg. og við 3. viðg. tann 23. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv. — 0.

8. Skúlafilms. (148).

Frá Richard Bugatsch, Tórshavn var komin umsókn um loyvi til at sýna livandi bílét í teim føroysku skúlinum.

Skúlanevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 16. august varð framlagt soljóðandi Betænkning:

Hr. Richard Bugatsch, Thorshavn, har í Skrivelse til Færø Amts Skoledirektion af 12. Juli d. A. fremsat Tilbud om at vise Skolefilms i de færøske Skoler 4 Gange om Aaret for en Betaling af 20 Kr. om Aaret, dog saaledes at de 4 største Kommuner skal betale 25 Kr. om Aaret. Filmene skal forud forevises Skoledirektionen og godkendes af denne. De Films, Ansøgeren har tænkt at forevise, skal være brandfri Pathéfilms.

Andragendet er hilagt med 2 Kataloger over Films, velegnede til Forevisning i Skolerne. Direktionen har ved Cirkulære af 15. f. M. til Thorshavns Byraad og samtlige Forstanderskaber paa Færøerne forelagt disse Spørgsmaalet samt udbedt sig disses Udtalelser om samme. Der er til Dato ialt indkommet 15 Svarskrivelser fra Forstanderskaberne, hvoraf 10 er for det af Hr. Bugatsch fremsatte Forslag, 3 imod og 2 har ikke paa daværende Tidspunkt ment at kunne tage endelig Stilling til Sagen. Enkelte af Forstanderskaberne udtaler, at de er villige til at afholde de med Sagens Gennem-

førelse forbundne Udgifter for eet Aar, men ønsker ikke at binde sig for en længere Aarrække. Sagen er ved Skrivelse af 2. ds. af Skoledirektionen forelagt Lagtinget, hvori deene udtaler, at periodisk Forevisning af Skolefilms maa antages at være af Betydning for Undervisningen i Folkeskolen.

Nærværende Udvalg, der har faaet Sagen til Betænkning, kan tiltræde ovenstaaende af Direktionen fremsatte Udtalelse, men man maa anse det for absolut paakrævet, at de Films, der forevises, forud godkendes af Direktionen, samt at de er brandfri. Den i Andragendet forlangte Godtgørelse findes at være rimelig. Man mener dog, at det bør være en frivillig Sag, saaledes at de Forstanderskaber, der ikke ønsker at faa Filmene forevist i deres Skoler, ogsaa bliver fritaget derfor.

Forslag.

Tinget mener at kunne anbefale Forevisningen af Films i vore Folkeskoler paa følgende Vilkaar:

- at de forud forevises og godkendes af Skoledirektionen,
- at de er brandfri, og
- at den ansøgte Tilladelse foreløbig gives for eet Aar mod den i Andragendet nævnte Godtgørelse.

Tann 17. august var málið til 2. viðgerð, sum varð framhaldið 28. august.

Nyholm Debess o. fl. framlegði söljóðandi broytingaruppskot:

Uppskot skúlaevndarinnar broyttist so háttað:

Tingið vendir sær til skúlastýrið við áheitan um:

- at kannað verður eftir, hvussu stórir kostnaðurin vil verða, um keyptast skulu amboð og tey neyturvuligu skúlafilms;
- at siga sína ætlan, um tað ikki fer at verða hentast, um føroyskur kennari fær málið viðvíkjandi framsýning av skúlafilms í hendi;
- at lata tingið fáa frágreiðing, um gjørligt í hesi tingsetu, og um tað ikki eru vegir til, at málið tá liggur fyrri á ólavsekutingið 1983.

Broytlugaruppskotið varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall, men burturfall, tí bert 9 (sjálvstýrisflokkurin og P. M. Dam) greiðdu atkvøði fyrri uppskotinum, einin var imóti.

Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 13 atkv. — 0.

9. a. Studningur til arkiv. (10).¹⁾

Tann 29. juli varð framlagt soljóðandi bræv frá Undervisningsministeriet.

Med Skrivelse af 28. Oktober f. A. har Amtet indsendt et af Lagtinget vedtaget Forslag angaaende Oprettelse af et Statsarkiv for Færøerne.

Af Lagtingets Udvalgsbetænkning fremgaar det, at man med Hensyn til Arkivets Ejendomsforhold har overvejet følgende Muligheder:

- 1) Arkivet ejes og drives af Staten,
- 2) Arkivet ejes og drives af Lagtinget,
- 3) Arkivet ejes af Lagtinget og drives af dette med Støtte fra Staten,
- 4) Arkivet er en Afdeling af Færø Amts Bibliotek.

Udvalget har anbefalet, at Arkivet bliver en Statsinstitution, et selvstændigt Arkiv, dog saaledes at Lagtinget til enhver Tid kan overtage Driften af Arkivet.

Udvalget har derhos foreslaaet, at Hr. Anton Degn ansættes som Arkivar ved Arkivet.

Denne Indstilling fra Udvalget er enstemmig vedtaget af Lagtinget, og Amtet har intet at erindre imod Forslaget, men fremhæver dog, at alle Etableringsudgifter herefter skal afholdes af Statskassen, og at der — da det kun er tre ret smaa Rum, der er reserveret til Arkivplads i Biblioteksbygningen — senere kan komme Krav om større Statstilskud til Biblioteksbygningens Udvidelse begrundet ved manglende Arkivplads.

Undervisningsministeriet, der har brevvekslet om Sagen med Rigsarkivaren og Biblioteksdirektøren, vil for sit Vedkommende anse det for ønskeligt, at de lokale færøske Arkivalier samles, registreres og gøres tilgængelige for Forskningen, men under Hensyn til, at det drejer sig om en forholdsvis mindre Samling af Arkivalier og til, at disse agtes opbevaret i Biblioteksbygningen samt til, at der, naar Arkivet først er i Orden, ikke vil være tilstrækkeligt Arbejde for en Arkivar, maa Ministeriet anse det for mest hensigtsmæssigt, at Forholdet ordnes saaledes, at der under Biblioteket oprettes en særlig Arkivafdeling, hvor de paagældende Arkivalier opbevares, saaledes at Merudgifterne i Anledning af Arkivet afholdes paa lignende Maade som Udgiften til Biblioteket.

Paa dette Grundlag vil Ministeriet være villigt til at søge en Bevilgning paa Finansloven for Finansaaret 1933--34, men forinden Forslag stilles herom, skal man udbede sig Oplysning om, hvorvidt Lagtinget for sit Vedkommende ønsker Sagen fremmet paa ovennævnte Grundlag, og om Amtet vil kunne tiltræde en Ordning som den her foreslaaede.

Det tilføjes, at Ministeriet vil finde det ønskeligt, at Hr. Anton Degn i Finansaaret 1932—33 arbejder paa Tilrettelæggelsen af Arkivet, og man er villig til at stille et Beløb paa 1000 Kr. til Raadighed i dette Øjemed, idet man forudsætter, at der herudover af Lagtinget ydes den paagældende økonomisk Støtte til det forberedende Arbejde.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 21.

Figgjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 1. oktober varð framlagt soljóðandi **Betænkning**:

Færø Amt har under 25. April d. Aa. sendt Lagtinget en Skrivelse fra Undervisningsministeriet, der indeholder Svar paa Tingets Henvendelse i Fjor vedrørende Oprettelse af et Statsarkiv paa Færøerne.

Lagtinget androg i Fjor om, at Arkivet, der indrettes i Amtsbiblioteksbygningen, saaledes som planlagt allerede inden Bygningens Opførelse, bliver en Statsinstitution, et selvstændigt Arkiv, dog saaledes, at Lagtinget til enhver Tid kan overtage Driften af Arkivet. Lagtinget har endvidere tiltraadt et Forslag fra Udvalget gaaende ud paa, at Hr. Anton Degn ansættes som Arkivar ved Arkivet.

Ministeriet har af Grunde, som anføres i Skrivelsen, anset det for mest hensigtsmæssigt, at Forholdet ordnes saaledes, at der under Biblioteket oprettes en særlig Arkivafdeling, hvor de paagældende Arkivalier opbevares, saaledes at Merudgifterne i Anledning af Arkivet afholdes paa lignende Maade som Udgiften til Biblioteket.

Paa dette Grundlag er Ministeriet villigt til at søge en Bevilling paa Finansloven for 1933 34.

Ministeriet finder det ønskeligt, at Hr. Anton Degn i Finansaaret 1932 - 33 arbejder paa Tilrettelæggelsen af Arkivet og samme er villig til at stille et Beløb paa 1000 Kr. til Raadighed i dette Øjemed, idet Ministeriet forudsætter, at der herudover af Lagtinget ydes den paagældende økonomisk Støtte til det forberedende Arbejde.

Om Sagen, som den nu foreligger, har Undervisningsministeriet udbedt sig Oplysning om, hvorvidt Lagtinget ønsker Sagen fremmet paa ovennævnte Grundlag.

Udvalget skal nu først anføre, at Hr. Anton Degn fra 1ste Juli d. A. har tiltraadt sin Stilling som Arkivar for en aarlig Gage paa 3000 Kr., og at Udvalget har ladet ham anvise en maanedlig Løn af 250 Kr. fra 1ste Juli. Da Ministeriet har erklæret sig villigt til at stille et Beløb paa 1000 Kr. til Raadighed for Finansaaret 1932—33, vil Lagtingets Udgifter til Arkivarens Løn blive 1250 Kr. indtil 1. April 1933.

Udvalget tilraader Lagtinget at gaa ind paa den af Ministeriet foreslaaede Ordning saaledes, at Amtsbiblioteket faar en særlig Arkivafdeling med Hr. Degn som Arkivar, at Staten for Finansaaret 1932—33 til Arkivarens Løn tilskyder 1000 Kr., og at Staten videre fra 1ste April 1933, saaledes som tilsagt af Undervisningsministeriet i den foran citerede Skrivelse, giver en aarlig Bevilling til Arkivet.

Forslag.

1) Lagtinget godkender, at Hr. Anton Degn fra 1ste Juli er engageret som Arkivar, og at hans Løn er ansat til 3000 Kr. aarlig, saaledes som tidligere forudsat af Tinget.

2) Lagtinget tiltræder, at der oprettes en særlig Arkivafdeling under Færø Amts Bibliotek, hvor de færøske Arkivalier samles, og at Undervisningsministeriet i Overensstemmelse med det i Skrivelse af 18. Marts 1932 givne Tilsagn søger Bevilling paa Finansloven for 1933—34 til Afholdelse af Amtsbibliotekets Merudgifter i Anledning af Arkivafdelingens Oprettelse efter de herom gældende Regler.

3) Under Hensyn til, hvad der i Slutningen af Undervisningsministeriets ovennævnte Skrivelse er udtalt, godkender Tinget, at der er anvist Arkivar Degn en maanedlig Løn af 250 Kr. fra 1ste Juli. Da dette Beløb for Løgstiðindi 1932. 3.

Maanederne Juli, August og September er anvist af Amtsrepartitionsfonden og der for Oktober Maaned er foranlediget anvist Hr. Degn 250 Kr. af samme Fond, tilsammen 1000 Kr., vil det Beløb, Ministeriet har tilsagt for 1932—33, naar det kan udbetales i sin Helhed, være at indbetale i Amtsrepartitionsfonden som Refusion paa de af denne Fond allerede havde Udgifter i Anledning af Arkivet.

4) Fra 1ste November 1932 og indtil 1ste April 1933 vil Hr. Degns Løn som Arkivar — 250 Kr. maanedlig — være at afholde af Økonomisk Fond.

5) Fra 1ste April 1933 vil der af Økonomisk Fond være at udbetale til Færø Amts Bibliotek det Beløb, der medgaar til Opretholdelse af Arkivarafdelingen, med Fradrag af den Bevilling, som i den Anledning gives af Statskassen.

6) Bestyrelsen for Færø Amts Bibliotek bemyndiges til at udarbejde og vedlægge Sagen Overslag over de Merudgifter, Oprettelsen af Arkivafdelingen medfører for Biblioteket udover Arkivarens Gage, 3000 Kr. aarlig.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samþykkt við 14 atkv. — 0.

b. *Arbeiðisrúmið á arkivinum. (128).*

Figgjarnevndin framlegði 13. september soljóðandi Betænkning:

Arkivar Anton Degn har i Andragende til Budgetudvalget henledet Opmærksomheden paa, at det vil være nødvendigt at anskaffe forskellige Smaating til Arkivets Arbejdsværelse, saasom Skriverekvisitter o. s. v. Endvidere maa Varmeapparatet i det sydligste Værelse udvides med 9 seks Rørs Elementer. Den i Andragendet nævnte Platform laves, og Vinduesrammer med Ruder anskaffes og stilles paa Plads. Bord og Stole m. m. maa ligeledes anskaffes. Udvalget foreslaar, at Arkivar Degn bemyndiges til efter Forhandling med Amtsbibliotekets Styrelse at lade udføre og anskaffe det omsøgte indenfor en Sum af 300 Kr., der udbetales af Økonomisk Fond. Overslag over Platform, Vinduer og Udvidelse af Varmeapparatet foreligger.

Forslag.

1) Arkivar Anton Degn bemyndiges til efter Forhandling med Bestyrelsen for Færø Amts Bibliotek at lade udføre og foretage de Anskaffelser, som omtales i Andragendet og nærværende Udvalgsbetænkning. Dog maa Udgifterne holdes indenfor en Sum af 300 Kr.

2) De under Punkt 1 omhandlede Udgifter indtil 800 Kr. bevilges af Økonomisk Fond.

Tann 21. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 24. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

10. Viðkan av amtsbóka-savninum (149).¹⁾

Tann 3. august varð framlagt bræv frá Andr. Weihe, Selatrað um viðkan av amtsbókasavninum.

Fíggjarnevndin fekk málið til viðgerðar og framlegði 8. september soljóðandi Betænkning:

Flv. Kongsbóndi Andreas Weihe, Selatræ, har til Lagtinget indsendt Andragende om en Udvidelse af Amtsbiblioteksbygningen. Andrageren mener, at det kan ske ved en Forlængelse af Fløjen mod Vest.

Til Støtte for Andragendet udtaler Andrageren, at der allerede nu er for ringe Plads i Bygningen til Arkivet og Færøsk Museum. Der foreligger Erklæringer fra Bibliotekaren og Arkivaren.

Andragerens Interesse for Biblioteket og da navnlig for Færøsk Museum er almindelig bekendt. Denne sin Interesse understreger Andrageren paany ved at tilbyde et Bidrag paa 1000 Kr. til Bygningens Udvidelse. Udvalget finder, at alle, som interessere sig for Færøsk Museum, i høj Grad bør paaskønne Andragereus store og uegennyttige Arbejde for dette, og Udvalget er kendt med, at Lagtinget paaskønner Andragerens Virksomhed i saa Henseende. Udvalget har ved Besøg i Bygningen overbevist sig om, at de Lokaler, der er indrømmede Musæet og Arkiverne, er meget stærkt begrænsede. Det vil imidlertid tage nogle Aar, inden alle Arkivalier er komne paa Plads i Arkivet.

Den til Færøsk Museum indrømmede Plads synes allerede udnyttet. Imidlertid er det muligt, at man ved at udskille de Sager, som findes i flere Eksemplarer, og gemme de overkomplette paa et forsvarligt Sted uden at udstille dem vil indvinde betydelig Plads til Nyerhvervelser, saaledes at Spørgsmaalet om Udvidelse af Bygningen foreløbig kan udskydes. Af økonomiske Grunde er Lagtinget interesseret i, at dette sker, og Udvalget mener, at det efter Omstændighederne maa være forsvarligt at udsætte Sagen indtil videre.

Forslag.

- 1) Sagen udsættes indtil videre.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1981, bls. 21.

2) Idet Lagtinget tilstiller Andrageren et Eksempplar af nærværende Betænkning, bringer Tinget ham en Tak for hans Arbejde for Færøsk Museum og hans Tilbud om at yde et Bidrag paa 1000 Kr. til Udvidelse af Færø Amts Biblioteks Bygning.

Tann 10. september varð uppskot neyndarinnar samtykt við 12 atkvøðum — 0.

11. Lærarahús í Mikladali. (171).

Tann 17. august varð framlagt umsókn frá Mikladals sóknar kommunum um ríkisstudning til lærarahús í Mikladali.

Kirkjunevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 8. septbr. varð framlagt soljóðandi Betænkning:

Forstanderskabet for Myglødal Sogns Kommune har ved Skrivelse af 12. August d. A. andraget om Statstilskud til Opførelse af en ny Lærerbolig i Myglødal. Andragendet er bilagt med Tegning af Bygmester Tórgarð, Thors-havn, samt et foreløbigt Overslag af samme, ifølge hvilket Bygningen anslaaes til at ville koste ca. 8000 Kr.

Udvalget har ikke noget at indvende imod den foreliggende Tegning og finder, at det er naturligt, at der ogsaa bliver bygget en Lærerbolig i Myglødal, hvor der findes en Skolestue i Forvejen. De med Opførelsen af Lærerboligen — efter foreliggende Tegning — forbundne Udgifter maa antages at være overkommelige selv for en saa lille og fattig Kommune som den paagældende; Udgifterne skulde paa den anden Side nødig blive større. Ifølge Lov Nr. 268 af 12. Juni 1922 om Lønbestemmelser m. m. for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne § 5, 3. skal Planer og Tegninger til nye Boliger og Skolelokaler forelægges Undervisningsministeriet til Godkendelse. Skulde Ministeriet ønske den foreliggende Tegning ændret, forudsætter man, at Skoledirektionen vil forhandle med vedkommende Forstanderskab herom samt foranledige, at der fremskaffes et nyt detaljeret Overslag.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Undervisningsministeriet med Indstilling om, at der bevilges Myglødal Sogns Kommune et passende Statstilskud til Opførelse af en Lærerbolig i Bygden Myglødal.

Tann 10. septbr. var málið til 2. viðgerð og tann 18. septbr. til 3. viðg. Uppskot neyndarinnar varð tá samtykt við 17 atkv. — 0.

12. Skúlastova á Slættanesi. (5).

Til tingið var komin umsókn frá Sandavágs sóknar kommunu um studning til skúlahús á Slættanesi.

Kirkjunevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 8. septbr. varð framlagt soljóðandi Betænkning:

Forstanderskabet for Sandevaag Sogns Kommune har ved Skrivelse af 9. Juni d. A. andraget om Tilskud til Opførelse af en Skolebygning á Slættanesi. Som Motivering af Andragendet anføres, at Børneantallet er voksende, at det bliver vanskeligere og vanskeligere at faa passende Lokale til Leje, samt at Beboerne gerne ønsker et Lokale, hvor de kan samles til Guds-tjeneste om Søndagen. Paa Foranledning af Færø Amts Skoledirektion udtaler Forstanderskabet i Skrivelse af 5. Juli d. A., at det ønsker Bygningen opført efter Tegning IIa i det af Arkitekt Thomas Havnung udarbejdede Hæfte, indeholdende Forslag til færøske Skolebygninger, ligesom det mener at kunne opføre Bygningen for 5000 Kr. Det fremgaar af en anden Udvalget forelagt Sag, at samtlige de i ovenfor omtalte Hæfte indeholdte Tegninger er anbefalet af Amtslægen.

Underlegnede Udvalg skal, idet man henviser til, at nærværende Sag har været til Behandling i Lagtinget i 1929 (jfr. Lagtingstidende 1929, Side 39—40) udtale, at man finder det rimeligt, at der opføres en ny Skolebygning á Slættanesi; der er ikke Tvivl om, at Opførelsen af en saadan er paa-krævet. Udvalget kan ligeledes anbefale den foreliggende Tegning, der maa antages at opfylde alle borettigede Krav, saavel i hygiejnisk som i pædagogisk Henseende.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Undervisningsministeriet med Indstilling om, at der bevilges Sandevaag Sogns Kommune et passende Statstilskud til Opførelse af en ny Skolebygning á Slættanesi.

Tann 10. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 13. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

13. Skúlabygningur í Vestmanna. (142).

Til tingið var komin umsókn frá Vestmanna sóknar kommunu um ríkisstudning til at byggja eini úyggi skúlahús í Vestmanna.

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði 19. september soljóðandi **Udvalgsbæturknið**:

Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune andrager i Skrivelse af 26. Juli d. A. om Tilskud fra Statskassen til Opførelse af en ny Skolebygning i Vestmanhavn.

Det oplyses i Andragendet, at den nuværende Skolebygning er gammel og utidssvarende, for ikke at sige ubrugelig, og at det er umuligt at udvide eller ombygge den.

Sagen er bilagt med Tegning og Beskrivelse af den paatænkte nye Skolebygning samt et Rids over Arealet, hvor den tænkes opført. Den anslaaes ifølge Beskrivelsen at ville koste ca. 50.000 Kr.

Udvalget kan ganske tiltræde det i Andragendet anførte vedrørende den nuværende Skolebygning i Vestmanhavn; den er aldeles utilfredsstillende, og det er som Følge deraf ganske paakrævet, at der bliver opført en ny Skolebygning, for at saavel Lærere som Børn kan faa nogenlunde tilfredsstillende Forhold at arbejde under. Da det maa antages at ligge udenfor Udvalgets Opgave, skal man afholde sig fra at komme ind paa Enkeltheder vedrørende den foreliggende Tegning og Overslag, dog skal man tillade sig at paapege det skolemæssig set mindre heldige Forhold, at Lærernes Beboelseslejligheder er lagt i Loftsetagen oven over Klasseværelserne, ligesom det formentlig maa anses for tvivlsomt, om Bygningen kan opføres for den anslaaede Sum af 50.000 Kr.

Forslag.

Lagtinget anbefaler, at der ydes Vestmanhavn Sogns Kommune et passende Tilskud fra Statskassen til Opførelse af en ny Skolebygning i Vestmanhavn.

Tann 23. sept. var málið til 2. viðg. Við 3. viðgerð tann 26. septbr. varð uppskot nevndarinuar samtykt við 16 atkv. — 0.

14. Klakksvíkar kommunu- skúli. (173).

Tann 18. august varð framlagt bræv frá Føroya amts skúlastjórn um viðkan av Klakksvíkar kommunuskúla.

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði 10. september soljóðandi Betrænkning:

Færø Amts Skoledirektion har under 18. August d. A. forelagt Lagtinget Sagen angaaende Udvidelse af Klaksvig Kommuneskole.

Med Sagen følger en Tegning, udvisende den paataenkte Udvidelse, som ifølge et vedlagt Overslag anslaaes at koste ca. 4000 Kr. Der foreligger intet Andragende om Statstilskud til den paataenkte Udvidelse, men derimod en Begrundelse af Nødvendigheden af denne samt Anmodning om Tingets Anbefaling af Sagen, indsendt af Forstanderskabet.

Sagen har været til Erklæring hos Amtslægen, som foreslaar en Del Ændringer i den foreliggende Plan.

Udvalget skal, idet man henviser til Lagtingstidende for 1919, 1929 og 1930, udtale, at man finder det forstaaeligt, at Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune ønsker nærværende Sag, der er en nødvendig Betingelse for Oprettelsen af en kommunal Mellem-skoleafdeling ved Folkeskolen i Klaksvig, ordnet snarest mulig. Dog skal man bemærke, at den paataenkte Udvidelse sandsynligvis vil koste betydelig mere end i foreliggende Overslag angivet, da Overslaget, saa vidt man kan se, er for lavt beregnet for en Del Posters Vedkommende; hertil kommer, at Udgifter til Maling og Inventar slet ikke er medtaget i Berægningen. Udvalget kan, idet man henviser til foranstaaende og til Amtslægens Erklæring, anbefale, at Andragendet imødekommes, dog saaledes, at Skoledirektionen bemyndiges til gennem Forhandling med Forstanderskabet at foranledige hidført eventuelle hensigtsmæssige Ændringer i den foreliggende Tegning.

Forslag.

1. Tinget anbefaler foreliggende Sag angaaende Udvidelse af Kommuneskolen i Klaksvig.

Færø Amts Skoledirektion bemyndiges til ved Forhandling med Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune at foranledige foretaget eventuelle hensigtsmæssige Ændringer i foreliggende Tegning.

Tann 18. sept. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

15. Lorvíks gamli skúli. (194).

Tann 10. september varð framlagt bræv frá Føroya amt viðvíkjandi sølu av teim gomlu skúlahúsinum í Lorvík.

Kirkjunevndin tók málið til viðgerðar og framlegði 16. september soljóðandi **Betænking**:

Færø Amt har under 10. ds. tilsendt Lagtinget Sagen angaaende Salg af Lervig gamle Skole. Da Forstanderskabet for Lervig Sogns Kommune har ladet omhandlede Bygning sælge uden i Forvejen at have indhentet den dertil nødvendige Tilladelse, har Amtet blandt andet af Hensyn til Køberen udbødt sig Tingets Afgørelse af Spørgsmaalet.

Det fremgaar af Sagen, at Bygningen var i en meget daarlig Forfatning, saaledes at den enten maatte faa en ret omfattende Reparation eller udbydes til Salg; man bestemte sig for det sidste. Der indkom et Tilbud paa 500 Kr. fra N. I. O. G. T. Logen „Lívdin“ paa kontant Betaling, hvilket Tilbud Forstanderskabet antog. De ved Salget indvundne Penge blev anvendt til Fordel for Kommunens Kasse.

Nærværende Udvalg, der har faaet Sagen til Behandling, kan — saaledes som Sagen foreligger — efter Omstændighederne tilraade, at Tinget godkender Salget. Men maa maa paa den anden Side meget beklage den iøjnefaldende Mangel paa Orden, Forvaltniugen af Lervig Sogns Kommune synes at være præget af — en Uorden som sandsynligvis i højere Grad maa tilskrives tidligere end det nuværende Forstanderskab. Kommunens Omdømme og hele økonomiske Forhold er af en saadan Beskaffenhed, at Tinget maa kræve udvist gennemført Orden og Paapasselighed af Forstanderskabet, hvis man overhovedet skal kunne gøre sig noget Haab om, at Lervig Kommune i en overskuelig Fremtid skal naa til nogenlunde ordnede Tilstande.

Forslag.

Tinget godkender Salget af Lervig gamle Skole, idet man dog paa-taler, at Forstanderskabet har ladet dette ske uden i Forvejen at have indhentet Tilladelse dertil.

Tann 21. sept. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

16. Kommunalur realskúli í Vági. (178 a).

Tann 25. august varð framlagt umsókn frá Vágs sóknar kommunu um ríkisstudning til at byggja nýggjan skúla í Vági.

Málið varð beint í kirkjunevndina, sum tann 27. september framlegði soljóðandi Udvalgsbetræking:

Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune har under 12. September d. A. gennem Færø Amts Skoledirektion indsendt Andragende til Finansministeriet om Statstilskud til Opførelse af en ny Skolebygning i Vaag, hvilket Andragende af Direktionen er tilstillet Tinget til Udtalelse.

Det fremgaar af dette, at det nu er paa fjerde Aar, siden der blev oprettet en kommunal Realskole i Vaag, drevet alene for Kommunens Regning i lejede Lokaler. Det er Udvalget bekendt, at Kommunen alene i Leje for Skolestuer og Bølg til Førstelæreren har haft en årlig Udgift paa ca. 1900 Kr. ligesom denne hidtil har afholdt hele Lønnen til de tre ved Realundervisningen virkende Vikarer. Det sidstnævnte Forhold er nu ændret, idet Undervisningsministeriet i Skrivelse af 19. August d. A. har udtalt, „at man ikke vil have noget at erindre imod, at der, indtil Skoleplanen er endelig godkendt og de fornødne Embeder normerede paa denne, gives Statstilskud til Lønning af de ved Vaag Skole nu virkende Vikarer paa samme Maade som ved Klaksvig Skole.“ Sagen om Oprettelse af en kommunal Realskoleafdeling i Vaag var i Samlingen 1930 til Behandling i Lagtinget, som vedtog at anbefale Sagen (jfr. Lagtingstidende 1930, Side 29—30). Undervisningsministeriet har i førnævnte Skrivelse af 19. August d. A. udtalt sig angaaende de foreliggende Planer og Tegninger til den ny Skolebygning og angaaende Skolens Lærerkrafter og dens Udstyrelse med Inventar og Undervisningsmateriel samt endelig udtalt, at dette under visse nærmere angivne Forudsætninger vilde være villigt til at godkende en Ordning af Skoleforholdene i Vaag, gaaende ud paa, at der i Forbindelse med Folkeskolen indrettes en 4-klasset Realskole med almindelig Forberedelseseksamen som Maal.

Udvalget skal, idet man henviser til de af Ministeriet fremsatte Bemærkninger til foreliggende Planer og Tegninger, hvortil intet haves at bemærke, udtale, at det under Hensyn til de nu benyttede Lokaler maa anses for paakrævet, at der opføres en ny Skolebygning.

Udvalget maa ligeledes være af den Mening, at det ogsaa af Hensyn til det fremtidige Behov vil være nødvendigt at opretholde en udvidet Undervisning i Vaag og de andre Pladser, hvor en saadan nu findes, da man ikke kan antage, at Thorshavns Mellem- og Realskole, selv om den ndvides og bliver omdannet til Kostskole, hvad der blandt andet har været Tale om, ene — som i gamle Dage — vil kunne tilfredsstille de Krav, Fremtiden vil stille i saa Henseende. Man kan ligeledes anføre, at det for mange i Vaag boende ubemidlede Forældre, som kan have Børn, der egner sig til en saadan videregaaende Undervisning, vil være økonomisk uoverkommeligt, hald den skal søges andet Steds end i Vaag. Da der i foreliggende Tilfælde er Talen om en efter lærerske Forhold baade ret stor og kostbar Bygning, vil efter Udvalgets Mening de sædvanlige Tilskud, Staten plejer at yde til Skolebygninger paa Færøerne, ikke være tilstrækkelig; man skal derfor foreslaa, at der ydes et lignende Beløb som det, der i sin Tid bevilgedes

Lagtingstidindi 1932. 4.

til Skolerne i Klaksvig og Gøte, der er af nogenlunde samme Størrelse, nemlig 20.000 Kr.

Forslag.

Lagtinget anbefaler, at der af Statskassen ydes Vaag Sogns Kommune et Tilskud paa 20.000 Kr. til Opførelse af en ny Skolebygning i Vaag.

Tann 29. sept. var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðg. tann 3. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

17. Studningur til nýggjan skúla í Vági. (178 b).

Tann 27. sept. varð framlagt umsóknir frá Vágs sóknar kommunu

- 1) um studning til at byggja nýggjan skúla í Vági,
- 2) um ábyrgd lögtingsins fyri eitt lán uppá 85.000 kr. til henda skúla.

Kirkjunevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði 27. september soljóðandi Betenkning:

Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune har under 31. August d. A. tilsendt Lagtinget to Andragender:

- 1) om Tilskud til Opførelse af ny Skolsbygning i Vaag,
- 2) om Lagtingets Garanti til Optagelse af et Laan paa ca. 85.000 Kr. til nævnte Skolebygning.

I en anden Sag andrager Kommunen om Statstilskud til samme Formaal. Der oplyses, at Kommunen nu paa fjerde Aar har drevet Realskoleundervisning i lejede Lokaler, idet den gamle Skolebygning kun har fire Klasseværelser. Undervisningsministeriet har nu godkendt, at der i Tilknýtning til Folkeskolen i Vaag oprettes en kommunal Realskoleafdeling, men en Forudsætning herfor er, at der bliver bygget en ny Skolebygning. Laanets Størrelse anslaaes til ca. 85.000 Kr. Udvalget kan tiltræde det anførte med Hensyn til Nødvendigheden af, at der bliver bygget en ny Skolebygning i Vaag. Men Forholdet er imidlertid det, at Opførelsen af Skolebygninger hidtil altid har været en Opgave, der har paahvilet de paagældende Kommuner, bistaaet af Staten, medens Lagtinget aldrig — Udvalget bekendt — har ydet saadanne Tilskud, hverken til Nybygninger eller til Reparationer af Skolebygninger, hvorfor Tinget ogsaa har afvist ethvert Andragende i saa Henseende. Udvalget maa ogsaa under Hensyn til Tingets Økonomi tilraade, at dette Princip stadig fastholdes, ligesom man af samme Grund maa fraraade at yde den omsøgte Garanti.

Forslag.

1. Tinget mener ikke at kunne yde Vaag Sogns Kommune det omsøgte Tilskud til Opførelse af en ny Skolebygning i Vaag.
2. Tinget ser sig ikke i Stand til at yde den omsøgte Garanti.

Tann 29. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

18. Skúla- og kirkjusyn. (13).¹⁾

Kirkjunevndin hevði málið til viðgerðar. Tann 30. september varð framlagt soljóðandi **Betænkning**:

Da Provst Dahl i længere Tid har været syg og stadig vedblivende er ude af Stand til at foretage de sædvanlige Skole- og Kirkesyn, har der som Følge deraf heller ikke i Aar til Tinget kunnet indgaa de sædvanlige Indberetninger i saa Henseende. Skulde disse imidlertid inden næste Aars ordinære Lagtingssamling blive tilsendt Tinget, vil Udvalget foreslaa, at Amtmanden anmodes om at foretage det videre fornødne, som de indsendte Indberetninger maatte give Anledning til.

Forslag.

Ifald der inden næste Aars ordinære Lagtingssamling til Tinget indkommer Indberetning om mellem Tingsamlingerne 1932—33 afholdte Skole- og Kirkesyn, anmodes Amtmanden om at foretage det videre fornødne, som paagældende Syn maatte give Anledning til.

Tann 3. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv. — 0.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 28.

III. Kirkjumál.

19. Vágs kirkja. (14 a).¹⁾

Málið varð beint í kirkjunevndina, sum tann 5. september framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

I síðste Aars Lagtingssamling vedtog man at overdrage til Kirkeinspektionen at foranledige udført visse i Betænkningen, denne Sag vedrørende, nærmere præciserede Arbejder (se Lagtingstidende for 1931, Side 24 og 25), da man ansaa det for nødvendigt for at sikre Værdien af de allerede udførte Arbejder og saaledes blandt andet hindre, at der skulde ske større Skade ved, at indtrængende Vand ødelagde Træværket i Kirken, dog saaledes, at den samlede Udgift ved Udførelsen af disse Arbejder ikke maatte overstige 10.000 Kr. Foranlediget heraf rejste Kirkeinspektionen i Maj Maaned d. A. til Vaag, da man ansaa det for heldigst, at dennes enkelte Medlemmer ved Selvsyn paa Stedet fik et Indtryk af den Forfatning, Kirkebygningen for Tiden var i. Stenhugger Martin Danielsen, Thorshavn, fulgte med som sagkyndig Medhjælper. Man haabede derved at komme i nærmere Kontakt med Menighedsraadet og Kirkefolket i Vaag som Helhed og gennem en Forhandling med Kirkebestyrelsen faa en klarere Opfattelse af, om der blandt andet fra privat Side — ud over det allerede givne — kunde ventes yderligere Ofre i Penge eller Arbejde til Kirkens Fuldførelse. Der blev ved disse Forhandlinger udtrykkelig betonet fra Vaags Side, at Pengegave skulde man ikke regne med, medens det ikke var udelukket, at der kunde skaffes en Del frivilligt Arbejde blandt andet til Planering af Pladsen omkring Kirken og til Bortkørsel af Jord og Grus inde i Kirken, men en nødvendig Forudsætning herfor var, at det udbudte Arbejde i størst muligt Omfang blev udført ved Arbejdskraft fra Vaag. Resultatet af disse Forhandlinger blev, at Kirkeinspektionen under 6. Juni d. A. udbød i Licitation en Række Arbejder ved Vaag nye Kirke. Hvilke disse er, fremgaar af Bilag 23: „Betænelser for Udførelse af Arbejder ved den paabegyndte Kirke i Vaag.“ Der indkom indenfor den i Licitationen fastsatte Tidsfrist ialt 4 Tilbud nemlig:

- 1) Bygmester Steingrim Winther for hele Arbejdet til samlet Pris af ca. 17.000 Kr., hvis det nuværende Tag bibeholdtes, og ellers til ca. 20.400 Kr.
- 2) Vilhelm Tórsheim omfattede alene Pudsearbejdet til Beløb Kr. 5.640 og til Tagbelægning 3.808 Kr. og 900 Kr., eftersom der bliver Spørgsmaal om Lægning af helt nyt Tag eller ej.
- 3) Chr. Holm Joensen omfattede Pudsearbejdet til Beløb 9.612 Kr.
- 4) Gunnar Mortensen omfattede Pudsearbejdet til Beløb 9.500 Kr.

Samtlige Tilbud blev af Kirkeinspektionen tilsendt Menighedsraadet for Vaag Sogn, idet man udbad sig en Udtalelse om disse. Paa Inspektionsmøde den

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 24.

18. Juli d. A. manglede en saadan Udtalelse fra Vaag Sogns Menighedsraad; derimod mødte Pastor Bang Jensen for Menighedsraadet, Bygmester N. P. Strøm for Forstanderskabet samt Arkitekt Hofgaard (Bilag 17) til Forhandling med Kirkeinspektionen. Ved dette Møde forelaa en Udskrift af Forhandlingsprotokollen for Kirkebestyrelsen for Vaag nye Kirke, hvoraf fremgik, at denne under 23. Juli 1926 havde indgaaet Lønoverenskomst med Arkitekten, jfr. Bilag 18. Denne Overenskomst er senere ændret ved en ny Overenskomst af 9. Juli d. A. (jfr. Bilag 15), ifølge hvilken Arkitekten faar ialt 4000 Kr. for det Arkitektarbejde, der er udført; som fremtidigt Arkitekthonorar skal han „erholde 3% af den Sum, som fra Dags Dato modgaar til at færdigbygge Kirken“. Af de omtalte 4000 Kr. er 2500 Kr. blevet ham udbetalt. Paa samme Møde fremkom en Udtalelse fra de mødte Repræsentanter for Vaag om, at man vilde bestræbe sig for at tilvejebringe en Ordning, hvorefter Arbejdet kan overtages af Menighedsraadet i Forbindelse med Haandværkere og eventuelle Arbejdere i Vaag. Skriftligt Forslag vilde blive indsendt snarest muligt og senest inden 14 Dage. Iøvrigt vedtog Kirkeinspektionen at oversende Sagen til Lagtingets Afgørelse, da man ikke mente sig beføjet til at lade foretage de i Lagtingsbetænkning af 30. September 1931 ommeldte Arbejder, idet man ansaa det for nødvendigt til Bevaring af de foreliggende Værdier, at Hvælving opsættes samtidig med Reparation af Taget, og dette vil ikke kunne udføres indenfor den af Lagtinget fastsatte Sum, ligesom der efter de senest modtagne Oplysninger (Bilag 13—16) synes at hvile en Behæftelse paa Bygningen 1500 Kr. — som yderligere Honorar til Arkitekt Hofgaard. Sagen er under 28. Juli d. A. af Færø Amts Kirkeinspektion tilsendt Lagtinget til Afgørelse. Af tvende i Sagen beroende Aktstykker (Bilagene 31 og 32) fremgaar, at det paa Inspektionsmøde den 31. Juli d. A. bebudede og under 22. s. M. af Menighedsraadet i Forbindelse med Haandværkere i Vaag fremsatte Tilbud ikke er noget selvtæsneligt, men i Virkeligheden er Hr. Bygmesters Winthers Tilbud om igen, idet der deri udtales, at man er villig til at overtage de ved Licitationen udbudte Arbejder til samme Pris, Tilbudet fra Hr. Steingrim Winther lød paa. Der er saaledes slet ikke gjort Forsøg paa at give en Redegørelse for, hvorledes de paa-gældende Arbejder tænkes udført. Udvalget, der har faaet Sagen til Betænkning, har under de foreliggende Omstændigheder ikke ment at kunne tilraade at antage det fra Vaag foreliggende Tilbud, dels fordi det ikke er indkommet i rette Tid, dels fordi det foreligger i en saadan Form, at det — som anført — ikke kan opfattes som et selvstændigt Tilbud. Dette betyder imidlertid ikke, at Udvalget ikke tillægger de af Menighedsraadet i Bilag 31 anførte Grunde til Fordel for Antagelsen af fra Vaag indkomne Tilbud nogen Vægt; tværtimod, man er fuldt ud indforstaaet med Betydningen af et godt Samarbejde, og Udvalget er i Lighed med Kirkeinspektionen besjælet af Ønsket om i god Forstaaelse med Menighedsraadet og Kirketolket der at komme til det best mulige Resultat.

Udvalget har derfor ogsaa i Henhold hertil anmodet dets Formand sammen med Amtmanden som Formand i Kirkeinspektionen og Hr. Bygmester Winther som Indehaver af det eneste antagelige af de foreliggende Tilbud at søge Forhandling med Repræsentant for Menighedsraadet og Haandværkere i Vaag om Muligheden af at faa tilvejebragt en Ordning, hvorefter de omhandlede Arbejder ved Vaag nye Kirke udføres af Hr. Winther som Entreprenør med størst mulig Benyttelse af Haandværkere og Arbejdere fra Vaag, saaledes at Menighedsraadet med Bistand af Arkitekt Hofgaard fører Tilsyn med Arbejdet. Disse Forhandlinger førte imidlertid ikke til — som det ses af Bilagene 37 og 38 — noget positivt Resultat, idet samtlige Tilbudsgivere (Haandværkere) udtalte, at de ikke saa sig i Stand til at sam-

arbejde med Hr. Winther lige saa lidt som med enhver anden Entreprenør, der ikke var bosat i Vaag. Da herved Grundlaget for videre Forhandling med Haandværkerne var bortfaldet, afbrødes Forhandlingerne. Paa Foranledning udtalte Hofgaard, at han ikke kan afgive andre Tilbud end de, han har afgivet 18. Jnll d. A. (jfr. Bilag 15), idet de paagældende Arkitektarbejder er meget omfattende. Da Kirkeinspektionen har forbeholdt sig Ret til at forkaste samtlige ved Licitationen indkomne Tilbud, staar man som følge deraf ganske frit stillet over for disse, og Udvalget har derfor overvejet, hvorvidt man bør forsøge en ny Licitation, eller man skal forsøge at faa de paagældende Arbejder udført ved lokal Arbejdskraft, saaledes at Menighedsraadet med Bistand af Arkitekt Hofgaard fører Tilsynet. Der skal ikke lægges Skjul paa, at man gennem de Forhandlinger, der er ført med Haandværkerne i Vaag, har faaet et stærkt Indtryk af, at det vil være vanskeligt for enhver udenfor Vaag boende Entreprenør at skaffe Arbejdskraft der paa Stedet, et Forhold, der vil være vel egnet til at skabe eventuel gensidig Misstemning og Irritation, bortset fra, at det nødvendigvis vanskeliggør Opgaven rent økonomisk for enhver udenbys Entreprenør.

Det kan ikke nægtes, at Vaag nye Kirke efterhaanden er blevet en baade ret kostbar og vanskelig Sag; der er saaledes til Opførelse af den bevilget følgende Beløb:

I Samlingen 1928.....	40.000 Kr.
I „ 1928.....	20.000 „
Ialt	60.000 Kr.

Af et til Tinget over Opførelsen af Kirken indsendt Regnskab, aflagt i April d. A., fremgaar, at der som frivillige Bidrag, incl. Renter, ialt er ydet..... 42.502 Kr. 79 Øre. Ifølge samme Regnskab er der til April d. A. af Kirkefonden ialt udlagt 54.837 Kr. 88 Øre. Kassebeholdningen udgør ifølge samme 459 Kr. 36 Øre. Heraf fremgaar, at de til det anførte Tidspunkt udførte Arbejder ved Vaag Kirke ialt har kostet ca. 97.000 Kr.

Udvalget kunde af flere Grunde ønske at kunne fremsætte Forslag om, at Kirken blev færdigbygget nu; men da der hertil antagelig mindst kræves ca. 45—50.000 Kr., har man ment det rigtigst at opgive den Tanke, da det maa antages at ligge udenfor, hvad Kirkefonden magter for Tiden.

Man vil for indeværende Aar kunne regne med, at Kirkefonden raader over følgende Beløb:

Kontant pr. 8/11.....	15.664, 00 Kr.
Saltlaan.....	10.000, 00 „
Laan til „Smiril“.....	10.000, 00 „
Formodede Toldindtægter for 1932...	25.000, 00 „
Ialt	60.664, 00 Kr.

Hvor stor en Del af denne Kapital, der vil blive disponibel, kan man ikke sige noget bestemt om paa Forhaand; i bedste Fald — altsaa under Forudsætning af, at de 2 Laan paa 10.000 Kr. gaar ind — har man ca. 60.000 Kr. til Disposition.

Paa den anden Side er der allerede baandlagt en ganske væsentlig

Del af denne Kapital, idet Fonden for indeværende Aar til Reparation af nedennævnte Kirker skal udrede:

1) Ejde Kirke.....	ca. 3000 Kr.
2) Haldersvig Kirke.....	3700 —
3) Thorshavns Kirke.....	2300 —
4) Fundings Kirke.....	500 —
5) Porkere Kirke.....	500 —
6) Sandevaag Kirke.....	500 —
7) Klaksvig Kirke.....	800 —

Tilsammen ca. 11300 Kr.

Andre Reparationer..... 5000 —

Tinget vedtog i Fjor at bevilge til følgende nye Kirker:

1) Til en ny Kirke i Kvalbø.....	16000 —
2) - - - - - Skuø.....	7000 —
3) - - - - - Kirke.....	7000 —

Ialt ca. 46300 Kr.

Af de sidst anførte Bevillinger kommer næppe mere end Halvdelen af de til Kirkerne i Skuø og Kvalbø opførte Bevillinger til Udbetaling, hvorved de ovenfor anførte 46.300 Kr. nedsættes med 11.500 Kr. til 34.800 Kr. (Desuden foreligger der Andragender om Bevilling til 3 nye Kirker, nemlig i Hove, Midvaag og Arnefjord.) Det vil altsaa sige, at Kirkefonden, ifald man bestemte sig for at færdigbygge Kirken, burde disponere over ca. 85.000 Kr. Da dette næppe lader sig gennemføre uden Optagelse af et nyt Laan, hvilket under de nu herskende vanskelige Pengeforhold vil blive vanskeligt at skaffe og derfor om muligt bør undgaas, har et Flertal indenfor Udvalget under Hensyn hertil samlet sin Opmærksomhed om de nærmest foreliggende Krav og søgt hidbragt en Ordning, der er økonomisk overkommelig for Lagtinget paa samme Tid, som den er et Skridt fremad mod den endelige Fuldførelse af Kirken med Sikring af de allerede skabte Værdier. Flertallet har i Henhold hertil og under Hensyntagen til samtlige de i Betænkningen foran skitserede Forhold endnu en Gang forespurgt hos Haandværkere i Vaag, om de vilde være villige til at udføre de ved Licitationen den 6. Juni d. A. udbudte Arbejder (heri indbefattet nyt Tag) for 18.000 Kr., hvilket disse ved Skrivelse af 28. August d. A. har besvaret bekræftende, jfr. Bilag 40.

Da sidstnævnte Sum ligger ca. 2400 Kr. lavere end det af Hr. Winther indgivne Tilbud, og da man ved en eventuel ny Licitation næppe kan regne med et lavere Tilbud end det foreliggende, er Flertallet sinnet til at foreslaa, at dette sidste fra Haandværkere i Vaag indgivne Tilbud paa 18.000 Kr. antages. Flertallet skal i denne Sammenhæng bemærke, at det ved at tilraade den foreliggende Fremgangsmaade venter, at man ogsaa fra Vaag vil vise Tinget sin gode Vilje og yde en Del frivilligt Arbejde; man kunde som saadant saaledes for Eksempel tænke sig Planering af den udenom Kirken liggende Plads samt Bortkørsel af de i Kirken liggende Grus- og Jorddynger. Man finder — belært af Erfaringen — at det vil være nødvendigt at overdrage til Kirkeinspektionen paa Tingets Vagne at udfærdige

en blindende Kontrakt, hvorved Tilbudsgiverne forpligter sig til at udføre de omhandlede Arbejder saaledes som i Betingelserne nærmere angivet, ligesom der, forinden Arbejdets Paabegyndelse, maa foreligge en nøjagtig Beskrivelse — samt Detailtegninger i fornødent Omfang — af samtlige de i Licitationen nævnte Arbejder. Udvalget vil, efter hvad der foreligger, ogsaa tilraade, at Loftshvælvingen udføres af Fyrrebrædder, samt at der lægges nyt Tag af Jerntagplader af Kvalitet Nr. 22. Det gamle Tag nedtages og sælges til Fordel for Kirkefonden.

Minniluti nevndarinnar (S. Poulsen og Johan Kallsoy) skal loyva sær at flyta fram hetta:

Eftir tí sum upplýst er í hesum máli hevur lögtingið higartil játtað 60.000 kr. til Vágs kirkju, og hóast tað er kirkjan ikki komin væl undir tak enn, soleiðis sum tað framgongur av málinum. Tað tykist sum vit nú standa yvir fyri spurninginum: Er tingið ført fyri at lata meira pening til hetta mál? Verður svarið nei, sigur tað so mikið sum, at vit fáa standandi ein „múr“ í Vági um alla ævi. Vit vilja heldur seta spurningin soleiðis fram: hevur tingið ráð til at seta 60.000 kr. í ein kirkjumúr í Vági? Hertil mega vit svara nei; men líka so lítið halda vit tað vera ráðlíggt at halda fram við hesi kirkjubygging í smáum oguttan at siggja fyri endan. Nú átti tíðin, hin higartil planleysi byggihátturin av Vágs kirkju og tann eftir feroyskum viðurskiftum ómetaliga stóri peningur, ið til hetta verk er gingin, at havt lært lögtingið, at vit ikki framvegis eiga at ganga hesa somu leið. Vit mega krevja greitt svar uppá hetta: Hvat kostar at gera Vágs kirkju lidna? Og hetta má greiðast á tann hátt, at alt arbeiðið, sum eftir er at gera, verður boðið út í „licitation“. Tá tað er gjørt, tekur tingið (ella kirkjustýrið fyri tingið) støðu til málið. Tað má vera skiligt, at eitt tilfíkt arbeiði, sum her er talan um, bæði verður ódýrari og meira heilskapað, tá alt verður tíkið undir eitt. Vit mega mikið fráraða, at meira verður „experimenterað“ við Vágs kirkju.

Eftir fíggaruppgjerð kirkjukassans eru o. u. 25.000 kr. tókar í ár, eftir at útreiðslur til aðrar kirkjur eru frároknaðar. So stutt skulu vit seta fram uppskot II.

Forslag.

I. Flertallets Forslag (Joh. M. Fr. Poulsen, N. Nolsøe og O. F. Joensen):

1. Lagtinget modtager det fra forskellige Haandværkere i Vaag fremkomne Tilbud om Udførelsen af visse Arbejder ved Vaag Kirke for 18.000 Kr. Arbejdets Omfang m. m. fremgaar af Bilag 23.
2. Det overdrages til Kirkeinspektionen at lade Arbejderne udføre, at oprette Kontrakt med Entreprenørerne, at foranledige affattet en nøjagtig Beskrivelse af de omhandlede Arbejder samt fremskaffe Detailtegninger i fornødent Omfang m. m.
3. Tilsynet med Arbejdet overdrages til Vaag Sogns Menighedsraad, bistaaet af Arkitekt Hofgaard.
4. De i Tilbudet omhandlede Arbejder maa være fuldført inden Olaj 1933, ligesom Kirkeinspektionen indenfor samme Tidsfrist bedes foranledige, at der tilvejebringes nøjagtig Beskrivelse af de resterende til Kirkens Fuldførelse nødvendige Arbejder.

5. Sagens videre Behandling udsættes til næste Aar.

II. Uppskot frá minnilutanum (S. Poulsen og Johan Kallsoy):

1. a. Tingið játtað einaferð með alla upp til 35.000 kr. til at gera kirkjuna í Vági lídna fyri.
 Fyri at kunna fáa henda studning má kirkjufólkið í Vági geva vottan fyri, at alt neyðturviligt arbeiði uttan fyri kirkjubygningin verður gjørt ókeypis, og at alt (eyrir, mæld o. s. fr.), sum liggur til hindurs inni í kirkjubygninginum, verður burtarruddað ókeypis fyri tingið.
- b. Av hesum studningi kunna verða rindaðar upp til 20.000 kr. í 1932, meðan hin parturin kann rindast í 1933, tó ikki fyrr enn tað arbeiði, sum kirkjustýrið hevur boðið út, er væl og virðiliga frá hondum greitt.
2. Kirkjustýrinum verður givið upp í hendur at fyrireika málið soleiðis:
 at heinta tilboð øllum kirkjubygninginum viðvíkjandi og taka við tilboði; tó eigur at ansast væl eftir, at tann, sum arbeiðið fær, er førur fyri at gera tað til litar og at fullføra tað eftir ásettum treytum.
3. Kirkjustýrið tekur sær neyðturviligar umsjónarmenn (ella -mann) til at ansa eftir, hvussu arbeiðið fer fram. Líkaleiðis verður givið stýrinum heimild til at rinda peningin, sum tað heldur vera hentast (sí tó treytnar í punkt 1.).
4. Kirkjustýrið søkir samráð við kirkjuliðráðið í Vági um tey mál, sum tað heldur verða neyðugt, og skal frá kirkjuráðinum hava vissu fyri, at treytnar, sum ásettar eru í punkt 1. a, verða fylgdar.

Tann 8. sept. var málið til 2. viðgerð.

Tann 22. sept. framlegði meiriluti nevndarinnar soljóðandi **Ændringsforslag til Flertallets (Joh. M. Fr. Poulsen, N. Nolsøe og O. F. Joensen) Forslag:**

I Stedet for det oprindelige Forslag sættes:

1. Til Udførelse af de af Kirkeinspektionen i Juni 1932 udbudte Arbejder ved Vaag Kirke bevilges af Kirkefonden 18.000 Kr. Kirkeinspektionen bemyndiges til at lade udbedre den i Bilag 10 omhandlede Revne i Muren paa den nordlige Side af Kirken, ligesom det til nævnte Udbedring nødvendige Beløb vil være at udrede af Kirkefonden.
 Den ikke hævede Del af det i 1928 bevilgede Tilskud bortfalder herefter.
2. Menighedsraadet for Vaag Sogn bemyndiges til med Forbehold af Kirkeinspektionens Godkendelse at afslutte Kontrakt med Haandværkere i Vaag om Udførelse af nævnte Arbejde, saaledes at Taget lægges med Jernplader af svær Kvalitet (mindst Nr. 22) og saaledes at Ilvælvingen udføres af Fyrrebrædder. Der maa være vedlagt Kontrakten en nøjagtig Beskrivelse af de omhandlede Arbejder samt fornødne Detail- og Arbejdstegetninger. Befindes alt at være i forsvarlig Orden, godkender Kirkeinspektionen Kontrakten.
3. Udbetalingen af Tilskudet sker i fire Rater, saaledes at 4000 Kr. ud-
 Løgtingstíðindi 1932. 5.

betales, naar Pudsarbejdet er fuldført, 4000 Kr. naar Taget er paa-
lagt, 4000 Kr. naar Hvælvingen er opsat, og Resten 6000 Kr. naar
alle Arbejder kontraktmæssig er udførte.

Forinden Udbetalingen maa Arbejdet i hvert enkelt Tilfælde være
godkendt af en af Kirkeinspektionen dertil bemyndiget Person. Kirke-
inspektionen bemyndiges dog til som Forskud paa nævnte Udbetalinger
at betale Regninger fra Leverandører af Materiale for derved at opnaa
billigere Indkøb, ligesom den, ifald det skønnes hensigtsmæssigt, kan
fravige Bestemmelserne med Hensyn til Udbetalinger.

4. Det daglige Tilsyn med Arbejdet udføres af Menighedsraadet paa
Kirkeinspektionens Vegne.
5. Kirkeinspektionen bemyndiges til at antage fornøden sagkyndig Bistand.
6. Det paalagte Tag maa af Menighedsraadet bortsalges og Provenuet
anvendes til Arbejder ved Kirken.
7. De i Tilbudet omhandlede Arbejder maa være fuldførte inden Olaj 1933.
8. Det vedtages at udbetale det Arkitekt Holgaard tilkommende Rest-
honorar paa 1500 Kr. af Kirkefonden.
9. Forsaavidt Menighedsraadet ikke mener at kunne opfylde foranstaaende
Betingelser, bortfalder Punkt 1, 2, 3 og 6, hvorhos Kirkeinspektionen
bemyndiges til med sagkyndig Bistand at lade udarbejde de nødvendige
Tegninger og Beskrivelser til Arbejdernes Udførelse i Overensstemmelse
med det foran fastsatte og til derefter paany at udbyde disse Arbejder
i offentlig Licitation, samt til at lade foretage de Ændringer ved Tag-
konstruktionen som auses paakrævede.
Kirkeinspektionen bemyndiges til at antage et efter dennes Skøn an-
tageligt Tilbud.
10. Forsaavidt Menighedsraadet paa god og forsvarlig Maade gennemfører
foranstaaende Forslag, tilsiger Lagtinget Menigheden, at der vil blive
givet yderligere Tilskud til Kirkens Fuldførelse, naar nøjagtigt udformet
og specificeret Forslag hertil forelægges Tinget.
11. Redegørelse fra Kirkeinspektionen vil være at forelægge Lagtinget i
Samlingen 1933 som fastsat i Lagtingsvedtagelsen af 10. Oktober 1931,
ligesom denne indenfor samme Tidsfrist bedes foranledige, at der til-
vejebringes nøjagtig Beskrivelse af de resterende til Kirkens Fuldfør-
else nødvendige Arbejder.

Tann 27. sept. var málið til 3. vöðgerð.

Uppsótt minnihlutans fall, tí bert 7 atkv. voru fyrir, 0 imóti. —
Breytingaruppsótt meirihlutans var samtykt við 13 atkv. — 0.

20. Kirkja í Hovi. (14 b).

Til tingið var komin umsókn frá Hovs sóknar kommunu um stuðning til at byggja eina nýggja kirkju í Hovi.

Málið varð beint í kirkjunevndina, sum tann 5. sept. framlegði so-
ljóðandi álit:

Málið um kirkju í Hovi hevur verið til viðgerðar á tingi í fleiri ár, fyrstu ferð í 1929.

Í ár hevur stýrið fyri Hovs sóknar kommunu aftur umsókn frammi, men skilur henda umsóknin seg frá øllum hinum fyrru í tí, at tað í ár verður biðið um stuðna til eina nýggja kirkju, meðan fyrr hevur verið biðið um at fingið tað gomlu Vágs kirkju flutta til Hovs. Umsøkjarnir halda fram, at tað er lítið virði í einari gamlari kirkju, tá hon verður flutt. So leingi, eitt gamalt hús stendur á grundini, kann tað til neyð hampast og valast um tað, so tað er nýtiligt. Men skal tað flytast, er ilt at fáa nakað gott burtur úr tí. Eisini halda teir, at tað verður seinur dagur, at hin nýggja kirkjan í Vági stendur liðug til brúks.

Nevndin fatar væl, at Hovbingar leingjast at mikið eftir at fáa kirkju, og best vildi ivaleyst verið, um hon kundi verið nýggj. Men tað nyttar ikki at krógva fyri, at líkindini til tess - eins og á er víst árlni framman undan — ikki eru góð, og serstakliga um so skal verða, at kirkjan skal byggjast av nýggjum. Harafturímóti má nevndin ætla, at líkindini til at fáa kirkju vildi verið heldur frægari, um so var, at Hovbingar hildu fast um tað gomlu umsóknina, at fingið hina gomlu Vágs kirkju flutta til Hovs. Tað er ivaleyst tugsins hugsan longu í ár at fara aftur undir byggingina av tí nýggju kirkjunum suður í Vági, og ætlast kann, at tað ikki gengur long tíð, áðrenn hon stendur liðug. Eisini má nevndin halda, at gamla Vágs kirkja, um hon verður flutt til Hovs, er í so góðum standi, at hon, um hon verður klædd við jarnplátum og annars væl umsitin, kann verða væl nýtilig í mong ár.

Uppskot.

1. Tingið sær sær ikki færi fyri fyrst at veita stuðna til eina nýggja kirkju í Hovi.
2. Eitt eintak av álitinum verður sent sóknarstýrinum fyri Hovs sóknar kommunu.

Tann 8. sept. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

21. Kirkja í Miðvági. (14 c).¹⁾

Kirkjunevndin fékk málið til viðgerðar. Tann 5. september framlegði nevndin soljóðandi álit:

Málið um nýggja kirkju í Miðvági hefur verið til viðgerðar á tingi í 1930 og 31. Áður í ár hefur meirihlutaráðið í Miðvági endurnýggjað umsóknina. Í umsókninni verður víst á, at tað í tí síðsta sýninum av kirkjunni verður sagt, at hon sum heild er ógvuliga vánalig, at hon er skeikla á grundini, at hon er ótøtt og kæld, og um hesi brek skulu bætast, vil tað kosta nógvan pening. Tað verður eisini mint á, at Miðvágs kirkjugrunnur ikki lat so líttan pening í kirkjufondina, tá ið kirkjukassarar vóru samanlagdir, og heldur ráðið tí, at hetta átti at skunda eitt sindur undir bygging av nýggjari kirkju í Miðvági. Nevndin skal, samstundis hon vísir á tað, ið sagt er um hetta mál árin framman undan, siga, at tingið vildi verið fegið, um tað kundi veitt tann umsøkta studna, men tíanverri eru viðurskiftini fyri líðina soleiðis, at tað er heilt ógjørligt. Viðurskiftini eru umtrent eins í ár og tey vóru í fjør. Kirkjufondin hefur ikki, sum stoff er, pening til nýggja kirkju í Miðvági, og má nevndin tí eins og í fjør biðja kirkjufólkið í Miðvági geva tol, inntil ráðini verða nakað betri. Nevndin vil tí mæla tinginum til at svara:

Tingið sær sær ikki fari til fyrst at koma meirihlutaráðinum til hjálpar við at byggja nýggja kirkju í Miðvági.

Tann 8. sept. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 11 atkv. — 0.

22. Norðskála kirkja. (14 d).²⁾

Kirkjunevndin fékk málið til viðgerðar. Tann 5. sept. framlegði nevndin soljóðandi álit:

Harri J. J. Weihe, Norðskála, hefur vegna bygginevndina fyri Norðskála kirkju sent umsókn til tingið, hvar hann biður um ein studna uppá 200 kr. Hesin peningur skal brúkast til at afturliða eina skuld uppá 200 kr., ið kirkjan við Norðskála hefur til Balslev & Goos í Havn. Í umsóknini greiðist

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1932, bls. 27.

²⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1932, bls. 27.

frá, at presturinn Nielsen á Nesi niðri í Danmörk sum gávar hevði savnað saman 1000 kr. Nielsen hevði frá Balslev & Goos keypt 95 tunnur av Cement, ið nýttar eru til kirkjuna. Men av tí presturinn bráðdoyði, vóru hesar tunnir ikki rindaðar, áðrenn hann doyði. Bygginevndin hevur sett fram krav um hesar 1000 kr. í búgvinum hjá prestinum, og bjóðar nevndin tinginum ognarrættin til hetta krav, um tingið vil gjalda áðarnevndu skuld til Balslev & Goos. Í umsóknini verður sagt frá, at nevndin hevur ein kassapening uppá 50 kr. Av einum í málinum hjáløgðum skjali sæst, at kravið hjá Norðskála kirkju í búgvinum er góðkent, at búgvið gevur 30⁰/₀, og at peningurin verður goldin til október. Av tí, bygginevndin og kirkjufólkkið í Norðskála kirkjudømi hevur sýnt sjáldsaman góðan vilja og eftir førimuni tikið munnagott tak við bygging av feltra kirkju, er nevndin slánað at mæla tinginum til at lata upp í hendur á bygginevndini tann pening, 300 kr. búgvið eftir prestin Nielsen gevur eins og kassapeningin uppá 50 kr. móti tí treyt, at nevndin afturrindar skuldina til Balslev & Goos.

Uppskot.

1. Tingið samtykkir, at Norðskála kirkja fær ognarrætt til tær 300 kr., búgvið eftir Nielsen prest gevur, eins og tann kassapeningin uppá 50 kr., bygginevndin hevur um hendi, móti tí treyt, at nevndin afturrindar skuldina, 200 kr., til Balslev & Goos, Tórshavn.
2. Umsøkjarin J. J. Weihe fær eitt eintak av álitinum.

Málið fór til 2. viðgerð tann 8. sept. og til 3. viðgerð tann 12. sept. Uppskot nevndarinnar varð tá samtykt við 13 atkv. — 0.

23. Eiðis kirkja. (14 e).

Til tingið var komið bræv frá kirkjustýrinum um umvælan av Eiðis kirkju.

Kirkjunevndin, sum fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 17. august soljóðandi **Udvalgsbetænking**:

Kirkeinspektionen har under 26. f. M. fremsendt til Tingets Afgørelse en Sag om Hovedreparation af Ejde Kirke.

I Sagen findes en Del Bilag, af hvilke de vigtigste er:

1. Synsforretning af Bygmester Winther af 12. April d. A.
2. Skrivelse af 21. Juli d. A. fra Ejde Sogns Menighedsraad.

Af den Sagen vedlagte af Hr. Bygmester Winther udarbejdede Synsforretning, hvortil henvises, fremgaar, at Reparationen er ret omfattende, ligesom der siges, at det under Arbejdet paa at udbedre de paaviste Mangler let kan vise sig, at den virkelige Skade er mere omfattende end i Synsforretningen angivet. Ifald Reparationerne kan holdes indenfor de i Synsforretningen angivne Rammer, anslaar Hr. Winther de samlede Udgifter til ca. 6000 Kr. Ejde Sogns Menighedsraad paapeger i sin fornævnte Skrivelse nogle nærmere betegnede Mangler, hvis Afhjælpning efter dettes Skøn er aldeles paakrævet inden Vinterens Indtræden. Bygmester Winther, der er anmodet om at foretage en skønsmæssig Beregning af, hvad Udbedringen af disse sidstnævnte Mangler kan antages at ville koste, har anslaaet det til ca. 2500 Kr. Det skal bemærkes, at Hr. Winthers Synsforretning ogsaa omfatter Tætning af Kirkemurene, der gennemtrænges af Fugtighed, hvorved den indvendige Maling skaller af, hvilket naturligvis fordyrer og vanskeliggør Kirkens indvendige Vedligehold samt giver dens Indre et trist og forsømt Udseende. Denne Fejl ved Kirkemurene er lige saa gammel som Kirken selv, og under Storm- og Regnvejr kan man endda se, hvorledes Vandet driver ned ad Indervæggene. Hvorledes denne Fugtighed fremkommer, om den skyldes eventuelt staaende Grundvand, eller det er almindelig Fugtighed, der trænger gennem Væggene, er der delte Meninger om. Man har i Tidens Løb gjort forskellige Forsøg for at komme af med denne generende Fugtighed, men forgæves. Udvalget tør ikke paa Forhaand gaa ud fra, at den af Hr. Winther foreslaaede Fremgangsmaade til Afhjælpning af Fugtigheden afgjort er egnet dertil, og man vil derfor tilraade, at der foreløbig bliver foretaget en Prøve med en mindre afgrænset Del af Murfladen for derigennem at lade konstatere, hvorvidt den af Hr. Winther foreslaaede Tætningsmetode er den rette.

Da Kirkefondens disponible Midler i Betragtning af de foreliggende Krav, navnlig med en delvis eller endelig Udførelse af Vaag nye Kirke for Øje, er ret begrænsede, vil man tilraade, at de i Menighedsraadets Skrivelse af 21. Juli d. A. indeholdte Mangler bliver afhjulpet, samt at der paa en mindre afgrænset Del af Vægfladen bliver gjort Forsøg med at tætte denne efter den af Hr. Winther foreslaaede Fremgangsmaade. Skulde det under Udførelsen af omhandlede Reparation af Hensyn til Kirkens Bevarelse vise sig nødvendigt at gøre denne mere omfattende end forudset, gives der Kirkeinspektionen Hjemmel til at lade denne udføre i det Omfang, som findes paakrævet. Man skal i Henhold til foranstaaende stille følgende

Forslag:

1. Det overdrages til Kirkeinspektionen at foranledige, at de i Menighedsraadets Skrivelse af 21. Juli d. A. nævnte Reparationer kommer til Udførelse, samt at der i mindre Omfang bliver foretaget en Prøvetætning af Kirkemuren efter den af Hr. Winther foreslaaede Fremgangsmaade.
2. Til Dækning af de med Udførelsen af de under Pkt. 1 nævnte Reparationer forbundne Udgifter bevilges af Kirkefonden et Beløb paa indtil 8000 Kr.
3. Skulde det under Udførelsen af de under 1 nævnte Reparationer vise sig nødvendigt for at forhindre større Skade paa Kirkebygningen at gaa udenfor de i Punkt 1 og 2 fastsatte Rammer for Reparationens Omfang og Bekostning, bemyndiges Kirkeinspektionen til at lade det fornødne foretage for Kirkefondens Regning.

Målið fór til 2. viðgerð tann 19. august. Við 3. viðgerð tann 23. august varð uppskot nevndarlunnar samtykt við 15 atkv. — 0.

24. Haldórsvíkar kirkja. (14 f).

Til tingsló var komið bræv frá kirkjustýrinum um tað umvølingararbeiði, ið var gjørt við Haldórsvíkar kirkju.

Kirkjunevndin fekk málið til viðgerðar og framlegði tann 18. august soljóðandi **Betænking**:

Kirkeinspektionen har under 2. d. M. tilsendt Lagtinget Sagen angaaende de udførte Reparationsarbejder ved Haldersvig Kirke.

I Sagen er vedlagt følgende Bilag:

1. Synsforretning af 11. Maj d. A. med Paategning af Menighedsraadet.
2. Opgørelse af Bygmester Winther over de udførte Reparationsarbejder.
3. Synsforretning af 20. Juli d. A.
4. Skrivelse af 29. Jull d. A. fra Menighedsraadet.
5. Erklæring fra Bygmester Winther af 5. ds.

Tinget vedtog i Samlingen 1930 at overdrage til Kirkeinspektionen at drage Omsorg for, at Haldersvig Kirke blev repareret og udvidet efter den i Marts 1926 af Tømremester Argir fremsatte Plan. Udgifterne skulde afholdes af Kirkefonden. Dette Arbejde, der blev overdraget Bygmester Winther at udføre, viste sig imidlertid at være af den Beskaffenhed, at det ikke kunde udbydes forud paa sædvanlig Maade, da man først ved Nedbrydningen af den gamle Kirke kunde danne sig en begrundet Mening om, hvor meget af det gamle Materiale kunde anvendes ved Genopbygningen. Af en i Sagen beroende af Bygmester Winther udarbejdet Opgørelse fremgaar, at samtlige Reparationsarbejder ved Haldersvig Kirke ialt har kostet Kirkefonden Kr. 13910,50. Af dette Beløb er Kr. 10494,48 anvist til Udbetaling.

Kirkeinspektionen tilligemed Synsmændene Z. Jacobsen og Ole Arge var den 11. Maj d. A. i Haldersvig for at se paa Kirken. Paa daværende Tidspunkt var alt Tømrerarbejde saa at sige færdigt, og der manglede i det væsentligste kun indvendig Maling af Kirken. Af den ved denne Lejlighed foretagne Synsforretning ses, at der var intet at indvende mod det udførte Arbejde, ligesom det ogsaa var Inspektionens Indtryk, at Bygmesteren som Helhed taget var sluppet godt fra Arbejdet.

I den den 20. Juli d. A. foretagne endelige Synsforretning paaeges nogle Mangler. Udvalget har ved Forhandling med Bygmester Winther faaet dennes Tilsagn om, at de af de i nævnte Synsforretning paaegede Mangler, der ikke allerede er afhjulpne, skal blive udbedret.

Udvalget kan derfor i Henhold til det anførte tilraade, at den tilbageværende Restsum Kr. 3416,02 kommer til Udbetaling, saa snart samtlige Mangler er afhjulpne.

Forslag.

Tinget udtaler, at, naar samtlige de i Synsforretning af 20. Juli d. A. paaegede Mangler ved Haldersvig Kirke er afhjulpet, vil Restbeløbet af Byggesummen Kr. 3416,02 være at anvise til Udbetaling.

Málið fór til 2. viðgerð tann 20. august. Við 3. viðgerð tann 26. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

25. Klakksvíkar kirkja. (14 g).

Til tingið var komið bræv frá kirkjustýrinum um umvölan av tókjuní á Klakksvíkar kirkju.

Kirkjunevndin fækk málið til viðgerðar og framlegði taun 17. august soljóðandi **Betænkning**:

Kirkeinspektionen har ved Skrivelse af 30. Juli d. A. tilstillet Lagtinget nærværende Sag til Afgørelse. Paa Foranledning af Kirkeinspektionen har Hr. Bygmester Steingrim Winther foretaget Syn af Taget paa Kirken i Klaksvig og udtaler i en Sagen vedlagt Synsforretning bl. a., at ca. en Femtedel af Tagstenene er gaaet i Stykker, at Snebryderen, der er sat for at beskytte Tagrenden, maa fjernes, da den er sat paa forkert Maade, og som den ligger, vil rive Tagstenene itu, at Tagrenderne maa sænkes saa meget, at Sneen kan glide ud over dem. Ommeldte Arbejder anslaaes at ville koste ca. 600 Kr. Hr. Winther henleder Opmærksomheden paa, at Kirken, som den er nu, bevæger sig saa meget, at den i Storm svajer ca. 25 cm; dette bevirker, at Stenene røkkes løse, og at Vinden faar Tag i dem. Der er for Tiden sat tre Stivere paa den ene Side af Kirken af 6×6" Tømmer, og han anbefaler derfor, at der laves en sikker Afstivning, afpasset efter Kirkens Arkitektur, der kan styrke Kirken, saaledes at Tagstenene kan komme til at ligge fast.

Undertegnede Udvalg, som har faaet Sagen til Behandling, kan ganske tiltræde, at de i Hr. Winthers Synsforretning nævnte Mangler, anslaaet til ca. 600 Kr., bliver afhjulpet snarest muligt og i hvert Fald inden Vinterens Indtræden. Dermod føler man sig ikke ganske overbevist om, at de omtalte Stivere, naar de skal afpasses efter Kirkens Arkitektur, hvilket formentlig vil sigo, at man skal lave dem omtrent paa samme Maade som ved Tveraa Kirke, faar den tilsigtede Virkning, idet man næppe kan antage, at de er velegnede til virkningsfuldt at modvirke de stærke Sidetryk, Kirken er udsat for ved nordlige og sydlige Vinde.

At afstive dem med Stortømmer i Lighed med Kvalbø Kirke vil man meget nødig, da en saadan Afstivning virker meget skæmmende. Klaksvig Kirke er bygget i 1866 og er saaledes ikke mere end 66 Aar gammel; den har hidtil trodset alle Storme, og man er foreløbig sindet til at se Tiden an, inden man gaar over til Anvendelsen af saa drastiske Forholdsregler som dem, man anvender ved Kvalbø Kirke.

I Henhold til det anførte skal man stille følgende

Forslag.

1. Kirkeinspektionen bemyndiges til at lade foretage de ifølge Synsforretning af Bygmester Winther af 26. Juli d. A. angivne nødvendige Reparationer af Taget paa Klaksvig Kirke.
2. Til Afholdelse af de under Pkt. 1 omhandlede Reparationer bevilges af Kirkefonden et Beløb paa 800 Kr.

Málið var til 2. viðgerð taun 19. august og til 3. viðgerð taun 23. august. Uppskot nevdarinnar varð tá samtykt við 15 atkv. — 0.

26. Kirkja í Árnafirði. (168).

Tann 11. august varð framlagt umsókn frá íbúgvarum í Árnafirði um studning til at byggja eina nýggja kirkju í Árnafirði.

Kirkjunevndin fekk málið til viðgerðar og framlegði tann 5. september soljóðandi álit:

Frá íbúgvarum í Árnafirði — 46 í tali — er umsókn komin inn á ting, dagsett 31. august í ár, hvar teir heita á tingið um studning til at byggja nýggja kirkju í bygdini fyri. Tað verður víst á, at teir sita sera illa fyri at koma í kirkju; vegurin til teirra sóknarkirkju í Klakksvík er langur og tvørligur bæði yvir land og til sjós.

Sigast kann, at tað einans er í bestu veðurviðurskiptum, at líkindir eru hjá eldri og heilsubrekaðum fólki at koma í guds hús. Kirkjuferðir teirra kunnu av hesum eisini sælast at vera fáar um árið. Fólkið har hevur tí eisini sterkan hug at koma til lagaligari kirkjulig viðurskiptir og eru villig til eftir ferðum at lata nakað av frívillegum arbeiði.

Tann minsti studningur, teir kunnu hjálpast við, er eftir teirra ætlan frá 8—10000 kr. Umsóknin hevur verið til ummæli hjá sóknarprestinum og Føroya prósti, sum báðir geva heuni sitt besta viðmæli. Nevndin kann ásanna tað, ið er ført fram í málinum bæði av umsøkjara og próstinum. Tað er ivaleyst, at Árnafirðingar sita sera tvørliga fyri at koma í kirkju, og tørva kirkju fram um flestu bygdir í Føroyum. Ivaleyst hevur tingið eisini góðan hug at koma teimum til hjálpar, um líkindir annars høvdu verið til tess. Nevndin má halda, at málið, sum er, er ov lítið fyrireikað til, at tingið í ár kann taka fasta stöðu. Tað vil vera neyðugt, at kirkjufólkið í Árnafirði — kanska í sambandi við meiningheitsráðið fyri sóknarkirkjuna — til næsta ár fær til vegis eina tekning við kostnaðarætlan til ein hóskað kirkjubygning. Best var, um kirkjufólkið til næsta ár eisini kundi komið fram við bindandi tilsøgn um, hvussu nógv frívillegt arbeiði, tað vil lata.

So stutt skal nevndin mæla tinginum til at samtykkja:

1. Málið um bygging av nýggjari kirkju í Árnafirði verður niðurlagt til næsta ár.
2. Kirkjustýrið verður biðið um at samráðast við umsøkjara (meiningheitsráðið) 1) um at fáa fram tekning og kostnaðarætlan til eina nýggja kirkju í Árnafirði, og 2) um møguligt fáa bindandi lyfti um, hvat íbúgvirnir sjálvir vilja lata í arbeiði og peningi.

Tann 8. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

27. Kirkjugarður í Kvívík. (15 a).¹⁾

Kirkjunevndin fékk málið til viðgerðar. Tann 19. augnst framlegði nevndin soljóðandi álit:

Málið um nýggjan kirkjugarð í Kvívík var til viðgerðar á tingi í fjór, men varð goymt til í ár vegna tað, at málið var ov lítið fyrireika. Sóknarstýrið hevði soleiðis t. d. ikki vissa sær jarðastykki til kirkjugarð, eins og erklæring frá læknanum í Vestmanna ikki var skaffað til végar. Málið liggur fyri á sama hátt í ár sum í fjór; afturat er bert komið bræv frá sóknarstýrinum í Kvívík av 16. í h. m., hvar tað biður um, at málið verður goymt til annað ár.

Soleiðis stætt skal nevndin loyva sær at seta fram hetta

Uppskot.

Málið um nýggjan kirkjugarð í Kvívík verður goymt til næsta ár.

Tann 24. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

28. Kirkjugarður í Dali. (15 b).

Til tingið var komin umsókn frá íbúgvarum í Dali um studning til nýggjan kirkjugarð í Dali.

Kirkjunevndin, sum fékk málið til viðgerðar, framlegði tann 5. sept. soljóðandi álit:

29 íbúgvarir sunnan úr Dali hava sent umsókn inn á ting, dagsett 8/11 1931, um at fáa studning til nýggjan kirkjugarð har í bygdini. Umsóknin hevur viðmæli frá sóknarstýrinum.

Nevndin kann ásanna tað í umsóknini framflutta um, at Dalbingar sita sera illa fyri, og tað vildi verið ein góð hjálp hjá teimum, um grofstur var í bygdini, men av tí, at málið er so lítið fyrireikað, kann tingið ikki í ár taka fasta støðu til tess. Annars heldur nevndin, at kirkjugrunnurin eigur at

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, hls. 31.

styða Húsavíkar sókn við hesum málið, eins og gjørt er við aðrar sóknir, tálið sakin er nóg greið.

Uppskot.

Sóknarstýrið fyri Húsavíkar kommunu verður biðið um til næstu tingsetu at greiða frá:

1. a) Hvar kirkjugarðurin ætlast at byggjast.
- b) Hvussu botnviðurskiftir o. t. er.
- c) Hvat jarðastykkið kann fáast fyrl.
- d) Kostnaðarætlan yvir alt arbeiðið og tilfar.
- e) Fåa fram erklering frá embætislæknanum.
2. Málið verður goymt til næsta ár.

Tann 8. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

29. Kirkjugarður í Miðvági. (15 c).

Til tingið var komin umsókn frá Miðvágs sóknar kommunu um studning til nýggjan kirkjugarð í Miðvági.

Kirkjunevndin fekk málið til viðgerðar og framlegði tann 29. septbr. soljóðandi **Betænkning**:

Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune andrager i Skrivelse af 9. Juli d. A. Lagtinget om Tilskud til Opførelse af en ny Kirkegaard i Midvaag. Det oplyses i Andragendet, at den ny Kirkegaard tænkes anlagt paa Præstegaardsjorden, at Arealets Størrelse er ca. 1100 m² og, hvis det skal betales med fuld Pris, vil komme til at koste ca. 500 Kr. Gærdet agtes opført af Beton med et Fodstykke af Sten. Dets Længde er ca. 160 m. Til Indkøb af Cement og andre Materialier anslaaes et Beløb paa ca. 1100 Kr. Til Transport af Cement, Sand, Grus og Sten til Gærdet anslaaes at ville medgaa ca. 600 Kr. Endelig beregner man til Arbejdsformand ca. 300 Kr., ialt ca. 2500 Kr. Andragendet er med Amtets Paategning tilsendt Tinget; af denne fremgaar, at Kirkeinspektionen intet har at erindre imod, at den ny Kirkegaard anlægges paa det foreslaaede Sted, ifald Amtslægen godkender det anvendeligt som Begravelsesplads, ilgesom Kirkeinspektionen anbefaler, at der ydes passende Tilskud. Udvalget skal — efter at have forhandlet med Forstanderskabets Formand — udtale, at der utvivlsomt er saa stor Trang til Anlæg af en ny Kirkegaard i Midvaag, at Sagen vanskelig taaler yderligere Udsættelse. Men da førnævnte Udtalelse fra Amtslægen om, hvorvidt den paagældende Plads kan anses for egnet til saadant Brug, endnu ikke fore-

ligger, og da Udvalget paa foreliggende Grundlag ikke mener at kunne fremsætte Forslag om Tilskud, vil man foreslaa, at Sagen udsættes til næste Aar. Arbejdet paa Kirkegaarden kan imidlertid paabegyndes allerede nu, saa snart førnævnte Erklæring fra Aants- eller Kredslægen foreligger. Forstanderskabet kan eventuelt til næste Aars Lagtingssamling indsende Opgørelse over de med Opførelsen forbundne Udgifter. Udvalget vil allerede nu foreslaa, at der ydes Midvaag Sogns Kommune sædvanligt Tilskud, nemlig $\frac{3}{5}$ af de Beløb, der medgaar til Materialier (Cement, Bør og eventuelt Sprængstof) og Formandsløn, hvorefter Tilskudets Størrelse paa Grundlag af det indsendte Regnskab vil være at fastsætte af Tinget. For Formandslønnens Vedkommende er det en Forudsætning, at der udføres mindst 8 Mands Pligtarbejde for hver Dag, Formanden arbejder.

Forslag.

1. Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune anmodes om, efter at Arbejdet med Opførelse af den ny Kirkgaard er afsluttet, til Tinget at indsende Regnskab over de med Udførelsen forbundne Udgifter, hvorefter der af Kirkefonden vil være at yde nævnte Kommune $\frac{3}{5}$ af de til Materialier og Formandsløn medgaaede Udgifter.
2. Forstanderskabet bør paase, at der ydes mindst 8 Mands Pligtarbejde for hver Dag, Formanden arbejder.
3. Sagen udsættes til næste Aar.
4. Der tilstilles Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune et Eksempplar af Betænkningen.

Málið var til 2. viðgerð 1. október. Við 3. viðgerð 5. október varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

30. Kirkjugarður í Froðbiar sókn. (15 d).

Til tingið var komin umsókn um studning til nýggjan kirkjugarð í Froðbiar sókn.

Kirkjunevndin fekk málið til viðgerðar. Nevndin framlegði 5. septbr. soljóðandi álit:

Tingmaður P. M. Dam hevur vegna sóknarstýrið í Froðbiar kommunu sent umsókn til tingið um lóskandi studning til nýggjan kirkjugarð í Froðbiar sóku. Tingmaður Dam sigur, at kirkjugarðsviðurskiptini í Froðbiar sókn eru ógvuliga vánalig. Ein kirkjugarður er í Froðbæ. Hann er at kalla fullur.

Annar kirkjugarðurinn liggur í Örðavíkshlíð. Hann er eisini brátt fullur. Á Tveroyri og í Tronglsvágl er eingin kirkjugarður. Tað er tí neyðugt at byggja ein nýggjan. Aðlanin er at byggja hann undir Akurgerði uttan fyri Sevmýru, har sóknarstýrið hevur veitt sær tað neyðturvuliga lendi. Nevndin kann ásanna, at tørvur er á at fáa bygt nýggjan kirkjugarð í Froðbiar sókn, men málið er ov lítið fyrireiðkað til, at hon í ár kann taka fasta støðu til tað. Um sóknarstýrið til næsta ár kann skaffa til vegar tað, ið krevst í uppskotinum, má nevndin halda, at tað er góð vón um, at Froðbiar sókn fær vanligan studning av kirkjugrunnunum.

Uppskot.

Sóknarstýrið fyri Froðbiar sóknar kommunu verður til næstu tingsetu biðið um at skaffa til vegis:

1. a) Kostnaðaraðlan yvir alt arbeiðið og tilfar.
- b) Erklæring frá embætisslæknanum um plássi.
2. Málið verður goymt til næsta ár.

Tann 8. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

31. Lán til kirkjugrunnin. (16).⁹⁾

Kirkjunevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 30. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning**:

Spørgsmaalet om Optagelse af Laan til Kirkefonden var til Behandling i Tingets ordinære Samling sidste Aar, men blev udsat til i Aar.

Udvalget, som har overvejet Spørgsmaalet om Optagelse af nyt Laan, mener imidlertid ikke, at det for Tiden absolut er paakrævet, bortset fra, at det for Tiden ogsaa formentlig vil være forbundet med store Vanskeligheder at opnaa et saadant.

Forslag.

Tinget anser det ikke for nødvendigt at optage nyt Laan til Kirkefonden.

Uppskot nevndarinnar varð tann 3. oktbr. samtykt við 15 atkv. — 0.

⁹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 81.

32. Prestafluttningur. (17).⁹

Málið varð beint í figgjarnavndina. Taun 8. október framlegði nevndin soljóðandi **Betænking**:

Til Lagtingssamlingun 1931 indkom der fra Provsten og de færøske Præster Andragende om at faa Præsteskydsen afløst med et passende konstant Beløb til Bestridelse af Præsternes Udgifter paa Tjenesterejser. —

I Andragendet henvises der til, at den Befolkningen ved Lov paa lagde Pligt til at skydse Præsten paa Tjenesterejserne efterhaanden er blevet til Ulempe og Besvær for begge Parter. Skydsen falder ogsaa meget ujævnt. Befolkningen er mange Steder ikke mere villig til at yde denne Skydspligt. Al anden Skydspligt end Præsteskyds er ophævet. For ikke at anvende Lovens Tvang overfor Befolkningen, maa Præsterne mange Steder selv betale for deres Befordring. Dette er ikke tilfredsstillende, idet Præsterne ikke kan siges at være saaledes aflagte, at de af deres Løn kan betale for deres Befordring paa Embedsrejserne.

Lagtinget udsatte i Fjor Sagens Behandling og anmodede et Udvalg om at fremskaffe fra Præsterne en Udtalelse om, hvad disse Embedsmænd ansaa for en passende Befordringsgodtgørelse for hvert Embede, især Provsten anmodedes om at udtale sig om de fra Præsterne fremkomne Oplysninger til indeværende Aars Lagting.

Ved Skrivelse af 2. September d. A. har Provstiet sendt Lagtinget de forlangte Oplysninger.

De forskellige Præster udtaler, at følgende Beløb maatte være passende:

Sandø Præstegæld.....	500 Kr.
Provsten og Kapellanen i Thorshavn.....	800 —
Suderø søndre Præstegæld.....	575 —
Suderø nordre Præstegæld (anslaet).....	400 —
Nordstrøm Præstegæld.....	762 —
Norderøernes Præstegæld.....	600 —
Kapellanen i Klaksvig.....	450 —
Næs Præstegæld.....	600 —
Fuglefjord Præstegæld.....	550 —
Vaagø Præstegæld.....	600 —

5837 Kr.

Provsten udtaler i sin over Sagen afgivne Erklæring, at de opgivne Beløb kan anses passende, dog er dette ikke saa let at skønne over. Provsten gør opmærksom paa, at Suderø søndre Præstegæld synes at have medtaget saadanne Rejser, som skal betales af private (Rejser efter Rekvisition til Brudevielser, Begravelser o. s. v.), og at Kapellanen i Klaksvig synes at have medtaget i sin Beregning Betaling for Rejser i Præstegældet, som allerede er medtaget af Sognepræsten.

⁹) Shr. Løgtingstíðindl 1931, bls. 80.

Udvalget med Undtagelse af Nielsen og Patursson tilraader, at Sagen som den foreligger indsendes til Kirkeministeriet med Forespørgsel om, hvorvidt dette Ministerium maatte være villigt til at tilvejebringe en Del af den Sum, som bliver nødvendig til Afløsning af Præsteskydsen.

Det skønnes ikke muligt fortsat at lade Præsterne befordre som hidtil ved Mandskab, der tvinges dertil. Præsterne og det Arbejde, de udfører, er ikke tjent dermed, og Skydspigten er en Fortidslevning, der falder saa ujævnt, at Udvalget anser det forstaaeligt, at Befolkningen mange Steder kun saare nødtvungen udfører denne Pligt.

Forslag.

Sagen om Afløsning af Præsteskydsen indsendes til Kirkeministeriet med Forespørgsel om, hvorvidt Ministeriet maatte være villigt til at tilvejebringe en Del af den Sum, som bliver nødvendig til Afløsning af Præsteskydsen.

Tann 10. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð sama dag varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

33. Byggingarkönur ráðgevari. (205).

Málið um byggingarkönan ráðgevara lögtingsins varð viðgjört av kirkjunevndini, sum tann 1. oktober framlegði soljóðandi **Betænkning**:

Færø Amts Kirkeinspektion har i Skrivelse af 28. Juli d. A., hvorved Lagtingssag Nr. 28 a/1931: Vågs Kirkja tilbagesendtes Tinget til Behandling i indeværende Samling, blandt andet udtalt: „Det har af Amtet i denne Sag og i en Række andre Sager om Kirkebygningers og Skolebygningers Opførelse og Reparation og ved Tilsynet med Vedligeholdelsen været følt som et stort Savn, at der ikke findes en fast sagkyndig Bygningsinspektør for de offentlige Bygninger paa Færøerne, der ikke er Statsbygninger“. Nærværende Udvalg, der som bekendt behandler en stor Del af de Byggesager, der forelægges Tinget til Betænkning, kan fuldt ud tiltræde den ovenfor af Kirkeinspektionen anførte Udtalelse. Udvalget, som under Lagtingssamlingen har til Behandling et stort Antal Byggeprojekter til Kirker, Skoler og Lærerboliger, saavel Nybygninger som Til- og Ombygninger, har altid savnet en fast bygningskyndig Assistance, der navnlig kunde klarlægge særlige byggetekniske Spørgsmaal, som naturligt opstaar under Sagernes Udvalgsbehandling, og iøvrigt kunde bistaa Udvalget i Bedømmelse af alle bygningsmæssige Forhold. Da noget lignende uden Tvivl er til Stede ogsaa for andre Udvalgs Vedkommende, der behandler Byggesager, finder man det

Ikke ubetimeligt, at Tinget ansætter en dertil egnet Person som en Slags Bygningsinspektør, der altid kan være til Tingets Raadighed med sagkyndig Bistand ved Behandling af foreliggende Byggesager, saavel hvor det gælder Byggeføretagender, som Tinget blot skal anbefale til Statstilskud (for Exempel Skoler), som hvor det gælder direkte Tilskud fra Tingets Side (blandt andet Kirker, Sygehuse etc.) eller Reparationer og Vedligehold af Bygninger, som Tinget raader over — egentlig noget i Lighed med hvad man gennem en længere Aarrække fra Tingets Side har praktiseret vedrørende Veje, Broer og Landingssteder. Ikke alene ved Byggesagers Forberedelse i Tinget formener Udvalget, at forannævnte Mangler er tilstede, men ogsaa — og maaske navnlig — ved den praktiske Udførelse af Byggeføretagender, som Tinget enten direkte lader udføre eller har Interesse i og delvis Ansvar for, og der er saaledes formentlig al Anledning til, at der fra Tingets Side foretages noget i Retning af en effektiv bygningsmæssig Kontrol med selve Arbejdets Udførelse ved en af Tinget ansat Tillidsmand, saaledes som af Kirkeinspektionen antydtes. En saadan skulde altsaa, foruden at være til Disposition under Tingsamlingerne som bygningskyndig Raadgiver, tillige mellem Tingsamlingerne være til Raadighed for de i Anledning af Byggesager nedsatte Udvalg og for Udvalg, under hvilke Bygninger sorteres, herunder ogsaa for Kirkeinspektionen med Hensyn til Reparationer af Kirker og nye Kirkers Opførelse og for Skoledirektionen vedrørende Skoler og Lærerboliger. Med Hensyn til de sidstnævnte vilde en saadan Ordning uden Tvivl overfor Bevillingsmyndighederne (Staten) være en bedre Garanti for, at disse Arbejder udføres overensstemmende med af Ministeriet og dette Konsulent stillede Fordringer, end hvad nu ofte er Tilfældet. Et Tilsyn under selve Opførelsen af en Bygning maa jo have væsentlig større Værd end med det nu praktiserede Syn efter en Bygnings Færdiggørelse, da et saadant ikke kan observere eventuelle skjulte Mangler, som i Løbet af kort Tid kan afstedkomme større Reparationer. Ved en saadan Ansættelse af en bygningskyndig Person, der ikke drev Haandværks- eller Entreprenørvirksomhed og ikke i nogen Maade var økonomisk interesseret i de forefaldende Byggearbejder, formener Udvalget, man tilfulde kunde gennemføre Licitationsprincippet, det eneste økonomisk forsvarlige, ved alle offentlige Byggearbejder, og disse blive udført under de mest betryggende Former, ligesom man føler sig forvisset om, at Løn til denne Tillidsmand for Lagtinget vil betyde en direkte Besparelse sammenholdt med de hidtil jævnlige Udgifter til Synsmænd m. v.

Udvalget har anset denne Sag for værende af saa stor Betydning, at man allerede nu bør foreslaa til Tingets Vedtagelse at foretage Ansættelse af en Tillidsmand, som kunde røgte de foran nævnte Opgaver, men da hele denne Sag indeholder noget paa dette Omraade for Lagtinget nyt og hidtil uprøvet, vil man paa nuværende Tidspunkt kun foreslaa en foreløbig Ansættelse, saaledes at man, efter at have prøvet en saadan Ordning ét Aar eller flere, ved en fornyet særlig Behandling af Sagen paa Grundlag af indvundne Erfaringer kao danne fastere Rammer om hele dette Forhold.

Under Hensyn til det foran anførte har Udvalget fundet det rigtigt allerede nu at foreslaa Tinget, at der for Exempel fra 1. November d. A. ansættes en Bygningsinspektør til at bistaa Tinget saaledes som i Betænkningen skitseret. Udvalget har efter derom anstillet Undersøgelse en begrundet Menlug om, at en til omhandlede Stilling vel kvalificeret Person maa antages at kunne faas for et fast aarligt Honorar af ca. 800 Kr. Hertil vil saa komme Godtgørelse for afholdte Rejsseudgifter, hvor saadanne har været fornødne. Ligesom det vil henhøre til hans Opgave for Lagtinget at føre almindeligt Tilsyn med Byggearbejder, uanset hvem der udarbejder vedkommende Byggeprojekter og uanset om der ansættes stedligt Tilsyn; det skal staa vedkommende frit at udarbejde nye Byggeprojekter for saa vel Lagting

og Kommuner som for private og modtage sædvanlige Honorarer herfor; men man forudsætter, at Honorarer for alt Projekteringsarbejde og Forberedelse af Licitation over Vedligeholdelse og Reparationer ved de under Lagtinget sorterende Bygninger vil være Indbefattet i forannævnte aarlige Godtgørelse.

Under Henvisning til foranstaaende stiller Udvalget følgende

Forslag.

1. Fra 1. November d. A. oprettes, forsøgsvis for to Aar, en Stilling som bygningskyndig Raadgiver for Tinget. Der tillægges paagældende et Honorar paa 800 Kr. aarlig.
2. Det under 1 nævnte Honorar og eventuelle Rejsseudgifter afholdes af Amtsroportitionsfonden. Ved hvert Regnskabsaars Slutning refunderes Fonden den Del af Udgifterne, som efter stædfunden Fordeling vil paa-hvile andre Fonde.
3. Tillidsmanden skal til enhver Tid være til Disposition som bygningskyndig Raadgiver for Lagtinget, Kirkeinspektionen og Skoledirektionen samt de af Lagtingets Organer, hvorunder Byggeforetagender sorterer. Tillidsmanden lærer efter Anmodning af rette Vedkommende almindeligt Tilsyn med alle under de nævnte Institutioner sorterende Byggeforetagender, hvad enten han samtidig er projekterende Arkitekt eller ej.
4. Det overdrages Kirkeinspektionen at foranlædige nævnte Stilling opslaaet, modtage eventuelle Ansøgninger, samt besætte denne med den af Ansøgerne, der maa antages at være bedst kvalificeret. Skønnes ingen af Ansøgerne at have de til Besættelse af Stillingen fornødne Kvalifikationer, vil den være at opslaa ledig paany.
5. Kirkeinspektionen anmodes om efter eventuel Besættelse af Stillingen at udarbejde et Arbejdsregulativ, der nærmere afgrænser Tillidsmandens Arbejdsomraade.

Málið var til 2. viðgerð tann 4. október. Við 3. viðgerð tann 7. október varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

IV. Telefonmál.

34. Frágreiðing frá millumtinga- nevndini. (52 a).¹⁾

Telefonnevndin framlegði 15. aug. soljóðandi álit:

Nevndin hefur fengið til umhugsan frágreiðing frá millumtinganevndini, hvar hon greiðir frá sínum starvi millum tingseturnar. Hetta starv hennar tykist vera gjört til lítar, og hefur nevndin ongar atfinningar at gera.

Uppskot.

Tingið kjósar eina 3-mannanevnd til millum tingseturnar í felag við telefonstjóra Jacobsen at fyrirleika tøy mál, tingið gevur henni til avgerðar og annars taka avgerð í øllum málum telefonverkinum viðvíkjandi.

Tann 17. august varð uppskot nevndarinnar sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall og samtykt við 14 atkv. — 0. (Atkvøddi ikki: Dam, Viðstein. Burtur: Patursson, Zachariasen, Danielsen, O. F. Joensen, Kallsøy.)

35. Tilbygging til telefonstöðuna í Tórshavn. (52 b).

Telefonnevndin framlegði 15. august soljóðandi álit:

Telefonstjóri Jacobsen hefur í umsókn av 27. juli í ár blðið tingið avrika, at telefonstöðan í Havn verður gjørd størri.

Tilbyggingurin er ætlaður at verða gjørdur afturat norðsíðuni á

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1981, bls. 107.

telefonstöðin og skal vera $6\frac{1}{2}$ alin langur og 7 alin breiður og er mettur at kosta ca. 2500 kr.

Í umsókninni verður greitt frá, at stöðan í mong ár hefur verið ov lítil; soleiðis hefur Ingeniør Zacharlasen havt sína arbeids- og skrivstovu í radiorúminum í hjallaranum, hvat ið er sera ólagaligt bæði fyri radiotænastuna og hann sjálfan.

Arbeidsviðurskiptini hjá teimum 4 telefonkvinnunum á stöðini eru eisini avbera ring, eins og stórt trót er uppá arbeids(verkstaðl)- og goymslurúm. Telefonstýrarin heldur fram, at tað vildi verið hent, samstundis sum áðurnevnda arbeiði verður gjørt, eisini at klæða stöðuna sum heild uttan við jarnplátum. Hann metur kostnaðin av hesum arbeiði til ca. 8—900 kr.

Eín slík umvølan vildi spart telefonverkið fyri eina árliga útreiðslu uppá ca. 50 kr. í tryggingargjaldi, samstundis sum tað vildi minka um tær árliku útreiðslur til umvølingar.

Uppskot.

- a. Tað verður givið telefonnevndini saman við telefonstýrara Jacobsen upp í hendi at fyrirleika tað umsøktu bygging eftir tekning, sum er góðkend av telefonnevndini.
- b. Tann til byggingina neyðtarvulgi peningur ca. 2500 kr. verður goldin av telefonverkinum.

Tann 17. august var málið til 2. viðgerð og tann 23. august til 3. viðgerð. Formaðurin framlegði soljóðandi broytingaruppskot frá nevndini:

Sum nýtt pkt. c verður sett:

Samstundis sum nýbyggingin á telefonstöðuni fer fram, verður húsið sum heild klætt við specialplátum. Kostnaðurin av hesum arbeiði, 900 kr., verður rindaður av telefonverkinum.

Broytingaruppskotið varð samtykt við 16 atkv. — 0.

Uppskot nevndarinnar soleiðis broytt varð samtykt við 14 atkv. — 0.

36. Radioónaðir frá telefonstöðini. (52 c).

Til telefonnevndina var komið bræv frá keypmanni Knud Lambaa, Tórshavn, um at ringingin frá telefonstöðini í Tórshavn ársakaði so nógv óljóð í radlólurtingini, at tað til tíðir var ómøguligt hjá honum at hoyra nakað.

Telefonnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði taun 30. august soljóðandi Betænkning:

Købmand Knud Lambaa, Thorshavn, andrager i Skrivelse af 26. Juli d. A. om, at der fra Telefonvæsenets Side maa blive gjort noget effektivt for at dæmpe den om Dagen fra Telefoncentralen næsten konstante Ringning, der virker meget forstyrrende for Radiolytterne i Thorshavn og gør Brugen af Radiomodtager praktisk talt umulig for dem, der som Andrageren bor i umiddelbar Nærhed af Centralen.

Nærværende Udvalg, der har faaet Sagen til Betænkning, har indhentet Erklæring om Sagen fra Driftsbestyrer Jacobsen, som herom udtaler: „ . . . da Telefonstationen i Thorshavn for snart to Aar siden fik ny Vekslerhorda med Alternatorringning, blev det udtrykkelig forlangt i Leveringsbetingelserne, at Ringningen fra Alternatorerne skulde dæmpes for Radioforstyrrelser.

Leverandøren, A/S Emil Møller, Horsens, har ogsaa lavet en Slags Dæmpningsanordning indbygget i Alternatoren, men den har i Brugen ikke vist sig tilstrækkelig, idet Omraadet omkring Telefonstationen faar temmelig kraftige Forstyrrelser fra Opringningerne, især fra Bygdecentralen. Senere satte Telefonvæsenet en ydre Dæmpningsanordning til Alternatoren, der saa at sige dæmpede al Støj hidrørende fra Opringningerne til Bygderne.

Imidlertid har det vist sig, at den gennemgaaende Ringning paa de lange Linjer, især paa Linjen til Vaagø, gik meget daarlig igennem. Naar Duplexlinjen over Vestmannasund stod tilsluttet, var al Ringning til og fra Vaagø over Dobbeltlinjen praktisk talt ødelagt, og de, der har ekspederet, har ment, at den ny Dæmpningsanordning, Telefonvæsenet havde sat paa Alternatoren, svækkede den gennemgaaende Ringning til Vaagø yderligere. Telefonstationerne paa Vaagø vilde ikke af med Duplexlinjen, og da man mente, at Hensynet til Samtaleekspeditionen med Bygderne maatte gaa forud for Hensynet til en eventuel Forstyrrelse i den private Aflytning, tog man foreløbig og satte Dæmpningsanordningen ud af Funktion. Telefonvæsenet har nu under Overvejelse, hvordan man paa den mest hensigtsmæssige Maade vil kunne forøge Ringningens Effektivitet, saaledes at man paany kan paasætte Dæmpningsanordningen.

I denne Forbindelse skal man gøre opmærksom paa, at Telefonvæsenets Radiotelefon i Thorshavn har lidt uhyre meget under Forstyrrelser, uden at man dog har kunnet komme dem til Livs. Heraf har vore egne Ringningsforstyrrelser været de mindst generende. Bortset fra de stadige Forstyrrelser hidrørende fra forskellige Elektromotorer i Byen skal man som særlig generende for Radiotelefonen nævne: Hospitalets Røntgeanlæg, smaa elektriske Apparater, der tilsluttes Lysnettet paa Frisørsalonerne o. s. v. Da vi mangler en Lovgivning paa dette Omraade, er det umuligt at faa disse Fedsforstyrrelser dæmpet, medmindre man velvilligst af Ejernanden faar Lov til at bygge en saadan Dæmpningsanordning og bære de dermed forbundne Omkostnin-

ger, hvilke med Hensyn til Røntgenanlægget beløber sig til mange Penge, antagelig henved 1000 Kr. Man skal i Tilslutning hertil oplyse, at Telefonvæsenets Radiotelefon ofte har maattet standse Ekspeditionen over en halv Time paa Grund af Forstyrrelser, naar de optræder i Radiotelefontiderne. Disse kraftige Forstyrrelser hidrører fra HOSPITALS Røntgenanlæg, delvis ogsaa fra en Frisørsalon.

Fra 16/4 1932 har de ekspederende Damer faaet Paalæg om at notere disse Forstyrrelser. Resultatet heraf frenguær af vedlagte Bilag.

Telefonvæsenet er yderst interesseret i at faa en Ordning paa alle disse Forstyrrelser, men man maa fremhæve, at man ønsker en *almen* Ordning og ikke blot en Ordning for et specielt Tilfælde.

Udvalget skal, idet man henviser til foranstaaende Erklæring, tillade sig at fremsætte nedenstaaende

Forslag.

Der tilstilles Andrageren et Eksempplar af Betænkningen.

Mållid var til 2. viðg. tann 1. sept. Við 3. viðg. tann 5. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

37. Studning til telefonstöðina í Skopun. (52 d).

Til tingsið var komin umsókn frá Andrea Löwe, Skopun, um studning til at halda hjálp á telefonstöðini í Skopun.

Telefonnevndin framlegði tann 30. augnat soljóðandi álit:

Fru Andre Löwe, Skopen, har ved Skrivelse af 2. Januar d. A. andraget om, at der af Telefonvæsenet ydes hende et Beløb paa 300 Kr. til Lønning af en Assistent ved Telefonstationen i Skopen. Hun anfører, at hun i April 1930 var saa uheldig at falde, hvilket bevirkede, at hun blev døv paa begge Øren og saaledes for en Tid ude af Stand at passe Telefonen. Driftsbestyrer Jacobsen, der har haft Sagen til Erklæring, udtaler, at Fru Löwe i 1930 af Lagtinget fik eftergivet en Restance paa 150 Kr. Skopen Stations nuværende Restance er ca. 546 Kr., men heraf skylder Kommunen de 300 Kr., idet Fru Löwe har givet Telefonvæsenet Transport paa dette Beløb. Desuden skylder Kommunen hende 200 Kr. for det sidst forløbne Halvaar.

Udvalget maa, idet man henviser til foranstaaende, meget beklage, at Skopen Kommune ikke bedre, end Tilfældet er, opfylder sine Forpligtelser overfor Telefonstationen. Da det her drejer sig om en ren kommunal Opgave, mener man ikke at kunne imødekomme Andragendet, men maa henvise Fru Løwe til at faa Spørgsmaalet ordnet ved Forhandlinger med Forstanderskabet der.

Forslag.

1. Tinget mener ikke at kunne imødekomme Andragendet.
2. Et Eksempplar af Betænkningen tilstilles Andragerinden.

Tann 1. septbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

38. Telefon Nes—Våg. (52 e).

Frá Våg sóknar kommunu var komin umsókn um at fáa telefonfelagsband frá bygðini Nes beinleiðis til telefonstöðina í Vági.

Telefonnevndin framlegði tann 30. augnst soljóðandi Betænkning:

Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune andrager i Skrivelse af 10. August d. A. om, at Bygden Næs maa komme i direkte Telefonforbindelse med Centralen i Vaag, saaledes at Bygden maa blive Abonnent af Vaag i Stedet for som nu af Porkere.

Nu udgør jo Næs i kommunal Henseende en Del af Vaag, og man finder det derfor baade upraktisk og unaturligt, at man i Vaag skal betale udenbys Takst for Samtaler til Næs. Desuden vil det medføre en økonomisk Fordel for Beboerne af Næs at komme i direkte Forbindelse med Vaag, da største Delen af dens Arbejdsfortjeneste falder der. Det ndtales i Andragendet, at Vaag Sogn er villig at betale det omsøgte Abonnement. Ingeniør Jacobsen henviser i sin Erklæring til, at Spørgsmaalet om Anlæg af en Abonnentledning fra Vaag til Næs har været til Behandling hos det mellem Samlingerne staaende Telefonudvalg, som ikke fandt Anledning til at imødekomme Andragendet. Han oplyser, at Afstanden fra Næs til Vaag er ca 3 km og til Porkere kun ca. 1,5 km, at alt disponibelt Mandskab er meget stærkt optaget, og at der i hvert Fald foreløbig ikke vil blive Tid til at lægge nogen ny Ledning til Bygden Næs, hvis ikke andet meget presserende Arbejde skal udskydes. Udvalget finder, at det er ret naturligt, at Beboerne i Næs fremkommer med Andragende om at komme i direkte Forbindelse med Vaag, og da det kan ske uden nævneværdig Udgift for Telefonvæsenet, da Pælene staar der i Forvejen, og der saaledes kun skal anskaffes den nødvendige Traad, vil man anbefale, at Andragendet imødekommes.

Forslag.

1. Tinget vedtager, at Bygden Næs kommer i direkte Telefonforbindelse med Centralen i Vaag som Abonnent af denne, og at de hermed forbundne Arbejder udføres, saa snart som Forholdene tillader det, dog senest inden Olaf 1933.
2. Der tilstilles Andragerne et Eksemplar af Betænkningen.

Tann 1. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 5. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkvæðun — 0.

39. Kæra frá Morten Luid, Tvøroyri. (52 f).

Til tingsið var komin kæra frá Morten Luid, Tvøroyri, um at bardunin frá einnum telefonstólpa hevði gjørt skaða uppá garðin hjá honum, uttan at hann hevði fingið endurgjald fyri henda skaða.

Telefonnevndin framlegði tann 30. august soljóðandi Betænkning:

Nærværende Sag er af Amtet under 27. ds. tilstillet Telefonudvalget til Afgørelse med Bemærkning, at Amtet for sit Vedkommende ikke har fundet Grundlag for at foretage noget i Sagen.

Sagen forholder sig i Korthed saaledes:

Ved Omhygningen af Telefonnettet paa Tveraa i Foraaret blev en Telefonpæl, som stod paa Hr. Morten Luids Ejendom, flyttet som angivet i det af Driftsbestyrer Jacobsen i Skrivelse af 21. Maj d. A. indeholdte Rids fra Pkt. a til Pkt. b. Under Arbejdet blev der midlertidig sat en Bardun fast ved Punkt c i Hr. Luids Havegærde. (Se førnævnte Rids). Hr. Luid var selv syg og sengeliggende, men der er Enighed om, at hans Hustru gav Tilladelse til Flytning af Pælen, medens hun benægter at have givet Tilladelse til, at Bardunen blev fastgjort. Paa den anden Side erklærer den Person, der udførte Arbejdet med Flytning af Pælen, sig rede til overfor Retten at bekræfte, at Fru Luid ogsaa gav Tilladelse til at fastgøre Bardunen det paagældende Sted. Bardunens Fastgørelse til Havegærdet havde imidlertid til Følge, at den Sten, hvortil denne var fæstet, forskubbete sig noget. Herfor kræver Hr. Luid en Erstatning paa 30 Kr., samt at Pælen fjernes.

Udvalget skal, idet man henviser til Sagens Akter, udtale, at man efter Omstændighederne kan gaa med til at give den forlangte Erstatning, men kun paa den Betingelse, at den paagældende Pæl bliver staaende.

Forslag.

Der ydes Morten Luid af Tveraa af Telefonvæsenets Kasse en Erstatning paa 30 Kr. for den paa hans Havegærde anrettede Skade paa Betingelse af, at den omhandlede Telefonpæl bliver staaende.

Der tilstilles Morten Luid et Eksempel af Betænkningen.

Tann 1. sept var málið til 2. viðg. Við 3. viðgerð tann 5. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

40. Telefonfelagstaxtir í Klakksvík. (52 g).

Frá Klakksvíkar sóknar kommunu var komin umsókn um, at telefonfelagar í somu bygd mátti koma at rinda eins gjald fyri nýtslu av telefon.

Telefonnevndin framlegði tann 30. august soljóðandi Betænkning:

Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune har under 24. Juni d. A. tilsendt Lagtinget Andragende om, at de gældende Abonnementsstakster maa blive ændret derhen, at Abonnenter i samme Bygd betaler ens Takst. Der henvises til, at da Telefonstationen i Klaksvig laa paa Biskupsstød, betalte Abonnenterne der sædvanlig Takst; senere, da Centralen blev flyttet „út i Vikar“, medførte det bl. a., at en enkelt Abonnent der kom til at betale ca. $\frac{1}{4}$ mere i Abonnement end før. Det anføres i Andragendet, at det maa synes uretfærdigt, at en Abonnent grundet paa, at Stationen bliver flyttet, skal betale ekstra Abonnement. Hertil udtaler Driftsbestyrer Jacobsen i den Sagen vedlagte Erklæring, at det ikke er Telefonvæsenet, der har forlangt Stationen flyttet, og at Flytningen har kostet mange Penge, der kun til Dels er betalt af Kommunen, medens Telefonvæsenet har taget en stor Del af de med Flytningen forbundne Omkostninger paa sin Kasse.

Udvalget skal udtale, idet man henviser til Sagens Akter, at man maa være af den Formening, at hele dette Forhold vilde være ordnet i det Øjeblik, Klaksvig Kommune bestemte sig for at holde Station i egen Bygning paa det dertil bestemte Sted og ikke som nu holde Station i lejet Lokale. Forholdene er — saaledes som det fremgaar af Amtsingeniørens Erklæring — ikke gode i Klaksvig, men det var ogsaa med Afhjælpning af disse for Øje, at Tinget allerede i Samlingen 1930 vedtog at bevilge ca. 10.000 Kr. til Anskaffelse af Jordkabler til Nedlægning i Klaksvig. Disse blev anskaffet i Fjor, og man venter kun paa at faa anvist en Stationsbygning, for hvilken man har Sikkerhed for, at den ogsaa i Fremtiden vil blive benyttet som saadan, da man ikke kan løbe den Risiko, at Stationen bliver flyttet efter, at Kablerne

er nedlagt. Sker dette, vil derved ogsaa Spørgsmaalet om Afstandstakst være bragt ud af Verden for Klaksvig Bygds Vedkommende. Man kan iøvrigt ikke erkende, at Spørgsmaalet spiller nogen større Rolle, idet det Beløb, der for indeværende Aar betales for Tillægstakst, ialt udgør ca. 220 Kr. fordelt paa 12 Abonnenter. Udvalget har under Behandlingen af nærværende Sag ogsaa drøftet Betimeligheden af allerede i indeværende Samling at tage Spørgsmaalet om Nedsættelse af Telefontaksterne som Helhed op til fornyet Overvejelse, ligesom man er sindet til nærmere at undersøge Muligheden af at faa hidbragt en Ordning, hvorefter Thorshavns Kommune i Lighed med alle andre Kommuner paa Færøerne kommer at betale en forholdsmæssig Andel af Stationens Drift her. Men da Ordningen af disse Forhold kræver en grundig Overvejelse, anser man det for hensigtsmæssig at overlade dette Arbejde til det mellem Samlingerne staaende Telefonudvalg, som saa til den næste ordinære Lagtingssamling kan fremkomme med de nødvendige Forslag i saa Henseende.

Forslag.

1. Tinget mener ikke for Tiden at kunne imødekomme det fra Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune indsendte Andragende.
2. Det overdrages det mellem Samlingerne staaende Telefonudvalg at undersøge Muligheden og Betimeligheden af en almindelig Takstnedsættelse og eventuelt til næste ordinære Lagtingssamling at fremsætte Forslag herom.
3. Det overdrages det staaende Telefonudvalg at overveje Muligheden af en Ordning, hvorefter Thorshavns Kommune i Lighed med alle andre Kommuner betaler en forholdsvis Andel af Stationens Drift og eventuelt til næste ordinære Lagtingssamling at fremsætte Forslag i saa Henseende.
4. Der tilstilles Klaksvig Sogns Kommune et Eksempplar af Betænkningen.

Tann 1. september var málið til 2. viðgerð.

Uppskot nevndarinnar pkt. 1, 2 og 4 varð samtykt við 15 atkvæðum — 0. Pkt. 3 varð samtykt við 14 atkvæðum — 0.

41. Telefon til Nesvík. (52 h).

Frá Hans J. Andreassen, Nesvík, var komin umsókn um at fáa telefonstöðu har í bygdini.

Telefonnevndin framlegði tann 30. august soljóðandi Betænkning:

Þískur Hans J. Andreassen, Nesvík, har til Telefonudvalget indsendt Andragende om, at der maa blive oprettet Telefonstation der paa Pladsen. Sagen er af Udvalget henvist til Tingets Afgørelse. Af en Sagen vedlagt af Amtsingeniøren afgivet Erklæring fremgaar, at der kun er 2 Huse i Nesvík; disse ligger omtrent midt mellem Strømnæs og Langesand, ca. 3 km fra hver Station. Iøvrigt udtaler Amtsingeniøren, at det vilde være meget uheldigt at sætte en ny Station ind paa den meget vigtige Hovedlinje mellem Vestmanna-havn og Kuglefjord, hvor der er 8 Mellemstationer i Forvejen. Det knlber allerede nu med at faa Ringningerne til at gaa igenem. Vanskeligere bliver det, hvis der kommer en Station til, idet Ringningerne jo gaar gennem samtlige Mellemstationer og saaledes svækkes yderligere for hver ny Station, der kommer til.

Skal der oprettes en Station ved Nesvík, mener han, at den bør anlægges som Abonnent fra Strømnæs med særlig Ledning. Bekostningen vil kunne anslaaes til ca. 650 Kr.

Udvalget mener, idet man henviser til foranstaaende, ikke for Tiden at kunne anbefale Oprettelse af en ny Station i Nesvík. Postforbindelsen maa, efter hvad man har faaet oplyst, i Betragtning af den ringe Bebyggelse siges at være ret god, idet Posthaaden anløber Nesvík 2 Gange ugentlig. Man kan ikke antage, at Nybyggerne i Nesvík i større Omfang skal komme til at faa Brug for Telefonen, og skulde det ske en enkelt Gang, saa vil det være overkommeligt for dem at benytte Stationerne saavel i Strømnæs som Langesand.

Forslag.

1. Tinget mener for Tiden ikke at kunne imødekomme Andragendet om Oprettelse af en Telefonstation i Nesvík.
2. Der tilstilles Hans J. Andreassen et Eksemplar af Betænkningen.

Tann 1. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 11 atkv. — 0.

42. Gjald fyri telefotelegramm. (158).

Tann 5. august varð framlagt umsókn frá Nólsoyar sóknar kommunum, at gjaldið fyri telefotelegramm verður læðkað.

Telefonnevndin framlegði tann 30. august soljóðandi Betænking:

Forstanderskabet for Nolsø Sogns Kommune andrager i Skrivelse af 4. ds. Lagtinget om:

1. at Taksten for Telefotelegrammer til og fra Nolsø maa blive nedsat.
2. at Nolsø Radiostation faar Forbindelse med Thorshavn een Gang hver Time paa Dagen.
3. at der gives Tilladelse til at bruge Telegramadresse i Nolsø.

I Andragendet foreslaas, at Taksten for Telegrammer til og fra Thorshavn nedsættes fra 5—2 Øre pr. Ord og for Telegrammer fra og til Pladser udenfor Thorshavn fra 10—4 Øre pr. Ord.

Driftsbestyrer Jacobsen udtaler i en Sagen vedlagt Erklæring, at Taksten for Telefotelegrammer er ellers overalt paa Færøerne 10 Øre pr. Ord, medens den mellem Nolsø og Thorshavn kun er 5 Øre; gaar Telegrammet til eller fra en anden Station udenfor Thorshavn, bliver Taksten altsaa 10 Øre. Nolsinger er saaledes gunstiger stillet end alle andre. Med Hensyn til Forbindelsen bemærker han, at Nolsø i Lighed med Udeerne har 4 Gange daglig Forbindelse med Thorshavn; mellem Suderø og Thorshavn er der Forbindelse 5 Gange daglig. Der oplyses, at der i det sidste Halvaar til og fra Nolsø har været ført 177 Samtaler og sendt 156 Telegrammer, ialt 333 Ekspeditioner, hvilket svarer til knapt 2 pr. Dag. Driftsbestyreren mener derfor, at Forbindelsen i Forhold til Trafikken er hyppig nok. Med Hensyn til Brugen af Telegramadresse bemærkes, at Nolsinger i saa Henseende er underkastet ganske de samme Regler som for alle andre her paa Øerne, og at der hverken fra Telefonvæsenets eller Telegrafvæsenets Side er lagt nogen Hindringer i Vejen for Brugen af disse, naar der betales den fastsatte Takst af 20 Kr. om Aaret til Telegrafvæsenet, hvortil ogsaa Anmeldelse skal ske. Telefonvæsenets Indtægter og Udgifter af Radiostationen paa Nolsø stiller sig saaledes:

Indtægter:

For Samtaler og Telegrammer.....	Kr. 123,97
Kommunens Tilskud	- 150,00
	Ialt Kr. 273,97

Udgifter:

Batterier.....	Kr. 74,00
Tilsyn m. m.....	- 76,00
	Ialt Kr. 150,00

Nettooverskudet af Driften for 1931 bliver saaledes Kr. 123,97.

Anskaffelsen af Nolsøanlægget, der fandt Sted i 1925, kostede 5000,00 Kr. Telefonvæsenet har ogsaa siden haft en Del Udgifter ved senere Ændring af Anlægget.

Selvom det var ønskeligt, at Nolsø og Udøerne fik billigere Forbindelse, mener Udvalget ikke, som Forholdene foreligger, at kunne tilraade at imødekomme Andragendet.

Forslag.

1. Tinget kan ikke for Tiden imødekomme Andragendet.
2. Der tilstilles Forstanderskabet for Nolsø Sogns Kommune et Eksempplar af Betænkningen.

Tann 1. september var málið til 2. viðg. Uppskot nevdarinnar fall, tí bert 10 atkv. fyrí, 0 ímóti.

43. Radiotelefonstöðin í Skúvoy. (198).

Tann 23. september varð framlagt umsókn frá Skúvoyar sóknar kommunu um, at kommunan mátti verða frítíkin fyrí at gjalda tað vanliga tilskot til telefonstöðina í Skúvoy.

Telefonnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 23. september framlegði nevndin soljóðandi Betænkning:

Forstanderskabet for Skuø og Dimon Sogns Kommune andrager i Skrivelse af 1. d. M. Lagtinget om, at Kommunen maa blive fritaget for at betale det sædvanlige Tilskud til Driften af Radiotelefonstationen i Skuø. Driftsbestyrer Jacobsen, der har haft Sagen til Erklæring, udtaler, at nævnte Kommune i Lighed med alle andre med Radiotelefonforbindelse maa yde 150 Kr. som aarligt Tilskud til Driften af Stationen, og at denne Ydelse blev stillet som Betingelse for, at der blev oprettet Radioforbindelse med Øen. Radiostationerne er betydelig dyrere i Drift end de almindelige Telefonstationer; desuden kostede hver Station i Anlæg c. 10.000 Kr. Endvidere slipper Kommunen for at stille Stationslokale til Raadighed, idet Telefonvæsenet selv har bygget Stationsbygningen og vedligeholder og opvarmer samme. Udvalget skal, idet man henviser til foranstaaende, udtale, at Tinget gennem flere Aar — ogsaa i indeværende Samling — fra andre Kommuner har behandlet tilsvarende Andragender som det foreliggende, men Lagtinget har altid gennem Aarene fastholdt det gældende Princip, at de interesserede Kommuner skal

holde Station (Lys, Varme og Betjening). Med Hensyn til de Kommuner, som har Radioforbindelse, saa er Forholdet det, at deres Udgifter til Station bliver forholdsvis mindre, idet disse er begrænset til et aarligt Tilskud af 150 Kr., medens Telefonvæsenet selv ejer Stationen og bekoster Opvarmningen af denne.

Udvalget mener heller ikke i foreliggende Tilfælde at kunne tilraade at fravige de gældende Regler med Hensyn til Kommunernes Forpligtelse til at holde Station.

Forslag.

1. Tinget mener ikke at kunne imødekomme Andragendet.
2. Et Eksempplar af Betænkningen tilstilles Skov og Dimon Sogns Kommunes Forstanderskab.

Tann 26. september varð uppskot nevdariannar samtykt við 12 atkv. - - 0.

V. Sjúkrahús, lækna- og a.

44. Bróstsjúkrahúsið í Hoydølum. (53).¹⁾

Tann 22. september framlegði Sanatorieneyvndin soljóðandi Betænkning:

Den 6. August blev der i Lagtinget valgt Medlemmer af Sanatorieudvalget. Dette Udvalg har faaet overleveret Forhandlingsprotokollen med tilhørende Bilag fra det mellem Tingsamlingerne nedsatte Sanatorieudvalg. Endvidere har Udvalget modtaget „Aarsberetning for Færø Amts Tuberkulose-sygehus“ for Aaret 1981 ved Overlæge E. Lyng, hvilken Beretning samtidig indeholder en regnskabsmæssig Oversigt ved Bogholder Jacob Olsen.

Det reviderede Regnskab er fremlagt, og Forslag til Godkendelse af dette samt af de af det mellem Tingsamlingerne nedsatte Udvalg truffne Af-

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1982, bls. 109.

gørelser vil blive fremsat. Regnskabet for Aaret 1931 udviser et Underskud paa 4446 Kr. 62 Øre, medens forrige Aars Underskud var 2700 Kr. 64 Øre; imidlertid maa det betænkes, at Overlægens Løn siden den 1. Juli 1931 betales af Amtsrepartitionsfonden, og at Økonomisk Fond har betalt Pensionerne til Frk. Flagstad og Frk. Berg, saa Underskudet faktisk har været i hvert Fald en Del af disse Beløb større. Udgifterne til Forplejning er steget med godt 3700 Kr. og stiller sig saaledes:

pr. Patientdag 216,7 Øre (1930: 192,9 Øre),
- Kostdag 168,0 — (1930: 150,4 —);

dette Forhold kan skyldes, at der i Aarets Løb er antagen en ny Økonoma, som ikke har været kendt med Driften eller har savnet Erfaring for, hvorledes Forplejningen kan gennemføres paa en god og samtidig billig Maade; Overlægen og det mellem Tingsamlingerne nedsatte Udvalg har ogsaa givet Økonomaen Paulæg om, at Forplejningen gennemføres med streng, men forsvarelig Økonomi, og Forplejningsudgifterne maa i indeværende Aar formodes at være mindre end i det foregaaende Aar.

Det mellem Tingsamlingerne nedsatte Udvalg har vedtaget følgende:

a. *Driften vedrørende:*

- 20/10—1931 at holde Rejsegilde (den nye Sanatoriebygning),
- 5/11—1931 at optage Forhandling med Thorshavn udenbys Kommune om Regulering af Elven ved den nye Liggehal,
- 18/11 1931 at købe en Sølvbryllupsgave for 50 Kr. til D. Hoydal,
- — Istandsættelse af 2 Kælderrum for 1185 Kr. (jfr. det i Tingsamlingen 1931 vedtagne Forslag XIV),
- 3/2—1932 at refundere Overlæge Lynges Provision ved Optagelsen af Laan i Sparekassen med 250 Kr. og Brandforsikringspræmie med 180 Kr.,
- — at Overlægens Rejseudgifter godtgøres efter specificeret Regning,
- 30/6—1932 at lade udføre Arbejder i Røntgenstuen for ca. 130 Kr.,
- — at antage Frk. Clemma Johannesen som Sygeplejerske fra den 1. Juli 1932 i Anledning af, at den nye Sanatoriebygning skal tages i Brug,
- 16/7—1932 at antage Ingeniør L. Zachariasen som Tilsynsførende ved Røntgenapparatet med Pligt til at foretage mindre Reparationer ved samme mod en Godtgørelse af 100 Kr. navnlig,
- — at tapetsere Sygeplejerske Johannesens Værelse for 50 Kr.

b. *Vedrørende den nye Sanatoriebygning:*

- 18/11—1931 at anbringe dobbelte Døre til Splsestuen — efter Aftale med Bygmester Winther mod en Merudgift af 70 Kr.,
- 25/11—1931 at antage Ingeniør Bendix-Madsen som Tilsynsførende ved Centralvarmeanlæggets Installation mod en Godtgørelse af højst 500 Kr.,
- — at antage laveste Tilbud paa Centralvarmeanlæg paa 5680 Kr. fra Rørlæggermester Nyholm Debess,
- 13/4—1932 at anbringe 2 Døre og 3 Hylder i hvert Skab i Kælderen — efter Aftale med Bygmester Winther mod en Merudgift af 25 Kr.,
- 8/5—1932 at overlade Arbejdet ved Planering til Bygmester Winther for 1000 Kr. i Henhold til Tilbud,
- 30/6—1932 at lade Ingeniør Wellejus installere Ringeledning mod Tavle for en Betaling af ikke over 200 Kr.

Fra „Føroya felag móti tuberklasjúku“ har Sanatoriet modtaget den storslaade Gave: et nyt og fuldt ud moderne Røntgenapparat, og i Skrivelse af 16. Juli d. A. har Sanatoriet udtrykt sin bedste Tak for denne Gave.

Imidlertid viser det sig, at der er et saa stort Spændingstab paa den nuværende Lysnetsledning til Sanatoriet, at det nye Røntgenapparat kun kan bruges, naar Lamperne indstilles til højeste Ydeevne, hvorved de ret kostbare Lampers Levetid forkortes meget, ligesom det oplyses, at Spændingstabet hevirkter en betydelig Forøgelse af Sanatoriets Belysnings-Strømforbrug; det er for Udvalget oplyst, at Anbringelsen af et Sæt ekstra Ledninger 2×35 fra Fødepunktet i Tórsgøta til Sanatoriet vil koste ca. 2500 Kr., og at der ved Anbringelse af et saadant ekstra Sæt Ledninger vil opnaas en Besparelse i Strømforbruget, idet Spændingstabet da vil være formindsket med Halvdelen. Det maa derfor henstilles, at det overlades til Lagtingets Sanatoriendvalg at forhandle med Thorshavn Byraad om Anbringelsen af ekstra Ledninger som foran beskrevet paa billigst mulige Maade. —

Til Udvalget er henvist Sag Nr. 58/1932 angaaende den nye Sanatoriebygning og Liggelhal, som er opført i Løbet af 1931—32 og er taget i Brug den 25. Juli d. A. Opførelsen af disse to Bygninger har kostet ialt 57.426 Kr. 80 Øre, jfr. det Betænkningen vedlagte Regnskab. Af dette Beløb er i 1930 bevilget 25.000 Kr. (jfr. Lagtingstidende 1930, Side 155). Restbeløbet 32.426 Kr. 80 Øre er — bortset fra Restudbetalingen 2690 Kr. — efterhaanden forskudsvis anvist til Udbetaling af Amtsrepartitionsfonden. Naar Statstilskudet til Bygningerne modtages, vil det være at indbetale i nævnte Fond, hvorefter Forskellen mellem Byggesummen og Statstilskudet føres til endelig Udgift, hvorom Forslag fremsættes. —

I Skrivelse af 21. April 1931 — XVIII Nr. 797 — har Justitsministeriet udtalt, at der vil kunne forventes et Statstilskud til den nye Sanatoriebygning, svarende til Halvdelen af de Omkostninger, som vilde medgaa til Opførelsen af en Bygning som den projekterede, men kun omfattende 10 Sengepladser, samt et Tilskud paa Halvdelen af Udgifterne ved Montering af 10 Senge, saaledes at det samlede Tilskud ikke kan overstige 25.000 Kr. eller 2500 Kr. pr. Seng. Den nye Bygning er opført med 20 Sengepladser. Imidlertid er det givet, at den nye Sanatoriebygning ved at blive opført med kun 10 Sengepladser sikkert vilde have kostet mere end $\frac{3}{4}$ af, hvad Omkostningerne ved Opførelsen af Bygningen med 20 Sengepladser andrager, da Bygningen bl. a. selv opført med kun 10 Sengepladser dog maatte have været udstyret med en ret rummelig Spisestue m. v.; endvidere betyder de nye Bygninger en Forøgelse af Udgifterne ved Sanatoriebygningernes ydre Vedligehold, som fuldt ud paahviler Amtskommunen, og som hvert Aar andrager ikke smaa Beløb. Udvalget vil derfor mene, at det bør indstilles til Justitsministeriet, at det i dets for nævnte Skrivelse som højeste Tilskud — til Nybygningerne og Montering af 10 Sengepladser — nævnte Beløb af 25.000 Kr. maa blive ydet straks. De samlede Bygningsudgifter maa derefter danne Grundlaget for et oventuelt yderligere Statstilskud, saafremt flere end de 10 Sengepladser maatte blive statsanerkendt. Det kan i denne Forbindelse oplyses, at den nye Sanatoriebygning allerede nu er belagt med 13 Patienter (den gamle Bygning er fuldt belagt med 34 Patienter), og at det gennem det ved den rundt her paa Øerne rejsende Tuberkulosesygeplejerske indsamlede Materiale desværre viser sig, at Tuberkulosen er saa udbredt, at der fuldt ud maa siges at være Brug for samtlige 20 Sengepladser i den nye Sanatoriebygning i hvert Fald de første Aar. Udvalget maa derfor foreslaa, at der rettes en Henvendelse, vedlagt de nødvendige Oplysninger fra Overlæge Lynge, til Justitsministeriet om, at samtlige 20 Sengepladser i den nye Sanatoriebygning bliver statsanerkendte, og at der ydes et Statstilskud til hele Bygningen med 20 Sengepladser og til Montering af de resterende 10 Senge,

saa Sanatoriet kan være i Stand til at opfylde de Krav, som rettes til det i Kampen mod denne her paa Øerne saa udbredte Sygdom; muligvis vil det ikke være nødvendigt at have en vedvarende Statsanerkendelse af de roste-
rende 10 Sengepladser i den nye Sanatoriebygning, men en saadan Stats-
anerkendelse maa der gøres det yderste for at faa tilvejebragt eventuelt kun
for 1 eller 2 Aar ad Gangen, saaledes at der umiddelbart før hver Perodes
Udløb (1 eller 2 Aar) paa Grundlag af Patientantallet og muligt andet Mate-
riale kan træffes Bestemmelse om, hvor stort Antal Sengepladser i den nye
Sanatoriebygning skal være statsanerkendte for den kommende Periode.

Monteringen af de 10 Sengepladser i den nye Sanatoriebygning har
kostet ialt 5497 Kr. 19 Øre (jfr. det Betænkningen vedlagte Regnskab),
hvilket Beløb „Føroya felag móti tuberklasiúku“ velvilligst har stillet til Lag-
tingets Raadighed i Form af et Laan til 4 $\frac{1}{10}$ Rente p. a.

Ved de gamle Bygninger vil det blive nødvendigt at lade foretage
følgende Arbejder og Reparationer:

1) *Sanatoriebygningen.* Gulvene i Vaskerummet og Rullestuen er
sunkne og trænger til en Ophugning med paafølgende Støbning af Jernbeton-
gulve. Fyrrummet under Vaskekedlen opmures eventuelt;

2) *den sydvestligste og den sydligste Liggehul* (fastbygget til den gamle
Sanatoriebygning) er delvis raadne, og her maa foretages større Reparationer;

3) *Kødkælden* er meget medtaget af Raaddenskab og trænger til en
større Reparation; da denne Kæld nu staar udenfor Sanatoriets nuværende
ydre Hegn, vil en Nedtagning af denne Kæld og Opførelse af en ny Kæld,
hvortil anvendes alt brugbart Materiale fra den gamle Kæld, være ønskelig;

4) *Hønschuset og de gamle Udhuse* males udvendigt (Tagene nedtagne)
2 Gange; en ny Dør anbringes i Desinfektionsbygningens sydlige Ende;

5) til Assistance for D. Hoydal ved Høarbejdet bør der grundet
paa det ved det stadige fugtige Vejr i Juli—August Maaneder i Aar forvoldte
Merarbejde ydes en Godtgørelse af 60 Kr.;

6) til Reparation af Hegnet menes at medgaa ca. 100 Kr.

Disse Arbejder anslaaes i den Betænkningen vedlagte Syns- og Vur-
deringsforretning at koste: 1) 375 Kr. og 390 Kr., Vaskekedlen ca. 400 Kr.,
2) 1045 Kr. og 1045 Kr., 3) 495 Kr. og 4) 300 Kr., ialt 4050 Kr. Imidlertid
maa det fremhæves, at Reparationerne af Gulvene i Vaskerummet og Rulle-
stuen skyldes Fejl under Bygningens Opførelse, og at Reparationerne af de
to Liggehaller skyldes, at disse oprindelig har været tækket med Grønsvær,
hvilket grundet paa den ringe Hældning, der er paa Liggehallerne's Tage,
har medført, at Træværket (Spær m. v.) nu er raadtent; det maa derfor hen-
stilles, at der rettes Henvendelse til Justitsministeriet om, at der af Stats-
kassen ydes Tilskud til disse Arbejder, som er anslaaet at koste ialt ca.
2855 Kr.

Endelig findes under Forslag X optaget Budget for Sanatoriets Drift
for Aaret 1933; der regnes med, at Regnskaberne vil udvise et Underskud
paa 3030 Kr.

Forslag.

I. Det reviderede Regnskab for Aaret 1931 godkendes; Underskudet
4446 Kr. 32 Øre betales af Amtsrepartitionsfonden.

II. De af det mellem Tingsamlingerne siddende Sanatorieudvalg
trufne Afgørelser godkendes.

III. Lagtingets Sanatorieudvalg (eventuelt det mellem Tingsamlingerne
siddende Sanatorieudvalg) bemyndiges til at forhandle med Thorshavn Byraad
om Anbringelse af et Sæt ekstra Ledninger 2 × 35 □ mellem Fødepunktet i

Tórsgøta og Sanatoriet og til eventuelt at lade nævnte Ledninger anbringe, dog saaledes, at Omkostningerne herved ikke overskrider 2500 Kr., der betales af Amtsrepartitionsfonden.

IV. Den nye Sanatoriebygning og Ilggehal godkendes og overtages af Lagtinget. Der foretages det nødvendige (jfr. det foran i Betænkningen anførte), saaledes at Statstilskudet kan blive udbetalt og indbetalt i Amtsrepartitionsfonden, hvorefter Byggesummen med Fradrag af Statstilskudet føres til endelig Udgift i Amtsrepartitionsfondens Ragnskab.

V. Der rettes en Henvendelse til Justitsministeriet om at der ydes yderligere Statstilskud til selve den nye Sanatoriebygning og at de resterende 10 Sengepladser i den nye Sanatoriebygning monteres med sædvanligt Statstilskud og statsanerkendes eventuelt for en Periode paa 1 eller 2 Aar ad Gangen, jfr. det i Betænkningen herom anførte.

VI. Statstilskudet til Montringen af de statsanerkendte 10 Sengepladser i den nye Bygning, Halvdelen af 5497 Kr. 19 Øre — 2748 Kr. 59 Øre, foranlediges ydet og derefter indbetalt til „Føroya felag móti tuberklasjúku“, og det approberes, at der hos denne Forening optages et Laan paa 2748 Kr. 60 Øre, for hvilket Beløb der til omtænkte Forening udstedes en Obligation, efter hvilken Laanebeløbet forrentes med 4 % p. a. og afbetales i Løbet af 5 paa hinanden følgende Aar. Saavel Renter som Afdrag betales af Amtsrepartitionsfonden.

VII. Det vedtages at lade de foran i Betænkningen under 1) — 4) ombandlede Arbejder udføre. Omkostningerne herved ca. 4050 Kr. betales af Amtsrepartitionsfonden, og der rettes Henvendelse til Justitsministeriet om, at der af Statskassen ydes Tilskud til forskellige af disse Arbejder, jfr. det foran i Betænkningen anførte.

VIII. Til Assistance for D. Hoydal ved Høarbejdet 1932 betales 60 Kr. af Sanatoriets Driftskonto.

IX. Til Reparationer af Hegnet anvendes ca. 100 Kr., der betales af Sanatoriets Driftskonto.

X. Budget for 1933.

I n d t æ g t :

1. Betaling for Patienter	16060 Kr.
2. Statstilskud	48180 -
3. Have og Anlæg	50 -
4. Husdyrhold	1500 -
5. Underskud, betales af Amtsrepartitionsfonden	3030 -
	68820 Kr.

U d g i f t :

1. Lønninger.	
1 Overseygeplejerske	1500 Kr.
2 Sygeplejersker	2160 -
1 Økonoma	1500 -
1 Kyrpasser	2300 -
1 Bogholder	1200 -
1 Revisor	80 -
Pigelønninger og Ekstramedhjælp	4400 - 13120 Kr.

	Overført...	13120 Kr.
2. Forplejningen	34000	-
3. Vask og Rengøring	1100	-
4. Brændsel og Belysning	9500	-
5. Medicin	3500	-
6. Vedligehold m. v. ved Bygninger	1000	-
7. Maskiner	800	-
8. Inventar m. v.	2000	-
9. Brandforsikring og Ulykkesforsikring	1300	-
10. Fragt, Losning og Kørsel	700	-
11. Kontorhold	1300	-
12. Renter	800	-
13. Forskellige Udgifter	200	-
		68820 Kr.

Naar Regnskabet for 1932 er revideret, vil det eventuelle Underskud være at dække af Amtsrepartitionsfonden.

XI. Der vælges et Udvalg paa 3 Medlemmer til mellem Tingsamlingerne at varetage Sanatoriets Bestyrelse og til Olaj 1933 at fremkomme med en Beretning om Sanatoriets Drift i Tidsrummet mellem Tingsamlingerne.

Tann 24. sept. var málið til 2. viðgerð. Við 3. Viðgerð tann 27. september varð uppskot nevdariunnar samtykt soleiðis: Pkt. I, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X og XI: 18 atkv. — 0; pkt. II og III: 17 atkv. — 0.

45. Farsóttarhús. (54).¹⁾

Figgjarnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 13. sept. soljóðandi Betænking:

Landsnevnd Føroya Løgtings indberetter til Tingot, at Karantænehuset nu er fuldført og Bygningen godkendt. Landsnevndin fremsætter derpaa Spørgsmaalet om Fastsættelse af Regler for Husets Benyttelse.

Færø Amt har ogsaa i Skrivelse til Amtslægen af 24. Maj d. A. anmodet denne om efter Forhandling med Inspektionen for Dronning Alexandrines Hospital at fremsætte Forslag til et Reglement for Bygningens Ledelse

¹⁾ Shr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 115.

og Drift, jfr. Justitsministeriets Skrivelse af 28. Juni 1930 og Amtsleggekredsens Udtalelse af 25. April s. A.

Herpaa har Amtslægen under 29. Juni d. A. bl. a. svaret, at et Forslag som ommeldt vil blive fremsendt af Inspektionen for Dronning Alexandrines Hospital.

Da dette Forslag endnu ikke er fremkommet til Lagtinget, ser nærværende Udvalg ingen Grund til at vente, at det vil fremkomme i denne Lagtingssamling, og man finder det derfor nødvendigt at anmode Amtmanden om at foranledige, at Forslaget fremkommer og forelægges Lagtinget i næste ordinære Samling. Derefter vil Forslaget være at forelægge Justitsministeriet til Godkendelse.

Spørgsmaalet om Montering af Karantænehuset vil blive behandlet under Sagen om Paaligning til Amtsrepartitionsfonden.

Forslag.

Amtmanden anmodes om at foranledige, at der fremkommer et Forslag til Reglement for Karantænehusets Ledelse og Drift, som kan forelægges Lagtinget til Overvejelse i dets næste ordinære Samling.

Tann 15. sept. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

46. Nýtt sjúkrahús á Tvøroyri. (55).¹⁾

Fígjarnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 8. sept. soljóðandi **Betænking**:

Denne Sag har været behandlet i Tinget baade i 1930 og 1931, men udsat til i Aar.

Skønt Udvalget atter i Aar kan udtale, at de i Sagen foreliggende Erklæringer peger henimod, at Spørgsmaalet om Opførelsen af et nyt Sygehus i Tveraa snarest muligt bør løses, maa Udvalget stille følgende

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 10. sept. varð uppskot nevdariunnar samtykt við 16 atkv. — 0.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 116.

47. Studning til elektrisk ljós í Klakksvíkar sjúkrahús. (166).¹⁾

Nevndin fyrir Klakksvíkar sjúkrahús hevði sent umsókn til tingið um studning til „installatión“ av elektrisk ljós í sjúkrahúsinum.

Flgglarnevndin framlegði tann 5. oktober soljóðandi **Betænkning**:

Bestyrelsen for Klaksvig Sygehus andrager om Støtte til Installation af elektrisk Lys i bemeldte Sygehus. —

I Andragendet oplyses, at Omkostningerne vil andrage ca. 6000 Kr.

Andragerne oplyser endvidere, at man i sin Tid har andraget om Tilskud i samme Anledning. Dette Andragende blev ikke imødekommet, dog var Ministeriet sindet til at komme tilbage til Sagen, naar der var anlagt et kommunalt Elektricitetsværk i Klaksvig. Dette Elektricitetsværk er nu etableret.

Udvalget kan tilraade, at Lagtinget indgaar til Ministeriet med Andragende om, at der fra Statskassen ydes en passende Støtte til det i Andragendet nævnte Formaål.

Forslag.

Idet Lagtinget takker for de Tilskud, som fra Statens Side er ydede til Opførelsen af et Sygehus i Klaksvig, andrager Tinget om, at der nu ydes et passende Tilskud til Installation af elektrisk Lys i Sygehuset.

Tann 7. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

48. Samtykt til lán til Klakksvíkar sjúkrahús. (193).

Nevndin fyrir Klakksvíkar sjúkrahús hevði sent umsókn til tingið um samtykt frá lögtinginum til eitt obligationslán uppá 25.000 Kr.

Kommunala nevndin fékk málið til viðgerðar og framlegði tann 1. oktober soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

¹⁾ Sbr. Lögtingstíðindi 1931, bls. 117.

Under nærværende Sag, der er henvist til uunderteignede Udvalg ved Budgetudvalgets Skrivelse af 24. ds., andrager Bestyrelsen for Klaksvig Sygehus om Lagtingets Approbation paa, at Sygehuset optager et Obligationslaan paa 25.000 Kr. Der er bilagt Sagen Udskrift af Forhandlingsprotokollen for Klaksvig Sygehus, hvoraf fremgaar, at der ved et den 3. ds. afholdt Møde af Repræsentantskabet er besluttet at optage et Laan som anført.

Af den pr. ³¹/₁₂ 1931 for Sygehuset affattede Status fremgaar det, at Sygehuset har en Gæld paa 59.887 Kr. 99 Øre, hvoraf der skyldes Sygehuslægen 16.541 Kr. 59 Øre samt Kassereren 8.912 Kr. 40 Øre. Sparekassegælden udgør 17.553 Kr. Diverse Anlægsgæld (Installation m. v.) udgør 10.700 Kr. Rest af Montering udgør 5181 Kr.

Som Restancer til Sygehuset er Kommunerne opført med 2432 Kr. 90 Øre og diverse Patienter med 30.910 Kr. 32 Øre.

I Henhold til Sygehusbestyrelsens Skrivelse af 28. ds. skal det ommeldte Laan anvendes saaledes:

Anlægsgæld	10.700 Kr.
act. Betaling til Amtslæge Zachariasen	8.000 -
Monteringsgæld	4.779 -

Ialt 23.479 Kr.,

medens det ikke foreligger oplyst, hvorledes Resten af Laanet agtes anvendt.

Ifølge § 1 i det af Færø Amt den 11. Februar 1912 approberede Reglement for Klaksvig Sygehus tilhører Sygehuset Norderøernes Lægedistrikt og Kommunerne i dette garanterer dets Bestaaen, saaledes at et eventuelt Underskud dækkes af disse i Forhold til Folketal.

Den paa Status opførte Gæld skulde saaledes være dækket ved Paa-ligning paa de respektive Kommuner, for saa vidt den ikke kan dækkes ved de udestaaende Fordringer, der burde være inkasseret.

Udvalget mener imidlertid efter Omstændighederne at kunne gaa med til at anbefale Lagtinget at give Approbation paa Optagelse af et Laan paa 16.000 Kr. til Dækning af Anlægs- og Monteringsudgifterne, medens Gælden til Kredslægen og Kassereren, der maa betragtes som Driftsgæld, bør dækkes ved Hjælp af de udestaaende Fordringer, der straks bør søges inddrevet.

Udvalget skal herefter tillade sig at fremsætte saalydende

Forslag.

1. Det tillades Repræsentantskabet og Bestyrelsen for Klaksvig Sygehus at optage et Sparekasselaaen paa indtil 16.000 Kr., der skal anvendes til Dækning af Anlægs- og Monteringsgæld.
2. Der meddeles Bestyrelsen for Sygehuset en Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 4. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

49. Studningur til sjúkrahúsini. (56).

Fígðjarnevndin fékk málið til viðgerðar. Tann 23. sept. framlegði nevndin soljóðandi **Betænking**:

I Lagtingssamlingun 1931 er det under Forudsætning af, at Statskassens Tilskud for Finansaaret 1932/33 vilde blive uforandret, 25.000 Kr., indstillet, at Statens og Lagtingets Tilskud til Sygehusene, ialt 50.000 Kr., fordeles saaledes:

Dronning Alexandrines Hospital.....	35.000 Kr.
Sygehuset i Klaksvig.....	9.000 -
— - Tveraa.....	6.000 -

I Skrivelse af 21. Januar 1932 - Journal 2. K. XIX Nr. 300 — har Justitsministeriet meddelt, at Statens Tilskud til Sygehusene grundet paa de vanskelige økonomiske Forhold for Finansaaret 1932/33 kun er søgt bevilget med 22.500 Kr., saaledes at der i dette Finansaar til Sygehusene kun vil blive ydet et samlet Tilskud paa 47.500 Kr., der af Justitsministeriet godkendes fordelt saaledes:

Dronning Alexandrines Hospital.....	33.000 Kr.
Sygehuset i Klaksvig.....	8.500 -
— - Tveraa.....	6.000 -

Der foreligger Regnskaber for Aaret 1931 for de 3 Sygehuse i Thorshavn, Klaksvig og Tveraa. Af disse fremgaar,

- 1) at Sygehuset i Thorshavn har et Overskud paa ca. 16.000 Kr., men med en Stigning i Restancerne paa ca. 18.000 Kr., til ialt ca. 134.000 Kr.,
- 2) at Sygehuset i Tveraa har et Overskud paa ca. 1500 Kr., og at Restancerne ialt andrager 1252 Kr. 80 Øre,
- 3) at Sygehuset i Klaksvig har et Underskud paa ca. 9500 Kr., og at Restancerne er steget med ca. 7000 Kr. til ialt ca. 40.000 Kr.

Af Restancerne oplyser Sygehuset i Thorshavn nu at have faaet betalt ca. 50.000 Kr., medens Sygehuset i Klaksvig oplyser at have faaet betalt ca. 15.000 Kr.

Taksterne er nu paa Sygehusene: i Thorshavn 4 Kr., i Klaksvig 4 Kr. og i Tveraa 3 Kr. pr. Sygedag. Medens Sygehusene i Thorshavn og Tveraa kan fremvise et Overskud, viser det sig, at Sygehuset i Klaksvig har et Underskud paa ikke mindre end ca. 9500 Kr., hvilket angives at være fremkommet delvis ved Betaling af ældre Gæld, men det maa henstilles til dette Sygehus, at der fra Bestyrelsens Side gøres de største Anstrengelser for i hvert Fald at opnaa Balance paa Regnskabet. Det maa ogsaa henstilles til Sygehusene i Thorshavn og Klaksvig at søge de uforholdsmæssig store Restancer inddrævne, saaledes at disse Sygehuse bliver i Stand til at betale deres Kreditorer rettidig, og saaledes at Sygehusenes Økonomi kan administreres billigere.

Udvalget maa farmene, at de sidste Aars Prisfald paa saa godt som alle Varer og de ret betydelige Tilskud, som ydes af Stat og Amtskommune,

bør muliggøre en Nedsættelse af Taksterne, men dette Forhold maa siges at være til Behandling i det af Lagtinget nedsatte Udvalg til Undersøgelse af Sygehusenes Drift.

Antal Sygedage er: Thorshavn 38814 (deraf dog paa Tuberkuloseafdelingen 7414 og paa Kysthospitalet 4874), Klaksvig 12323 og Tveraa 2834.

Med Hensyn til Fordelingen af Statskassens og Lagtingets Tilskud mener man, at denne bør foretages under Hensyn til Sygehusenes nuværende økonomiske Stilling, sammenholdt med Belægningsen, og der stilles herefter Forslag om, at der for Finansaaret 1933/34 ydes Tilskud som nedenfor anført, idet der udtales Haabet om, at Statstilskudet ikke yderligere nedskæres.

Forslag.

Statskassens og Lagtingets Tilskud til Sygehusene paa Færøerne, tilsammen 47.500 Kr. aarlig, fordeles for Finansaaret 1933/34 saaledes:

Dronning Alexandrines Hospital	31.000
Sygehuset i Klaksvig	10.500
— - Tveraa	6.000

Tann 26. sept. var málið til 2. viðgerð. Við 8. viðgerð tann 28. sept. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

50. Driftin av teim føroysku sjúkrahúsinum. (137).

Nevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 24. sept. so-
ljóðandi Udvalgsbetænkning:

Amtslægen har í Skrivelse af 27. Juli d. A. paapeget forskelligo Vanskeligheder, som vore hjemlige Sygehuse har, idet Kostudgifterne her ligger betydeligt højere end paa tilsvarende Anstalter i den øvrige Del af Riget. Amtslægen udtaler som sit Synspunkt, at man ved Ansættelse af en Økonomiinspektør for samtlige færøske Sygehuse vilde kunne nedbringe Kostudgifterne ret betydeligt.

Ligeledes rejser Amtslægen Spørgsmaalet om fælles Drift af Dronning Alexandrines Hospital og Sanatoriet for Lagtingets Regning og fremhæver, at saavel Køkken som Vaskeri i saa Tilfælde kunde være fælles.

Eudvidere fremhæver Amtslægen, at der utvivlsomt under en dygtig

Inspektørs Ledelse kunde indkøbes mere planmæssigt, hvorved der kunde spares betydelige Beløb.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Behandling, har haft en Konference med Inspektionen for Dronning Alexandrines Hospital. Sagen blev drøftet i al Almindelighed. Det syntes, som om Inspektionen kunde tænke sig Muligheden af fælles Køkken og Vaskeri. Sanatorieudvalget har ikke ment at kunne gaa med til fælles Køkken med Hospitalet, hvorimod Udvalget overvejede Muligheden af fælles Vask; denne Mulighed synes efter nærmere Forhandling at være bortfaldet foreløbig.

Udvalget mener ikke, at man i Aar kan komme til noget endeligt Resultat, bl. a. fordi man ikke har kunnet fremskaffe de nødvendige Oplysninger. Det er oplyst for Udvalget, at Bogholderen ved Sanatoriet faar en Løn af 1200 Kr., samt at Kasseren for Dronning Alexandrines Hospital oppebærer et aarligt Vederlag af 2000 Kr.

Udvalget maa formene, at Tanken om en Inspektør for de færøske Sygehuse nøje bør overvejes. Vedkommende skulde saa tillige være Regnskabsfører for saavel Dronning Alexandrines Hospital som for Sanatoriet, forestaa alle Indkøb til Sygehusene, have Pligt til regelmæssigt at tilse de kommunale Sygehuse o. s. v.

Udvalget skal endvidere udtale, at man antager, at der til en saadan Stilling maa kunne faas en vel kvalificeret Mand for en Løn af 4—5000 Kr.

For at Lagtinget i sin næste ordinære Samling kan tage endelig Stilling til Sagen, maa man fremskaffe de forskellige Sygehuses Stilling og og Udtalelser Sagen vedrørende, endvidere maa der fremskaffes de Regler, der gælder for lignende Fællesdrift i den øvrige Del af Riget samt Arbejdsregulativ for Inspektøren.

Man stiller herefter følgende

Forslag.

1. Amtslægen anmodes om inden næste ordinære Lagtingssamling at indhente Udtalelser fra Bestyrelsen for Dronning Alexandrines Hospital, Sanatoriet samt Sygehusene i Tveraa og Klaksvig Sagen vedrørende og tilstille Tinget Sagen med de Ytringer, Amtslægen maatte skønne at være nødvendige.
2. Amtslægen anmodes iøvrigt om at fremskaffe til Brug for Tinget alle de Oplysninger, der er af Betydning for denne Sag; ligeledes de Regler, der gælder for saadanne fælles Indkøb, Drift m. m. i den øvrige Del af Riget, eventuelt en Udtalelse fra Sundhedsstyrelsen, i Fald det skønnes nødvendigt.
3. Sagens videre Behandling udsættes til den ordinære Tingsamling 1933.

Tann 27. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

51. Lækni í Fuglafirði. (57).

Til tingið var komin umsókn frá íbúgvarum í Fuglafirði um at fáa ein lækna har í bygdini.

Málið varð beint í fíggjarnevndina, sum tann 8. september framlegði soljóðandi Betænking:

Ønsket om Ansættelse af en Læge i Fuglefjord bliver mere og mere brændende hos Beboerne i Fuglefjord Sogn og omliggende Sogne. Imidlertid foreligger der heller ikke i Aar nogen skriftlig Erklæring fra Naboegnene om, at de er villige til økonomisk at støtte Sagen om en saadan Læges Ansættelse. Sagen vil derfor være at udsætte ligesom i Fjor.

Forslag.

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Forstanderskabet i Fuglefjord anmodes om at tilvejebringe skriftlige Udtalelser fra Lervig, Gøte og Andefjord Sogne om, hvorvidt disse Sogne vil støtte Sagen om Lægeansættelse i Fuglefjord ved at yde Bidrag til Tilvejebringelse af Lægebolig og eventuelt Tilskud til Lægens Løn.

Tann 10. sept. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

52. Eygnalækni. (59).¹⁾

Fíggjarnevndin framlegði tann 1. oktober soljóðandi Betænking:

Budgetudvalget. overvejede allerede i Begyndelsen af Lagtingssamlingen paany den i Fjor behandlede Sag om Antagelse af en Øjeulæge, der kunde berejse Færøerne i indeværende Aar for at undersøge alle de blinde heroppe, som ikke tidligere er undersøgte af Øjenlæge. Undersøgelsen skulde

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1981, bls. 121.

foregaa paa det af Læge Rasmussen tilvejebragte statistiske Grundlag og efter den af ham skitserede Plan.

Efter at Udvalget havde gjort sig bekendt med de foreliggende nye Aktsykker, enedes man om at udtale under Hensyn til Sagens store Vigtighed og humane Formaal, at en Øjenlæge snarest burde formaa til at komme herop, og da Amtslæge Zachariasen, der havde haft med Sagen at gøre, meddelte Udvalget, at en Øjenlæge antagelig kunde faas for den i Fjor givne Bevilling, der stadig staar ved Magt, anmodede Udvalget gennem sin Formand Amtslægen om at fortsætte Forhandlingen om en Øjenlæges Antagelse.

Senere er Øjenlæge, Dr. Ladekarl antaget af Amtslægen.

Læge Ladekarl har berejst Færøerne i Overensstemmelse med Planen og har modtaget udbetalt det fastsatte Honorar, 1500 Kr. Amtslægen har udtalt, at Beretning vil fremkomme fra Øjenlægen.

Udvalget stiller nedenstaaende

Forslag.

Under Henviſning til Beslutningen i 1931 andrager Lagtinget hos Justitsministeriet om, at der af Statskassen maa blive ydet Færøerne et Tilskud paa indtil Halvdelen af de 1500 Kr., som Lagtinget i Aar har udredet til en Øjenlæge for at faa undersøgt de Blinde her paa Øerne, som ikke tidligere er undersøgt af Øjenlæge.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 7. okt. varð uppskot nevdarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

53. Fluttningsgjald til embætis- læknar. (60).

Fíggiarnevndin framlegði tann 20. august soljóðandi Udválgsbetænkning:

Ved Skrivelse af 6. April d. A. henleder Justitsministeriet Opmærksomheden paa, at den ved Bekendtgørelse af 1. Oktober 1929 fastsatte Betaling for de færøske Embedslægers Befordring er udløbet 31. Marts d. A. og anmoder dessaarsag Færø Amt om at forelægge Lagtinget Spørgsmaalet om Fastsættelse af Takster for nævnte Befordringsgodtgørelse for Tidsrummet indtil 31. Marts 1935.

Amtslægen har udtalt sig om Sagen og foreslaaet, at Befordringsgodtgørelsen sættes til 25 Øre pr. løbende Kilometer (indtil nu 20 Øre pr. km.), saaledes at det muliggøres for Embedslægerne at anvende Automobilbefordring. Hvis Godtgørelsen sættes til 25 Øre pr. km., mener Amtslægen, at Udgifterne dækkes.

Udvalget kan efter Omstændighederne gaa med til Amtslægens Forslag.

Forslag.

Lagtinget tilraader, at den Befordringsgodtgørelse, som tillægges de færøske Embedslæger for Tidsrummet indtil 31. Marts 1935, fastsættes til 25 Øre pr. løbende Kilometer.

Tann 24. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 27. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

54. Medicinkistur. (21).

Fiskivinnunevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 23. august framlegði nevndin soljóðandi Betænkning:

Færøernes Rederiforening har atter i Aar henvendt sig til Lagtinget med Andragende om, at Tinget paany vil tage Spørgsmaalet om Medicinkister i færøske Fiskerskibe op til fornyet Overvejelse, idet man mener, at de Bestemmelser, der allerede gælder for det øvrige Kongerige, indeholder unødvendig store Krav med Hensyn til de færøske Fiskekuttere. —

Lagtinget har i 1930 ogsaa paa Foranledning af Rederiforeningen udtalt sig om det foreliggende Spørgsmaal — Lagtingstidende 1930 Side 66 — 88 — og i Forstaaelse og ofter Samraad med Færøernes Skipperforening, Amtslægen og Apotekeren udarbejdet et „Forslag til Bekendtgørelse om færøske Fiskekutteres Forsyning med Lægemidler“, særlig afpasset efter færøske Forhold og de færøske Fiskekutteres Besætnings Behov. Dette Forslag er bygget paa de gennem en lang Aarrække indvundne Erfaringer. De Medicinkister, som de færøske Fiskekuttere skal bruge efter Bekendtgørelsen af 18. Januar 1930, er uanvendelige om Bord i færøske Fiskerskibe — bortset fra, at de er saa bekostelige. Alle berettigede Hensyn er taget ved Udarbejdelsen af Lagtingets Forslag af 1930 og Udvalget maa derfor tilraade Tinget at indgaa til Regeringen med Andragende om, at der udfærdiges en Bekendtgørelse i Overensstemmelse med Lagtingets Forslag af 1930 gældende for færøske Fiskerskibe.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at det af Tinget i 1930 enstemmig med 20 Stemmer vedtagne Forslag til Bekendtgørelse om færøske Flskekutteres Forsyning med Lægemidler sættes i Kraft inden Fiskerisæsonen 1933.

Tann 26. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 29. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 alkv. — 0.

55. Tannlæknalógin. (136).

Til tingið var komið bræv frá amtslæknauum um at taka upp til viðgerðar spurningin um at gera tannlæknalógina galdandi fyri Føroyar.

Málið varð beint í ymsamálanevndina. Nevndin framlegði tann 6. aug. søljóðandi Udvalgsbetænkning:

Der foreligger Skrivelse fra Amtslægen af 27. Juli d. A. med Henstilling til Tinget at tage op til Drøftelse Spørgsmaalet om, hvorvidt Tandlæge-loven skal gøres gældende her paa Øerne, da en Tandlæge nu har taget fast Ophold her.

Udvalget har indhentet Erklæring fra Centralforeningen af Sygekasser paa Færøerne, som anbefaler Sagen.

Spørgsmaalet om Udvidelse til Færøerne af Lov af 26. Februar 1916 om Udøvelse af Tandlægevirksomhed har været til Behandling i Tinget i 1916, men det blev da ikke vedtaget at sætte Loven i Kraft paa Færøerne.

Tandlæge-loven gaar ud paa at gøre Retten til at udøve Taadlæger virksomhed afhængig af, at paagældende har bestaaet Eksamen for Tandlæge- og i 2 Aar efter Eksamen enten som klinisk Assistent har bistaaet en autoriseret Tandlæge i Danmark eller paa anden Maade dér eller i Udlandet har erhvervet sig en efter Sundhedsstyrelsens Skøn tilsvarende Uddannelse.

Udvalgets *Flertal* (O. F. Joensen og Iversen) ønsker Befolkningen her paa Øerne den bedst mulige Tandpleje, og der er ogsaa heroppe dygtige Læger, som ogsaa paa dette Omraade gennem mange Aars Praksis og Erfaring har virket til Befolkningens Tilfredshed. Hertil kommer, at der i en længere Aarrække har praktiseret flere Tandteknikere (ueksaminerede Tandlæger) med Tandudtrækning, Plombøring, kunstige Tænder m. v. og saaledes udført en større Tandlægevirksomhed.

Periodisk i de senere Aar har ogsaa eksaminerede Tandlæger praktiseret her.

Den Omstændighed, at en eksamineret Tandlæge nu har taget fast Ophold her paa Øerne, vil sikkert ogsaa føre til, at han faar betydelig

Praksis, og formentlig vil han ogsaa indenfor Sygekassernes Omraade faa Ret til at praktisere, saafremt paagældende Kasse maatte ønske det.

Som det fremgaar af foranstaaende, nemlig at der i en Aarrække har været udført Tandlægevirksomhed her paa Øerne, og da der fra Befolkningens Side ikke er rettet noget bestemt Ønske om, at Tandlægeloven bør gøres gældende her, mener Flertallet, at der ikke for Tiden bør stilles et saadant Forslag.

Mindretallet (Edw. Mitens) mener, at Tidspunktet nu er inde til at sætte Tandlægeloven i Kraft af Hensyn til en bedre Tandpleje, saaledes som dette ogsaa anbefales af Centralforeningen af Sygekasser.

Der findes et Par Tandteknikere, der for Tiden driver Tandlægevirksomhed, og for disse maa der kunne meddeles Dispensation til at fortsætte deres Næringsvej. Dernæst maa der fastsættes Maksimumstakster for Tandlægebehandling.

I. *Flertallet* (O. F. Joensen og Iversen):

Tinget mener, at Tandlægeloven ikke for Tiden bør sættes i Kraft paa Færøerne.

II. *Mindretallet* (Edw. Mitens):

Lagtinget indgaar til Regeringen med Indstilling om, at Lov Nr. 40 af 25. Februar 1916 om Udøvelse af Tandlægevirksomhed sættes i Kraft paa Færøerne med følgende Ændringer:

1. Til § 1 føjes: Justitsministeriet kan meddele Personer, der ved Lovens Ikrafttræden driver Tandlægevirksomhed paa Færøerne uden at opfylde de forannævnte Betingelser, Dispensation til at fortsætte saadan.
2. Til § 8 føjes: Efter Forhandling med Lagtinget fastsætter Justitsministeriet Maksimumstakster for Tandlægevirksomhed.
3. Denne Anordning træder i Kraft den 1. Januar 1934.

Tann 10. sept. var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 13. sept. varð uppskot miðnilutans sett undir atkvæðisgreiðslu, men uppskotið barsturfalið, tí bert 6 atkv. voru fyri, 0 ímóti. — Uppskot meirilutans varð samtykt við 12 atkv. — 0.

56. Broytan av sjúkrakassalógini. (181).

Centralforeningen af Sygekasser paa Færøerne hevði sent bræv til tingið um broytan av § 14 í sjúkrakassalógini.

Nevndin, sum fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 1. oktober soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Centralforeningen af Sygekasser paa Færøerne andrager om, at Sygekasselovens § 14, næstsidste Stykke, maa ændres til at lyde saaledes:

„ er vedkommende Kommune pligtig til Sygehuset at betale Halvdelen af Udgifterne ved de paagældendes Ophold paa det nærmeste Sygehus, naar de ovennævnte Regler for Sygehusindlæggelsen er iagttagne.“

Grunden til, at Centralforeningen ønsker denne Ændring af Loven, maa søges i den Omstændighed, at de færøske Sygekasser for fleres Vedkommende har store Vanskeligheder ved at klare deres Forpligtelser som en Følge af, at Kommunerne ikke indfrier deres Refusionspligt overfor Kasserne. Ikke saa faa Kommuner staar i Gæld til Kasserne med store Beløb. --

Udvalget har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (O. F. Joensen, Johan Poulsen og Johs. O. Joensen) maa erkende, at de sidste Aars daarlige økonomiske Forhold paa Færøerne har bevirket, at mange Kommuner ikke har kunnet udrede de forholdsvis store Sygehusudgifter. Store Skatterestancer har ogsaa medvirket til, at Kommunerne ikke har faaet erlagt Refusionen i rette Tid, og mulig har ogsaa denne Udgiftspost i mange Tilfælde været den sidste, som Kommunerne har afviklet.

Sygekassesagen har imidlertid den allerstørste Betydning paa Øerne og bør ikke svækkes paa Grund af, at Kommunerne ikke er i Stand til at opfylde deres Forpligtelser overfor Kasserne.

Sygekassesagen har haft Færingernes ubetingede Tilslutning og af den samlede Befolkning staar ca. 80 % i statsanerkendt Sygekasse.

Den Omstændighed, at Færøerne har faaet nye moderne Sygehuse, har ganske vist medført, at Udgifterne er steget betydeligt, men dog en Udgift, som skulde være kommet de Syge til Gode gennem Sygeplejen.

Kommunernes Refusion med Halvdelen af Sygehusudgifterne staar ikke i noget som helst Forhold til Udgifterne, som disse maatte udrede gennem Fattigunderstøttelse, i Fald man nu ikke havde Sygekasserne.

Flertallet ønsker at anbefale Ændringen, da man føler sig forvisset om, at de enkelte Kasser vil arbejde lettere og sundere under den Omstændighed, at de kun har at tilsvare Halvdelen af Hospitalsudgifterne.

Minnilutin (N. Nielsen og Kallsoy) eru samdir við meirilutan í tí, at sjúkrakassarnir hava haft og hava almúkan týdning fyri Føroyar, og vit meina, at kommunurnar eiga at styðja sjúkrakassarnar so langt sum neyðugt er, fyri at teir kunna vera førir fyri at uppfylla treytir teirra. Men vit kunna tó ikki lata vera at peika á, at manga staðir er tað so stutt, at meðan nógvar kommunur hava ógvuliga ilt við at greiða teirra peningaligu skyldur, hava sjúkrakassarnir í somu kommunum kunnað lagt væl av peningi til góðar.

Meirilutin heldur fram, at mangir sjúkrakassar hava ilt við at greiða sínar skyldur, tessvegna kommunurnar ikki rinda helmingin av sjúkrakassalógunum. Tað er okkum kunnugt, at tað eru fleiri sjúkrakassar, sum kunna

greiða skyldur sínar, sjálvum kommunurnar einki rinda. Vit mega tí ráða til, at hesi viðurskipti verða lögð greið fyrí tingi, áðrenn tað tekur avgerð um málið. — Í heila tikið er hetta eitt mál, sum grípur so nógv inn í tey peningaligu viðurskiptini hjá kommununum, at vit mega halda tað vera óráð ikki at leggja spurningin fram fyrí tær, tá talan er um broytingar. Tað kundi í hesum sambandi verið grund til at komið nærri inn á tær treytir, sum lagdar eru á kommunurnar og sammett tær við, hvat tær hava at siga viðvíkjandi tí peningi, tær rinda; samaleiðis inn á spurningin um, antin sjúkrahúsini eru kommunal ella ikki, men skulu vit lata hetta liggja, tá vit ganga út frá, at málið ikki verður gjørt liðugt í ár.

Annars halda vit, at soleiðis sum okkara peningaligu viðurskipti nú eru, má tað vera gjerligt at broyta sjúkrakassalógina soleiðis, at kommunurnar rinda tað møguliga undirskot, sum sjúkrakassarnir koma at hava, tá roknskapsárið endar.

Tó elga sjúkrakassarnir altíð at hava ein peningagrunn svarandi til tær reglur, sum sjúkrakassalógin nú ásetur. —

Forslag.

(Fra Flertallet: O. F. Joensen, Johan Poulsen og Johs O. Joensen):

Tinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Sygekasse-lovens § 14, næstsidste Stykke, affattes saaledes:

„Findes der ikke et for Distriktet bestemt Sygehus, paa hvilket ubemidlede nydende Medlemmer af anerkendte Sygekasser og deres Børn kan indlægges for den ommeldte nedsatte Betaling, er vedkommende Kommune pligtig til Sygehus et at betale Halvdelen af Udgifterne ved de paagældendes Ophold paa det nærmeste Sygehus, naar de ovennævnte Regler for Sygehusindlæggelsen er iagttagne“.

(Fra Mindretallet: N. Nielsen og Kallsoy):

1) Landsnevndin ella amtmaðurin ger málið, soleiðis sum tað er handfarið á tingi, kunnugt fyrí kommununum og krevur teirra ummæll um málið, sum verða lögð fyrí tingið til næstu Ólavsvøku.

2) Málið verður goymt til næsta ár.

Taan 4. okt. var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. okt. fekk uppskot minnilutans 9 atkv. — 0, og uppskot meirilutans 6 atkv. — 0, og vóru soleiðis bæði uppskotini burturfallin.

57. Prentan av medicinal- frágreiðing. (209).

Fíggjarnevndin framlegði 5. október soljóðandi Forslag til **Reslutning**:

Lagtinget bevilger af Færø Amts Repartitionsfond aarlig indtil 200 Kr. til Trykning af Amtslægens aarlge Medicinalberetning. Bevillingen gælder indtil videre og stilles til Amtslæge Zachariasens Disposition.

Tann 7. október var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. október varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

58. Motorbáturin »Reyði Krossur«. (172).

Fíggjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 1. október framlegði nevndin soljóðandi **Betænkulag**:

Ved Skrivelse af 15. August d. A. har Færø Amt efter Justitsministeriets Ordre forelagt Lagtinget Sagen om Motorbaaden „Reyði Krossur“.

Det fremgaar af denne Sag, at Baaden tilhører Staten, at den har været overladt Dronning Alexandrines Hospital til Brug, at Hospitalet afholder alle til Driften fornødne Omkostninger og oppebærer alle af Benyttelsen flydende Indtægter, og at Vedligeholdelsen er meget forsømt.

Baaden er indrettet til Befordring af Syge.

Hospitalet ser sig nu ikke mere i Stand til at drive Baaden, idet Driften stadig giver Underskud. Antallet af de Patienter, der befordres med Fartøjet, anslaaes i Skrivelse af 1. April 1931 fra Hospitalsinspektionen til Færø Amt til 60—70 om Aaret. I 1930 har Indtægterne været 1556 Kr. og Udgifterne 4692 Kr.

I nyssevnte Skrivelse til Færø Amt har Hospitalsinspektionen andraget om at blive fritaget for at have med Baadens Drift at gøre og henstiller, at der maa blive truffet andre Bestemmelser med Hensyn til Brugen af Baaden, dog saaledes, at den stadig fortrinsvis benyttes til Befordring af Patienter til Hospitalet.

Amtslægen anser det for et stort Tab for Læge- og Patientbefordring-

gen, hvis Baaden oplægges. Denne Embedsmand anser det for naturligt, at Hospitalet fremdeles driver Baaden, selv om den giver et lille Underskud.

Justitsministeriet, som har faaet Sagen forelagt, har udtalt, at Ministeriet i hvert Fald ikke for Tiden mener at kunne søge bevilget noget Tilskud af Statskassen til Reparation af Baaden. Ministeriet har heller ikke kunnet billige, at Baaden fremtidig drives for Thorshavn Politikasses Regning.

Udvalget mener, at det vilde være et stort Tilbageskridt, om Motorbaaden „Reyði Krossur“, der egner sig særlig til Befordring af Syge, blev solgt. Der findes jo ikke her paa Øerne Befordringsmidler for Syge i større Omfang. Man mener, at den kan bevares for Sygetransporten, hvis Thorshavn Politikasse i Forbindelse med Hospitalet overtager Baaden. Derved vil Politimesteren, der er Formand i Hospitalsinspektionen, kunne have det fornødne Indseende med, at Baaden bruges til Patienters Befordring til og fra Hospitalet, naar det er nødvendigt, men udenfor denne Virksomhed anvendes af Politiet eller Embedsmændene i de Tilfælde, hvor det er foreneligt med Hovedformaalet (Patientbefordringen). Under denne Form vil Baaden formentlig kunne drives endnu i nogen Tid. Lagtinget vil formentlig ikke kunne yde særligt Tilskud til Baaden, men den endelige Afgørelse kan kun træffes af Regeringen, da Staten ejer Baaden.

Udvalget foreslaar, at der gives Justitsministeriet følgende Svar:

Forslag.

Lagtinget finder det uheldigt, at Motorbaaden „Reyði Krossur“ sælges og derved overgaar til andet Brug. Tinget ser sig ikke i Stand til at yde særligt Tilskud til Baadens Drift, men mener, at saafremt Dronning Alexandrines Hospital ikke som hidtil kan drive Baaden, vilde det være næstbedst, at Baaden drives af Hospitalet og Thorshavn Politikasse i Forening, og at Politimesteren, som paa Embeds Vegne er Formand for Hospitalsinspektionen, forestaar Baadens Drift og drager Omsorg for det fornødne Tilsyn.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðg. tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

59. Broytan av reglum um heilsupas. (71).

Málið varð beint í Ymsamálanevndina, sum tann 26. august framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Af Skrivelse den 9. Juni d. A. fra Justitsministeriet fremgaar, at Spørgsmaalet er fromme om Danmarks Tiltrædelse af Udkast til international Overenskomst om Afskaffelse af Sundhedspas for Skibe og Afskaffelse af Konsulatsvisering af Sundhedspas for Skibe, og ved nævnte Skrivelse er forelagt Lagtinget Spørgsmaalet om Ændring i de for Færøerne gældende Bestemmelser om Sundhedspas, saaledes at der tilvejebringes Mulighed for Tiltrædelse af nævnte Overenskomst ogsaa for Færøernes Vedkommende.

Reglerne om Sundhedspas for Færøernes Vedkommende indeholdes i Lov om Ophævelsen af den kongelige Enehandel paa Færøerne af $21/8$ —1855, jfr. Lov af $19/12$ —1911, hvori bestemmes, at den Handelsskibe ifølge Loven af $21/8$ —1855 § 8 paahvilende Forpligtelse til at lade Sundhedspas attestere af den danske Konsul paa Afgangstedet bortfalder, og at Sundhedspas anses for lovligt, naar det er bekræftet eller udstedt af Øvrigheden for Afgangstedet.

Hovedbestemmelserne om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Indførelse til Færøerne findes i Lov af $8/1$ —1872 om Foranstaltninger mod asiatisk Kolera og senere Love, der slutter sig til nævnte Lov, samt i Bekendtgørelse om Kanantænevæsenet af $25/2$ —1897 § 1, som denne senere er ændret, og i Lov af $1/4$ —1921 om Skibes Pligt til først at anløbe visse Havne. Ved disse Love er det foreskrevet, at ankommende Skibe kun maa anløbe bestemte Havne, hvor der er Mulighed for Karantæneundersøgelse.

Bestemmelsen om Sundhedspas synes, som Forholdene har udviklet sig, at være uden nævneværdig Betydning, og man mener, at de øvrige Foranstaltninger maa være tilstrækkelige, og Udvalget kan derfor tiltræde, at Lovgivningen ændres saaledes, at Sundhedspas afskaffes.

Forslag.

Lagtinget kan tiltræde, at de gældende Bestemmelser ændres, saaledes at Sundhedspas for Skibe, der ankommer til Færøerne, afskaffes.

Tann 29. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 1. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

60. Studningur til felagið »Reyða kross«. (128).

Felagið „Reyði krossur“ hevði sent umsókn til tingið um studning 800 kr. til sjúkrarækt í Føroyum.

Málið varð heint í fíggjarnevndina, sum tann 16. september framlegði skjóðandi **Betænkning**:

Bestyrelsen for Foreningen „Røde Kors“, Thorshavn ansøger om et Tilskud paa 800 Kr. for Aaret 1933. Foreningen vil benytte dette Beløb til Sygepleje paa Færøerne.

Foreningen mener, det er nødvendigt at faa ansat en Sygeplejerske, som rejser ud til de smaa Bygder, navnlig under Epidemier (Influenzaepidemier o. s. v.), som hvert Foraar optræder hist og her paa Færøerne. Foreningen regner med en aarlig Udgift paa 2200 Kroner. Sygekassemedlemmer og Folk med smaa Indtægter skal kunne plejes gratis af Sygeplejersken.

Andragendet er anbefalet af Færøernes Lægeforening.

Udvalget er enigt om, at Foreningen har Krav paa Støtte ogsaa til det angivne Formaal. Man ser sig imidlertid ikke i Stand til at stille Forslag om Bevilling i Aar, men tilraader at udskyde Sagen til næste Aar.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 21. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 24. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 utkv. — 0.

61. Studningur til »Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse«. (197).

Felagið hevði sent umsókn til tingið um studning.

Fíggjarnevndin tók málið til viðgerðar. Nevndin framlegði tann 28. september skjóðandi **Betænkning**:

Landsforeningen har henvendt sig til Lagtinget om Støtte under Henvisning til, at man rundt omkring i Riget har støttet Foreningen i dens Arbejde for at den kan være i Stand til at løse sin Opgave uden at angribe de for Virksomheden nødvendige Kapitaler. —

Det oplyses i Henvendelsen fra Landsforeningen, at Virksomheden driver tre Radiumstationer i København, Aarhus og Odense. Desuden støtter man Oplysningsarbejdet blandt Befolkningen og understøtter den kliniske og eksperimentelle Kræftforskning. —

Udvalget tilraader, at Lagtinget støtter Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse paa samme Maade og i samme Omfang, som man støtter Hjemmet for Vanføre, nemlig ved Tegning af et aarligt Bidrag paa 100 Kr., der afholdes af Amtsrepartitionsfonden.

Forslag.

Lagtinget beslutter at yde et aarligt Bidrag til Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse paa 100 Kr., der udredes af Amtsrepartitionsfonden.

Tann 30. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 3. október varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. 0.

62. Løn kommunulæknanna (58)¹⁾, Massør fyri sjúkrakassarnar (184) og Handkeypsútsøla av medikamentum í Húsavík (201).

Tað fyrsta málið varð tann 2. august beint í fíggarnevndina. Tað framgongur ikki av gerðabókini, hvat ið seinri er viðgjört hesum málið viðvíkjandi.

Hini bæði málini vóru goymd til næsta ár av tí, at tað ikki við atkvøðisgreiðsluni eydnaðist ta fáa nokk av atkvøðum til viðgerðar av málinum í ár.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 118.

VI. Fiskivinna, grind o. t.

63. Lóg um fiskivinnulán. (19).¹⁾

Fiskivinnunevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði 3. oktober soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Ministeriet for Søfart og Fiskeri har i Skrivelse af 27. Maj d. A. fremsendt Lov om Oprettelse af et Kredit-Institut for Fiskerierhvervet og anmodet om en Udtalelse fra Lagtinget om, hvorvidt der skønnes at være Anledning til at fastsætte særlige Bestemmelser for Færøernes Vedkommende.

Ifølge den nævnte Lov oprettes der under Navn af „Kongeriget Danmarks Fiskeribank“ et Institut, der har til Formaal gennem Ydelse af Laan at støtte Fiskeriet samt Forarbejdning og Afsætning af Fisk og Fiskeriprodukter. Instituttets Hjemsted og Hovedkontor er i København.

Som Grundfond henlægger Staten til Banken de i Statslaanefonden beroende Obligationer, der er udstedt for de af Staten ydede Fiskerilaan. De af Banken ydede Laan stilles til Raadighed i Form af Kasseobligationer. Der maa til ingen Tid være i Omløb større Beløb af udstedte Kasseobligationer end 20 Millioner Kr.

Ifølge Lovens § 6 kan der for det første ydes Laan mod Sikkerhed i Fiskerifartøjer indenfor $\frac{2}{3}$ af Vurderingssummen. Laanene skal indfries i Løbet af højst 15 Aar, dog at Afdragsfrihed kan tilstaaes for nye Fartøjer for indtil 2 Aar. Dernæst kan der ydes andre Laan mod saadan Sikkerhed, som i hvert enkelt Tilfælde kan skønnes forsvarlig. Sikkerhedsstillelsen kan ske gennem Pant, Kautiou eller paa anden Maade. Det samlede Beløb af Laan mod Pant i Fiskerifartøjer maa ikke overstige 14 Millioner Kr., og andre Laan maa ikke overstige 6 Millioner Kr. Af Bankens Ledelse vil der være at udarbejde Reglementer for Udlaanenes Virksomhed og Laanevilkårene m. m.

Banken ledes af en Bestyrelse paa 3 Medlemmer, hvoraf 2 vælges af Ministeren for Søfart og Fiskeri, medens det tredje vælges af Finansministeren. Den daglige Ledelse varetages af en Forretningsfører. Underordnede Tjenestemænd antages af Forretningsføreren.

Sagen er henvist til Lagtingets Fiskerindvalg, der har indhentet Erklæringer fra „Føroya Fiskimannafelag“, „Færøernes Rederiforening“ og „Føroya skipara- og navigatørfelag“.

Føroya Fiskimannafelag udtaler, at de løbende Forretninger bør lægges i Hænderne paa en uafhængig Pengeinstitution paa Færøerne eller rettere sagt, at der oprettes en Filial paa Færøerne.

Rederiforeningen mener ogsaa, at der bør indføres en særlig Administration her paa Øerne, og foreslaar, at Banken overlader Lagtinget et Laan paa indtil $\frac{1}{2}$ Million Kr. til Administration, navnlig til Ydelse af Laan mod Pant i Fisk.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1981, bls. 88.

Skipperforeningen mener ligeledes, at Administrationen for Færøernes Vedkommende bør finde Sted her, og at Administrationen af et vist Beløb, der overlades til Færøerne, henlægges under en paatænkt ny færøsk Fiskeribank.

Udvalget, hvortil Sagen er henvist, er enigt med Organisationerne i, at der bør oprettes et særligt Organ eller en særlig Filial af Banken her paa Øerne.

Med Hensyn til Laan mod Sikkerhed i Fiskerskibe gaar man ud fra, at der ikke alene vil blive ydet Laan til Nybygninger, men ogsaa Laan mod Pant i gode brugte Kartsjer. Aldersgrænsen bør naturligvis være vejledende, men ikke altid afgørende, navnlig ikke, naar det drejer sig om Salg af Skibe, der allerede er indført til Øerne. Vedrørende Nybygninger bør der ogsaa kunne ydes Laan til saadanne, der bygges paa Færøerne. Endelig forudsætter man ogsaa, at der vil blive ydet Laan til Fisketørrerier og til Etablering af Fryserier og Køleanlæg.

Der har i de senere Aar vist sig en Del Vanskeligheder ved at skaffe den nødvendige Udrustningskredit til Fiskerflaaden ved Fiskeriets Begyndelse i Februar Maaned, og Udvalget henstiller, at der ydes Laan til saadan Udrustning, saaledes at Laanene tilbagebetales inden Udgangen af det paagældende Driftsaar, hvor saadanne Laan maatte vise sig nødvendige og forvarlige.

Man mener ikke at kunne foreslaa, at Administrationen for Færøernes Vedkommende henlægges til Føroya Banki, ligesom man heller ikke mener at kunne foreslaa, at nævnte Administration overdrages den paatænkte ny Sjóvinnubank, allerede fordi denne endnu ikke er traadt i Virksomhed.

Man foreslaar derimod, at der etableres et særligt Organ eller en Filial af Kreditinstituttet med Sæde i Tórshavn. Denne skulde ledes af en særlig Bestyrelse paa 3 Medlemmer, valgt af Kreditinstituttet efter Indstilling af Lagtinget, Færøernes Rederiforening og Føroya Fisklmannafelag, saaledes at disse Foreninger hver indstiller 2 Personer, medens Lagtinget indstiller et Medlem og en Suppleant. Der maatte meddeles Bestyrelsen Bemyndigelse til en vis selvstændig Virksomhed, navnlig med Hensyn til Ydelse af Udrustningslaan og lign., og det er af største Vigtighed, at det nye Organ for Færøerne træder i Virksomhed inden Nytaar 1933.

For Færøernes Vedkommende mener man, at der bør kunne ydes Udrustningslaan og lignende, samt Laan til Tørrerier, Køleanlæg, Fryserier m. m. for et Beløb paa indtil 1 Million Kr., ligesom der til Laan til Anskaffelse af Fiskefartøjer, Hovedreparationer, Indkøb af Motorer, bør kunne ydes Laan for Færøernes Vedkommende paa indtil 2 Millioner Kr.

De nævnte Bestemmelser gaar man ud fra kan gennemføres uden Lovændring og kan indsættes i Reglementet for Udlånsvirksomheden, som skal udstedes i Henhold til Lovens § 6.

Forslag.

Lagtinget indstiller til Ministeriet for Søfart og Fiskeri, at der for Færøernes Vedkommende oprettes et særligt Organ eller en særlig Filial af den i Lov Nr. 78 af 23. Marts 1932 omhandlede Fiskeribank, og at dette Organ organiseres overensstemmende med det i Betænkningen anførte.

Tann 5. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 8. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

64. Broytan av konkurslóginu. (211).¹⁾

Fiskivinnuneyvndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 10. oktober soljóðandi Udválgsbetænkning:

Lagtinget vottog í Tingsamlingun 1931 et Forslag om Ændring i Anordning af 2. Maj 1902, hvorved Konkursloven er sat i Kraft paa Færøerne, hvorefter de, der driver Fiskeri, skal kunne give Bank eller Sparekasse retsgyldigt Underpant i Fangsten for en Sæson ad Gangen for Laan, som de maatte optage til Udrustning og Drift.

Fra Lagtingets Side blev der senere udtalt Ønske om, at saadant Pant ogsaa skulde kunne gives for lignende Laan, ydede fra offentlige Myndigheders Side.

Ministeriet forelagde Forslaget for Rigsdagen, og der blev derefter gennemført en Lov, gældende for 1932, overensstemmende med Lagtingets Ønsker, men med den Ændring, at der ogsaa skulde kunne gives private Forretningsdrivende lignende Underpant.

Spørgemalet om Forlængelse af den omtalte Bestemmelse er paany blevet rejst i Lagtinget og Fiskeriudvalget skal tillade sig at udtale:

Efter de Oplysninger, man har kunnet skaffe til Veje, maa man mene, at der vel kan være visse Fordale ved, at private Forretningsdrivende kan faa det omtalte Underpant i forventet Fangst, men at der ogsaa er knyttet forskellige uheldige Sider ved denne Bestemmelse, bl. a. derved, at en Række forskellige Personer faar Pant i et Skibs Fangst, og at der kan opstaa Strid om Prioritetsforholdene, ligesom vedkommende Skibsreder ofte ikke kan holde Rede paa, hvem han har givet Pant, og der faktisk let bliver Mulighed for, at en Reder kan komme til at give flere samme Panteret, uden at de paagældende er klar deraf. Paa Island, hvorfra man har sit Forbillede, er det da ogsaa kun Banker og Sparekasser, der kan faa Underpant i Fangsten. Udvalget har Betænkeligheder ved at tilraade, at private faar den ovenomhandlede Adgang, men da der kun er tale om Forlængelse for en Sæson, mener man dog ikke at ville foreslaa Ændringer paa dette Punkt.

Efter det, der foreligger oplyst, kan man heller ikke tilraade, at der gives Adgang for Sparekasser til at faa saadan Pantesikkerhed, idet Sparekasser efter Sparekasseinspektørens Formening ikke bør yde de omhandlede Laan.

Under normale Forhold maa Udvalget mene, at de heromhandlede Bestemmelser ikke er nødvendige og sikkert heller ikke heldige, men da Tiderne stadig er vanskelige og kritiske her paa Færøerne for Fiskeriet, mener man det nødvendigt ogsaa for det kommende Aar i hvert Fald at opretholde den omtalte Bestemmelse.

Fra Statens Side blev der i Indeværende Aar ydet Udrustningslaan, og i det kommende Aar maa man ogsaa mene, at det er nødvendigt, at der ydes lignende Laan, for at alle Skibene skal kunne komme paa Fiskeri. De af Staten garanterede Laan har været sikrede ved Underpant i Fangsten foruden eventuelt paa andre Maader, og Staten har, saavidt vides, faaet eller vil faa Dækning i Aar, netop væsentlig gennem den omtalte Pantesikkerhed,

¹⁾ Sbr. Løgtingstiðindi 1931, bls. 180.

og ogsaa af denne Grund vil det formentlig være rigtigt at gennemføre en lignende midlertidig Lov for 1933 som omtalt.

Forslag.

Lagtinget indstiller til Justitsministeriet følgende Forslag til midlertidig Lov for Færøerne om Pantsætning af Fangst.

Enhver, der driver Fiskeri, skal kunne give Underpant i Fangsten i Aaret 1933 for Laan, som ydes til Udrustning og Drift af Fiskerfartøjer.

Tann 10. oktober var málið til 2. viðgerð og sama dag til 3. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 15 atkv. — 0.

65. Broytan av sjóvinnulógini (180).

Tann 5. september varð frumlagt umsókn frá Johan Rasmussen í Klakksvík um broytingar í sjóvinnulógini.

Tann 6. september var málið til 1. viðgerð. Loyvi til viðgerðar av málinum varð ikki givið, tí bert 5 atkvæður vóru fyri, 0 ímóti. Málið varð tí goymt til næsta ár.

66. Broytan av trolaralógini. (22).¹⁾

Fiskivinnunevndin hevði málið til viðgerðar. Tann 23. august framlegði nevndin soljóðandi Betænkning:

I 1931 indkom til Lagtinget et Andragende fra P/f. „Ísfelagið“, Thorshavn, om at Lov Nr. 90 af 1. August 1925 om Fiskeri med Bundslæbevaad paa Færøerne maa blive saaledes ændret, at Fiskeri med Skovlvaad — det saakaldte Ottertrawl — maa blive tilladt paa Søterritoriet ved Færøerne.

Sagen blev i Fjor sendt Færøernes Rederiforening og Føroya Fiskimannafelag til Erklæring, men disse Erklæringer forelæa ikke ved Lagtingssamlingens Slutning, og Sagen har desaaarsag været betragtet som udsat til i Aar.

Nu foreligger Erklæringer fra begge de nævnte Foreninger og begge gaar ud paa at fraraade, at den ansøgte Ændring i Loven af 1. August 1925 foretages.

Udvalget mener herefter ikke at kunne stille Forslag om Ændringer i Loven.

Forslag.

- 1) Der svares P/f. „Ísfelagið“, at Andragendet om Ændringer i Lov Nr. 90 af 1. August 1925 om Fiskeri med Bundslæbevaad ved Færøerne ikke kan imødekommes.
- 2) Et Eksempel af Udvalgsbetænkningen sendes Andragerne.

Tann 26. august var málið til 2. viðgerð. Formaðurin framlegði soljóðandi broytingaruppskot frá Dam o. fl.:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

Til Stykke 1, § 10, Kapitel 1 i Lov Nr. 93—1931 om Saltvandsfiskeri føjes:

For de paa Færøerne hjemmehørende Fartøjer er det dog tilladt i de under foranstaaende næstsidste Punktum nævnte Fjorde paa Færøerne at drive Fiskeri med de foran nærmere skitserede Skovlvod (Skovltrawl, Ottertrawl).

Tann 29. august var málið til 3. viðgerð. Broytingaruppskotið fall, tí bert 7 atkv. vóru fyri — 0 ímóti. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 18 atkv. — 0.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 89.

67. Fiskametaraskipanin. (20).¹⁾

Fiskivinnunevndin hevði málið til viðgerðar. Tann 6. oktober framlegði nevndin soljóðandi Udválgsbætur:

Der indkom i sin Tid til Lagtinget Andragende fra Fiskeeksportører i Klaksvig og Fuglefjord om Ansættelse af en Overvrager i Klaksvig, og Lagtinget vedtog i 1930 en Indstilling til Ministeriet (se Lagtingstidende 1930, Side 89). Ministeriet fremmede ikke Sagen, men fremsendte i 1931 et Udkast til Forslag til ny Lov om Vragning af Fisk, hvorefter der kun skulde være een Overvrager paa Færøerne og desuden ansættes Vragerkontrollører i Vaag, Trangisvaag, Klaksvig, Vestmanna og Thorshavn. Disse skulde oppebære et aarligt Vederlag paa 2400 Kr. hver, og Merudgiften ved Nyordningen skulde dækkes ved en Afgift af 5 Øre pr. Balle Klipfisk og 2 Øre pr. 100 kg. Saltfisk, som udføres.

Det paagældende Lagtingsudvalg udtalte, at Princippet i Ministeriets Udkast med Hensyn til Ansættelse af Fiskekontrollører maa anses at gaa i den rigtige Retning for den bedste fremtidige Ordning, men mente, at man foreløbig kunde indskrænke sig til Ansættelse af en Fiskekontrollør i Klaksvig, medens iøvrigt den daværende Ordning skulde opretholdes. Man fremhævede, at Fiskepriserne har været saa lave, at det vilde føles som en Byrde at belaste Fiskerierhvervet yderligere med en Udgift paa 11.000 Kr., og saavel Rederier som Fiskere er interesserede i, at Udgifterne holdes saa lave som muligt.

Man indstillede derfor, at Udgifterne til Fiskekontrolløren i Klaksvig udredes af Staten og gaar ind under dennos almindelige Udgifter til Vragervæsenet, ligesom man mente, at et Honorar paa 1500 Kr. maatte anses for tilstrækkeligt.

Ministeriet har imidlertid trods Lagtingets Indstilling fremlagt for Rigsdagen et Lovforslag, og dette er blevet vedtaget, hvorefter Overvrageren paa Suderø er afskediget, og der er ansat 5 Vragerkontrollører, medens Lagtinget kun havde ønsket een. Til delvis Dækning af Statskassens Udgifter til Overvrageren og Vragerkontrollørerne skal der erlægges en Afgift af 5 Øre pr. Balle Klipfisk og 2 Øre pr. 100 kg. Saltfisk, der exporteres. Denne Afgift kan Ministeriet under særlige Omstændigheder nedsætte, eventuelt frafalde.

Færøernes Rederiforening har henvendt sig til Lagtinget med Andragende om at faa den ommeldte Bestemmelse ændret, saaledes at den omtalte Exportafgift helt bortfalder.

Udvalgets Flertal (Djnrhuns, J. H. Joensen og A. Samuelsen) formener, at Lagtinget i Fjor har tiltraadt Principperne i den nu lovfæstede Vragerordning, medens man har taget Forbehold med Hensyn til Udførselsafgiften paa Fisk. I Almindelighed tiltræder Flertallet den Betragtning, at Lovgivningsmagten gennem Tiderne har stadfæstet den Praksis, at der ikke paalægges Færøerne andre Skatter eller Afgifter til Staten end dem, Lagtinget direkte har tiltraadt. Men Flertallet kan ikke deltage i en Protest mod Ministeriets Fremgangsmaade i dette Tilfælde. Man føler sig ikke ganske forvisset om, at Lagtingets Stilling i 1931 vilde være den samme til Afgifts-

¹⁾ Sbr. Lagtingstidindi 1932, bls. 35.

spørgsmaalet, hvis paagældende Lovparagraf den Gang havde indeholdt en Bemyndigelse for Handelsministeren til at nedsætte Afgiften, eventuelt lade den bortfalde, naar Omstændighederne talte derfor. — Flertallet skal anerkende, at Handelsministeren for Juli Kvartal 1932 har benyttet sin Myndighed til at lade Afgiften bortfalde og nu brevveksler med Finansministeriet om, at Afgiften skal bortfalde for hele Finansaaret. Det er der ogsaa i højeste Grad Anledning til. Flertallet stiller nedenfor Forslag om Afgiftens Bortfald indtil 1. Oktober 1933, og man gør det ud fra følgende Betragtninger:

Det kan ikke skjules, at Fiskeeksportørerne føler sig brøstholdne ved, at det offentlige samtidig med, at man indfører strengere Regler for Vragning af Fisk, paalægger Varen nye Afgifter, som — selv om de ikke er saa høje — dog alligevel virker som Sten paa Byrde i disse Krisetider. Fiskeeksportørerne betaler for Tiden hele Vragerlønnen og alle Diæter og Rejsedgifter, medens det offentlige kun betaler Overvragerens Løn. Naar Varen nu desuden skal betale Vragerkontrollørernes Løn, saa bliver dette byrdefuldt og maa enten trykke de Priser, Fiskerne faar for deres Fisk, eller komme Fiskeeksportørerne til Last. Dette første maa i Almindelighed blive Tilfældet. Flertallet ønsker ikke, at Statskassen skal have Udgifter af Færøerne i de Tilfælde, hvor dette kan undgaas, men Fiskerne taaler ikke at belastes med denne Ekstraskat. Hertil kommer, at Provenuet for den Fisk, der udføres fra Færøerne, for Størstedelen kommer fra Udlandet og for en væsentlig Del bruges til Betaling af de Varer, der indføres hertil fra det øvrige Kongerige.

Flertallet omgaas med Tanken om til næste Aar at fremkomme med Forslag om en Ændring i Formen for Udredelsen af Vragerkontrollørernes Løn m. m., og man mener derfor at burde foreslaa, at Sagen udsættes til næste Aar. Man foreslaar samtidig, at Afgiften ikke opkræves i Tidsrummet indtil 1. Oktober 1933.

Mindretallet (Mitens og Nielsen) maa mene, at Ministeriet har handlet principielt urigtigt og i Strid med Lagtingslovens Forudsætninger, idet Ministeriet i et Tilfælde som det foreliggende enten bør følge Lagtingets Indstilling eller, hvis man ikke mener at kunne gøre dette, da bør tilbagesende Sagen til Tinget til ny Erklæring, og navnlig bør denne Regel bestemt iagttages, naar der er Tale om at indføre nye Skatter. Det er jo nemlig ikke andet end er Udførselstold, som hermed indføres.

Her paa Øerne betales kun forholdsvist lav Indførselstold paa Spirituosa, Tobak og visse Sukkervarer, og saafremt der skulde være Tale om yderligere Told, vilde Lagtinget utvivlsomt belaste andre Varer end Fisk, og man skal derfor bestemt protestere mod den af Ministeriet brugte Fremgangsmaade og maa kræve, at Sagen ordnes enten saaledes, at Afgiftsbestemmelserne udgaar, og Ordningen iøvrigt bliver, som den er, saaledes at Staten maa bære Omkostningerne ved Ordningen, der er indført mod Lagtingets Ønske, eller ogsaa, at man gaar tilbage til den tidligere Ordning.

Forslag.

F r a F l e r t a l l e t :

- 1) Sagen udsættes til næste Aar.
- 2) Ministeriet for Handel og Industri anmodes velvilligst om at gennemføre en Ordning, hvorefter Afgiften paa Fisk, der udføres fra Færøerne, ikke opkræves i Tiden indtil 1. Oktober 1933.

F r a M i n d r e t a l l e t :

Lagtinget indstiller til Ministeriet, at dette foretager de nødvendige

Skridt, saaledes at Bestemmelserne i § 6 i Lov om Vragning af Fisk paa Færøerne udgaar.

Tann 8. oktober var málið til 2. viðgerð og tann 10. oktober til 3. viðgerð.

Uppstot minnilutans (Mitens og Mielasen) fall, tí bert 7 atkvøður vóru fyrri, 0 fróti. — Uppskot meirilutans varð samtykt við 14 atkv. — 0.

68. Fiskivinna undir Grønlandi. (18 & 210).¹⁾

Fiskivinnunevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði 31. august soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Da Loven om Adgang for danske Fiskerskibe til at drive Fiskeri i de grønlandske Farvande kun har været gældende for et Aar ad Gangen, har Lagtinget ogsaa i indeværende Samling behandlet Spørgsmaalet om Adgang til Fiskeri ved Grønland.

Lagtinget har saaledes hvert Aar i en Aarrække faaet forelagt denne Sag; angaaende Behandlingen sidste Aar henvises til Lagtingstidende 1931, Side 82. Det fremgaar heraf, at Lagtinget vedtog at indgaa til Regeringen med Andragende om, at der blev givet Tilladelse til Fiskeri i de grønlandske Farvande paa det Omraade, som omhandles i Loven af 28. April 1931, dog at Grænsen sættes nærmere Land, samt at Ministeriet maatte blive bemyndiget til forsøgsvis at give Tilladelse til enkelte Baadfiskere at drive Fiskeri paa bestemte Strækninger i Fjordene. Ligeledes androg Tinget om, at der foruden Færingehavn blev givet færøske Fiskere Adgang til en Havn i Nærheden af Sukkertoppen eller Holstensborg.

Der udkom derefter Lov Nr. 113 af 31. Marts 1932 om Adgang for danske Fiskerskibe til Fiskeri i grønlandske Farvande, hvorefter Ministeriet for Søfart og Fiskeri blev bemyndiget til for Tiden fra 1. Juni 1932 til 15. Oktober 1932 efter derom for hvert enkelt Tilfælde indgivet Andragende og paa nærmere af Ministeriet fastsatte Vilkaar at meddele Tilladelse for danske Fiskerskibe til at drive Fiskeri i de grønlandske Farvande langs Vestkysten mellem 62° 40' og 65° 15' Nord-Bredde, udenfor den Linie, der forbinder de yderste Holme, Øer, Skær og Rev, saaledes som det nærmere fremgaar af de Loven vedhæftede Kort.

Regeringen har saaledes gjort Loven af 1931 gældende i uændret Skikkelse for 1932 og ikke imødekommet Lagtingets Ønske om, at Grænsen

¹⁾ Sbr. Lagtingstidendi 1931, bls. 82.

flyttes nærmere Land, uden at der derved sker Skade for berettigede grønlandske Interesser, og at der under Hensyn til de store Fiskerigdomme i disse Farvande ganske naturligt burde gives alle danske Statsborgere Tilladelse til Fiskeri paa Søterritoriet ved Grønland.

De sidste Aars Erfaring synes at vise, at der som Regel er rimeligt med Fisk indenfor den nu fastsatte Grænse, medens der kan være mindre Forekomster af Fisk paa Bankerne. Hertil kommer den Omstændighed, at Fiskeriet i høj Grad kan besværliggøres af ugunstige Vejrforhold udenfor Grænsen, medens der i Læ af de yderste Øer praktisk talt altid vil kunne fiskes. Da en stor Del af Fiskeriet foregaa i Skibsbaadene, er det af største Betydning, at dette Fiskeri kan foregaa, hvor der er tilstrækkeligt Læ.

I Aar deltager ca. 68 færøske Fiskerskibe (Kuttere og Skonnerter) i Fiskeriet ved Grønland med en Besætning paa ca. 2000 Mand. Det vil heraf fremgaa, at der er store Værdier, der er sat ind paa dette Fiskeri.

Idet Udvalget henviser til, hvad der tidligere er anført fra Lagtingets Side, andrager man om, at der udstedes en ny Lov, og at Tiden for Tilladelsen forlænges og regnes fra 1. April til 15. Oktober.

Da en stor Del af Fiskeriet i de sidste Aar er foregaaet op mod Sukkertoppen og Holstensborg, hvortil Afstanden til Færlingehavnen er betydelig, er det meget paakrævet og ønskeligt, at der gives Adgang til en passende Havn længer mod Nord som Støttepunkt for de Fiskerskibe, der driver Fiskeri i disse Farvande.

Endvidere ansøger man om, at der forsøgsvis gives Tilladelse til at drive Fiskeri paa bestemte Strækninger i Fjordene med Baade med Færingehavnen og den nye Havn som Basis. Ved saadant Fiskeri vil der kunne skabes Mulighed for lønnende Virksomhed for Dele af den færøske Befolkning, som ellers ikke deltager i Skibsfiskeriet. Naar Grønlænderne løvrigt beholder Eneret til Fiskeri i Fjordene, der udgør meget store Strækninger, foruden at de kan drive Fiskeri paa den øvrige Del af Søterritoriet, eventuelt ved Siden af andre danske Statsborgere, mener Udvalget, at alt nødvendigt Hensyn maatte være taget, idet det maa være Statens Opgave at skabe de bedst mulige Levevilkår for alle dens Borgere.

Under Hensyn til det anførte skal Udvalget herefter tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

- 1) Lagtinget andrager om, at der udstedes en Lov, hvorefter Ministeriet bemyndiges til for Tiden 1. April til 15. Oktober at moddele Tilladelse til Fiskeri i de grønlandske Farvande paa det Omraade, som omtales i Lov af 31. Marts 1932, idet man dog ønsker, at Grænsen sættes nærmere Land, dog at Fjordene forbeholdes Grønlænderne.
- 2) Lagtinget andrager om, at der foruden Færlingehavnen gives færøske Fiskere Adgang til en Havn i Nærheden af Sukkertoppen eller Holstensborg med gunstige Besejlingsforhold og tilstrækkelig Plads til Oplagning af Salt og lignende samt Fangst.
- 3) Lagtinget andrager om, at der forsøgsvis kan gives færøske Baadfiskere Tilladelse til at drive Fiskeri paa bestemte Strækninger i Fjordene med Færingehavn og den nye Havn som Basis.

Tann 2. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 6. september varð uppskot nevndarinnar pkt. 1 og 3 samtykt við 14 atkv. — 0 og pkt. 2 við 15 atkv. — 0.

Tann 8. oktober framlogði fiskivinnuneyndin soljóðandi **Kontinuationsbetænkning**:

I Forbindelse med den af undertegnede Udvalg den 29. August d. A. afgivne Betænkning i Lagtingssag Nr. 18/1932, skal man paa dertil given Foranledning anføre følgende:

Under det nu afsluttede Fiskeri for færøske Skibe i Farvandene ved Vestkysten af Grønland, er det endnu tydeligere end tidligere Aar kommet frem, hvor overmaade generende de nugældende Bestemmelser er for Færingernes Udøvelse af Fiskeriet der.

Erfaringerne fra Sommerens Fiskeri har nemlig vist, at de store Torskestimer har staaet nær Land, inde paa Territoriet, hvor det er Færingerne forbudt at drive Fiskeri, medens der har været mindre Forekomster af Flsk udenfor den ved Lov Nr. 118 af 31. Marts 1932 fastsatte Grænse; dertil kommer ogsaa, at ugunstige Vejrforhold har virket generende for Udøvelsen af Fiskeriet.

Da der fra de færøske Skibe kun bliver fisket med Haandline, der ikke i nogen Maade kan virke ødende paa Fiskeribestanden, og det maa anses naturligt, at der gives danske Statsborgere (færøske Fiskere) Adgang til at fiske overalt paa dansk Søterritorium ved Grønland, og dette Ønske er brændende overalt paa Færøerne, skal Udvalget tilraade, at Lagtinget maa udvirke, at det tillades danske Statsborgere at drive Haandlinefiskeri overalt paa Søterritoriet ved Grønland, eventuelt med Undtagelse af Vige og Fjorde. Da dette Farvand er af meget stor Udstrækning og der dér findes uhyre Fiskerigdomme, vil et saadant Fiskeri med Haandline kunne drives uden Skade for den grønlandske Befolkning, som den færøske Befolkning har al Agtelse for.

Der henvises forøvrigt til de vedlagte Skrivelser fra Føroya skipara- og navigatørfelag og Føroya fiskimannafelag af henholdsvis 4. og 6. ds.

For det Tilfælde, at der fra Regeringens Side maatte ønskes ført Forhandlinger om Spørgsmaalet, skal Udvalget foreslaa, at Tinget hertil vælger et Udvalg paa 3 Medlemmer til ogsaa at fremskaffe eventuelle yderligere Oplysninger.

At gældende Fredningsbestemmelser i enhver Henseende bliver respekteret fra de færøske Fiskeres Side burde være en Selvfølge. Fornøden Kontrol hermed kan nemt føres af en Fiskeriinspektion, som hvad selve Fiskeriet angaar forventes at udvise den størst mulige Forstaaelse og Hensynsfuldhed.

Udvalget skal herefter tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

1. Lagtinget indgaar til Regeringen med indtrængende Anmodning om at udvirke, at der gives færøske Fiskere Tilladelse til at drive Haandlinefiskeri overalt paa Territoriet ved Grønland.
2. Der nedsættes et Udvalg paa 3 Medlemmer til at fremskaffe yderligere Oplysninger i Sagen og til om nødvendigt at føre Forhandlinger med Regeringen.

Tann 10. oktober varð uppskot neyvdariunar samtykt við 19 atkv. — 0.

69. Grønlandsspurningurin. (152).

Fiskivinnuneyvndin framlegði tann 9. september soljóðandi **Betænkning**:

Undertegnede Udvalg har faaet til Behandling en Henvendelse fra Lagtingets Selvstyreparti angaaende Grønlandsspørgsmaalet.

Færøerne har betydelige Erhvervsinteresser i Vestgrønland, idet der for Tiden drives Fiskeri paa Bankerne sammesteds af en stor Del af den færøske Fiskerflaade. Paa Grund af, at Vestgrønland er lukket for andre end Grønlændere, har der for færøske Skibe været forskellige store Vanskeligheder at kæmpe med under Fiskeriet. Dog skal det erkendes, at der i de senere Aar ved midlertidige Love er foretaget Lempelser i Monopolordningen, som er kommet færøske Fiskeriinteresser tilgode. I saa Henseende kan nævnes, at der paa en bestemt Strækning ved Vestgrønland er tilladt Færinger at fiske med deres Skibe paa et Omraade indenfor Territorialgrænsen, og der er syd for Godthaabsfjorden indrømmet færøske Skibe Adgang til en brugbar Havn, den saakaldte „Færingehavn“. Det er endvidere under Overvejelse at indrømme Skibe under dansk Flag, herunder færøske Skibe, endnu en Havn i Sydgrønland, beliggende saa nordlig som mulig. —

Men Fiskeriet ved Vestgrønland har Lagtinget udtalt sig om under en anden Sag, og Udvalget skal derfor ikke her komme nærmere ind paa denne Side af Grønlandsspørgsmaalet. —

Men Hensyn til Østgrønland skal Udvalget paa den dertil givne Anledning udtale følgende:

Det kan desværre nu betragtes som givet, at Fiskeriet ved Færøerne med den af Færinger benyttede Fangstmaade, Haand- og Langline, er umuliggjort ved det af fremmede Fiskere drevne Trawlfiskeri. Færøske Fiskere er derfor henvist til at drive Fiskeri paa Fiskefelter, hvor Trawlfiskeri ikke foregaar. Man kan naturligvis her indvende, at færøske Fiskere kan opgive deres Haand- og Langlinefiskeri og gaa over til Trawlfiskeri ligesom de fremmede Fiskere og saaledes optage Konkurrencen med de fremmede. Færinger har været inde paa denne Tanke, men har maattet opgive den paa Grund af, at Trawlfiskeriet forudsætter en Driftskapital, som Færøerne ikke for Tiden kan tilvejebringe hverken ved egne Midler eller ved de Midler, som kan tænkes tilvejebragte fra anden Side. Hertil kommer, at det man selges at være en Forudsætning for Tilvejebringelsen af første Klasses Klipfisk, at Fisken i levende Tilstand kommer ombord i Fiskefartøjer og slægtes dér. Dette kan ske under Haandlinefiskeri, medens Fisken ved Trawlfiskeri hyppig er kvalt og knust, naar den kommer ombord i Fiskefartøjet. Af de nævnte Grunde maa Færinger, som tilbereder Størstedelen af deres Fisk til Saltfisk og Klipfisk, undgaa Trawlfiskeriet og Trawlfiskerne og holde sig til saadanne Felter, hvor Trawlfiskeri ikke drives. Derfor har Fiskefeltet ved Vestgrønland foreløbig uvurderlig Betydning for Færinger, den lange og farefulde Sejlads til Trods, og derfor maa Færingers Opmærksomhed ganske naturlig samle sig om Farvandene ved Østgrønland, hvor der ofte al Sandsynlighed i alt Fald til Tider forekommer Torsk i store Mængder. Vore Øer har saaledes ikke ringe Erhvervsinteresser ved Østgrønland, hvis Isforholdene ikke hindrer Fiskeriet, og under Forudsætning af, at Adgangen til heldig beliggende Fjorde ikke spærres ved Lov. Østgrønland ligger meget bekvemmere for Færinger end Vestgrønland. Dette betyder meget i Betragtning af, at Fartøjerne som Regel er smaa og kun kan indehave en stærkt begrænset

Last. Muligheden for at gøre flere Ture til Østgrønlandskysten i Løbet af en Sommer er tilstede.

Det maa derfor fremhæves, at Færinger har Erhvervsinteresser i Østgrønland, og Færinger er interesserede i, at Adgangen til østgrønlandske Fjorde ikke hindres af Lovbestemmelser, idet Vanskelighederne er store nok endda.

Foranstauende er Udvalget enigt om at fremhæve overfor Regeringen, Udvalget kan tilraade, at den fremkomne Henvendelse fra Selvstyrepartiet indsendes til Regeringen, idet dog Sambandspartiets Medlemmer udtaler, at de ikke ønsker noget færøsk Særstandpunkt fremhævet for Domstolen i Haag; ej heller ønsker Sambandspartiet nogen Henvendelse til den norske Regering i Sagen, saaledes som i Selvstyrepartiets Andragende ommeldt.

Naar Sambandspartiet gaar med til at fremsende Selvstyrepartiets Andragende til Regeringen, sker det ud fra det Synspunkt, at det her drejer sig om et indre dansk Anliggende, som Færøernes lokale Folkerepresentation har Ret og Pligt til at behandle i Henvendelser til Regeringen, naar færøske Interesser kræver det.

Forslag.

Henvendelsen af 4. August 1932 fra Lagtingets Selvstyreparti angaaende Grønlandsspørgsmålet indsendes til Regeringen med Henviisning til de i foranstaaende Betænkning fremsatte Bemærkninger.

Tann 18. september var málið til 2. viðgerð.

Tann 21. september var málið til 3. viðgerð. Formaðurin framlegði soljóðandi broytingaruppskot frá S. P. Zachariasen o. fl.:

„Der tilføjes Udvalgets Forslag som nyt Punkt: .

Lagtinget henstiller til Regeringen samsvarende vort Tarv at drage Omsorg for, at Domstolen i Haag bliver gjort bekendt med vore Interesser i Grønland.“

Tann 27. september framlegði A. Samuelson o. fl. soljóðandi Ændringsforslag:

Som nyt Punkt sættes:

Idet Lagtinget forudsætter, at der ved Domstolen i Haag tilkendes det danske Rige, hvortil Færøerne hører, Overhøjhedsretten over Østgrønland, andrager Tinget indstændig om, at alle østgrønlandske Fjorde, Sunde og Vig, som ikke allerede er inddragne under Monopol, saavel som Søterritoriet ved Østgrønland skal kunne benyttes af Færinger som Basis for Fiskeri og som Fiskefelt, saaledes at Færøernes Fiskeri sammesteds ikke faar andre Vanskeligheder at kæmpe med end dem, Is og andre Naturhindringer maatte medføre. —

Tann 28. sept. varð 3. viðgerð framhildin.

Uppskot nevndarlunnar varð samtykt við 20 atkv. — 0.

Broytingaruppskotið frá Zachariasen o. fl. varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall, men burturfall, tí bert 9 atkvøður (sjálvstýrisflokkurin og Dam) vóru fyrr, 0 ímótt.

Broytingaruppskotið frá A. Samuelson o. fl. varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall og samtykt við 12 atkv. — 0. (Sambandsflokkurin og Dam).

70. Rannsóknir í Eysturgrønlandi. (204).

Taun 30. september varð framlagt áheitan frá sjálfstýrisflokkinum um studning til eina rannsóknarferð til Eysturgrønlands.

Málið varð beint í fíggarnevndina. Henda nevndin framlegði 10. október soljóðandi nevndarálit:

Sjálfstýrisflokkurinn hefur 28. sept. h. á. borið mál upp á lögtingi um at velta studning til eina rannsóknarferð til Eysturgrønlands.

Tað er ávíst í hjálögdu umsókn, at skipsfiskiskapurinn nú er eingin undir Føroyum, at summarfiskiskapurinn roynist missjavnir undir Íslandi, og at harført er at søkja summar- og heystfiskin í Vesturgrønlandi bæði vegna langa og vandamikla leið og vána fiskilíkindir, atvøll av tí har vesturi galdandi monopolbandi. Umsøkjarnir halda vera vert at royna hesa nógva stytri siglingsleið til Eysturgrønlands, har frítt er til at fara, um ísur ikki tálmar, at vita um ikki har er fiskur at fáa. Umframt at royna eftir fiski halda umsøkjarnir tað eisini vera vert í sama viðfangi at vita um, hvat har kann vinnast við djóraveiðu og hvat líkindir har kunnu vera fyri føroyskum bóndaskapi og búseting. Telr biðja so tingið um at veita studning til hesa ferð.

Umsóknin hefur fingið viðmæli frá skiparafelagnum og fiskimannafelagnum.

Nevndin, sum hefur fingið hetta mál um hendi, hefur ikki kunnað einst um felagsálit og uppskot, men hefur býtt seg sundur í meiriluta og minniluta.

Flertallet (Danielsen, J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) skal bemærke, at man vilde have fundet det naturligere, om denne Sag var rejst sammen med den anden Sag om Østgrønland, som Selvstyrepartiet ved Samlingens Begyndelse indbragte i Tinget. Navnlig burde den være rejst den Gang, naar det nu kan skrives i Mindretallets Betænkning, at man allerede i Sommer har forhandlet om Fartøj, Mandskab, Hus i Grønland og de fornødne Redskaber. Det er imidlertid det beklagelige ved Sagen, hvis Forberedelser saaledes skal være paabegyndt i Sommer, at der ikke foreligger nogen Beregning over Udgifterne. Der foreligger heller ikke fra Fiskerforeningen eller Skipperforeningen nogen Oplysning om Fartøj, Mandskab, Ekspeditionsleder, Læge etc. Flertallet tør ikke medvirke ved Udsendelse af en Ekspedition til Østgrønland, medmindre man sikrer Ekspeditionen bedst muligt Lægehjælp o. s. v. og for alle Tilfælde Skyld Regeringens Assistance. Flertallet kan ikke anse det for rigtigt, at denne Sag planlægges af Mænd, som skal være hjemme, mens man ikke kan komme i Forhandling med de Folk, der skal være med paa denne sikkert ikke ufarlige Ekspedition. — Ingen af Lagtingets Medlemmer har praktisk talt Kendskab til østgrønlandske Forhold, hverken ved Sommer eller Vinter, men det er dog troligt, at et Vinterophold i Østgrønland ingen Betydning kan faa for det opgivne Formaal. Vinterfiskeri sammiesteds er vel utænkeligt, og Undersøgelsen af Landbrugsmulighederne kan næppe foregaa om Vinteren.

Angaaende Bekosteligheden ved Ekspeditionens Udsendelse nævnes der en Sum af 20.000 Kr. fra Lagtinget. Hvor de andre Penge skal komme fra, bestemmes der intet om. Det er ikke muligt, at man tænker sig, at Omkostningerne kan holdes indenfor 20.000 Kroner, hvis Ekspeditionen skal udrustes forsvarligt. —

Der er endnu ikke ved Domstolen i Haag truffet Bestemmelse om, hvem der skal være Ejer af Østgrønland. Men Afgørelsen er sikkert truffet til det Tidspunkt, Ekspeditionen skal afsted. Flertallet skønner, at Andragendet er skrevet ud fra den Forudsætning, at Danmark med Færøerne beholder Overhøjhedsretten over Østgrønland, og dette Standpunkt kan Flertallet tiltræde. —

Hvis en Ekspedition som den omhandlede skal udsendes, det vil sige, hvis Fiskerierhvervets praktiske Udøvere anser en Ekspedition som den omhandlede for værende af Interesse og gennemførlig, vil Flertallet ikke modsætte sig Sagens Fromme, men da der ikke paa nuværende Tidspunkt kan bevilges noget Beløb af Lagtingets Kasser til dette Formaal, fordi den disponible Kapital er bevilget til andre Formaal, ser man ikke rettere end, at Sagen maa indsendes til Fiskeriministeriet, hvorunder de grønlandske Sager sorterer, med Andragende om, at den fornødne Bevilling til Ekspeditionens Udsendelse udredes af Statskassen, og at Ministeriet udruster Ekspeditionen med alle de Oplysninger, som det maatte være muligt at skaffe, samt sørger for, at Ekspeditionen faar al den Bistand af Myndighederne, som kan skaffes. Det foreslaas, at Vinnunevndin søger at tilvejebringe Oplysninger om, hvor stor Bevilling der kan antages at være nødvendig til Formaalet.

Minnihutin (N. Nielsen, J. Patursson og G. Winther) flyta fram:

Tað er sumi sagt er i umsóknini alt ov satt, at leiðirnar hjá fiskiskipum okkara eru bæði torførar og trongar, og at neyðugt er at gjørt verður tað, ið gerast kann til at bota um tey nú so vána viðurskiftir. Okkum tykir, at tá um stóra roynd er at røða, sum umsóknin skjýtur til, so eigur tingið at styðja hesa fyrirøku og styðja hana til munns. Tá henda royndarferð er ætlað til at røkka aftur í árið ella meir enn tað, so er tað avgjört, at øll útgerðin má kosta stóran pening. Væntandi kann vera, at ymsir hugaðir menn ella feløg leggja uppí hesa ferð við peningi, tilfari ella vorum, tó man tað ikki vera ov nógv lagt upp fyri, um sagt verður, at fyrí at ferðin kann fáast væl í lag, má verða atgongd til ein almannu studning fram ímóti 20.000 kr.

Tað hevur í summar verið kannað eftir og ætlað um ferðskip, manning, sefhúsreiðskop og tilíkt til hesa rannsókn; og sum hjálagda frásøgn frá skiparafelaginum sigir frá, vil hetta felag taka sær tað uppá at fyrirleika og útbúgva hesa ferð í besta lag, um tað fær atgongd til at nýta tann hertil hóskandi studning.

Minnihutin hevur hugsað sær, at tingið veitir upp til 20.000 kr. til landsnevndina (vinnunevndina) at hava í hondum til at útreiða til skiparafelagið, tá tað kann ávísa, at ferðin fæst í lag og fæst solciðis í lag, sum nevndin heldur verða í góðum skili og líkindum.

Forslag (fra Flertallet Danielsen, J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelson).

1. Ministeriet for Søfart og Fiskeri anmodes om at søge finansiel Støtte til en forsvarlig Udrustning af en Undersøgelsesekspedition, som fra Færøerne paatænkes udsendt til Østgrønland i 1933, og ved gunstig Foranstaltning sikre Ekspeditionen al den Støtte hos grønlandske Myndigheder, som paa noget Tidspunkt bliver nødvendig.
2. Ministeriet ansøges om, at Ekspeditionens Ledere under Turens Planlægelse faar alle de Oplysninger, som begæres eller maatte være ønskelige til Formaalet. —

3. Vinnunevndin tilvejebringer snarest muligt hos Føroya skipara- og navigatørfelag alle de Oplysninger, der kan anses nødvendige til Bedømmelse af Ekspeditionens Omfang, forsvarlige Ledelse, Udrustning m. m., saaledes at Omkostningerne kan beregnes, inden Sagen afgøres af Regeringen.

Uppskot (frá minnilutanum N. Nielsen, J. Patursson og G. Winther).

1. Av økonomisk fond letur tingið landsnevndina (vinnunevndina) hava í hondum upp til 20.000 kr. at nýta til rannsóknarferð til Eysturgrønlands, tá skiparafelagið og fiskimannafelagið kunna ávísa, at slík ferð kann fremjast í góðum lagi.
2. Landsnevndin (vinnunevndin) tryggjar hesar peningar soleiðis, at um ferðin gevur fong, ið avreiðast kann fyri pening, verður avlopið, aftur-í-móti tí tingið hevur útlagt, at afturrinda tinginum.

Sama dag var málið til 2. og 3. viðgerð. Formaðurin framlegði soljóðandi broytingaruppskot frá Patursson:

„Í punkt 1) í uppskoti minnilutans útgongur „Av 20.000 kr.“ og í staðin fyri verður sett: „Løgtingið ábyrgt upp til 10.000 kr.“

Sum punkt 3. verður sett:

„Ferðin verður sett til at rækka frá miðjum sumri til út á heystið.“

Broytingaruppskotið varð sett undir atkvæðisgreiðslu. Pkt. 1 fall, tí bert 8 atkv. vóru fyri, 0 ímóti. Pkt. 3 varð samtykt við 17 atkv. — 0.

Formaðurin framlegði soljóðandi Aðringsforslag frá A. Samuelson o. fl.:

„I Stedet for Udvalgsflertallets og Mindretallets Forslag sættes:

„Lagtinget bemyndiger „Vinnunevndin“ til at forhandle med „Færøernes Rederiforening“, eventuelt ogsaa „Føroya fiskimannafelag“ og „Føroya skiparafelag“, om Udsendelse af et godt bemandet sødygtigt Fiskerskib til at undersøge Mulighederne for Fiskeri i Østgrønland i Sæsonen 1933. Lagtinget garanterer Underskudet af dette Fiskeriforsøg med indtil 10.000 Kr.“

Broytingaruppskotið var sett undir atkvæðisgreiðslu og samtykt við 18 atkv. — 0

Hini upprunaliga uppskotini frá meiri- og minnilutanum vóru soleiðis burturfallin.

71. Studningur til fiskivinnu. (23).¹⁾

Fiskivinnunevndin framlegði 8. október soljóðandi **Udvalgsbetækning**:

Landsnevndin meðdeilar í Skrivelse af 28. Juli d. A., at Lagtinget i 1931 vedtog at yde til Landsnevndins Disposition indtil 5000 Kr. til Støtte til Fiskeri og redegør for, hvilke Bevillinger man har ydet. Til Udbetaling kom ca. 2500 Kr., idet nogle Bevillinger ikke blev benyttet.

Amtet har rejst Spørgsmaalet om Tilskud til aarlige Mærkninger af Fisk ved Kærøerne i f. Ex. en Periode paa 10 Aar og mulig paa Vilkaar af, at et lignende Beløb stilles til Raadighed af Kommissionen for Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser, og der foreligger et Forslag fra Professor Johs. Schmidt til Sagens Ordning.

Endelig foreligger der fra Købmand P. C. Joensen, Gjógv og flere Andragende om Tilskud til forskellige Foranstaltninger vedrørende Sildefiskeri.

Udvalget maa mene, at der i Lighed med tidligere Aar maa stilles et Beløb paa 5000 Kr. til Raadighed for et Lagtingsudvalg til Støtte til Fiskeriet.

Forslag.

1. Af Amtsfonden bevilges indtil 5000 Kr. til Støtte til Fiskeriet.
2. *Af Flertallet:*
Beløbet stilles til Vinnunevndins Raadighed.
3. *Af Mindretallet:*
Beløbet stilles til Landsnevndins Raadighed.

Tann 10. október var málið til 2. og 3. viðgerð.

Uppskot nevdarinnar pkt. 1 varð samtykt við 16 atkv. — 0.

"	"	"	2	"	"	"	12	"	0.
"	"	"	3	"	soleiðis burturfallið.				

¹⁾ Sbr. Lögtingstíðindi 1931, bls. 44.

72. Útgerðarlán til reiðarar. (196).

Hetta mál varð boiðt í fíggingarnevndina, sum tann 4. oktober framlegði soljóðandi **Betænkning**:

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra „Færøernes Rederiforening“, hvori Lagtinget anmodes om at søge tilvejebragt en Ordning, saaledes at færøske Rederier i den kommende Fiskesæson 1933 kan faa Udrustningslaan med Statens Garanti i Lighed med det i 1932 opnaaede Laan, og saaledes at 15⁰/₁₀ af det Laan, som tilstaas, skal kunne anvende til løbende Arbejdsudgifter. I Tilslutning hertil ansøger Foreningen ogsaa om Forlængelse af Loven om Pantsætning af forventet Fangst (Ændringer i Konkursloven). — Udvalget skal straks bemærke, at Indstilling i den sidst berørte Sag fremkommer fra Flskerludvalget.

Udvalget skønner, at selv om Fiskepriserne henimod Slutningen af indeværende Sæson er betydelig bedre end i Fjor, og selv om Fiskemængden har været betydelig, om Ikke saa stor som forrige Aar, saa vil adskillige Rederier henimod Foraaret trænge til Hjælp ligesom foregaaende Aar, idet de ikke vil kunne ordne sig med de her arbejdende Pengeinstitutter om den fornødne Udrustningskredit. Det færøske Samfund maa paaskønne, at Staten ifjor ved sin Garanti hjalp forskellige Redere til Udrustningslaan, som de ellers ikke kunde faa; desværre fik ikke alle de Redere, der trængte dertil, Hjælp paa denne Maade. Enkelte Rederier blev afviste og maatte ordne sig med udenlandske Firmaer, der er interesseret i Fiskeri som Fiskeopkøbere. Man maa ogsaa være taknemmelig over, at disse sidste vilde hjælpe, men det er givet, at man derved i nogen Grad blev disse udenlandske Firmaer saaledes forbunden, at det har haft Indflydelse paa Fiskesalg og Fiskepriser. Lagtinget forsøgte at skaffe sig Statslaan for derved at kunne hjælpe Rederne, men dette Statslaan opnaaedes ikke, idet Regeringen foretrak med Amtmanden som Mellemand at ordne Udrustningslaanene direkte med de enkelte Rederier. Belært af Erfaringen fra i Fjor anser Udvalget det for ønskeligt for Lagtinget at gentage Anmodningen fra i Fjor. Regeringen maa antages stadig at foretrække de enkelte Rederier som Debitorer fremfor at yde Lagtinget et Laan.

Men Udvalget skønner som allerede anført, at Rederiforeningen har Ret i, at Statens Garanti vil blive nødvendig i mange Tilfælde, hvis hele Fiskerflaaden skal kunne komme ud til Foraaret, og derfor mener Udvalget, at Tinget bør lægge Regeringen denne vigtige Sag paa Sinde. Man ønsker at tilføje, at det vil blive fornødent, hvis Fiskeriet ikke skal forsinkes, at Rederne allerede i December Maaned sættes i Stand til at bestille Salt m. m. Hvis Udrustningskrediten først bestemmes efter Nytaar, vil Sydlandsturen blive afkortet, ligesom sidste Foraar, til Skade for Foraarsfiskeriet.

Forslag.

1. Lagtinget skal efter Andragende fra Færøernes Rederiforening henlede Regeringens Opmærksomhed paa, at det for færøske Rederier til Foraaret 1933 vil blive nødvendigt at have Adgang til Statsgaranti for Udrustningslaan i 1933.
2. Lagtinget anbefaler, at saadan Garanti gives som i 1932 i alle de Tilfælde, hvor Rederierne ikke kan ordne sig paa anden Maade, at Ud-

rustningskreditten aabnes omkring Nytaar 1933, og at det tillades, at 15⁰/₀ af Kreditten anvendes til løbende Arbejdsudgifter.

Tann 8. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv. — 0.

73. Lán móti pant í saltfiski. (187).

Tann 9. september varð framlagt umsókn frá I/S Dahl í Vági um lán til at keypa saltfisk.

Fíggiarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði 9. september soljóðandi Forslag:

I/S Dahl, Vági, har ansøgt Lagtinget om et Laan paa 6000 Kr. til Hjælp ved Indkøb af Saltfisk fra Kutter „Kristianna“ til Tørring. Partiet udgør ca. 40 Tons stor Saltfisk og 28 Tons Mellemfisk.

Udvalget skal tilraade, at det omsøgte Laan ydes, og fremsætter i den Anledning følgende

Forslag.

- 1) Tinget yder I/S Dahl, Vági, i ovennævnte Anledning et Laan paa 6000 Kr.
- 2) I den under 1) nævnte Anledning beslutter Lagtinget at optage et Laan i A/S Føroya Banki, Tórshavn, stort 6000 Kr., og bemyndiger Lagtingets Næstformand, Sagfører Edw. Mitens, Tórshavn, til i den Anledning at føre de nødvendige Forhandlinger med A/S Føroya Banki og til at underskrive overfor Banken alle i den Anledning nødvendige Dokumenter.

Tann 9. september varð uppskotið pkt. 1 og 2 samtykt við 18 atkvøðum — 0.

74. Snurrivodsroyndir. (24).¹⁾

Málið var borð fram á ting í fjór, men goymt til í ár.

Tann 1. august varð yð 14 atkv. — Ó samtykt soljóðandi Uppskot til gerðabókina:

„Tingið kann ikki fremja málið.“

75. Studning til Føroya fiska- útfluttningsfelag. (163).²⁾

Tann 10. august varð framlagt umsókn frá Føroya fiskaútfluttningsfelag um studning til yrki felagsins.

Málið varð heint í fíggarnevndina, sum tann 22. september framlegði soljóðandi Betsenkning:

Føroya útfluttningsfelag ansøger om Støtte til Selskabets Virksomhed, saaledes at der dels ydes Selskabet et aarligt Tilskud, dels ydes Selskabet som yderligere Støtte til de Rejser, der ifjor foretoges af to Udsendinge til Amerika og til Middelhavslandene til Bedste for Salg af færøsk Klipfisk og Fiskeprodukter i det hele.

Lagtinget har ydet en Støtte til disse Rejser paa 4000 Kr. og tilsagt et Beløb paa 3000 Kr. til Rejser i Aar i tilsvarende Øjemød. Foreningen andrager nu om at faa udbetalt de 3000 Kr. som Støtte til Rejserne i Fjor, da disse kostede over 6000 Kr. ialt. Foreningens Udgifter i Fjor oversteg Indtægterne med 2331 Kr. 49 Øre og indeværende Aars Underskud vil antagelig naa op mod 2000 Kr., bortset fra Underskudet i Fjor. Medlemmerne betaler et Aarskontingent paa 50 Kr. og som Indmeldelsespenge 100 Kr. en Gang for alle.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1981, bls. 48.

²⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1981, bls. 41.

Udvalget mener ikke, i alt Fald ikke i Aar, at kunne foreslaa et fast Tilskud til Foreningen, men tilraader, at de i Fjor paa visse Vilkaar tilsagte 3000 Kr. udbetales som ekstraordinært Tilskud for 1931, særlig under Hensyn til de med Rejsen til Amerika og Middelhavslandene forbundne Udgifter. Udvalget ønsker at udtale, at selv om Rejserne i Fjor muligvis ikke har ført til det forønskede øjeblikkelige Resultat, saa er det sikkert rigtigt, at færøske Forretningsmænd rejser ud til de Lande, hvor der er Salgsmuligheder for færøske Udførselsartikler.

Forslag.

1. Af Økonomisk Fond udbetales der 3000 Kr. til Føroya útflutningsfelag.

Tann 24. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 27. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

76. Ábyrgd fyri lán til Føroya fiskaútflutningsfelag. (164).

Tann 10. august varð framlagt umsókn frá Føroya fiskaútflutningsfelag um ábyrgd lögtingsins fyri eitt lán uppá 800.000 kr.

Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum tann 1. oktober framlegði soljóðandi Betænkning:

Føroya útflutningsfelag andrager om Lagtingets Garanti paa indtil 800.000 Kr., som tænkes optaget i Føroya Banki eller andet Steds og skal anvendes som Laan paa Saltfiskepartier, der tænkes tilbageholdt eller købt af Roderler eller Fiskeeksportører til Indetørring til Klipfisk.

Efter Sagens første Behandling i Lagtinget har „Útflutningsfelagið“ forhandlet med Føroya Banki om Tilvejebringelse af et Laan i omhandlede Øjemed. Der foreligger derefter en Skrivelse fra ovennævnte Bank af 6. September, hvori der tilsiges en Kredit til *Lagtinget* paa højst 300.000 Kr. i ommeldte Øjemed under Iagttagelse af de Forholdsregler, der er bragt til Anvendelse forrige Aar ved det den Gang i tilsvarende Anledning til Raadighed stillede Beløb. Banken udtaler dog, at den i Aar ikke ser sig i Stand til at bevilge hele Beløbet straks af forskellige i Skrivelsen anførte Grunde.

Foreløbig bevilges der kun 100.000 Kr. og Banken udtaler, at Sandsynligheden taler for, at det Tempo, hvori Omsætningen foregaar i den kommende Tid, vil blive afgørende for, hvornaar yderligere Beløb kan bevilges. Laanet maa være tilbagebetalt inden 31. Januar 1933, men denne Bestemmelse vil dog ikke være til Hinder for, at Banken under visse Omstændigheder kan kræve Kreditten ekstraordinært nedbragt.

Udvalget kan ikke tilbageholde den Bemærkning, at den Omstændighed, at man indenfor det Tidsrum, i hvilket Kreditten ydes, skal risikere at blive afkrævet ekstraordinær Afbetaling ovenikøbet paa et Tidspunkt, hvor Lagtinget ikke er samlet, gør det meget betænkeligt for Tinget at modtage det tilvejebragte Tilbud. Spørgsmaalet om at skabe de bedst mulige Betingelser for Salg af færøsk Fisk er imidlertid efter Udvalgets Skøn af saa stor Vigtighed, at man alligevel mener at burde tilraade Tinget at afgive Garanti for 300.000 Kr. i omhandlede Øjemed og at bemyndige Lagtingets Formand til at underskrive den nødvendige Kontrakt med Føroya Banki. Man foreslaar fremdeles, at Lagtingets Formand og Næstformand bemyndiges til at yde Laan af den tilvejebragte Kredit til Køb af Saltfisk efter samme Principper som i Fjor og bestemme Laanenes Størrelse og i det hele handle paa Lagtingets Vegne i denne Sag paa bedste Maade under Hensyn til de Regler, hvorpaa Kreditten er ydet Tinget.

Forslag.

- 1) Lagtinget vedtager at garantere for Aabning af en Kredit i Føroya Banki, eventuelt i et andet Pengeinstitut, for et Beløb af indtil 300.000 Kroner.
- 2) Lagtingets Formand bemyndiges til at underskrive de til Kredittens Aabning fornødne Dokumenter med bindende Virkning for Tinget.
- 3) Lagtingets Formand og Næstformand bemyndiges til efter samme Fremgangsmaade, som den i fjor anvendte, at yde Laan til Hederier eller Tørrerier, der oplægger af egen Fangst eller køber Saltfisk til Indetørring til Klipfisk, bestemme Laanenes Størrelse og fastsætte Betingelserne under Hensyn til de Vilkaar, hvorpaa Kreditten er ydet Tinget.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

77. Studning til P/f. Skipafelagið »Føroyar«. (175).

Tann 23. august varð framlagt umsókn frá P/f Skipafelagið „Føroyar“ um studning til útfluttning av fiski til Spanen við „Havhestinum“.

Málið varð beint í fíggiarnevndina, sum tann 12. september framlegði soljóðandi **Betænking**:

Andragende fra Skipafelagið Føroyar om en Bevilling til Foretagelse af 3—4 Ture til Bilbao med Dampskibet „Havhestur“. Disse Ture ønskes foretagne, for at det kan muliggøres for færøske Klipfiskeeksportører at sende ogsaa mindre Partier Klipfisk til Spanien og for at give færøske Forretningsmænd Lejlighed til at foretage Forretningsrejser til dette Land.

Der ansøges om en Støtte paa 3000 Kr. pr. Tur. Udvalget mener ikke at kunne foreslaa en større Bevilling end ialt 3000 Kr. i dette Øjemed.

Forslag.

Der bevilges Skipafelagið Føroyar af Økonomisk Fond et Beløb af 3000 Kroner for at sætte Selskabet i Stand til at foretage en eller flere Ture med D/S „Havhestur“ til Spanien i foran ommeldte Øjemed.

Tann 14. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 20. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

78. Studning til Magnus Skæling, Havn. (135).¹⁾

Tann 1. august varð framlagt umsókn frá Magnus Skæling, Havn, um endurnýggjan av tí studningi, ið givin varð honum av Landsnevndini til at kannað marknaðarviðurskiptini í Suðuramerika.

Málið varð beint í fíggarnevndina, sum tann 12. september framlegði soljóðandi **Betænking**:

Andragende fra Købmand Magnus Skæling om Genbevilling paa 900 Kr., som er tilstaaet ham af Lagtingets Landsnevnd til Foretagelse af en Rejse til Brasilien for at undersøge Markedsmulighederne dér for færøsk Klipfisk. Andrageren oplyser, at Bevillingen er udløbet Olajdag 1932, og at Omkostningerne ved Rejsen vil andrage 8000—8500 Kr.

Selvstyrepartiet stiller intet Forslag.

Sambandspartiets Medlemmer stiller følgende

Forslag.

Den Magnus Skæling af Lagtingets Landsnevnd givne Bevilling til Rest 900 Kr. skal staa ved Magt til Olajdag 1933.

Tann 14. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 20. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

79. Studning til tilvirkan og útflutning av sild. (207).

Tann 3. oktober varð framlagt umsókn frá Grosser Svend Jørgensen um studning til innkeyp av sild o. m.

Málið varð tann 3. oktober beint í fíggarnevndina, sum sama dag framlegði soljóðandi **Betænking**:

Fiskehandler Svend Jørgensen, Viborggade 41^a, København, har i flere Aar beskæftiget sig med Indarbejdelse hos Publikum nede i Kongeriget af Sild og færøsk Flsk eller Fiskeprodukter. I de senere Aar har han særlig interesseret sig for Oparbejdelsen af et dansk Marked for færøsk Sild og prøvet sig frem ved Tilberedning af Silden med ovennævnte Marked for Øje. Særlig har han i de sidste Par Aar samarbejdet med Hr. Hans Poulsen, Svinaaer, der har udført praktiske Forsøg ved Sildens Behandling efter Hr. Jørgensens Metode. Forsøgene er efter forelliggende Oplysninger faldet heldigt ud, og Hr. Jørgensen har nu med Støtte fra Lagtingets Landsnevnd foretaget

en Rejse til Færøerne i August Maaned ($\frac{1}{8}$ — $\frac{31}{8}$ —1932) for at sætte sig i Forbindelse med de Pladser paa Færøerne, hvor Sild fiskes og hvorfra den eksporteret. Rejsen omkring paa Øerne er foretaget sammen med Hans Poulsen. Hr. Jørgensen har indført en Mængde Sildetønder hertil. Paa forskellige Pladser har Hr. Jørgensen nedlagt Depoter af Tønder og Salt, saaledes at Silden, hvis den fanges, omgaaende kan nedsaltes.

Hr. Jørgensen andrager nu om Lagtingets Støtte til Indkøb af Sild, der kan fylde 70 Tønder. Disse er tilberedte efter hans System og vil blive benyttede som Prøve og udsendt til forskellige sildinteresserede Forretningsfolk i Danmark. Samtidig ansøger han om 300 Kr. som Honorar til Hans Poulsen, Svinaær, for det Arbejde, han har udført og for Tiden udfører for at sætte Fiskere og Sildekøbere ind i Hr. Jørgensens Behandlingsmetode.

Helo Udvalget gaar med paa at foreslaa Honoraret til Hans Poulsen udbetalt af Økonomisk Fond mod hans Kvittering. Udvalget med Undtagelse af Patursson, der ikke ønsker at fremsætte Forslag, foreslaar udbetalt Hr. Svend Jørgensen 700 Kroner for de 70 Tønder med Sild til Prøve. Hans Poulsen har Fuldmagt til at modtage de Penge, der bevilges Hr. Jørgensen og til at udbetale dem til de Fiskere, der har solgt Hr. Jørgensen Silden til Prøvetønderne.

Forslag.

Af hele Udvalget:

1) Der udbetales af Økonomisk Fond til Hr. Hans Poulsen, Svinaær, et Beløb af 300 Kr. for det Arbejde og Udlæg, han har haft og i disse Dage har i Anledning af, at han skal sætte Sildefiskere og Eksportører ind i Hr. Svend Jørgensens Metode ved Behandling af Sild.

Af hele Udvalget med Undtagelse af Patursson:

2) Der udbetales Hr. Fliskehändler Svend Jørgensen, Viborggade 41^a, København, eller hans Befuldmægtigede mod Aflevering af behørlig Fuldmagt 700 Kroner af Økonomisk Fond. Beløbet skal anvendes til Indkøb af færøsk Sild til 70 Tønder, der benyttes som Prøve. Hr. Jørgensen vil i sin Tid om Prøvernes Placering m. m. have at afgive Beretning til Lagtinget.

Tann 5. oktober var málið til 2. viðgerð.

Tann 7. oktober framlegði Edw. Mitens ó. fl. soljóðandi Áb-
dringsforslag:

Til Punkt 2 fæjes:

Beløbet betragtes som Laan, der tilbagebetales, saafremt der ved Salg af de omtalte 70 Tdr. Sild indgaar Dækning for Indkøbet af Silden og senere paaløbne Omkostninger, herunder en passende Godtgørelse til Andra-
geren, fastsat af landsnevndini eller vinnunevndini.

Tann 8. oktober var málið til 3. viðgerð.

Uppskot nevndarinnar pkt. 1 varð samtykt við 16 atkv. — 0. Brøyt-
ingaruppskotið til pkt. 2 fall, tí bert 7 atkv. vóru fyri, 0 ímóti. — Uppskot
nevndarinnar pkt. 2 varð samtykt við 11 atkv. — 0.

80. Studning til amboð at fanga kúfisk við. (165).

Tann 10. august varð framlagt umsókn frá Gr. Gregersen, Klakksvík, um studning til amboð at fanga kúfisk við.

Fíggarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 12. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning**:

Andragende fra Gr. Gregersen, Klaksvig, om Støtte til Anskaffelse af Redskaber til Fangst af kúfisk, der anses for at være godt Agn. Det drejer sig nærmest om en Forsøgsdrift. Andrageren oplyser, at han allerede har anskaffet sig nogle af de Redskaber, som er nødvendige, men han mangler et Spli og en Baad, og at han har Brug for 1200 Kr.

Hele Udvalget stiller følgende

Forslag.

Andragendet kan ikke bevilges.

Tann 14. sept. var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 20. sept. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

81. Lóg um hvalaveiðu. (177).

Málið varð beint í fiskivinnunevndina, sum tann 14. september framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Ministeriet for Søfart og Fiskeri har gennem Amtet meddelt Lagtinget, at Danmark har tiltraadt en international Konvention om Hvalfangst af 24. Septbr. f. A., og Ministeriet mener, at det derfor er nødvendigt, at Lov af 14. Juli 1927 om Hvalfangst ved Færøerne ophæves, og at der i Stedet for udstedes en ny Lov, som omfatter hele Kongeriget og er i Overensstemmelse med Konventionens Bestemmelser.

Ministeriet har tilsendt Tinget et Udkast og anmoder om Tingets Udtalelse.

Ifølge Konventionen skal det være forbudt at fange Rethvalerne, hvor-

ved forstås: Nordkaperen, Grønlandshvalen, Sydhavets Sletbag, Pacifik-Rethvalen og Sydhavets Dværg-Rethval. Endvidere skal det være forbudt at fange Hvalunger eller diende Hvaler, Hvalkalve og Hunhvaler, ledsaget af Unger. Kroppen af fangne Hvaler skal udnyttes i videst muligt Omfang. Mandskabet paa Hvalfangerskibene skal forhyres paa saadanne Vilkaar, at deres Løn, forsaavidt denne er gjort afhængig af Udbyttet, i vidt Omfang skal bero paa saadanne Faktorer som Størrelsen, Arten, Værdien og Tranudbyttet og ikke blot paa Antallet af fangne Hvaler. Intet Skib skal kunne beskæftige sig med Hvalfangst, med mindre en særlig Bevilling er blevet meddelt det paagældende Skib.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, skal udtale, at efter at den omtalte internationale Konvention er afsluttet og tiltraadt af en Række Lande, maa der foretages de nødvendige Ændringer eller Tilføjelser til den for Færøerne gældende Lov af 14. Juli 1927; men man maa mene, at der stadig maa opretholdes en særlig speciel Lov for dette særlige færøske Omraade, og at Regeringen, hvis den anser det nødvendigt, vil udstede en Lov, der gælder for det øvrige Kongerige, hvor der forøvrigt ikke drives Hvalfangst og vel næppe bliver Tale om saadan.

Det af Ministeriet forelagte Forslag er i Hovedtrækkene overensstemmende med den for Færøerne gældende Lov, og §§ 1—5 er omtrent ordret enslydende med de tilsvarende §§ i den færøske Lov, kun mangler Slutningsbestemmelserne i den færøske Lovs § 1. I § 2 er indsat en Bestemmelse om, at Ministeriet skal anerkende de paagældende Skibe til Benyttelse til Hvalfangst, og i § 3 skal de deromhandlede Anmeldelser indleveres til Ministeriet i Sædet for ifølge den gældende Lov til Politimesteren, og der er tilføjet § 3 en Bestemmelse om Pligt til aarlig at afgive statistiske Oplysninger. Udkastets §§ 6—9 svarer til de Bestemmelser, som indeholdes i Konventionen. Udkastets § 10 svarer til den færøske Lovs tilsvarende Regel. Straffebestemmelserne i § 11 er de samme som i den gældende Lov, kun at der for Overtrædelserne i §§ 8 og 9 er indsat Bøder ikke under 10,000 Kr. Udvalget maa mene, at dette Bødominimum er for højt, og at Bøderne for disse Overtrædelser maa kunne ligestilles med Bøderne for Overtrædelse af den færøske Lovs §§ 1 og 2, øvrigt kan man tiltræde Bødesatserne.

Udvalget skal foreslaa, at de nødvendige Bestemmelser indsættes som Ændringer til den færøske Lov, og tillader sig derfor at fremsætte følgende

Forslag.

Lagtinget indstiller til Regeringen følgende Forslag til Lov om Ændringer i Lov Nr. 198 af 14. Juli 1927 om Hvalfangst ved Færøerne:

1) Til § 2 føjes: „De paagældende Skibe maa anerkendes af Ministeriet for Søfart og Fiskeri til Benyttelse til Hvalfangst.

Kroppene af fangne Hvaler skal udnyttes i videst muligt Omfang:

- 1) Ved Kogning eller paa anden Maade skal Tranet udvindes af alt Spæk, af Hovedet og af Tungen og endvidere af Halen indtil Tarmaabningen.
- 2) Saafremt Hvaler bringes i Land, skal passende Forholdsregler træffes til at udnytte Resterne, efter at Traunen er udvundet.
- 3) Ethvert Hvalkogerl, saavel til Lands som til Vands, der er bestemt til Behandling af Hvalkroppe, skal være forsynet med nødvendigt Tilbehør til Udvinding af Tran af Spæk, af Kød og Ben.
- 4) Nærværende Paragrafs Bestemmelser skal kun finde Anvendelse paa

Hvalkropp eller Dele af Hvalkroppe, som ikke er hestemt til Menneskeføde.

Skytter og Mandskab paa Hvalfangerskibe skal forhyres paa saadanne Vilkaar, at deres Aflønning, forsaavidt denne er gjort afhængig af Udbyttet, i vidt Omfang skal bero paa saadanne Faktorer som Størrelsen, Arten, Værdien og Tranudbyttet af fangne Hvaler, og ikke blot paa Antallet af fangne Hvaler.

Det er forbudt at fange eller dræbe Rethvalerne, hvorved skal forstås Nordkaperen, Grønlandshvalen, Sydhavets Sletbag, Pacific-Rethvalen og Sydhavets Dværg-Rethval.

Det er forbudt at fange eller dræbe Hvalunger eller diende Hvaler, Hvalkalve og Hunnhvaler, ledsaget af Unger (eller diende Hvaler)."

2) Til § 3 føjes: „Enhver, Enkeltmand eller Selskab, der udøver den i § 1 omhandlede Virksomhed, er pligtig til aarlig at afgive statistiske Oplysninger om Hvalfangsten og Udbyttet af denne efter nærmere af Ministeren for Søfart og Fiskeri fastsatte Regler.“

3) § 9 affattes saaledes:

„Overtrædelse af nærværende Lov straffes, for saa vidt strengere Straf ikke er hjemlet i den gældende Lovgivning, med Bøder, hvis Størrelse bestemmes saaledes: Ved Overtrædelse af §§ 1 og 2 ikke under 2000 Kr.; ved Overtrædelse af §§ 3 og 5 ikke under 40 Kr.; ved Overtrædelse af § 6 ikke under 100 Kr. og ved Overtrædelse af § 8 ikke under 50 Kr. Afgift, som vedkommende har søgt at unddrage det offentlige, vil være at erlægge tredobbelt. Overtrædelse af det i § 4 omhandlede Reglement straffes med Bøder indtil 1000 Kr.

Bøder, som nogen ved en Hvalstation eller paa et Fangstskib ansat Person falder efter denne Lov, saavel som Sagsomkostninger kan inddrives ved Udlæg i samtlige Etablissementet tilhørende Ejendele.“

Tann 19. september var málið til 2. viðgerð og tann 22. september til 3. viðgerð.

Lóguppskotið varð sett undir atkvæðisgreiðslu.

§ 1 varð samtykt.

§ 2 sum broytt í nevndarálitium varð samtykt við 16 atkv. — 0.

§ 3 - - - - - 17 - - - 0.

§§ 4, 5, 6, 7 og 8 voru samtyktar utan broyting.

§ 9 sum broytt í nevndarálitinum varð samtykt við 16 atkv. — 0.

§§ 10 og 11 voru samtyktar utan atkvæðisgreiðslu.

Lógin í síni heild soleiðis broytt varð sett undir atkvæðisgreiðslu við navnakall og samtykt við 18 atkv. — 0. (Atkvæddi ikki: Dam, Zachariasen, Viðstein, Debess og Kallsøy).

82. Skuld Ísvirkisins til jarðahvalsgrunnin. (108).

Málið varð beint í fliggjarnevudina, sum tann 16. september framlegði soljóðandi Betænkning:

I Lagtingssamlingen 1929 (jfr. Lagtingstíðend 1929, Side 87) blev det vedtaget fra Fonden til Jordehvalsrettighedens Afløsning at yde et Laan til „Ísvirki“, Tveraa, paa 5000 Kr. at forrente med 4 $\frac{1}{2}$ p. a. og at tilbagebetale i Løbet af 10 Aar med 500 Kr. aarlig, første Afdrag at erlægge den 1. November 1930, jfr. den Sagen vedlagte Genpart af Obligationen, efter hvilken Laanet er optaget den 2. November 1929. For dette Laan er der af „Ísvirki“ siden Laanets Optagelse hverken betalt Renter eller Afdrag; „Ísvirki“ er senere gaaet konkurs, og Laanebeløbet med paaløbne Renter er anmeldt i Boet.

I samme Lagtingssamling (jfr. Lagtingstíðend 1929, Side 87—88) er det vedtaget, at Lagtinget kautionerer for et Laan paa 5000 Kr., som „Ísvirki“ optager til Køb af et Fartøj, beregnet til Transport af Fisk og Is. Dette Laan har „Ísvirki“ optaget i Færø Amts Sparekasse den 25. April 1930 med 5000 Kr., for hvilket Laan der af „Ísvirki“ kun blev betalt Renter for Tiden indtil 11. December 1930 og intet Afdrag. Da „Ísvirki“ gik konkurs, blev Lagtinget som Kautionist afkrævet Laanesummen med Renter, som under den 17. Marts 1932 forskudsvis er betalt af Amtarepartitionsfonden med 5000 Kr. og Renter fra $\frac{11}{12}$ 1930— $\frac{11}{3}$ 1932 — 384 Kr. 07 Øre, ialt 5384 Kr. 07 Øre, hvilket Beløb ogsaa er anmeldt som Fordring i Konkursboet.

Forslag.

- 1) Det af „Fonden til Jordehvalsrettighedens Afløsning“ under 2. November 1929 til Andelsselskabet „Ísvirki“ udlånte Beløb af 5000 Kr. med paaløbne Renter refunderes nævnte Fond af Økonomisk Fond.
- 2) Det af Andelsselskabet „Ísvirki“ under 25. April 1930 i Færø Amts Sparekasse med Lagtingets Garanti optagne Laan paa 5000 Kr. med paaløbne Renter fra $\frac{11}{12}$ 1930— $\frac{11}{3}$ 1932 — 384 Kr. 07 Øre, ialt 5384 Kr. 07 Øre, der forskudsvis er betalt af Amtarepartitionsfonden den 17. Marts 1932, føres til endelig Udgift for denne Fond.
- 3) Eventuel Dividende for de under 1) og 2) omhandlede Fordringer i Andelsselskabet „Ísvirki“'s Konkursbo indgaar i de respektive Fonds.

Tann 21. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 24. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv. — 0.

83. Stórhvalagjald frá A/S. »Det færøske Hvalfangerselskab«. (111).¹⁾

Fígðjarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 8. september soljóðandi *Retænkning*:

Tinget vedtog i 1931 efter Forslag af Udvalget for forskelligartede Sager følgende:

„Amtmanden anmodes om at sørge for, at der af Det færøske Hvalfangerselskab A/S, København, stilles betryggende Sikkerhed for den skyldige Hvalafgift, 7400 Kr. med Renter og Omkostninger, og for, at Beløbet indbetales senest 1. Juni 1932.“

Denne Tingets Anmodning har Amtmanden efterkommet saaledes, at der nu er stillet betryggende Sikkerhed. Selskabet har imidlertid ikke, trods Amtmandens Krav, betalt Afgiften. I Skrivelse af 22. Juli 1932 har Amtet indbedt sig Lagtingets Afgørelse af, hvorvidt det skyldige Beløb skal søges inddrevet ad retslig Vej, uanset at dette formentlig vil medføre Selskabets Konkurs. — Efter Forlydende er Selskabet senere traadt i Likvidation.

Udvalget skønner, at Lagtingets Sikkerhed for Beløbet er tilfredsstillende og man tilraader derfor, at Sagen henstaar, indtil en Afgørelse træffes fra anden Side. Amtmanden bør formentlig anmodes om at have Opmærksomheden henvendt paa Sagen og, naar det viser sig nødvendigt, drage Omsorg for, at Lagtingets Interesser passes, eventuelt ved Antagelse af Sagfører.

Forstug.

- 1) Hvis Det færøske Hvalfangerselskab A/S, København, træder i Likvidation eller undergives Konkursbehandling, anmodes Amtmanden om at foretage det fornødne til Sikring af Lagtingets Fordring, om fornødent ved Antagelse af Sagfører, men Lagtinget anser det ikke for paakrævet at foranledige Selskabets Konkurs.
- 2) Sagens videre Behandling udsættes til næste Aar.

Tann 10. september var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevdarinnar varð samtykt við 16 atkv. — 0.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 191.

84. Útfluttningur av ferskum fiski við m/s. »Stauning«. (25).¹⁾

Málið varð heint í fíggingarnevndina, sum tann 16. sept. framlegði so-
ljóðandi **Betræknin**:

I Lagtingssamlingun 1931 (jfr. Lagtingstíðindi Side 44/45) blev
vedtaget:

„1) Til rindan til útróðramenn fyri fisk til ísfiskaútfluttningar í
vetur við m/s. „Th. Stauning“ lænir Løgtingið Andelsselskabet „Ísvirki“
Kr. 5000 — fimm túsund krónur — ið skulu afturrindast fyri hvørja
útfluttningaferð til landsnevndina, tá fiskurin er seldur, tó við einum
frádráti av tí, sum ísur, kassar, savning av fiskinum til flytufarið, inn-
keypsprísur, útreiðslur av fiskinum í útlandinum, oljubruk til flytufarið
fyri túrin tilsamans í peningi er meira enn marknaðurin gevur.

2) Við hvørt nýtt innkeyp av fiski til útflytingar við m/s. „Th.
Stauning“ kann felagið fáa tær 5000 krónurnar ella tað, ið er eftir av
teim, útbetaltar av landsnevndini.

3) Formaður tingsins verður biðin um best møguliga at sikra
tinginum tann pening sum nevnt í punkt 1 og 2 við sikkurheit í tí
peningi, sum innkemur við salg av fiskinum, áðrenn peningurin verður
goldin „Ísvirkinum“.

Dette Beløb paa 5000 Kr. er under den 24. Oktober 1931 udbetalt
til Hr. Lagtingsmand P. M. Dam, der var Direktør for Andelsselskabet „Ísvirki“,
og som i den Anledning til Lagtingets Formand afgav saalydende Erklæring:

„Underskrevne Lagtingsmand P. M. Dam indstaar overfor
Landsnevndin for, at et Beløb paa 5000 Kr., der udbetales som Støtte
til Udførsel af fersk Fisk med M/S. „Stauning“, anvendes til Betaling af
Fiskerne, og at der vil blive givet Ordre til, at 5000 Kr. af det Beløb,
der indgaar ved Salg af Fisken, sendes direkte af Køberne til Lands-
nevndin.“

Andelsselskabet „Ísvirki“ gjorde derefter Forsøg med Udførsel af
fersk Fisk, som opkøbtes paa forskellige Pladser her paa Øerne og derefter
førtes til Hull med M/S. „Th. Stauning“; for denne første Tur er der aflagt
et saakaldt Regnskab, hvorefter der er medgaaet:

Til Indkøb af Fisk	Kr.	5.350.79
- Isulng, Pakning, Ind- og Omladning paa Færøerne	-	1.843.74
- Afhentning af Isen paa forskellige Pladser	-	1.083.00
- Is	-	1.600.00
- Kasser	-	1.430.00
- Fragt, Olieforbrug til og fra Hull	-	2.294.00

Samlet Udgift Kr. 13.601.53

Nettosalgssum i Hull den 20/11 1931 - | 8.394.90 |

hvorefter denne Tur skal have givet et Underskud paa Kr. 5.206.63

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 44.

Det maa paapeges, at der til Is og Kasser angives at være medgaaet for over 3000 Kr., medens det i Andelsselskabets Andragende om Laanet er oplyst, at der om Bord i „flytufarinum“ (m/s. „Th. Stauning“) forefindes Is og Kasser; endvidere maa Opsamlingen af Fisken her paa Øerne — selv om Vejret netop i den Periode var meget stormfuldt — siges at have været uforholdsmæssig dyr, og endelig maa det fremhæves, at der ikke foreligger noget Udgiftsbilag til dette saakaldte Regnskab, der ikke paa nogen Maade kan gøre Krav paa at betegnes med Benævnelsen „Regnskab“, da forskellige Udgiftsposter som Kasser og Olleforbrug saa vidt vides ikke er betalt af det for Salget af Fisken indkomne Beløb. Der findes kun en Salgs opgørelse, som viser, at den opsamlede Fisk er solgt i Hull den 20. November 1931 for 848 £. 1 sh. 2 d.
Omkostningerne ved Salget har andraget ikke mindre end 168 - 7 - 0 -

hvorefter Nettoprovenuet har været 479 £. 14 sh. 2 d.
som er anvendt saaledes:

udbetalt til Kaptajnen	240 £. 0 sh. 0 d.
sendt telegrafisk til „Ísvirki“	200 - 0 - 0 -
udstedt Check til P. M. Dam	89 - 14 - 2 -

Til Trods for, at forskellige af de som Udgiftsposter i Regnskabet opførte Beløb ikke har været betalt (bl. a. Kasser 1480 Kr. og Olie 2294 Kr.), har Hr. P. M. Dam undladt at efterkomme den ham ved Lagtingets Vedtagelse paalagte og den af ham ved Underskriften af førnævnte Erklæring af 24/10 1931 overtagne Forpligtelse at sørge for, at Nettoprovenuet (eller et Beløb svarende til det fra Lagtinget ydede Laan) for den i Hull den 20/11 1931 solgte Fisk blev tilstillet Lagtingets Landsnevnd direkte af Køberne omgaaende efter, at Salget havde fundet Sted. Af det ved Fiskesalget indkomne Beløb er der til Kaptajnen paa M/S. „Th. Stauning“ udbetalt 240 £; dette angives at have været nødvendigt, da Mandskabet forlangte den dem tilkommende Hyre udbetalt, da de ellers vilde standse Skibet i Hull; dette Forhold — at der kunde blive Tale om Udbetaling af Hyre til Mandskabet af det ved Salget af Fisken indkomne Beløb — har Hr. Dam ikke givet Lagtinget nogen Oplysning om, da Laanet blev bevilget.

Ved at undlade at sende de ved Fiskesalget indkomne Penge til Landsnevndin og ved uden Landsnevndins Samtykke at anvende disse Penge til Indkøb af en ny Ladning fersk Fisk til Udførsel med M/S. „Th. Stauning“, har Hr. P. M. Dam („Ísvirki"s Bestyrelse) ikke fulgt den foreskrevne Fremgangsmåde overfor Lagtinget, og Hr. Dam har, trods sin derom afgivne Erklæring, saavidt det kan ses ikke gjort Forsøg paa at skaffe hel eller delvis Dækning for det ydede Laan. Hr. Dam anfører, at han ved at handle anderledes ikke vilde have naaet:

- 1) at betale Fiskerne for den leverede Fisk og for det med Fiskens Færdiggørelse til Eksport forbundne Arbejde;
- 2) at have gennemført M/S. „Th. Stauning"s Udførselstur Nr. 2, da en saadan Tur for at kunne give Udbytte maatte forberedes, inden Skibet kom tilbage fra sin første Tur.

Denne M/S. „Th. Stauning"s 2. Exporttur fik imidlertid det Udfald, at saavel Skib som Ladning blev beslaglagt — saavidt vides bl. a. for Gæld, som „Ísvirki“ havde paadraget sig ved Køb af Fiskekasser, som imidlertid figurerer som en Udgiftspost i det foran nævnte „Regnskab“ — hvorved hele det af Lagtinget til Foretagendet udlaante og af Hr. Dam uden Landsnevndins Samtykke til Fiskeindkøb Nr. 2 anvendte Beløb gik tabt; Andelsselskabet „Ísvirki“ gik kort Tid efter konkurs.

Endelig kan det med god Grund kritiseres, at Hr. P. M. Dam som Lagtingsmand saa kort Tid før „Ísvirki“s Sammenbrud fremkommer med Ansøgning om det i denne Sag omhandlede Laan, idet Hr. Dam paa det daværende Tidspunkt i hvert Fald burde have været klar over Andelsselskabet „Ísvirki“s økonomiske Stilling. Det omsøgte Laan kunde kun medvirke til at give M/S. „Th. Stauning“ og samtidig Andelsselskabet „Ísvirki“ en kort forlænget Levetid, og Udvalget maa beklage, at Hr. Dam har opnaaet at faa det i Sagen omhandlede Laan bevilget til dette unyttige og haabløse Formaal.

Ved det foran ommeldte Regnskabs Modtagelse har Formanden for Landsnevndin, Lagtingsmand Mitens, taget Forbehold overfor Hr. Dam med Hensyn til et Beløb paa 2.500 Kr.

Hr. P. M. Dam maa dog antages at have lidt et økonomisk Tab m. m. ved „Ísvirki“s Sammenbrud, hvorfor det vilde være lovlig haardt nu at rejse en Erstatningssag mod ham vedrørende det i nærværende Betænkning omhandlede Laan. Udvalget skal derfor fremsætte følgende

Forslag.

- I. Amtmanden anmodes om paa Lagtingets Vegne at anmelde i Andelsselskabet „Ísvirki“s Konkursbo som Krav for Lagtinget et efter den foreliggende Sag passende Beløb, som dog ikke kan sættes lavere end 2.500 Kr., jfr. det af Sagfører Mitens paa Landsnevndins Vegne i Skrivelse af 27. April d. A. til Hr. P. M. Dam tagne Forbehold.
- II. En Afskrift af Betænkningen tilstilles Amtmanden.

Tann 21. september var málið til 2. viðgerð. P. M. Dam og M. S. Viðstein framlegði seljóðandi greint brótingaruppskot:

Seinasta heyst vóru viðurskiptini út av lagi ring. Summar- og vársveiðurnar vóru góðar, men prisirnir vóru so lágir, at peningaúrslitið var verri eun ringt — og mangur fiskimaður fekk ikki sít galdið. Umstøðan batnaði ikki sum fráleið. Til heystar varð sumnastaðni so galið, at útróðrafiskurin varð ikki keyptur.

Allir tingmenn vóru illa við á vegna fiskimanna okkara og vildu fegnir hjálpt. Tingstarvið var eisini merkt av kreppuumstøðuni hjá fiskimonnum.

Undirritaði bar so í uppskot at gera royndir við útflyting av ferskum fiski, so at flestir útróðramenn kundu sleppa av við fiskin og fáa hann goldnan við peningi.

Eftir at hava samráðst við stjórn „Ísvirkisins“ hildu driftsleiðari Jensen og undirritaði, at „Ísvirki“ kundi lata skipið „Th. Stauning“ við manskapi, um lögtingið upptil eina vissa summu vildi ganga við til at bera eitt møgult undirskot við eini ferskfiskaútflyting.

Viðtikið varð so av Føroya lögtingi við 20 atkvøðum tað í nevndarálitinum avskrivaða uppskot.

Vedurlikindini vóru ógvuliga ring, tá ið gerast skuldi hin fyrsta royndin. Bert stakdagar vóru góðir, og kom tað tí at taka nógv ov langa tíð og harav ovdýrt at fáa ein farm savnaðau til skipið.

Fyrsta farmurin varð seldur gjøgnum Salomonsens agentar í Hull. Útreiðslurnar vóru óblúgvar — og varð so einki meir haft við tað firmaði at gera.

Vegna tær óblúgvu útreiðslurnar í Hull og tær, vegna tey ólagaligu viðurskiptini, eisini ræðuliga stóru útreiðslurnar her heima kom hin fyrsta royndin at misseynast. Hon gav eitt undirskot uppá yvir 6000 kr.

Nevndin finnst at:

- 1) at teir kassar og tann ísur, ið vóru umborð í flytufarinum „Th. Staanningi“ eru við á útreiðslusíðuni tess vegna, at í umsóknini er nevnt, at kassar og ísur vóru umborð,
- 2) at savningin av flekinum kring oyggjarnar var ovdýr,
- 3) tí av „Ísvirkinum“ til landsnevndina innsenda roknskapi, ið hon sigur ikki kann kallast roknskapur tessvegna, at tey neyðturvuligu útgiftsskjøl ikki eru hjáløgð, og at einki er goldið fyri kassarnar og ísh, sum kortini eru á roknskapinum,
- 4) at undirritaði ikki, tá ið útflytingarmálið var til viðgerðar á tingi, gjørdi tingmenn varugar við, at mannskapshýra kundi koma at verða goldin av tí peningi, fiskasølan gav,
- 5) at peningurin (5000 kr.) ikki varð sendur beinleiðis til landsnevndina,
- 6) at peningurin uttan samtykt landsnevndarinnar varð nýttur til nýtt keyp av fiski,
- 7) at undirritaði ikki hevur gjørt nakað fyri at veita tinginum fulla ella „deil-vís“ afturrindan av tingsins peningi,
- 8) at undirritaði sum lögtingsmaður hevur fingið tingið at gingið við til at jätta nevnda pening, tá ið undirritaði mátti vera vitandi um, at so illa stóð til.

Til hesar atfinningar skal undirritaði loyva sær at siga:

- Til 1) Tá ið tað í umsóknini verður greitt frá, at ísur og kassar vóru umborð í flytufarinum, varð tað einans sagt sum ein frágreiðandi upplýsing, ið millum annað skuldi hyllisgerða monnum mógullgleikan til í heila takið at fáa útflytingina í lag. Í ráðgeranini var tað øllum greitt, at „Ísvirki“ um tað mundi ikki hevði kontantir, og at ein útflytingarroynd ikki kundi fáast í lag einans við 5000 kr. Undirritaði dugir ikki at fata eina misskiljing her, so mikið meira sum tað í ráðgeranini var hildið greitt fram, at „Ísvirki“ ikki var ført fyri at vága eitt størri tap enn tað, ið skipið kostaði dagliga við mannskapið, tó uttan olju. Eisini stendur tað týðiliga í viðtøkuni, at ísur og kassar skulu verða roknað við undir frádráttinum uttan minsta orð um at undantaka tann is og teir kassar, ið vóru umborð í flytufarinum.
- Til 2) Sum nevnt var veðrið út av lagi ólagaligt. Men fiskurin skuldi savnast frá bygdunum, tí játtanin av tingsins peningi var at kalla at troystað har av. So státt máttu útreiðslurnar við savningini gerast óforhaldsliga dýrar. Roynt var at fáa teir bestu umboðsmennirnar at standa fyri innkeypnum úti á bygd. Millum hesar menn kunnu nevast Nielsen í Seyrvági, J. M. Poulsen í Skopun, Kristin Joensen á Sandi, allir álitismenn, sum ólvað ikki hava misbrúkt „Ísvirki“. Eisini teir vistu, at tað galt eina roynd fyri at hjálpa fiskimonnum og ikki „Ísvirkinum“.
- Til 3) Roknskapur yvir ferskfiskaútflytingina við tingsins hjálp varð hildin heilt fyri seg uttan at blandast við „Ísvirkisins“ roknskap. Av tí, at tað gekk so við „Ísvirkinum“, sum tað gekk, hevur undirritaði ikki haft høvl til at fáa útgiftsskjølini til vegar. Men landsnevndarformaðurin, ið var tingsins álitismaður í hesi sök, hevur sum „kurator“ í trotabúgvi „Ísvirkisins“ haft øll skjøl til nevnda roknskap í sínum hondum, og má tingið har ígjøgnum hava haft høvi til at fáa tey neyturvuligu skjøl til granskingar. Til staðis eru: skjøl fyri allar útreiðslurnar á bygdunum, arbeidslók og kvittan fyri goldnar arbeidslønir viðvíkjandi fiskinum. Söluavrokningina frá Hull hava tingmenn sæð. Ísur og olja er sett eftir uppgávu frá teim, ið høvdu hesi í hondum, og prísurin

er settur til keyps- og produktionspris utan minnsta vinning fyrir „Ísvirki“.

Tað er ekki rætt, at oljan, kassarnir og ísurin ekki er goldin. Oljan stavar frá sildaekspeditionini, og varð hon keypt kontant. Fyri ísin og kassarnar úr Leith var goldið við veksli, ið áðrenn „Th. Stauning“ fór niður varð avdrigin við um 1200 kr. Tað skal her vera viðmerkt, at „Th. Stauning“ var lagdur fyri henda veksil sama dag, sum veksilin kundi protesterast. Hetta varð gjørt av tí, at lopið varð á „Ísvirki“ her helma av saksavara Simons fyri 2700 kr. í ymsum smærri fordringum. Var eirt „Ísvirkinum“ biðani frá, var „Th. Stauning“ ongatið lagdur í HnL. Undir ongum tilfelli var nevnda vekslaskuld so háttad, at grund var at bera ótta fyri, at „Th. Stauning“ varð lagdur í Onglandi, særliga tá ið vit høvdu so munagott avdrigið veksilin, ið stavaði frá sentembirmánaða sum „Th. Stauning“ varð lagdur í desember. Tað er eisini eitt spursmál, um tað var stórt meiri enn fyri 1200 kr. eftiri at nýta av Leiths ísi og kassum, tá ið lann ísur og teir kassar, „Ísvirki“ sjálvt lat til útflytinglana, var tikið frá tí samlaða ís- og kassabrukinum.

Soleiðis státt má undirritaði mæla ímóti, tá ið sagt verður, at nevndi roknskapur ekki kann bera navn av rættum roknskapi.

- Til 4) Tann goldna hyra stavaði í mesta muni frá teirri tíð, skipið lá her heima og biðaði eftir farmi. At tað kom at falla so drúgført og ólagaligt við at fáa farm, roknaði hvørki undirritaði ella aðrir við.

Mannskapið lovaði at leggja skipið, ífall hyran ekki varð goldin.

Skipið kundi ekki leggjast, utan at útfluttningurin stødgaði. Føroya lögtingsmenn høvdu ynskt útfluttningin framhildnan so vítt møguligt, og Føroya fiskimenn ynsktu tað sama. Skiparin helt seg tí utan mun, hvussu uppgerðin við tingið stóð, noyddan at galda hýruna.

- Til 5) Tá ið peningurin skuldi rindast „Ísvirkinum“, fyriskó harra Mitens, at undirritaði persónliga skuldi ábyrgda seg fyri, at peningurin skuldi verða nýttur eftir tingsins ætlan.

Undirritaði skrivaði so undir tað, ið harra Mitens hevði lagt eftir til undirskrivningar, hóast tað treyt í skjaliinum at viðmerkja frádráttin. Men harra Mitens var ekki inni, tá ið undirritaði kom fyri at undirskriva. Kundi tá tí einki verða broytt. Undirritaði helt, at „passusin“ viðvíkjandi at senda peningin heim sjálvandi var at lata sum samsvarandi lögtingsviðtøkuna, neyniliga at peningurin skuldi sendast heim, um nakað var at senda. Hetta hevur harra Mitens eisini selri váttad yvir fyri mær, og er hann sjálvandi eisini fúsur til eina og hvørja tíð at gera somu váttan yvir fyri tí heiðraða lögtingi.

Sum roknskapurin sýnir, vóru tær 5000 kr. ífylgju tingsins viðtøku taptar, og var soleiðis eingin peningur at senda heim. So státt kundi heldur ekki undirritaði við besta vilja senda nakran pening til landsnevndina. Undirritaði kundi so mikið minni gera tað sum tað var tað sama sum at alt mátti stødga — og tað varð ímóti lögtingsins og allra manna ynski. Tí, skuldi tað vera meining í, at landsnevndarformaðurin fekk sendar tær 5000 kr., mátti hann kanna útreiðslurnar, áðrenn hildið varð áfram, og so kom at verið biðað eftir uppgerðini frá London, útreiðslunum frá byggunum, uppgávuni frá masklopassarunum á „Th. Stauning“ viðvíkjandi oljubrukinum o. s. fr. Tá ið hetta var gjørt, var slisn og stødgur komið í tað heila. Og skuldi ekki verða givið upp, mátti landsnevndarformaðurin utan víðari latið peningin til „Ísvirki“ at arbeiða víðari við. Men so státt varð eingin munur á at senda peningin til landsnevndarformannin ístaðin fyri til „Ísvirki“ uttan tann, at peningurin við at fara til landsnevndina varð selakaður til innkeyp og rindan til fiskimenninar við 8—14 døgum, ið vildi gingið til „konferencer“. Harra Jensen mátti sjálvandi til Havnar o. s. fr.

Til 6) Táið tingsið hevði tapt sín pening, hevði tað ongan rætt til at „bestemma“ viðvikjandi tí peningi, ið varð nýttur til næsta ferskfiskatúrinn.

Til 7) Táið tingsins peningur verunliga var taptur, kundi undirritaði einki gera fyri at veita tinginum fulla ella „deilvís“ afturrindan.

Til 8) Undirritaði varð, táið útflytingarmálið var á tingi, als ikki greiðir yvir, at fram skuldi vera farið so hart og „hensýnsleyst“ móti „Ísvirkinum“, at tað skuldi noyðast at fara á húsagang. Staturin var tann størsti „kreditorurin“ og hann gjerdi einki fyri at renna „Ísvirki“ um koll. Álopið her heima var so mikið minni væntað sum at frá lögtingi og alla staði frá var hildið fram um at vera lagaligur og stædga við harskapið, meðan kreppan stóð harðast á.

Undirritaði skal at enda draga saman støðuna í Hull.

1) Aðaluppgáva tingsins og „Ísvirkisins“ í útflytingarmálinum er at fara fram sum skjótast.

2) Útgiftirnar liggja óivað soleiðis eftir leysligari uppgerð, at einki er ifylgju tingsins viðtøku at senda landsnevndarformanninum, og sjálvt um nakað er, má í hesum føri høvuðsætlanin við tí heila fara fram um tað reint „formella“.

3) At senda peningin, ið faktisk ikki er lögtingsins, er at stædga mállnum ella drála tí óforsvarliga nógv.

Vísandi á tað her framflutta má undirritaði halda fast um, at í hesum máli er ikki bert handlað í bestu hyggju, men eisini fult út „formelt“ rætt og forsvarligt, tí táið peningurin sum sagt var taptur fyri tingsið, var einki at senda heim til landsnevndarformannin eftir lögtingsins viðtøku, og lögtingsins viðtøka má vera tað avgerðandi í hesum máli.

Undirritaði loyvir sær tí at seta fram hetta broytingaruppskot til nevndarinnar uppskot:

Ístaðin fyri nevndarinnar uppskot verður sett:

Tingsið heldur einki vera at gera við málið, ið er at betna til avgreiðslu.

Tann 10. oktober var málið til 3. viðgerð. Broytingaruppskotið fall, tí eingin atkvæddi fyri. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 15 atkv. — 0.

85. Ísvirki í Klakksvík. (92).

Til tinglð varð komin umsókn frá Klakksvíkar kommunu um studning til eitt frystihús í Klakksvík o. m.

Málið varð beint í fígglarnevndina, sum tann 13. september framlegði soljóðandi Betænkning:

Klaksvig Kommune andrager Lagtinget om Tilskud til et Fryse- og Køleanlæg i Klaksvig samt om anbefaling til Statsmyndighederne om Tilskud eller Laan i samme Øjemed.

I Andragendet oplyses det, at Kommunen har afsluttet Købekontrakt med Ejeren af Brødur Lützens Forretningsetablisement i Klaksvig, og at det er Meningen at indrette Fryse- og Køleanlægget i en Del af disse Lokaler. Hele Anlægget skønnes at ville koste ca. 45.000 Kr.

Anlæggets Opgave skal være dels at fabrikere Is til Fiskefartøjer og andre Forbrugere, dels tjene som Opbevaringssted for fersk Fisk, der kan afskibes til Udlandet. Kommunen kan gennem Elektricitetsværket i Klaksvig levere Kraft til Anlægget.

Fra Klaksvig drives der et stort Fiskeri med Kuttere og Motorbaade, og Stedet ligger godt for Fiskepladserne paa Nordhavet. Stedet ligger centralt for Norderøerne og Dele af Østerø.

Udvalget mener, at et Fryse- og Køleanlæg i Klaksvig vil være af stor Betydning og maa kunne bære sig, hvis det ikke bliver alt for dyrt anlagt. Udvalget ønsker i Almindelighed at udtale, at ligesom man maa fraraade, at der bygges for dyre Anlæg af omhandlede Slags heroppe, ligesaa varmt kan man tilraade, at smaa og ikke for kostbare Anlæg etableres rundt omkring paa Færøerne ved gode Fiskepladser, der ligger centralt for bestemte tilstrækkelig store Omraader af Øerne. —

Klaksvig-Anlægget vil formentlig kunne bære sig, hvis man kan holde Anlægsomkostningerne inden for det angivne Beløb.

Lagtinget er imidlertid paa Grund af, at andre og store Opgaver beslaglægger Tingets Ydeevne, ikke i Stand til at yde Tilskud til Anlægget. Man maa derfor anbefale Sagen til Fremme gennem Laan fra det nylig oprettede Kreditinstitut for Fiskerierhvervet. Dette Kreditinstituts Virksomhedsomraade omfatter ogsaa Færøerne.

Forslag.

1) Andragendet fra Klaksvig Kommune om Støtte til et Fryse- og Køleanlæg i Klaksvig anbefales til Fremme gennem Laan fra det Kreditinstitut for Fiskerierhvervet, som i Henhold til Lov af 23. Marts 1932 skal etableres.

2) Det approberes, at Kommunen optager et Laan i dette Øjemed paa indtil 45.000 Kr.

Tanu 15. sept. var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 22. sept. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv. — 0.

86. Grindagarnið í Vestmanna. (176).

Tann 28. august varð framlagt bræv frá sýslumanninum í Vestmanna um stundning til bótan av grindagarninum.

Málið varð beint í liggjarnevndina, sum tann 29. august framlegði soljóðandi Udvalgsbetænking:

Til Udvalget er henvist en Sag om Reparation af Grindegarnet i Vestmanhavn, som ifølge en i Juli Maaned d. A. afholdt Synsforretning er paatrængende nødvendig. . . Efter hvad der oplyses i en Skrivelse fra Sysselmannden paa Strømø til Færø Amt af 19. ds. maa 20 Favne af hver Ende af Garnet kasseres og erstattes med nyt.

Sysselmannden har foretaget Licitation af Arbejde og Materialier og der foreligger nu følgende Tilbud:

1) Et samlet Tilbud paa Materialier og Arbejde paa	1250,00 Kr.
2) a. Et Tilbud paa Arbejde fra Johs. Varmadal, Vestmanhavn paa	700,00 Kr.
b. Et Tilbud paa Materialier fra Købmand John Olsen, Vestmanhavn	501,50 Kr. 1201,50 Kr.

Sysselmannden tilraader at modtage de fra Johannes Varmadal og John Olsen fremsatte Tilbud paa henholdsvis Arbejde og Materialier. Udvalget er enigt om at anbefale til Lagtingets Vedtagelse, at dette sker.

Da der forhaabentlig kan blive Brug for Grindegarnet i August og September, maaske ogsaa i Oktober Maaned, bør Grindegarnet ikke repareres førend efter den Tid, medens dog adskillige Forarbejder kan gøres. Iøvrigt bør Sysselmannden bemyndiges til at lade Arbejdet udføre paa bedste Maade under Hensyn til det anførte.

Forslag.

- 1) Sysselmannden paa Strømø bemyndiges til at lade Grindegarnet i Vestmanhavn reparere i Overensstemmelse med Syssels Skrivelse til Færø Amt af 19. August d. A., dog saaledes, at Arbejdet udføres med særlig Hensyntagen til, at der kan blive Brug for Garnet ved eventuel Grindfangst i Eftersaarsmaanederne.
- 2) Johannes Varmadals Tilbud paa 700 Kr. for Udførelsen af Arbejdet og John Olsens Tilbud paa Materialierne, størst 501 Kr. 50 Øre, modtages.
- 3) Lagtinget bevilger 1201 Kr. 50 Øre af Grindegarnets Tilgodehavende til Udførelse af de under Punkt 1 og 2 nævnte Reparationer.

Tann 31. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 2. september varð uppskot nevndarinnar pkt. 1—3 samtykt við 15 atkv. — 0.

87. Endurgjald fyri grindaskaða. (43).

Til tingið var komin umsókn frá 3 monnum um endurgjald fyri grindaskaða.

Málini vóru beind í fíggjarnevndina, sum tann 22. september framlegði soljóðandi Udvalgsbæturkning:

a. Ved en Grindefangst i Kvannesund den 4. Juni 1931 fik Niels Pauli Jacobsen af Husum Skade, som ifølge Lægeerklæring af 6. s. M. bedømmes til at gøre Tilskadekomne uarbejdsdygtig i mindst en Maaned. Ifølge en af Sysselmanen paa Norderøerne afgivet Rapport er Skaden straks anmeldt for Sysselmanen paa Norderøerne. Ifølge samme Rapport var Tilskadekomne uarbejdsdygtig indtil Midten af Juli Maaned eller i ca. 6 Uger. Tilskadekomne er Medlem af Husum Sogns Sygekasse og har saaledes ikke haft nogen Udgift til Læge og Medicin under Skaden. Ved Vurdering af den Erstatning, der vil tilkomme Niels Pauli Jacobsen, har man faaet oplyst, at Føroya vanlukkutrygging i Dagpenge for Uarbejdsdygtighed betaler 17 Kr. 50 Øre om Ugen, og foreslaar man, at dette bliver Grundlag for Bedømmelse af Erstatningen, saaledes at denne bliver $6 \times 17,50 = 105$ Kr.

Forslag.

I Erstatning for Mandeskade fra Grinden i Kvannesund den 4. Juni 1931 betaler Tinget Niels Pauli Jacobsen af Husum 105 Kr. af Økonomisk Fond.

b. Fisker Hans Peter Heinesen af Svino fik Skade i Grinden i Klaksvig den 11. Juni f. A. og kom under Lægebehandling hos Kredslægen i Klaksvig, ligesom Skaden ifølge foreligende Rapport ved Trediemand straks blev anmeldt for Sysselmanen. Ifølge Erklæring fra Kredslægen var Tilskadekomne været uarbejdsdygtig i 5 Uger. Han er Medlem af Sygekasse og har ikke haft Udlegg til Læge og Medicin under Skaden. Man foreslaar, at den Erstatning, der herefter vil tilkomme Hans Peter Heinesen, fastsættes til 17 Kr. 50 Øre pr. Uge, den samme Erstatning, som Føroya vanlukkutrygging betaler i Dagpenge for Uarbejdsdygtighed. Erstatningen bliver saaledes $5 \times 17,50 = 87$ Kr. 50 Øre.

Forslag.

I Erstatning for Mandeskade fra Grinden i Klaksvig den 11. Juni 1931 betaler Tinget til Hans Peter Heinesen af Svino 87 Kr. 50 Øre af Økonomisk Fond.

c. Husmand og Fisker Bærent Jacobsen af Svinaar fik Skade i Grinden i Sundet den 15. April d. A. Skaden blev straks anmeldt for Sysselmanen, ligesom han samme Dag kom under Lægebehandling hos Kommune-

lægen i Ejde. Ifølge Lægeerklæringer af 22. Juli og 16. August d. A. er Tilskadekomne endnu uarbejdsdygtig. Tilskadekomne er ulykkesforsikret i Føroya vanlukkutrygging og anmoder herefter om, at der af Tinget ydes ham Erstatning for Uarbejdsdygtighed de første 13 Uger fra $18/4$ d. A. at regne, idet Vanlukkutryggingin ikke betaler Dagpenge i dette Tidsrum. Da han ikke er Medlem af Sygekasse, har hans Udgifter til Læge og Medicin ifølge foreliggende Regning været 31 Kr. Ved Vurdering af den Erstatning, der vil tilkomme Bærent Jacobsen, vil man foreslaa, at denne fastsættes til 17 Kr. 50 Øre pr. Uge, den samme Erstatning, som Føroya vanlukkutrygging betaler i Dagpenge for Uarbejdsdygtighed.

Idet man forudsætter som givet, at Ulykkestilfældet analogt med almindelig Fiskeridrft efter Udløbet af 13 Uger falder indefor Føroya vanlukkutryggiugs Rammer, foreslaar man, at den Erstatning, der skal betales af Økonomisk Fond, fastsættes til $13 \times 17,50 + 31 \text{ Kr.} = 258 \text{ Kr. } 50 \text{ Øre.}$

Forslag.

- 1) I Erstatning for Mandesakude fra Grinden i Sundet den 18. April d. A. betaler Tinget Bærent Jacobsen af Svinaaer 258 Kr. 50 Øre af Økonomisk Fond.
- 2) Bærent Jacobsen henvises til i Henhold til hvad foran er anført at søge yderligere Erstatning hos Føroya vanlukkutrygging.
- 3) Andrageren maa til næste Aar underrette Tinget om, hvad Føroya vanlukkutrygging endelig maatte beslutte i Sagen.

Tann 26. september var málið til 2. viðgerð, og tann 28. september til 3. viðgerð. Uppskot nevndarinnar pkt. 1, 2 og 3 voru samtykt við 18, 15 og 16 atkv. — 0.

VII. Landbúnaðurin o. t.

88. Landbúnaðarlógirnar (26), Jørð til uppdyrkan (27), Vetrarfríðing (33) og Prestajørðin (37).¹⁾

Búnaðarnevndin, ið hevði málini til viðgerðar, framlegði tann 1. sept. soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Udvalget har faaet til Overvejelse og Betænkning bl. a. følgende Sager:

Nr. 37/1932: Prestajørðin,

Nr. 26/1932: Landbúnaðarlógirnar,

Nr. 27/1932: Jørð til uppdyrkan,

Nr. 33/1932: Vetrarfríðing.

Om alle disse Sager gælder det i Aar som foregaaende Aar, at de mere eller mindre griber ind i de Forhold, som den af Landbrugsministeriet nedsatte færøske Landbokommission af 1930 beskæftiger sig med. Denne Kommission har i indeværende Foraar afgivet Betænkning til Landbrugsministeriet, men senere er der saavidt Udvalget bekendt ikke sket noget i Sagen. De Overvejelser, som Kommissionsbetænkningen eventuelt har givet Ministeriet Anledning til, kan ikke være afsluttede, siden Ministeriet ikke har henvendt sig til Lagtinget i Sagen. Dette er saameget mere beklageligt som Landbrugsministeren i Skrivelse til Tinget af 21. Juli 1931 har stillet „Landbo-lovene“ (Lov om Haugers Styrelse og Drift m. m., Lov om Hegn og Markfred og Lov om Grandestævne) i Bero, indtil denne Betænkning foreligger. Af samme Grund har Lagtinget udsat Behandlingen af de andre forannævnte Landbosager, ligesom Fæsteloven heller ikke har kunnet behandles i Lagtinget, saalænge Kommissionsbetænkningen ikke kendes af Tinget.

Spørgsmaalet om Vinterfredning af Trøer er en Sag af megen Rækkevidde, og denne Sag beskæftiger baade Faarebrugere og Trøamænd. Der er nu dannet en Forening af færøske Trøamænd, uden at Udvalget har Kendskab til, hvilken Tilslutning denne Forening har indenfor den færøske Trømandsbestand. Foreningens Bestyrelse har imidlertid til Lagtinget i Aar indgivet Andragende om at faa gennemført Lovregler, hvorefter en Trømand kan faa vinterfredet opdyrkede Trøer eller Trøparter, men denne Henvendelse, som falder sammen med den i Fjor behandlede Sag om Vinterfredning, maa ogsaa udskydes af forannævnte Grunde.

Angaaende Præstegaards Jorderne er der efter den i Fjor vedtagne

¹⁾ Sbr. Lagtingstíðindi 1931, bls. 50--52 og 65.

Beslutning fremskaffet Oplysninger fra Island og Norge, men desuagtet maa ogsaa denne Sag lide Skæbne med de øvrige Landbosager.

Udvalget maa — omend med største Beklagelse — stille følgende

Forslag.

- 1) Sagen om 1) Præstegaardsjorden, 2) Landbolovene, 3) Jord til Opdyrking og 4) Vinterfredningssagen udsættes til næste Aar.
- 2) En Afskrift af denne Betænkning tilstilles Landbrugsministeriet.

Tann 6. sept. vóru málini til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 9. september varð uppskot nevndarlunnar samtykt við 15 atkv. — 0.

89. Lundafriðing (155), Vatnalóg (129), Tarvalóg (34) og Eplakontroll (127).⁹

Búnaðarnevndin hevði málini til viðgerðar. Tann 8. október framlegði nevndin soljóðandi Betænkning:

- 1) Sag Nr. 155/1932: Andragende om Fredning af Søbapegøjen.

Andragende fra Lagtingsmand J. Patursson for Nølsinger om Fredning af Søbapegøjen.

„Føroya búnaðarfelag“ har haft Sagen til Erklæring og udtaler, at felagið ikke ønsker Jagtloven ændret.

Udvalget er ikke kommet til Ende med Forhandlingerne i denne Sag.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

- 2) Sag Nr. 129/1932: Vatnalóg fyri Føroyar.

„Føroya búnaðarfelag“ har reist Spørgsmaalet om „Vatnalóg fyri Føroyar“. Foreningen har efter at være anmodet om at udarbejde Forslag

udtalt, at en saadan Lov bør udarbejdes af Mænd, „ið eru kunnigir í lóg-málum saman við einum ella fleiri búnaðarkönnum monnum,“ og at Forening-
gen tilraader, at et saadant Udvalg nedsættes.

Udvalget har ikke kunnet tilendebringe sine Forhandlinger om denne Sag, men mener, at et godt Grundlag for en Lovgivning som den omhand-
lede findes i den Betænkning, som Landbokommissionen af 1908 har afgivet.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

3) Sag Nr. 34/1932: Tarvalóg.

Udvalget har ikke kunnet tilendebringe sine Forhandlinger om
denne Sag.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

4) Sag Nr. 127/1932: Eplakontroll.

„Føroya búnaðarfelag“ har henvendt sig til Tinget med Andragende
om, at der maa blive gennemført en Lov om Kontrol med de Kartofler, der
udbydes til Salg.

Foreningen fremsender Forslag til en saadan Lov.

Udvalget har ikke tilendebragt Forhandlingerne om denne Sag, hvor-
for Sagen foreslaas udsat til næste Aar.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 10. oktober vóru málini til 2. viðgerð.

Uppskot nevndarinnar í nr. 155	varð samtykt við 19 atkv.	— 0.
—	—	— 0.
—	—	— 0.
—	—	— 0.

90. Útskiptingarlógin (28), Útskipting í Porkeri (31) og Hagaútskipting í Famien (32).¹⁾

Til tinglð var komið soljóðandi bræv, dagsett 9. august 1932, frá Landbrugsministeriet:

I Henhold til Bestemmelserne i § 1 i Lov af 23. Marts 1932 om Tillæg til Lov for Færøerne om Udskiftning af 20. April 1926 skal Spørgsmaalet om sidstnævnte Lovs Forlængelse forelægges Lagtinget i den ordentlige Samling 1932.

Da Ministeriet af Hensyn til de vanskelige økonomiske Forhold for Tiden ikke har ment at kunne stille Forslag om, at Loven forlænges udover et Aar, har man udarbejdet det hosløgt følgende Udkast til Lov om Tillæg til Lov for Færøerne om Udskiftning af 20. April 1926, hvorover man skal udbede sig Lagtingets Ytringer.

Fylgiskjal:

Udkast til Lov om Tillæg til Lov for Færøerne om Udskiftning af 20. April 1926.

§ 1.

Lov for Færøerne om Udskiftning af 20. April 1926 vedbliver at gælde indtil 1. April 1934.

Spørgsmaalet om Forlængelse af Loven skal forelægges Lagtinget i den ordentlige Samling 1933.

§ 2.

Til Afholdelse af de Udgifter, Loven af 20. April 1926 paalægger Statskassen, kan der, udover hvad der maatte blive til Rest af det i Lovens § 88 omhandlede Beløb af 150.000 Kr. og af det i § 2 i Lov Nr. 76 af 23. Marts 1932 omhandlede Beløb af 65.000 Kr., anvendes indtil 60.000 Kr.

Málið varð beint í búnaðarnevndina, sum tann 8. september framlegði soljóðandi **Betænkning**:

Lagtinget har i 1931 beskæftiget sig med Revisionen af Udskiftningsloven af 20. April 1926, og da Arbejdet ikke kunde afsluttes i Samlingen, indstillede man til Regeringen, at Lovens Gyldighed blev forlænget mee 1 Aar og at Revisionen saaledes udskydes.

Ved Lov af 23. Marts 1932 blev Tingets Indstilling imødekommet.

1 Aar er Forhandlingerne om Revisionen genoptaget, men ved Skrivelsen til Tinget af 9. August udtaler Landbrugsministeriet, at Ministeriet af Hensyn til de vanskelige økonomiske Forhold for Tiden ikke har ment at kunne stille Forslag om, at Loven forlænges udover et Aar, og Ministeriet fremsender et i Overensstemmelse hermed udarbejdet Lovforslag, hvorover man udbeder sig Lagtingets Ytringer.

¹⁾ Shr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 61.

I Lovforslagets § 1 bestemmes det, at Loven skal vedblive at gælde til 1. April 1934, og at Spørgsmaalet om Lovens Forlængelse skal forelægges Lagtinget i den ordentlige Samling 1933.

Til Afholdelse af de Udgifter, Loven af 20. April 1928 paalægger Statskassen, skal der ifølge Lovforslagets § 2 kunne anvendes indtil 60.000 Kr. udover, hvad der maatte blive til Rest af de tidligere givne Bevillinger.

Der foreligger en Skrivelse fra Kongsbonde E. Húsgarð, Sydregate, hvori han gør opmærksom paa, at det gaar meget langsomt med Udskiftningsarbejdet, og at man allerede i 1929 har fremsat Begæring fra Bygderne Nordregate, Sydregate og Skaale paa Østerø, men at der endnu intet er foretaget med Hensyn til disse Sager.

Udvalget er bekendt med, at der ogsaa foreligger Udskiftningsbegæringer fra flere andre Bygder. Saaledes har man fra Bygden Porkere henvendt sig til Ministeriet om at fremskynde Udskiftningen af denne Bygds Indmark, og der foreligger Andragende fra Famien om en Prøveudskiftning af Udmarken sammesteds. Indmarken i Famien er udskiftet.

Udvalget har forelagt Udskiftningssagen for Føroya búnaðarfelag. Denne Forening har udtalt Ønsket om, at Forslag til Ændringer i Udskiftningsloven, forinden saadanne Ændringer lovfæstes, maa blive udarbejdet af Mænd, der er særlig sagkyndige i Udskiftningsspørgsmaal.

Efter Modtagelsen af Landbrugsministeriets Skrivelse af 9. August med Forslag om Lovens Forlængelse til 1ste April 1934, skønnede Udvalget, at der er meget ringe Udsigt til for nærværende Tid at faa gennemført en Udskiftningslov gældende for et længere Tidsrum. Man finder det derfor ønskeligt i Aar at fremkomme med et Forslag, der gaar videre end Ministeriets. Imidlertid kan Udvalget ikke undlade overfor Ministeriet at fremhæve, dels at Interessen for Udskiftning er voksende paa Færøerne, dels at en Forlængelse af Loven for 1 Aar ad Gangen i høj Grad er utilfredsstillende for Udskiftningsarbejdet her paa Øerne. Man skønner, at der under saadanne Omstændigheder næppe vil kunne paabegyndes nye Udskiftninger, og dette maa anses for meget beklageligt allerede under Hensyn til, at der foreligger flere Aar gamle Begæringer om Udskiftning fra flere Bygder. Udvalget kan imidlertid ikke tænke sig, at det er Ministeriets Hensigt, at Udskiftningsarbejdet, som sikkert ogsaa efter Regeringens Skøn betyder saa meget for færøsk Landbrug, nu skal standse, og man mener derfor at burde tilraade Lagtinget samtidig med, at det — omend med Beklagelse af, at der for Tiden ikke kan opnaas mere — tiltræder Regeringens Forslag, der dog holder Liv i Udskiftningsspørgsmaalet, nedsætter et Udvalg paa 3 Medlemmer til at forberede Udskiftningslovens Revision til næste ordinære Lagtingssamling. Dette Udvalg skal være berettiget til i fornødent Omfang at tilkalde eller høre Sagkyndige paa Udskiftningsområdet. Der bliver dog at tage Hensyn til, at der ikke paadrages Lagtinget Udgifter udover et Beløb paa 400 Kroner.

Forslag.

- 1) Lagtinget tilraader efter Omstændighederne, at det af Landbrugsministeriet udarbejdede Forslag om Tillæg til Lov for Færøerne om Udskiftning af 20. April 1928 gennemføres, saaledes at Sagen paa ny forelægges Lagtinget i den ordentlige Samling 1933.
- 2) Lagtinget nedsætter et Udvalg paa 3 Medlemmer til Forberedelse af Revisionen af Udskiftningsloven af 20. April 1928. Dette Udvalg, der har Ret til at tilkalde Sagkyndige eller indhente Udtalelser fra saadanne, skal fremsætte Forslag til eventuelle Ændringer til Tinget inden Olajdag 1933.

- 3) Af Amtsrepartitionsfonden bevilges indtil 400 Kr., der stilles til det under 2) nævnte Udvalgs Disposition i omhandlede Øjemed.
- 4) Sagen om Prøvedskiftning af Udmarken i Famen henvises til det under 2) ommeldte Udvalg.

Tann 10. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 18. september varð uppskot nevndarinnar pkt. 1, 2 og 3 samtykt við 15 atkv. — 0 og pkt. 4 við 13 atkv. — 0.

91. Landbúnaðarskúli. (35).¹⁾

Búnaðarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 5. oktober soljóðandi Betænkning:

Udvalget har blandt mange andre Landbosager behandlet ovennævnte Sag og har om Sagen haft Konference med det færøske Landbrugsudvalg og Forsøgslederen i Hølvig. Endvidere har Medlemmer af Udvalget undersøgt det Sted i Hølvig, hvor Landbrugsskolen efter Lagtingets sidste Vedtagelser skal bygges. Nogle Udvalgsmedlemmer har desuden foretaget en Rejse til Høj i Kollefjord for at se paa dette Sted, men indtrædende Uvejr lagde i nogen Grad Hindringer i Vejen for denne Rejses Gennemførelse.

Udvalget har fra Dyr læge Dech faaet tilsendt en Serie Erklæringer om det Sted, hvor Skolen bør bygges. Disse Erklæringer har Dyr lægen uden Opfordring fra Udvalget indhentet.

Den Opposition mod det af Lagtinget valgte Sted for Landbrugsskolens Beliggenhed (Hølvig) synes endnu at være tilstede baade udenfor som indenfor Lagtinget.

Udvalget tør ikke med Haab om et godt Resultat henvende sig til Bevillingsmyndighederne med Andragende om Bevilling til Opførelse af Landbrugsskolen. Udvalget er bekendt med, at Regeringen har nedsat Bevillinger til vigtige færøske Landbrugsformaal og tør derfor ikke vente under disse Omstændigheder at faa de fornødne Midler til Skolen. Sagen maa af den Grund udsættes til næste Aar.

Udvalget har ogsaa under sine Forhandlinger haft Anledning til at beskæftige sig med den Forsøgsvirksomhed, som foregaar heroppe og har sit Hovedsæde i Hølvig. Udvalget er enigt om at udtale, at man gaar ud fra,

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1981, bls. 52.

at denne Forsøgsvirksomhed fortsættes som hidtil, og at ingen Del bortskæres, saalænge Lagtinget behandler Skolesagen og den i Forbindelse hermed staaende Forsøgsvirksomhed (i Højvig, paa Sand o. s. v.).

Forslag.

Sagen om Etablering af en Landbrugsskole udsættes til næste Aar.

Tann 7. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

92. Seyðatvátt. (36).¹⁾

Málið varð beint í búnaðarnevndina, sum tann 8. september framlegði soljóðandi Betænkning:

Lagtinget har atter i Aar behandlet Sagen om Vaskning af Faar.

Ifjor benvendte Tinget sig til Føroya búnaðarfelag med Anmodning om at søge tilvejebragt Oplysninger om Faarevaskning i Storbritannien, Norge og Island.

Foreningen oplyser nu i Skrivelse af 27. Juli d. A. følgende:

I Storbritannien er der tvungen Faarevaskning mod Faareskab (*Dermatocoptes*), naar denne Sygdom optræder.

I Norge er der ikke tvungen Faarevaskning, men den er dog almindelig overalt.

Paa Island er Faarevaskning indført ved Lov.

Búnaðarfelagið fremsender derhos et af et Udvalg af Foreningen udarbejdet og af Foreningen tiltraadt Forslag til Lov for Færøerne om Vaskning af Faar.

Nærværende Udvalg har intet fundet mod dette Forslag at indvende.

Man har dog haft visse Betænkeligheder ved at tilraade Lagtinget at fremtvinge Faarevaskning ved Lov, forinden det er prøvet at søge den gennemført ad Frivillighedens Vej, saaledes at der gives Støtte til Opførelsen af de i Forslagets § 4 ommeldte Vaskeindretninger. Naar saadanne Vaskeindretninger i tilstrækkeligt Antal er opførte, mener Udvalget den Tro, at de færøske Faareejere vil benytte dem til Gavn for deres Faarebestand. Tilskud til saadanne Vaskeindretninger maa kunne ydes af den Statsbevilling, som aarlig staar til Búnaðarfelagiðs Disposition fra Statskassen (20.000 Kr. aarlig).

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 57.

Hvis Offentligheden gennem Pressen nu til Efteraaret underrettes om, at Tilskud kan ventes til Vaskeindretninger, vil sikkert Sagen adskillige Steder kunne ordnes ved Grandestævne-Beslutninger. Som Mønstervedtægt kan Búnaðarfelagiðs Forslag til Lov om Faarevask anbefales.

Øernes Sysselmænd og Landbrugskonsulenten samt Dyr lægen vil paa deres Omrejser kunne henlede Befolkningens Opmærksomhed paa Nødvendigheden af Faarevaskning og paa Lagtingets Udtalelser i denne Sag.

Saaframt der ikke i Løbet af et passende Tidsrum, f. Eks. 3 Aar, udføres noget ad Frivillighedens Vej eller ved Grandestævne-Beslutninger denne Sag vedrørende, vil det være naturligt, at Lagtinget optager Spørgsmaalet paany med det Formaal at fremme Sagen om Faarevask gennem her til sigtende Lovgivning.

Forslag.

- 1) Lagtinget anbefaler, at Bestemmelserne i det i foranstaaende Udvalgsbetænkning omhandlede Lovforslags § 1—5 ved Grandestævnevedtægt, eventuelt paa anden Maade, gennemføres i størst muligt Omfang i samtlige Bygder paa Færøerne.
- 2) Lagtinget anbefaler, at der af den til Føroya búnaðarfelags Disposition staaende Bevilling fra Statskassen (paa 20.000 Kr. aarlig) bevilges passende Tilskud til de Havger, der opfører Vaskeindretninger med Faarevask for Øje, saaframt der herom fremkommer Ansøgning.
- 3) Gennem den færøske Presse gøres Befolkningen bekendt med Lagtingets Beslutning. Ligeledes anmodes Amtmanden om gennem Landbrugskonsulenten, Dyr lægen og Sysselmændene at bringe Beslutningen til Befolkningens Kundskab.
- 4) Sagen om Gennemførelse af en Lovgivning om Vaskning af Faar paa Færøerne udsættes indtil videre.

Fylgiskjal:

Forslag til Lov for Færøerne om Vaskning af Faar.

§ 1.

I hver Hauge eller Haugepart paa Færøerne skal Faarene vaskes en Gang aarlig med Lús med en tilstrækkelig koncentreret Opløsning.

§ 2.

Bestemmelsen i Paragr. 1 gælder for de Faar, som kommer i „Rætt“ ved Fjeldgang, naar Vaskning foretages, samt hjemmeværende Faar.

§ 3.

Faarerøgterne i vedkommende Hauge skal forestaa og føre Tilsyn med Vaskningen. De skal hvert Aar inden 1. Februar give Indberetning til Landbrugskonsulenten om, hvor stort Antal af Faarebesætningen, der er vasket, hvilke Vaskemidler der er benyttet, og hvor stærk Opløsningen har været.

§ 4.

Inden 3 Aar fra denne Lovs Ikrafttræden skal der i hver Hauge være opført et tilstrækkeligt Antal Vaskeindretninger. Tilsynet hermed udføres af Landbrugskonsulenten.

§ 5.

Omkostningerne afholdes af vedkommende Hauges Ejere efter Marketal.

§ 6.

Overtrædelse af denne Lov straffes med Bøder fra 25 til 100 Kr., der tilfalder Kommunens Hjelpekasse. Sager i den Anledning behandles ved Sysselskabs Politiret.

§ 7.

Denne Lov træder i Kraft den 1. April 1933.

De i Paragr. 1 indeholdte Bestemmelser træder først i Kraft, naar de i Paragr. 4 nævnte Vaskeindretninger for Faar er opført.

Tann 10. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 13. september varð uppskot nevndarinnar pkt. 1, 2 og 3 samtykt við 14 atkv. — 0 og pkt. 4 við 13 atkv. — 0.

93. Studningur til stjórnarstarv Føroya búnaðarfelags (39), Seyðabruksráðgev- ari (145) og studningur til at grava ræsir »suður í bergi« í Svínøi (118).¹⁾

Búnaðarnevndin, ið hevði málini til viðgerðar, framlegði tann 8. september soljóðandi **Betræking**:

Udvalget har faaet til Behandling bl. a. følgende Sager:

39/1932 (*Studningur til stjórnarstarv Føroya búnaðarfelags*).

Lagtinget har í 1931 bevilget Foreningen „Føroya búnaðarfelag“ 300 Kr. som Bidrag til Administrationsudgifternes Bestridelse.

Foreningen ansøger atter i Aar om Støtte i samme Anledning. Det er oplyst, at Foreningen har Brug for et ikke ringe Beløb til Administrationsudgifter, at Medlemsbidraget hidtil har været ringe, men at Medlemsantallet, naar alle de Bygdeforeninger, der er med i Sammenslutningen, medtages, efterhaanden naar op i flere Hundrede.

¹⁾ Shr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 64.

Udvalget foreslaar tilstaaet Foreningen et Beløb paa 300 Kr. for 1933. Udvalget nærer Forventning om, at Foreningen med et saadant Tilskud og de forøgede Indtægter ved Medlemsbidrag vil kunne klare Administrationsudgifterne.

Forslag.

Af Amtsrepartitionsfonden bevilges der Føroya búnaðarfelag 300 Kr. for Aaret 1933 som Tilskud til Bestridelse af Foreningens Administrationsudgifter.

145/1932 (Seyðabrúksráðgeravi).

Føroya búnaðarfelag andrager Lagtinget om at optage til Overvejelse Sagen om Ansættelse af en „Seyðabrúksráðgevara“.

Udvalget har om Sagen haft en Konference med Foreningens Formand, Landbrugskonsulent Winther Lützen.

Skønt Sagen selvfølgelig har betydelig Interesse, har Udvalget dog ikke ment for Tiden at kunne fremsætte Forslag om deene Sags videre Fremme.

Forslag.

Sagen udsættes Indtil videre.

118/1932 (Studning til at grava ræsir „suður í bergi“ i Svínø).

Søjdemand Ole Danielsen og Kongsbonde Michel F. Olsen, begge af Svínø, andrager om Tilskud fra Lagtinget til at anlægge Stier („grava ræsir“) i Haugeparten „suður í bergi“ i Svínø.

Andragerne oplyser, at den paagældende Haugepart vistnok er den stejlest beliggende paa Nordørerne, og at den har en meget afsides Beliggenhed. Den er som Følge deraf besværlig at røgte. Om Vinteren, naar Skibsfiskeriet hviler, er Dagene korte og der kan meget lidt udføres til Havgens Forbedring. Om Sommeren er de fleste til dette Arbejde egnede Mænd ude paa Fiskeri med Skibe. Arbejdet ved Forbedring af Udgangsforholdene til Havgen formenes derfor at maatte udføres ved Hjælp af lejede Folk, og dette medfører Omkostninger, som Havgens Indtægter ikke taaler.

Udvalget maa henlede Opmærksomheden paa, at et Arbejde, som det, man paatænker her, maa udføres forskellige Steder paa Færøerne. Det er sikkert aldeles nødvendigt, at Arbejdet gøres, og det vilde være meget ønskeligt, om der kunde ydes Støtte til Arbejdet. Tinget raader imidlertid formentlig ikke over Midler, der kan anvendes i dette Øjemed. Hvis nærværende Andragende bevilges, maatte man være rede til at støtte tilsvarende Arbejde andetsteds. For Tiden ser Udvalget sig ikke i Stand til at stille Forslag om Bevilling som ansøgt.

Forslag.

Lagtinget maa beklage, at der for Tiden ikke kan ydes Bevilling til det ansøgte Arbejde.

Tann 10. sept. varð uppskot nevndarinnar í nr. 145 og 118 samtykt við 16 atkv. — 0.

Tann 13. sept. varð uppskot nevndarinnar í nr. 39 samtykt við 14 atkv. — 0.

94. Studningur til jarðabruk. (38 og 146).¹⁾

Búnaðarnevndin hevði málið til viðgerðar og framlegði 4. oktober soljóðandi Udvalgsbæturkuning:

Landsnevndin meddeler í Skrivelse af 1. August, at Tinget ifjor bevilgede til Udvalgets Raadighed 6000 Kr. som Tilskud til Støtte for Landbruget, og Skemaer til Andragender blev ligesom Aarene forud udsendt omkring Nytaar 1932.

Lagtinget indgav ifjor Andragende til Landbrugsministeriet om Tilskud fra Statskassen til samme Formaal, saaledes at Landsnevndin sammen med Amtmanden ogsaa skulde disponere over det paagældende Beløb, idet man gik ud fra, at Tilskudet fra Lagtinget og fra Staten af Landsnevndin blev behandlet under eet.

I 1929 og 1930 var der ca. 200 Andragender, men i Aar indkom der ca. 500. Det var derfor nødvendigt at faa Bevillingen fra Statskassen lagt til det, som Tinget havde bevilget, saafremt Tilskud af nogen Betydning skulde kunne ydes de enkelte.

De tidligere Aar har man udbetalt Tilskud i Juni Maaned. Der fremkom imidlertid først i Juli Maaned Svar fra Landbrugsministeriet om, at man fra Statens Side vilde yde 10.000 Kr. aarlig i 3 Aar, men saaledes at Føroya búnaðarfelag skulde uddele Bevillingen efter Regler, fastsat af Amtmanden paa Ministeriets Vegne.

Af den ovennævnte Grund og ogsaa fordi man ikke havde faaet Oplysninger vedrørende alle Andragender, havde Landsnevndin ikke kunnet fordele Tilskudet, før Tinget kom sammen, men besluttede at lægge Spørgsmaalet for Lagtinget tilligemed Spørgsmaalet om fremtidig Ordning. Endvidere blev der fra Landsnevndin indsendt Regnskab over de Beløb, som Udvalget havde udbetalt i de forløbne Aar.

Fra Amtmanden har Lagtinget faaet tilsendt de Regler, som Amtet i Henhold til Ministeriets Bemyndigelse har fastsat for Anvendelse af Statskassens Tilskud. Sagen er henvist til nedennævnte Udvalg, og dette har haft Samraad med Amtmanden og Landbrugskonsulenten.

Ifølge de Oplysninger, der foreligger for Udvalget, har de Andragere, der ansøger om Tilskud til Opdyrkning, ndført Opdykningsarbejde, svarende

¹⁾ Shr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 58.

til ca. 13.000 Arbejdsdage, og man har besluttet efter Samraad med Landbrugskonsulenten at yde en Præmie eller Understøttelse af 1 Kr. pr. Arbejdsdag.

Dette vil ialt andrage	13.000	Kr.
Endvidere skal der, saafremt samme Princip som Ifjor anvendes, ydes til Køb af Kunstgødning	500	—
Tilskud til Køb af Landbrugsredskaber	500	—
— - Hegn	1.000	—
— - Opførelse af Faarehuse	1.000	—
	16.000	Kr.
Heraf har „Føroya búnaðarfelag“ ved dets Formand meddelt, at der af Statsbevillingen vil kunne dækkes:		
Vedrørende Opdyrkning	8.500	Kr.
— Hegn	1.000	— 9.500 —
	6.500	Kr.
Lagtinget bevilgede Ifjor	6.000	Kr.
og heraf er der benyttet	1.500	— 4.500 —
	2.000	Kr.

Dette Beløb skal Udvalget efter Samraad med Budgetudvalget foreslaa, at Tinget bevilger ekstraordinært, samtidig med at man foreslaar, at der for 1938 bevilges af Amtsrepartitionsfonden til Støtte til Landbruget efter samme Princip som de foregaaende Aar indtil 5000 Kr.

Man skal til de af Amtet fastsatte Regler af 29. Juli bemærke:

Tilskudet kan hølge disse ikke ydes til Anskaffelse af Kunstgødning i a) Almindelighed og ikke til Arbejdsredskaber og Faarehuse, og dette mener man er en Mangel, og saadanne Tilskud er ogsaa i høj Grad Tilskud opdyrkningbrugets Fremme, skønt Udvalget iøvrigt mener, at Tilskud til Nytil Land er det vigtigste i denne Sag.

Der kan ikke ydes over 140 Kr. til en Dekar opdyrket Jord, og denne Grænse anser man det for uheldigt at sætte, ligesom det ogsaa synes urigtigt, at der ikke skal kunne ydes Tilskud til mindre end $\frac{1}{3}$ Dekar Nydyrkning, idet Jordens Beskaffenhed kan være meget forskellig, og idet man mener, at der ogsaa bør ydes Tilskud til Personer, der kun har været i Stand til et Aar at opdyrke mindre Arealer.

Endelig kan de opstillede Betingelser om, at der i Forvejen skal opsættes en Plan for Arbejdet med Omkostningsoverslag og med efterfølgende Syn m. m., hvis de tages alt for bogstaveligt, virke upraktisk og hæmmende.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om en fremtidig Ordning skal Udvalgets Flertal (Johs. Joensen og Mitens) bemærke, at man maa fremholde Lagtingets Stilling fra Ifjor, hvorefter det vilde være mest hensigtsmæssigt og praktisk, at Statens Tilskud blev overgivet til et Lagtingsudvalg, saaledes at Beløbet blev sammenlagt med Tingets Tilskud, og saaledes at Landbrugskonsulenten tiltraadte Udvalget og som tidligere fremskaffede alle Oplysninger. Derimod kan man ikke tilraade, at Bevillingen fra Staten overgives „Føroya búnaðarfelag“, idet det er tilfældigt, at det er Landbrugskonsulenten, der er Formand, og Formanden kunde forsaavidt godt bo udenfor Tórshavn. Statens Interesser bør derfor efter Udvalgets Mening i denne Sag snarere varetages af Landbrugskonsulenten end af „Føroya búnaðarfelag“.

Mitens mener, at Administrationen af Bevillingen bør overdrages

Tingets Landsnevnd, medens Johs. Joensen foreslaar et særligt Udvalg, benævnet Vinnunevnd Løgtingsins.

Mindretallet (Viðstein) mener, at Bevillingerne bør administreres gennem „Føroya búnaðarfelag“.

Forslag.

1) Fra hele Udvalget:

Af Amtsrepartitionsfonden bevilges som Tilskud til Jordbrug 2000 Kr. til Anvendelse i indeværende Aar og indtil 5000 Kr. til Anvendelse i 1933.

2) Fra Mitens:

Beløbet stilles til Landsnevndens Disposition.

3) Fra Johs. Joensen:

Beløbet stilles til Raadighed for et af Lagtinget nedsat Udvalg paa 3 Medlemmer, Vinnunevnd Løgtingsins.

4) Fra Viðstein:

Beløbet stilles til „Føroya búnaðarfelag“s Raadighed.

5) Fra Flertallet (Joensen og Mitens):

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at det Beløb paa 10.000 Kr. aarlig, som er bevilget for 1933—34 og 1934—35 som Tilskud fra Statskassen til Opdyrkning og Indhegning af Opdyrkningsjord, stilles til vedkommende Lagtingsudvalgs Disposition til Anvendelse sammen med Bevillinger, der ydes af Lagtinget til lignende Formaal.

6) Fra Flertallet:

Vedlagte Forslag til Regler for Anvendelse af Statskassens Tilskud anbefales.

7) Afskrift af Betænkningen tilsendes Føroya búnaðarfelag.

Fylgiskjal:

Forslag til Regler for Anvendelse af Statskassens Tilskud til Opdyrkning og Indhegning af Opdyrkningsjord m. m.

1.

Bevillingen udgør 10.000 Kr. for Finansaaret 1933—34 og 10.000 Kr. for 1934—35.

2.

Tilskud kan ydes til Nydyrkningsarbejde, til Overfladekulturarbejde, til Indhegning af Jord, der optages til Opdyrkning, til Køb af Kunstgødning, til Anskaffelse af Landbrugsredskaber og til Opførelse af Faarehuse.

3.

Vedrørende Jorddyrkningsarbejder skal der saa vidt muligt fuldt ud

være lagt en Plan for Arbejdets Udførelse, godkendt af Landbrugskonsulenten eller den, han bemyndiger dertil, tilligemed Omkostningsoverslag.

4.

Tilskudene ydes gennem vedkommende Lagtingsudvalg sammen med Landbrugskonsulenten. Andragender indgives til Udvalget inden 1. Januar paa Skemaer, der udsendes gennem Udvalget til Forstanderskaberne.

5.

Tilskud til Opdyrkning maa ikke overstige $\frac{1}{3}$ af Omkostningerne, og Tilskud til Indhegning og Faarehuse ydes med $\frac{1}{10}$ af Materialernes Pris. Til Køb af Gødning kan der ydes Tilskud af indtil $\frac{1}{4}$ af Anskaffelsen plus Fragtomkostningerne.

6.

Foruden Tilskud ydes til Opdyrkningsarbejde, Hegn og Faarehuse, skal der foretages Syn gennem Landbrugskonsulenten eller Mænd, udmeldte af ham.

7.

Omkostningerne ved Planlægning af Jorddyrkningsarbejder, Syn og Administration afholdes af de af Staten og Lagtinget givne Bevillinger.

8.

Snarest muligt efter 1. April aflægges Regnskab til Lagtinget og Færø Amt over de anvendte Pengemidler.

Tann 6. oktbr. var målið til 2. viðgerð og tann 8. oktbr. til 3. viðgerð.

Pkt. 1 varð samtykt við 16 atkv. — 0. Pkt. 2 fall, bert 6 atkv. — 0. Pkt. 3 samtykt við 13 atkv. — 0. Pkt. 4 soleiðis burturfallið. Pkt. 5, 6 og 7 samtykt við 15 atkv. — 0.

95. Studningur til fluttning av jørðkálki. (126).⁹

Búnaðarnevndin hevði málið til viðgerðar og framlegði tann 8. september soljóðandi **Betænkning**:

„Føroya búnaðarfelag“ ansøger atter 1 Aar om Støtte til „fluttning av jørðkálki.“

Foreningen ansøgte i Fjor om et Tilskud paa 5000 Kr. til samme Formaal, men Tinget mente ikke at kunne bevilge Ansøgningen.

I Aar oplyser Foreningen, at Fragten er lavere end i 1931 og at „jørðkálk“ kan faas for ca. 18 Kr. pr. Ton, Fragten iheregnet. Det er Landboforeningens Hensigt, hvis Andragendet imødekommes, at yde $\frac{4}{5}$ af fragten som Tilskud til de Jordbrugere, der gør Brug af „jørðkálk.“ Det er fremdeles Foreningens Hensigt i saa Fald at indforskrive indtil 200 Tons.

Udvalget har heller ikke i Aar ment at kunne foreslaa, at Andragendet imødekommes.

Forslag.

Der svares Andragerne, at Andragendet for Tiden ikke kan bevilges.

Tann 10. september var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 15 atkv. — 0.

⁹ Sbr. Lögtingstíðindi 1931, bls. 59.

96. Útskiptingin í Trongisvági. (29).¹⁾

Málið varð beint í búnaðarnevndina, sum tann 8. september framlegði soljóðandi **Betænking**:

I 1931 indkom til Lagtinget í Oktober Maaned Andragende fra en Del Lødsejere i Indmarken i Trongisvaag (Erik A. Ahlen m. fl.), hvori disse beklager sig over Resultatet af Udskiftningen af Indmarken saumstedes. Andragendet kom ikke til Behandling paa Grund af dets sene Fremkomst.

Der foreligger atter i Aar et Andragende om samme Spørgsmaal. I Andragendet oplyses det, at Andragerne i sin Tid har forlangt en Overudskiftning, men Begæring om Appel af Udskiftningen indkom 2 Dage efter Fristens Udløb. Dette skyldes ifølge Andragendet den Omstændighed, at der i Trongisvaag optraadte en Influenza-Epidemi, der umuliggjorde det for Andragerne at fremsætte Appelbegæringen rettidig. — De ønsker nu Lagtingets Medvirkning til, at de kan indbringe Sagen for Overudskiftningskommissionen.

Udvalget maa beklage, at Andragerne ikke har fremsat Appelbegæringen rettidig. Det er ikke mindre beklageligt, at den skæbnesvangre Forsinkelse skyldes en Influenza-Epidemi. Imidlertid har ingen Myndighed, heller ikke Lagtinget, Ret til at dispensere fra de om Ankefristen gældende Bestemmelser, og Udvalget kan derfor ikke se, at Lagtinget kan gøre noget ved Sagen.

Forslag.

Andragende fra Erik A. Ahlen m. fl., Trongisvaag, om Ret til at indbringe Udskiftningen i Trongisvaag for Overudskiftningskommissionen, uanset at Begæring herom først er fremkommet efter Ankefristens Udløb, har Lagtinget ingen Hjemmel til at imødekomme.

Tann 10. september var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevðarinnar varð samtykt við 14 atkv. — 0.

¹⁾ Sbr. Lagtingstíðindi 1931, bls. 62.

97. Kostnaður viðvíkj. útskiptingini í Trongisvági (30) og Búnaðarblað (40).¹⁾

Málið vóru behand í fíggingarnevndinu, sum tann 20. august framlegði soljóðandi **Udvalgsbæturkniag**:

Udvalget har behandlet

Nr. 40/1932. Andragende fra „Føroya búnaðarfelag“ om Genbevilling paa de 250 Kr., som i Fjor blev bevilget til Udgivelse af et „Búnaðarblað“.

Foreningen oplyser, at Beløbet ikke er hævet, idet Bladet ikke er begyndt at udkomme, fordi det endnu ikke er lykkedes Foreningen at faa det fornødne Antal Abonnenter. Man andrager nu om, at Beløbet maa være til Disposition ogsaa for 1933.

Udvalget tilraader, at dette Andragende imødekommes.

Forslag.

Den i 1931 givne Bevilling paa 250 Kr. som Tilskud til Udgivelse af et „Búnaðarblað“ skal staa ved Magt til 31. December 1933.

30/1932. Omkostninger vedrørende Udskiptning i Trongisvaag.

Af Landbrugsministeriets Skrivelse af 30. Januar 1932 fremgaar, at Frodebo Kommune ved Udskiptningen i Trongisvaag har overtaget Arealer, der medfører en Udgift for Kommunen af 1767 Kr. Dette Beløb er forskudsvis udbetalt af Amtsrepartitionsfonden og efter at være krævet for Beløbet andrager Frodebo Sogns Kommune om at faa Tilladelse til at betale Beløbet ratevis i Løbet af 3 Aar fra 1. Januar 1932 at regne.

Udvalget ønsker at udtale, at Forudsætningen nu og i Fremtiden maa være den, at de Kommuner, der overtager Arealer ved foretaldende Udskiptning, betaler disse ved Paakrav, saaledes at Amtsrepartitionsfonden ikke bebyrdes med forskudsvis Udbetaling af saadanne Beløb. Efter Omstændighederne kan Udvalget i det foreliggende første Tilfælde gaa ind paa, at Beløbet tilbagebetales Amtsrepartitionsfonden i 3 paa hinanden følgende Aar fra 1. Januar 1932 at regne med ligestore Afdrag.

Forslag.

Det tillades Frodebo Sogns Kommune at betale det Amtsrepartitionsfonden udbetalte Forskud paa 1767 Kr. for forskellige af bemeldte Kommune ved Udskiptningen i Trongisvaag overtagne Arealer saaledes:

¹⁾ Sbr. Løgtlingstíðindi 1931, bls. 17.

for 1932	589 Kr.
- 1933	589 -
- 1934	589 -

Tann 24. august vóru málini til 2. viðgerð. Við 3. viðg. tann 27. august varð uppskot nevndarinnar í nr. 30 samtykt við 16 atkv. — 0 og í nr. 40 við 14 atkv. — 0.

98. Studningur til setepladyrkan (41)¹⁾ og Innfluttningur av djórum (42).²⁾

Hesi bæði málini vóru goymd til næsta ár av tí, at nevndin, ið hevði fingið málini til umhugsan, ikki hevði havt stundir til at viðgerða tey í ár.

99. Bønarbræv frá Jacob Danielsen. (160).

Málið varð heint í figgjarnevndina, sum tann 21. september framlegði
sotjóðandi **Betænking:**

Trømand Jacob Danielsen har atter í Aar andraget om at faa til-
staaet Stipendium til Foretagelse af en Rejse til det øvrige Kongerige for at
udvide sit Kendskab til Kultivering af Jord og sætte sig ind i de Metoder,
der navnlig paa den jyske Hede med flere Steder anvendes i saa Henseende.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 61.

²⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 77.

Det fremgaar af Sagen, at Andrageren i løbet af forholdsvis kort Tid har opdyrket et saa stort Stykke af en Løjetrø, at Landbrugskonsulenten udtaler, at det er meget sjældent at se, at nogen Trøbruger har opdyrket et saa stort Areal i saa kort Tid, og Konsulenten tilføjer, at Arbejdet ser ud til at være godt anlagt og udført.

Der foreligger anbefalinger fra Landbrugskonsulenten, Skovfoged P. Jensen, Thorshavns Landboforening og Thorshavns Trømandsforening.

Andrageren andrager ligeledes om at faa dels Laan, dels Tilskud paa 3—4000 Kr. til Anlæg af et Hønseri. I Andragendet udtaler Ansøgeren, at hvis han faar Rejsestipendium som ansøgt, vil han ogsaa søge at sætte sig ind i moderne Hønseri, saaledes som det med Fordel drives i Danmark.

Udvalget skal uden at gaa nærmere ind paa Sagens Enkeltheder med Hensyn til det sidste Andragende udtale, at Spørgsmaalet om Laan og Tilskud til et Hønseri ikke kan blive aktuelt for Ansøgeren, førend han har sat sig ind i de herhenhørende Forhold. Om dette Andragende stilles derfor intet Forslag.

Hed Hensyn til Spørgsmaalet om Rejseunderstøttelse stiller Medlem af Udvalget A. Samuelson Forslag nedenfor, medens de øvrige Medlemmer af Udvalget intet Forslag stiller.

Forslag.

(Fra A. Samuelson).

- 1) Andragende fra Trømand Jacob Danielsen, Thorshavn, om Rejsestipendium indsendes til Landbrugsministeriet med anbefaling.
- 2) Lagtinget bevilger Andragen et Rejsetilskud paa 200 Kr. fra Økonomisk Fond under Forudsætning af, at Rejsen kommer i Stand inden Olajdag 1933.

Tann 23. september varð málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 26. september fullu bæði uppskotini frá A. Samuelson burt, tí bert 6 atkv. voru fyri, 0 imóti.

100. Studningur til Dion Dalsgaard, Velbestað. (128).

Málið varð beint í fíggjarnevndina, sum tann 16. september framlegði soljóðandi Betænking:

Kongsbonde Johannes Dalsgaard, Velbestað, ansøger om Støtte til sin Søn Dion Dalsgaards Uddannelse som Landmand. Andrageren oplyser, at hans Søn har været $\frac{1}{2}$ Aar i Landbrugslære i Danmark og dertil faaet en Støtte paa 150 Kr. fra „Det færøske Landbrugsudvalg“. Nu ønsker han at opholde sig $\frac{1}{2}$ Aar paa en Gaard i Norge, og til dette Ophold søges der om Støtte fra Lagtinget.

Saa længe Øerne mangler en Landbrugsskole, er det naturligt, at unge Færingar faar Støtte til Uddannelse i Landbrug andetsteds, naar Ansøgning derom fremkommer, men saadanne Andragender bør indkomme rettidig efter gældende Regler.

Forslag.

Der tilstaas Dion Dalsgaard, Velbestað, som Støtte til Landbrugsuddannelse et Beløb af 150 Kr. Beløbet udbetales af Økonomisk Fond med Kvittering af Faderen, Kongsbonde Johannes Dalsgaard, Velbestað.

Tann 21. september var málið til 2. viðgerð. Við 3 viðgerð tann 24. sept. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

101. Matrikulskattur. (183).

Málið varð beint í fíggjarnevndina, sum tann 10. oktober framlegði soljóðandi Betænking:

Sysselmanden paa Vaagø andrager paa egne og flere andre Sysselmænds Vegne om, at den Øernes Odelsgods paahvillende Matrikulskat m. m., som opkræves af Øernes Sysselmænd, maa bortfalde. Den omhandlede Skat bestaar af Matrikulskat 80 Øre pr. Skattemark, der indgaar i Statskassen, og Bidrag til Amtsrepartitionsfonden 2 Kr. pr. Skattemark.

Da Matrikulskatten skal behandles i det Udvalg, som Lagtinget er enigt om at nedsætte i Anledning af den af Regeringen foreslaaede 10 Aars

Finansplan, finder nærværende Udvalg, at det er naturligt, at Sysselmændenes Andragende overvejes i samme Udvalg. Medlemmer af Udvalget kan godt tænke sig, at det vil være naturligt, at Sysselmændenes Andragende undes en eller anden Form imødekommes, muligvis saaledes, at Skatten medtager under Amtsrepartitionsfundsmaalningen.

Forslag.

Sysselmændenes Andragende om Ændring i Reglerne for Opkrævning af Matrikelskatten m. m. henvises til det Syvmandsudvalg, der skal behandle Regeringens Finansplan.

Sama dag var málið til 2. vöðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 15 atkv. — 0.

102. Friðan av Hovsfirði. (182).

Til tungið var komin umsókn frá íbúgvarum í Hovi um at friðingin av Hovs firði frá Grandatanga í Porkerisnes fyrí skjóting verður sett úr gildi.

Málið varð beint í kommunalu nevdina, sum tann 10. september framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Ved Skrivelse af 16. August 1932 har 32 Beboere i Hove henvendt sig til Lagtinget med Anmodning om at faa Fredlysningen af Hovsholm og Hovsfjord fra Grandatange til Porkerisnes sat ud af Kraft.

Da Fredlysningen ifølge § 9 i Lov Nr. 101 af 4. April 1928 om Jagt og Fuglefangst sker af Færøernes Overpolitiret ved Kendelse, der kun kan paaankes med Justitsministeriets Tilladelse, og Ophævelse eller Forandring af Fredlysningen ifølge nævnte Lovs § 12 kun kan foretages af Overpolitiretten, har Lagtinget saaledes ikke Hjemmel til at efterkomme det ansøgte.

Udvalget skal herefter tillade sig at fremsætte følgende

Forslag:

- 1) Der svares Andragerne, at Lagtinget er uden Hjemmel til at sætte Fredlysningen af Hovsfjord og Hovsholm ud af Kraft.
- 2) Andragerne faar tilstillet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 13. september var málið til 2. vöðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 13 atkv. — 0.

VIII. Vegir, brýr og lendingar.

103. Frágreiðing sýslumanna um vegir, brýr og lendingar. (48).¹⁾

Málið varð beint í fíggjarnevndina, sum tann 20. august framlegði soljóðandi **Udvalgsbetrækning**:

Undertegnede Udvalg skal, efter at have gjort sig bekendt med de fremkomne Indberetninger, tillade sig at fremsætte følgende Bemærkninger og Forslag:

A. Norderøernes Syssel.

Sysselmanden indberetter, at han ved Sysselets Veje, Broer og Landingssteder intet har fundet at bemærke. --

Udvalget stiller intet Forslag.

B. Østerø Syssel.

Sysselmanden har intet fundet at bemærke ved Veje, Broer og Landingssteders Tilstand, udover visse Mangler ved Kørevejen Fuglefjord-Solmundefjord, som nærmere omtales i Amtseningeniørens Indberetning.

Amtseningeniøren udtaler, at Vejen Solmunde-Gøte-Fuglefjord gennemgaaende er i tilfredsstillende Stand. I Næs Sogn er Vedligeholdelsen knap saa god. Her er Ingen Vejmand ansat, men Vedligeholdelsesarbejdet er efter Licitationen overdraget til den lavestbydende.

Angaaende hele Vejen bemærker Ingeniøren, at Brækværkerne trænger til Maling og Vejgrøfterne til Oprensning, særlig paa Steder, hvor Grus og Smaasten fra Bagskraaningerne ved Vandets og Frostens Indvirkning rasler ned i Grøfterne. Bagskraaningerne bør efter Ingeniørens Mening beklædes med Græstøv eller Sten. Nummersten mangler overalt.

Forslag.

1. Amtmanden anmodes om at paalægge de paagældende Forstanderskaber, hver for sit Omraade, at sørge for, at Vejgrøfterne langs hele Vejen jævnlig oprenses, at Bagskraaningerne saavidt muligt beklædes med

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1981, bls. 102.

Grønsvær eller Sten, at Nummersten anbringes i Overensstemmelse med Regulativet, og at Næs Sogn ansætter en Vejmænd, saafremt der ikke er truffet Aftale om Tilsyn og Vedligeholdelse af Vejen med en af de allerede ansatte Vejmænd for Fuglefjord og Gøte Sogne. —

Saafrømt dette Paalæg ikke efterkommes inden 1. April 1933, maa det paagældende Forstanderskab inden den nævnte Frist give tilfredsstillende Redegørelse for Undladelsen. —

2. Afskrift af Amtsiingeniørens Indberetning sendes de interesserede kommunale Styrelser.

C. Strømø Syssel.

Sysselmanden har intet fundet at bemærke ved Veje, Broer og Landingssteder. Amtsiingeniøren udtaler 13. Juni d. A. om Syssels Køreveje følgende:

Den Strækning, der skal vedligeholdes af Kirkebø, er i en meget elendig Forfatning. Vedligeholdelsesarbejdet formentes forsømt i Aar og Dag. —

Den Strækning, der skal vedligeholdes af Velbestad og som gaar et langt Stykke ind i Kirkebøhaugen, er nylig istandsat og er i ret god Forfatning. Det samme gælder Thorshavustrækningen undtagen fra Broen over Sandaa og til Skæringspunktet ved den gamle Landevej. Denne Strækning trænger meget til Reparation, idet Vejmaterialet er meget daarligt, Vejen er hullet og har dybe Hjulspor. For alle Strækninger gælder, at Grøfterne trænger til Oprensning. Der er ingen Nummersten. Ingen faste Vejmænd. — Kirkebø Sogn andrager om Fritagelse for at ansætte en saadan.

Nordstrømø.

Om Kvivig-Kollefjordvejen udtaler Amtsiingeniøren:

Vejen maa siges at være i ganske god Stand for begge Kommuners Vedkommende. Der er ingen Hjulspor, men dog enkelte mindre Huller inde i Kollefjordsdalen. Vejgrøfterne trænger til Oprensning og Brørækværkerne til Maling. Der er ansat Vejmænd i begge Kommuner, men endnu er ingen Nummersten anbragt.

Vejen fra Landevejen over til Ørcenget er nu færdig og med den har Kollefjord Kommune faaet Adgang til godt Vejgrus i rigelig Mængde.

Forslag.

1. Amtmanden anmodes om at paalægge de paagældende kommunale Styrelser at drage Omsorg for, at Kørevejen Thorshavn-Kirkebø vedligeholdes forsvarlig. Særlig bør det tilkendegives Kirkebø Sogn, at saafremt Sognet ikke opfylder dets Vedligeholdelsespligt, maa Tinget tage under Overvejelse, hvilke ekstraordinære Foranstaltninger der bør træffes overfor Kommunen. Saalænge dette Sogn ikke foretager noget virksomhedsfuldt for at opfylde sin Vedligeholdelsespligt, kan Andragende om, at Sognet fritages for at holde Vejmænd, ikke imødekommes. Thorshavn Kommune maa under Hensyn til den i Thorshavn gennem mange Aar bestaaede Ordning Vejvæsenet vedrørende skønnes at have opfyldt sin Pligt vedrørende Ansættelse af Vejmænd.
2. Nummersten anbringes og Vejgrøfterne oprenses overalt, hvor dette ikke allerede har fundet Sted.

3. Afskrift af Amtsingeniørens Indberetning sendes de interesserede kommunale Styrelser.

D. Vaage Syssel.

Amtsingeniøren indberetter, at Vejstrækningen i Sandevaag var i daarlig Forfatning ved Eftersyn i April Maaned. Strækningen i Midvaag Sogn var noget bedre, men ikke god. Sørvag-Strækningen var i god Stand undtagen paa Strækningen gennem Indmarken, hvor Vejen var under Reparation. Der er ansat Vejmaend undtagen i Sandevaag. Brorækværkerne trænger til Maling og Vejgrøfterne til Oprensning.

Forslag.

1. Amtmanden anmodes om at paalægge de interesserede Kommuner at holde Kørevejen Sandevaag-Sørvag forsvarlig vedlige, at male Brorækværker og oprense Vejgrøfter, hvis det ikke allerede er sket. Nummersten maa anbringes i Overensstemmelse med Regulativet og Vejmand ansættes i Sandevaag, hvis Sognet ikke kan forene sig med et af de andre Sogne om fælles Vejmand.
2. Afskrift af Amtsingeniørens Indberetning sendes de interesserede kommunale Styrelser.

E. Sande Syssel.

Amtsingeniøren udtaler om et under 9. Juni d. A. foretaget Eftersyn af Landevejen Skopen-Sand-Skaalevig-Husevig:

- a) Skopenstrækningen er nylig istandsat, men paa sine Steder stærkt slidt.
 - b) Sandstrækningen er nylig repareret. Den er meget slidt særlig paa Armen til Trødm. Rækværket paa den store Bro er delvis fortæret af Rust og det maa derfor fornyes og males. Vejens Bagskraaninger trænger flere Steder til Beklædning.
 - c) Skaalevigstrækningen er nylig delvis repareret og ret god paa sine Steder. Paa andre Steder er den meget daarlig.
 - d) Husevigstrækningen er ret god, men slidt paa sine Steder.
- For alle Strækninger gælder det, at Grøfterne bør oprenses. Der er ingen Nummersten.

I Skopen er ansat Vejmand. Derimod ikke i Sand og Husevig. I Skaalevig er Vejmand ansat med Pligt til at efterse Vejen en Gang maanedlig. Amtsingeniøren tilføjer, at denne „Ordning duer ikke“ og Udvalget skal tilføje, at den ogsaa strider imod Regulativet.

Forslag.

1. Amtmanden anmodes om at paalægge de paagældende Forstanderskaber at udbedre de ved Kørevejen forefundne Mangler saaledes, at Vejen

kan være i forsvarlig Stand, herunder at sørge for, at Grøfterne langs Vejen oprensnes og Vejens Bagskraaning beklædes med Grønsvær eller Sten.

2. Amtmanden anmodes om at gentage det tidligere givne Paalæg om, at Vejmand ansættes i Overensstemmelse med Regulativet, og at Nummersten anbringes.
3. Paa den store Bro over Sandselven anbringes nyt Rækværk, der males.
4. Afskrift af Ingeniørens Indberetning sendes hvert enkelt interesseret Sogn

F. Suders Syssel.

Sysselmanden indberetter, at Dele af de i 1932 med offentlig Tilskud anlagte Opdykningsveje i Trangisvaag allerede er gennemkørte og trænger til Reparation. Der foreligger ingen Indberetning fra Amtsingeniøren.

Forslag.

Amtmanden anmodes om at paalægge Forstanderskabet i Frodebø Sogn at holde de i Trangisvaag med offentligt Tilskud anlagte Opdykningsveje i forsvarlig Stand.

Tann 24. august var málið til 2. viðgerð.

Uppskot neyðarinnar pkt. B og F varð samtykt við 17 atkv. — 0.
Pkt. C, D og E varð samtykt við 16 atkv. — 0.

104. Amtskommunalir vegir. (45).¹⁾

Fígðjarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 8. oktr. soljóðandi neyðarálit:

Nevndin, sum í ár eins og tøy farni áriní hevur haft teir amtskommunalu vegirnar til umhugsan, hevur samla alla umsóknirnar í eltt hjálagt yvir-
lit og tørvur tí ikki at nevna teir særstakliga her, men vísir á nevnda yvir-
lit og loyvir sær, um hvat játtað skal verða til vegabygging til ólavsvøku í 1934,
at framsæta fygjandi

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 81.

Uppskot.

1) Úr eðkonómísk fond veitir tingið sum stuðning $\frac{2}{8}$ av kostnaðarætlanuni til bygging av hesum vegum:

		Metur.	Samlaður stuðningur frá eðkonómísk Fond.
a)	til veg í Hattarvík	350	kr. 1.122,42
b)	- - - Kirkju	345	- 1.067,86
c)	- - - Svinoy	200	- 511,37
d)	- - - —	100	- 375,00
e)	- - - Hvannasund	300	- 804,38
f)	- - - Norðtofti—Norðdepli	300	- 1.012,50
g)	- - - Múli	100	- 253,85
h)	- - - Klakksvík—Ánirnar	800	- 2.635,84
i)	- - - Árnafjørði	100	- 416,63
j)	- - - Haraldsundi	100	- 375,00
k)	- - - Kunoy	230	- 762,45
l)	- - - Trøllanesi	100	- 285,00
m)	- - - Mikladali	200	- 556,50
n)	- - - Húsar—Syðradal	200	- 622,50
o)	- - - Gjógv	200	- 487,50
p)	- - - —	300	- 866,25
q)	- - - Elduvík	200	- 900,00
r)	- - - Oyndafjørð—Hellirnar	300	- 1.125,00
s)	- - - Hellirnar—Oyndafjørð	150	- 415,88
t)	- - - Lervík	400	- 1.137,50
u)	- - - Fuglafjørð	500	- 1.080,88
v)	- - - Rituvík	200	- 618,75
w)	- - - Nes—Aðuvík	100	- 300,00
x)	- - - Nes—Saltangará	600	- 2.250,00
y)	- - - Glivrar—Lambareiði	200	- 720,50
z)	- - - Norðskála	250	- 656,25
aa)	- - - Eiði	500	- 1.148,23
ab)	- - - Tjørnuvík	100	- 253,13
ac)	- - - —	250	- 187,50
ad)	- - - Langasand	150	- 468,75
ae)	- - - Haldórsvík	400	- 1.446,00
af)	- - - Kollafjørð	200	- 642,75
ag)	- - - Hoyvík—Hvítanæs	400	- 1.050,00
ah)	- - - Velbastað	225	- 975,00
ai)	- - - Nólsoy	350	- 806,25
aj)	- - - —	200	- 487,50
ak)	- - - Hestoy	400 (: 1 brúgv)	- 1.027,50
al)	- - - Sandavági	600	- 2.062,50
am)	- - - Miðvági	700	- 1.612,50
an)	- - - Sørvági	1000	- 2.125,00
ao)	- - - Bø	350	- 1.050,00
ap)	- - - Mikinesi	—	- 600,00
aq)	- - - Skopun	200	- 525,00
ar)	- - - Skálavík	600	- 1.800,00
as)	- - - Húsavík	625	- 721,16
at)	- - - Dali	1200	- 1.576,00
au)	- - - Sandi	600	- 1.012,50
	- - - Hvalbæ	500	- 1.203,96
	- - - Frøðbæ	300	- 2.812,50

	Metur.	Samtæður stuðningur frá økonomisk Fond.
av) til veg í Trongisvági	1000	kr. 3.000,00
aw) - — - Hovi	400	- 900,00
ax) - — - Porkeri	100	- 412,50
ay) - — - Vági	400	- 1.200,00
az) - — - Lopra—Økrum	300	- 900,00
aæ) - — - Fámjin—Ørðavík	400	- 1.425,00

2) Nevndin fyrirlær, at henda vegabyggingin strekkir seg yvir 2 ár — til Ólavsvøku 1934 — og at peningurin verður rindaður kommununum ella avskrivaður á teirra millumverandi við antskommunnini í hesi komandi 2 árin, við einari helming í hvørjum av Ólavsvøkuárinum 1932—33 og 1933—34, tó fyrst tá helmingurin ella alt er liðugt og vegurin sýnaður og góðkendur. Eiugin fær meira pening frá økonomisk Fond enn frammanundan er nevnt. Verður vegurin gjørdur styttri, skal studningurin minnkast lutvís.

3) Vegirnir verða bygdur undir vanligum treytum soveel við undirbyggjan og steinseting sum hæðkan.

4) Tingið velur eina trýmannanevnd til at greiða vegmálið inntil Ólavsvøku 1933.

5) Vegnevndin verður biðjin um at reika fyri, at teir vegir, sum gjølla eru nevndir í hjálagda yvirleti og ikki eru útroknaðir, verða útstuðgnir og kostnaðarætlan ásett.

6) Sum cykastudning veitir tingið úr økonomisk Fond 200 kr. til ein veg, sum fyrr er bygdur á Velbastað.

7) Vegnevndin verður biðjin um at ænsa eftir, um tað tørvast, at tann studningur, sum var tilætlaður til vegabygging árin frammanundan, verður endurnýggjaður.

Tann 10. oktober var málið til 2. viðgerð og sama dag til 3. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 17 atkvøðum — 0.

105. Statsstudningur til amtskommunalar vegir. (208).

Málið varð beint í fíggjarnævdina, sum lána 4. október framlegði soljóðandi Betsækning:

I Samlingen 1929 vedtog Lagtinget at andrage hos Regeringen om Støtte til Anlæg af amtskommunale Veje. Samtidig bevilgede Tinget af Økonomisk Fond 18.000 Kr. i 5 Aar som Amtskommunens Støtte til disse Vej-anlæg. — Paa Finansloven for 1930—31 blev det bestemt, at Statskassen i 5 Aar skulde støtte disse amtskommunale Vejanlæg med 18.000 Kr. aarlig i 5 Aar. For at denne Bevilling skulde faa tilstrækkelig Betydning, forhøjede Lagtinget sit Tilskud til 27.000 Kr. aarlig, saaledes at Staten gav $\frac{2}{8}$, Lagtinget $\frac{3}{8}$ og de interesserede Sogne selv $\frac{1}{8}$ til disse Anlæg.

Under den særdeles trykkende økonomiske Krise, som Øernes Erhvervsliv gennemgaar, og som særlig truede i Fjor paa Grund af Fiskepriserens katastrofale Fald, henvendte Lagtinget sig til Regeringen og bad om Tilladelse til at benytte Vejtilskudet for de tre sidste Aar i sidste Vinter for ved Hjælp af dette og et tilsvarende Lagtingstilskud at sætte Vejarbejderne i Gang i stærkere Tempo til Begrænsning af Krisens Følger. Ministeriet gik ind paa, at man anvendte Halvdelen af 3 Aars Tilskud, altsaa 27.000 Kr. i Vinteren 1931—32 og den sidste Halvdel i Vinteren 1932—33 til Afværgelse af Arbejdsløsheden. Denne sidste Halvdel disponerer saa Lagtinget over i indeværende Samling, og Vejarbejdet bliver for største Delen udført i den tilbageværende Del af Finansaaret.

Det vil fra alle Sider erkendes, at man gennem denne Bevilling og de Beløb, Lagtinget samtidig har bevilget, har faaet udvidet det færøske Vejnæt meget betydeligt. At Udvidelsen har været nødvendig, vil enhver, som kender vore Øer blot nogenlunde, være klar over. At Befolkningen samtidig har tjent en Smule om Vinteren, hvor ellers intet lønnende Arbejde kan faas, er ogsaa en Omstændighed, man har Lov til at glæde sig over. Udvalget maa derfor indstændig tilraade Lagtinget at henvende sig til Regeringen med Andragende om Fortsættelse af Bevillingen til disse amtskommunale Veje for endnu et Femaar eller for et Tidsrum, som Regeringen maatte finde passende. Hvis Tilskudet ikke gives mindst for et Femaar, bliver det vanskeligt at planlægge Arbejdet. Under Forudsætning af, at Staten fortsætter med dette Tilskud til de amtskommunale Veje, foreslaar Udvalget, at Økonomisk Fond udreder $\frac{3}{8}$ af den Sum, der udgives til Vejbygningen, og de Kommuner, der faar Tilskudet, maa saa selv udrede $\frac{1}{8}$.

Forholdet bliver saa dette:

Staten	$\frac{2}{8}$
Økonomisk Fond	$\frac{3}{8}$
Vedkommende Sogne	$\frac{1}{8}$

af den Bevilling, der gives til hvert enkelt Anlæg.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der af Statskassen som Tilskud til Bygning af amtskommunale Veje ydes 18.000 Kr. om Aaret i fem Aar, første Gang i Finansaaret 1933—34, imod at 54.000 Kr. aarlig udredes fra færøsk Side.

Tann 8. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

106. Vegir við ríkisstudningi. (44).

Málið var heint í havna- og vegnevndina, sum tann 8. oktober framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Til undertegnede Udvalg er henvist følgende Sager:

- 1) Vejen Lopra—Vaag,
- 2) Vejen Porkere—Hove og
- 3) Vejen Skibenæs—„norð millum Fjarðar.“

Da Sagerne, der tidligere har været behandlet i Lagtinget og forelagt Regeringen, for Tiden ikke kan fremmes som Statsveje, jfr. Justitsministeriets Skrivelse af 7. September 1932, skal Udvalget foreslå, at de nævnte Sager bliver henvist til den Kommission, som Lagtinget har vedtaget at nedsætte til Behandling af den i nævnte Skrivelse anførte finansielle Ordning.

Forslag.

- 1) Sagen henvises til den af Lagtinget nedsatte Kommission til Behandling af den i Justitsministeriets Skrivelse af 7. September 1932 nævnte finansielle Ordning.
- 2) Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 10. oktober var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 18 atkv. — 0.

107. Kæra frá Vestmanna kommunu viðvíkjandi studning til veg: Grønanes—Heljareyga. (102).

Málið varð beint í fíggarnevndina, sum tann 22. september framlegði
söljóðandi **Betænkning**:

I Lagtingssamlingin 1931 blev det vedtaget af Økonomisk Fond at yde et Tilskud til Vejanlæg Grønanes—Heljareyga med $\frac{3}{8}$ af 300 m, anslaaet at koste 6264 Kr. 71 Øra, hvilket er meddelt Forstanderskabet i Skrivelse fra Landsnevndin af 24. Oktober 1931. I Skrivelse af 31. December 1931 har Landsnevndin tilskrevet Forstanderskabet, at det er vedtaget af Økonomisk Fond som Krisehjælp at yde Tilskud med $\frac{3}{8}$ af Anlægssummen for yderligere 200 m af samme Vejstrækning til samme Pris pr. m som bevilget i Samlingen 1931.

Ved Vurdering foretagen af Ingeniørerne Jacobsen og Fischer-Simonsen er førstnævnte 300 m ansat til ialt kun 3200 Kr. eller godt Halvdelen af den i Lagtingssamlingen 1931 anslaaede Anlægssum, hvad Forstanderskabet er misfornøjet over; Landsnevndin har i Skrivelse af 14. Maj d. A. udtalt, at naar der i Lagtingets Vedtagelse i 1931 er angivet en Overslagssum af over 6000 Kr. eller med andre Ord over 20 Kr. pr. m for de paagældende 300 m, mener Ingeniørerne, at der heri er medregnet Udgifterne til en Bro, og denne er ikke udført, ligesom de ekstraordinært af Landsnevndin bevilgede 200 m i samme Skrivelse meddeles at være beregnet til kun at koste 8 Kr. pr. m. Herefter skulde der for samtlige 500 m som Tilskud fra Økonomisk Fond kun tilkomme Forstanderskabet $\frac{3}{8}$ af 4800 Kr. eller ialt kun 1800 Kr. Af førstnævnte Vejstrækning har Forstanderskabet i Løbet af 1931—1932 ladet anlægge ca. 670 m med en samlet Anlægssum af 10.647 Kr. 85 Øre, ligesom Forstanderskabet af oftnævnte Vej har ladet udføre betydelige Vejstrækninger uden noget Tilskud. Den i sin Tid udarbejdede Plan for Vejanlægget: Grønanes—Heljareyga kan for Tiden ikke skaffes til Veje, men hele Anlægssummen for denne Vejstrækning, hvis Længde angives at være 1700 m, anslaaes til 35.500 Kr. Udvalget vil hævde, at Lagtinget maa rette sig efter den af Ingeniørerne foretagne Vurdering af de udførte Vejanlæg ved Afgørelsen af Størrelsen af de Tilskud, som skal ydes af Økonomisk Fond, men mener i det foreliggende Tilfælde — af Hensyn til, at der er udført ret betydeligt Vejarbejde uden Tilskud — at kunne gaa med til at foreslaa, at der som en Undtagelse fra de almindelige Regler og i Henhold til det i førstnævnte Skrivelse fra Landsnevndin anførte ydes Vestmanna Sogns Kommune af Økonomisk Fond for de udførte 500 m plus 170 m af Vejanlægget: Grønanes—Heljareyga et Tilskud, som passende kan ansættes til $\frac{3}{8}$ af 10.000 Kr., hvilket Tilskud Forstanderskabet ogsaa efter derom stedfunden Forhandling har erklæret at være tilfreds med.

Forslag.

Saa snart de i Betænkningen omhandlede sidst anlagte 200 m Vejstrækning: Grønanes—Heljareyga er synet og godkendt, vil der af Økonomisk Lagtingstidindi 1932. 20.

Fond være at yde Vestmanna Sogns Kommune et Tilskud paa $\frac{3}{8}$ af 10.000 Kr. eller ialt 3750 Kr., hvoraf i Forvejen er udbetalt 1200 Kr. Stats-tilskudets Størrelse for bemeldte 200 m vil være $\frac{1}{4}$ af den af Ingeniørerne foretagne Vurdering.

Tann 24. september var máltíð til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 27. september varð uppskot nevndarinnar samþykkt við 16 atkvæðum — 0.

108. Studningur til brýr og lënd- ingar. (46 & 47).¹⁾

Figgjarnevndin framlegði tann 29. september soljóðandi *Botænkning*:

I. Broer.

Bro over Stórá norð á Strönd.

Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune andrager om Tilskud til saadan Bro og oplyser, at der er betydelig Færdsel paa Stedet til og fra den elektriske Station. Ifølge J. M. Poulsens Plan og Overslag bør Broen anlægges som en 7 m Jernbetonbro med 2 m høje Piller og 4 m lange Fløjmure.

Broen anslaaes at koste 1500 Kr., deraf er Materialier og Formandsløn 950 Kr. Udvalget foreslaar, at der bevilges Kommunen til Anlæggets Udførelse $\frac{2}{3}$ af sidstnævnte Beløb. Broen er offentlig og skal vedligeholdes af Kommunen. Bevillingen gives paa iøvrigt sædvanlige Vilkaar. — Afskrift af Plan og Overslag sendes Kommunen med Svaret.

Forslag.

Der bevilges Klaksvig Kommune til en Bro over Stórá norð á Strönd $\frac{2}{3}$ af Materialier og Formandsløn, ialt 570 Kroner.

Broen er offentlig og vedligeholdes af Kommunen. Bevillingen gives iøvrigt paa sædvanlige Vilkaar. Beløbet udbetales af Økonomisk Fond, naar Broen er synet og fundet forsvarlig opført og Regnskab over Udgifterne foreligger.

Afskrift af Plan og Overslag sendes Kommunen med Svaret.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1981, bls. 84.

Bro over Sundselven.

Der foreligger Andragende fra Forstanderskaberne for Kalbak Sogn og Thorshavn udenbys Sogn om Tilskud. Det oplyses i Andragendet, at det drejer sig om Istandsættelsesarbejder, og saadanne skal efter gældende Praksis udføres af Sognene uden Tilskud. Dette maa ogsaa ske i nærværende Tilfælde, medmindre det oplyses, at Kommunerne ikke har været pligtige at holde Broen vedlige. Sagen maa derfor udskydes til næste Aar.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar. Forstanderskaberne underrettes om foranstaaende.

Bro over Løkin i Skaalebotn.

Beboerne ansøger om denne Bro. Ingeniør Jacobsen har undersøgt Stedet og udarbejdet Overslag. Ingeniøren mener, at en 2,5 m Bro er tilstrækkelig bred. Medlemmer af Udvalget mener, at Broen bør bygges 3 m bred. En saadan 3 m bred Bro vil efter Ingeniør Jacobsens Overslag komme til at koste 500 Kr., deraf er Materialier og Formandsløn 250 Kr. Udvalget foreslaar at bevilge $\frac{2}{3}$ heraf med Tillæg af 50 Kr., saafremt Kommunen vil forpligte sig til at holde Broen vedlige. Iøvrigt gælder de sædvanlige Vilkaar.

Forslag.

Til en 3 m Bro over „Løkin“ i Skaalebotn bevilges der 200 Kr. paa Betingelse af, at Kommunalforstanderskabet paa Kommunens Vegne paatager sig at vedligeholde Broen som offentlig og iøvrigt paa sædvanlige Vilkaar.

Afskrift af Overslag og Plan sendes Andragerne med Svaret.

Bro over Kirkjuá i Sørvaag.

Kommunalforstanderskabet ansøger om Tilskud til Bygning af ovennævnte Bro. Ifølge Ingeniør Jacobsens Overslag vil Omkostningerne andrage 1900 Kr. Udvalget foreslaar til Brobygningen at bevilge 900 Kr.

Forslag.

Til en Bro over Kirkjuá i Sørvaag, bygget efter Ingeniør Jacobsens Projekt af 8. September 1932, bevilges Sørvaag Kommune 900 Kr. paa sædvanlige Vilkaar, navnlig ogsaa paa Vilkaar, at Kommunen overlager Vedligeholdelsen af Broen, og at Regnskab over Omkostningerne ved Opløselsen indsendes, naar Arbejdet er udført og ved Syn befundet i Orden.

Bro over Fosáarósa i Vestmannahavn.

Forstanderskabet ansøger om Tilskud til ovennævnte Bro. Den betragtes af Andragerne som et nødvendigt Led i Vejen Grønanes—Heljareyga. Ifølge Ingeniør Jacobsens Plan og Overslag vil Broen koste 7000 Kr. $\frac{3}{5}$ af Materialier og Formandsløn, som der eventuelt kan være Tale om at bevilge, udgør 3550 Kr.

Udvalget foreslaar, at Sagen udsættes til næste Aar, og at der sendes Forstanderskabet en Afskrift af Ingeniørens Plan og Overslag.

Fremdeles foreslaar man at indhente Erklæring fra Amtsingeniøren om, hvorvidt Broen kan undværes ved, at Vejen Grønanes—Heljareyga lægges saaledes, at den tilstedeværende Bro over Fosá kan indgaa som Led i Vej-anlægget, uden at dettes Betydning for Bygdens Trafik væsentlig forringes.

Forslag.

1) Sagen udsættes til næste Aar. Der tilstilles Forstanderskabet en Afskrift af Ingeniør Jacobsens Plan og Overslag.

2) Amtsingeniør Jacobsens Erklæring indhentes om, hvorvidt Broen over Fosáarósa i Vestmannahavn kan undværes ved, at Vejen Grønanes—Heljareyga lægges saaledes, at den tilstedeværende Bro over Fosá kan indgaa som Led i Vej-anlægget, uden at dettes Betydning for Bygdens Trafik væsentlig forringes.

II. Landingsteder.

47X/1932. Udvalget har faaet forelagt en Sag om Anlæg af en Havn ved Hestø. Sagen har været forelagt Regeringen for flere Aar siden. Ifølge Skrivelse fra Justitsministeriet af 7. September d. A. vil et Havneanlæg som det omhandlede ikke kunne gennemføres ved Statstilskud. Da Sagen heller ikke kan fremmes ved Tilskud fra Lagtinget — i hvert Fald ikke for Tiden — maa den udskydes til Behandling sammen med den i Justitsministeriets Skrivelse af 7. September behandlede finansielle Ordning.

Forslag.

Sagen om Havneanlæg i Hestø udskydes til Behandling sammen med Regeringens Finansplan, jfr. sidst Justitsministeriets Skrivelse af 7. September 1932.

47g/1932. Forstanderskabet for Hestø Sogn andrager om Tilskud til Landingstedet sammesteds. Lagtingets Tillidsmand, Amtsingeniør Jacobsen,

har undersøgt Forholdene og udarbejdet Plan og Overslag over Arbejdet ved Forbedring af Landingsstedet. Overslaget lyder paa 2500 Kr., hvoraf Materialier og Formandsløn udgør 1100 Kr.

Forslag.

Til Udbedring af Landingsstedet paa Hestø efter Ingeniør Jacobsens Projekt af 19. August 1932 bevilges Hestø Kommune 1000 Kr. Kommunen maa holde Landingsstedet vedlige. Iøvrigt paa sædvanlige Vilkaar.

47e/1932. Udbedring af Landingsstedet i Myggenæs.

Forstanderskabet indberetter, at det er nødvendigt at udbedre Landingsstedet, og at Udgifterne herved antagelig vil andrage 300 Kr. Arbejdet kan kun udføres om Sommeren i fint Vejr. Udvalget er enige om at bevilge, hvad der medgaar til Materialier indtil 300 Kr. Det er forbundet med uforholdsmæssige Vanskeligheder at sende en Mand til Myggenæs for at undersøge Forholdet og udarbejde Overslag.

Forslag.

Til Udbedring af Landingsstedet i Myggenæs bevilges der indtil 300 Kr. at udbetale, naar der foreligger Attest for, at Arbejdet er forsvarlig udført. Attest fra Kommunen om, at Vedligeholdelsen overtages af denne, maa foreligge. Bevillingen gives iøvrigt paa sædvanlige Vilkaar.

47v/1932. Landingsbro paa Øre.

I Samlingen 1931 bevilgede Tinget til en Landingsbro paa Øre 1590 Kr., bl. a. paa Betingelse af, at A/S. Thorshavns Mælkforsyning & Margarinefabrik bevilgede 500 Kr. til Anlægget. Der foreligger nu en Skrivelse om, at Anlægget ikke kan gennemføres som forudsat i 1931, hvorfor der ansøges om yderligere Tilskud paa 400 Kr. til Arbejdets Færdiggørelse.

Udvalget er enige om at Vejanlægget Øre-Nordskaale bl. a. af Hensyn til Strømmen mellem Østerø og Strømø maa suppleres med Landingsbro baade paa Øre og ved Nordskaale. Der stilles derfor følgende

Forslag.

Den i 1931 givne Bevilling til en Landingsbro ved Øre forhøjes til 2000 Kr. Betingelsen om, at A/S. Thorshavns Mælkforsyning & Margarine-

fabrik skal yde Tilskud, bortfalder. Bevillingen gives paa sædvanlige Vilkaar. Lagtinget forbeholder sig eventuelt at bestemme, om der skal betales Broafgift, dennes Størrelse og hvem den skal tilfalde.

47t/1932. Støtte til Købmand Simonsens Kajanlæg, Saltangeraa.

Købmand Simon Simonsen andrager om Støtte til Udvidelse af ovennævnte Kajanlæg. Hvad der hidtil er udført Anlægget vedrørende er udført af Andrageren for egen Regning. Det er nu Meningen at udvide Anlægget saa meget, at Rutebaadene kan lægge til ved Kajan. I 1927 ansøgte Andrageren om Tilskud til tilsvarende Formaal, men Overslagssummen var den Gang ca. 12.000 Kr. Nu er Priserne paa Materialer og Arbejdslønnen faldet, ligesom Andrageren for egen Regning har udført en Del Udvidelser under Opførelsen af en Fisketørningsanstalt, beliggende ved Kajan. Jens M. Poulsen har undersøgt Forholdene og udarbejdet en Plan for Udvidelsen og et Overslag, der lyder paa 7000 Kr., hvoraf Materialer og Arbejdsløn 3500 Kr. Hvis Andragendet skulde bevilges efter sædvanlige Regler, vilde Tingets Tilskud blive 2100 Kr. Udvalget foreslaar, at Sagen udsættes til næste Aar, og at Andrageren faar Afskrift af Jens M. Poulsens Overslag og dennes Betænkning. Ny Erklæring om, at Kommunen vil holde Anlægget vedlige, maa indsendes til næste Aar sammen med en Udtalelse fra Andrageren om, hvorvidt han vil gennemføre Arbejdet med et offentligt Tilskud paa ca. 2100 Kr. — Denne Betænkning indeholder dog intet Tilsagn om, at saadan Bevilling vil blive givet.

Forslag.

1) Sagen udsættes til næste Aar. Der tilsendes Andrageren en Afskrift af Jens M. Poulsens Plan og Overslag af 7. August 1932 og af nærværende Betæknings Punkt med Forslag.

2) Hvis Andrageren fastholder sit Andragende, maa han næste Aar indsende en ny Erklæring fra vedkommende Forstanderskab om, at Kommunen vil paatage sig Vedligeholdelsen og samtidig en Udtalelse om, at han vil udføre Arbejdet efter Jens M. Poulsens Plan, hvis han faar et Tilskud paa ca. 2100 Kr., men bindende Tilsagn om et saadant Tilskud kan Tinget i Aar ikke give.

161/1932. Landingssted i Borðoyavík, Nordøerne.

Kommunen ansøger om Tilskud. Klaus Rasmussen, Klaksvig, har undersøgt Forholdene og udarbejdet et Overslag, der lyder paa en samlet Sum af 2500 Kr. Plan for Arbejdet er ikke udarbejdet. Materialer og Formandsløn er ikke udsondret af Overslagssummen. Sagen maa udsættes og Tingets Tilidsmand undersøge Stedet og udarbejde Plan for Arbejdet, eventuelt ogsaa Overslag.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar. En af Lagtingets Tillidsmænd undersøger Forholdene og udarbejder Plan for Arbejdet, eventuelt ogsaa Overslag, i den Form, Tinget ønsker det.

47c/1932. Nødlandingsstedet „Skarvatangi“ i Skuø.

I Lagtingssamlingen 1929 bevilgede Tinget 1875 Kr. til Udbedring af ovennævnte Landingssted. Bevillingen er nu forældet. Forstanderskabet synes at staa i den Formening, at Bevillingen er fornyet, og har hos Amtet begæret Beløbet anvist til Udbetaling, skønt Arbejdet ikke er fuldført. Andragendet motiveres med, at Levorønderer af Materialier truer med Retsforfølgning, hvis Varerne ikke betales. Udvalget foreslaar at genbevilde Beløbet, og at bemyndige Amtet til at anvise et passende Forskud.

Forslag.

Bevillingen 1875 Kr. til Nødlandingsstedet Skarvatangi i Skuø fornyes indtil Olajdag 1933. Amtmanden bemyndiges til at anvise Forstanderskabet et passende Forskud, efter at Lagtingets Tillidsmand Jens M. Poulsen har udtalt sig om, hvor meget Arbejde, der er udført, og hvor meget af Materialier, der maatte være i Behold. Forinden Udbetalingen maa der foreligge en Erklæring fra Forstanderskabet om, at Kommunen vil vedligeholde Anlægget.

47 d/1932. Landingsstedet i Dal.

I 1931 bevilgede Lagtinget til Udbedring af Landingsstedet i Dal 990 Kr. Forstanderskabet ansøger nu om, at Bevillingen maa staa ved Magt indtil 1933. Udvalget foreslaar, at Forstanderskabet gøres bekendt med, at Bevillingen — uden at Genbevilling er nødvendig — staar ved Magt indtil Olajdag 1933.

Forslag.

Det tilkendegives Forstanderskabet, at den i 1931 givne Bevilling staar ved Magt i 2 Aar, altsaa til Olajdag 1933.

47 n/1932. Landingsstedet i Mygledal.

Forstanderskabet takker for den givne Bevilling, der har muliggjort, at en forbedret Tilstand er tilvejebragt, som kun Beboerne paa Stedet for-

staar at vurdere. Men nu er Vejen fra Nøsterne og op paa Bakken i saa daarlig Forfatning, at den maa istandsættes.

Jens M. Poulsen har undersøgt Forholdene og afgivet Betænkning. Omkostningerne ved forskellige Arbejder anslaaer han til 1100 Kr., heraf Arbejdsløn 600 Kr.

Til Udbedring af Landingsstedet i Mygledal er i 1930 bevilget 1950 Kr.

Udvalget foreslaar, at der bevilges $\frac{3}{4}$ af 600 Kr. til Komplettering af Landingsstedet i Mygledal.

Forslag.

Til fortsat Udbedring af Landingsstedet i Mygledal bevilges af Økonomisk Fond $\frac{3}{4}$ af 600 Kr. eller 450 Kr., der udbetales vedkommende Forstanderskab, naar det ved Attest fra en af Lagtingets Tillidsmænd godtgøres, at samtlige de i Jens Marius Poulsens Betænkning af 16. August omhandlede Udbedringer af Landingsstedet er udførte. Attest om, at Kommunen vil vedligeholde Mygledal Landingssted og de ved samme udførte Arbejder, maa foreligge. Afskrift af J. M. Poulsens Betænkning sendes Forstanderskabet.

47 b/1932. Lendingin á Runanum i Hvalbæ.

Beboerne af Næs-Kvalbø andrager om Tilskud til Landingsstedets Udbedring. Kommunalforstanderskabet anbefaler Sagen. Ingeniør Jacobsen har undersøgt Stedet og udarbejdet en Plan med Overslag over Udbedringen. Overslaget lyder paa 3400 Kr., Materialier og Formandsløn til Landingsbroen er paa 1200 Kr., og Vejen kalkuleres til 600 Kr. Udvalget foreslaar at bevilge $\frac{3}{4}$ af 1200 Kr. og Halvdelen af, hvad Vejen koster, nemlig 300 Kr., ialt 1200 Kr.

Forslag.

Til Udbedring af Landingsstedet „Ranin“ i Kvalbø bevilges Forstanderskabet i Kvalbø 1200 Kr., naar det godtgøres, at Arbejdet er forsvarlig udført efter Ingeniør Jacobsens Plan af 8. August 1932, hvoraf Afskrift tilstilles Forstanderskabet. Kommunen maa paatage sig Vedligeholdelsen. Bevillingen gives iøvrigt paa sædvanlige Vilkaar.

47 j/1932. Lendingin hjá August Jacobsen, Kalbæk.

Ovennævnte Husmand andrager om Tilskud til sin Landingsplads. Ingeniør Jacobsen har undersøgt Stedet og udarbejdet Plan og Overslag af 10. August 1932. Overslaget lyder paa 300 Kr., hvoraf Materialier 120 Kr.

Forslag.

Saaframt Kalbak Sogns Kommune vil paatage sig Vedligeholdelsen af Landingspladsen, bevilges der August Jacobsen, Kalbak, til Landingspladsens Udbedring et Beløb paa 100 Kr., naar Arbejdet efter Attest er forsvarligt udført. Bevillingen gives iøvrigt paa sædvanlige Vilkaar.

37 f/1932. Landingsstedet i Avevig.

Til Landingsstedet i Avevig blev der i 1930 bevilget 495 Kr., men af forskellige Grunde er de paatænkte Forbedringer ikke udførte; bl. a. mener Beboerne, at det, der for denne Bevilling kan udføres, vil medføre altfor ringe Forbedring af Forholdene. Man ansøger derfor i Aar dels om Genbevilling, dels om en større Bevilling til en mere betydningsfuld Forbedring. Jens M. Poulsen har været paa Stedet og har udarbejdet Plan og Overslag af 16. August 1932, ifølge hvilket de samlede Omkostninger andrager 3000 Kr., hvoraf Materialier og Formandsløn 1600 Kr. Udvalget foreslaar at yde Tilskud i sædvanligt Forhold paa sædvanlige Betingelser.

Forslag.

Til Udbedring af Landingsstedet i Avevig bevilges 3/4 af Materialier og Formandsløn 1200 Kr. paa sædvanlige Betingelser og navnlig saaledes, at Kommunen paatager sig Landingsstedets Vedligeholdelse. Afskrift af Jens M. Poulsens Plan og Overslag sendes Forstanderskabet. Bevillingen af 1930 er hermed bortfaldet.

I 1928 blev der givet Bevilling til en Landingsbro i Lervig, og denne Bevilling er senere fornyet. Der er udført en stor Del af Arbejdet, og det udførte Broanlæg synes vel udført og gør Nytte, men maa føres længere ud i Søen. Arbejdet er nu nærmest standset paa Grund af Kapitalmangel. Der er fremkommet Anmodning om Genbevilling af Beløbet og om Udbetaling af et mindre Forskud, som kan benyttes til Indkøb af Materialier, navnlig Cement. Flere af Udvalgets Medlemmer er bekendt med, at Arbejdet er udført i ikke ringe Omfang. Udvalget stiller Forslag om Genbevilling og om et Forskud paa 500 Kr. til Cementindkøb til fortsat Arbejde.

Forslag.

Den i 1928 givne Bevilling paa 5325 Kr. til Udbedring af Landingsstedet i Lervig genbevilles til Olajdag 1933. Der udbetales Forstanderskabet i Lervig til Indkøb af Materialier til Arbejdets Fortsættelse ud i Søen et Forskud paa 500 Kr.

Joon Peter Joensen, Lervig, andrager om Tilskud til Indretning af en Landingsplads i Lervig. Sagen er undersøgt af Jens M. Poulsen, der har udarbejdet Plan for Arbejdet, men da den attraaede Landingsplads, der bliver temmelig dyr, kun ligger nogle faa Meter fra den Landingsplads, som Kommunen anlægger, anser Tillidsmanden Sagen for vel flot. Der er ikke udarbejdet Overslag. Udvalget stiller ikke Forslag.

Forstanderskabet for Andefjord Sogn andrager om Tilskud til en udført Reparation af Vejen gennem Eldevigslø. Løen benyttes og maa benyttes som Bygdovej paa Strækningen Andefjord Eldevig. Arbejdet har medført en Bekostning paa 200 Kr.

Forslag.

Til Andefjord Forstanderskab bevilges 200 Kr., naar Regnskab foreligger om, at et saadant Beløb er anvendt til Udbedring af Vejen gennem Eldevigslø.

Landingsstedet „Littlagjögvi“ i Eldevig.

Forstanderskabet andrager om Udbedring af Opgangen fra nævnte Landingssted. Der foreligger Plan og Overslag af Ingeniør Jacobsen, dateret 27. August 1932, ifølge hvilket Materialer og Formandsløn anslaaes til 700 Kr. og alle Omkostningerne til 1200 Kr. Udvalget tilraader, at Andragendet bevilges i sædvanligt Omfang.

Forslag.

1) Der bevilges Andefjord Kommune til Udbedring af Opgangen fra Landingsstedet „Littlagjögvi“ i Eldevig $\frac{3}{5}$ af Materialer og Formandsløn eller 420 Kr. Bevillingen gives paa sædvanlige Vilkaar, derunder at Kommunen holder Opgangen vedlige.

2) Afskrift af Ingeniør Jacobsens Plan og Overslag sendes Forstanderskabet.

Landingsstedet ved Sydreduh, Kulso.

Forstanderskabet andrager om Kornyelse af den Bevilling, som blev givet i 1930 og som har en Størrelse af 2205 Kr. Udvalget anbefaler, at dette sker.

Forslag.

Den i 1930 givne Bevilling til Udbedring af Landingsstedet ved Sydredegen genbevilges for 1 Aar til Opløst 1933.

Forstanderskabet i Svins andrager om Tilskud til forskellige Foranstaltninger, bl. a. til en Vej ned mod Landingsstedet, saaledes at Vej og Baadeoptræk kan foregaa paa samme Bane.

Jens M. Poulsen har undersøgt Stedet og udtaler, at Omkostningerne kan ansættes til ca. 7000 Kr., hvoraf Materialier og Formandsløn til 4000 Kr. Hvis Lagtinget i sædvanligt Omfang deltog i denne Bevilling, vilde Tilskudet blive 2400 Kr. Det er uvis, om Sognet kan udføre Arbejdet med denne Bevilling, selv om den gives, og Udvalget tilraader derfor, at Sagen udsættes til næste Aar, og at Forstanderskabet faar en Afskrift af Jens M. Poulsens Udtalelse af 16. August 1932 og et Eksempplar af denne Betænkning.

Forslag.

1) Sagen udsættes til næste Aar.

2) Der tilstilles Forstanderskabet en Afskrift af Jens M. Poulsens Overslag og et Eksempplar af denne Betænkning, paa Grundlag af hvilken Forstanderskabet til næste Aar maa udtale sig om Sagen.

Tilskud til Opgang fra Landingsstedet Kirke, Fuglø.

Forstanderskabet andrager om saadant Tilskud. Jens M. Poulsen anslaaer Omkostningerne til 1600 Kr., deraf Materialier og Formandsløn 800 Kr.

Forslag.

Der bevilges Fuglø Kommune til Udbedring af Opgangen fra Landingsstedet i Kirke paa Fuglø $\frac{1}{5}$ af 800 Kr. eller 480 Kr. paa sædvanlige Vilkaar, herunder at Kommunen forpligter sig til at holde Anlægget forsvarlig vedlig.

Landingsstedet Østvig, Fuglø.

Tinget har i 1927 bevilget 3104 Kr. 25 Øre til Udbedring af nævnte Landingsplads. Overslaget lød paa 8560 Kr. Bevillingen er fornyet i 1931. — Forstanderskabet ansøger nu om, at Kommunen leverer det almindelige Arbejdsmandsarbejde, og Lagtinget bevilger de pengelige Udgifter. Lagtingets

Landsnævnd har under Hensyn til, at Priserne paa Materialier og mulig ogsaa Formandslønnen mulig er faldet siden 1927, korresponderet med den Mand, som har udarbejdet Overslaget, Chr. Jensen, Kvivig, om hvorvidt Overslaget ikke kan nedsættes. Denne fraraader dette. Udvalget fastholder derfor Bevillingens Størrelse. Skulde det vise sig, at Anlægget, naar det er udført, har medført uforholdsmæssige direkte Udgifter for Sognet, vil Tinget til sin Tid, hvis Andragende indkommer, tage Spørgsmaalet under fornyet Overvejelse. Udvalget forudsætter, at Sognet selv antager Mand til at forestaa Arbejdets Udførelse.

Forslag.

Bevillingen 3104 Kr. 25 Ore til Udbedring af Landingsstedet Østvig, Fuglø, staar ved Magt. Idet det forudsættes, at Kommunen som udtalt i Skrivelse af 9. Marts d. A. stiller til Disposition alt Arbejdsmandskab, og at fornøden Sparommelighed udvises, udtaler Tinget, at hvis Kommunens Udgifter til Materialier og Formandsløn skulde blive altfor byrdefulde for Kommunen, vil Tinget, naar begrundet Andragende fremkommer, tage Spørgsmaalet op til ny Behandling.

Landingsstedet paa Trollenæs.

Forstanderskabet ansøger om Tilskud til Udbedringen. Jens M. Poulsen har undersøgt Forholdene og udtaler i Betænkning af 15. August, at Landingsstedet trænger til Udbedring, men det er vanskeligt at sige, hvad der skal gøres, idet der er saa mange Mangler.

Det synes at være nødvendigt, hvis der gives Bevilling, at Tinget finder en Mand til Arbejdets Udførelse, som man kender og kan stole paa. Udvalget foreslaar, at man bevilger 600 Kr. til Materialier og Formandsløn, hvis Jens M. Poulsen kan paatage sig at forestaa Landingsstedets Udbedring. Der findes formentlig kun 3 Husstande paa Trollenæs. Ansøgeren — Forstanderskabet for Mygledal Sogns Kommune — maa, forinden Arbejdet paa-begyndes, afgive Attest for, at Sognet for egen Regning vil vedligeholde, hvad der udføres af Forbedringer ved Landingsstedet.

Forslag.

Under Forudsætning af, at Sognet vil paatage sig Anlæggets Vedligeholdelse, og under Forudsætning af, at Tingets Tillidsmand Jens M. Poulsen vil paatage sig at forestaa Arbejdet, bevilger Tinget 600 Kr. til Materialier og Formandsløn til Udbedring af Landingsstedet paa Trollenæs. Bevillingen gives isøvrigt paa sædvanlige Vilkaar. Afskrift af Jens M. Poulsens Udtalelse og et Eksempplar af Betænkningen tilsendes Forstanderskabet.

Landingsstedet „Innan Glyvur“, Strænder.

Andragende fra Peter Rasmus Poulsen, Innan Glyvur, Strænder, om Tilskud til Udbedring af det af ham benyttede Landingssted „Innan Glyvur“, Strænder. Overslaget er udarbejdet af Amtslingenøren og lyder paa 900 Kr., hvoraf 350 Kr. er Materialier og Formandsløn. Et Flertal gaar med til at bevilge $\frac{3}{5}$ af dette sidste Beløb. Patursson og Niclasen fremsætter ikke Forslag.

Forslag.

Fra Danielsen, J. H. Joensen, Nolsøe, A. Samuelson og Winther:

Der bevilges Peter Rasmus Poulsen, Innan Glyvur, Strænder, $\frac{3}{5}$ af Materialier og Formandsløn ved Udbedring af det i Sagen omhandlede Landingssted eller 270 Kr. paa sædvanlige Betingelser og navnlig, at Landingsstedet bliver offentligt, og at Kommunen gaar ind paa at holde det vedlige.

Landingsstedet i Kunø.

I 1931 har Forstanderskabet, under Henvisning til Lagtingets Vedtagelse i 1930 om Tilskud paa 750 Kr. til Udbedring af Landingsstedet „suður í rætt“ i Kunø, udtalt Ønsket om, at der maa blive udbetalt Kommunen et Forskud, skønt Arbejdet kun delvis er udført. — Lagtinget bevilgede et Forskud paa 375 Kr. I Aar andrager Forstanderskabet om en Forhøjelse af Bevillingen, uden at påvise, af hvilken Grund dette sker udover, at man har til Hensigt at gøre Anlægget større og bedre. — Man anmoder desaaarsag om ny Undersøgelse og Overslag. Sagen vil i Aar ikke kunne føres videre, idet der ikke ses at foreligge Plan og Overslag over et større Anlæg. Sagen maa derfor udsættes til næste Aar. Da Genbevilling er nødvendig, foreslaar man, at dette sker.

Forslag.

Den til Udbedring af Landingsstedet „suður í rætt“ paa Kunø i 1930 givne Bevilling paa 750 Kr. med Fradrag af det i 1931 udbetalte Forskud, til Rest 375 Kr., skal staa ved Magt til Olajdag 1933. — Iøvrigt udsættes Sagen til næste Aar og Plan og Overslag over den paatænkte Udvidelse bør til den Tid fremskaffes.

Ekstratilskud til Landingsstedet i Porkere.

Forstanderskabet andrager om et saadant Ekstratilskud under Henvisning til, at Overslaget lød paa 8000 Kr., medens Bekostningen blev 14850 Kr. Der foreligger ikke Regnskab for Bekostningen. Lagtinget har ydet et Tilskud paa 3000 Kr. Udvalget mener, at saalænge der ikke foreligger Regn-

skab over de anvendte Materialier og Arbejds løn, og over, hvad Kommunen selv har ydet i Form af Pligtarbejde, vil Tinget ikke kunne tage Stilling til Andragendet.

Et foreliggende Andragende om Udvidelse af Landingsbroen, hvis Staten ikke vil bygge en Motorbaadehavn paa Stedet, maa ogsaa udsættes i Aar under Hensyn til de Forhandlinger, der føres om Havnesager og flere Sager.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar. Der tilstilles Forstanderskabet et Eksemplar af Betænkningen.

Andragende fra Rasmus Johansen, Strænder, om Tilskud til Landingssted.

Andrageren fik i Fjor bevilget et Tilskud paa 182 Kr. til Udbedring af Landingsstedet og ansøger nu under Hensyn til en nødvendig og praktisk Udvidelse om Forhøjelse af Bevillingen. Amtsingeniøren har i et nyt Overslag angivet Omkostningerne til 750 Kr. og Materialier og Arbejds løn til 350 Kr. Et Flertal foreslaar at bevilge $\frac{3}{5}$ heraf, medens et Mindretal intet Forslag stiller.

Forslag.

fra et Flertal (Danielsen, J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelson):

Der bevilges Rasmus Johansen, Strænder, paa samme Vilkaar som i Fjor et samlet Beløb paa 210 Kr. til Udbedring af Landingsforholdene ved Gerðastød.

Udbedring af Landingsstedet i Lamhauge.

I 1930 blev der til en mindre omfattende Udbedring af Landingsstedet bevilget 1298 Kr. Beboerne mener imidlertid, at Udbedringen bør udføres mere omfattende, for at Omkostningerne kan blive til fuld Nytte. Jens M. Poulsen har været paa Stedet og udarbejdet Plan og Overslag af 16. August. Efter Overslaget vil de samlede Udgifter andrage 7—8000 Kr., men under god Ledelse og hvis alt gaar godt, vil det maaske kunne udføres billigere. Materialier og Arbejds løn anslaaes til 3000 Kr. Jens M. Poulsen har mundtlig udtalt, at han mener, at Arbejdet kan udføres i 2 Somre, og Udgiften saaledes fordeles paa 2 Regnskabsaar.

Forslag.

Til Udbedring af Landingsstedet i Lamhauge bevilges $\frac{3}{4}$ af Materialier og Formands løn eller 2250 Kr., saafremt Arbejdet udføres efter Jens M.

Poulsens Plan af 16. August 1932. Dermed bortfalder Bevillingen af 1930. Bevillingen gives paa sædvanlige Vilkaar, saaledes navnlig, at Kommunen paatager sig Vedligeholdelsen. Det vil være en Fordel, hvis Jens M. Poulsen kan paatage sig at forestaa Arbejdet. Bevillingen fordeles saavidt muligt paa Oljaaret 1932/33 og Oljaaret 1933/34.

Støtte til Skaalevig og Husevig Kommuner for Vandskade.
(Nr. 80/1932 og 134/1932).

Den 12. og 13. Oktober 1931 var det en saadan Vandflod i Husevig, som er ganske ukendt her. Der paakom saaledes ogsaa Veje og Broer i Kommunen saa betydelig Skade, at det ikke kan henføres under almindeligt Vedligehold. Udbedringen har medført Omkostninger og meget Arbejde. Jens M. Poulsen har besigtiget Skaden i Fjor og det Arbejde, som nu er foretaget til Skadens Udbedring. Paa Grundlag af Tillidsmandens Betænkning fremsættes følgende

Forslag.

- 1) Der bevilges Husevig Sogn i ovennævnte Anledning 250 Kr.
- 2) Der bevilges Skaalevig Sogn i ovennævnte Anledning 500 Kr.

Tann 1. oktober var málið til 2. viðgerð.

Formaðurinn framlegði soljóðandi broytingaruppskot frá Dam o. fl. í nr. 47a: Lending í Porkeri:

Í staðin fyri nevndarálltið verður sett:

Sum eykastudningur til lendingina í Porkeri veitist Porkeris sókn $\frac{3}{4}$ av kr. 6850, ið verður goldið Porkeris sókn ímóti kvittan og roknskapi, ið váttar, at lendingin hefur kostað sókninum kr. 14850.

Peningurinn verður goldin av fíggjarnevndini.

Tann 5. oktober var málið til 3. viðgerð.

Formaðurinn framlegði soljóðandi undirbroytingaruppskot frá Dam o. fl. í nr. 47a: Lending í Porkeri:

Í staðin fyri broytingaruppskotið verður sett:

Sum eykastudningur til lendingina í Porkeri veitist Porkeris sókn $\frac{3}{4}$ av formannsløn og tilfari til bygging av lendingina við frádrátti av teim longu goldnu kr. 3000.

Peningurinn verður goldin úr økonomisk fondi móti kvittan og roknskapi, ið váttar áðurnevnda útreiðslur.

Samaleiðis framlegði formaðurinn soljóðandi Underbroytingarslag frá nevndini til undirbroytingaruppskot frá Dam o. fl.:

„Imellem Ordene „tilfari“ og „til“ i 3. Linje sættes 5000 Kr. 79 Øre“.

Tey ymlsku uppskotini vóru síðani sett undir atkvøðisgreiðslu:

Samtykt við 19 atkv. — 0: Brúgv yvir „Lækin“ í Skálabotni — Lendingibrúgv á Oyri — Lendingastaðið í Dali — Lendingastaðið í Mikladall — Lendingin á Rananum í Hvalbæ — Lendingastaðið í Æðuvík — Umvølan av veg gjøgnum Elduvíkslíð — Lendingin „Líttlagjógv“ í Elduvík — Lendingin við Syðradali, Kallsey — Uppgongd frá lendistaðnum Kirkja, Fugloy — Lendingastaðið „Eystvík“, Fugloy — Lendingastaðið á Trøllanesi.

Samtykt við 18 atkv. — 0: Brúgv yvir Stóra norð á Strond — Lendingin í Hestoy — Neyðlendingin „Skarvatangi“ í Skúvoy — Lendingibrúgv í Lørvík — Veg til lendingina í Svinoy — Lendingastaðið í Kunoy.

Samtykt við 17 atkv. — 0: Brúgv yvir Kirkjuá í Sørvági — Umvølan av lendingini í Mikinesi — Lendingastað í Borðoyavík, Norðuroyar — Umvølan av lendingini í Lamba — Studning til Skálavíkar og Húsavíkar kommunir fyri vatnskaða — Havn í Hestoy.

Samtykt við 16 atkv. — 0: Lendingin „Innan Glyvur“, Strendur — Studning til keypmann S. Simonsens kaðanløg í Saltangará.

Samtykt við 15 atkv. — 0: Brúgv yvir Fossáarósa í Vestmanna — Lendingin hjá August Jacobsen, Kalbak.

Samtykt við 14 atkv. — 0: Brúgv yvir Sundsáanna.

Samtykt við 13 atkv. — 1: Lendingastað á Strondum (Rasmus Johansen).

Epkastudning til lendingastaðið í Porkeri:

Dam tók sítt broytingaruppskotið av 1. oktober aftur.

Undirbroytingaruppskotið frá nevndini fall, bert 8 atkv. — 0.

Broytingaruppskotið frá Dam o. fl. fall, bert 4 atkv. — 0.

Uppskotið nevndarinnar varð samtykt við 15 atkv. — 0.

IX. Havnir o. a.

109. Frágreiðing um havnir. (49).¹⁾

Málið varð beint í havna- og vegnevndina, sum tann 18. september framlegði soljóðandi Utlvalgsbetræknun:

Utlvalget har faaet tilsendt fólgende Indberetninger angaaende Vedligeholdelse af Havne:

I. Suderø Syssel.

Havneudvalget i Tveraa indberetter, at der er opført et Beløb af 5000 Kr. paa Overslaget over Indtægter og Udgifter ved Traugisvaag Havn i 1932, hvoraf Størstedelen vil blive anvendt til Løftning af Stensætningen paa Havnepladsen samt Paafyldning af Sand.

Amtsingeniøren indberetter, at den i hans Beretning forrige Aar omtalte Mangel ved Vandlisterne ikke er afhjulpet, men mener nu, at denne ikke behøver at udføres, da Nyttén deraf er meget tvivlsom. Angaaende Synkning af Brolægningen da er denne endnu ikke afhjulpet, men tænkes afhjulpet i indeværende Aar. Iøvrigt har Amtsingeniøren intet at bemærke. Synet er foretaget 18. Juni 1932.

Forslag.

Forstanderskabet for Frodebo Sogns Kommune vil have at afhjælpe den paapegede Mangel inden Olajdag 1933, dog saaledes, at Paasættelse af Vandlister maa anses for overflødig.

II. Vaag Havn.

Amtsingeniøren har under 18. Juni d. A. foretaget Eftersyn af Havnen og ikke fundet noget særligt at bemærke.

III. Sandø Syssel.

Amtsingeniøren indberetter ved Skrivelse af 18. Juni d. A. angaaende Havneanlægget i Skopen, at Indsejlingsfyret bør males. Gangbroen mellem de

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 101.
Løgtingstíðindi 1932. 22.

2 nederste Bassiner er meget fjedrende. Den har været afstivet med 2 Trækstænger, udspændt under Broens 2 Dragere, men de er for Tiden i Stykker. Disse Mangler maa snarest afhjælpes. Endvidere er Plagstangen stadig knækket.

Synet er foretaget den 13. Juni d. A.

Forslag.

Amtmanden anmodes om at pålægge Forstanderskabet snarest at foretage de nødvendige Reparationer.

IV. Vaage Syssel.

Sysselmanden indberetter ved Skrivelse af 26. Juli d. A., at Dækmolen i Midvaag og Pieranlægget i Sørvaag saa vidt kan ses er i god Stand.

Amtsingeniøren har under 13. Juni d. A. foretaget Eftersyn af Anlægs-molen i Sørvaag og ikke fundet noget at bemærke. Endvidere har Amtsingeniøren samme Dag foretaget Eftersyn af Dækmolen i Midvaag og udtaler, at den i forrige Rapport omtalte Synkning af Stenkastningen langs Molens Inderside og af Forkastningen ved Enden af Molen er afhjulpet ved ny Stenkastning. — Angreb af Pælekrebs er stadig fremadskridende, uden at det dog endnu kan siges at frembyde nogen Fare for Anlægsbroens Soliditet. Selve Rolværkspælene er beslaaede med Jernplader, saa det nærmest er de vandret liggende Ankre og disses Støttepæle, der er udsat for Angreb.

Den uden for Molens Yderende anbragte Fortøjningspæl er forsvundet i Vinter under et Uvejr. Den menes ikke at have været til nogen Nytte, hvorfor den formentlig kan undværes. Der er ingen Pælerestor i Bunden, hvor den har staaet, som kunde være til Gæde for Sejladsen.

Ingeniøren har iøvrigt intet at bemærke.

V. Strome Syssel.

Amtsingeniøren indberetter i Skrivelse af 13. Juni d. A. angaaende Dækmolen i Kvivig, at de i Rapporten fra forrige Aar omtalte 10 m af nederste Vandlist endnu mangler. Han mener dog, at Vandlisten antagelig ikke behøver at anbringes igen, da den næppe er til megen Nytte.

Den i forrige Rapport omtalte Ansamling af Grus er ikke væsentlig forøget og generer endnu ikke Brugen af Havnen. Amtsingeniøren har iøvrigt intet at bemærke.

Synet er foretaget den 19. April d. A.

Taan 15. september var mátið til 2. viðgerð. Uppskot nevdarinnar
pkt. I Suðuroya sýsla varð samtykt við 18 atkv. — 0.

III Sandoya — — — — 12 — — 0.

110. Havnir við ríkisstudningi. (50).¹⁾

Málið varð beint í havna- og vegnevndina, sum tann 8. október framlegði soljóðandi **Udvalgsbætur**:

Til undertegnede Udvalg er henvist følgende Sager om Havneanlæg med Statstilskud:

- 1) Havn i Klaksvig,
- 2) — - Vestmannahavn,
- 3) — - Høve,
- 4) — - Sand og
- 5) — - Haldersvig.

Disse Sager har været til Bekandling i Lagtinget i flere tidligere Samlinger og har ogsaa været forelagt Regeringen.

Ifølge Justitsministeriets Skrivelse af 7. September d. A. vil kun Anlæggene i Klaksvig og Vestmannahavn kunne gennemføres med Statstilskud, medens der til Anlæggene i Høve, Sand og Haldersvig ikke kan gives Statstilskud.

Da Lagtinget imidlertid har vedtaget at nedsætte en Kommission til Behandling af den i Justitsministeriets Skrivelse af 7. September d. A. ommeldte finansielle Ordning, skal man foreslaa, at ovennævnte Sager bliver henvist til samme Kommission.

Forslag.

- 1) Sagerne henvises til Behandling i den i Anledning af Justitsministeriets Skrivelse af 7. September d. A. nedsatte Kommission.
- 2) Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 10. október var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevdarinnar varð samtykt við 15 atkvæðum — 0.

¹⁾ Sbr. Lögtingstíðindi 1981, bls. 99.

111. Miðvág havn. (199).

Málið varð beint í havna- og vegnevndina, sum tann 27. september framlegði soljóðandi Údvalgsbætur:

Tinget har fætt tilsendt Skrivelse af 26. Juli d. A. fra Forstanderskabet for Miðvág Sogns Kommune angaaende Havneafgift for Skibe, der anløber Sandevág uden at erlægge Havneafgift, og at Sandevág burde holde samme Takster for Havneafgift som Miðvág og derved skaffe flere Indtægter til Havnen i Miðvág. Forstanderskabet anfører i Skrivelsen, at Skibe benytte sig af at anløbe Sandevág i Stedet for Miðvág for Inklæring for derved at blive fritaget for at betale Havneafgift.

Endvidere anføres, at ifølge Havnereglement for Miðvág kan der ikke opkræves Afgift for Indførelse af Saltfisk, men kun for Udførsel af Klipfisk, og at Skibe fra Sandevág ofte oplægger deres Saltfisk i Miðvág for Virkning til Klipfisk, men som udføres fra Sandevág Havn, idet Fisken bliver transporteret med Motorbaad ombord i Damper paa Sandevág Havn og saaledes undgaar at erlægge Havneafgift til Miðvág.

Det Forhold, at der ikke erlægges Havneafgift i Sandevág, medfører, at Miðvág Havns Indtægter reduceres ganske betydeligt.

Endvidere anføres det, at Sandevág har Ret til at benytte Havnen i Miðvág til Losning og Ladning, naar Vejrforholdene er ugunstige i Sandevág, ligesom Sandevág benytter Miðvág Havn til Fortøjning af Baade. Afgiften af Baadfisk - 2 $\frac{1}{10}$ af Værdien -- som erlægges af Miðvág til Havnen, er Sandevág fritaget for, tiltrods for, at Sandevág driver Fiskeri fra Miðvág Havn.

Amtmanden har i en Sagen vedlagt Skrivelse udtalt, at Miðvág Havn har Vanskeligheder ved at klare sine Forpligtelser, og at Amtsrepartitionsfonden har til og med 11. Juni 1931 maattet udrede ialt 28.684 Kr. 58 Øre og maa antagelig vedblivende indtil videre yde ca. 6000 Kr. aarlig til delvis Dækning af de Havnen til Statskassen paahvilende Terminsbydelser.

Med Forstanderskabets Skrivelse følger Andragende fra Motorbaadejere i Miðvág om Nedsættelse af Motorbaadeafgiften, som er 155 Kr. aarlig pr. Baad.

Det oplyses, at Baadenes Indtægter ikke rækker til Vedligeholdelsen, og at de er nødsagede til at skille sig af med Baadene, ifald disse Afgifter ikke bliver nedsat ganske betydeligt.

Forstanderskabet erkender Rigtigheden af Motorbaadejernes Fremstilling af Forholdene, og at Baadsparterne ikke er større end, hvad der maa betales i Afgift. Forstanderskabet kan dog ikke -- som Forholdene nu er, hvor der maa skaffes yderligere Indtægter til Dækning af Havnens Udgifter -- foretage noget med Hensyn til Nedsættelse af disse Afgifter.

Sagen om Anerkendelse af Sandevág som Klareringshavn har været til Behandling i Tinget (se Lagtingstidende 1928, Side 103 og 1929, Side 158—160). Tinget har allerede dengang haft Opmærksomheden henvendt paa den Omstændighed, at Optagelse af Sandevág som Klareringshavn eventuelt maatte antages at berøve Miðvág Havn nogen Indtægt.

Udvalget skal indrømme, at Miðvág Havn har store Vanskeligheder ved at klare sine Forpligtelser til Forrentning og Afdrag paa Gæld, og Tinget har sin største Interesse i, at Havnen faar mest mulige Indtægter. Man ser sig imidlertid ikke i Stand til at tage fast Stilling til Sagen i Aar. Der

foreligger ingen Oplysninger om, hvor omtrentlig stort Pengebeløb Midvaag Havn gaar tabt af under de uuværende Forhold, ligesom en Udtalelse i Sagen er nødvendig fra Forstanderskabet for Sandevaag Sogns Kommune.

Den Omstændighed, at Sandevaag oplægger Saltfiscen i Midvaag til Tilvirkning til Klipfisk og udfører den tilvirkede Fisk over Sandevaag Havn for derved at fritages for at erlægge Havneafgift til Midvaag, maa formentlig være i Strid med Havnereglementet. En Ordning maa kunne opnaas, hvorved der maa erlægges Havneafgift til Midvaag Havn af al Fisk, der tilvirknes i Midvaag med Eksport for Øje.

Udvalget skal henstille til Forstanderskabet til næste Aar at fremkomme med Oplysning om, hvor stort Beløb det hele kan dreje sig om, samt foranledige, at der kommer en Forhandling i Stand med Forstanderskabet for Sandevaag Sogns Kommune angaaende Forholdene og særlig angaaende Udførsel af Klipfisk, saaledes at begge Forstanderskaberne kan fremkomme med en Fremstilling af Sagen, eventuelt med en mellem Forstanderskaberne oprettet Overenskomst.

Med Hensyn til Ansøgningen fra Motorbaadejerne maa Udvalget beklage den forholdsvis store Afgift for Fortøjning, nemlig 155 Kr. aarlig pr. Baad. Paa nærværende Tidspunkt mener man dog ikke at kunne anbefale en Ændring, men skal anbefale, at Sagen atter optages til Behandling næste Aar med Oplysning om, hvor mange Baade og hvor mange Fortøjninger der findes i Midvaag Havn. Endvidere om Havnen eller Motorbaadejerne selv ejer Fortøjningerne m. m.

Udvalget maa herefter foreslaa, at Sagen udsættes til næste Aar, og at Forstanderskabet tilvejebringer en Forhandling med Sandevaag Forstanderskab om Sagen. Det maa oplyses, hvor stort Beløb det drejer sig om vedrørende Havneafgiften og om Motorbaadsindtægterne og Udgifterne vedrørende Fortøjningerne.

Foreslag.

1) Sagen udsættes til næste Aar.

2) Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune anmodes om til næste Aar at fremkomme med yderligere Oplysninger, som anført i Betænkningen, og om muligt oprette en Overenskomst med Forstanderskabet for Sandevaag Sogns Kommune.

Tann 29. september var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevðarinnar varð samtykt við 17 atkv. — 0.

112. Broytan av havnareglugerð fyri Vestmanna. (73).

Málið varð beint í kommunalu nevndina, sum tann 19. september framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Under nærværende Sag andrager Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune om at faa Vinterfortøjningshavnen i Vestmanhavn udvidet til en Linie mellem Grønanes—Fiskineskullu.

I Sagen foreligger der Erklæringer fra Vandbygningskontoret, Chefen for Fiskeriinspektionen ved Færøerne, Sysselmanden for Strømø Sysse samt Forstanderskabet for Kvivig Sogns Kommune.

Da disse Erklæringer for en Del gaar imod det fremsatte Ønske, har Udvalget ført Forhandling med Formanden for Vestmanhavn Sogns Kommune, J. Guttesen, og Forstanderskabsmedlem H. Nolsøe. Disse foreslog Udvalget ved et den 14. ds. afholdt Møde at udsætte Sagen til næste Aar saaledes, at der kan gives de interesserede Forstanderskaber, nemlig Forstanderskaberne for Vestmanhavn og Kvivig Sognes Kommuner, Lejlighed til ved indbyrdes Forhandling at fremsætte et fælles Forslag til Ændring i Havne-reglementet.

Som Følge heraf skal Udvalget tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

1) Sagen tilstilles Forstanderskaberne for Vestmanhavn og Kvivig Sognes Kommuner med Henstilling om at fremkomme med et fælles Forslag til Ændring i Havnereglementet for Vestmanhavn.

2) Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 23. september var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 14 atkv. — 0.

113. Broytan av havnareglugerð fyri Sørvág. (74).

Málið varð beint í kommunalu nevndina, sum tann 20. august framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Til Tinget er indsendt Andragende fra Forstanderskabet for Sørvaag Sogns Kommune om Forhøjelse af Havneafgiften fra 5 Øre til 10 Øre for de Fartøjer, der indkommer i Havnen, og fra 3 Øre til 6 Øre pr. Reg. Tons netto for de Skibe, der lossere eller lader paa Reden.

Udvalget, som behandler Sagen, finder det rimeligt, særlig i Betragtning af, at Sørvaag Kommune har Betalings-Forpligtelser med Hensyn til Pieranlægget, at der foretages Forhøjelser af Havneafgifterne og skal foreslaa Tinget til Vedtagelse følgende

Forslag.

Sørvaag Havneeglement § 2, 1ste Stykke, ændres:

5 Øre for hver Netto Registerton til 10 Øre og 3 Øre for hver Netto Registerton til 6 Øre.

Tann 31. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 2. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

114. Standardreglugerð fyri havnir. (120).

Málið varð beint í havna- og vegnevndina, sum tann 14. september framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Til Tinget er gennem Amtet indsendt Forslag fra Ministeriet for offentlige Arbejder angaaende Indførelse af Standardreglement for Overholdelse af Orden m. v. i færøske Havne. Sagen er vedlagt Erklæringer fra Forstanderskaberne for Fuglefjord, Kvalvig, Klaksvig, Midvaag, Sørvaag, Frodebo, Vaag, Kvivig, Skopen, Vestmanhavn og Sandevaag Sognes Kommuner.

Amtet har forelagt Sagen for Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor paa Færøerne til Erklæring.

Ingeniørkontoret har ved Skrivelse af 12. Juli d. A. tilbagesendt Sagen tilligemed udarbejdet Forslag til Reglement for Ordens Overholdelse i følgende Havne:

1. Havnen i Thorshavn,
2. — - Trangisvaag,
3. — - Vaag.

Vedrørende Havnen i Vaag har Ingeniørkontoret i Skrivelse af 19. August d. A. foreslaaet, at der i Forslaget foretages følgende Ændringer:

Under „Regler for Sejlads“ ændres 3. Stk.: „Indenfor en Linie . . . er forbeholdt fremmede Fartøjer“ saaledes, at det faar følgende Ordlyd:

„Inden for en Linie tværs over Fjorden fra „Naversten“ til „Tormansaa“ er det tilladt at oplægge Skibe og Fartøjer uden at disse behøver at afgive de reglementerede Lys- og Lydsignaler; Tilladelsen gælder dog ikke for det ovennævnte Omraade, der er forbeholdt fremmede Fartøjer samt for en mindst 120 m bred Sejlrende i (den røde) Indsejlings-Fyrlinie ind til dette Omraade.“

Iøvrigt udtaler Ingeniøren i samme Skrivelse, at det var ønskeligt, at samtlige for de færøske Havne gældende Ordensreglementer efterhaanden bliver omarbejdet i Overensstemmelse med Standardreglementet paa Grundlag af det af Kontoret udarbejdede Forslag.

Udvalget vil fremhæve Betydningen af disse Ordensreglementer og tiltræder de udarbejdede Forslag.

Det var ønskeligt, om de for samtlige færøske Havne gældende Ordensreglementer efterhaanden blev omarbejdede i Overensstemmelse med Forslaget.

Udvalget skal foreslaa Tinget følgende

Forslag.

1. Lagtinget godkender Forslag til Reglement for Ordens Overholdelse i følgende Havne:

1. Havnen i Thorshavn,
2. — - Trangisvaag,
3. — - Vaag.

2. De færøske Kommuner bemyndiges til, naar de maatte ønske det, at ansøge Ministeriet om Godkendelse af, at Standardreglement indføres i vedkommende Havn, uden at Sagen forelægges Lagtinget.

3. Lagtinget foranlediger trykt et passende Antal Standardreglementer i Overensstemmelse med Forslaget.

Tann 19. september var málið til 2. viðgerð og tann 22. september til 3. viðgerð. Uppskot nevndarinnar pkt. 1 varð samtykt við 13 atkv. — 0, meðan pkt. 2 og 3 fall burtur, tí bert 8 og 3 atkv. voru fyrri, eingin móti.

115. Vørugjald fyri klippfisk. (81).⁹

Ymsamálannevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 24. august soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Sagen omhandler Havneafgift for Saltfisk, som undertiden oplosses i Midvaag og tilvirkes til Klippfisk, hvorefter denne forsendes til Tveraa og derfra eksporteres til Udlandet.

Ved Sagens Behandling i Tinget f. A. fremgaar ifølge Udvalgsbetænkning af 15. oktober 1931, at Tinget har vedtaget følgende Forslag:

„Tinget indstiller, at Afgiften for Klippfisk i det i Betænkningen omhandlede Tilfælde og lignende Tilfælde nedsættes til det halve af det ved Reglementet fastsatte Beløb“.

Af Korrespondancen vedrørende Sagen fremgaar, at Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune ikke foreløbig ønsker at tiltræde Tingets Forslag.

Ministeriet for offentlige Arbejder har ved Skrivelse af 2. Januar d. A. tilbagesendt Sagen til Amtet med Anmodning om at forelægge Sagen paany for Tinget.

Fra Vandbygningsdirektøren foreligger Ekrielse af 9. December f. A., hvori der gives Tilslutning til Tingets Udvalgsbetænkning med Hensyn til det foreliggende Tilfælde mellem Midvaag Sogns Kommune og Frodebø Sogns Kommune, og henstiller, at Ændringen formentlig bør indføres i hver af de tvende Havnes Havne- og Brotakster under II. A. 3.

Udvalget mener, at det heromhandlede Tilfælde mellem 2 Havne oftere kan komme til at indtræffe og da, som anført i Betænkningen af 15. Oktober f. A., de offentlige Udgifter, der paaligger Fiskeriet, bør nedsættes saa meget som muligt, skal man foreslaa Tinget at fastholde Forslaget af 15. Oktober 1931 og for det foreliggende Tilfælde stille følgende

Forslag.

- A. I Reglementet for Midvaag Havne- og Brotakster II. A. 3. indsættes:
„For Saltfisk, der oplosses i Midvaag og tilvirkes til Klippfisk og derefter udføres til Trangisvaag for videre Eksport, betales kun halv Vareafgift for Udgaende.“
- B. I Reglementet for Trangisvaag Havne- og Brotakster II. A. 3. indsættes:
„For Klippfisk, der tilvirkes i Midvaag og indføres til Trangisvaag for videre Eksport, betales kun halv Vareafgift.“

Tann 27. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 30. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

⁹) Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 46.

116. Ábyrgdin fyri havnalánum. (119).

Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum tann 12. september framlegði
sofjóðandi Betækning:

Færø Amt har í Skrivelser af 27. Juli og 30. August 1932 — J. No. 185 — oplyst, at nedennævnte Kommuner ikke har betalt skyldige Ydelser til Statskassen for de af Amtskommunen garanterede Laan for en Femtedel af Omkostningerne ved Havneanlæg:

1) Skopen Sogns Kommune:

pr. $\frac{11}{12}$ 1931 og $\frac{11}{6}$ 1932: $2 \times 4.376,80$ Kr. 8.753,60

2) Midvaag Sogns Kommune:

pr. $\frac{11}{12}$ 1931 og $\frac{11}{6}$ 1932:

$2 \times 4.802,03$ Kr. 9.604,06

Afdrag $\frac{4}{1}$ 1932 Kr. 500,00

— $\frac{25}{1}$ — — 1000,00

— $\frac{8}{2}$ — — 1000,00

— 2.500,00 — 7.104,06

3) Kvivig Sogns Kommune:

pr. $\frac{11}{12}$ 1931 og $\frac{11}{6}$ 1932: $2 \times 553,89$ — 1.107,78

4) Vaag Sogns Kommune:

pr. $\frac{11}{6}$ 1932 — 3.927,65

5) Sørvag Sogns Kommune:

pr. $\frac{11}{6}$ 1932 — 319,50

Ialt ... Kr. 21.212,59

Endvidere oplyses, at Skopen og Midvaag Sognes Kommuners samlede Gæld til Amtskommunen for Ydelser for Havnelaan, inkl. de pr. $\frac{11}{6}$ 1931 forfaldne og af Amtskommunen i November 1931 udbetalte Ydelser, udgør henholdsvis 33.053 Kr. 84 Øre og 28.684 Kr. 58 Øre, for hvilke Beløb der er udstedt Obligationer, som beror hos Amtet, og at Grunden til, at Vaag Sogns Kommune ikke har betalt Ydelserne pr. $\frac{11}{6}$ 1932, vistnok maa søges i, at der i alt for stort Omfang er undladt at inkassere Restancer. Endelig oplyser Amtet, at under Hensyn til Amtsrepartitionsfondens mindre gode økonomiske Forhold og til, at der paa de seneste Budgetter ikke ses at være regnet med nogen Ydelser i dette Øjemed til Statskassen, er der ikke anvist Dækning for Ydelserne fra December 1931, ligesom det henstilles, at der paa Budgettet for 1933 beregnes de fornødne Midler til Dækning af ca. 17.000 Kr. af førnævnte 21.212 Kr. 59 Øre, og at der regnes med ca. 23.000 Kr. yderligere til Terminerne 11. December 1932, 11. Juni 1933 og 11. December 1933. Udvalget maa udtale det beklagelige i, at de forskellige Havne ikke er i

Stand til at opfylde de dem paahvilende Forpligtelser med Hensyn til Afbetalingen af Havnelaanene.

I Sagen foreligger der endvidere Skrivelse fra Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune af 9. Juli 1932, hvori paapeges forskellige Forhold vedrørende Sandevaag Havns Skade for Indtægterne til Midvaag Havn, samt et Andragende af 17. Februar 1932 fra Motorbaadsejere i Midvaag og Sandevaag om, at Havneafgiften for de i Midvaag fortøjede Motorbaade maa blive nedsat; disse to Forhold maa siges at henhøre under Lagtingets Havneudvalg og bør derfor henvises til Behandling i dette Udvalg.

Forslag.

- 1) Amtet bemyndiges til af Amtsrepartitionsfonden at betale de Ydelser, som de respektive Kommuner ikke selv maatte være i Stand til at betale for de af Amtskommunen garanterede Havnelaan, dog at der gøres det yderste for at faa Kommunerne til selv at betale Ydelserne. For de i hvert enkelt Tilfælde af Amtsrepartitionsfonden saaledes udlagte Beløb paases det, at der udstedes rentefri Gældsbeviser paa samme Maade som hidtil.
- 2) Ved Fastlæggelsen af Amtsrepartitionsfonden Budget for 1933 regnes der med, at der for de af Amtskommunen garanterede Havnelaan vil være at betale for Tidsrummet 11/12 1931 — 11/12 1933, eller ialt for 4 Terminer, et Beløb paa ca. 40.000 Kr.
- 3) Skrivelse fra Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune af 9. Juli 1932 om Sandevaag Havns Skade for Indtægterne til Midvaag Havn og Andragende af 17. Februar 1932 fra Motorbaadsejere i Midvaag og Sandevaag om Nedsættelse af Havneafgiften for de i Midvaag fortøjede Motorbaade henvises til Behandling i Lagtingets Havneudvalg.

Tann 14. september var málið til 2. viðgerð og tann 20. september til 3. viðgerð. Uppskot nevndarinnar pkt. 1 og 2 varð samtykt við 17 atkv. — 0 og pkt. 3 við 13 atkv. — 0.

117. Samtykt til leigukontrakt viðvíkj. Vág havn. (51).

Málið varð beint í kommunalu nevndina, sum tann 2. sept. framlegði soljóðandi Udvalgshetænking:

Ved Skrivelse af 28. September 1931 har Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune andraget om Approbation paa en mellem Kommunen og Købmand J. A. Hjelm, Vaag, oprettet Lejekontrakt, hvorefter Kommunen udlejer til Købmand Hjelm et Grundstykke og Udenomsstykke af Vaag Havns Grundareal ved Havnen sstds., hvilket Areal skal anvendes til Byggegrund for et Pakhus.

Det fremgaar af Lejekontrakten, at Arealet, hvis Størrelse ikke er anført, agtes udlejet for et Tidsrum af 50 Aar for en aarlig Leje af 33 Øre pr. m², og skal i dette Tidsrum være uopsigeligt fra Kommunens Side.

Ved Lejemaalets Udløb skal Lejeren kunne kræve Lejemaalet forlænget efter de til den Tid gældende Regler for Udleje af Havnens Arealer.

I Kontraktens § 6 er bestemt, at „i Forholdet til tredje Mand, da kan Rettigheder og Forpligtelser denne Kontrakt vedrørende overføres til ham uden Kommunens Samtykke.“

For at Udvalget kan danne sig et Skøn over, paa hvilket Vilkaar andre færøske Havne udlejer lignende Arealer, har man henvendt sig til Tveraa Havnevæsen og Thorshavn Havnevæsen og faaet følgende oplyst:

1) Tveraa Havnevæsen har 1 Oktober 1928 udlejet et Areal af Havnens Omraade til Andelsselskabet „Ísvirki“. Paa dette Areal, der hvad Beliggenhed angaar, svarer til det i Andragendet omhandlede, er „Ísvirki"s Bygning opført. Arealet blev under Hensyn til, at der dér skulde opføres et Fryse- og Køleanlæg, der var det første i sin Slags paa Færøerne, udlejet paa en særlig Maade. Pladslejen for Arealer, beliggende som det til „Ísvirki" udlejede, udgør for Tiden 0,5 Øre pr. Døgn pr. m².

2) Thorshavn Havnevæsen har allerede udlejet en Del af Havnens Arealer til Byggegrunde for Pakhuse efter følgende for Tiden gældende Takster.

Arealer i 1. Række	4 Kr. pr. m ² pr. Aar,
— i 2. —	3 — — — — og
— i 3. —	2 — — — — —

Ifølge de for Thorshavn Havn oprettede Lejekontrakter er Lejemaalet uopsigeligt i 25 Aar, naar Lejeren betaler Pladsleje efter de til enhver Tid gældende Takster, der i Almindelighed fastsættes for femtenaarige Perioder. Den første Periode udløber den 1. Januar 1945. Ved Lejemaalets Ophør har Havnevæsenet Ret til at overtage de paa Pladsen opførte Bygninger til halv Vurderingssum. Vurderingen foretages af 3 af Retten nævndte uvildige Mænd. Dog skal Lejeren have Forlejeret til Arealet yderligere i 10 Aar efter Lejemaalets Ophør for den til enhver Tid gældende Pladsleje, for saa vidt Havnebestyrelsen ikke ønsker at overtage Bygningerne til eget Brug.

Efter det saaledes oplyste mener Udvalget ikke at kunne anbefale Lagtinget at meddele Approbation paa Kontrakten i den Form, den nu fore-

ligger i, særlig naar man maa gaa ud fra, at der i Fremtiden kan blive Tale om Udleje af andre lignende Arealer af Havnens Omraade. Udvalget skal derfor tilraade, at Kommunen faar Sagen til fornyet Overvejelse med Henstilling om at lade oprette en Lejekontrakt, indeholdende lignende Bestemmelser som de af Thorshavn Havnevæsen anvendte med tilbørlig Hensyntagen til den Pladsleje, der gælder i Tveraa og Thorshavn.

Forslag.

- 1) Der svares Andragerne, at Lagtinget ikke kan meddele Approbation paa den mellem Andragerne og Købmand J. A. Hjelm oprettede Lejekontrakt i den foreliggende Form.
- 2) Det henstilles til Andragerne at lade oprette en ny Lejekontrakt med lignende Indhold som de af Thorshavns Havnevæsen anvendte med behørig Hensyntagen til den i Thorshavn og Tveraa gældende Pladsleje.
- 3) Sagen vil derefter paany være at forelægge Lagtinget til Approbation.
- 4) Andragerne faar tilstillet en Afskrift af nærværende Betænkning, bilagt Afskrift af de blandt Bilagene værende Udkast til Lejekontrakt for Thorshavn Havn med tilhørende „almindelige Betingelser.“

Tann 6. sept. var málið til 2. viðg. Uppskot nevdariinnar varð samtykt við 13 atkv. — 0.

X. Ymisk lógmál.

118. Moratorielóg o. a. (121 a-c).

Málið varð tann 6. august beint í eina 5-mannanefnd (sí bls. 8). Nevndin framlegði tann 24. september **Udvalgsbæturknir** (sí skjal Nr. 8, 9 og 10). Tann 27. september var málið til 2. viðgerð.

121 a: Moratorielóg.

§§ 1, 2, 3 og 5 sum broyttar í nevndarálitinum vóru samtyktar við 17 atkv. — 0	
§§ 4 og 7 sum broyttar í nevndarálitinum vóru samtyktar við 16 „ — 0	
§ 6 óbroytt varð samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.	
§§ 8—16 sum broyttar í nevndarálitinum vóru samtyktar við 15 „ — 0	
§ 17 (nýggj) varð samtykt við 16 „ — 0	

Málið fór til 3. viðgerð.

121 b: Akkordlógin.

A. Lóguppskot um akkord.

§§ 1, 4, 5 og 6 vóru samtyktar við 15 atkv. — 0, § 2 við 18 atkv. — 0 og § 3 við 17 atkv. — 0.

B. Uppskot um kunngerir viðvíkj. lóguppskot um akkord.

Við 18 atkv. — 0 varð samtykt, at málið fór til 3. viðgerð.

121 c: Uppskot um lóg um útlán.

Uppskot I (prinsípalt frá meirilutanum).

§§ 1-12 vóru settar undir umrøðu. Við 15 atkv. — 0 varð samtykt, at málið fór til 3. viðgerð.

Uppskot II (frá allari nevndini, subsidiært frá meirilutanum).

Málið fór til 3. viðgerð.

Tann 5. oktober var málið til 3. viðgerð.

121 a: Moratorielóg.

§ 1, 2, 5, 7, 12 og 17 sum broyttar í nevndarálitinum vóru samtyktar við 16 atkv. — 0	
§ 3 sum broytt í nevndarálitinum varð samtykt við 18 „ — 0	

§ 4 sum broytt í nevndarálitinum varð samtykt við	15 atkv.	— 0
§ 6, 9—11 og 13—16 voru samtyktar utan atkvæðisgreiðslu.		
§ 8 sum broytt í nevndarálitinum varð samtykt við	17 „	— 0
Lóguppskotið soleiðis broytt varð samtykt við	19 „	— 0

121 b: Akkordlógin.

§§ 1—6 voru samtyktar utan atkvæðisgreiðslu.

Lóguppskotið varð sett undir atkvæðisgreiðslu við navnakall og samtykt við 20 atkv. — 0. (Burtur: Debess).

121 c: Lóg um útlán.

I. Uppskot frá meirilutanum (þrincipalt).

§§ 1—12 voru samtyktar utan atkvæðisgreiðslu.

Lóguppskotið varð samtykt við 11 atkv. — 0.

II. Uppskot frá neyndini (subsidiært frá meirilutanum).

Uppskotið varð sett undir atkvæðisgreiðslu og samtykt við 18 atkv. — 0.

119. Revisión av lógini um rúsdrekka. (62).¹⁾

Reglur viðvíkj. ølsølu (63), Bann móti at selja tubbak til
børn (64), Sölan av denatureraðum spritti (65),
Alkohollæra (66).

Tingið niðurstøtt í fjør eina 7-mannanevnd til at granska málið og
fyrirreika tað revisiónsarbeiði, sum skuldi viðgerast í ár.

Henda nevndin framlegði tann 20. august 1932 Betænkning (sí
skjal nr. 4).

Málið varð beint í eina 6-mannanevnd (sí bls. 3), sum tann 8. ok-
tober framlegði soljóðandi Udvælgisbetænkning:

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 142—147.

Ifølge Bestemmelserne i ovennævnte Lovs § 10 skal Loven forelægges til Gennemsyn for Lagtinget i Samlingen 1932 og for Rigsdagen i Samlingen 1932—33.

Lagtinget har i Samlingen 1931 nedsat en Kommission paa 7 Medlemmer til at overveje Sagen og forberede det Revisionsarbejde, som skulde foregaa i Aar. Denne Kommission har delt sig i et Flertal paa 5 Medlemmer og et Mindretal paa 2 Medlemmer. Flertallet foreslaar med den uugældende Lov som Grundlag eller Udgangspunkt, at Indførselsafgiften paa Spirituosa, Øl og Vin klækkelig forhøjes, at der etableres et Ædruelighedsnævn og ansættes et Told- og Ædruelighedspoliti samt, at der gennemføres en Lov om Beværtning, medens Mindretallet anbefaler Etablering af en amtskommunal Enehandel med berusende Drikke. Mindretallet har ikke nærmere udformet sit Forslag i Kommissionen, men der er forelagt nærværende Udvalg et foreløbigt Udkast til en Lov i denne Henseende.

Imidlertid giver Justitsministeriets Skrivelse af 7. September 1932 angaaende en 10-aarig Finansplan for Færøerne særlig Anledning til nye Overvejelser af den for Færøerne gældende Lov om Indførselsafgift af Spirituosa m. m. af 8. Marts 1930, en Lov, hvis Gyldighed ogsaa udløber ved indeværende Finansaars Slutning, saafremt den ikke fornyes. Spørgsmaalet om Indførelse af Enehandel paa Færøerne med Vin og Øl og spirituose Drikkevarer m. m. interesserer ogsaa flere Medlemmer af Tinget. Da bemeldte Skrivelse fra Justitsministeriet af 7. f. M. foranlediger Nedsættelse af et Udvalg, der skal overveje de Sager, der omhandles i Skrivelsen, ogsaa maa faa Loven om Indførselsafgiften til Behandling samt det foreliggende Spørgsmaal om Etablering af Enehandel med Spirituosa, vil det være nødvendigt, at Revisionen af saavel Loven af 4. April 1928 om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. som Loven af 8. Marts 1930 om forskellige Skatter og Afgifter udsættes til næste Aar. Betænkning fra det om Finansplanen nedsatte staaende Udvalg vil ventelig til næste ordinære Lagtingsamling foreligge. Udvalget maa derfor tilraade Lagtinget at henvende sig til Regeringen med Andragende om, at der i indeværende Rigsdagssamling gennemføres en Ændring i § 10 i Loven af 1928, der bestemmer, at Loven forelægges Lagtinget til Gennemsyn i Samlingen 1933 og Rigsdagen til Gennemsyn i Samlingen 1933—34.

Forslag.

1) Lagtinget andrager om, at der i indeværende Rigsdagssamling inden 1ste April 1933 foretages følgende Ændringer i § 10 i Lov Nr. 115 af 4. April 1928 om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m.:

„Loven bliver at forelægge til Gennemsyn for Lagtinget i Samlingen 1933 og for Rigsdagen i Samlingen 1933—34.“

2) Sagen om Forbud mod at sælge Tobak til Børn, om Alkohollære i Skolerne, om Regler ved Ølsalg og om Salg af denatureret Sprit udsættes til næste Aar. —

Tann 10. oktober var mállö til 2. viðgerð og sama dag til 3. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 16 atkv. — 0.

120. Lóg um toll. (106).¹⁾

Málið varð heint í fígðjarnevndina, sum tann 8. oktober framlegði soljóðandi **Betænkning**:

Det forudsattes i § 5 i Lov Nr. 58 af 8. Marts 1930 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne, at Loven skal revideres i indeværende Aars Lagtingssamling og forelægges for Rigsdagen i Samlingen 1932—33. Lagtinget har ogsaa været i Gang med dette Arbejde, men en Skrivelse fra Justitsministeriet af 7. f. M., hvori foreslaas en 10-Aars Finansplan for Færøerne forudsætter, at der tilvejebringes en Del Indtægter for Færøerne ved indirekte Beskatning og de hertil hørende Bestemmelser maatte saa medtages i ovennævnte Afgiftslov.

Lagtinget ser sig imidlertid ikke i Aar i Stand til at behandle Finansplanen tilende og har derfor besluttet at nedsætte et 7-Mandsudvalg, som skal overveje oftnævnte Finansplan og de Sager, dermed staar i Forbindelse, herunder Loven af 8. Marts 1930 om forskellige Skatter og Afgifter.

Udvalget maa derfor tilraade Lagtinget at henvende sig til Justitsministeriet med Andragende om at faa den nuværende Lov om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne forlænget med 1 Aar fra 1. April 1933. Hvis Loven ikke forlænges, vil det have katastrofale Følger for Lagtingets Finanser.

Forslag.

Lagtinget andrager om, at Lov Nr. 58 af 8. Marts 1930 fornyes for et Aar fra 1. April 1933 at regne af de i foranstaaende Udvalgsbetænkning anførte Grunde.

Tann 10. oktober var málið til 2. viðgerð og sama dag til 3. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 17 atkv. — 0.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 190.

121. Lóg um eitur. (67).¹⁾

Málið varð beint í Ymsamálanevndina, sum tann 19. september framlegði viðvikjandi

A. *Lóg um eitur*; **Udvalgsbehandling**: (si skjal nr. 5).

B. *Kunningur viðvikjandi eitur seljóðandi Udvalgsbætur*:

I Skrivelse af 6. Februar d. A. har Justitsministeriet tilsendt Amtet Bekendtgørelse af ²²/₁₂—1931 om Opbevaring, Salg og Udløvering til teknisk Brug af Gift og andre for Sundheden farlige Stoffer og Bekendtgørelse af samme Dato om Apothekers Udløvering af Gift og saadanne Stoffer og anmodet om, at Spørgsmaalet om Udfærdigelse af lignende Regler som de i Bekendtgørelserne indeholdte maa forelægges Lagtinget.

Nærværende Udvalg skal udtale:

- I. Bekendtgørelse om Apothekers Udløvering af Gift m. m. tilraader man sættes i Kraft paa Færøerne i Hovedsagen uændret, saaledes at der kun foretages mindre Ændringer, som er nødvendige under Hensyn til de særlige færøske Forhold og den for Færøerne gældende Lovgivning, og man stiller Forslag herom.
- II. Bekendtgørelse om Opbevaring, Salg og Udløvering til teknisk Brug af Gift og andre farlige Stoffer. Idet man henviser til den Stilling, man har taget i Sagen om Giftloven, maa Bestemmelserne i 1. Afsnit for Færøernes Vedkommende udelades, medens derimod Bestemmelserne i 2. Afsnit uændret kan sættes i Kraft.

Forslag.

- I. Bestemmelserne i Bekendtgørelse af 22. Decbr. 1931 om Apothekers Udløvering af Gift og andre for Sundheden farlige Stoffer gøres gældende for Færøerne, dog med følgende Ændringer:
 1. I § 1 og § 11 ændres Ordet „Indenrigsministeren“ til „Justitsministeren“.
 2. I § 3 i udgaar Ordene „§ II 2. Stk.“
 3. I § 5 udgaar Ordene „paa Landet af Sognefogden“ og Ordet „Sognefogdens“.
 4. § 5, 4. Stk. udgaar.
 5. I § 11 ændres Ordene „§§ 16 og 17“ til „§§ 13 og 14“.
 6. I § 13 ændres 1932 til 1933, og der tilløjes Paragraffen følgende: „Jfr. Bekendtgørelse Nr. 648 af 13. Dec. 1918 om Apothekervæsenet m. v. paa Færøerne“.
- II. Reglerne i Bekendtgørelse Nr. 333 af 22. Dec. 1931 om Opbevaring, Salg og Udløvering til teknisk Brug af Gifte og andre for Sundheden farlige Stoffer Afsnit B og C gøres gældende for Færøerne.

Tann 23. september var málið til 2. viðgerð.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 133.

A. Lög um eituv.

§§ 1--16 voru settar undir umræðu og samtyktar.

Málið fór til 3. viðgerð.

B. Uppskot um kunnugering viðvíkj. eituv.

Málið fór til 3. viðgerð.

Tann 27. september var málið til 3. viðgerð.

Uppskot nevndarinnar varð sett undir atkvæðisgreiðslu við nafnakall og samtykt við 16 atkv. — 0. (Atkvæddi ekki: Nielsen, Viðstein. Burtur: Dam, Patursson og Debes).

122. Radiológ. (68).¹⁾

Málið varð beint í Ymsamálanevndina, sum tann 3. október framlegði
Udvalgsbetrækning (sí skjal nr. 7).

Tann 5. október var málið til 2. viðgerð.

§§ 1—16 voru settar undir umræðu og samtyktar.

Við 11 atkv. — 0 varð samtykt at lata málið fara til 3. viðgerð.

Tann 8. október var málið til 3. viðgerð.

Pkt. I. §§ 1—16 voru samtyktar uttan atkvæðisgreiðslu. Lógin í síni heild
varð samtykt við 13 atkv. — 0.

Pkt. II varð samtykt við 12 atkv. — 0.

¹⁾ Sbr. Lögtingstíðindi 1981, bla. 133.

123. Broytan av automobillógini. (69).¹⁾

Málið varð beint í Vinsamálanevndina, sem tann 24. august framlegði
soljóðandi Údvalgsbætur:

Til Udvalget er heuvist Andragende fra 28 Automobilejere og Chauffører i Thorshavn om en Ændring i den nugældende Lov for Færøerne af den fastsatte Grænse for Kørehastigheden med Motorkøretøjer saaledes, at der inden for By- og Bygdegrænser kan tillades en Hastighed af indtil 30 km i Timen og udenfor disse Grænser — paa fri Landevej — indtil 45 km.

Ifølge Lov for Færøerne om Motorkøretøjer m. m. af 19. Marts 1930 § 19 maa Kørehastigheden ikke overstige 15 km i Thorshavn og Bygderne og udenfor disse maa Lastvogne køre indtil 20 km og Personvogne indtil 30 km i Timen.

Udvalget kan ikke tiltræde Ansøgernes Motivering om, at den fastsatte Kørehastighed virker hindrende for disses daglige Arbejde, og mulig Overtrædelse af Hastigheden kan formentlig ikke forhindres, selv om denne sættes op til henholdsvis 30 og 45 km.

Man skal derfor foreslaa Tinget til Vedtagelse følgende

Forslag.

Lagtinget kan ikke anbefale, at den ansøgte Tilladelse gives.

Tann 27. august var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevdarinnar varð samtykt við 14 atkv. — 0.

¹⁾ Sbr. Lögtingstíðindi 1931, bls. 131.

124. Lóg um ellisrentu. (70).¹⁾

Málið varð beint í Ymsamálanevndina, sum tann 30. septbr. framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Til undertegnede Udvalg er henvist Skrivelse af 1. Juli d. A. fra Justitsministeriet angaaende Spørgsmaalet om Udvidelse til Færøerne af Lov Nr. 134 af 1. Juli 1927 om Aldersrente.

Sagen har været til Behandling i Tinget gennem en Aarrække, og Tingets Indstilling med Forslag til Regeringen fra i Fjor er tilbagesendt med Anmodning om at behandle Sagen paany i den nuværende Samling, idet Ministeriet henviser til Skrivelse af 1. Juli d. A. vedrørende Lotteriforsikring. Navnte Skrivelse om Lotteriforsikring omhandler Lagtingets Andragende til Regeringen om at søge gennemført en Lov, hvorved der meddeltes et Konsortium Bevilling til at tegne Forsikringer paa Det Kgl. Københavns Klasseslotteris Sedler, hvilket var en Forudsætning for Tingets Vedtagelse af Forslaget fra forrige Aar til Aldersrentelovens Udvidelse til Færøerne, men som Ministeriet ikke saa sig i Stand til at søge gennemført.

Med Justitsministeriets Skrivelse følger Skrivelse af 27. Januar d. A. fra Socialministeriet, som udtaler, at der efter Ministeriets Formening ikke i Aldersrentelovens § 20 haves Hjemmel til at foretage en almindelig Nedsættelse af Aldersgrænsen fra 65 til 60 Aar.

Iøvrigt har Ministeriet intet at erindre imod, at Aldersrenteloven sættes i Kraft paa Færøerne med de i Forslaget foreslaaede Satser, dog at det, saafremt Lagtinget ikke ønsker at bibeholde Lovens Skala i § 5 nedsatte Beløb, maa nærmere angives, hvad der forstås ved „Ægtepar, der har fyldt 70 Aar“ — henholdsvis „65“ — „60“ Aar, og at „Ugifte“ bør ændres til „enlige Personer“. — Endvidere vil der være en Række Enkeltbestemmelser i Loven, som ikke vil finde Anvendelse paa Øerne.

Fra „Føroya arbeidarafelag“ er tilsendt Tinget Andragende om at fremme Sagen paany efter Tingets Mindretalsforslag fra i Fjor.

Af Sagens Behandling i Tinget foregaaende Aar fremgaar, at Forstanderskabene paa Øerne under Forudsætning af, at Staten refunderer $\frac{9}{12}$, vil bestemme sig for Aldersrenteloven i Stedet for den gamle Lov om Alderdomsunderstøttelse (af 13. Marts 1908).

Man føler sig ogsaa forvissat om, at der ude i Befolkningen er et almindeligt Ønske om, at Loven om Alderdomsunderstøttelse maa blive afløst af Loven om Aldersrente. — Ansøgere til Alderdomsunderstøttelse er undergivet vedkommende Forstanderskabs Forgodtbefindende med Hensyn til Understøttelsen og dens Størrelse, om der overhovedet gives en saadan Understøttelse, selv til gamle Folk, som ikke selv kan skaffe sig det fornødne Underhold.

Udvalget har — saaledes som Sagen gennem Aarene har udviklet sig og ved at Lotterisagens Gennemførelse, hvilket var en Forudsætning for Forslagets Vedtagelse forrige Aar, ikke blev fremmet — ment det vigtigst at fremsætte et Udkast til en særlig Lov for Færøerne om Aldersrente. Man ønsker saaledes at bibeholde Aldersgrænsen i Alderdomsunderstøttelsesloven,

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1981, bls. 131.

nemlig 60 Aar i Stedet for 65 Aar i den danske Lov om Aldersrente, ligesom Ægtepars Alderen altid har været opfattet og praktiseret saaledes, at Ydelsen har været givet ved Forsørgerens fyldte 60. Aar.

Forholdene paa Øerne kræver, at den færøske Arbejder altid i en tidlig Alder gaar ind i et haardt Arbejde, et Arbejde, der baade paa Land og Sø kræver de største Anstrengelser af sine Udøvere. Den færøske Arbejder har som Følge heraf ved det fyldte 60. Aar faaet sin Arbejdsevne betydeligt nedsat, og er ofte ude af Stand til fuldt ud at forsørge sig eller sin Familie.

Med Hensyn til Aldersrentens Størrelse m. v. — § 5 i Forslaget — foreslaar Udvalget med Undtagelse af Mitens, at Ydelse gives ved Forsørgerens fyldte 60 Aar for Ægtepars Vedkommende. Satserne ansættes som i Forslaget fra i Fjor, nemlig:

Til Ægtepar, naar Forsørgeren har fyldt 60 Aar:	200 Kr. aarlig
- - - - - 65 -	300 - -
- - - - - 70 -	400 - -
Til enlige Personer, der har fyldt 60 Aar:	100 Kr. aarlig
- - - - - 65 -	150 - -
- - - - - 70 -	200 - -

Foruden disse Satser vil der kunne ydes et personligt Tillæg for et Aar ad Gangen, naar Sygdom, Alderdomssvækkelse eller store Forsørgerpligter er til Stede. Størrelsen af disse Ydelser er nærmere fastsat i Lovforslagets § 6.

Udvalget foreslaar, at Retten til at oppebære Aldersrente med dennes fulde Beløb efter § 5 er betinget af, at vedkommendes aarlige Indtægter ikke repræsenterer en Værdi, der overstiger 300 Kr.

Udvalget anslaa Aldersrentens samlede Udgift paa Færøerne til ca. 220.000 Kr., hvoraf man foreslaar, at Staten yder en Refusion paa $\frac{9}{12}$, Lagtinget $\frac{1}{12}$, medens Kommunerne yder de resterende $\frac{2}{12}$. Mitens mener dog ikke at kunne foreslaa, at Tinget refunderer noget.

Grunden til, at Udvalget foreslaar Statens Refusion til $\frac{9}{12}$ i Stedet for som anført i Aldersrenteloven $\frac{7}{12}$, er den, at det af Beregningen, som vedlægges Lovforslaget, fremgaar, at Staten kun yder ca. Halvdelen af det, som den maatte betale, hvis de i Aldersrenteloven fastsatte Satser blev gjort gældende paa Færøerne.

Edw. Mitens ønsker at udtale, at jeg vil anse det for rigtigst, at Bestemmelsen om Aldersrente for Ægtepar affattes saaledes, at begge skal være fyldt 60 Aar, for at den højere Sats kan opnaas. Endvidere mener jeg, at Lagtinget ikke kan yde Tilskud, uden at der sikres Tinget Indtægter til Dækning af denne Udgift. Naar jeg gaar med til at ansøge Staten om at refundere $\frac{9}{12}$, sker dette ogsaa, fordi dette Punkt saa stærkt blev fremdraget under sidste Lagtingsvalg, og man agiterede med, at Statsmyndighederne maatte anses at ville gaa med til en saadan Ordning, grundet paa de særlige færøske Forhold.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at vedlagte Forslag til Lov for Færøerne om Aldersrente ophøjes til Lov.

Uppskot til lóg um ellisrentu (sí skjal nr. 6).

Tann 3. oktober var málið til 2. viðgerð.

§§ 1—4, 6, 8—13, 18—20 voru samtyktar utan atkvæðisgreiðslu.

§§ 5, 7, 14—17 fóru til 3. viðgerð.

Við 12 atkv. — 0 varð samtykt, at málið fór til 3. viðgerð.

Tann 6. október var málið til 3. viðgerð.

I. §§ 1—4 voru samtyktar utan atkvæðisgreiðslu.

II. Formaðurinn framlegði söljóðandi Ændringsforslag til § 5 frá Dam og Viðstein:

Ad Flertallets Forslag:

Lovforslagets § 5 ændres saaledes:

Ægtepar, der er fyldt 60 Aar 600 Kr. aarlig.

Enlige Mænd, der er fyldt 60 Aar 400 - -

Enlige Kvinder, der er fyldt 60 Aar 400 - -

Loyvi til viðgerðar av broytingaruppskotinum varð givið, men uppskotið fall, tí bert 3 atkv. voru fyri, eingin imóti.

Uppskot frá Mitens til § 5 varð samtykt við 13 atkv. — 0.

Uppskot meirilutans fall soleiðis burtur.

§ 6 varð samtykt utan atkvæðisgreiðslu.

Uppskot frá Mitens stk. 5 til § 7 varð samtykt utan atkvæðisgreiðslu.

Stk. 5 til § 7 frá meirilutanum fall soleiðis burtur.

§§ 8—16 voru samtyktar utan atkvæðisgreiðslu.

Broytingaruppskot frá Mitens til § 17 varð samtykt við 11 atkv. — 0.

§ 17 soleiðis broytt varð samtykt við 18 atkv. — 0.

§§ 18—20 voru samtyktar utan atkvæðisgreiðslu.

Lógruppskotið í síni heild varð samtykt við 18 atkv. — 0.

125. Broytingar í skattalógini. (132).

Málið varð beint í kommunalu nevndina, sum tann 16. september framlegði soljóðandi **Udvalgsbæturkning**:

I Skrivelse af 26. Juli 1932 har „Føroya arbeðarafelag“ anmodet Lagtinget om at foretage Ændringer i Skatteloven, saaledes at Skatten fremtidig bliver paalignet efter en større stigende Skala, samt tillige saaledes, at smaa Indtægter bliver skattefri, uden at dette medfører, at de paagældende Skatteborgere mister nogen af deres borgerlige Rettigheder.

Skrivelsen er saalydende:

„Føroya arbeðarafelag“ biður hervið hitt heiðraða Løgting taka upp skattalógina til umvølingar, so hon verður meiri demokratisk og tíðarhóskandi enn hon er.

Serliga er tørvur á at fáa eina skattaskipan við størri stigandi stigum, og mark verður sett fyri tær smáu inntøkurnar, so tær ikki verða skattaðar og ávarðandi hevur síni borgarrættindi óbeskorin kortini“.

Udvalget, der har haft nærværende Sag til Behandling, har henvendt sig til Lagtingets Skatteudvalg for at få oplyst, hvorledes de enkelte Kommuner anvender den nugældende Skattelovs Bestemmelser (Lov Nr. 76 af 12. Marts 1923).

Det fremgaar af de ved Skatteudvalgets Skrivelse af 10. August d. A. nærværende Udvalg indlaante Bilag, at ikke alle Kommuner anvender en fast Ligningsskala, saaledes som forudsat i Skattelovens § 15.

Det fremgaar af Bilagene, at Skatteudvalget ved Cirkulære af 29. December 1930 har indskærpet samtlige Forstanderskaber, at Skatten skal paalignes med en for samtlige Skatteydere fælles Procent efter at Skatteindtægten er udfunden (Lovens § 15). Skatteudvalget har samtidig som Ligningsskala anført følgende Eksempel:

Skatteindtægter fra 1500 til 2000 Kr.	forhøjes med	5 $\frac{1}{10}$
— - 2050 - 3000 -	— -	10 $\frac{1}{10}$
— - 3050 - 4500 -	— -	20 $\frac{1}{10}$
— - 4550 - 6000 -	— -	30 $\frac{1}{10}$
— - 6000 og derover	— -	40 $\frac{1}{10}$

Af Bilagene fremgaar, at 16 Kommuner har besvaret Skatteudvalgets Cirkulære; heraf har 9 Kommuner meddelt, at de anvender den samme eller en lignende Ligningsskala, som vist i ovenstaaende Eksempel, en Kommune (Frudebø Sogns Kommune) anvender en mere udførlig Ligningsskala, medens 6 Kommuner anfører, at de ikke ser sig i Stand til at anvende en fast Ligningsskala, da de finder dette vanskeligt gennemførligt.

I Skattelovens § 15 er det hjemlet Kommunerne ved Oprettelse af Skattevedtægt at bestemme, at Skatteindtægten for hver enkelt Skatteyder efter Lejlighed *kun* *forhøjes* (forholdsvis store Indkomster, ringe Husstand, særlig stor Vinding i det sidste Aar, særlig heldige Driftsforhold) *eller nedsættes* (forholdsvis ringe Indkomst, stor Barneflokk, Alderdom, Sygdom, store Tab og Uhold i det sidste Aar) *med henholdsvis indtil 40 pCt. og indtil 70 pCt. samt at*

Indkomster paa 1000 Kr. og derunder kan nedsettes efter Ligningsmyndighedernes frie Skøn, dog ingen Stude saaledes, at Skatteydelsen helt bortfalder.

Det er disse Bestemmelser, som Skrivelsen fra „Føroya arbeðarafelag“ tager Sigte paa at ændre.

Da Sagen er af stor Betydning og i allerhøjeste Grad vedrører de kommunale Forhold, finder Udvalget det for rigtigst, at der forinden Lagtinget tager endelig Stilling til Sagen, bliver indhentet Erklæring fra samtlige Forstanderskaber samt Thorshavns Byraad over, hvorledes Forstanderskaberne og Thorshavns Byraad stiller sig til Ændringer i Skatteloven, saaledes som af „Føroya arbeðarafelag“ foreslaet, samtidig som Forslag til eventuel ny Ligningsskala ønskes fremsat.

Der vil i denne Forbindelse være at meddele Forstanderskaberne og Thorshavns Byraad Afskrift af de blandt Bilagene værende Ligningsskalaer.

Forslag.

1. Der indhentes Erklæring fra samtlige Forstanderskaber samt Thorshavns Byraad i Overensstemmelse med foranstaaende.
2. Erklæringerne vil være at indsende til Lagtingets Skattendvalg senest den 1. Marts 1933, hvorefter Skattendvalget tilstiller Lagtinget Sagen til Samlingen 1933, ledsaget med de Ytringer, Sagen maatte give Udvalget Anledning til at fremsætte.
3. Sagens videre Behandling udsættes til næste Aar.

Tann 21. september var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 19 atkv. — 0.

126. Lóg um »Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring«. (167).

Málið varð beint í eina 5-mannanevnd (sí bls. 2), sum tann 1. oktober framlegði Løgtingsbotænkning (sí skjal nr. 13).

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð.

§§ 1, 3—5, 7—12, 14, 16—27, 29—39 vóru samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

§§ 2, 6, 13, 15, 28. Broytingaruppskotini fullu, tí bert 4, 8, 6, 6 og 3 atkv. vóru fyri, eingin imóti.

Málið í síni heild fór til 3. viðgerð.

Løgtingstíðindi 1932. 25.

Tann 5. oktober framlegði O. F. Joensen og Niels Nolsøe *Ændringsforslag* (sí skjál nr. 13 *in fine*).

Tann 7. oktober var málið til 3. viðgerð.

Broytingaruppskotið frá O. F. Joensen og Niels Nolsøe varð samtykt við 13 atkv. — 0.

Uppskot nevndarinnar var soleiðis burturfallið.

127. Rættargongdslógin. (170).

Føroyskt mál (151) og Føroyskt rættarmál (153).¹⁾

Málið um broytingar í rættargongdslógini varð beint í eina 5-manna-nevnd (sí bls. 8), sum tann 5. oktober framlegði soljóðandi *Udvalgsbetænkning*:

Justitsministeriet har ved Skrivelse af 5. August d. A. anmodet Amtmanden over Færøerne om i indeværende Lagtingssamling om at forelægge Lagtinget Spørgsmaalet, om hvorvidt der i Anledning af de siden Retsplejelovens Udvidelse til Færøerne udkomne Love om Ændringer og Tilføjelser til Retsplejeloven maatte være ønskeligt at gennemføre tilsvarende Ændringer i Loven af 4. Juni 1924, ved hvilken Retsplejeloven blev sat i Kraft paa Færøerne.

Det Lagtingsudvalg, som har faaet denne Sag til Behandling, skal udtale, at man vil finde det naturligt at anvende den samme Framgangsmaade i det foreliggende Tilfælde som anvendtes forud for Retsplejelovens Udvidelse til Færøerne, nemlig at Lagtinget anmoder Amtmanden, Dommeren og Politimesteren tilsammen med to af Lagtingets Medlemmer at gennemgaa det foreliggende Materiale og til Lagtinget næste Aar at fremsætte Forslag til Ændringer i Loven af 4. Juni 1924. Udvalget benytter Lejligheden til at udtale, at man ved den forestaaende Revision af Retsplejeloven ønsker gennemført de gamle Navne for Dommeren og Politimesteren, nemlig henholdsvis „Sorenskriver“ og „Landfoged“.

Forslag.

1) Lagtinget anmoder Amtmanden, Dommeren og Politimesteren om sammen med 2 dertil valgte Medlemmer af Lagtinget at gennemgaa det foreliggende Materiale og paa Grundlag deraf udarbejde Forslag til Ændringer i

¹⁾ Sbr. Lögtingstíðindi 1931, bls. 127.

Loov Nr. 164 af 4. Juni 1924, hvorved Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916 sættes i Kraft paa Færøerne.

2) Betænkning afgives til Olajdag 1933.

3) Justitsministeriet underrettes om foranstaaende.

Tann 7. oktober var málið til 2. viðgerð og tann 10. oktober til 3. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 14 atkv. — 0.

Føroyskt mál og Føroyskt rættarmál vóru beind í tað nevndina, sum tingið niðurstetti til at fyrireika málið um broytingar í rættargongdslógini og sum í februar 1933 hevur avgivið álitið (sí skjal nr. 15).

128. Lønrrindan. (130).¹⁾

Málið varð beint í eina 5-mannanevnd (sí bls. 2), sum tann 1. oktober framlegði sáljóðandi Udvalgsbetænkning:

Nærværende Sag om Arbejdsløns Udbetaling har været til Behandling i Lagtinget i samtlige Samlinger siden 1928. (Se Lagtingstidende 1928, Side 114, 1929, Side 167, 1930, Side 190 og 1931, Side 139.)

Sagen er oprindelig rejst i Lagtinget af den socialdemokratiske Fraktion paa Foranledning af „Føroya arbeidarafelag“ (Fællesorganisationen af færøske Arbejderforeninger).

Lagtingets Afgørelse det første Aar — 1928 — gik ud paa at henstille til Arbejdsgiverne og Arbejdere om at afregne med hinanden rettidig.

I 1929 udsattes Sagen, idet det vedtoges at anmode Amtmanden om at fremskaffe Oplysninger fra forskellige Lande vedrørende Lovgivning om Arbejdsløns Udbetaling. Endvidere vedtoges det at fremstille en Tryksag indeholdende de Oplysninger, der kunde have Interesse for Sagens Behandling, som skulde tilstilles Lagtingets Medlemmer samt de respektive Organisationer til Overvejelse, hvorefter Sagen atter skulde behandles i Samlingen 1930.

I 1930 forelaa Sagen atter i Lagtinget, bilagt med Oplysninger fra forskellige Lande, samt Udtalelser fra Organisationerne, hvoraf „Føroya arbeidarafelag“ i en Skrivelse paaviste, hvad man fra den Side mente var mest hensigtsmæssigt og forsvarligt.

Udvalget, der havde Sagen til Behandling, fremsatte henimod Lagtingssamlingens Slutning et Forslag til Overvejelse om Arbejdsløns Udbetaling, hvilket Forslag Lagtinget vedtog at sende Organisationerne til Erklæring.

I Lagtingssamlingen 1931 var Sagen til en Slags endelig Behandling i Tinget. Et Flertal af Udvalget (Dam, Nolsøe og Viðstein) fremsatte et posi-

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 139.

tivt Udkast til Lov om Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne. Forslaget var accepteret af „Føroya arbeiðarafelag“ (Fællesorganisationen af færøske Arbejdsforeninger). Mindretallet (Debess og Poulsen) stillede intet Forslag, men motiverede det indtagne Standpunkt i Lagtingssalen.

Ved Afstemningen ved Sagens 3. Behandling i Lagtinget opnåede Flertallets Forslag 8 Stemmer.

„Føroya arbeiðarafelag“ har atter i Aar indbragt Sagen for Lagtinget. Organisationen understreger Retmeligheden af Lovgivning om Arbejdsløns Udbetaling med gangbar Mønt, idet der henvises til, at enkelte Arbejdsgivere har udstedt Privatpenge, som af disse anvendes som Betalingsmiddel. Organisationen anmoder derfor Lagtinget om i Aar at vedtage det i sidste Samling fremsatte „Udkast til Lov om Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne“.

Udvalget har ikke kunnet enes om en fælles Indstilling.

Et *Flertal* (Dam, Joensen, Nolsøe og Viðstein) skal udtale:

Idet der henvises til Lagtingstidenderne siden 1928 og de Sagen i Aar vedlagte Bilag fremsætter Flertallet det i Tingsamlingen 1931 fremsatte „Udkast til Lov om Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne“.

Et *Mindretal* (Debess) fremsætter intet Forslag, men vil motivere sin Stilling i Salen.

Forslag.

Fra Flertallet:

1) Udkast til Lov om Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne.

§ 1.

Arbejdsløn skal erlægges med gangbare Penge til alle Arbejdere og Daglejere ved Handelsforretninger, Fabrikker og Miner, til Søfolk og andre Arbejdere paa Dæksfartøjer, som gaar paa Fiskeri eller Hvalfangst, være sig Sejlskibe eller Dampskibe, medmindre Arbejdslønnen bestaar i en vis Andel i selve Fangsten, saa og til Arbejdere og Daglejere, som i Land udfører et hvilket som helst til Skibenes Udrustning henhørende Arbejde og Lønnen maa ikke erlægges ved Kompensationer, medmindre der forud er truffet en særlig Overenskomst i saa Henseende,

§ 2.

Udføres et bestemt Arbejde ved en af de i § 1 ommeldte Erhvervsgrene for bestemt Betaling (Akkord), forbeholdes med dens Erbyggelse som i § 1 fastsat.

§ 3.

Arbejdsfolk, der udfører daglønnede Arbejde i Land ved Fabrikker, Handler, Bygningsarbejde, Istagning, Søfart og Fiskeri samt ved Ladning og Losning af Skibe og Baade, skal have deres Arbejdsløn udbetalt i det mindste ugentlig, medmindre der er Overenskomst om andet.

§ 4.

Arbejdsløns Udbetaling sker i Arbejdstid paa eller ved Arbejdspladsen.

§ 5.

Der maa ikke fra Arbejdernes Løn gøres Fradrag i særskilte Øjemød uden deres Samtykke ved skriftlig Overenskomst.

§ 6.

Hvis Arbejderne udfører et saadant Arbejde, der omtales i § 1, Stk. 1, paa Akkord, skal Arbejdslønnen i det mindste udbetales ugentlig, hvis Arbejdet, som Lønningstaksten eller den vedtagne Arbejdsløn er beregnet til, afsluttes i dette Tidsrum, men ellers, saafremt der ikke er sluttet anden Aftale, naar Arbejdet er sluttet.

Arbejdsugen slutter hver Fredag og Lønningsugen slutter hver Torsdag.

§ 7.

Ved vedtægtsmæssige Bestemmelser skal det kunne fastsættes,

1. at Løn- og Afdragsudbetalinger skal finde Sted inden bestemte Frister, der ikke maa være længere end en Maaned og ikke kortere end en Uge;
2. at den af mindreaarige Arbejdere fortjente Løn skal udbetales til Forældrene eller Værger og kun med disses skriftlige Samtykke eller mod Forevisning af deres Tilstaaelse for Modtagelsen af den sidste Lønudbetaling umiddelbart til den mindreaarige;
3. at de næringsdrivende inden visse Frister skal give Forældre eller Værger Meddelelse om de til mindreaarige udbetalte Lønbeløb.

§ 8.

Arbejderne har Hjemmel til at kræve, at Sager opstaaede ved Betaling af Arbejdsløn ifølge denne Lov behandles som private Politisager. Sagen kan da føres i den Jurisdiktion, hvor Arbejdet har været udført, og Arbejdsgiveren eller hans Repræsentant betragtes som rette Vedkommende i denne Sag, selvom de har Værneting andre Steder.

Der betales ikke Retsgehyr ved saadanne Sager.

§ 9.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Januar 1933.

- 2) Afskrift af Betænkningen tilstilles „Føroya arbeidarafelag“.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð.

§§ 1—9 vóru settar undir umrøðu og samtyktar.

Við 14 atkv. — 0 samtykti tingið at lata málið fara til 3. viðgerð.

Sama dag framlegði Dam o. fl. soljóðandi Endringsforslag:

Udvalgets Flertalsforslag ændres saaledes:

- 1) § 4 tilføjes „naar Arbejdsgiveren ikke har Kontor, hvor Lønudbetaling finder Sted“.
- 2) § 5 tilføjes i Parantes (Dog undtages kommunale Arbejdsforhold, hvor Kommunen er Arbejdsgiver, og det er presserende kommunale Restancer, det drejer sig om).
- 3) I § 7, 2. Punkt, første Linie udgaar Ordene „mindreaarige Arbejder“ og genindsættes: „Arbejdere under 18 Aar“; ligeledes udgaar Ordene „den mindreaarige“ sidst i samme Punkt, som ændres til „Arbejdere under 18 Aar“.

Tann 10. Október var málið til 3. viðgerð.

§§ 1—3, 6, 8—9 voru samtyktar uttan atkvæðisgreiðslu.

§§ 4 og 7. Broytingaruppskotini fullu, bert 4 og 8 atkv. — 0.

§§ 4 og 7 óbroyttar voru samtyktar uttan atkvæðisgreiðslu.

§ 5. Broytingaruppskotið varð samtykt við 11 atkv. — 0.

§ 5 soleiðis broytt varð samtykt.

Málið í síni heild varð sett undir atkvæðisgreiðslu við navnakali, men burturfall, tí bert 9 atkv. voru fyrri, 0 ímóti. (Atkvæddi ikki: Winther, Patursson, Sigurd Poulsen, Nielsen, J. H. Joensen, M. Samuelson, Andreassen, Iversen. Burtur: Danielsen, A. Samuelson, Mitens, Debess).

129. Reglur viðvíkj. fremmandum agentum. (131).

Málið varð beint í fiskivinnunevndina, sum tann 10. október framlegði
soljóðandi **Betænking:**

Til Lagtinget er indkommet et Andragende fra Føroya arbeidarafelag, hvori Foreningen beder Lagtinget om at fastsætte Lovregler, hvorved

- a) det forbydes fremmede Agenter at drive Spekulation i dansk-færøsk Valuta,
- b) det forhindres, at Kommissionærer for udenlandske Fiskeopkøbere opkøber store Partier Fisk for smaa Priser, lader den tørre for lave Lønninger, hvorved Færøerne og deres Bedre trykkes længere og længere ned i Armod, medens Agenterne tjener Penge til dem selv og til de fremmede Fiskeopkøbere, hvis Årinder de gaar.

Andragerne mener, at de smaa Fiskepriser, som vi for Tiden maa arbejde med, sikkert for en stor Del skyldes de foran af Foreningen nævnte Forhold.

Udvalget har overvejet det saaledes rejste Spørgsmaal og har ført Forhandlinger med Formanden for Føroya arbeidarafelag.

Udvalget maa først bemærke, at det har sine store Vanskeligheder at tilvejebringe en Lovgivning, som den her ønskes. Imidlertid finder Udvalget at burde give Føroya arbeidarafelag Ret i, at det er usømmeligt, hvis Færinger lader sig antage som Agenter for fremmede Forretningsmænd og i denne Egenskab medvirker til at trykke Priserne paa færøsk Fisk eller utilbørlig at trykke Arbejdslønnen ned for dem, som deltager i Fiskefæringsarbejde.

Hvis Udlændinge lægger dem tilhørende Fisk i Land her paa Øerne for at tilvirke den, maa det anses for at være lovstridigt.

Forslag.

Denne Sag udsættes indtil videre.
Andragerne faar en Afskrift af Betænkningen.

Sama dag var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 14 atkv. — 0.

XI.

130. »Smiril«. (61).¹⁾

Málið varð beint í Smirilsnevndina (sí bls. 3), sum tann 14. september framlegði soljóðandi nevndarálit:

Nýn „Smiril“ hefur kostað um 270.000 kr. Harav er betalt gjøgnum statslán 200.000 kr., og av tøkum peningi, ið gamli „Smiril“ átti, er goldið ca. 40.000 kr. Tað er neyðugt at fáa tilvegar eitt lán av 25.000 kr., og eitt tilíkt mælir nevndin til, at telefonverkið veitir „Smiril“. Telefonnevndin og fíggarnevndin hava givið samtykt til eitt tilíkt lán.

Viðvíkjandi semju fyri næsta fíggarár við dómsmálaráðið og post-ráðið og fartplanin hefur nevndin haft samráð við postmeistarin og ammannin og mælir til, at tað verður givið administrator heimild til at fínga um hesi mál og taka avgerð.

Nevndin setir fram uppskot til billettatxir.

Umsókn er frá kommunustýrinum fyri Oyndarfirði og frá Sandvík um at fáa „Smiril“ til regluliga at sigla til Funningsbotn og Sandvikar, men av tí, at fartplanurin er so trongur, og av tí, at „Smiril“, tá til ber, og tá heitt

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 125.

verður á hann, fer til hesar bygdir, kann nevndin ikki mæla til, at nevndu pláss verða innsett fäst á planin.

Um gjørligt heldur nevndin, at „Smiril“ eisini um veturin eignar at sigla t. d. eina ferð um mánaðin til Norðoyar.

Uppskot.

1. Telefonverkið lánar „Smiril“ 25.000 kr., ið verða at renta við 4 $\frac{1}{2}$ p. a. og at afturrinda í minsta lagi við 1500 kr. árliga, fyrstu ferð 31. dec. 1933 og so hvønn fylgjandi 31. dec. Lánið kann tó uppsigast við $\frac{1}{2}$ ára uppsøgn til nýár. „Smiril“s administrator fær heimild til tingsins vegna at undirskriva obligatiún.
2. „Smiril“s administrator, Edw. Mitens, Tórshavn, fær heimild til at søkja dómsmálaráðið um ríkisstudning fyri næsta fíggjarár og at tingu við postráðið um nýa semju fyri næsta fíggjarár.
3. Tingið góðkennir hjálagda uppskot til billettatixir.

Tann 19. september var málið til 2. viðgerð.

Tann 21. september varð framlagt soljóðandi broytingaruppskot frá Dam o. fl.:

Til nevndarinnar uppskot verður uppiskoytt sum punkt 4:

Gívið verður „Smiril“s administrator í hendi at seta í ferðætlanina, at s/s „Smiril“ skal sigla inná Sandvík eina ferð um vikuna.

Tann 22. september var málið til 3. viðgerð.

Broytingaruppskotið frá Dam o. fl. fall, tí bert 8 atkv. vóru fyri, eingin ímóti.

Uppskot nevndarinnar pkt. 1, 2 og 3 vóru samtykt við 17, 19 og 16 atkv. — 0.

XII. Kommunal mál.

131. Reglur fyri kommunurokn- skapum. (86).¹⁾

Málið varð beint í kommunalu nevndina, sum tann 21. september framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning** :

I Lagtingssamlingen 1928 indkom der fra Færø Amt en Henstilling om, at Lagtinget giver de kommunale Forstanderskaber nærmere Instrukser for Kommunernes Regnskabsførelse.

Sagen blev udsat til 1929, jfr. Lagtingstidende 1928, Side 116.

I Lagtingssamlingen 1929 blev det besluttet at indhente Erklæring fra samtlige Forstanderskaber og forøvrigt udsætte Sagen til det følgende Aar, se Lagtingstidende 1929, Side 172.

Til Lagtingssamlingen 1930 var der indkommet Erklæring fra 25 Forstanderskaber. Sagen blev imidlertid paany udsat, jfr. Lagtingstidende 1930, Side 200.

I Lagtingssamlingen 1931 blev Sagen paany udsat, se Lagtingstidende 1931, Side 165.

Sagen er derefter atter i Aar forelagt Lagtinget.

Det af Amtmanden i 1928 fremsatte Forslag er saalydende :

- „A. Der skal føres en Kassebog over Kommunens Indtægter og Udgifter.
 - 1. Kassebogen maa kun anvendes for et Regnskabsaar.
Den skal altid være ført á jour og Ind- og Udbetalinger forsynet med Datoangivelse.
 - 2. Kassebogen skal indsendes til Amtet sammen med Regnskabet.
- B. Fortegnelse over *Restancer*, der overføres til det kommende Aars Regnskab, skal vedlægges Regnskabet efter at være gennemgaaet og sammenholdt med de vedkommende Hovedhlag. Fortegnelsen underskrives af det samlede Forstanderskab.
- C. 1. Forstanderskaberne bør jævnlig foretage Kasseeftersyn.
Om hvert Kasseeftersyn bør der ske Tilførsel i Forhandlingsprotokollen og i Kassebogen.
- 2. Naar Aarsregnskabet er afsluttet, vil der *altid* være at foretage Kasseeftersyn, eventuelt i Forbindelse med de kommunale Revisorer. Ved dette Kasseeftersyn maa det nøje paases, at Beholdningen efter det afsluttede Regnskab stemmer med Beholdningen efter den afsluttede Kassebog. Den foreliggende

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 165.
Løgtingstíðindi 1932. 26.

Kassebeholdning skal da stemme med den nye Kassebogs Udvisende. Om det her ommeldte Kasseeftersyn vil der være at meddele Aarsregnskabet Paategning.

- D. Regnskabet indsendes til Amtet inden 15. Maj efter forud at have været fremlagt til Eftersyn for Kommunens Beboere i 14 Dage."

Det fremgaar af de fra Forstanderskaberne i 1980 indkomne Erklæringer, at Amtets Forslag bliver tiltraadt paa nær Bestemmelsen i Punkt A, 2 om, at Kassebogen skal indsendes til Amtet sammen med Regnskabet, hvilket de paagældende Forstanderskaber finder upraktisk, da det hyppigt forekommer, at tidligere Posteringer skal efterses til Vejledning for senere Ind- og Udbetalinger.

Enkelte Forstanderskaber finder ogsaa Forslagets Punkt B, sidste Punktum, om, at Restancelisten skal underskrives af det samlede Forstanderskab, for uigennemførligt, da det netop paa den Tid af Aaret, da Restancelisten aflattes, er almindeligt, at Forstanderskabsmedlemmer kan være bortrejst til Skibsfiskeri.

Da Lagtinget ifølge Landkommunallovens § 34 har almindeligt Tilsyn med Forstanderskabernes Forvaltning, er det naturligt og maaske endda for enkelte Kommuner Vedkommende paakrævet, at Tinget fastsætter bestemte og ensartede Regler for Kommunernes Regnskabsførelse, og skal Udvalget derfor tillade sig at foreslaa følgende.

- A. Der bør føres en *Kassebog* over Kommunens Indtægter og Udgifter. Kassebogen bør være indrettet efter Kolounesystemet med særskilte Rubrikker for alle vigtigere Regnskabsposter og forsynet med foruden de ordinære Blade tillige Blade til Gennemslag. Kassebogen skal altid være ført å jour og Ind- og Udbetalinger forsynet med Datoangivelse. Kassebogen bør saavidt muligt afsluttes den 31. December. Skulde Beløb imidlertid indføres i Kassebogen efter denne Dato, bør det ske paa den Maade, at Beløbet føres pr. 31/12 med særlig Angivelse af den faktiske Ind- eller Udbetalingsdag. Amtmanden bemyndiges til sammen med Lagtingsrevisoren at bestemme Indretningen af saadanne Kassebøger, samt meddele Forstanderskaberne, hvor de kan købes.

I de Kommuner, der holder Inkassatorer, bør det paases, at disse afregner med Formanden, eventuelt Kassereren, mindst én Gang maanedlig, forsaavidt der maatte være inkasseret Beløb.

- B. Der bør føres en *Hovedbog* over Kommunens samtlige Skatteydere, saaledes, at hver Skatteyder har sin Konto i Hovedbogen, hvori den den paagældende paalignede Skat opføres i en Rubrik, der benævnes „Paalignet Skat“, medens betalte Skattebeløb føres i en anden Rubrik, der benævnes „Betalt Skat“ med Angivelse af Betalingsdato.
- C. 1. Fortegnelse over *Restancer*, der overføres til kommende Aars Regnskab, skal vedlægges Regnskabet efter at være gennemgaaet og sammenholdt med Hovedbogen, idet Hovedbogens Saldoer skal svare til Posterne i Restancelisten. Attest herom paaføres Restancelisten og underskrives af Forstanderskabets Formand sammen med de tilstedeværende Forstanderskabsmedlemmer, samt, for saa vidt der holdes Regnskabsfører, da tillige af denne.
2. Der bør vedlægges Aarsregnskabet en Fortegnelse over samtlige de Beløb, som Kommunen skylder, med Angivelse af, hvorfra Gælden hidhører.
- D. 1. Saavel Forstanderskaberne som Lokalrevisor bør jævnlig foretage Kasseeftersyn.

Om hvert Eftersyn bør der ske Tilførsel i Forhandlingsprotokollen og i Kassebogen.

2. Naar Aarsregnskabet er afsluttet, vil der altid være at foretage Kasseeftersyn i Forbindelse med den lokale Revisor. Ved dette Kasseeftersyn maa det nøje paases, at Beholdningen efter det afsluttede Regnskab stemmer med Beholdningen efter den afsluttede Kassebog, herunder bør det ogsaa paases, at Kassebogens Konti stemmer med Regnskabets Konti. Den foreliggende Kassebeholdning skal da stemme med den afsluttede samt den til næste Regnskab overførte Beholdning.

Om det her ommeldte Kasseeftersyn vil der være at meddele Aarsregnskabet Paategning.

3. Lagtingsrevisor er bemyndiget til at foretage Kasseeftersyn, naar han finder dette ønskeligt.

- E. Havnevæsenets Bøger og Regnskaber føres saaledes som disse hidtil er ført. Beholdningen holdes strengt afsondret fra Kommunens andre Midler og maa ikke anvendes eller udlaanen til Havnen uvedkommende Formaal. Havnevæsenets Bestyrelse er pligtig at paase, at der ikke gives Henstand med de Havnen tilkommende Afgifter. Skulde Restancer imidlertid være ældre end 6 Maaneder, maa der vedlægges Regnskabet særlig Redegørelse for hver enkelt Post.

Kasseeftersyn foretages efter Reglerne i Punkt D 1 og 2.

- F. Elektricitetsværkets Regnskaber og Bøger føres efter de hidtil gældende Regler og Beholdningen holdes strengt afsondret fra Kommunens andre Midler og maa ikke anvendes eller udlaanen til Elektricitetsværket uvedkommende Formaal. Henstand med forfaldne Ydelser til Værket maa ikke gives ud over hvad det for Værket gældende Reglement hjemler.

Kasseeftersyn foretages efter Reglerne i Punkt D 1 og 2.

- G. Samtlige Regnskaber afsluttes saa betids, at de kan være afleverede til Lokalrevisor *senest* 15. Februar og indsendes til Amtet *senest* 15. Maj efter forud at have været fremlagt til Eftersyn for Kommunens Beboere i 14 Dage. Attest fra Kundgøreren om Fremlæggelsen vil være at vedlægge Regnskabet.

Samtidig som Regnskabet afleveres til Lokalrevisor — altsaa *senest* 15. Februar — skal Regnskabsaarets Kopiblade udtages af Kassebogen og indsendes til Amtet.

Bemærkninger til foranstaaende:

Udvalget har ikke ment det nødvendigt at kræve selve Kassebogen indsendt sammen med Regnskabet, men finder det indtil videre tilstrækkeligt betryggende med den Kontrol, der er anført i Forslaget. Med Hensyn til Havnevæsenets og Elektricitetsværkernes Regnskaber har man ikke ment det nødvendigt for Tiden at foreslæe nogen Ændringer i den hidtil anvendte Regnskabsførelse, idet man fra Lagtingets Revisor, Winther, har faaet oplyst, at den ommeldte Regnskabsførelse for Tiden maa anses for at være tilstrækkelig betryggende.

Da det kan formodes, at en Gennemførelse af de foreslaaede Regnskabsregler til at begynde med vil kunne komme til at forvolde enkelte Forstanderskaber Vanskeligheder, skal Udvalget tillade sig at foreslæe, at Amtmanden sammen med Lagtingsrevisor bemyndiges til at affatte i Overensstemmelse med Forslaget nærmere Vejledning for Regnskabsførelsen. Desuden henstilles, at Lagtingsrevisor i saa stor Udstrækning som muligt personlig vejleder de Forstanderskaber, der maatte ønske saadant.

Udvalget skal herefter tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

- 1) Der fastsættes de forannævnte under Punkt A—G foreslaaede Regler med Hensyn til Kommunernes Regnskabsførelse.
- 2) Amtmanden bemyndiges til sammen med Lagtingsrevisor at affatte nærmere Vejledning for Regnskabsførelsen i Overensstemmelse med foranstaaende Regler.
- 3) Lagtingsrevisor opfordres til at være de Forstanderskaber, der maa ønske dette, behjælpelig med Gennemførelsen af de fastsatte Regler. Amtmanden bemyndiges til i hvert enkelt Tilfælde at fastsætte Lagtingsrevisors Honorar for det Arbejde, han maa udføre i Anledning af disse Bestemmelser.
- 4) Disse Regler skal være indført i samtlige Kommuner senest 1. Januar 1934.

Tann 23. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 27. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

132. Elektricitetstaxtir kommunanna. (87).¹⁾

Málið varð beint í kommunalu nevdina, sum tann 21. september framlegði soljóðandi Údvalgsbæturkning:

I Lagtingssamlingun 1931 approberede Lagtinget Takster for Strømforbrug fra Elektricitetsværkerne i Klaksvig, Tveraa og Vaag, gældende for Aaret 1932 — se Lagtingstíðindi 1931, Side 168.

De approberede Takster er følgende:

	Klaksvig	Tveraa	Vaag
1. Belysning pr. K. Wt.	60 Øre	60 Øre	40 Øre
2. Motorkraft pr. K. Wt.	{ de første 100 K. Wt. pr. Hk. 25 Øre, de næste 100 K. Wt. pr. Hk. 20 Øre		
3. Gadebelysning pr. K. Wt.		30 Øre	20 Øre
4. Madlavning og Kogning pr. K. Wt.	8 Øre	8 Øre	5½ Øre
5. Varme pr. K. Wt.	6 Øre		
6. Pumpe- og Tørrerimotorer pr. K. Wt.	0 Øre	0 Øre	5½ Øre
7. Isvirkki pr. K. Wt.	0 Øre	5½ Øre	0 Øre

¹⁾ Sbr. Lögtingstíðindi 1931, bls. 168.

I Ekstrasamlingen 1932 blev det approberet, at Taksterne for Klaksvig ændres saaledes:

- a. Belysning nedsættes fra 60—50 Øre pr. kwt.
- b. Kogning og Madlavning nedsættes fra 8—3 Øre pr. kwt.
- c. Forbrugstaksterne for Varme nedsættes fra 6—2½ Øre pr. kwt.
- d. *Forbrugstaksterne for Kraft:*
 - 1. De første 100 kwt. pr. Hk. nedsættes fra 25—20 Øre pr. kwt.
 - 2. de næste 100 kwt. pr. Hk. nedsættes fra 20—15 Øre pr. kwt.,

idet man gik ud fra, at en Nedsættelse som anført af Taksterne vilde medføre et forholdsvis større Forbrug og dermed en Forøgelse af Værkets Indtægter.

Efter det for Tiden 1/7—31/12 1931 aflagte Regnskab har Strømforbruget givet en Indtægt af ca. 12.000 Kr., modens Indtægten ifølge Opgørelse for Tidsrummet 1/1—31/6 1932 har udgjort ca. 14.500 Kr.; der synes saaledes at være en Fremgang at spore i Indtægterne.

I Budgettet for 1932 er der regnet med en Strømindtægt paa 32.140 Kr., hvilket giver 16.070 Kr. pr. Halvaar. Endskønt dette Beløb ligger ca. 1600 Kr. over Indtægten for første Halvaar 1932, tør det formodes, at Indtægterne i anden Halvdel af Aaret ved forøget Forbrug, for Exempel ved at flere Forbrugere kommer til, nogenlunde vil kunne komme til at svare Regning.

Paa Budgettet er der regnet med et Underskud paa 7873 Kr. 51 Øre, hvilket Beløb Udvalget formoder Kommunen dækker ved Tilskud, eventuelt delvis ved Forhøjelse af Taksterne for Gadelys og Havnelys.

Ifølge Driftsregnskabet for 1931 for Frodebø Sogns Elektricitetsværk viser dette et faktisk Underskud paa 1647 Kr. 49 Øre, hvilket Beløb man formoder Kommunen dækker ved Tilskud, eventuelt ved Forhøjelse af Taksterne for Gadelys og Havnelys.

Det foreligger oplyst for Udvalget, at Tveraa i Stedet for at forhøje Belysningstariffen fra 55—60 Øre pr. kwt. har forhøjet Gadelystariffen fra 30—35 Øre. Udvalget finder denne Regulering for heldigere for Værkets Økonomi, da selv en ringe Forhøjelse af Belysningstaksterne nemt kan komme til at medføre et betydeligt mindre Forbrug og dermed Nedgang i Indtægterne.

Driftsregnskabet for 1931 for Vaag kommunale Elektricitetsværk viser, at Kommunen har ydet et Driftstilskud paa 10.000 Kr. til Værket, foruden Statens Tilskud paa 16820 Kr.

Udvalget er af den Formening, at der ved Forøgelse af de for Værkerne gældende Forbrugstakster, som Forbrugerne nu har vænnet sig til (dette gælder særlig Tveraa og Vaag) vil medføre en tilsvarende Nedgang i Forbruget, saaledes at der ikke derved skabes en bedre Økonomi; det skal dog i denne Forbindelse bemærkes, at de nugældende Takster for Klaksvig for Varme er meget lave og vil eventuelt kunne taale en Forhøjelse, men Udvalget vil ikke paa nærværende Tidspunkt fremsætte Forslag herom, men mener, at der først maa gaa en Tid, indtil man med tilstrækkelig Sikkerhed kan skønne over Tariffernes Hensigtsmæssighed. Skulde Driften i dette Tidsrum give Underskud, maa dette paalignes Kommunens Skatteydere.

I Lagtingssamlingen 1930, se Lagtingstidende 1930, Side 214, vedtog Lagtinget at garantere for et Laan til Elektricitetsværket i Vaag paa 140.000 Kr. Laanet er imidlertid endnu ikke bragt i Orden, grundet paa, at visse i denne Forbindelse nødvendige Forhandlinger mellem Tveraa og Vaag endnu ikke er tilendebragt.

Det fremgaar af nogle i Sagen værende Bilag, at der for Tiden føres

Frohandlinger mellem Tveraa og Vaag om et mere intimt Samarbejde, dels ved Tarifreguleringer, der skulde kunne faa gunstig Indflydelse paa begge Værkers Økonomi, og dels ved Ændring i de Forpligtelser, Vaag ifølge den mellem Kommunerne oprettede Kontrakt har til Henlæggelser. Det er Udvalget bekendt, at Kraftstationen „Botn“ kan producere betydelig mere Elektricitet, end der for Tiden bruges af Tveraa og Vaag. Man finder det derfor naturligt og ønskeligt, om der ved passende Tarifreguleringer kunde opnaas et større Forbrug til Gavn for Værkets Rentabilitet i sin Helhed og samtidig til Gavn for begge Kommuner og til Nytte for de forskellige Forbrugere.

Udvalget mener, at de nu anvendte Tariffer for Tveraa og Vaag bør være uændrede indtil en eventuel Overenskomst mellem Kommunerne kan begrunde en Nedsættelse. Skulde Driften imidlertid ved disse Tariffer give Underakud, bør dette dækkes ved kommunalt Tilskud, eventuelt ved højere Takster for Kommunens eget Forbrug.

Udvalget skal herefter tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

A. Lagtinget appreberer, at der indtil videre skal gælde følgende Forbrugstakster for Elektricitetsværkerne i Klaksvig, Tveraa og Vaag:

	Klaksvig	Tveraa	Vaag
1. Belysning pr. K. Wt.	50 Øre	55 Øre	40 Øre
2. Motorkraft pr. K. Wt.	{ de første 100 K. Wt. pr. Hk. 20 Øre, de næste 100 K. Wt. pr. Hk. 15 Øre.		
3. Havne- og Gadebelysning pr. K. Wt.	60 Øre	60 Øre	60 Øre
4. Madlavning og Kogning pr. K. Wt.	8 Øre	8 Øre	5½ Øre
5. Varme pr. K. Wt.	2½ Øre		
6. Pumpe- og Tørrerimotorer pr. K. Wt.	00 Øre	00 Øre	5½ Øre
7. Isvirki pr. K. Wt.		5½ Øre	00 Øre

B. De anførte Tariffer er indtil videre kun at betragte som Minimumstariffer, saaledes at det overlades de respektive Forstanderskaber eventuelt at foretage mindre Forhøjelser.

Tann 23. september var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 15 atkv. — 0.

133. Heilsusamtykt fyri Kvívík. (96).

Kommunala nevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 29. august soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

I Skrivelse af 20. September 1931 andrager Forstanderskabet for Kvívík Sogns Kommune Lagtinget om Approbation paa et af Forstanderskabet i September 1931 udarbejdet Forslag til „Heilsusamtykt“.

I en senere Skrivelse, dateret 16. August 1932, har Forstanderskabet anmodet om at faa godkendt som „Heilsusamtykt“ for Kvívík en, der svarer til den af Lagtinget for Sand Sogn godkendte.

Nærværende Udvalg, der har læst Sagen til Behandling, skal her-
 efter tillade sig at anbefale, at Lagtinget stadfæster for Kvívík Sogn en „Heilsusamtykt“, der svarer til den for Sands Kommune godkendte.

Forslag.

Lagtinget stadfæster herved som Heilsusamtykt for Kvívík Sogns Kommune en „Heilsusamtykt“, der svarer til den af Lagtinget for Sands Kommune stadfæstede.

Tann 31. august var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 17 atkv. 0.

134. Skattasamtykt fyri Hovs sókn. (179).

Kommunala nevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 29. august soljóðandi **Udvalgsbetænking**:

I Skrivelse af 31. Juli 1932 andrager Forstanderskabet for Hove Sogns Kommune om at faa oprettet en Skattevedtægt for Kommunen i Henhold til Skattelovens § 15.

Da det ifølge nævnte § er Forstanderskabet, der skal fremsætte Forslag om saadan Vedtægt og saadant Forslag ikke foreligger, skal Udvalget tillade sig at foreslaa, at Amtmanden bemyndiges til at godkende Skattevedtægt for Hove Sogn, oprettet i Overensstemmelse med den af Lagtinget affattede Normalvedtægt.

Forslag.

1. Lagtinget bemyndiger Amtmanden til at godkende Skattevedtægt for Hove Sogns Kommune, oprettet i Overensstemmelse med den af Lagtinget affattede Normalvedtægt.
2. Forstanderskabet faar tilstillet Afskrift af nærværende Betænking.

Tann 31. august var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 14 atkv. — 0.

135. Valstað í Funningsbotni. (97).

Málið varð beint í kommunalu nevdina, sum tann 29. august framlegði soljóðandi Udvalgsbetækning:

Forstanderskabet for Andefjord Sogns Kommune andrager i Skrivelse af 29. Maj 1932 om, at Bygden Funningsbotn for Fremtiden maa blive anerkendt som særligt Valgdistrikt for Folke-, Lagtings- og kommunale Valg med Valgsted sstds.

I Henhold til § 17 i Lov Nr. 126 af 28. April 1916 om Folketingsvalg paa Færøerne kan Forandring i Valgstederne foretages uden Lovændring efter Lagtingets Indstilling. Ifølge § 6 i Lov Nr. 84 af 30. April 1909 angaaende kommunale Valg paa Færøerne kræves, at der af Forstanderskabet udarbejdes et Udkast til en Vedtægt, indeholdende Bestemmelser om Fremgangsmaaden m. m. ved Valg. Vedtægten skal godkendes af Lagtinget. Da Sagen imidlertid ikke er bilagt med en saadan Vedtægt, skal Udvalget tillade sig at foreslaa, at Amtet bemyndiges til at godkende paa Lagtingets Vegne en saadan Vedtægt, naar Forslag til saadan fremkommer fra Forstanderskabet.

Forslag.

- 1) Lagtinget anbefaler til Justitsministeriets Approbation, at Bygden Funningsbotn opføres som særligt Valgdistrikt med Valgsted sstds. og den heraf følgende Ændring i Fortegnelsen over Valgdistrikterne paa Færøerne bliver at foretage.
- 2) Amtet bemyndiges til paa Lagtingets Vegne at approbere Vedtægt for Afholdelse af kommunale Valg i Andefjord Sogns Kommune, bl. a. tagende Sigte paa Oprettelse af kommunalt Valgsted i Funningsbotn, naar Forstanderskabet fremsender Forslag til saadan Vedtægt.
- 3) Forstanderskabet faar tilstillet Udskrift af nærværende Betækning.

Tann 31. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð taun 2. september varð uppskot nevdarinnar pkt. 1—3 samtykt við 17, 16 og 17 atkvøðum — 0.

136. Valstað í Rituvík. (98).

Málið varð beint í kommunalu nevndina, sem tann 29. august framlegði soljóðandi *Udvalgsbetækning*:

Í Skrivelse af Juni 1932 har Deboere i Ridevig andraget Lagtinget om, at der for Fremtiden maa blive oprettet et kommunalt Valgsted i Bygden.

Da Bygden tidligere er anerkendt som særligt Valgdistrikt for saa vidt angaar Folke- og Lagtingsvalg, finder Udvalget intet at indvende imod, at Bygden ogsaa anerkendes som kommunalt Valgsted. Da Sagen imidlertid ikke er bilagt med et af Forstanderskabet ifølge § 6 i Lov Nr. 84 af 30. April 1909 angaaende kommunale Valg paa Færøerne udarbejdet Udkast til en Vedtægt, indeholdende Bestemmelser om Fremgangsmaaden m. m. ved Valg, skal Udvalget tillade sig at foreslaa, at Amtmanden bemyndiges til paa Lagtingets Vegne at godkende en saadan Vedtægt, naar Forslag om saadan fremkommer fra Forstanderskabet.

Forslag.

- 1) Lagtinget godkender, at der oprettes kommunalt Valgsted i Ridevig, naar Forstanderskabet indsender en i Henhold til § 6 i Lov Nr. 84 af 30. April 1909 herom oprettet Vedtægt, som Amtet bemyndiges til at approbere paa Lagtingets Vegne.
- 2) Afskrift af nærværende Betækning tilstilles Forstanderskabet for Næs Sogn.

Tann 31. august var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 15 atkv. — 0.

137. Valstað í Árnafirði. (144).

Málið varð beint í kommunalu nevdina, sum tann 29. august framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Fra Lagtingsmændene O. P. Joensen og S. P. Zachariasen er der indkommet Andragende af 1. August 1932, gaaende ud paa, at Bygden Arnefjord for Fremtiden maa blive anerkendt som særligt Valgdistrikt for Folke-, Lagtings- og kommunale Valg med Valgsted sstds.

I henhold til § 17 i Lov Nr. 126 af 28. April 1916 om Folketingsvalg paa Færøerne kan Forandring i Valgstederne foretages uden Lovændring efter Lagtingets Indstilling. Ifølge § 6 i Lov Nr. 84 af 30. April 1909 angaaende kommunale Valg paa Færøerne kræves, at der af Forstanderskabet udarbejdes et Udkast til en Vedtægt, indeholdende Bestemmelser om Fremgangsmaaden m. m. ved Valg. Vedtægten skal godkendes af Lagtinget. Da Sagen imidlertid ikke er bilagt med en saadan Vedtægt, skal Udvalget tillade sig at foreslaa, at Amtet bemyndiges til at godkende paa Lagtingets Vegne en saadan Vedtægt, naar Forslag til saadan fremkommer fra Forstanderskabet.

Forslag.

1. Lagtinget anbefaler til Justitsministeriets Approbation, at Bygden Arnefjord opføres som særligt Valgdistrikt med Valgsted sstds. og den deraf følgende Ændring i Fortegnelsen over Valgdistrikterne paa Færøerne bliver at foretage.
2. Amtet bemyndiges til paa Lagtingets Vegne at approbere Vedtægt til Afholdelse af kommunale Valg i Klaksvig Sogns Kommune, bl. a. tagende Sigte paa Oprettelse af kommunalt Valgsted i Arnefjord, naar Forstanderskabet fremsender Forslag til saadan Vedtægt.
3. Forstanderskabet faar tilstillet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 31. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 2. september varð uppskot nevdarinnar pkt. 1—3 samtykt við 17, 16 og 16 atkv. — 0.

138. Kommunuskattur á tryggingarfeðg. (94).

Málið varð beint í kommunalu nevdina, sum tann 9. september framlegði soljóðandi Uðvalgsbetænkning:

I Skrivelse af 14. Juni 1932 har Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune forelagt Lagtinget til Afgørelse Spørgsmaalet om Beskatning af de forskellige Forsikringsselskaber, som driver Forretning i Kommunen. Forstanderskabet anfører i sin Skrivelse, at „disse Selskaber har ikke protesteret mod Ansættelse før i Fjor, da Nye Danske af 1864 indankede Sagen for Lagtingets Skatteudvalg til Afgørelse, hvilken Afgørelse Forstanderskabet vedtog at rette sig efter. Imidlertid viser det sig, at Selskabet — efter den af Udvalget trufne Afgørelse — ikke er pligtig at betale mere i Skat end efter en Indkomst af Kr. 173,—, medens de ved Agenturet i Vaag har en Præmieindtægt af Kr. 8371,00. Af Udgifter har Selskabet, efter Forstanderskabets Skøn, ingen med Undtagelse af det Honorar, som Agenten oppebærer. Dette Forhold mener Forstanderskabet er ganske forkert, idet Borgerne her maa betale for 1931 10 % af deres Indtægt, medens ovennævnte Selskab kun skal betale Kr. 17,— af en Indtægt af ca. 8000 Kr.“

I § 24 i Lov Nr. 73 af 12. Marts 1928 om den kommunale Beskatning paa Færøerne er der bl. a. anført: „Naar en Person eller et Interessentskab, en offentlig Institution eller Stiftelse driver Erhvervsvirksomhed i en Kommune — saasom Forsikrings eller med disse beslægtede Virksomheder, for saa vidt det til disse Virksomheder er knyttet Forretningslokaler skal der for den Indtægts Vedkommende, som den paagældende har heraf, paalignes ham i personlig Skat til denne Kommune (Erhvervskommunen) et Bidrag svarende til den Skat, som paalignes Kommunens Beboere efter Formue og Lejlighed“.

Som Følge heraf maa man gaa ud fra, at Skatten vil være at fastsætte efter den Indtægt, selve Agenturet har givet i det forudgaaende Aar med Fradrag af de Tab, der i det paagældende Aar maatte være lidt gennem Agenturets Forsikringer samt af Udgifter, som Agenturet i samme Tidsrum maatte have haft ved Inkassation. (Provision til Agenten o. l.).

Udvalget skal herefter tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

1. Der svares Andragerne, at Lagtinget maa formene, at et Forsikrings-selskab vil være at sætte i Skat efter den Indtægt, selve Agenturet har givet i det forudgaaende Aar med Fradrag af de Tab, der i det paagældende Aar maatte være lidt gennem Agenturets Forsikringer samt af Udgifter, som Agenturet i samme Tidsrum maatte have haft ved Inkassation (Provision til Agenturet o. l.)
2. Andragerne faar tilstillet en Afskrift af nærværende Betænkning.
3. Forstanderskaberne for samtlige de Kommuner, hvori der er Agenturer for Forsikringsselskaber, faar Meddelelse om Lagtingets Afgørelse.

Tann 13. september var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevdarinnar pkt. 1—3 varð samtykt við 16, 13 og 16 atkv. — 0.

139. Samtykt til lán til Høvs kommunu. (200).

Tann 27. september varð framlagt umsókn frá Høvs sóknar kommunu um samtykt til at upptaka eitt lán uppá 500 kr.

Tann 29. september varð við 17 atkv. — 0 samtykt soljóðandi uppskot til gerðabókina:

„Samtykt til lánið verður hervið givið“.

140. Samtykt til lán til Svínøyar kommunu. (89).

Málið varð beint í kommunaku nevndina, sum tann 26. august framlagði soljóðandi Uðvalgsbetænkning:

I Skrivelse af 10. Juli 1932 har Forstanderskabet for Svínø Sogns Kommune ansøgt Lagtinget om Tilladelse til Optagelse af et Laan, stort 8000 Kr., i Anledning af den nye Lærerbolig paa Svínø.

Det er oplyst under Sagen, at Laanet agtes optaget i Færø Amts Sparekasse og afdraget i 10 Aar.

Da Udvalget ikke nærer nogen Betænkkelighed ved at anbefale Tinget at give den ønskede Tilladelse, tillader man sig at fremsætte følgende

Forslag.

Lagtinget approberer, at Svínø Sogns Kommune i Færø Amts Sparekasse optager et Laan paa 8000 Kr. til Afbetaling i 10 Aar til Dækning af Udgifter ved Opførelse af den nye Lærerbolig paa Svínø.

Tann 27. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

141. Samtykt til lån til Hvalvíkar kommunu. (185).

Málið varð beint í kommunalu neyndina, sum tann 28. september framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Ved Skrivelse af 6. September 1932 har Forstanderskabet for Kvalvig Sogns Kommune ansøgt om Approbation paa Optagelse af et Laan paa 2000 Kr. Det oplyses i Skrivelsen, at Beløbet skal anvendes til delvis Dækning af Understøttelse til Børn af Enker.

Udvalget har faaet oplyst, at Forstanderskabet for 1931 som Skat har paalignet Kommunens ca. 160 Skatteydere 8771 Kr. efter en Skatteprocent paa 7,6. For Aaret 1932 er der derimod kun paalignet 6231 Kr. med en Skatteprocent af 7,2.

Ifølge Regnskabet for 1931 sluttede Regnskabsaaret med en Restance paa 3775 Kr., hvilket Beløb Forstanderskabets Formand oplyser nu er forsøgt inddrevet ved Udpantning.

I Aaret 1931 er der til Alderdomsunderstøttelse anvendt et Beløb paa 1222 Kr. og til Understøttelse til Børn af Enker 240 Kr.

Paa Overslaget for 1932 er der kun opført et Beløb paa 175 Kr. til Understøttelse til Børn af Enker, endskønt der i indeværende Aar skal anvendes ca. 2000 Kr. til dette Formaal.

Forstanderskabets Formand har paa Forespørgsel oplyst, at der paa Grund af Ukendskab til Forholdene er paaført Overslaget et betydeligt mindre Beløb til det ommeldte Formaal end der faktisk vil blive Anvendelse for. Det skal i denne Forbindelse bemærkes, at den nuværende Formand først er traadt til ved forrige Regnskabsaars Slutning, idet den forrige Forstanderskabsformand forulykkede i Efteraaret 1931.

Det er Udvalget bekendt, at Forstanderskabet ved en Skibsulykke i 1931 og i 1932 har mistet 6 gode Skatteydere; af disse var 3 gifte og efterlader sig 17 Børn, hvorved Kommunens Udgifter til lovmæssig Understøttelse af disse er steget uforholdsmæssigt.

Da Kommunen, efter hvad der foreligger oplyst for Udvalget, kun har en Gæld paa til Rest 900 Kr. til Færø Amts Sparekasse, medens Restancerne til Amtsrepartitionsfonden udgør 1365 Kr., der hidrører fra 1931, mener Udvalget af de Omstændighederne rent undtagelsesvis at kunne anbefale, at det tillades Forstanderskabet i Færø Amts Sparekasse at optage et Laan til det ommeldte Formaal paa 2000 Kr., saaledes at Beløbet vil være at tilbagebetale i Løbet af 5 paa hinanden følgende Aar.

Udvalget skal herefter tillade sig at fremsætte saalydende

Forslag.

1. Det tillades Forstanderskabet for Kvalvig Sogns Kommune i Færø Amts Sparekasse at optage et Laan paa 2000 Kr., der vil være at tilbagebetale i Løbet af 5 paa hinanden følgende Aar.
2. Der meddeles Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 26. september varð uppskot neyvdarinnar samtykt við 17 atkv. — 0.

142. Lán til Gøtu kommunu. (88).

Málið varð beint í kommunalu nevndina, sum tann 1. oktober framlegði soljóðandi **Udvalgsbetækning**:

I Lagtingssamlingun 1931 — se Lagtingstíðendin 1931, Síða 97 — votttog Lagtingið at yða Gøtu Sogns Kommuna, nær Begæring derom fremkom, et rentefrit Lán indtil 5000 Kr. til delvis Dækning af Vedligeholdelsesudgifterne til Vejen Solmunde—Gøte—Fuglefjord.

I Skrivelse af 28. September 1932 meddeler Forstanderskabet, at Kommunen til den ommeldte Vedligeholdelse har anvendt 5887 Kr. 50 Øre og har samtidig mundtligt fremsat Anmodning om at få det ommeldte Lán bevilget.

Udvalget skal herefter tillade sig at fremsætte saalydende

Forslag.

1. Der bevilges af Økonomisk Fond Gøte Sogns Kommune et rentefrit Lán paa 5000 Kr. til Tilbagebetaling i 5 paa hinanden følgende Aar imod Underskrift og fornøden Obligation.
2. Der meddeles Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betækning.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 8. viðgerð tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

143. Ábyrgd fyri lán til Klakksvíkar kommunu. (90).¹⁾

Málið varð beint í fíggjarnevndina, sum tann 13. september framlegði soljóðandi **Betækning**:

Efter at Klaksvig Kommune under Hensyn til Vanskeligheden ved at fremskaffe de fornødne Pengemidler til Iværksættelse af forskellige Vejarbej-

¹⁾ Sbr. Lagtingstíðindi 1931, bls. 173.

der har andraget hos Justitsministeriet om, at der maa blive ydet Kommunen et Laan af Statskassen paa indtil 20.000 Kr., har Justitsministeriet i Skrivelse til Amtmanden over Færøerne af 27. Maj d. A. udtalt, at Rigsdagens Finansudvalg har givet deres Tilslutning til, at Laanet ydes paa forskellige Vilkaar, bl. a. under Forudsætning af, at Lagtinget vil garantere for Laanet.

Udvalget mener at kunne tilraade, at Lagtinget giver Klaksvig Kommune Tilladelse til at optage ommeldte Laan ved at give Approbation paa, at Laanet optages, men man kan ikke tilraade, at der afgives anden Garanti for Laanet. Naar Udvalget ikke kan tilraade, at Garantierklæring afgives, sker det ud fra den Betragtning, at Lagtinget i et vist bestemt Forhold yder Tilskud til forskellige Vejanlæg, ogsaa Vejanlæg i Klaksvig, bl. a. paa Betingelse af, at Kommunen selv udreder en bestemt Del. Hvis saa Lagtinget ikke alene i Klaksvig, men overalt, hvor Vejanlæg med amtskommunale Tilskud udføres, ogsaa skal afgive Garanti for Kommunens Andel, vilde Amtskommunen bebyrdes med en Mængde større og mindre Garantiforpligtelser, som efterhaanden vilde skade Vejsagen uden at gavne nogen. Desuden kan Udvalget ikke se bort fra, at det har vist sig for ikke saa længe siden, at de Garantiforpligtelser, Lagtinget allerede har paataget sig, er benyttet imod Tinget, naar dette selv til almengavnlig Formaal har ønsket at optage Laan. - En halvaarig Ydelse paa 700 Kr. maa Klaksvig Kommune desuden kunne præstere, saaledes at Laangiveren ikke lider Tab, selv om der ikke er ydet Lagtingsgaranti.

Forslag.

Lagtinget approberer, at Klaksvig Kommune optager et Laan paa 20.000 Kr. hos Statskassen til Gennemførelse af forskellige Vejarbejder, men kan ikke afgive anden Garantierklæring.

Tann 15. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 21. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. - 0.

144. Samtykt til Klakksvíkar sókn til keyp av bygningum. (188).

Málið varð beint í kommunalu neyðina, sum lána 19. september framlegði soljóðandi **Udvalgsbæturkning**:

Fra Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune er der indkommet Andragende om Lagtingets Approbation paa, at Klaksvig Kommune erhverver til Købs den Brødur Lützens Konkursbo tilhørende Handelsejendom i Klaksvig.

Andragendet begrundes med, at Kommunen har sluttet Kontrakt angaaende Køb af ovennævnte Forretningsejendom, da man kan forvente, at der i en nær Fremtid vil blive paabegyndt Havneanlæg i Klaksvig. Det er ligeledes oplyst, at den projekterede Anlægsmole gaar ind til heromhandlede Ejendom. Kommunen kommer derved til at sikre sig Areal ved Havneanlæggets Omraade, lige som der samtidig bliver de nødvendige Havnepakhuse til Disposition.

I Kontrakten mellem Kommunen og Chr. Nielsen, København, staar der, at 10.000 Kr. skal betales inden 1. Oktober d. A., medens Resten 17.000 Kr. skal betales i 10 Aar.

Samtidig med, at Kommunen andrager om Lagtingets Approbation paa ommeldte Køb, ansøges om Tilladelse til at optage et Laan eller en Kassekredit paa 10.000 Kr. at betale som Afdrag paa Købesummen.

Hald Kommunen faar en Kassekredit paa 10.000 Kr., vil Renter af Kassekredit samt Renter og Afdrag til Chr. Nielsen andrage godt 3.300 Kr.

Foreløbig har Kommunen udlejet:

Til Apotek	Kr. 1500 00
Fisketørringsplads og to Pakhusrum	- 1500 00
Tilsammen	Kr. 3000 00

Under Hensyntagen til den lave Pris, Bygningerne og Arealet staar i, og at det bliver nødvendigt at erhverve Areal og Bygninger, naar det paa-tænkte Havneanlæg kommer til Udførelse, mener Udvalget det forsvarligt, at Lagtinget approberer, at Kommunen køber ovennævnte Ejendom, dog saaledes, at Kommunen er forpligtet til, saa snart Havneanlægget udføres, at overdrage Bygninger og det nødvendige Areal til Havnevesenet for en Vurderingssum, der staar i et passende Forhold til det Beløb, Kommunen erhverver Ejendommen for.

Udvalget skal derfor tillade sig at stille følgende

Forslag.

1. Lagtinget approberer, at Klaksvig Sogns Kommune køber den i Klaksvig beliggende Brødur Lützens Konkursbo tilhørende Handelsejendom for en Sum af 27.000 Kr.

2. Lagtinget approberer, at Kommunen optager et Laan eller en Kassekredit paa 10.000 Kr. at betale som Afdrag paa Købesummen.

Tann 23. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkvøðum 0.

145. Samtykt til Miðvágs sókn til sølu av byggigrund. (100).

Málið varð beint í kommunalu nevdina, sum lann 29. august framlegði soljóðandi Udvalgsbetænking:

Ved Skrivelse af 2. Januar 1882 har Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune ansøgt Amtet om Approbation paa Salg af et Areal af Kommuneus Ejendom i „Steinsmørk“ til Byggegrund for et Missionshus for en Købesum af 95 Kr. 99 Øre. Amtet har ved Skrivelse af 7. Juli d. A. tilstillet Lagtinget Sagen til Afgørelse.

Det fremgaar af Sagens Bilag, at „Steinsmørk“, der ligger mellem den gamle og den nye Kørevej, for ca. 100 Aar siden er givet af Præstegodset til Skolen. En Del af Arealet er senere overdraget en afgaaet Lærer, medens Resten, hvorpaa Skolebygningen er opført, endnu er i Kommunens Besiddelse. Det Areal, der ønskes afhændet, ligger op til den nye Kørevej, der er Hovedlandevejen gennem Vaagaen.

I en af Højne Joensen og N. Joensen den 20. Juni d. A. afholdt Synsforretning er Arealet beregnet til 213,30 m² og vurderet til 45 Øre pr. m² eller 95 Kr. 99 Øre.

Da Arealet ligger op mod Hovedvejen, maa Arealet efter Udvalgets Skøn have en betydelig større Værdi end 45 Øre m²; det kan i denne Forbindelse anføres, at en saa afsides liggende Bygd som Familien i Aar søger Tinget om Approbation paa Salg af Næstegrunde for en Pris af 1 Kr. pr. m², Udvalget kan alene af den Grund ikke anbefale Lagtinget at meddele den ansøgte Approbation saa meget mere som Kommunens økonomiske Forhold for Tiden er saa dårlige, at Salg for en saadan Pris som anført absolut maa anses for uforenelig med Kommunens Interesser. Hertil kommer den Omstændighed, at man ikke kan se bort fra, at Kommunen, naar Udviklingen skrider frem, kan komme til at staa overfor en Udvidelse af Skolen samt til Anlæg af Lægeplads for Skolebørnene, hvortil hele den nuværende „Steinsmørk“ kan blive nødvendig at anvende.

Forslag.

1) Der svares Andragerne, at Lagtinget ikke kan meddele den ansøgte Approbation paa det foreliggende Grundlag.

2) Andragerne faar tilstillet en Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 31. august var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevdariunnar varð sett undir atkvæðisgreiðslu við navnakali og samtykt við 13 atkv. — 0. (Atkvæði ekki: Dam, J. H. Joensen, Viðstein og Andreasen. Burtur: Paturson, Niclasen, Iversen og Debess).

146. Refusión av ellisrentu. (101).

Málið varð beint í kommunalu neyndina, sum tann 29. september framlegði soljóðandi Údvalgsbetænkning:

Ved Skrivelse af 14. Juni 1932 har Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune henvist til Lagtingets Afgørelse en Sag om Refusion af Aldersrente, der af Københavns Magistrat er udbetalt to i København boende i Vaag forsørgelsesberettigede Personer, nemlig Sigmund Henriksen og Hustru.

Det fremgaar af nævnte Skrivelse, at Henriksen og Hustru for ca. 1 Aar siden rejste til København og fik kort efter Ankomsten bevilget Aldersrente med ca. 1800 Kr. aarlig, hvoraf Magistraten kræver $\frac{3}{4}$ refunderet af Vaag Sogns Kommune som Forsørgelseskommune. Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune har imidlertid nægtet at anerkende Kravet under Henvisning til, at Aldersrenteloven ikke gælder for Færøerne.

Yderligere anfører Forstanderskabet, at Kommunen ikke har Raad til at betale saa meget til to enlige Mennesker, idet Beløbet udgør lige saa meget som to Fiskere med Familie tjener om Aaret.

Udvalget har delt sig i et Flertal (Djurhuus og Samuelsen) og et Mindretal (Zachariasen).

Flertallet skal bemærke:

Selv om det maa indrømmes, at det kan være særdeles byrdefuldt for en færøsk Kommune at refundere Understøttelse som den heromhandlede, da Beløbet ligger betydeligt over, hvad færøske Kommuner i Almindelighed plejer at yde til Alderdomsunderstøttelse, maa man dog mene, at færøske Kommuner ikke kan fritages for lovmæssig Refusion af Aldersrentebeløb, udbetalt til Personer, der er forsørgelsesberettigede paa Færøerne, idet Forsørgelseskommunen efter Alderdomsunderstøttelsesloven af 13. Marts 1908 er pligtig at refundere Opholdskommunen $\frac{3}{4}$ af den ydede Hjælp, jfr. Lovens § 7. Den Omstændighed, at Hjælpen i den øvrige Del af Kongeriget ydes i Form af „Alders-

rente", medens Hjælpen paa Færøerne ydes som „Alderdomsunderstøttelse“, skønnes ikke at medføre Fritagelse for Refusion. Som Forholdene nu er, er nemlig danske Kommuner henvist til at yde Hjælpen i Henhold til „Aldersrenteloven“ (Lov Nr. 134 af 1. Juli 1927), medens de færøske Kommuner yder Hjælpen efter „Alderdomsunderstøttelsesloven“ (Lov Nr. 58 af 13. Marts 1908). Begge disse Love har ensartede Refusionsregler. Forøvrigt foreligger en Afgørelse fra Indenrigsministeriet af 8. Januar 1926, hvorefter Thorsbavns Kommune blev tilpligtet at refundere Aldersrentebeløb. Hvad angaar Spørgsmaalet om Størrelsen af den ydede Hjælp, saa er Forholdet dette, at det ifølge Loven om Alderdomsunderstøttelse (i Lighed med andre Forsørgelses-sager) udelukkende er Opholdskommunen, der skønner over Hjælpens Størrelse, saaledes at Forsørgelseskommunen ikke har nogen Indflydelse paa dette Forhold. Da der imidlertid ikke foreligger nogen retslig Afgørelse af Refusionsspørgsmaalet, mener Udvalget, at det kan overlades Kommunen eventuelt at indbringe Sagen for Domstolene.

Mindretallet skal tillade sig at anføre:

Uagtet Alderdomsunderstøttelsesloven af 13. Marts 1908 og Aldersrenteloven af 1. Juli 1927 har samme Formaal, nemlig at sikre gamle Mennesker en økonomisk sorgfri Alderdom, foreligger dette Faktum, at Aldersrenteloven ikke gælder for Færøerne, og at de Satser, der ligger til Grund for Ydelse til danske Aldersrentenydere, ligger langt højere end for, hvad der almindeligvis ydes i Alderdomsunderstøttelse her paa Færøerne (omend det maa indrømmes, at Alderdomsunderstøttelsesloven ikke fastsætter nogen Maksimalgrænse for Ydelserne).

Dette og lignende Tilfælde vil under de nuværende Forhold kunne paaføre færøske Kommuner uoverkommelige økonomiske Byrder, og man maa formene, at det er tvivlsomt, om en færøsk Kommune er pligtig til at yde Refusion efter de Regler, som Aldersrenteloven af 1. Juli 1927 foreskriver. Man skal derfor henvise Vaag Sogns Kommune til at lade Spørgsmaalet afgøre ved Domstolene.

Da en retslig Afgørelse af Sagen er af stor Betydning for færøske Kommuner, skal man tillade sig at foreslaa, at de ved Sagen forbundne Omkostninger afholdes af Lagtinget.

Forslag.

I. Fra Flertallet.

1. Der svares Andragerne, at Lagtinget efter det foreliggende maa formene, at Vaag Sogns Kommune maa anses forpligtet til at yde lovmæssig Refusion af den af Københavns Magistrat til Poul Sigmund Hendriksen og Hustru i Form af Aldersrente bevilgede Alderdomsunderstøttelse, men at man forøvrigt intet har at indvende imod, at Forstanderskabet lader Spørgsmaalet indbringe for Domstolene.
2. Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune faar tilstillet Afskrift af nærværende Betænkning.

II. Fra Mindretallet.

- a. Der svares Andragerne, at de henvises til at lade Spørgsmaalet indbringe for Domstolene til Afgørelse.
- b. De til Sagens Behandling ved Domstolene nødvendige Beløb afholdes af Lagtinget.

Tann 1. okt. var málið til 2. viðgerð og tann 5. okt. til 3. viðgerð.

Uppskot minnilutans fall, bert 8 atkv. — 0.

— meirlutans varð samtykt við 11 atkv. — 0.

147. Klags um expropriation av jørð í Nólsoy. (195).

Málið varð beint í kommunalu nevndina, sum tann 30. september framlegði soljóðandi Údvalgsbetsønking:

Under 20. ds. har Elsebeth Joensen af Nolsø indanket til Lagtingets Afgørelse en Beslutning af 15. ds., i Henhold til hvilken Forstanderskabet for Nolsø Sogns Kommune har besluttet at expropriere til Vejanlæg et Klagerinden tilhørende Grundstykke i Nolsø, kaldet „Geilastød“ „(omaniyri Kristiansstovu“).

Det anføres i Klagen, at „Expropriationen af Grundstykket ikke er nødvendig af Hensyn til noget Vejanlæg, endsige et Vejanlæg af Interesse for det offentlige, men udelukkende skyldes private Interesser, som Forstanderskabet af den ene eller anden Grund vil støtte“.

Der er vedlagt Klagen Afskrift af 3 Skrivelser fra Forstanderskabet til Klagerinden. Af disse Skrivelser fremgaar det, at Forstanderskabet under 27. Juni og 7. September d. A. har besluttet at nægte Klagerinden Byggetilladelse paa Arealet, som Forstanderskabet agter at anvende som „tún“.

I Skrivelse af 15. ds. meddeler Forstanderskabet Klagerinden, at det har besluttet at expropriere Arealet til Brug til Vejanlæg.

For at kunne danne sig et Skøn over de stedlige Forhold, har Udvalget den 27. ds. været paa Aastedet. Forstanderskabets Formand samt Klagerinden var tilstede og paaviste Arealet, der er saaledes beliggende, at det ikke kan komme til at danne noget Led i et planmæssigt Vejanlæg, med mindre nogle Møddinger og nogle gamle Kælde, der støder op til Arealet, ogsaa bliver erhvervet af Kommunen og anlagt til Vej. Forstanderskabets Formand oplyste, at man foreløbig kun ønskede at erhverve Klagerindens Grundstykke og anlægge det til „tún“, da der var sket Henvendelse herom fra Ejerne af de omkringliggende Huse, jfr. de i Afskrift vedlagte Breve fra Oliver Jacobsen og Mariane Jacobsen.

Klagerinden oplyste, at hun, der er bosiddende „á Malarenda“, hvor hun ofte er generet af Storm og Brænding (Brændingen naar engang indlem ind i hendes Kælder), ønsker at flytte sit Vaanhus til det af hende ved Skøde af 19. Juli d. A. erhvervede Areal, som Forstanderskabet nu agter at expropriere. Huset agter hun genopført i en Størrelse af 7 × 7 Alen. Hun oplyste ligeledes, at hun for flere Aar siden erhvervede en anden Byggegrund i Nærheden af den nu omhandlede, men at Forstanderskabet modsatte sig, at hun bebyggede dette Areal.

Udvalget henstillede til Forstanderskabets Formand at foranledige, at Klagerinden fik en anden velegnet Byggegrund i Mageskitte for det Areal, Forstanderskabet agter at expropriere. Dette lovede Forstanderskabsformanden at søge bragt i Orden. Klagerinden erklærede sig villig til at gaa ind paa Mageskitte, ifald Forstanderskabet kunde skaffe hende en passende Byggegrund i Stedet.

Ved et den 29. ds. mellem Parterne afholdt Møde erklærede Klagerinden sig imod et hvilket som helst Mageskitte og oplyste, at hun nu har erhvervet en anden Byggegrund, hvorpaa der ikke kan nægtes hende Byggetilladelse.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt den af Forstanderskabet

tagne Beslutning kan anses for lovhjemlet, hvilket Lagtinget i Henhold til § 2 i Lov Nr. 69 af 7. Maj 1881 skal tage Stilling til, skal Udvalget bemærke, at en Expropriation som den anførte, saalænge, der som det her er Tilfældet, kun er Tale om Erhvervelse af et enkelt Areal, der ikke uden ved Expropriation og Fjernelse af de omliggende Møddinger og eventuelt Kælde egentlig kan siges at komme til at tjene som offentlig Vej, men derimod kun som „tún“ (Gaardsplads) for et Par Huse, saaledes ikke kan siges at være paakrævet, fordi det almene Vel ikke kan anses at fordrø sligt Anlæg („tún“). Udvalget maa saaledes mene, at den af Forstanderskabet tagne Beslutning efter det oplyste ikke kan anses lovhjemlet.

Forslag.

- 1) Der svares Andragerinden, at den af Forstanderskabet tagne Beslutning om Expropriation af den hende tilhørende Byggegrund kaldet „Geila-trød“ („omanfyri Kristiansstovu“) efter det oplyste ikke kan anses for lovhjemlet.
- 2) Der meddeles Andragerinden og Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 3. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

148. Vág kommuna studning til motor. (82).

Málið varð heint í fíggingarnevndina, sum tann 1. oktober framlegði soljóðandi Betænkning:

Andragende fra Vaag Kommune om Tilskud til Indkøb af en Motor, der kan drive Kommunens Knuseværk.

Knuseværket anskaffedes i Fjor med Støtte fra Lagtinget ud fra den Forudsætning, at den elektriske Motor var tilstrækkelig til at drive Maskinen. Dette er ikke Tilfældet. Kommunen har betydelig Vejstrækning at vedligeholde, og Forbruget af Skærver er i stadig Stigning. Der agtes indkøbt en Raailiemotor, der antages fuldt monteret at koste 3500 Kr.

Udvalget tilraader at udsætte Sagen til næste Aar, idet man ikke i Aar har Midler til yderligere Bevillinger af her omhandlede Slags. Udover

500 Kr. vilde man næppe kunne foreslå til Vaag kommunale Knuseværk, idet man i Fjor ydede et væsentligt Tilskud. Indenfor Udvalget mener man, at en Raaollemotor maaske lidt brugt kan købes betydelig billigere end angivet.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 4. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

149. Skrivstovuhold til formenn fyri kommunustýrum. (123).

Málið varð beint i kommunala nevndina, sum tann 29. august framlegði soljóðandi Udvalgsbetænking:

Ved Skrivelse af 27. Juli 1932 har Amtmanden forelagt til Lagtingets Afgørelse Begæring fra Forstanderskaberne for

- 1) Fuglefjord Sogns Kommune,
- 2) Lervig Sogns Kommune samt
- 3) Ejde Sogns Kommune

om Forhøjelse af Formændenes Medhjælpssummer:

- a) for Fuglefjord til 500 Kr.
- b) for Lervig til 100 Kr. og
- c) for Ejde til 300 Kr.

Da Udvalget skønner, at de anførte Beløb kan anses for passende som Betaling til Medhjælp til de paagældende Forstanderskabsformænd, skal man tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

1) Lagtinget godkender, at der til Medhjælp til følgende Forstanderskabsformænd anvendes nedennævnte Beløb:

a.	Formanden for Fuglefjord Sogns Kommune	500 Kr.
b.	— " — Lervig —	100 Kr. og
c.	— " — Ejde —	300 Kr.

2) Der tilstilles de respektive Forstanderskaber Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 20. august varð uppskot nevndarinnar pkt. 1 samtykt við 16 atkv. — 0, meðan pkt. 2 fall, tí bert 3 atkv. voru fyrri, 0 ímóti.

150. Kæra um skattalíknan í Mykinesi. (95).

Málið varð beint í kommunalu nevndina, sum tann 20. august framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Ved Skrivelse af 15. Januar 1932 til Færø Amt har Fyrpasser Jens P. Hansen af Myggenæs klaget over Forstanderskabets og Lagtingets Skatteudvalgs Afgørelse i en af ham indgiven Skatteklage. Sagen er ved Skatteudvalgets Paategning af 23. Juli 1932 tilstillet Lagtinget.

Da det ikke af de nærværende Udvalg af Lagtingets Skatteudvalg udlænte Sagen vedrørende Akter frongaar noget om, at Andragerens Skatteklage er behandlet urigtigt eller uforsvarligt, og Udvalget forøvrigt maa mene, at en Sag som nærværende faktisk henhører under Skatteudvalgets Omraade, skal Udvalget tillade sig at anbefale, at der svares Andrageren, at Lagtinget ikke finder Anledning til at foretage videre i Sagen, men maa henholde sig til Skatteudvalgets Afgørelse.

Forslag.

Der svares Andrageren, at Lagtinget kan henholde sig til Skatteudvalgets Afgørelse og ikke finder Anledning til at foretage videre i Sagen.

Tann 31. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkvæðum — 0.

151. Studningur til at seta arbeiðir í verk í Froðbiar sókn. (203).

Tann 30. september varð framlagt bræv frá Froðbiar sóknar kommunu um studning til at seta arbeiðir í verk.

Tann 3. oktober varð við 13 atkv. — Ó samtykt soljóðandi uppskot til gerðabókina:

„Foranstaaende Andragende indsendes til Regeringen og anbefales til sammes Velvilje“.

152. Söla av neystagrund í Famien. (99).

Málið varð beint í kommunuvalu nevndina, sum tann 25. august framlegði soljóðandi Udválgsbetrænkning:

Ved Skrivelse af 9. April 1932 andrager Forstanderskabet for Famien Sogns Kommune Lagtinget om Tilladelse til at afhænde det Kommunen tilhørende Matr. Nr. 72 af Famien til Nøstegrunde. I en senere Skrivelse, dateret 6. Juni 1932, oplyser Forstanderskabet, at Matr. Nr. 72 agtes udstykket i 20 Parceller og solgt for en Pris af 1 Kr. pr. m².

Det foreligger oplyst for Udvalget, at Forstanderskabet har erhvervet det paagældende Matr. Nr. i den Hensigt at udstykke og afhænde dette til Nøstegrunde til Bygdens Beboere efterhaanden som der bliver Trang dertil. Ifølge Matr. Fortegnelsen udgør det paagældende Matr. Nr. 710 m².

Udvalget skal herafter tillade sig at anbefale, at Lagtinget meddeler Forstanderskabet Tilladelse til at lade Matr. Nr. 72 af Famien Bygd udstykke i 20 Parceller og derefter afhænde til Nøstegrunde til Kommunens Beboere for en Pris af 1 Kr. pr. m².

Løgtingstíðindi 1932. 29.

Forslag.

Der svares Andragerne, at Lagtinget godkender, at Forstanderskabet lader Matr. Nr. 72 af Famién udstykke i 20 Parceller til Afhændelse til Næstepladser for Kommunens Beboere for en Pris af 1 Kr. pr. m².

Der tilstilles Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 27. august varð uppskot nevdariunnar samtykt við 14 atkvæðum — 0.

153. Eftirstöður kommunana. (135).

Málið varð beint í liggjarnevndina, sum tann 6. oktober framlegði soljóðandi Betænkning:

De sidste Aars Prisfald paa Fisk har bevirket, at Fiskernes Fortjeneste har været meget ringe, og at de fleste til Fiskerierhvervet knyttede Virksomheder har lidt store Tab. Dette Forhold har i høj Grad influeret paa Kommunerne, hvis Skatterestancer er steget i en fornørligende Grad, og hvis Betalingsevner er dalet i tilsvarende Grad. Kun ganske enkelte Kommuner har — takket være et fortrinligt Forstanderskab — været i Stand til at betale den dem paahvilende Skat til Amtsrepartitionsfonden og andre Ydelser rettidig. Kommunernes Restancer pr. 1. Juli 1932 var:

til Amtsrepartitionsfonden	96.005 Kr. 01 Øre
- Amtsfattiggassen	23.421 - 94 -
- Statskassen	34.618 - 34 -
- Alimentsbidrag	7.427 - 42 -

161.472 Kr. 71 Øre,

hvortil kommer de af Amtsrepartitionsfonden for de forskellige Havnelaan udlagte Ydelser samt Kommunernes store Gæld til Sygekasser m. v.

Saaframt Lagtinget skal være i Stand til at arbejde, maa de Kommunerne paalagte Ydelser ogsaa indgaa. Undertegnede Udvalg har gennem Medlemmerne Danielsen og Winther forhandlet med enkelte Formænd for Forstanderskaberne i de Kommuner, hvis Restancer er særlig store. Under disse Forhandlinger er det oplyst, at Kommunernes Skatterestancer er steget i indeværende Aar. For en enkelt Kommunes Vedkommende er Havnerestancerne uforholdsmæssig store; men dette Forhold vil Lagtingsrevisor nærmere undersøge. De paagældende Forstanderskabsformænd har fremhævet, at det under den herskende Krisetid har været meget vanskeligt at foretage Ud-

pantning for Skat, da Betalingsevnen har været saa ringe, ligesom det for enkelte Kommuners Vedkommende er anført, at Restancerne meget skyldes større Forretninger og det til disse knyttede Personale og Arbejdere, og at en Udpantning let kunde have medført, at enkelte Virksomheder maatte standse, hvilket vilde blive for dyrt for Kommunen. Udvalget kan godt se, hvor alvorlige Forholdene har stillet og stiller sig, men maa hævde, at Skatterne bør inddrives, og de paagældende Forstanderskabsformænd har ved Forhandlingerne med Udvalget faaet Paalæg om at sørge for, at Skatterne inddrives, saaledes at Kommunerne bliver i Stand til at opfylde deres Forpligtelser.

Enkelte Kommuner synes at være kommet saa langt ud, at det kunde anses for ønskeligt, om de blev sat under Administration; imidlertid mener Udvalget ikke at kunne foreslaa en saa haardhændet Politik gennemført overfor Kommunerne paa nuværende Tidspunkt, hvor Konjunkturerne synes at være opadgaaende, men det maa anses for paakrævet, at Lagtingsrevisor senest i Løbet af de 3 første Maaneder af 1933 rejser rundt til forskellige Kommuner dels for at vejlede Forstanderskaberne og dels for at undersøge, om der fra Forstanderskabernes Side er foretaget, hvad der er paalagt dem af Lagtinget, eller hvad de selv burde have sørget for at faa gennemført, herunder navnlig Inddrivningen af Kommuneskatten og Paaligningens Forsvarlighed, hvorefter Lagtingsrevisor afgiver en Beretning, som frendegges i næste Lagtingssamling, hvor der saa maa tages Stilling til Sagen.

Forslag.

Lagtingsrevisor bemyndiges til paa Lagtingets Vegne at rejse rundt til forskellige Kommuner dels for at vejlede Forstanderskaberne og dels for at undersøge Kommunernes Administration paa alle Omraader, herunder navnlig Paalligningens Forsvarlighed og om Inddrivningen af den paalignede Kommuneskat er sket i størst muligt Omfang. Om Resultatet af disse Undersøgelser afgives Beretning inden Olajdag 1933. For de af Revisor saaledes foretagne Rejser ydes der ham sædvanlige Dagpenge og Rejsegodtgørelse efter specificeret Regning.

Tann 8. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

XIII. Ymist.

154. Mentunarmál.

Studning til Føroya djórasavn. (143).

Sjálvstýrisflokkurin:

Til Føroya djórasavn bevilges der 200 Kr. af Økonomisk Fond mod Kvittering af Digteren H. A. Djurhuus. Redegørelse for Beløbets Anvendelse tilstilles Tinget inden Olajdag 1933.

Burturfall, 9 atkv. — 0.

Studning til Ferðabókasavn. (159).

Øll nevndin:

Der tilstaas Færøernes Lærerforening som Tilskud til Folkeskolens Vandreboogsamling et Beløb paa 250 Kr. fra Økonomisk Fond. Et aarligt Tilskud kan ikke gives.

Samtykt við 19 atkv. — 0.

Studning til keyp av barnabloðum. (143a).

Sjálvstýrisflokkurin:

Andragendet kan ikke bevilges.

Sambandsflokkurin:

Sagen udsættes til næste Aar.

Uppskot frá sambandsmonnum samtykt við 11 atkv. — 0.

Studning til kennaraskeið. (143b).

Álit:

Færøernes Lærerforening andrager om et Tilskud fra Lagtinget til Afholdelse af et Feriekursus i 1933 for Lærere, Lærerinder og eventuelt andre Interesserede med særlig Hensblik paa Sløjd og Haandgerning, der tænkes indført i de Aftenskolekursus, der skal afholdes rundt omkring i Bygderne. Med Haandgerning tænker man særlig paa Udnyttelsen af færøsk Uld.

Udvalget foreslaar, at der i dette Øjemed bevilges 800 Kr. af Økonomisk Fond. Ingen Del af Bevillingen maa benyttes til Materialier, der forudsættes bekostet af Deltagerne eller for Midler, der tilvejebringes ad privat Vej. Udvalget ønsker tilføjet, at Lærerforeningen ikke til 1934 og 1935 kan

forvento Tilskud til Feriekursus, idet disse normalt har været afholdt kun hvert andet Aar. Andragendet er anbefalet af Snedkermester Peter Poulsen og Skræddermester Debess.

Der foreligger ligeledes et Andragende til Undervisningsministeriet om et Tilskud i samme Øjemed under Hensyn til, at det Beløb, Lagtinget kan udrede, ikke skønnes at være tilstrækkeligt.

Selvstyrepartiet stiller ikke Forslag om dette Punkt, medens Sambandspartiet anbefaler Andragendet til Bevilling i passende Omfang.

Forslag.

1. Fra Udvalget:

Af Økonomisk Fond bevilges Lærerforeningen et Tilskud paa 800 Kr. til Afholdelse af Feriekursus som foran ommeldt. Bevilling i samme Øjemed kan ikke forventes for 1934 og 1935.

2. Fra Sambandspartiets Medlemmer:

Andragendet fra Snedkermester Peter Poulsen, Thorshavn, indsendes til Undervisningsministeriet med Tingets Anbefaling om et passende Tilskud.

Samtykt. Pkt. 1 við 20 atkv. — 0, pkt. 2 við 16 atkv. — 0.

Studning til „Varðan“, (12).

Sambandsflokkurin:

Der ydes Foreningen „Varðin“ et Tilskud fra Økonomisk Fond paa 250 Kr.

Sjálvstýrisflokkurin:

Der ydes Foreningen „Varðin“ et Tilskud paa 500 Kr. fra Økonomisk Fond.

Uppskot frá sambandsmonnum samtykt við 19 atkv. — 0.

Studning til felagló „Grínur Kamban“, (124).

Sjálvstýrisflokkurin:

Der tilstaas Foreningen „Grínur Kamban“ et Tilskud fra Økonomisk Fond paa 200 Kr.

Samtykt við 12 atkv. — 0.

Studning til „Føroya forngripafelag“, (8).

Øll nevndin:

Der tilstaas „Føroya forngripafelag“ et Tilskud fra Økonomisk Fond paa 300 Kr.

Samtykt við 18 atkv. — 0.

Studning til færøyska lestrabók. (174).

Provst Dahl ansøger under Henvisning til Lagtingets Vedtagelse i Samlingen 1918 om Tilskud til Udgivelse af den færøske Prædikensamling, som Lagtinget har anmodet Provsten om at samle eller udarbejde. I Provstens Andragende oplyses følgende:

Prædikensamlingen skal trykkes i 600 Eksemplarer. Den vil komme til at fylde ca. 30 Ark. Papir, Trykning, Bind og Indbinding ventes at koste ca. 3600 Kr.; der er ingen Omkostninger beregnet for selve Arbejdet ved Bogens udgivelse, idet dette leveres gratis.

Provsten oplyser, at han allerede har 1000 Kr. til Bogens Udgivelse. Der mangler saaledes 2600 Kr. Et Prøveark medfølger Andragendet.

Trykningsarbejdet ses ikke at være bortliciteret.

Saaledes som denne Sag foreligger, skønner Udvalget, at Lagtinget bør bevilge de 2600 Kr., som Andrageren ansøger om. Man er enig om at udtale, at Trykningsarbejdet burde have været udbudt i Licitation her paa Færøerne.

Udvalget har om Sagen forhørt sig hos Provst Dahl og om forskellige i Forbindelse med Sagen staaende Spørgsmaal.

Provsten udtaler, at Ejendomsretten til Bogen bør overdrages et Fond, der kan benævnes „Færøysk kirkjumál“. Efter at de færøske Kirker har faaet hvert sit Eksempplar af Bogen, og nogle andre Frieksemplarer efter Provstens Skøn er uddelte, skal Resten af Oplaget sælges til Fordel for nævnte Fond. Dette Fonds Midler kan benyttes til Udgivelse af kirkelige religiøse Bøger.

Udvalget kan tiltræde Provstens Standpunkt i Sagen og mener, at Fondet bør bestyres af et Udvalg paa 3 Medlemmer. Provst Dahl bør være livsvarigt Medlem af Bestyrelsen, medens Lagtinget for 5 Aar ad Gangen vælger de to Medlemmer efter Reglerne for Udvalgs Nedsættelse. Man stiller Forslag om at udarbejde Forslag til Fundats for Fondet. Forslaget vil være at forelægge Lagtinget til Godkendelse.

Vedrørende Spørgsmaalet Færøsk som Kirkesprog og Dansk som Kirkesprog har Udvalget ikke truffet nogen Afgørelse ved nærværende Sags Behandling. De forskellige Medlemmer indenfor Udvalget forbeholder sig i saa Henseende deres Stilling. — Der henvises i denne Forbindelse til Forslagets Punkt 4.

Forslag.

1. Af Færø Amts økonomiske Fond bevilges der indtil 2600 Kr. til Udgivelse af den af Provst Dahl udarbejdede Prædikensamling. Beløbet udbetales efterhaanden, som Udgivelsen skrider frem, mod Kvittering af Provst Dahl.

2. Ejendomsretten til Prædikensamlingen overdrages et Fond, der benævnes „Færøysk kirkjumál“.

3. Provst Dahl anmodes om at udarbejde et Forslag til Fundats for Fondet under Hensyntagen til, hvad der er anført i Betænkningen. Forslaget indsendes til Lagtingets Godkendelse.

4. Ved de under 1, 2 og 3 omhandlede Punkter er der ikke taget Stilling til Spørgsmaalet om Indførelse af Færøsk som Kirkesprog, udover hvad der allerede er lovfæstet. Forholdet mellem færøsk Kirkesprog og dansk Kirkesprog paa Færøerne bestemmes til enhver Tid af Lagtinget og Lovgivningsmagten.

Uppskot 1—4 samtykt við 20 atkv. — 0.

Studning til barnaheimið í Vestmanna. (114).

Øll nevndin:

1. Der tilstaas Børnehjemmet i Vestmanna som Tilskud til Driften et Beløb af 800 Kr. fra Økonomisk Fond.

2. Som Bidrag til Køb af et Grundstykke for en særlig Bygning til Børnehjemmet bevilges af samme Fond 200 Kr.

Samtykt. Pkt. 1 við 13 atkv. — 0, pkt. 2 við 12 atkv. — 0.

Studning til útgevan av føroyskum sálmalögum. (213).

Øll nevndin:

Der udbetales Organist Waagstein af Økonomisk Fond en Ekstra-bevilling paa 100 Kr. i Anledning af Udgivelsen af gamle færøske Salme-melodier.

Samtykt við 17 atkv. — 0.

Studning til at útgrava tær gomlu bóndagrundirnar uppi í Gerdabø. (139).

Sjálvstýrisflokkurin:

1. Under Forudsætning af, at der opnaas Tilladelse fra Bønderne, eventuelt ogsaa fra Godsbestyrelsen, til Udgravning af Ruinerne af de gamle Bøndergaarde i Gerdabø, som ødelagdes ved Sneskred i 1765 — bevilges der Sejlmager Joen Joensen og Fisker Jacob Joensen, begge af Klaksvig, et Beløb af 300 Kr. til bemeldte Udgravning. Beløbet udbetales af Økonomisk Fond, naar Udgravningen efter Attest fra Syssemanden har fundet Sted.

2. Udgravningen foregaar i Samraad med Bestyrelsen for Færøsk Museum.

Samtykt við 11 atkv. — 0.

Studning til „Føroysk hús“. (206).

Øll nevndin:

Lagtinget beslutter med Tak at modtage et fra Hr. Arkitekt Tórgarð, Thorshavn, fremkommet Tilbud om at uddele blandt de færøske kommunale Forstanderskaber 300 Eksemplarer af det af ham udgivne Værk „Føroysk hús“.

Lagtinget bevilger Hr. Arkitekt Tórgarð af Økonomisk Fond 300 Kr. som Paaskønnelse for hans Bestræbelser, sigtende til at værne om den gamle færøske Bygningsform og at sætte Skik paa den ny.

Samtykt við 17 atkv. — 0.

Studning til kvæðaavskrivan (115).

Bræv frá fíggjarnevndini til amtsbókasavnið:

Budgetudvalget tilstiller herved den særede Bestyrelse Lagtingssag Nr. 115/1932 om Studning til kvæðaavskrivan med Forespørgsel om ikke denne Sag kan bekostes og gennemføres som en almindelig Bibliotekssag.

Studning til vevskeið. (116).

Sjálvstýrisflokkurin:

Der ydes Andragerinden Helfred Poulsen, Velbestad, en Understøttelse af Økonomisk Fond paa 300 Kr. til Afholdelse af Kursus i Vævning i Bygderne paa Færøerne.

Samtykt við 15 atkv. — 0.

Studning til prentan av mynstrum. (141).

Álit:

Skræddermester Marius Debes andrager Lagtinget om Tilskud til Trykning af gamle færøske Strikkemønstre, som han har samlet og tegnet. Andrageren oplyser, at han har en Samling af ialt 119 forskellige Mønstre, der nu ligger aftegnede, færdige til Trykning. Det er Meningen at udgive disse i Bogform, saaledes at de kan være tilgængelige for alle og enhver til overkommelig Pris.

Andrageren oplyser endvidere, at efter de Oplysninger, han har indhentet, vil Trykningen koste ca. 4000 Kr., og at han ogsaa andetsteds ansøger om Tilskud til Udgivelsen. Saafremt Tilskud ikke opnaas, vil han ikke være i Stand til at udgive Mønstrene.

Udvalget har haft Lejlighed til at gennemgaa de ommoldte Tegninger og fundet dem meget interessante og betydningsfulde for færøsk Husflid.

Imidlertid er det givet, at Lagtinget ikke kan yde hele det omhandlede Beløb, ejheller Halvdelen af dette, idet de Pengemidler, Tinget raader over, ikke tillader en saadan Disposition. Udvalget mener dog, at Tinget med et Tilskud afpasset efter Lagtingets Budget bør støtte Trykningsarbejdet. Man foreslaar nedenfor en Bevilling paa 1000 Kr., der kan udbetales Skræddermester Debes, naar Kontrakt om Trykning er indgaaet med et Trykkeri. Beløbet vil være at tilbagebetale vedkommende Lagtingskasse, hvis Trykningsarbejdet imod Forventning af en eller anden Grund skulde opgives. Det er ogsaa en Forudsætning at Bogen, naar den er udgivet, sælges til en Pris, der er overkommelig for interesserede Færinger.

Forslag:

At Økonomisk Fond bevilges der Skræddermester Debes, Thorshavn, til Udgivelse af de omhandlede Mønstre 1000 Kroner, der udbetales, naar Kontrakt om Værkets Trykning er oprettet. Beslutningen træffes under Hensyn til de i Udvalgsbetænkningen nævnte Forudsætninger.

Samtykt við 17 atkv. — 0.

Studning til Føroya fólkaháskúla.

Sambandsflokkurin:

Der ydes Højskolen af Økonomisk Fond et ekstraordinært Tilskud paa 1500 Kr., der udbetales kvartalsvis forud.

Sjálvstýrisflokkurin:

Der ydes Højskolen af Økonomisk Fond et Tilskud paa 2500 Kr.

Studning til Chr. Matras. (9).

Sambandsflokkurin:

Der tilstaas cand. mag. Chr. Matras, Thorshavn, et Tilskud paa 1200 Kr. for et Aar. Beløbet indbetales af Økonomisk Fond kvartalsvis forud.

Sjálvstýrisflokkurin:

Der tilstaas cand. mag. Chr. Matras, Thorshavn, et Tilskud paa 2000 Kr. for et Aar. — Beløbet udredes af Økonomisk Fond.

Uppskot frá sambandsmonnum samtykt við 20 atkv. — 0.

Studning til studerandi. (147).

Øll nevndin:

Der tilstaas Harry Fonsdal en Understøttelse paa 300 Kr. som Hjælp til Studium ved Norges tekniske Højskole i Trondhjem. Beløbet udredes af Økonomisk Fond. Fortsat Bevilling kan ikke forventes.

Samtykt við 14 atkv. — 0.

Studning 500 Kr. til Peter Poulsen. (190).

Øll nevndin (uttan N. Nielsen):

Den i Fjor givne Bevilling til Snedkermester Peter Poulsen, Thorshavn, stor 500 Kr., anvises bemeldte Poulsen af Økonomisk Fond.

Samtykt við 15 atkv. — 0.

Studning 200 kr. til Peter Poulsen. (189).

Øll nevndin:

Der tilstaas Snedkermester Peter Poulsen, Thorshavn, som Tilskud for Vinteren 1932—33 til hans Ungdomsskole med Sløjf som Centralfag et Beløb af 200 Kr.

Beløbet udredes af Økonomisk Fond.

Samtykt við 17 atkv. — 0.

Studning til Solveig Poulsen, Skopun. (191).

Øll nevndin:

Der tilstaas Frk. Solveig Winther Poulsen, Skopen, en Understøttelse til Ophold paa Københavns Tilskærerskole paa 150 Kr. Beløbet udredes af Økonomisk Fond.

Samtykt við 18 atkv. — 0.

Studning til „Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer“. (213).

Øll nevndin (uttan Patursson og N. Nielsen):

„Af Økonomisk Fond bevilges der Fællesudvalget for de færøske Løgtingstíðindi 1932. 30.

Afholdsorganisationer et Tilskud paa 500 Kr. for Oljaaret 1932—33.“

Samtykt við 13 atkv. — 0.

Studning til Jens Chr. Johannesen. (83).

Øll nevndin:

Af Økonomisk Fond tilstaas der Hr. J. Chr. Johannesen, Stokrosevej 5, II tv., København, et Rejsetilskud paa 200 Kr. i Anledning af hans Rejse til Færøerne i Juli—August 1932. Beløbet udbetales mod Hr. Johannesens Kvittering.

Samtykt við 13 atkv. — 0.

Studning til svymjingarhylur. (79 og 162).

I Svínø:

Bevillingen af 1930 til Svømmebassin i Svínø genbevilges. Beløbet 100 Kr. udbetales, naar der foreligger Attest om, at Bassinet er færdig anlagt, og Regnskab for, hvad der er købt af Materialier. Tilskudet kan ikke overstige det Beløb, der er anvendt til Indkøb af Materialier, og i intet Tilfælde overstige 100 Kr.

I Langesand:

Der udbetales Kommunalforstanderen i Langesand 50 Kr. af Økonomisk Fond som Tilskud til Svømmebassinet sammesteds, naar der fra Formanden i Forstanderskabet eller Skolens Lærer foreligger Attest for, at Bassinet er tilfredsstillende fuldført.

I Kunoy:

Sagen udsættes til næste Aar.

Á Slettanesi:

Som Tilskud til Svømmebassin paa Slettenæs bevilges et Tilskud svarende til de købte Materialier, dog højst 100 Kr. Beløbet udbetales til Napoleon Nolsøe Petersen, naar der foreligger Attest om, at Bassinet er færdigt og Regnskab over de købte Materialier.

Samtykt við 13, 18, 17 og 19 atkv. — 0.

155. Nýur banki. (78).¹⁾

Málið varð beint í fíggarnevndina, sum tann 1. oktober framlegði soljóðandi **Betænking**:

I Ekstrasamlingen 1932 vedtog Tinget at give *Landsnevndin* Bemyndigelse til at tegne 60.000 Kr. som Aktiekapital i en ny Bank paa Færøerne, saafremt *Krisendvalget* kunde skaffe de Laan til Stede, som dette Udvalg havde faaet Bemyndigelse til at optage. Dette sidste skete ikke, og den nævnte Aktietegning har derfor ikke fundet Sted.

Sagen foreligger nu i den ordinære Lagtingssamling og Tinget har overgivet undertegnede Udvalg Spørgsmaalet til Behandling.

Der foreligger et Tilbud fra Føroya skipara- og navigatørfelag om at yde Lagtinget et Laan paa 15.000 Kr. Dette Laan skulde tilbagebetales i 10 paa hinanden følgende Aar og forrentes med 5 pCt. pro anno. Obligationerne — 10 Stk. á 1500 Kr. — skal være uopsigelige fra Kreditors Side, saalænge Obligationerne opfyldes, men skal kunne opsiges fra Lagtingets Side med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel.

Udvalget med Undtagelse af Danielsen stiller Forslag om at modtage Tilbudet.

De samme Udvalgsmedlemmer stiller ogsaa Forslag om i Jordehvalsfonden at optage et Laan paa 14.000 Kr. til en Rente af 4 pCt.

Mindretallet (Danielsen) ønsker ikke at fremsætte Forslag i denne Sag.

Flertallet foreslaar at bemyndige Lagtingets Formand til at foretage det fornødne til Laanets Optagelse.

Laanet optages til Amtsrepartitionsfonden.

Flertallet foreslaar endvidere, at Tinget bemyndiger sin Formand til at tegne som Aktiekapital i „Sjóvinnubankin“ et Beløb paa 60.000 Kr.

Aktiebeløbet udredes af Amtsrepartitionsfonden med Halvdelen Tegningsdagen og Halvdelen om et Aar.

Fremdeles foreslaar Flertallet at bemyndige Formanden til paa Tingets Vogne at møde paa den konstituerende Generalforsamling.

Forslag.

1) Amtsrepartitionsfonden optager et Laan i Jordehvalsfonden paa 14.000 Kr. med en Rente af 4 pCt. p. a.

2) Amtsrepartitionsfonden optager et Laan hos Føroya skipara- og navigatørfelag paa 15.000 Kr., der tilbagebetales i 10 paa hinanden følgende Aar med 1500 Kr. aarlig og forrentes med 5 pCt. p. a. Obligationerne er uopsigelige fra Kreditors Side, men kan opsiges fra Lagtingets Side med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel.

3) Lagtingets Formand bemyndiges til at tegne for 60.000 Kr. Aktier i den projekterede nye Bank paa Færøerne; samtidig anvises af Amtsrepartitionsfonden 30.000 Kr. som første Indbetaling paa den tegnede Aktiekapital.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 148.

4) Lagtingets Formand anmodes om at møde paa den konstituerende Generalforsamling i Banken og der optræde paa Tingets Vegne, repræsenterende Aktiekapitalen, 60.000 Kr.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 5. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

156. Føroyskan seðilbanka. (76).¹⁾

Málið varð beint í fíggarnevndina, sum tann 8. september framlegði soljóðandi **Bøtenskning**:

„Landsnevndin“ har eftir Tingets Anmodning í Fjor overvejet Spørgsmaalet om en færøsk Seðilbank og Resultatet af Overvejelserne foreligger nu, idet Landsnevndin foreslaar, at denne Sag udskydes, indtil Sagen om en eventuel ny Bank er afgjort. Budgetudvalget kan tiltræde dette og stiller derfor følgende

Forslag.

Sagen udsættes indtil videre.

Tann 10. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkvøðum — 0.

¹⁾ Sbr. Lögtingstíðindi 1931, bls. 150.

157. Oljugoymslur í Føroyum. (117).

Málið var beint í fiskivinnunevndina, sum tann 10. oktober framlegði
soljóðandi Betænkning:

Der foreligger Andragende fra Skipper- og Navigatorforeningen om Ønskeligheden af, at der etableres Olie tanks her paa Øerne, hvorved Olien kan billigøres for Forbrugerne.

Udvalget har forhandlet med Repræsentanter for D. D. P. A. og Shell om Etablering af Olie tanks. D. D. P. A. har derefter haft en Ingeniør heroppe for at undersøge Forholdene ved Vaag, Trangisvaag, Thorshavn, Klaksvig og Vestmannahavn, paa hvilke Steder der er Tale om Anlæggelse af saadanne Tanks. Endnu er de Forhandlinger, som de her arbejdende Selskaber gensidig fører, ikke tilendebragte, men det kan ventes, at Selskaberne vil lade høre fra sig i den nærmeste Tid. Da der i Justitsministeriets Skrivelse af 7. September 1932 angaaende Finansplanen er Tale om Afgift paa Benzin som en Mulighed, finder Udvalget det rimeligt, at Petroleumsselskaberne, naar Lagtinget er hjemsendt, henvender sig til det angaaende Finansplanen nedsatte Udvalg, som viderefører Forhandlingerne angaaende denne Sag paa Tingets Vegne.

Forslag.

Det angaaende Finansplanen nedsatte Syvmandsudvalg bemyndiges til at føre alle nødvendige Forhandlinger med de her arbejdende Petroleumsselskaber angaaende den i foranstaaende Betænkning nævnte Sag.

Sama dag var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 16 atkv. — 0.

158. Elektrificeran av Føroyum. (77).¹⁾

Málið varð beint í Ymsamálaneyndina, sum tann 24. august framlegði soljóðandi Udválgsbetænkning:

Sagen har været til Behandling i Tinget i Aarene 1930 og 1931 med Forslag om Udsættelse.

Da der ikke ses at være fremkommet noget nyt i Sagen og man ikke kan tænke sig, at Vestmanhavn Kommune under de nuværende økonomiske Forhold vil paabegynde Anlæg af et Elektricitetsværk, skal man henstille, at Sagen udsættes til næste Aar.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 27. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

159. Ókeypis rættarhjálp. (133).

Málið varð beint í Ymsamálaneyndina, sum tann 23. august framlegði soljóðandi nevndarálit:

Í brævi, dagss. 26. juli iár, vendir Føroya arbeðarafelag sær til tingið um at fáa ilag, at tað verður gjørligt fyri hin fátæka mannin at fáa tørvuliga rættarhjálp ókeypis.

Nevndin skal peika á, at í størri sakamálum verður settur defensor, og at í civilum málum kunna fátæk fólk fáa frí proces.

¹⁾ Sbr. Løgtingstiðindi 1931, bls. 160.

Nevndin heldir, at tað hevði verið best og beinast, um øll neyðug rættargongd var ókeypis, men sum vildurskiftini eru, er tað óivað ógjærligt fyri tíðuna at fáa eina tilíka serstakliga skipan fyri Føroyar.

Uppskot.

Avskrift av álitinum verður sent Føroya arbeðarafelag.

Tann 26. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 11 atkv. — 0.

160. Endurgjald til rættarvitnir. (122).

Málið varð beint í Ymsamálannevndina, sum tann 8. oktober framlegði soljóðandi Utlvalgsbetsækning:

Johs. E. Joensen, Klakksvík, har henvendt sig til Tinget og oplyser, at han i 1921 af Sysselmanden blev antaget som Kaldsmand for Norderøerne, og at han fra den daværende Sysselmand fik en Løn af 15 Kr. om Dagen paa Rejser samt fri Befordring. Af senere Sysselmænd er han sjældnere bleven tilkaldt og af den nuværende aldrig, og han mener, at det er Lønsspørgsmaalet, det drejer sig om, og andrager derfor om, at der maa blive ydet ham en passende aarlig Godtgørelse.

I 1922 blev han ansat som Retsvidue, men klager over, at han sjælden er bleven tilkaldt til at fungere som Retsvidne og i den sidste Tid aldrig.

Endvidere anmoder han Tinget om at overveje, om det ikke er nødvendigt at udarbejde en ny Instrux for Stævningsmændene, idet der ikke synes at være Klarhed over, hvormeglet der skal betales for Forkyndelser.

Udvalget skal med Hensyn til sidstnævnte Spørgsmaal oplyse, at der fra Dommerkontoret tilsendes Stævningsmændene en Instrux, men at der yderligere tilkendegives disse, at Betalingen for Forkyndelser ydes i Henhold til det for Færøerne gældende Sportelreglement, og herefter er Betalingen følgende:

For en Stævnings Forkyndelse for hver Person, der stævnes, 75 Øre, dog i Gældssager, der ikke angaar mere end 50 Kr., kun det halve, og for at forkynde en Forligsklage 50 Øre.

Vedrørende Betalingen for Kaldsmænd, som Sysselmændene maatte benytte paa deres Omrejser, skal man oplyse, at Sysselmændene ikke er pligtige til at benytte faste Kaldsmænd, men kan ordne sig bedst muligt med Hensyn til Omrejserne, saaledes at det offentlige kommer til at betale mindst mulige Rejseudgifter og Godtgørelse til Vidner, som det maatte være nød-

vendigt at benytte. Man kan derfor ikke tilraade, at der fra Lagtingets Side vedtages nogen fast aarlig Godtgørelse for bestemte Kaldsmænd.

Regler om Retsvidner indeholdes i Retsplejeloven § 55, jfr. den for Færøerne gældende Lov af 4. Juni 1924, Punkt 12, samt i Lov af 1. Marts 1878 om Udnævnelse af Retsvidner. Ifølge sidstnævnte Lov ansættes Retsvidner rundt i de forskellige Sysler. Retsplejeloven, saaledes som denne er sat i Kraft paa Færøerne, foreskriver, at der skal tilkaldes et Retsvidne til Retsmøder, der i Straffesager afholdes af en Ret, der beklædes af Enkelt-dommer, medmindre Retshandlingens Øjemed vil staa i Fare for at forspildes, hvis Retshandlingen maa udsættes, for at Retsvidnet kan tilkaldes. Dog kan Tilkaldelse af Retsvidne udelades, naar der er beskikket en Forsvarer for Sigtede, medmindre Retsmødet holdes for lukkede Døre, og Tilkaldelsen forlanges enten af sigtede eller af Forsvareren. Dernæst skal et Retsvidne tilkaldes til Retsmøder saavel i Straffesager som i borgerlige Sager, som afholdes af en Ret, der enten beklædes af en Enkeltdommer, der ikke er det færøske Sprog mægtig eller af Medlemmer, som ikke er det færøske Sprog mægtige.

For det første skal det bemærkes, at de beskikkede Retsvidner kun har Krav paa Tilkaldelse, hvor der er Tale om Retsmøder og ikke ved Skifter, Auktioner, Notarialforretninger og andre lignende Forretninger, idet Sysseľmanden i saadanne Tilfælde kan benytte enhver, jfr. § 9 i Loven af 1878. Hvor der er Tale om Retsmøder, d. v. s. Sager, hvor Sysseľmanden optræder som Dommer enten ifølge Konstitution eller ifølge gældende Lovgivning, skal der ikke tilkaldes Retsvidner i almindelige borgerlige Sager, idet Sysseľmanden er det færøske Sprog mægtig, og der bliver kun Tale om at tilkalde Retsvidner i Straffesager, hvor der er Tale om Retsmøder, derimod ikke ved Optagelse af Politirapporter og lignende.

Hvorvidt Andrageren ikke er blevet benyttet i tilstrækkeligt Omfang kan Udvalget ikke udtale sig nærmere om, da der ikke foreligger nogen Erklæring fra Sysseľmanden, og man mener ikke, at Lagtinget kan beskæftige sig nærmere med denne Sag; men saafremt Retsvidnet har noget i den nævnte Retning at besvare sig over, maa han gøre dette til Sysseľmandens overordnede, Amtet eller Justitsministeriet.

Forslag.

Der tilsendes Andrageren Afskrift af Betænkningen.

Tann 10. oktober varð uppskot nevndarlunar samtykt við 14 atkv. 0.

161. Útreiðslur við lögtingsval. (93).

Málið varð beint í kommunalu nevndina, sum tann 25. august fram-
legði soljóðandi Údvalgsbæturkning:

I Skrivelse af 24. Juni 1932 anmoder Valgstyret for Kolter Lagtin-
get om at afgøre, hvem der skal refundere følgende Udgifter, som Valgsty-
ret har afholdt i Anledning af Lagtingsvalget den 19. Januar 1932, nemlig:

1 Stemmekasse	5 Kr. 00 Øre
Leje af Valgløkke	8 — 00 —
Løn til Valgstyrerne	9 — 00 —
Porto	0 — 55 —

Ialt 17 Kr. 55 Øre.

I Anledning heraf skal Udvalget bemærke:

I § 19, 2. Stk. i Lov Nr. 127 af 28. April 1916 er det bestemt, at
det paahviler Kommunebestyrelserne at stille det tilstrækkelige Antal Stemme-
kasser og Stemmerum til Valgbestyrelsens Raadighed.

Hvervet som Valgstyrer er almindeligt borgerligt Ombud, for hvilket
der ikke betales Vederlag.

Andre Udgifter med Undtagelse af Skydsudgifter udredes af Amts-
repartitionsfonden, jfr. nævnte Lovs § 43.

Udvalget skal herefter tillade sig at anbefale, at der svares Andra-
gerne, at Udgifter til Stemmekasse og Leje af Valgløkke skal refunderes af
vedkommende Kommunalforstanderskab, at Hvervet som Valgstyrer er et
borgerligt Ombud, for hvilket der intet Vederlag betales, samt at Udgifter til
Porto vil blive anvist af Amtsrepartitionsfonden.

Forslag.

- 1) Der svares Andragerne, at Udgifter til Stemmekasse og Leje af Valg-
lokale skal refunderes af vedkommende Kommunalforstanderskab, at
Hvervet som Valgstyrer er et borgerligt Ombud, for hvilket der intet
Vederlag betales, samt at Udgifter til Porto vil blive anvist af Amts-
repartitionsfonden.
- 2) Afskrift af nærværende Betænkning tilstilles Andragerne samt Forstan-
derskabet for Hestø Sogns Kommune.

Tann 27. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

162. Skipafelagið »Føroyar«. (202).¹⁾

Málið varð beint í úggjarnevndina, sum tann 4. oktbr. framlegði so-
ljóðandi **Betænkning:**

Bemeldte Selskab staar i Forhandling om Salg af S/S „Havhestur“
og Køb af et nyt Skib.

Fonden til Jordehvalens Afløsning har ydet Selskabet et Laan, der
nu maa antages at andrage 69.162 Kr. 85 Øre mod 1ste Prioritets Panteret i
„Havhestur“ og 2den Prioritets Panteret i „Tjaldur.“

For at kunne sælge „Havhestur“ ønsker Selskabet at frigøre dette
Skib for Prioriteten, som saa ombyttes med en 2den Prioritet i „Tjaldur“ og
2den Prioritet i det eventuelle nye Skib, alt med Oprykningssret.

Udvalget mener, at en saadan Ordning er forsvarlig, set fra Pant-
haverens Standpunkt, og kan derfor tilraade, at Andragendet imødekommes.

Forslag.

Amtmanden anmodes om at foranledige, at Dampskibet „Havhestur“,
saafremt det sælges, udgaar af det for Laan fra Fonden til Jordehva-
lens Afløsning stillede Pant, mod at Jordehvalsfonden foruden 2. Pri-
oritets Panteret med Oprykningssret i Dampskibet „Tjaldur“ til sin Tid
ogsaa faar 2. Prioritets Panteret med Oprykningssret i det Dampskib,
som paatænkes købt, efter det Laan som optages i Anledning af Købet.

Tann 8. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10.
oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 11 atkv. — 0.

¹⁾ Shr. Lögtingstíðindi 1931, bls. 147.

163. Studning til Poul Johs. Djurhuus, Vág. (169).

Málið varð beint í fíggjarnevndina, sum tann 21. september framlegði soljóðandi Betænkning:

Poul Johannes Djurhuus, Vaag, andrager Lagtinget om Støtte i Anledning af, at et ham tilhørende Høhus med Stald fuldstændig blæste bort af en orkanagtig Storm i Oktober Maaned forrige Aar. Huset har kostet ca. 1000 Kr. Samtidig med, at Stalden blæste bort, mistede Andrageren sin Ko, men da denne var assureret, fik han den erstattet.

Andrageren ejer et Hus og en Trøpart, men paa Ejendommen hviler en ikke ubetydelig Prioritet.

Udvalget maa beklage, at der ikke af de under Lagtinget sorterende Midler vil kunne ydes en Bevilling til Andrageren, idet Konsekvenserne maa siges at være saa mange og saa nærliggende, at man viger tilbage for at foreslao Bevilling. Udvalget mener, at der paa anden Maade, eventuelt ad privat Vej, maa kunne ydes Andrageren Hjælp i den uforskyldte Vanskelighed, som Naturbegivenheder har paaført ham.

Forslag.

Lagtinget beklager, at Andragendet ikke kan bevilges.

Tann 23. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 26. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. . . 0.

164. Alment lýsingartíðindi. (72).

Málið varð beint í ymsamálanevndina, sum tann 10. september framlagði soljóðandi Udválgsbótænking:

Til Udvalget er henvist Skrivelse fra Justitsministeriet af 6. April 1932 angaaende Andragende fra M. S. Viðstein og C. Holm-Isaksen, Thorshavn, om, at der maa udgives en offentlig Kundgørelses-Tidende for Færøerne, eller — hvis man ikke kan enes om dette Forslag — at de offentlige Bekendtgørelser optages i Bladene „Dimmalætting“, „Tingakrossur“ og „Føroya Social- Demokrat“, og Betalingen fordeles mellem de 3 Blade.

Af de med Sagen fulgte Bilag fremgaar, at Tinget i Ekstrasamlingen den 10. Februar d. A. har vedtaget Forslag om, at offentlige Kundgørelser maa finde Sted i de nævnte Blade, mod at den gældende Betaling fordeles mellem disse.

Ministeriet har tilbagesendt Sagen til Lagtinget og har ikke ønsket at fremme dette Forslag med den Begrundelse, at den for Færøerne gældende Lovgivning forudsætter, at der kun findes een til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser autoriseret Tidende, og at Ministeriet af retstekniske Grunde maa fastholde, at en saadan Ordning opretholdes, idet det navnlig i de Tilfælde, hvori en Frist ifølge Lovgivningen løber fra den Dag, da det Nummer af Tidenden, hvori vedkommende Bekendtgørelse er optaget, udkommer, er påkrævet, at der kun findes een Tekst, der er afgørende for Retsvirkningernes Indtræden. — Ministeriet mener dog, at disse Betænkkeligheder ikke foreligger, naar der træffes en Ordning, hvorefter der udgives en særlig Kundgørelsestidende for Færøerne, hvori de pågældende Bekendtgørelser optages, og at der kan være Mulighed for at gennemføre en saadan Ordning.

Det bemærkes, at lignende Ansøgning har været til Behandling i Lagtingssamlingen 1918 (se Lagtingstidende 1918, Side 9—13), hvorfra fremgaar, at Tinget har vedtaget at udgive en særlig Kundgørelsestidende for Færøerne, men Forslaget blev ikke gennemført af Regeringen, utvivlsomt af den Grund, at det af praktiske Hensyn ikke kunde gennemføres.

Som Følge af Regeringens Stilling til Forslaget forrige Aar er der kun Tale om en særlig Kundgørelsestidende for Færøerne, og Udvalgets Flertal (O. F. Joensen og Hans Iversen) anser det ikke for nødvendigt at oprette en saadan Tidende.

„Dimmalætting“ er et udbredt Blad paa Øerne. En særlig Kundgørelsestidende vil næppe faa et nævneværdigt Antal Abonnenter, idet der hovedsaglig kun kan blive Tale om gratis Uddeling til Embedskontorerne, Syssekmændene, Kommunalbestyrelserne m. v.

Hertil kommer, at det ikke vil kunne lade sig gøre at udsende et saadant Blad regelmæssig i. Eks. indtil 2 Gange om Ugen — idet Erfaringen viser, at der findes Uger, hvor „Dimmalætting“ kun har en eller to retslige Bekendtgørelser. Der kan formentlig ikke være Tale om at udsende et Blad med saa ringe Annoncestof, og det vil under alle Omstændigheder blive en bekostelig Foranstaltning.

Mindretallet (Mitens) skal udtale:

Ifølge Justitsministeriets Skrivelse er der Mulighed for at gennemføre en Ordning, hvorefter der udgives en særlig Kundgørelsestidende for Færøerne.

Det er urigtigt og uheldigt, at der gives et privat politisk Blad

Privilegium paa at være eneberettiget til offentlige Bekendtgørelser, hvorved der sikres dette Blad en betydelig økonomisk Fordel. Man har andre Steder indset det uretfærdige i, at politiske Blade havde en saadan Eneret, og i Danmark inddrog man i sin Tid Privilegiet for „Berlingske Tidende“ og gik over til et Blad for offentlig Regning. Navnlig i smaa Forhold virker det uretfærdigt, at et enkelt politisk Blad er saaledes autoriseret.

Den offentlige Tidende skulde udkomme en Gang om Ugen og gratis tilstilles Embedskontorerne i Tórshavn, Syssehmændene, Sognekogden i Vági og samtlige kommunale Bestyrelser, og der er ingen Tvivl om, at der vil blive tilstrækkeligt Stof. Dette vil man kunne overbevise sig om ved at gennemse det autoriserede Blad. Abonnementsprisen bør sættes lavt, og private skal have Tilladelse til at avertere mod sædvanlig Betaling. Trykning af Tidenden i 1000 Eksemplarer vil beløbe sig til ca. 2000 Kr. aarlig, og Udgifterne vil antagelig ialt blive ca. 3000 Kr., og ved andre Bekendtgørelser og Abonnement vil der utvivlsomt ogsaa indgaa en Del, saaledes at Tidenden vil bære sig uden Tilskud.

Iøvrigt skal Mindretallet tillade sig at henvise til, hvad der er anført i Udvalgsbetænkning i Lagtingstidende 1913, Side 10, 1916, Side 148 og 1915, Side 140.

Forslag.

Fra Flertallet (O. F. Joensen og Hans Iversen):

Linget finder, at de nuværende Forhold, hvad angaar offentlig Bekendtgørelse af retslige Kundgørelser, er saa tilfredsstillende, som de under de foreliggende Omstændigheder kan være.

Fra Mindretallet (Mitens):

1. Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at kgl. Bevilling af 10. Juli 1879, hvorved „Dimmalætting“ er autoriseret til Optagelse af retslige og offentlige Bekendtgørelser paa Færøerne, ophæves, og at der i Stedet meddeles Autorisation til et af Lagtinget udgivet „Alment lysingartidindi fyri Føroyar.“
2. Naar den nævnte Autorisation maatte foreligge, udgives af Lagtinget en offentlig Bekendtgørelsestidende under Navnet „Alment lysingartidindi fyri Føroyar.“ Taksten for Indrykkelse af retslige og andre offentlige Bekendtgørelser bliver den samme som fastsat i Bekendtgørelse Nr. 218 af 21. April 1921, forsaavidt de ikke kan fordres indrykket uden Betaling.
3. „Alment lysingartidindi“ skal gratis tilstilles Amtmanden, Dommeren, Politimesteren, Syssehmændene og Sognekogden i Vági samt hver Kommunalbestyrelse i et Antal af fra 1 til 5 Eksemplarer efter Størrelsen af Indbyggerantallet i Kommunen.
4. Abonnementsprisen paa omtalte Tidende skal være 2 Kr. aarlig plus Porto. Private skal kunne avertere i den af Lagtinget udgivne offentlige Tidende.
5. Det overdrages til Lagtingets Lundsnevnd at foretage det nødvendige med Hensyn til Udgivelsen af det nævnte Blad.

Tann 13. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 21. september varð uppskot meirilutans samtykt við 11 atkv. — 0. Uppskot minnilutans fall, bert 9 atkv. — 0.

165. Heysikranið í Elduvík og lendingin á Streymnesi. (213).

Fígghjarnævndin framlegði tann 10. október soljóðandi **Betænkning**:

- 1) Forstanderskabet i Andefjord gør opmærksom paa, at den Hejsekran, som blev opstillet i Eldevig for 2 Aar siden, allerede er ubrugelig.

Det fremgaar af de foreliggende Aktstykker, at den ommeldte Hejsekran aldrig har været svær nok til det Brug, man har gjort af den. Der er næppe Tvivl om, at Kommunen har paataget sig Vedligeholdelsen, og at denne Pligt ikke er opfyldt, ligesaa lidt som der kan være ført det fornødne Tilsyn.

Til Kranens Istandsættelse udkræves der nu et Beløb paa 5--600 Kr. Udvalget foreslaar efter Omstændighederne at bevilge 350 Kr. af den omhandlede Sum paa Betingelse af, at Reparationen godkendes paa Stedet af en af Lagtingets Tillidsmænd, og at Kommunen før Istandsættelsesarbejdet paabegyndes vedtager at holde Kranen vedlige og holder alt Jærn malet og frit for Rust.

Forslag:

Der bevilges 350 Kr. af Økonomisk Fond til Udbedring af den i Eldevig opstillede Kran, der udbetales af Økonomisk Fond, naar den ved Syn er godkendt af en af Lagtingets Tillidsmænd. Kranen maa ikke benyttes til at hejse større Vægt end den, der opgives af Ingeniør Jacobsen. Forstanderskabet maa holde Kranen godt vedlige og afgive Erklæring derom forinden Istandsættelsesarbejdet kan begynde.

- 2) Medlem af Lagtinget M. Samuelson andrager for Kvalvig Sogn om en Bevilling til at sætte det Landingssted i Strømmen, som Lagtinget i Fjor lovede Tilskud til, i Forbindelse med den ovenfor beliggende Vej.

Andrageren oplyser, at Landingsstedet ikke er anlagt som paa-tænkt paa Grund af Ulykkestilfældet, der ramte Kvalvig Sogn og som blandt andet medførte Formandens Død ved Drukning.

Udvalget forventer, at naar Landingsstedet er anlagt, vil der indkomme nyt Andragende, og Sagen foreslaas derfor udsat til næste Aar.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Sama dag var málið til 2. og 3. viðgerð. Uppskot nevdarinnar í tí fyrsta málinum varð samtykt við 16 atkv. — 0 og í tí seinra málinum við 11 atkv. — 0.

166. Stundningur til lögtingsøguna (11), Uppskot til avgerðar (156), Føroyskt flagg (75)¹⁾ og Føroysk frímerkir (109).

Hesi málini vóru goymd til næsta ár av tí, at nevndin, ið hevði fingi málini til viðgerðar, ikki hevði stundir til at viðgerða tey í ár.

167. Avskriftir til landstingsmenn. (84).

Málið varð beint í Ymsamálanevndina, sum tann 4. oktober framlegði
soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Tinget har faaet tilsendt Skrivelse fra Justitsministeriet af 6. Juni d. A. til Færø Amt, bilagt med Skrivelse fra Landstingsmand Patursson af 20. Maj d. A., hvori Landstingsmanden anholder om, at han, saalænge han er Medlem af Landstinget, maa faa tilsendt Afskrifter af de Skrivelser, der fra Ministerierne sendes Formanden for Færøernes Lagting.

Nærværende Udvalg, som har faaet denne Sag til Behandling, skal udtale, at man finder det naturligt, at de færøske Rigsdagsmænd faar de omhandlede Afskrifter.

Denne Sag giver Udvalget Anledning til at overveje et betydningsfuldere og flere Gange rejst Spørgsmaal, nemlig Spørgsmaalet om Meddelelse af Afskrifter til Lagtinget af de Erklæringer, som nærværende Embedsmænd har afgivet over Lagtingsager. Her tænkes navnlig ogsaa paa Amtmandens Indstilling. — Der har efterhaanden fæstnet sig den Opfattelse i vide Kredse af Befolkningen, at Lagtingets Indstilling i en Sag — Lagtingets Indstilling kender man — i mange Tilfælde faar mindre Indflydelse paa Ministeriets Afgørelse i Sagen end Embedsindstillingerne, og dem kender Befolkningen ikke. —

For at rette paa dette Forhold foreslaar Udvalget, at Tinget benytter

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 150.

Lejligheden til overfor Regeringen at udtale, at man anser det for nødvendigt, at der i alle Tilfælde, hvor en Lagtingssag enten ikke fremmes i den Skikkelse, Lagtinget har ønsket det, eller slet ikke fremmes, skønt Tinget har ønsket det, meddeles Lagtinget Afskrift af de Embedserklæringer eller Embedsindstillinger herfra, som er afgivne i Sagen. —

Forslag.

1. Regeringen anmodes om at foranledige, at der tilstilles de færøske Rigsdagsmænd Afskrifter af de Skrivelser, der fra Ministerierne tilsendes Lagtinget til Behandling i Tinget eller til Efterretning for dette.
2. Lagtinget indgaar til Regeringen med Indstilling om, at der i alle de Tilfælde, hvor en Lagtingssag, der skal afgøres af Regeringen eller Rigsdagen, ikke afgøres som af Lagtinget ønsket, sendes Lagtinget Afskrift af de Erklæringer eller Indstillinger, som Embedsmænd paa Færøerne maatte have afgivet i den paagældende Sag.

Tann 6. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 8. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

168. Fyrispurningur til formansins. (154).

Tann 5. august framlegði Jóannes Patursson soljóðandi fyrispurning til formannin:

„Var tað formaðurin, sum hevði fingið landsins dómara til at stongja tingsins Irægastu stovu (bókasavnsstovuna) fyrri tingmonnum fyrsta tingdagin, Ólavsvøkurdag?“

Tann 5. august var málið til 1. viðgerð. Patursson framsetti soljóðandi uppskot til gerðabókina:

- „1. Tingið krevur, at bókasavnsstova tingsins altíð verður tingmonnum atkomulig.
2. Tingið mótmælir, at formaðurin fyrsta tingdag í ár læt stongja landsins valdu tingmenn úti í landsins egna húsi.“

Uppskotið fall, tí bert 7 atkv. vóru fyri, 11 imóti.

169. Skipan tingsins. (212).

Fígðjarnevndin framlegði tann 10. október soljóðandi **Betræking**:

Henvendelse fra Lagtingets Næstformand Edw. Mitens, indeholdende Forslag om en Ordning af forskellige Forhold vedrørende Lagtingets Arbejde.

Udvalget foreslaar, at denne Sag nærmere overvejes af Lagtingets Formand og Næstformand i Forbindelse med 2 dertil af Lagtinget valgte Medlemmer.

Forslag.

Henvendelsen fra Lagtingsmand Mitens overvejes nærmere af Lagtingets Formand og Næstformand i Forbindelse med 2 dertil af Tinget valgte Medlemmer.

Sama dag varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

170. Hini av aintmanninum greiddi mál. (85).⁹

Amtmannsmálanevndin framlegð tann 1. september soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Til undertegnede Udvalg er henvist Lagtingets Journal, Regningsjournal og Kopibog. Disse Bøger har Udvalget gennemgaaet for Tiden fra Olaidag 1931 til Olaidag 1932.

Udvalget har ikke fundet Anledning til at fremføre noget udover følgende:

a) I Regningsjournalen A. I. Fol. 5, Bilag 69 --1931 er ved en Skrivefejl i Regningen opført 4 Kr. for meget.

b) Forskudsvis Udgifter til Hospitalerne i Anledning af Observation for Tuberkulose viser sig at være stærkt stigende, nemlig Kr. 3188 for Tidsrummet Olai 1931 til 1. Juli d. A. imod Kr. 2126 for Aaret før, Desinfektionsudgifter i samme Anledning Kr. 951,10 imod Kr. 350,25.

⁹) Sbr. Lögtingstíðindi 1931, bls. 165.
Lögtingstíðindi 1932. 32.

c) Den af Lagtinget i Samlingen 1931 nedsatte Ædruelighedskommission har ved dens Formand hos Politimesteren begæret statistiske Oplysninger, hvilket har medført en Udgift paa 115 Kr., Fol. 49, Bilag 74/1932. Udvalget har bemærket dette Forhold; muligvis har de paaagældende offentlige Kontorer ikke Pligt til at bistaa Lagtingsudvalg eller Kommissioner med nødvendige Oplysninger uden Vederlag, men set paa Baggrund af, at der som Vederlag for Ekstraarbejder i Henhold til Toldloven godtgøres de paaagældende Kontorer følgende Beløb:

Politikontoret.....	pr. Aar	1500 Kr.
Sudersø Sysselkontor.....	- -	1350 -
Norderøernes Sysselkontor .	- -	849 - 96 Øre
Vaag Sognefogedkontor.....	- -	720 -

maa Udvalget formene, at forannævnte af Ædruelighedskommissionen begærte Oplysninger burde kunne erholdes uden Vederlag. Til yderligere Oplysninger kan tjene, at efterfølgende Pladser som naturligt Vederlag oppebærer:

Strømø Sysselkontor.....	400 Kr.
Østerø Sysselkontor.....	400 -
Vaagø Sysselkontor.....	150 -

Endelig skal Udvalget henstille, at der i Regningsjournalen markeres, hvortil denne er eftersat. En saadan Markering vil tjene til Vejledning for det Udvalg, der til næste Aar skal efterse Journalen.

Tann 5. september hevði tingið málið til viðgerðar.

XIV. Val av álitismonnum.¹⁾

I. Fólkatingsvalnevnd.

A. Suðurstreymingar prestagjald.

a. Fastir limir.

Johan Danielsen, postmeistari, Tórshavn, Z. Helnesen, keypm., ibd., B. A. Samuelsen, keypmaður, ibd., Poul Jensen, yvrlærari, ibd., Poul Johannesen, provisor, ibd., Nyholm Debess, rørleggjari, ibd., Peter Alberg, keypmaður, ibd.

b. Tiltaks menn.

Hans Jacob Poulsen, timburmaður, ibd., Trond Hansen, urtagarðsmaður, ibd., H. M. Jacobsen, kennari, ibd., J. Waagstein, kennari, ibd., Clement Clementsen, skipari, ibd., Richard Long, kennari, ibd., Johs. Simonsen, múrari, ibd.

B. Norðstreymingar prestagjald.

a. Fastir limir.

Bernhard Magnussen, kennari, Kollafirði.

b. Tiltaksmaður.

Jacob O. Hansen, keypmaður, Vestmanna.

C. Eysturoyar sýsla.

a. Fastir limir.

Joen Poulsen, iv. kennari, Strondum.

b. Tiltaksmaður.

Absalon Jacobsen, keypmaður, Skála.

D. Norðuroyar sýsla.

a. Fastir limir.

Sofus Larsen, bakari, Klakksvík.

b. Tiltaksmaður.

Ejnar Waag, bryggjari, Klakksvík.

¹⁾ Sbr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 188.

E. Vága sýsla.

a. Fastur limur.

Poul Joensen, kennari, Sandavági.

b. Tiltaksmaður.

Chr. J. Olsen, keypmaður, Sørvági.

F. Sandoyar sýsla.

a. Fastur limur.

Gunnar Winther, revisor, Sandi.

b. Tiltaksmaður.

Edward Hjalt, timburmaður, Sandi.

G. Suðuroya sýsla.

a. Fastur limur.

Joen Nolsøe, postassistent, Tvøroyri.

b. Tiltaksmaður.

Chr. Larsen, sýslafulltrúi, Tvøroyri.

*II. Løgtingsvalnevnd.**A. Suðurstreymoyar prestagjald.*

a. Fastir limir.

Johan Danielsen, postmeistari, Tórshavn, Z. Heinesen, keypmaður, ibd., B. A. Samuelsen, keypmaður, ibd.

b. Tiltaksmenn.

Poul Jensen, yvirlærari, Tórshavn, Nyholm Debess, rærliggjari, ibd.

B. Norðstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir.

B. Magnussen, kennari, Kollafirði, Michel Samuelsen, fiskimaður, Haldórsvík, Niklas Jacobsen, kongsbóndi, Kvívík.

b. Tiltaksmenn.

Thomas H. S. Egholm, kongsbóndi, Hvalvík, Gunnar Dahl-Olsen, sýslumaður, Vestmanna.

C. Eysturoyar sýsla.

a. Fastir limir.

Joen Poulsen, fv. kennari, Strondum, Ole Olsen, kongsbóndi, Lørvík, Johan Poulsen, kennari, Strondum.

b. Tiltaksmenn.

Niels Kruse, Eiði, Johs. Petersen, timburmaður, Saltneði.

D. Norðurogja sýsla.

a. Fastir limir.

Olaf Olsen, keypmaður, Klakksvík, Absalon Matras, keypmaður, Kvannasundi, Alexander Enniberg, kennari, Klakksvík.

b. Tiltaksmenn.

S. M. Matras, Norðoyri, Debes Christiansen, Norðdepli.

E. Vága sýsla.

a. Fastir limir.

Nielas Rasmussen, keypmaður, Sørvágum, H. N. Nielasen, keypmaður, Miðvágum, Joen Ole Jacobsen, óðalsbóndi, Bø.

b. Tiltaksmenn.

Michel Danielsen á Ryggi, kennari, Bø, Th. J. Thomsen, fulltrúi, Sørvágum.

F. Sandoyar sýsla.

Fastir limir.

Gunnar Winther, revlsor, Sandi, Anthonius Sørensen, keypmaður, Húsavík, J. Kristen Joensen, keypmaður, Sandi.

b. Tiltaksmenn.

Edward Hjalt, timburmaður, Sandi, Johan Olsen, smiður, Sandi.

G. Suduroyar sýsla.

a. Fastir limir.

Peter Dahl, keypmaður, jun., Vági, N. Djurhuus, fv. kennari, Tvøroyri, Joen Nolsø, postassistent, Tvøroyri.

b. Tiltaksmenn.

Daniel Oliver Holm, keypmaður, Hvalbæ, Johan Thomsen, timburmaður, Porkeri.

B. 6 limir av búnaðarstevnunni í hvørjari sýslu:

A. Norðurogjar sýsla:

S. J. Jacobsen, eftirlænaður kennari, Svínøi, Joen Joensen, kongsbóndi, Gerðum, Joen Joensen, keypmaður, Árnafjørður, Poul Hansen, kongsbóndi, Svínøi, Joen P. Danielsen, óðalsbóndi, Kunoy, Joen Pauli Poulsen, húsmáður, Mikladalur.

B. Eysturogjar sýsla.

Ole Olsen, timburmaður, Eiði, Joen Jacob Weihe, kongsbóndi, Norðskála,

Marius Jóannesarson, Funningur, Peter Joensen, eldri, óðalsbóndi, Gjógv, Peter Danielsen, kongsbóndi, Selmundarfjørður, Jacob Lamhauge, kongsbóndi, Lambi.

C. Streymoyar sýsla.

Jens Chr. Djurhuus, kongsbóndi, Kollafjørður, Niels Flemming Olsen, jarðabrúkarí, Tórshavn, Joen Christian Poulsen, Hestur, Niels Jacobsen, kongsbóndi, Kvívík, Marius Rein, jarðabrúkarí, Tórshavn, Hans M. Hansen, keypmaður, Nólsoy.

D. Vága sýsla.

Ludvig Petersen, óðalsbóndi, Sandavágur, Harald Rasmussen, Miðvágur, Jens P. Heinesen, óðalsbóndi, Sandavágur, Joen Jógvansson, kongsbóndi, Miðvágur, Joen Heinesen, kongsbóndi, Bøur, Ephraim Djonesen, Sandavágur.

E. Sandoyar sýsla.

Johan H. Poulsen, kennari, Skopun, Joen Norðbø, kallsmaður, Sandur, Joen Peter Sandoy, kongsbóndi, Sandur, Johan Frederik Olsen, smiður, Sandur, Rudolf Poulsen, óðalsbóndi, Skarvanes, Johs. R. Dalsgaard, óðalsbóndi, Skálavík.

F. Suðuroyar sýsla.

Ellender Ellendersen, kongsbóndi, Hvalbøur, D. J. F. Danielsen, óðalsbóndi, Sunnhøur, Jesper O. Jespersen, óðalsbóndi, Hov, Daniel Joh. Poulsen, Nes-Porkeri, Hans Peter Thomasen, grótarbeiðari, Trongisvágur, Hans Pauli Albinus, Fámjin.

4. 12 limir av yvribúnaðarstevnunni:

M. Winther Lützen, búnaðarráðgevari, Tórshavn, H. A. Djurhuus, timburmaður, Tórshavn, J. M. Hentze, affegtsbóndi, Sandur, Jacob Andr. Wang, kongsbóndi, Kaldbak, Johs. Petersen, timburmaður, Saltnes, Oliver Haraldsen, húsmáður, Miðvágur, Thomas H. S. Egholm, kongsbóndi, Hvalvík, Ole Olsen, kongsbóndi, Velbastaður, Elieser Mortensen, óðalsbóndi, Tvøroyri, Andreas Seyðberg, kongsbóndi, Kunoy, Michel Samuelson, fiskimaður, Haldórsvík, Peter J. Mittun, húsmáður, Tórshavn.

5. 24 limir av útskiptingarstevnunni:

Daniel Hansen, óðalsbóndi, Húsar, Johan Sv. Olsen, kennari, Kunoy, Hans Biskopstø, festari, Klakksvík, Joen Carl Høgnesen, kongsbóndi, Norðoyri, Thomas Jac. Thomsen, kongsbóndi, Norðragøta, Peter Danielsen, kongsbóndi, Selmundarfjørður, Theodor Weihe, jarðabrúkarí, Skáli, Joen Hansen Toftegaard, óðalsbóndi, Fuglafjørður, Søren Danielsen, óðalsbóndi, Miðvágur, Joen Heine Joensen, timburmaður, Miðvágur, Elias Joensen, keypmaður, Bøur, Isak Benedictus Jacobsen, fiskimaður, Sørvágur, Poul Johannes Poulsen, keypmaður, Sunnhøur, Jacob Albinus, óðalsbóndi, Fámjin, Andreas Nolsøe, kongsbóndi, Trongisvágur, Niels Nattestad, kongsbóndi,

Hvalbøur, Joen Peter Hentze, kongsbóndi, Trøðum, Sandur, J. Dalberg, royndarfyrilstaðumaður, Sandur, Martin Poulsen, húsmáður, Skopun, Johannes Joensen, fiskimaður, Húsavík, Páll Patursson, tiltr. festari, Kirkjubøur, Gregorius Madsen, fiskimaður, Kvívík, Hans Iversen, keypmáður, Kvívík, Magnus Pauli Magnussen, kongsbóndi, Saksun.

6. 1 maður í skúlastjórnina: Johan Poulsen, kennari, Strøndum.

7. 1 maður í nevndina fyri realskúlan: Edw. Mitens, sakførari, Tórshavn.

8. 3 menn í kirkjustjórnina: Johan Poulsen, kennari, Strøndum, Johs. O. Joensen, keypmáður, Tórshavn, Johan Kallsø, kennari, Gjógv.

9. 2 granskoðarar til Færø Amts Sparekasse: Jacob Olsen, bókhaldari, Tórshavn, Poul Jensen, yvirlærari, Tórshavn.

10. 2 limir í nevndina fyri Skipafelagið Føroyar: Poul Nielsen, ritstjóri, Tórshavn, Z. Nielsen, fulltrúi, Tórshavn.

11. 1 umboðsmaður á aðalfundi í skipafelagnum Føroyar:

Poul Nielsen, ritstjóri, Tórshavn.

12. Skattanevndin:

Fastir limir: M. Samuelson, Johs. O. Joensen, N. Nielsen og G. Winther.

Tiltaksmenn: Hans Iversen, Chr. Djurhuus, Nyholm Debess og Edw. Mitens.

13. Yvirlýkningskommissionin:

Fastir limir: Hans Andr. Djurhuus, timburmaður, Tórshavn og Edw. Mitens, sakførari, Tórshavn.

Tiltaksmenn: M. Winther Lützen, landbúnaðarráðgjafi, Tórshavn og Thorstein Petersen, sakførari, Tórshavn.

14. Rætturvitnir:

A. Norðuroyar sýsla.

a. Fastir limir:

Johs. E. Joensen, kallsmaður, Klakksvík, S. M. Matras, kongsbóndi, Norðoyri.

b. Tiltaksmenn:

Joen Christiansen, keypmáður, Norðdepil, Joen Joensen, seglmakari, Vágshøyg, Klakksvík.

B. Eysturoyar sýsla.

a. Fastir limir:

Jens Elias Joensen, timburmaður, Fuglafjørður, Alexander Joensen, pakkhúsförvaltari, Fuglafjørður, S. P. Poulsen, kongsbóndi, Fuglafjørður, Peter Berthelsen, fiskimaður, Fuglafjørður.

b. Tiltaksmenn:

Peter Joensen, eldri, óðalsbóndi, Gjógv, Joen Øre, kongsbóndi, Syðrugøta, Søren Solmunde, Sølmundarfjørður, Osvald Jacobsen, Funningur.

C. Norðurstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir:

Simon P. Simonsen, kallsmaður, Vestmanna, Hans Nolsøe, keypmáður, Vestmanna.

b. Tiltaksmenn:

Jacob O. Hansen, keypmaður, Vestmanna, Johan Reinert, dampskípskspeditørur, Vestmanna.

D. Suðurstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir:

Adolf Rubeksen, timburmaður, Tórshavn, Hærent Gregoriussen, fiskimaður, Tórshavn.

b. Tiltaksmenn:

Poul Johs. Hansen, jarðabrúkar, Tórshavn, Jacob Vilhelmsen, arbeiðsmaður, Tórshavn.

E. Vága sýsla.

a. Fastir limir:

Joen H. Joensen, navigatørur, Sørvágur, Hans Simonsen, kallsmaður, Sandavágur.

b. Tiltaksmenn:

Joen Napoleon Hansen, húsmáður, Miðvágur, Ellas Rasmussen, Sørvágur.

F. Sandoyar sýsla.

a. Fastir limir:

Chr. J. Davidsen, kallsmaður, Sandur, Joen Norðhø, húsmáður, Sandur.

b. Tiltaksmenn:

J. M. Hentze, Sandur, Johan Fr. Olsen, Sandur.

G. Suðuroyar sýsla.

a. Fastir limir:

Niels Nattestad, Hvalbøur, Thomas M. Jacobsen, fjarritari, Tvøroyri, Joen Jacob Dahl, Vági, Joen Nolsøe, postassistentur, Tvøroyri.

b. Tiltaksmenn:

Jens P. Skaalum, kennari, Hvalbøur, M. Christiansen, politistur, Tvøroyri, Morten Poulsen, politistur, Vági, J. P. Symphor, jarðabrúkar, Sunnbøur.

15. 2 menn til at hava uppsýn við arrestina: Johs. O. Joensen og Nyholm Debess.

16. Amtsbókasavnið:

Fastur limur: Poul Nielsen, ritstjóri, Tórshavn.

Tiltaksmaður: Hans O. Hansen, direktørur, Tórshavn.

17. 3 menn fyri hvørjari sýslu til nevnd viðvíkjandi nevningagrundlistar:

A. Suðuroyar sýsla.

Joen Jacob Dahl, keypmaður, Vágur, Niels Nattestad, kongsbóndi, Hvalbøur, Poul Nolsøe, postexpeditørur, Tvøroyri.

B. Sandoyar sýsla.

Ole Johannesen, óðalsbóndi, Húsavík, Johan Dalberg, royndarfyristaðumaður, Sandur, Ottver Eystberg, keypmaður, Skopun.

C. Streymoyar sýsla.

Bernhard Magnussen, kennari, Kollafjørður, Peter Alberg, keypmaður, Tórshavn, Jacob O. Hansen, keypmaður, Vestmanna.

D. Eysturoyar sýsla.

Jacob Lamhauge, kongsbóndi, Lambi, Karl Kristiansen, kennari, Fuglafjørður, Elieser Reynberg, kennari, Fuglafjørður.

E. Norðuroya sýsla.

Joen Hansen, kongsbóndi, Húsar, J. J. Matras, festiarvingur, Viðareiði, Karl Andreassen, navigatørur, Klakksvík.

F. Vága sýsla.

Niclas Rasmussen, keypmaður, Sørvágur, Heine Haraldsen, keypmaður, Miðvágur, D. P. Niclasen, óðalsbóndi, Miðvágur.

18. **Telefónnevnd:** Johan Poulsen, M. Samuelson og Gunnar Winther.

19. **Útskiptingarnevnd:**

Fastir limir: Kr. Djurhuus, Hans Iversen og Patursson.

Tiltaksmenn: M. Samuelson, A. Samuelson og N. Niclasen.

20. **Stórhvalanevnd:** Johs. O. Joensen, M. Samuelson og N. Debess.

21. **Fiskivinnulánslóggávan:** Limir: Johan Poulsen, Tiltaksmaður: A. Samuelson.

22. **Moratorielógin:** 121 b: Limir: Johan Danielsen og Nyholm Debess. Tiltaksmenn: Kr. Djurhuus og S. P. Zachariasen. 121 c I. Limir: Johs. O. Joensen. Tiltaksmaður: Hans Iversen. 121 c II. Limir: Johan Danielsen, K. Djurhuus og N. Niclasen.

23. **Rættargongslógin:** Johan Danielsen og Edw. Mitens.

24. **Lóg um „Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring“**

O. F. Joensen, M. S. Viðstein, Kallsoy.

25. **Vinnunevndin:** Johan Danielsen, Johs. O. Joensen og Edw. Mitens.

26. **Skipan læraraskúlans:** A. Samuelson, Iversen, Johs. O. Joensen, Kallsoy og Zachariasen.

27. **Amtskommunalir vegir:** Johan Danielsen, M. Samuelson og N. Niclasen.

28. **Almennu peningaviðurskipti Føroya:** Johan Danielsen, Kr. Djurhuus, O. F. Joensen, A. Samuelson, J. Patursson, Edw. Mitens og Nyholm Debess.

29. **Fiskivinna undir Grønlandi:** Kr. Djurhuus, A. Andreassen og Sigurd Poulsen.

30. **Skipan tingsins:** Johs. O. Joensen og Nyholm Debess.

XV. Fíggjarlig viðurskipti.

171. Almennu peningaviðurskipti Føroya. (192).

Fíggjarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 8 oktbr. Betænkning (sí skjal nr. 11).

Tann 10. oktober var málið til 2. viðgerð og sama dag til 3. viðgerð. Uppskot minnilutans fall, bert 7 atkv. — 0. Uppskot meirilutans varð samtykt við 11 atkv. — 0.

172. Amtsgrunnurin. (104).¹⁾

Fíggjarnevndin framlegði tann 7. oktober soljóðandi Betænkning:

Høge den af Landsnevndin i indeværende Samling fremlagte Oversigt over Amtskommunens økonomiske Status skulde der for Aaret 1933 tiltrænges en Paaligning af 103.000 Kr., heri ikke medregnet det paa Jordegodset forlods faldende Beløb af 2 Kr. pr. Skattemark med 8517 Kr. 48 Øre. — Amtsfondspaaligningen skulde herefter blive 20.000 Kr. højere end forrige Aar.

Udvalget mener ofter alt nu foreliggende, at det vil være forsvarligt at foretage samme Paaligning som for Aaret 1932 og stiller derfor Forslag om, at Paaligningen paa Kommunerne for Aaret 1933 sættes til 83.000 Kr., og at Fordelingen sker i Overensstemmelse med hoslagne Forslag til Repartition.

Forslag.

Tinget beslutter at udskrive i Skat til Amtsfonden for Aaret 1933

¹⁾ Sbr. Lögtingstíðindi 1931, bls. 185.

83.000 Kr. foruden det forlods paa Jordegodset faldende Beløb 8517 Kr. 48 Øre og godkender den foreslaaede Repartition.

Álikningin: Sí skjal nr. 12.

Tann 10. október var málið til 2. viðgerð og sama dag til 3. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 17 atkv. — 0.

173. Amtsfátækkrakassin. (105).¹⁾

Figgjarnevndin framlegði tann 7. október soljóðandi **Betænkning:**

Ifølge den i Landsnevndin udarbejdede økonomiske Status kan man regne med, at Amtsfattiggkassens Indtægter for Aaret 1933 vil blive ca. 8500 Kr. Beholdningen af disponible Midler var den 1. Januar d. A. 20.154 Kr. 79 Øre. Grundfonden udgjorde den 1. Januar d. A. 42.125 Kr.

Efter de foreliggende Forsørgelsesplaner og Kommuneregs kab er der flere Sogne, som har ret trykkende Fattigforhold, navnlig forårsaget ved Sindssyges Ophold paa Sindssygehospitalet. — Udvalget stiller nedenfor Forslag om Tilskud fra Amtsfattiggkassen til forskellige Kommuner. —

I Skrivelse af 28. Juli d. A. andrager Sørvag Sogns Kommune om, at Amtsfattiggkassen vil udrede et Beløb af 4898 Kr. 47 Øre, som skyldes til Københavns Kommune for en tuberkuløs Patients Ophold paa Hospitalet i København i Aarene 1926 til 1930. Udvalget har faaet konstateret Rigtigheden af forannævnte Gældsforpligtelse. Udvalget vil foreslaa, at der for 1933 ekstraordinært bevilges et Beløb af 1000 Kr. af Amtsfattiggkassen som Afdrag paa Gælden til Københavns Kommune.

Forslag.

1. Af Amtsfattiggkassen bevilges for Aaret 1933 Tilskud til følgende Kommuner:

a. Kunø Sogns Kommune.....	400 Kr.
b. Andefjord Sogns Kommune.....	400 -
c. Fuglefjord Sogns Kommune.....	300 -
d. Næs Sogns Kommune.....	1200 -

¹⁾ Sbr. Lögtingstíðindi 1931, bls. 188.

e. Ejde Sogns Kommune	300 -
f. Sjøv Sogns Kommune	800 -
g. Kvalvig Sogns Kommune	400 -
h. Vestmanhavn Sogns Kommune	800 -
i. Kollefjord Sogns Kommune	200 -
j. Nolsø Sogns Kommune	400 -
k. Midvaag Sogns Kommune	800 -
l. Sørvaag Sogns Kommune	300 -
m. Sand Sogns Kommune	300 -
n. Skaalevig Sogns Kommune	600 -
o. Kvalbø Sogns Kommune	800 -
p. Porkere Sogns Kommune	200 -
q. Klaksvig Sogns Kommune	500 -
r. Frødebø Sogns Kommune	800 -
s. Vaag Sogns Kommune	800 -
t. Thorshavn Kommune	800 -
	9900 Kr.

II. Til Sørvaag Sogns Kommune bevilges for Aaret 1933 et Beløb af Amts fattigkaasen paa 1000 Kr. Beløbet anvendes som Afdrag paa Kommunens Gæld til Københavns Kommune, for Tiden 4898 Kr. 47 Øre, og fremsenden gennem Amtet til Københavns Magistrat.

Tann 10. oktober var málið til 2. viðgerð. Formaðurin framlegði soljóðandi Endringsforslag frá A. Samuelson o. fl.:

Som nyt Punkt under Forslag I føjes:

u. Haldersvig Sogns Kommune..... 200 Kr.

Samu dag varð málið til 3. viðgerð. Broytingaruppskotið varð samtykt við 16 atkv. — 0. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 17 atkv. — 0.

174. Roknskapur vøruhandilsins. (107).¹⁾

Fliggjarnevndin framlegði tann 12. september soljóðandi Rettenkning:

Beholdningen $\frac{1}{H}$ 1931 i Føroya Banki.....	640 Kr. 56 Øre.
Thorshavns Kommune	1920 - 00 -

¹⁾ Shr. Løgtingstíðindi 1931, bls. 189.

Fuglefjord Sogns Kommune.....	1000	-	00	-
Ved Sagfører Mitens.....	86	-	68	-
Renter	19	-	89	-
	3666	Kr.	58	Øre.
Indbetalt til Økonomisk Fond.....	2800	Kr.	00	Øre.
Indestaaende i Føroya Banki.....	866	-	58	-
	3666	Kr.	58	Øre.

Forslag.

I. Følgende Restancer til Vareforsyningen:

1) Mariane Nielsen, Vestmanhavn..... 979 Kr. 37 Øra.

2) J. P. Jacobsen, Sørvaag 1841 - 30 -

tilbydes hver afgjort fuldtud ved Betaling af 300 Kr. med Tillæg af eventuelle paaløbne Omkostninger senest 1) inden 15. November 1932 og 2) inden den 1. Januar 1932. Betales nævnte Beløb til fastsat Tid, vil Restbeløbene (et af dem eller begge) være at føre til endelig Udgift som uerholdelige i næste Vareforsyningsregnskab; i modsat Fald forbeholder man sig at lade de fulde Beløb henholdsvis 979 Kr. 37 Øre og 1841 Kr. 30 Øre inddrive straks efter Udløbet af de fastsatte Frister.

II. Afskrift af nærværende Betænkning tilstilles Færø Amt.

Tann 14. september var målið til 2. viðgerð og tann 20. september til 3. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 16 atkv. — 0.

175. Býti av bilskatti. (110).

Fíggiarnevndin framlegði tann 21. september soljóðandi nevndarálit:

Sóknarstýrini fyri Sørvág sókn og fyri Vestmanna sókn hava sent umsókn um at fáa sín part av bilskattinum fyri árin 1930 og 1931 rindaðan.

Eftir uppgerð frá fútanum var bilskatturin fyri árin 1930 og 1931 15.716 kr. 53 oyr, meðan hesin skatturin í tíðini inntil 1. januar 1930 eftir lögtingsins avgerð er rindaður viðkomandi sóknum.

Nevndin heldur, at tingið eigur at játta hesar umsóknir, og umframt tað eigur bilskatturin, ið inn er komin í árinum 1930 og 1931, eisini at verða rindaður til tær sóknir, ið hava rættindi til hansara, sjálvt um skrivligar umsóknir ikki eru komnar frá teimum, tí nevndini er kunnugt, at

peningurin er kravdur vegna tær stórn útløgur, sóknini longu hava haft til umbøtan av akvegum. Har sum bilskatturin eigur at vera býttur millum ymiskar sóknir, mælir nevndin til, at sóknirnar býta sína millum eftur vega-longdini. Kvittan til amtsgrunnin skal verða undirskrivað av øllum sóknarstýrinum, ið saman eru um málið. Um sóknarstýrini ikki kunna semjast um býttingina, verður málið avgjært av samtið ella lögtingi, og peningurin verður ikki rindaður, fyrr enn avgerð er tikin.

Uppskot.

Bilskatturin, ið komin er í amtsgrunnin fyri árin 1930 og 1931, verður rindaður soleiðis:

1) Klakksvíkar sókn	748,40 kr.
2) Fuglafjarðar, Gøtu og Nes sókn	1622,37 -
3) Lørvík sókn	30,35 -
4) Havnar kommuna og Kirkjubø sókn	8081,83 -
5) Kvívíkar og Kollafjarðar sókn	717,80 -
6) Vestmanna sókn	94,25 -
7) Hvalvíkar sókn	138,75 -
8) Særvágs, Miðvágs og Sandavágs sókn	1060,87 -
9) Sands, Skopun, Skálavík og Húsavík sókn	561,12 -
10) Hvalbæar sókn	31,50 -
11) Froðblar sókn	1657,91 -
12) Vágs sókn	1026,38 -

Íalt 15716,58 kr.,

móti at viðkomandi sóknarstýri gevur eina kvittan, sum vísir á, hvussu peningurin er býttur sóknanna millum.

Tann 23. september var málið til 2. viðgerð og tann 26. september til 3. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 16 atkv. — 0.

Tinglð endaði 10. október og fundirnir voru 71.

the first of these is the fact that the system is not in a steady state.

The second of these is the fact that the system is not in a steady state.

The third of these is the fact that the system is not in a steady state.

The fourth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The fifth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The sixth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The seventh of these is the fact that the system is not in a steady state.

The eighth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The ninth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The tenth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The eleventh of these is the fact that the system is not in a steady state.

The twelfth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The thirteenth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The fourteenth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The fifteenth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The sixteenth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The seventeenth of these is the fact that the system is not in a steady state.

B e r e t n i n g

om

Færø Amts Tuberkulosesygehus' Virksomhed

i Regnskabsaaret 1. Januar 1931 til 31. December 1931.

Ved Overlæge *Erik Lynge*.

Ved Regnskabsaarets Begyndelse henlaa paa Sygehuset.....	33	Patienter
I Aarets Løb indlagdes	67	—
— — — udskreves 60, overflyttes 7.....	67	—
Tilbage ved Aarets Slutning.....	33	—

Disse Patienters:

1) *Hjemsted* fordeler sig saaledes:

Arge	1	Midvaag	4	Svinø	1
Arnefjord	1	Nordre Gøte	2	Sørvaag	7
Avevig	1	Porkere	1	Thorshavn	8
Bø	1	Saltangeraa	2	Tofte	3
Halderavig	1	Sandevaag	2	Tranngisvaag	5
Højvig	1	Skaalevig	2	Vaag	3
Kirke	2	Skopen	3	Vestmannaavn	4
Klaksvig	1	Skuø	1	Viderejde	1
Kvalbø	1	Solmundefjord	4		
Kvivig	2	Sumbø	2		

1) *Efter Køn*: Mandlige

Mandlige	29
Kvindelige	38

3) <i>Efter Alder:</i>	15 Aar og derunder	4
	Fra 16 Aar til 25 Aar	35
	" 26 " " 35 "	15
	" 36 " " 50 "	11
	" 51 " " 60 "	1
	" 61 " og derover	1

4) <i>Efter Sygdommens Udbredning og Grad (ved Indlæggelsen):</i>		
I Stadium		33
II		12
III		22

Gennemsnitsvarigheden af Kuropholdet for de enkelte Stadier var:

I Stadium	100 Dage
II	212 —
III	266 —

Resultatet af Behandlingen:

	I.	II.	III.	Ialt.
Tilsyneladende raske	18	1	0	19
Betydeligt bedrede	9	7	5	21
Bedrede	4	2	8	14
Uforandrede	1	1	2	4
Forværrede	1	1	2	4
Døde	0	0	5	5
	33	12	22	67

Tubercelbaciller fandtes i Opspyttet hos ialt 29 Patienter.

Af 33 Patienter i I Stadium hos 2 Patienter.

" 12 — " II — " 8 —

" 22 — " III — " 19 —

Af disse 29 Patienter blev 13 udskrevne bacilfri.

Feber, der skyldtes Tuberculosen,

Fandtes ved Indlæggelsen hos	13 Patienter
Tabte sig under Opholdet hos	9 —
Opstod under Opholdet hos	10 —
Tabte sig atter under Opholdet hos	9 —

Vægtforøgelsen hos 62 regelmæssigt vejede Patienter var:

I Stadium:	4,4	kg.
II	—	5,6 "
III	—	8,0 "

Af mere betydende **Komplikationer** forekom følgende:

Achylia gastr.	1	Menorrhagia	1
Adipositas	1	Morb. cordis	1
Albuminuria	1	— mental.	1
Anæmia simpl.	12	Neurasthenia	7
Angina tons.	1	Neuralgia extr. inf.	1
Bronchitis	3	Peritonitis tuberc.	1
Cirrhosis hepat.	1	Pleurit. exsud.	3
Colitis chr.	1	— seq.	11
Degen. amyloid. ren.	1	Salpingitis tuberc.	1
Dyspepsia	1	Surditas	1
Encephalitis seq.	1	Tuberc. gland. bronch.	1
Erythem nodos.	1	— — colli	1
Graviditas	1	— intest.	1
Hæmorrhagia rectalis	1	— laryngis	8
Hæmoptysis	8	— renis	1
Meningitis tuberc.	1		

Til Dronning Alexandrines Hospital og Tuberculoseafdeling er overflyttet 7 Patienter til Behandling for

- 1) Mrb. mentalis.
- 2) Peritonitis tuberc.
- 3) Hæmorrh. rectal.
- 4) Neuralgia extr. inf.
- 5) Meningitis tuberc.
- 6) Menorrhagia.
- 7) Tuberc. pulm. et renis.

Særlige Behandlingsmaader.

Pneumothorax artif. er forsøgt anlagt hos 4 Patienter, hos 2 lykkedes og gennemførtes Behandlingen, hos 2 fandtes ikke frit Pleuratum.

Sanocrysin er anvendt 10 Patienter.

Metallosal-Mangan a. m. Walbum er anvendt til 15 Patienter.

Der er i Aarets Løb givet: 1805 Lysbade (Kvarts-Sollux).

Af *Røntgengennemlysninger* er foretaget: 161.

Økonomisk Oversigt.

Ved Bogholder Jacob Olsen.

Sygedagenes samlede Antal har i Aarets Løb været:

Sanatorieafdelingen	9125 Dage
Hospitalsafdelingen	3285 —
	12410 Dage

Aarets Middelbelægning har været 34.

Regnskab for Driften 1931.

Indtægt.

	Kr. Ø.
Betaling for Patienter	12713 00
Statskassens Tilskud	37230 00
	Kr. Ø.
Have og Anlæg	682 50
Fragaar: Udgiften (Udgiftskonto 10)	596 05
	86 45
	Kr. Ø.
Husdyrhold	4144 65
Fragaar indkøbt Foder (Udgiftskonto 13)	1372 63
	2772 12
Underskud	8929 95
	61731 52

Paa Udgiftskonto 1: Lønninger, er der af Amtsrepartitionsfonden og økonomisk Fond i 1932 refunderet Kr. 4483,33 fr. Bemærkningerne til nævnte Konto Side 6. Naar dette Beløb trækkes fra det regnskabsmæssige Underskud, fremkommer det Underskud, som Amtsrepartitionsfonden skal dække med Kr. 4446,62.

Udgift.

Konto	1. Lønninger	16763 22
—	2. Forplejningen	27545 95
—	3. Vask og Rengøring	809 12
		45118 29

At overføre... 45118 29

			Kr.	Ø.
		Overført...	45118	29
Konto	4.	Brændsel og Belysning	6900	22
—	5.	Medicin m. m.	2758	71
—	6.	Bygninger	1114	63
—	7.	Maskiner	0	00
—	8.	Inventar	2170	40
—	9.	Assurance	1013	00
—	11.	Frugt, Løsning og Kørsel	631	27
—	12.	Kontorhold m. m.	1057	53
—	14.	Renter af Kassekredit	685	67
—	15.	Forskud	197	00
—	16.	Forskellige Udgifter	84	80
			61731	52

Beholdning og Gæld.

		31. Dec. 1930	31. Dec. 1931
		Kr. Ø.	Kr. Ø.
Beholdning:	1. Restancer	10360 39	10638 39
	2. Statskassens Tilskud for Oktbr. Kv. ...	9207 00	9384 00
	3. Forskud	146 00	0 00
	4. Hos Kassereren	565 90	571 16
		20279 29	20593 55
Gæld:	Til Føroya Banki	6582 67	13126 24

Bemærkninger ad Udgiftskonti:

ad <i>Konto 1. Lønninger:</i>		Kr. Ø.
Løn til 1 Læge (Overlæge Lynge)		3750 00
— " 1 Oversygeplejerske		1500 00
— " 1 Sygeplejerske		1100 00
— " 1 Økonoma		1500 00
— " 1 Fyrpasser		2300 00
— " 1 Bogholder		750 00
— " 1 Revisor		60 00
Pigelønninger + Medhjælp		3125 89
Frøken Flagstad (heraf Pension Kr. 1050,00)		1275 00
Frøken Berg (heraf Pension Kr. 933,33)		1402 33
		16763 22
	Kr. Ø.	
Af den Lægen tillagte Lønning har Amtsrepartitions-		
fonden i 1832 refunderet	2500 00	
Pensionerne til Frk. Flagstad og Frk. Berg er i 1932		
refunderet af økonomisk Fond med	1983 33	
		4483 33
		12279 89

I Henhold til Lagtindsbeslutning skal Overlægens Lønning fremtidig udredes af Amtsrepartitionsfonden og Pensionerne indtil videre af økonomisk Fond.

ad <i>Konto 2. Forplejningen:</i>	Kr. Ø.
Udgiften har været	27545 95

Forplejningen har kostet Øre 216,7 pr. Patientdag (sidste Aar 192,9).
 — " — " 168,0 pr. Kostdag (sidste Aar 150,4).

ad <i>Konto 3. Vask og Rengøring:</i>	
Grønsæbe, andre Sæber, Sæbespaaner og Soda	528 96
Forskelligt	280 16
	809 12

ad <i>Konto 4. Brændsel og Belysning:</i>	
42200 kg Kul	1332 08
1460 hl. Cokes	3293 00
1881 kg Petroleum	480 11
Elektricitet til Belysning	685 35
— „ teknisk Brug	679 55
Forskelligt	430 13
	6900 22

ad <i>Konto 5. Medicin:</i>	
Medicin	1427 69
Sanocrysin og Metallosel-Mangan	1331 02
	2758 71

ad <i>Konto 6. Bygninger:</i>	
Almindelige Vedligeholdelser	814 63
Større Arbejder	300 00
	1114 63

ad <i>Konto 8. Inventar:</i>	
Nyanskaffelser	2128 40
Udbetalt Syløn	42 00
	2170 40

ad <i>Konto 9. Assurance:</i>	
Brandforsikring	900 00
Ulykkesforsikring	113 00
	1013 00

ad *Konto 12. Kontorhold:*

Kontorrekvisitter m. m.	122 94
Telefonabonnement	310 00
Telefon-Samtaler og Telegrammer	178 46
Tryksager, Avertissement m. m.	187 19
Bladpenge, Frimærker m. m.	173 19
Andre Udgifter	85 75
	1057 53

ad *Konti 7, 10, 11, 13, 14, 15 og 16* ingen Bemærkning.

Roknskapir

og

fíggjarstandur

Løgtingsins

1931.

Amtsgr**Roknskapur***Inntøkur :*

I. Hjá roknskaparahaldaranum 1. januar 1931	Kr. øyr.	0 00
II. Inntøkuøftirstøða 1. januar 1931 :	Kr. øyr.	
1. Jarðarskattur.....	9876 57	
2. Álíknað kommununum	136623 55	
3. Fyríframgreiðslur.....	16406 74	
		162906 86
III. Jarðarskattur 1931	8517 48	
IV. Álíknað kommunum	103102 94	
V. Gjæld fyrí handílsloyvi	1025 00	
VI. Ríkisstudningur.....	3000 00	
VII. Kommunur betalt fyrí 1932.....	619 00	
VIII. Tollur.....	99874 09	
IX. Rentur.....	24 97	
X. Bílskattur.....	10707 20	
XI. Ymist	108 51	
XII. Skuld til Føroya Banka 31. december 1931	76610 53	
XIII. Skuld til jarðabókskassan	1866 91	

 468363 49

unnurin.

fyr 1931.

Útreiðslur :

	Kr. oyr.	Kr. oyr.
A. Løgtingskostnaður :		
1. Tingmannaløn og ferðaútreiðslur	17707 37	
2. Prenting o. l.	5740 03	
3. Løgtingshúsinum viðvíkjandi	1583 45	
4. Skrivstovan (landsnevndin)	2255 28	
		27286 13
B. Dóms- og lógreglumál		3500 88
C. Valum viðvíkjandi		432 03
D. Læknar, sjúkrahús o. t.	Kr. oyr.	Kr. oyr.
1. Farsóttir	5469 05	
2. Veneriskar sjúkur	3739 65	
3. Bróstsjúkrahúsið	44136 82	
4. Koppseting	424 00	
5. Ljósmeður	3206 02	
6. Flutningsútreiðslur lækna	301 00	
7. Karantinútreiðslur	11960 76	
8. Aðrar útreiðslur	4600 00	
		73837 30
E. Ferðaútreiðslur sýslumanna		1483 10
F. — djóralæknans		1941 30
G. Skúlamálum viðvíkjandi		2831 15
H. Landsbókasavnið		4200 00
I. Útskiptingin í Farnien		1123 55
J. Landbúnaðinum viðvíkjandi		8175 70
K. Lysuroyndur		1000 00
L. Fiskiviðna		6550 00
M. Ísvirki (ferskfiskaútfl.)		5000 00
N. Hjemmet for Vanføre		100 00
O. Bilskattur		2881 66
P. Ymist		298 18
Q. Til reservagrunn kreditfelagana		178 34
R. Rentur		23909 71
S. Avdráttur		56455 33
T. Goldið statinum eftir kantiún fyri havnalán		16969 76
	Kr. oyr.	
U. Færø Amts Sparekasse	13065 50	
Eftirstoða av jarðarskatti 31. dec. 1931	12290 97	
— „ skatti, alíknað kommununum	130473 65	
Fyrifrangreiðslur	19786 21	
		175616 33
Skuld Føroya Banka 1. jan. 1931		39133 90
Skuld til jarðabókskassan		15459 14
		468363 49

Úrdrag

Inntøkur :

	Kr. oyr.
1. Jarðarskattur	8517 48
2. Skattur á líknaðum kommunum	103102 94
3. Tollur	99874 09
4. Handilsloyvi	1025 00
5. Ríkisstudningur	3000 00
6. Rentir	24 97
7. Ymist	108 51
Munur	22501 13

238154 12

Fíggjarstandur

Ognir :

	Kr. oyr.
1. Fyrirframgreiðslur	19786 21
2. Eftirstøða av jarðaskatti	12290 97
3. — „ skatti, á líknaðum kommunum	130473 65
4. Hjá roknskaparhaldara	13065 50
5. Tilgóðar hjá Midvág og Skopun fyri goldin havnalán	63053 76
6. Munur	278199 72
	516869 81

og yvirliit.

Útreiðslur:

	Kr. øyr.	Kr. øyr.
1. Løgtingið	27286 13	
2. Dómsmál	3500 88	
3. Val	432 03	
4. Læknar o. t.	73837 30	
5. Sýslumenn	1483 10	
6. Skúlar	2831 15	
7. Landbúnaður	8175 70	
8. Til reservagrunn kreditf.	178 34	
9. Ymist	23094 69	
10. Rentur	23909 71	
		164729 03
Avdráttur		56455 33
Goldin havnalán		16969 76
		<u>238154 12</u>

31. december 1931.

Skuld:

	Kr. øyr.
1. Bíkuben	220 34
2. Kreditforeningen	334620 85
3. Universitetskvæsturen	87834 65
4. Føroya Banki (kassekredit)	76610 53
5. Kommunar (bilskaftur)	15716 53
6. Føroya jarðabókskassi	1866 91
	<u>516869 81</u>

Grunnurin eigur bróstsjúkrahúsið, farsottarhúsið, lögtingshúsið, skansahúsið, «Smiril» og lutapening í Skipafeglagnum Føroyar (70000 kr.)

Økonomiski

Roknskapur

Inntøkur :

I. Grunnur í ársbyrjan :	Kr. øyr.	Kr. øyr.	Kr. øyr.
A. Stovnsfæ :			
1. Skuldaðbrøv.....	14900 00		
2. Færø Amts Sparekasse	23406 00		
	—	38306 00	
B. Nýtslupeningur :	Kr. øyr.		
1. Færø Amts Sparekasse	55970 00		
2. Effirstøður	1186 63		
3. Hjá roknskaparhaldara	17007 16		
	—	74163 79	
II. Rentur.....		—	112469 79
III. Inntøkur av grindum (grindareglugerðin §§ 28 og 30)			3975 48
Inntøkur við sølu av skaðahvali			1526 24
			5636 80
IV. Stórhvalagjald			0 00
V. Innflutningsgjald			49760 63
VI. Vøruhandilin			3500 00
VII. Ríkisstudningur til vegir			10382 50
VIII. Sæla av fiski til Cuba.....			541 81
		Kr. øyr.	
Vága sýsla tilgóðar		467 61	
Vestmanna bvalvág		989 31	
Sandvíkar —		837 15	
Streymnesar —		1650 16	
		—	3944 30

191737 55

Ad. IV. Stórhvalagjald. Gjaldið frá Suðuroya sýslu fyri 1930 er ikki goldið.

grunnurin.

fyri 1931.

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
A. Vegir, brýr og lendingar	52406 74
B. Útreiðslur viðv. grind	6220 21
C. Smiða í Grønlandi	10000 00
D. Føroya Fólkaháskúli	2500 00
E. Navigatiónsskúlin	300 00
F. Málalæra	600 00
G. Til vevnað	250 00
H. Barnaheimið í Vestmanna	300 00
I. Til bókbindaralæru	200 00
J. Eftirlønargrunnur læraranna	2000 00
K. Chr. Matras, magistari	2000 00
L. Føroysk djórasavn	500 00
M. «Varðin»	500 00
N. Forngrípafelagið	300 00
O. Ferðastudningur lærara	300 00
P. Ferðabókasavn	500 00
Q. «Barnablaðið»	400 00
R. Løgtingssøgan	1130 00
S. Til tuberklasjúktrasystur	1227 23
T. Til fráhaldsmál	500 00
U. Føroyskt lógsavn	4500 00
V. Fisk til Cuba	700 00
X. Grótknúsa í Vági	1200 00
Y. Andrea Löwe	200 00
Z. Studning til jarðabrúk	2000 00
Æ. Pensiónsgrunn bróstsjúkrahúsins	132 00
Ø. Løn roknskaparhaldarans	250 00
Aa. Ymist	124 74

Grunnurin 31. december 1931:

1. Stovnsfæ:	Kr. oyr.	Kr. oyr.
Skuldabrev	14400 00	
Færø Amts Sparekasse	24906 00	
		39306 00

2. Nýtslupeningur:	Kr. oyr.	
Færø Amts Sparekasse	58594 00	
Eftirstøður f. grind (Streymoy)	2523 63	
Hjá roknskaparhaldaranum	73 00	
		61199 63

100496 63

191737 55

		Úrdrag	
Inntøkur :		Kr. oyr.	Kr. oyr.
1.	Grind (1526,24 - - 5636,80)	7163 04	
	÷ útreiðslur viðvíkjandi grind.....	6220 21	
			942 83
2.	Stórhvalagjald		0 00
3.	Innflutningsgjald		49760 63
4.	Væruhandilin		3500 00
5.	Rentur		3975 48
6.	Ríkisstudning til vegir		10382 50
7.	Munur		15917 46

84478 90

og yvirfitt.

Útreiðslur :

Kr. oyr.

52406 74

A. Vegir, brýr og lendingar		
B. Skúlamál :	Kr. oyr.	
Eftirlønargrunnurin	2000 00	
Vevnað	250 00	
Navigationsskúlin	300 00	
Háskúlin	2500 00	
Ferðastudningur lærara	300 00	
		5350 00
C. Vísindi og bókmentir :	Kr. oyr.	
Bókbindaralæru	200 00	
Djórasavn	500 00	
Matras	2000 00	
Ferðabókasavn	500 00	
Varðin	500 00	
Løgtingssøgan	1130 00	
Málaralæru	600 00	
«Barnablaðið»	400 00	
Føroyskt lógsavn	4500 00	
		10330 00
D. Førngripafelagið		300 00
E. Barnaheimið		300 00
F. Smíða í Grønlandi		10000 00
G. Tuberklasjúkrasystur		1227 23
H. Fisk til Cuba		158 19
I. Grótknúsur		1200 00
J. Fráhaldsmál		500 00
K. Jarðabrúk		2000 00
L. Pensiónsgrunn		132 00
M. Ymist		124 74
N. Andrea Löwe		200 00
O. Løn		250 00
		84478 90

Fátækragrunnur

Roknskapur

Inntøkur :

I. Grunnur í ársbyrjan :	Kr. oyr.	Kr. oyr.	Kr. oyr.
A. Stovsfæ :			
Skuldabrev	25276 99		
Færø Amts Sparckasse	14100 00		
Kontant	2248 01		
	— — —	41625 00	
B. Nýtslupeningar :	Kr. oyr.		
Efirstøður	16628 63		
Hjá roknskaparhaldara	8376 04		
	— — —	25004 67	
			66629 67
II. Rentur			1536 12
III. Arvagjald			4441 55
IV. Grindagjald			767 96
V. Embætismenn við starvstøku			0 00
VI. Sektir			125 00
VII. Gjöld fyri handilsloyvi			1344 00
VIII. Stórhvalagjald			0 00
IX. Ymist			0 65
X. Afturrindaðar fyriframgreiðslur fyri fólk á sinnissjúkra- húsum			26845 10
			101690 05

Úrdrag

Inntøkur :

	Kr. oyr.	Kr. oyr.
Grindagjald	767 96	
Stórhvalagjald	0 00	
Arvagjald	4441 55	
Gjöld fyri handilsloyvi	1344 00	
Sektir o. s. fr.	125 65	
Rentur	1536 12	
		8215 28
	Munur . . .	4349 88
		12565 16

Løgtingsins.

fyrir 1931.

Útreiðslur :

	Kr. oyr.
A. Studningur til fátækraútreiðslur í ymsum sóknum.....	10600 00
B. Kostnaður av deyvum og dumbum, ið verða upplærd í Danmark.....	600 00
C. Alimentatiónspeningur leysingabarna, hvar faðirin hevur slepyt sær undan skyldu síni.....	1020 00
D. Løn roknskaparhaldarans	300 00
E. Aðrar útreiðslur.....	45 16
F. Afturrindaðar fyriframgreiðslur fyri fólk á sinnissjúkra- húsum.....	26845 10
G. Grunnurin 31. december 1931 :	Kr. oyr.
1. Stovnsfæ	42125 00
2. Nýtslupeningur :	Kr. oyr.
Fyriframgreisla fyri sinnissjúk. 19341 83	
Sektir.....	45 00
Grindaæftirstøður	767 96
	20154 79
	62279 79
	101690 05

og yvurlit.

Útreiðslur :

	Kr. oyr.
Studningur til sóknirnar	10600 00
Deyv og dumb	600 00
Alimentatiónspeningur	1020 00
Løn og Ymist	345 16
	12565 16

Kirkju

Inntøkur :

	Kr. øyr.	Kr. øyr.
A. Grunnur í ársbyrjan :		
Færo Amts Sparekasse	38600 00	
Hjá roknskaparhaldara	6767 01	
		45367 01
B. Endurgjald fyri tíggjunda		7800 00
C. Stórhvalagjald		0 00
D. Innflutningsgjald		33173 74
E. Rentur		1525 53
F. Ymist		112 50
G. Skuld 31. december :	Kr. øyr.	
Økonomiski grunnurin	10000 00	
Fátækragrunnurin	15000 00	
Tórshavnar kirkjugrunnur	6953 22	
Vágs kirkjugrunnur	500 00	
Jarðahvalsgrunnurin	40000 00	
		72453 22

160432 00

grunnurin.

<i>Útreiðslur :</i>		Kr. øyr.	Kr. øyr.
I.	Skuld 1. januar 1931 :		
	Økonomiski grunnurin.....	31000 00	
	Fátækragrunnurin.....	15000 00	
	Tórshavnar kirkjugrunnur.....	6953 22	
	Vágs kirkjugrunnur.....	500 00	
	Jarðahvalsgrunninum.....	40000 00	
		—	93453 22
II.	Studningur til nýar kirkjur :	Kr. øyr.	
	Vágs kirkja.....	2687 88	
	Iðósvíkar kirkja.....	2538 39	
	Norðskála kirkja.....	11466 00	
		—	16692 27
III.	Umvølingar :	Kr. øyr.	
	Norðuroya kirkjur.....	1068 97	
	Eysturoyar kirkjur.....	956 92	
	Streymoyar kirkjur.....	2954 10	
	Vága kirkjur.....	134 53	
	Sandoyar kirkjur.....	1128 48	
	Suðuroyar kirkjur.....	900 02	
		—	7143 02
IV.	Til kirkjugarðar.....		372 05
V.	Ministerialbøkur.....		205 50
VI.	Kirkjusyn o. t.....		40 19
VII.	Rentur.....		2871 23
VIII.	Løn roknskaparhaldarans.....		400 00
IX.	Ymist.....		54 51
X.	Grunnurin 31. december 1931 :	Kr. øyr.	
	Færø Amts Sparekasse.....	39200 00	
	Hjá roknskaparhaldara.....	0 01	
		—	39200 01
			160432 00

Telefonverk

Inntøkur :

	Kr. oyr.
I. Grunnur í ársbyrjan	52247 38
II. Telefongjald	51672 35
III. Gjald fyri samtalar, telefontelegrammir, boðsending og eykagjald	116806 01
IV. Inntøkur av telegrammun, ið verða telefoneraði frá ella til telegrafstöðuna	8527 43
V. Ymist	5315 57

234568 74

Eftirlønargrunnur verksins.

Grunnurin 31. december 1931	8161 55

Fíggjarstandur verksins

Ogn :

	Kr. oyr.
Fære Amts Sparekasse, Føroya Banki og eftirstøður	90050 58
Munur	37743 31

127793 89

Bókførda virði verksins	1009335 00

Føroya Løgtings.

Útreiðslur :

		Kr. øyr.
A.	Løn og skrivstovstovukostnaður	27993 57
B.	Rentur og avborganir	21453 38
C.	Rakstur støðanna	38251 14
D.	Viðlíkahald og eftirlit verksins	50405 24
E.	Økjan verksins	18729 78
F.	Ymist	1987 44
G.	Grunnur 31. december 1931 :	Kr. øyr.
	Færø Amts Skarekasse	49314 02
	Føroya Banki	10602 58
	Eftirstøður	19939 34
	Kontant	10194 64
		90050 58
	Skuld fyri telegrammir	14202 39
		75848 19
		234568 74

31. december 1931.

Skuld :

	Kr. øyr.
Livforsikringsselskabet Danmark	34560 92
Forsørgelsesforeningen Bikuben	10662 52
Kreditforeningen af Kommuner	20314 32
Universitetskvæsturen	30428 74
Færø Amts Sparekasse	17625 00
Store Nordiske Telegrafelskab	14202 39
	127793 89

Bróstsjúkrahúsið.

Sí roknskapið í «Beretning om Færø Amts Tuberkulosesygehus Virksomhed i Regnskabsaaret 1. Januar til 31. December 1931» skj. nr. 3.

31. december 1931.

	Kr. oyr.
Eftirstøður	10638 39
Ríkisstudningur fyri oktober fjórðingsár	9384 00
Fyrirframgreiðslur	46 00
Hjá roknskapshaldara	525 16
	20593 55
Skuld til Føroya Banka	13126 24

«Smi

Inntøkur :

	Kr. oyr.
I. Farnagjald	28093 80
II. Ferðapeningur	19256 50
III. Eykaferðir	385 00
IV. Rentur	679 16
	Kr. oyr.
V. Ríkisstudningur	10000 00
Postflutningur	20000 00
	30000 00
VI. Føroya lögting (til rentur og avdrátt av láni «Smiril»)	8003 00
	86417 46

Fíggjarstandur

Ogn :

	Kr. oyr.
Nýggi «Smiril»	268674 41
Gamli «Smiril»	10000 00
Ymiskir debitorar	773 65
Kassapeningur	196 38
Skipafelagið Føroyar	5734 36
	285378 80

rið.
Útreiðslur :

	Kr. øyr.
I. Manningarløn.....	21822 83
II. Kostarhald	6908 95
III. Tryggingargjald	4076 19
IV. Kol o. t.	20774 77
V. Umsiting og umvøling	6443 81
VI. Skrivstovuhald.....	2000 00
VII. Ymist.....	8660 71
VIII. Fykarar.....	3649 00
IX. Løgtingið betalt	8003 00
Vinningur.....	4078 20
	86417 46

31. mars 1932.

Skuld :

	Kr. øyr.
Skuld til Løgtingið (rest av lánaum til keypið).....	51994 01
Føroya Banki	15284 84
Ríkiskassin.....	200000 00
Kirkjugrunnurin	10000 00
Munur	8099 95
	285378 80

Skúlagrunnurin.

Inntøkur :

	Kr. oyr.
1. Rentur	2193 19
2. Ríkisstudningur	24135 09
3. Studningur til uttanbýggja næmingar	1075 00
4. Studningur til pensión frá Effersøes	550 00
5. Studningur frá Tórshavnar bý	150 00
6. Næmingarnir	15756 25
7. Læraraskúlin	600 00
8. Leiga	963 20
9. Eftirstøður	598 75
10. Hvalainntøka	516 03
11. Refúsið av pensiónsútr.	963 58
12. Ymist	587 00
Munur	12066 03
	60154 12

Útreiðslur :

	Kr. oyr.
1. Eftirløn	2824 98
2. Læraraløn	31898 51
3. Studningur til uttanbýggja næmingar	1075 00
4. Løn roknskaparahaldarans o. t.	171 69
5. Skattur	929 00
6. Trygging	645 00
7. Umvøling	14694 72
8. Ljós og hiti	2264 88
9. Reingeran	2194 60
10. Undirvísingartilfar o. t.	843 10
11. Leiga	800 00
12. Aðrar útreiðslur	862 64
13. Eftirstøður	650 00
	60154 12

Grunnur í ársbyrjan 56785 13

Grunnurin 31. dec. 1931 :

	Kr. oyr.
Rentuberandi peningur	36490 92
Í sparikassa, banka og contant.	8228 18
	44719 10
Munur...	12066 03
	56785 13

Eftirlønargrunnur realskúlaans.

31. december 1931 3538 65

Pastor Engelsteds Legat.

	Kr. oyr.
Realskúlalegatið 31. december 1931	1400 58
Eftirlønarlegatið	2050 36

Grunnurin til keyp av góðum skúlabókum.

	Kr. oyr.
31. december 1931	2562 58

Eftirlønargrunnur lærara.*Inntøkur :*

	Kr. oyr.
I. Rakstrargrunnur i ársbyrjan	13941 45
II. Pensiónsfrádrag	3555 44
III. Refusiún av pensiónstilleg o. a.	11548 37
IV. Frá kommununum	9445 80
V. Ríkisstudningur til persónlig tilleg	657 14
VI. Kommunurnar til lön roknskaparahaldarans	350 00
VII. Rentur á rakstrarkonto	119 95
VIII. Vunnið við keyp av obligatiónum	148 41
	39766 56

Útreiðslur :

	Kr. oyr.
A. Eftirlön	22663 92
B. Afturgoldin pensiónpeningur	155 59
C. Lön roknskaparahaldarans, revisor o. t.	519 80
D. Rakstrargrunnurin 31. december 1931 :	Kr. oyr.
Færo Amts Sparekasse	1694 27
Eftirstøður	9768 76
Hjá roknskaparah.	150 82
Kommunurnar fyri 2 hálvár 1931	4813 40
	16427 25
	39766 56

Kapitalkonto.

	Kr. oyr.
Grunnur í ársbyrjan	132754 31
Ríkiskassin eykastudning	14000 00
Løgtingið	2000 00
Rentur	6818 63
Vunnið við keyp av oblitiónum	828 90
	156401 84

$\frac{1}{2}$ 1931 : Obligatiónum	150000 00
Færø Amts Sparekasse	6401 84
	156401 84

Trygging skúlahúsa.

Grunnurin 31. december 1931 :	Kr. oyr.
Færø Amts Sparekasse	12534 54
Eftirstoður	686 29
	13220 63

Landsbókasavnið.

Inntøkur :

	Kr. oyr.
Grunnurin við ársbyrjan	780 14
Ríkisstudningur	6400 00
Løgtingið	3200 00
Tórshavnar býur	1425 00
Ymist	1237 38
	13042 52

Útreiðslur :

	Kr. oyr.
Løn	5200 00
Ljós og hiti	966 46
Bókakeyp og innbinding	2730 83
Leiga, rentur og avborgan	639 28
Útreiðslur til telefon, skatt, tryggin o. t.	1152 90
Innventar o. m.	1913 67
Grunnurin 31. mars 1932 :	Kr. oyr.
Færø Amts Sparekasse	394 64
Hjá roknskaparhaldara	44 74
	439 38
	13042 52

Kavarabúnaðurin.

Grunnurin 31. december 1931.....	Kr. oyr. 1838 00

«Hansenske Legat».

Grunnurin 31. mars 1932.....	Kr. oyr. 892 50

«Fonden for forulykkedes Efterladte».

Grunnurin 31. decbr. 1931 (studn. rindaður í 1931 : 800 kr.)	Kr. oyr. 8660 37

Grindagarnið í Vestmanna.

Grunnurin 31. december 1931 :	Kr. oyr.
Færø Amts Sparekasse	6068 33
Kontant	11 05
Eftirstøður	836 70
	6916 08

Jarðahvalsgrunnurin.

Grunnurin 31. december 1931 :	Kr. oyr.
Færø Amts Sparekasse	15737 12
Hjá økonomisk fond	3964 46
Eftirstøður	1916 13
Lán til Ísvirkí	5000 00
Lán til kirkjuginn	40000 00
Lán til Skipafelagið Føroyar	69162 85
	135780 56

Fíggjarstandurin

fyrir tey av tínginum granskoðaðu roknskapini.

Ogn :

1. Telefonverkið	Kr. øyr.	500000 00
2. Hús :	Kr. øyr.	
Bróstsjúkrahúsið	200000 00	
Løgtingshúsið	17500 00	
Skansahúsið	8400 00	
Realskúlin	86000 00	
Bókasavnshúsið	80000 00	
Marsóttarhúsið	15000 00	
	-----	406900 00
3. Smiril		270000 00
	Kr. øyr.	
4. a. Fære Amts Sparekasse og peningur	301442 79	
b. Skuldabrev, kredittfelagsobligat.	412969 77	
c. Fyrirframgreiðslur	39174 04	
d. Eftirstøður	207417 29	
	-----	961003 89

		2137903 89
		=====

Skuld :

A. Til lánustøður	Kr. øyr.	Kr. øyr.
B. — lögtingsgrunnar	873074 78	
	76397 52	
	-----	949472 30
	Munur ...	1188431 59

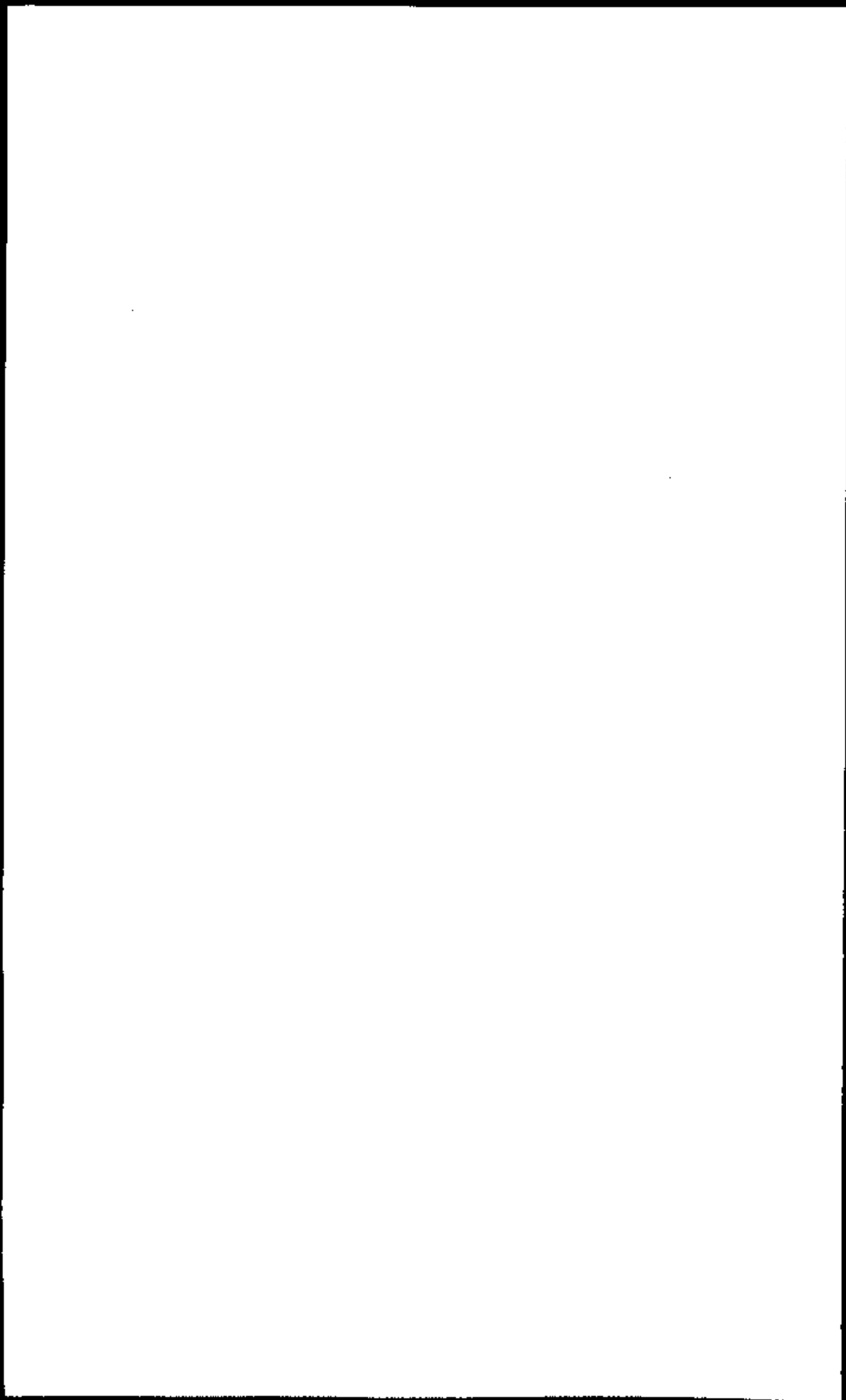
		2137903 89
		=====

Kirkjurnar, grindagarnið í Vestmanna, kavarábúnaðurin og lutirnir í Skipafelaginum Føroyar eru ikki roknaðir við.

Landsnevndin, Tórshavn 25. juli 1932.

Edw. Mitens.

1. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 277: 1039-1043.

Uppskot

til

fíggjarsamtykt

Løgtingsins

fyri

1933.

(Lagt fyri Løgtingið 1932.)

Amtsgr

Inntøkur :

	Kr. øyr.
1. Ríkisstudningur	3000 00
2. Gjæld fyrí handilsloyvi	1500 00
3. Jarðaskattur	8500 00
4. Tollur	75000 00
5. At álíkna kommunurnar	103000 00

191000 00

Ad. Inntøkur :

Lóg um toll 8. mars 1930 sbr. lóg 23. mars 1932, ásetur, at staturin fyrst fær 30,000 kr. og sjúkrahúsini 25,000 kr. Restina ætli eg til 150,000 kr. Harav fær amtsgrunnurin 75,000 kr. (helvt).

Lógin um toll fer út gylði 31. mars 1933, men rokni eg við, at samtykt verður ný lóg, ið gevur tinginum minst líka stórar inntøkur.

unnurin.

Útreiðslur :

	Kr. oyr.
A. Løgtingskostnaður	27000 00
B. Dómsmál	3500 00
C. Valum viðvikjandi	1500 00
D. Læknar, sjúkrahús o. t.	31500 00
E. Ferðaútreiðslur sýslumanna, djóralæknans o. m.	4000 00
F. Skúlamálum viðvikjandi	2000 00
G. Landsbókasavnið	3200 00
H. Landbúnaðinum viðvikjandi	7000 00
I. Hjemmet for Vanføre og ymist	500 00
J. Rentur	24000 00
K. Vanligan avdrátt	25000 00
L. Til at byggja skrivstovu	10000 00
M. Til fiskivinnu	5000 00
N. Viðkan av bróstsjúkrahúsinum	10000 00
O. Til eykaavdrátt ella annað	36800 00
	191000 00

Ad Útreiðslur :

	Kr. oyr.
A. Tingmannaløn	16500 00
Ferðaútreiðslur o. t.	500 00
Løgtingstíðindi o. t.	5500 00
Løgtingshúsið	1500 00
Landsnevndin o. a.	3000 00
	27000 00

	Kr. oyr.
D. Læknaløn o. t.	10000 00
Farsóttir	5000 00
Veneriskar sjúkur	3000 00
Koppseting	500 00
Karantinútreiðslur	5000 00
Bróstsjúkrahúsið	5000 00
Ljósmeður	3000 00
	31500 00

- H. Til hjálparmenn hjá landbúnarráðgevaranum, Føroya búnaðarfelag, 5000 kr. til studning til uppdyrkan o. t.
- N. Viðkan av bróstsjúkrahúsinum kostar tinginum í minsta lagi 25000 kr. Heita kann kanska gjaldast í 3 ár. Harav var í fjør roknað 10,000 kr.

Økonomiski grunnurin.

Inntøkur :

	Kr. øyr.
1. Grind	1000 00
2. Stórvalagjald	0 00
3. Innflutningsgjald	45000 00
4. Rentur	4000 00
5. Vørubandilin	2000 00

	52000 00
	=====

Útreiðslur :

	Kr. øyr.
A. Løn roknskaparhaldarans, álitismaður tíngsins o. t.	1000 00
B. Kvøldskúlar og ferðastudningur til lærarir	500 00
C. Jarðahvalsgrunnurin	500 00
D. Hedeselskabet	1000 00
E. Føroya felag móti tuberklasjúku	1000 00
F. At leggja til stovnsfæ grunnsins	1000 00

	5000 00
Til vegir, lendingar og brýr og onnur endamál eru	47000 00

	52000 00
	=====

Tær 47.000 kr. kunnu ætlast nýttar so :

Eftirlønargrunnur lærara	2000 00
Til vegir má setast	30000 00
Til lendingar og brýr	10000 00
Eftir er	5000 00

	47000 00
	=====

Fátækragrunnur Løgtingsins.

Inntøkur :

	Kr. øyr.
1. Grind	500 00
2. Stórhvalagjald	0 00
3. Arvagjald	5000 00
4. Gjöld fyri handilsloyvi	1500 00
5. Rentur	1500 00

	8500 00
	=====

Útreiðslur :

	Kr. øyr.
A. Deyv og dumb	600 00
B. Alimentatiónspeningur	1000 00
C. Løn roknskaparhaldarans o. t.	400 00
D. At leggja til stovnsfæ grunsins	500 00
E. Studning til sóknunar	6000 00

	8500 00
	=====

Kirkjugrunnur Løgtingsins.

Inntøkur :

	Kr. oyr.
1. Endurgjald fyri tiggjunda	7800 00
2. Stórhvalagjald	0 00
3. Innflutningsgjald	30000 00
4. Rentur	1500 00
	39300 00

Útreiðslur :

	Kr. oyr.
A. Roknskaparahaldara o. f.	500 00
B. Rentur	2500 00
C. Vanligar umvalingar	7000 00
D. Kirkjugarðar	500 00
E. Hvalba kirkja	8000 00
Kirkju kirkja	3500 00
Skúvoyar kirkja	3500 00
F. Annað	13800 00
	39300 00

Av skuldini átti 10.000 kr. at verða afturgoldið til fátækrarunnin.

Landsnevndin, Tórshavn, 25. juli 1931.

Edw. Mitens.

1. *Journal of Management Studies*, 1995, 32, 1, 1-15.

1. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 277: 1001-1005.

Betænkning

fra

den af Færøernes Lagting nedsatte
Ædruelighedskommission.

TIL LAGTINGETS SAMLING I 1931 INDKOM EN HENVENDELSE fra 5600 færøske Kvinder og Mænd over 21 Aar om Indførelse af *totalt Spiritusforbud* her paa Øerne. Denne Henvendelse blev af det paa-gældende Lagtingsudvalg tilsendt Fællesudvalget for færøske Afholdsorganisa-tioner til Erklæring, og saavel selve Henvendelsen som Fællesudvalgets Ud-talelser findes optaget i Lagtingstidenden for 1931, Side 142—145 incl., hvortil henvises.

I Lov for Færøerne om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke af 4. April 1928 (vedhæftet som Bilag 1) indeholdes i § 10 følgende Bestemmelse: Loven bliver at forelægge til Gennemsyn for Lagtinget i Sam-lingen 1932 og for Rigsdagen i Samlingen 1932—33. — De gældende Be-stemmelser ang. Salg af denatureret Spiritus er vedhæftet Betænkningen som Bilag 3.

Efter at Henvendelsen om Indførelse af totalt Spiritusforbud var færdigbehandlet i Lagtinget, vedtoges at henvise denne samt Loven om For-bud mod at drive Erhverv med berusende Drikke, der som anført skal revi-deres af Tinget i Aar, og forskellige andre Spørgsmaal: Salg af denatureret Spiritus, Beværterloven, Ølsalg i Butikkerne, Indførelse af Alkoholikere i Skolerne og i Lærerskolen og Ynglinges Brug af Tobak, til en *Ædrueligheds-kommission*.

Lagtingets Vedtagelse er saalydende:

- 1) Sagen henvises til en Kommission paa 7 Medlemmer, der nedsættes til at undersøge, overveje og fremkomme med Forslag om Bestemmel-ser og Ændringer i den færøske Ædruelighedslov, der samtidig med Spørgsmaalet om Revision af Ædruelighedsloven forelægges Lagtinget ved dets Sammentræden i 1932.
- 2) Der nedsættes en Kommission, bestaaende af 7 Medlemmer, 4 Med-lemmer (en fra hver Retning indenfor Afholdsbevægelsen), valgte af Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer, og 3 af Lagtinget valgte Medlemmer, til Behandling af den under Punkt 1) nævnte Sag. Kommissionen vælger selv sin Formand.

Rejseudgifter og Diæter til Kommissionens Medlemmer samt andre ved Kommissionsarbejdet forårsagede Udgifter afholdes af Amts-repartitionssonden, efter samme Regler der er gældende med Hensyn til Rejseudgifter og Diæter til staaende Lagtingsudvalg.

Til Medlemmer af Kommissionen er valgt:

Af Fællesudvalget for færøske Afholdsorganisationer: Direktør P. Jen-sen, Højskoleforstander Simun av Skarði, Snedkermester Peter Poulsen og

Redaktør Poul Niclasen. Af Lagtinget: Byrådsformand Johs. Olaus Joensen, Købmand Nyholm Debess og Lærer Johan H. Poulsen.

Paa det konstituerende Møde valgtes P. Jensen til Formand og Johs. O. Joensen til Sekretær.

Da der var kraftige Røster fremme i Kommissionen for at faa en udførlig Redegørelse for Monopolhandelen i Norge, paatog Nyholm Debess og Formanden, der begge i anden Anledning skulde rejse til Norge, sig at gøre et kort Ophold i Oslo for at sætte sig ind i Systemet. Det er Formandens Beretning, der ligger til Grund for de vedføjede Oplysninger om de paagældende Forhold i Norge.

En Oversigt over den norske Alkoholordning samt Forholdene i Sverrig og Danmark er vedføjet som Bilag 4.

Kommissionen har ikke kunnet enes om en fælles Indstilling, men har delt sig i et *Flertal* (P. Jensen, Simun av Skarði, Peter Poulsen, Poul Niclasen og Johs. Olaus Joensen) og et *Mindretal* (Nyholm Debess og Johan H. Poulsen).

Kommissionen har indgaaende drøftet Forholdene paa Færøerne, og der har været to forskellige Opfattelser af, hvad man burde foreslaa. Den ene gaar ud paa i alt væsentligt at beholde den nuværende Ædruelighedslov, men samtidig indføre en høj Told paa spirituose Drikke; den anden Opfattelse har været, at man burde indføre Spiritusmonopol paa Færøerne, uden at der dog er udviklet noget nærmere om, hvorledes en saadan Monopolhandel skulde drives.

Flertallet af Kommissionen, der slutter sig til Toldforhøjelse m. m., har bl. a. det at indvende imod Monopol, at hvis det skal virke til Ædruelighedens Fremme, maa der sættes et meget udviklet Apparat i Gang, saaledes som Norge og Sverrig har, og det vil blive vanskeligt at gennemføre paa Færøerne, men den største Anke imod Monopolhandelen er den, at vi ser et Tilbagekridt i vor Ædruelighedslovgivning, hvis Monopol nu bliver indført, efter at vi i mange Aar har haft Forbud imod Fabrikation, Handel og Udskænkning. Overalt i Verden har det vist sig, at desto lettere Adgang der er til at faa berusende Drikke, desto mere drikkes der.

Fremmende for Ædrueligheden vil efter vor Mening være følgende Foranstaltninger:

- 1) at der indføres en kraftig Toldforhøjelse,
- 2) at der oprettes et Ædruelighedsnævn,
- 3) at der oprettes et Told- og Ædruelighedspoliti,
- 4) at der gennemføres en Lov om Beværternæring.

Flertallet (P. Jensen, Simun av Skarði, Peter Poulsen, Poul Niclasen og Johs. O. Joensen) tillader sig at fremsætte følgende *Forslag med Bemærkninger*:

Afsnit I.

Toldforhøjelse.

Der fremsættes Forslag om følgende Toldforhøjelser (de gældende Toldafgifter er vedføjet som Bilag 2):

Vine

muserende.....	pr. Liter	Kr.	6,00
andre.....	-	-	4,00
Ugærede (Rød- og Hvidvine af Bordeaux og Bourgogne samt Rinsk- og Moselvin Typen), hvis Alkoholindhold ikke overstiger 14 Rumfangsprocent..	-	kg	Kr. 0,75
over 14 $\frac{0}{10}$	-	-	1,15

Brændevin og Akvavit

i Fade eller Beholdere, der rummer over 1 Liter af 8 ^o Styrke og derunder.....	-	Liter	Kr.	5,00
over 8 ^o indtil 12 ^o Styrke.....	-	-	-	8,00
over 12 ^o Styrke.....	-	-	-	12,00
Paa Flasker og andre mindre Beholdere af 8 ^o Styrke og derunder.....	-	-	-	6,00
over 8 ^o indtil 12 ^o Styrke.....	-	-	-	9,00
over 12 ^o Styrke.....	-	-	-	12,00

Al anden Slags Spirituosa

Drikkevarer af enhver Slags i Fade eller Beholdere, der rummer over 1 Liter af 8 ^o Styrke og derunder.....	-	-	-	10,00
over 8 ^o indtil 12 ^o Styrke.....	-	-	-	15,00
over 12 ^o Styrke.....	-	-	-	20,00
Paa Flasker og andre mindre Beholdere for hver..	$\frac{1}{4}$	-	-	
af 8 ^o Styrke og derunder.....	-	-	-	10,00
over 8 ^o indtil 12 ^o Styrke.....	-	-	-	15,00
over 12 ^o Styrke.....	-	-	-	20,00

Øl.

Skattekasse I.....	75 Øre	pr. Liter	25 Øre	pr. $\frac{1}{2}$ Flaske
— II.....	45	-	15	-
Færøsk.....	30	-	10	-

De omtrentlige Priser vil herefter blive:

	Nugældende pr. Liter	Foreslaaet pr. Liter
Brændevin.....	1,95 Kr.	5,75 Kr.
Whisky.....	5,70 - — 10,00 Kr.	12,80 - — 17,00 Kr.
Cognak.....	5,00 - — 9,30 -	12,15 - — 16,40 -
Ugærede Vine.....	2,25 - — 4,25 -	4,15 - — 7,00 -
Muserende Vine....	4,25 - — 7,60 -	11,70 - — 16,00 -
Andre Vine.....	2,25 - — 4,25 -	6,15 - — 7,60 -

i Danmark og Norge er de omtrentlige Priser følgende:

	Danmark:	Norge:
Brændevin	8,62 Kr.	6,11 Kr.
Whisky	12,00 - — 15,00 Kr.	10,00 - — 19,00 Kr.
Kognak	21,50 - — 26,00 -	10,00 - — 28,00 -
Ugærede Vine	4,15 - — 7,00 -	3,00 - — 7,00 -
Muserende Vine	11,70 - — 16,00 -	11,00 - — 30,00 -
Andre Vine	6,15 - — 7,60 -	5,00 - — 14,00 -

Bemærkninger.

Et meget effektivt Middel til at nedsætte Spiritusforbruget har høje Toldsatser vist sig at være. Danmark er et af de Lande, der har de højeste Toldsatser, og Virkningen har været, at medens Danmark for en Del Aar siden havde et meget højt Alkoholforbrug, har det nu det næst laveste i hele Europa.

Paa Færøerne har vi en meget lav Spiritustold. Aarsagen er vel nok for en Del, at vor største Aftager af Kliptisk, Spanien, i andre kliptiske-producerende Lande har ført en meget aggressiv Politik; det skal dog bemærkes, at det kun har været imod Forbudsbestemmelser, der har været protesteret, men der har allsaa ganske naturligt været en vis Nervøsitet tilstede, naar det gjaldt Told paa Vine, en Nervøsitet, som vist er overdrevet, idet Forbruget af Vine paa Færøerne er ganske ringe, i 1931 efter Toldlisterne 6105½ Liter, og deraf kommer selvfølgelig kun en Del fra Spanien. Da vi i statsretlig Henseende er en Del af Danmark, kan der ikke med nogen Berettigelse siges noget til, om vi antager de samme Toldsatser som i det øvrige Kongerige. Forøvrigt er Tolden paa Vine kun ringe i Forhold til de øvrige Satser, og hvis Forslaget bliver vedtaget, vil sandsynligvis Vinforbruget stige, navnlig paa Brændevinens Bekostning.

Nærværende Forslag har kun for Vinenes Vedkommende fuldstændigt fulgt de danske Toldsatser, og maa kun betragtes som et Grundlag, hvorefter de nødvendige Beregninger er foretaget for at faa et Overblik over Forhøjelsernes sandsynlige Indvirkninger paa Alkoholforbruget, men man bør erindre, at jo højere Toldsatser der gennemføres, desto stærkere vil Alkoholforbruget dale.

For at danne sig et Skøn herover er benyttet Thorshavns Distrikt for 1930; bliver dette omregnet efter de anførte Takster, vil det give en Toldindtægt uden Øl paa 188.413 Kr., efter den nuværende Beregning var Tolden uden Øl 40.045 Kr., det vil sige, at Indtægten vilde være gaaet op med 470 %, hvis det samme Kvantum stadigt blev nydt. For hele Færøerne vilde Toldindtægten stige fra 94.194 Kr. 92 Øre til 442.716 Kr. 12 Øre, men naturligvis vil Forbruget gaa ned, sandsynligvis mest for Brændevin, mindre for Whisky, Rom o. s. v. Paa den anden Side vil Forbruget af de billige Vinsorter antagelig stige noget; hvor meget man kan anslaa denne Nedgang i Alkoholforbruget til, maa blive en ren Sandsynlighedsberegning, men efter den Virkning, som Forhøjelsen af Tolden andre Steder har medført, hvor dog Forhøjelsen ikke os bekendt nogen Steder har været saa kraftig paa en Gang, vil vi anslaa Nedgangen alt i alt til 50 %. Efter dette skulde den antagelige fulde Indtægt af Tolden blive 221.358 Kr. 06 Øre; hvis man fradrager den nuværende Toldindtægt 94.194 Kr. 92 Øre faar man 127.163 Kr. 14 Øre som det Beløb, Tolden vil indbringe mere om Aaret end den gør nu.

I Aarene 1930 og 1931 er der her i Thorshavn fremstillet neden-
nævnte Kvantum skattefrit Øl:

1930.

Af Bryggeriet Ydun: 87.930 Fl. à 35 cl. Øl.
Af P. A. Restorffs Sønner: 4.800 Ltr. Øl.

1931.

Af Bryggeriet Ydun: 81.590 Fl. à 35 cl. Øl.
Af P. A. Restorffs Sønner: 4.725 Ltr. Øl.

I Klaksvig udgjorde Ølproduktionen i 1931 20.687 Liter og Afgiften
2068 Kr. 70 Øre.

Der gives i det følgende en Oversigt over *Spiritusforbruget paa
Færøerne*. Øl fabrikeret paa Færøerne er ikke medregnet.

Ifølge Statistisk Departement:

	1927:	1928:	1929:
Spiritus	101,875 kg	88,699 kg	103,923 kg
Vine.....	5,886 -	6,102 -	5,838 -
Øl Skatteklasse I.....	2,260 -	—	6,186 -
Øl Skatteklasse II.....	43,224 -	57,590 -	64,905 -

Ifølge Toldlisterne:

1930:

Spiritus	60,319 Liter	Told Kr.	91,459,63
Vine.....	4,831 —	Told -	2,635,29
Øl Skatteklasse I.....	4,410 —	Told -	1,272,50
Øl Skatteklasse II.....	28,207 —	Told -	4,749,78

Ialt Kr. 100,117,20

1931:

Spiritus	56,942 Liter	Told Kr.	89,039,97
Vine.....	6,105 —	Told -	3,234,20
Øl Skatteklasse I.....	3,552 —	Told -	1,055,75
Øl Skatteklasse II.....	26,515 —	Told -	3,992,50
Tilvirket paa Færøerne.....	53,968 —	Told -	5,396,80

Ialt Kr. 102,719,22

Toldlisterne bygger paa Manifesterne over de indførte Varer.

For 1931 er Forbruget af ren Alkohol paa Færøerne pr. Individ 1,18; efter dette skulde Alkoholforbruget være i stadig Dalen, men de foreliggende Kendsgerninger synes at stride imod denne Antagelse. Vi skal blandt andet henvise til Forbudsadressen, der taler et helt andet Sprog end om Tilbagegang i Alkoholforbruget. Befragter man Opgivelserne fra de to Aar 1929 og 1930, der henholdsvis skyldes Statistisk Departement og vore egne Toldlister, staar Indførelsen af Spiritus opført med i 1929 103,923 kg., medens i 1930 det ifølge de herværende Toldlister er opgivet til 60,319 Lit. Nu har Statistisk Departement brugt kg. som Enhed og medregnet Emballagen, medens Toldlisterne regner med netto Liter. Ved at gaa Toldopgivelserne igennem og uddrage det Spiritus, der er indført paa Flasker, hvilket forøvrigt kun er

ganske ringe, og omregne kg. til Liter — en Liter Spiritus vejer som bekendt ikke 1 kg. — kan man regne med, at Indførselen i 1929 paa 103,923 kg. ved Omregning til Liter og fradraget Emballage omtrentligt vil være 10,000 kg. mindre. Indførselen skulde efter denne Beregning være ca. 93,900 Liter eller med andre Ord 33,500 Liter mere end Aaret efter, hvilket er et saa stort Kvantum, at selv om man tager alle Fejlkilder og Forskydningerne fra Aar til Aar i Betragtning, vil Forskellen blive saa betydelig, at man ikke kan unddrage sig den Tanke, at den Statistik, der bygger paa de nævnte Toldlister, ikke er helt paalidelig. Kommissionens Flertal hælder da ogsaa til den Anskuelse, som vist ogsaa er den almindelige, at Alkoholforbruget paa Færøerne snarere er i Stigning end i Aftagen.

Hvis man tror, at man ved at indføre Monopolhandel kan spare et Told- og Politieftersyn, tager man storligen fejl. Det bedste Bevis herpaa er, at der i Norge er dannet et Landsforbund med selve Socialministeren Statsraad Vik i Spidsen for at bekæmpe Hjemmebrænding, Smugling og Gauking (ulovlig Handel og Udskænkning af Spiritus). Naar der i et Land, hvor Monopolsystemet er saa gennemført, trænges til saa kraftige Forholdsregler, hvordan kan man da tro, at Færøerne skal kunne klare sig med det uheldige System, vi nu har.

Der fremsættes i det følgende en *Kalkulation over Indtægter og Udgifter ved de foreslaaede Toldforhøjelser* (Øl er ikke medtaget i Beregningen).

	1930:		1931:	
Spiritus:	60,319 Liter	Kr. 91,459,63	56,942 Liter	Kr. 89,039,97
Vin:	4,831 —	— 2,635,29	6,105 —	— 3,234,20
	65,150 Liter Kr. 94,094,92		63,047 Liter Kr. 92,274,17	

Indtægt:

470% $\times$ 94,094 Kr. 92 Øre.....	Kr. 442,246,12
Antagelig Nedgang	Kr. 221,123,06
Fragaar Told efter det gamle	Kr. 94,094,92
	Kr. 315,217,98
	Kr. 127,028,14

Udgift:

Ædrueligheds-Politi (5 Mand).....	Kr. 20,000,00	
Ædrueligheds-Nævnet	Kr. 3,000,00	
Afholdsbevægelsen	Kr. 2,000,00	
Diverse Udgifter	Kr. 5,000,00	Kr. 30,000,00

* * *

Medlem af Kommissionen, *Poul Niclasen*, har uden at fremsætte Forslag i saa Henseende, fremdraget Spørgsmaalet om, hvorvidt det kan lade sig gøre at faa oprettet en *Central* i København eller andetsteds, hvorfra al Spiritus til Færøerne kunde rekvireres. En saadan Central skulde saa indkøbe Vine fra Spanien og al anden Spirituosa, der ellers indforskrives til Færøerne, til en gros Pris. Man vilde derved faa bortelimineret en stor Del af den Avance, der nu indtjenes af de forskellige Spiritusforhandlere og

samtidig faa Garanti for, at der ikke til Færøerne blev indført de allerdaarligste Kvaliteter af Spirituosa, hvilket ofte siges at ske under de nuværende Forhold. En saadan Central vilde ogsaa i væsentlig Grad lette Kontrollen med Indførsel af Spiritus her til Øerne.

Under sit Ophold i København har Kommissionens Formand konfereret med en Del sagkyndige Folk ang. dette Spørgsmaal. Tilsyneladende kunde en saadan Central have sine Fordele og kunde oprettes med ringe Udgifter. En saadan Ordning vilde imidlertid støde paa andre praktiske Vanskeligheder; man maatte saaledes bl. a. regne med den Mulighed, at der paa Rigsdagen vilde blive fremsat Anker over, at der i København blev oprettet en saadan Central, hvis Indlægter tilfaldt Færøerne.

Afsnit II.

Told- og Ædruelighedspoliti.

Der fremsættes følgende *Forslag til Lov om Told- og Ædruelighedspoliti for Færøerne.*

§ 1.

Der oprettes et Told- og Ædruelighedspoliti for Færøerne med Sæde i Thorshavn.

§ 2.

Al Indklarering af Spiritus og Øl foregaar gennem Told- og Ædruelighedspolitiet. Politiet bistaar ved Forfølgningen af alle Sager vedrørende Overtrædelse af Ædruelighedslovgivningen.

Politiet ansættes af Politimesteren efter Indstilling af Ædruelighedsnævnet. Det sorterer direkte under Politimesteren, men skal efter Udløbet af hvert Kvartal til Ædruelighedsnævnet afgive Beretning om, hvor meget Øl og Spiritus der er indført eller produceret i Kvartalets Løb samt om, hvilke Sager angaaende Overtrædelse af Ædruelighedslovgivningen der er behandlet i Kvartalets Løb.

Bemærkninger.

Det er klart, at en kraftig Toldforhøjelse vil medføre et mægtigt Smugleri, hvis der ikke bliver taget nye kraftige Forholdsregler derimod. Det nuværende Toldsystem er bygget over den Opfattelse, at Folk overhovedet ikke kan tænke sig at smugle. Politiet har kun Manifesterne at rette sig efter, Toldeftersyn af Bagage eller Gods kan ikke med nogen Virkning foretages, da enhver har Lov at bringe saa meget Spiritus i Land med sig som han vil, naar han blot fortøder det, inden der er gaaet 3 Dage. Om dette Systems Brugbarhed kan der være dette Meninger. Den Uoverensstemmelse, der i det foregaaende er paavist mellem Statistisk Departements Opgørelse over Spiritusforbruget i 1929 og Toldlisterne over samme i 1930, synes ikke at tale til dets Fordel. Men selv om der er nogen, der vil paastaa, at Systemet har virket tilfredsstillende under de nuværende Forhold, vil det være

rent ud umuligt, hvis det skulde bruges, naar Toldsatserne bliver betydeligt forhøjede. Det foreslaas derfor, at der oprettes Told- og Ædruelighedspolitiet. Det er formentlig rigtigt, at de, der udfører Kontrol med og Opkrævning af Spiritustolden, ogsaa har med Overholdelse af selve Ædruelighedsloven at gøre, idet i Overtrædelsestilfælde Bevismaterialet tit vil være gensidigt supplerende. Politiet bør lønnes af Toldindtægterne.

Toldeftersyn maa gennemføres og omfatte baade Skibet, Bagage og mistænkeligt Fragtgods. Mandskabet maa være saa rigeligt, at det fuldtud er i Stand til at røgle sin Opgave, og der maa være Folk til at sende ud paa Bygderne, for at foretage Undersøgelser hvor saadant er paakrævet. Politiet ansættes af Politimesteren, men Ædruelighedsnævnet har Indstillingsretten; derigennem kan man sikre sig, at det er Folk, der vil arbejde for Lovens Overholdelse efter Lovens Aand og Bogstav. Det kan i denne Forbindelse tilføjes, at der fornylig i Finland er indført en tilsvarende Ordning, og saadanne Nævn findes baade i Sverige og Norge, om end de vælges og arbejder paa forskellig Maade.

At paapege Veje til at opnaa større Ædruelighed, enten det er ved indskrænkende Bestemmelser eller ved rene Forbudslove, volder ingen Vanskelighed. Vanskelighederne opstaar først ved Administrationen af disse Love, og at faa disse respekteret; det er ikke for meget sagt, at naar Finland har ophævet, og der er stærke Brydninger om Forbudsloven paa Island, saa er Hovedaarsagen dertil den rent ud haabløse Kamp for at faa Lovene respekteret. Undertegnede P. Jensen spurgte en Gang en fremragende islandsk Afholdsmand, hvorledes det gik med at faa Forbudsloven overholdt; han svarede: „Hvor den Øvrighedsperson, som skal overvaage Loven, er Afholdsmand og interesseret Forbudstilhænger, gaar det glat, men hvor han er Forbudsmodstander, er Forholdene under al Kritik“. Efter hans Skøn har altsaa Øvrighedens personlige Indstilling overfor Forbudsloven den afgørende Indflydelse paa, om Loven blev haandhævet eller ej; den samme Erfaring har mange andre gjort, der har sysselsat sig med disse Spørgsmaal, saa man kan ligesaa tit, man vil, bruge Frasen om at: „Lov er Lov, og at Lov skal holdes.“ Heller ikke den færske Ædruelighedslov er gaaet Ram forbi. Man kan roligt fastslaa, at hvor det gælder Ædruelighed eller Forbud, saa har, bevidst eller ubevidst, den stedlige Øvrigheds personlige Opfattelse af de gældende Loves Berettigelse den allerstørste Indflydelse paa, om disse Love bliver overholdt eller ej. For at undgaa denne Vilkaarlighed foreslaas, at der oprettes et Ædruelighedsnævn, der vil komme til at staa som et Bindeled imellem den almindelige Befolknings Opfattelse og Politiet.

Nævnet skal have en afgørende Indflydelse paa alt, hvad der vedrører Administrationen af Ædruelighedslovene, Told og Ædruelighedspolitiet. Det skal holde Møde mindst en Gang hvert Kvartal, og ved disse Kvartalsmøder skal der fremlægges Rapport fra ovennævnte Politiet med Angivelse af, hvor meget Spiritus der er indført i Kvartalets Løb, og hvilke Sager der er behandlet. Nævnet lønnes efter samme Regler som Lagtingsudvalg, der er nedsat imellem Samlingerne, og Udgifterne afholdes af Spiritustolden.

Hensigten med disse Forslag er ikke at skaffe Lagtinget større Indtægter igennem en høj Spiritustold, men at nedsætte Alkoholforbruget og derigennem skaabe større Ædruelighed paa Færøerne, og vi er overbevist om, at det vil kunne naas, hvis disse Forslag gennemføres. At der saayderligere tilføres Lagtinget betydeligt forøgede Indtægter i en Tid, hvor der er Pengeknaphed overalt, og der stilles store Krav til de offentlige Kasser, kan formentlig kun være en Fordel.

Der blev af det Lagtingsudvalg, der behandlede Adressen i Fjor,

foreslaaet at yde Afholdsbevægelsen et Tilskud paa 1000 Kr. for 1932, men Forslaget blev ikke vedtaget; vi vil tage dette Forslag op og foreslaa, at der af Spiritustoldens Penge bevilges 2,000 Kr. aarligt til den samlede Afholdsbevægelse paa Færøerne.

Afsnit III.

Beværterloven.

Der fremsættes følgende Forslag til *Lov om Beværternæring i Byer og større Handelspladser paa Færøerne.*

§ 1.

Ret til i Byer eller større Handelspladser med over 500 Indbyggere at drive Beværternæring erhverves:

- A. dels med Ret til Udskænkning af Øl af Skattekasse II,
- B. dels uden saadan Udskækningsret.

§ 2.

A. Ret til at beværte omfatter Retten til for Betaling at levere til Fortæring paa Stedet eller ud af Huset Spisevarer af enhver Art, Kaffe, The, Chocolate o. s. v. samt Øl af Skattekasse II og Sodavand. Denne Ret kan forbindes med Hotelvirksomhed, men ikke med nogen anden Forretnings- eller Fabrikvirksomhed, jfr. Lov for Færøerne om berusende Drikke m. m., af 4. April 1928 § 2, 1. Stk.

B. omfatter den samme Ret, dog uden Ret til Udskænkning af Øl og Sodavand. Denne Ret kan forbindes med en hvilken som helst anden Handel eller Virksomhed.

§ 3.

Bevilling til at drive Beværtning kan kun gives til Mænd eller Kvinder der

- a) er fyldt 25 Aar,
- b) har Indfødsret,
- c) ikke er ude af Raadighed over deres Bo paa Grund af Konkurs eller Umyndiggørelse,
- d) ikke har gjort sig skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling og
- e) ikke flere Gange er dømt for at have overtraadt Ædruelighedslovgivningen.

§ 4.

Ansøgning om Bevilling indgives til Politimesteren, der sender den til Erklæring hos vedkommende Kommunalbestyrelse (Forstanderskab). Efter at Kommunalbestyrelsens Erklæring er indhentet, giver Politimesteren Andragendet sin Paategning og fremsender det til Ædruelighedsnævnet, der afgør, om Bevilling kan gives eller ej.

Bevillingen udstedes af Politimesteren og betales som en almindelig Handelsbevilling.

Bevillingen gælder for 10 Aar paa samme Plads, men hvis Virksomheden flyttes til et andet Lokale, skal dette godkendes af Forstanderskabet og Politimesteren.

Flyttes der til en ny Plads, skal der gaas frem som ved ny Bevilling, dog at der ikke betales nogen Afgift, hvis Bevilling gives.

§ 5.

Der oprettes et Ædruelighedsnævn paa Færøerne med Sæde i Thorshavn. Nævnet bestaar af 5 Medlemmer, hvoraf 2 valgt af Lagtinget og 2 af Fællesudvalget for færøske Afholdsorganisationer, medens Politimesteren er fast Medlem af Nævnet.

§ 6.

Foruden de i nærværende Lov omhandlede Opgaver udøver Nævnet den i Lov om Told- og Ædruelighedspoliti ommeldte Virksomhed. Desuden har Nævnet Pligt til i det hele at overvaage Overholdelsen af Ædruelighedslovgivningen, ligesom det gennem Politimesteren kan rejse Paatale i Anledning af Overtrædelser af Ædruelighedslovene. Nævnet skal hvert Aar til Lagtinget indgive en Beretning om sin Virksomhed.

For dets Virksomhed udarbejdes en Instruks, der stadfæstes af Lagtinget.

§ 7.

Overtrædelser af denne Lov straffes med Bøder fra 50 til 500 Kr. Bevillingen kan i Gentagelsestilfælde inddrages for et bestemt Tidsrum eller for bestandig.

Sagerne behandles som Politisager, jfr. dog § 6 om Nævnets Paataleret.

Bemærkninger.

Det er en gammel Kendsgerning, at Beværtninger kan have en moralsk nedbrydende Virkning navnlig paa Ungdommen; denne Indflydelse retter sig selvfølgelig meget i Forhold til Værten eller Værtindens Karakter, dette gælder ikke alene Spiritusbeværtninger, men ogsaa de saakaldte Afholdsbeværtninger; det er jo kun de sidste, man kender til paa Færøerne. For at værges sig imod, at ikke Personer, som man paa Forhaand maatte anse for uskikkede dertil, driver Beværtning, har man i de fleste Lande i Verden gjort denne Næring til en Bevillingssag, det vil sige, at den der ønsker at drive Beværtning, maa først indsende Ansøgning til de dertil ansatte Myndigheder om Tilladelse; derved er man i Stand til at nægte dem Adgang, som man mener er uegnede dertil. Paa Færøerne er Forholdet imidlertid det, at enhver som helst, endogsaa Udlændinge, uden at spørge om Lov kan aabne en Beværtning, hvorsomhelst de finder for godt, naar man blot har et passende Lokale til Raadighed. At dette er uheldigt for Ædrueligheden, behøver vist ikke nærmere at præciseres. For at raade Bod herpaa fremkommer ovenstaaende Forslag; efter dette bliver Bevillingsmyndighederne den stedlige Kommunalbestyrelse og Ædruelighedsnævnet.

Det henstilles til Lagtinget at optage til Behandling det af Thorshavns Byraad vedtagne Forslag om Beværtningernes Lukketid, der var saalydende:

„Alle Beværtninger og andre Forretninger, hvor Spise- og Drikkevarer er Genstand for offentlig Forhandling eller Fortæring paa Stedet, skal holdes lukket fra Kl. 7 Aften til Kl. 6 Morgen.

Undtaget herfra er de Forretninger, der kun serverer Kaffe, The og Chocolate med Kager og Brød; disse skal holdes lukket fra Kl. 11 Aften til Kl. 6 Morgen.

Dette Forslag blev vedtaget af Byraadet, og tilstillet Justitsministeriet, hvis Svarskrivelse er saalydende:

„I det med Amtets Skrivelse af 15. Mars 1932 hertil indsendte Andragende har Thorshavn Byraad indstillet, at § 47 i Politivedtægten for Thorshavn vedrørende Beværtningers Lukketid ændres saaledes, at Ordene „Kl. 11 Aften til Kl. 5 Morgen“ i Paragraffens første Stykke forandres til „Kl. 7 Aften til Kl. 6 Morgen“, og at der som nyt Stykke i Paragraffen tilføjes følgende: „Undtaget herfra er de Forretninger, der kun serverer Kaffe, The og Chocolate med Kager og Brød, hvilke Forretninger skal holdes lukket fra Kl. 11 Aften til Kl. 6 Morgen.“

Foranlediget heraf skal man til videre Bekendtgørelse for Byraadet meddele, at Justitsministeriet, da § 2 i Lov Nr. 55 indeholdende Bestemmelser om Politiet paa Færøerne af 13. April 1894 med Hensyn til Beværtninger kun giver Hjemmel til ved Politivedtægt at fastsætte Bestemmelser om Opretholdelse af Orden paa offentlige Beværtnings- og Forlystelsessteder, maa anse det for tvivlsomt, om det ved Politivedtægt kan bestemmes, at Beværtningerne eller nogle af disse skal lukkes Kl. 7 Aften.

I denne Forbindelse skal man fremhæve, at der i § 29 i Lov af 29. Marts 1924 om Beværtning og Gæstgiveri samt om Handel med stærke Drikke, der for det øvrige Land fastsætter, at Beværtninger skal holdes lukkede i Tiden fra Kl. 12 Nat til Kl. 5 Morgen, haves udtrykkelig Hjemmel for, at der ved Politivedtægt kan fastsættes en længere Lukketid, der dog skal være ens for alle Beværtninger.

Under Henvisning hertil skal man udtale, at Ministeriet maa nære Betænkelighed ved at stadfæste den af Byraadet vedtagne Ændring af Politivedtægten i dens foreliggende Skikkelse.

Afsnit IV.

Denatureret Spiritus.

Den gældende Ordning for Færøerne om Salg af denatureret Spiritus af 24 Jull 1928 er vedføjet som Bilag 3.

Forhandleren i Thorshavn, Hr. Anton Andresen, har altid haft langt det største Salg af denatureret Spiritus. Kommissionen har derfor anmodet Hr. Andresen om at fremkomme med nogle Oplysninger angaaende den gældende Ordning, og har fra ham modtaget saalydende Skrivelse.

„I Aarene, der er gaaet, har jeg solgt følgende Kvanta til efternævnte Priser, der altid har været ansat af Amtmanden:

1919	Liter	2778	å	Kr. 4,00
20	„	3923	„	3,00
21	„	4320	„	3,00
22	„	4750	„	2,40
23	„	4682	„	2,40
24	„	4542	„	2,40

1925	Liter	4563	å	Kr.	2,40
26	"	4630	"	"	2,40
27	"	3191	"	"	2,40
28	"	3500	"	"	2,00
29	"	3900	"	"	2,00
30	"	4500	"	"	2,00
31	"	4954	"	"	1,85 (fra 1/10 Kr. 1,50)
Halvaaret 32	"	3200	"	"	1,50

Det bemærkes, at Priserne for mindre Kvanta har været lidt højere, men til Gengæld har saa Forhandlere og større Forbrugere faaet Spritten til væsentlig billigere Pris.

Som man vil se, har Salget baade været stort og konstant i Aarene 1921 til 1926, hvilket skyldes, dels de gode Pengetider, og dels en Del friere Salgsmaade, idet særlig Fiskerne fik udleveret Sprit, der foregaves at skulle bruges til Pleje af Hænderne under Fiskeriet. I de senere Aar har dette Salg været fuldstændig afbrudt. Siden 1926 har desuden en Del af Forhandlerne paa Bygderne selv indforskrevet Spritten fra Udlandet, hvilket har ført til, at de ved Udsalgene nærmest liggende Bygder har taget deres Forsyning fra disse Steder. Eftersom Priserne kommer ned, viser det sig, at Salget stiger igen, hvilket sikkert har stor hygiejnisk Betydning, idet Opvarming af Primusapparater med Petroleum jo fører en væmmelig og meget gennemtrængende Lugt med sig, der sætter sig fast, saavel i Tøj som Træ og Murværk.

Salg af denatureret Spiritus foregaar paa følgende Maade: Paa hver Beholder, der bliver udleveret, er der paaklæbet en Etikette paatrykt „Denatureret Spiritus“, og for hvert Kvantum, der bliver udleveret, maa der af Modtageren underskrives en Rekvisitionsseddel, hvorpaa der er angivet, hvortil Spritten agtes benyttet. Derefter bliver hvert Kvantum bogført, med Angivelse af Datum, Pris og Modtagerens Navn.

Brugsvarer, der ogsaa kan anvendes som Parrings- og Nydelsesmiddel, er selvfølgelig meget udsatte for Misbrug, og at dette ogsaa er sket indenfor Spritsalget kan jo ikke nægtes, men jeg tror at kunne fastslaa, at Misbruget gennem Aarene er blevet mindre og mindre, og er nu indskrænket til hovedsagelig kun at ske ved, at Kvinder i enkelte Tilfælde lader sig overtale til at købe mindre Kvanta, der saa overlades til de enkelte Individer, der ligger under for Drikkelasten, og ikke kan skaffe sig Spiritus paa anden Maade.

Efter min Mening er Salgsmaaden, som den nu foregaar, sikkert inde i det rette Spor, saa jeg tror ikke, at det vil være tilraadeligt at foretage nogen større Forandring; men derfor er det ikke udelukket, at den ærede Kommission yderligere kunde anbefale enkelte Forbedringer indenfor den bestaaende Ramme.

Til Slut skal jeg oplyse, at Indkøbsprisen paa denatureret Sprit fra Dansk Sprit-Central for Tiden er 57 Øre pr. Liter, og naar man dertil føjer alle Omkostninger, samt det store Svind, der jo altid vil være i flydende Varer, saa ligger Prisen vel omkring 80 Øre pr. 1 Udsalgsprisen er som før nævnt Kr. 1,50 pr. Liter, og lidt mere ved Salg i mindre Kvanta; men til Forhandlere og større Forbrugere er Prisen Kr. 1,00 pr. Liter frit tilsendt.

Thorshavn, den 11. August 1932.

Anton Andresen.

Man er af den Opfattelse, at den nugældende Ordning i det store og hele maa siges at være tilfredsstillende. Indførelsen af Kontrolhæfter, der udleveres hver enkelt Køber, vil dog sikkert være en heldig Foranstaltning.

Under Forudsætning af, at der oprettes et Ædruelighedsnævn paa Færøerne, vil der være Anledning til at overveje, om ikke al denatureret Sprit og Sprit til industrielt Brug her paa Øerne bør indføres gennem en Central, hvorfra saavel Forhandlere som Haandværkere og Industridrivende skal være pligtig til at rekvirere al den Sprit, de bruger. Under de nuværende Forhold kan hver enkelt rekvirere og indføre fra forskellige Lande efter For-godtbefindende. En saadan Central skulde bestyres af Ædruelighedspolitiet, der da med Lethed vilde kunne føre Kontrol med Salget.

Afsnit V.

Alkohollære i Skolerne.

Ædruelighedskommissionen har henvendt sig til Færøernes Lærerforening (Føroya lærarafelag) og anmodet denne om en Udtalelse vedrørende Spørgsmaalet om Indførelse af Alkohollære i Folkeskolen. Foranlediget af denne Henvendelse har Foreningen paa sin Generalforsamling den 30. Juli 1932 vedtaget følgende Svar, som den har tilstillet Kommissionen

„Á aðalfundi Føroya lærarafelags var bræv nevndarinnar, dagsett 10. juni í ár, til viðgerðar. Fundurin samtykti:

- a. At undirvísing um rúsdrekka og skaða tess verður innförd í Føroya barnaskúla;
- b. At undirvísingin ikki verður byrjað fyrr enn 12ta ár barnanna;
- c. At undirvísingin kann fara fram: 1) sum særlig lærugrein, 2) sum givin samstundis við náttúrukunneika ella heilsulæru, 3) ella saman við religiønsundirvísingini;
- d. At um Løgtingið samtykkir omanfyrirstandandi punktir, so vil Lærarafelagið samarbeiða við skuladirektionina um nærmari reglur hesum viðvíkjandi.“

Som ovenstaaende viser, anbefaler Lærerforeningen, at der bør indføres Alkohollære i Folkeskolen. Lærerforeningen er saaledes enig med Kommissionen, hvad selve Hovedpunktet angaar, og det er jo af stor Betydning; thi Lærerne har altid stor Indflydelse paa Børnenes Udvikling, skønt der udenfor Skolen kan findes Faktorer, der ofte bryder ned en Del af det, som Læreren søger at bygge op.

Kommissionen finder Anledning til at udtale, at den anser det for rigtigst, at Alkohollære ogsaa bliver indført i Mellem-skoler og Realskoler paa Færøerne. Da det endvidere i høj Grad gælder om, at Lærerne bliver dygtiggjort til at undervise Børnene i Alkohollære, saa følger deraf, at Alkohollære ogsaa bør indføres i Seminariet.

Som Bilag vedlægges den for svenske Lærere udgivne Bog, „Handledning for lærere vid nykterhetsundervisningen, utgiven av kungl. Skolöverstyrelsen. Stockholm. P. A. Norstedt & Söners Förlag.“

VI. Bemærkninger fra Mindretallet.

Undertegnede Mindretal, (Debess og J. H. Poulsen), skal udtale, at man ikke har kunnet følge Flertallet i de af dette stillede Forslag til Fremme af Ædrueligheden. Det maa indrømmes, at vor nuværende Alkohollovgivning har virket noksaa tilfredsstillende, idet Alkoholforbruget pr. Individ for Færøernes vedkommende er lavt ogsaa i Forhold til andre Lande, men det er et Forhold, der var til Stede, ogsaa inden vi fik nogen Spirituslovgivning paa Færøerne.

De værste iøjensaldende Ulemper ved den nugældende Ordning er det Drikkeri, der kan finde Sted umiddelbart efter Modtagelsen af større Sendinger Spiritus. Kvantitativt betyder det maaske ikke saa meget, som det virker stødende; dette vilde vist undgaas, ved at man paa en noget mere lettilgængelig Maade kunde komme i Besiddelse af drikkelig Spiritus, de større Bestillinger paa en Gang vilde oftest bortfalde.

I vore Nabolande Norge og Sverige er der i Realiteten Statsmonopol paa Tilvirkning og Forhandling af Spiritus, og det er betegnende, at Finland, der indtil den sidste Tid har haft Forbud, er gaaet til Statsmonopol; i Formen er det nok et privat Aktieselskab „Alkoholbolaget“, der sidder inde med Retten til Fremstilling og Forhandling af Spiritus, men Staten har Akciemajoriteten, og Regeringen udnævner Selskabets øverste Bestyrelse, ligesom Overskudet, udover en vis $\%$ til Aktionærerne, tilfalder Statskassen i Lighed med, hvad der finder Sted i Norge.

Med denne Ordning mener man at opnaa, hvad der er udtrykt i Lovens § 5, „at Spirituslovgivningen skal ordnes saaledes, at samtidig med, at den ulovlige Trafik hindres, skal Brugen af Alkoholdrikke indskrænkes til det mindst mulige, samt Fylder og dets fordærlige Virkninger forebygges“.

Uden at gaa nærmere ind paa den ny Ordning, der er indført i Finland, er det værd at lægge Mærke til, at man der, efter at have sat sig ind i alle Landes nyeste Spirituslovgivninger, gaar til Statsmonopol for Spiritus.

Mindretallet er ogsaa sindet til at foreslaa en lignende Ordning for Færøernes vedkommende. Man finder ikke Anledning til at formulere noget Lovforslag i den Retning, men vil kun antyde, hvad der kan tale for denne Ordning.

Man kunde formentlig undgaa al Told og Toldvæsen, idet Spiritus kun kunde indføres gennem Monopolet, Priserne paa Spiritus kunde forhøjes i passende Omfang; man kunde hindre, at de daarligste fuselholdige Sorter af Spiritus blev indførte. Den Mellemandleravance, som nu gaar til udenlandske Leverandører, vilde tilfalde vort eget Land, man vilde formentlig undgaa de store Sendinger paa en Gang til Forbrugerne, eventuelt kun et Udsalgssted paa Færøerne og maaske heller ikke „Handel over Disk“. Priserne kunde forhøjes en hel Del, og af det forøgede Overskud burde bestemte Dele henlægges til sociale Formaal i Lighed med, hvad man gør andre Steder, f. Ex. Hjælp til Kommunerne med deres Tilskud til Sygekasserne for Hospitalsophold, Hjælp til Gennemførelse af Aldersrentelov m. m. Om man samtidig med at underlægge al Handel med Spiritus Lagtingsmonopol, burde gaa til at give Monopolet Ret til Fremstilling af Spirituosa, kan nærmere overvejes, ligeledes om Fabrikation af Øl over Skattegrænsen; dette er der Tilladelse til i Norge; derimod mener Mindretallet, at det bør gøres lovligt i Hjemmene at fremstille lettere Vine af Frugt, Rabarber, Ribs, Æbler m. m., da dette er lovligt i det øvrige Kongerige.

Mindretallet kan ikke undlade, uden at ville imødegaa Flertallets Udtalelser og Forslag, kort at udtale, hvorfor man ikke kan gaa med til disse Forslag.

Ad Forslaget til Beværterlov.

Man finder det naturligt, at der øves en Kontrol med dem, der driver Erhverv med Udsalg af Spise- og Drikkevarer. En saadan Kontrol kan der ogsaa udøves efter Politivedtægten for Thorshavn og for Bygderne efter den ny for disse gældende Politivedtægt. Derimod finder man, at der næppe for Tiden kan siges at være Anledning til en særlig Lovgivning om Beværternæring.

Ad Forslag om Toldforhøjelse paa Spirituosa.

Først Mindretallets Forslag om Lagtingsmonopol og de derom foranførte Udtalelser. I Tilfælde af, at Lagtinget ikke vil gaa med til Monopolisering af Spiritushandelen, men derimod vil foreslaa forhøjede Toldsatser, vil man, uden dog at stille noget bestemt Forslag, fraraade en saa stor Forhøjelse paa en Gang, som af Flertallet foreslaaet, da en saa voldsom Stigning formentlig kunde medføre Virkninger, som vilde virke det modsatte af forøget Ædruelighed.

Ad Forslaget om et Ædruelighedsnævn.

Man nærer Betænkelligheder ved Oprettelse af et saadant Nævn, særlig som dets Virksomhed findes udtrykt i Flertallets Bemærkninger; man nærer Frygt for, at det let kan udarte til at blive en uansvarlig Stat i Staten. Det kontrollerende Arbejde, som foreslaas henlagt til Nævnet, vilde sandsynligvis med lige saa god Virkning kunne udøves af de fri Atholdsorganisationer, som Mindretallet ogsaa er enigt med Flertallet i at støtte økonomisk, saa de lettere kan udføre deres samfundsgavnligge Agitationsarbejde.

Ad Forslaget om Told- og Ædruelighedspolitik.

Told- og Ædruelighedspolitik anvendes formentlig kun, hvor der er Tale om Spiritusmugling i større Stil, f. Eks. med særlige Smuglerfartøjer. Naar man ser hen til, at vi paa Færøerne staar med det laveste Spiritusforbrug pr. Individ af alle de skandinaviske Lande, finder man ikke der er Grund til at foretage saa ekstraordinære Foranstaltninger her.

Skulde det imidlertid være nødvendigt at ansætte noget Toldmandskab af den Grund, at Politimesteren ikke raader over det nødvendige Personale, for at kunne udøve det til enhver Tid nødvendige Toldeftersyn, maa dette kunne ske ved administrativ Foranstaltning gennem Lagtinget og Politimesteren.

I Henhold til, hvad man foran har anført, men dog uden at gøre *Forslag* til nærmere Regler, idet saadanne bedst kan udformes af Lagtinget, vil Mindretallet foreslaa:

At Indførsel af og Handel med Spirituosa ogsaa denatureret Spiritus til teknisk Brug overtages for Færøernes Vedkommende af Lagtinget.

Den af Lagtinget nedsatte Ædruelighedskommission, Thorshavn,
den 17. August 1932.

P. Jensen. *Simun av Skarði.* *Peter Poulsen.* *Poul Niclasen.*

Johs. Olaus Joensen. *Nyholm Debess.* *Johan H. Poulsen.*

Bilag 1.

Lov for Færøerne

om

Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m.

Af 4. April 1928.

§ 1.

Al Handel med og Udskænkning af og overhovedet ethvert Erhverv med berusende Drikke er forbudt.

Denne Bestemmelse skal dog ikke være til Hinder for, at Apoteker og eventuelt Haandkøbsudsalg fra disse udleverer berusende Drikke under Iagttagelse af de Regler, som fastsættes af Justitsministeren efter Samraad med Ministeren for Industri, Handel og Søfart, eller at autoriserede Læger udleverer saadanne Drikke ved Sygebehandling.

§ 2.

Det forbydes gratis at udskænke eller udlevere berusende Drikke i Forbindelse med Udøvelsen af nogen Næringsvirksomhed, saasom Handel, Skibsrederi, Fiskerinæring, Beværtning, Gæstgiveri og Afholdelse af offentlig Dans eller andre offentlige Forlystelser. Det er altid forbudt at udskænke eller udlevere berusende Drikke i de paagældende Forretningslokaler og offentlige Lokaler.

I offentlige Beværtningslokaler er det forbudt Gæsterne at nyde medbragte berusende Drikke, og hverken Værten eller de, der gaar ham til Haande, maa finde sig i, at dette sker; ej heller maa Værten, hans Husstand eller Medhjælpere nyde berusende Drikke i Beværtningslokalerne. I ethvert Beværtningslokale skal der paa en iøjnefaldende Plads findes opslaaet et tydeligt Aftryk af nærværende Bestemmelse.

Det skal være Personer, der er under 18 Aar, forbudt at indforskrive berusende Drikke, og berusende Drikke, som unkommer til saadanne Personer, maa ikke udleveres.

Ingen maa være Personer, der er under 18 Aar, eller som er kendeligt berusede, eller som vedkommende vitterlig bekendt er umyndiggjorte paa Grund af Drikfældighed eller utilregnelige, behjælpelig med at komme i Besiddelse af berusende Drikke.

§ 3.

Det er forbudt at forskrive berusende Drikke til andre. Dette gælder dog ikke Bestilling af Vin til Nadverbrug.

Personer, der driver Handel, Beværtning, Gæstgiveri eller Afholdelse af offentlig Dans eller andre offentlige Forlystelser som Erhverv eller er ansatte som Bestyrere af eller har anden fast Beskæftigelse ved en saadan Virksomhed, maa heller ikke paa anden Maade skaffe andre saadanne Drikke tilført. Dette Forbud gælder ogsaa den paagældendes Ægtefælle, saa længe Samlivet ikke er ophævet ved Separation.

Det er forbudt at indføre berusende Drikke, medmindre Sendingen ledsages af Ladningsdokument, som tydeligt angiver Modtageren. Indførte berusende Drikke maa kun udleveres til Modtageren eller til en Person, som afleverer behørig skriftlig Fuldmagt fra denne.

Berusende Drikke, som indføres, maa ikke udleveres, forinden Modtageren har forevist skriftligt Bevis for at have betalt Skat til Kommunen i den Skatteperiode, der ligger forud for Udleveringen.

§ 4.

Det bestemmes ved Anordning af Ministeren for Industri, Handel og Søfart, hvilke nærmere Regler der gælder ved Salg af denatureret Spiritus.

For at drive Handel med denatureret Spiritus udkræves ikke Næringsbevis i Henhold til Lov om Ophævelse af den kongelige Enhandel paa Færøerne af 21. Marts 1855 § 10.

§ 5.

Ved berusende Drikke forstaas i denne Lov alle Drikke, som indeholder $2\frac{1}{4}$ Vægtprocent Alkohol eller derover, dog at Øl, som er tilvirket paa et Bryggeri i det øvrige Kongerige, og som ved Udleveringen fra Bryggeriet indeholder under $2\frac{1}{4}$ Vægtprocent Alkohol under ingen Omstændigheder falder ind under Lovens Bestemmelser.

Hvad der i denne Lov skal forstaas ved Drikke, fastsættes ved kongelig Anordning.

§ 6.

Offentlig Reklame, hvortil henregnes Reklamering ved Udsendelse af Reklamesedler eller lignende, angaaende Salg eller Udlevering af berusende Drikke forbydes.

§ 7.

Overtrædelser af denne Lov og de i Henhold til Loven udstedte Anordninger straffes med Bøder fra 50 Kr. til 1 000 Kr. eller, for saa vidt nogen har forhandlet eller udskænket berusende Drikke, med Bøder fra 200 Kr. til 1 000 Kr. Dog kan Bøden for Overtrædelse af Bestemmelsen i § 2, 2det Stykke, 2det Punktum, gaa ned til 20 Kr. I Gentagelsestilfælde forhøjes Bøderne. Ved Bestemmelsen af Bødens Størrelse bør der navnlig tages Hensyn til, hvor meget vedkommende maa antages at have tjent ved sin ulovlige Virksomhed, og til Størrelsen af den hos ham ved Undersøgelsens Begyndelse værende Beholdning af berusende Drikke. I Tilfælde, hvor vedkommende tidligere har været dømt eller har vedtaget Bøder for Handel med eller Udskænkning eller Udlevering af berusende Drikke, skal endvidere den Beholdning, som forefindes hos ham, konfiskeres. Bøderne og det ved Realisationen af de konfiskerede Varer indkomne Beløb tilfalder vedkommende Hjelpekasse.

§ 8.

Sager angaaende Overtrædelse af denne Lov og de i Henhold til Loven udstedte Anordninger behandles som Politisager.

§ 9.

Det paahviler Forstanderskaberne for Landkommunerne samt Byraadet for Thorshavn Kommune i Forbindelse med Politisvrigheden at vaage over, at denne Lov ikke overtrædes, og naar vedkommende kommunale Raad forlanger det, skal Sag anlægges i Anledning af en saadan Overtrædelse.

§ 10.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1928, fra hvilken Dag Lov for Færøerne Nr. 27 om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. af 30. Januar 1923 ophæves.

De i Henhold til Lovens for Færøerne om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. af 21. December 1917 og 30. Januar 1923 udfærdigede Forskrifter forbliver, i det Omfang de endnu er gældende, i Kraft, indtil anden Bestemmelse træffes.

Loven bliver at forelægge til Genemsyn for Lagtinget i Samlingen 1932 og for Rigsdagen i Samlingen 1932—33.

Bilag 2.

Lov for Færøerne

om

Forandring i forskellige Skatter og Afgifter.

Af 8. Marts 1930.

§ 1.

I Stedet for § 1 i Lov Nr. 44 af 30. Marts 1892, jfr. Lov Nr. 46 af 7. Marts 1912 § 1, Lov Nr. 36 af 15. Februar 1928 og Lov Nr. 252 af 10. Oktober 1928 om Forandring i forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne, træder følgende Bestemmelser:

1. Af al Slags Vin, Brændevin, Spiritus eller spirituose Drikkevarer, som indføres til Færøerne, erlægges følgende Afgift:
 - a. Af Vin paa Fade eller i Beholdere, der rummer over 1 Liter, for hver Liter 40 Ø.; paa Flasker og andre mindre Beholdere, for hver $\frac{3}{4}$ Liter 45 Ø.
 - b. Af almindelig Brændevin og Akvavit i Fade eller Beholdere, der rummer over 1 Liter, for hver Liter:

af 8° Styrke og derunder	120 Ø.
over 8° indtil 12° Styrke.....	220 —
over 12° Styrke.....	300 —

paa Flasker og andre mindre Beholdere for hver $\frac{3}{4}$ Liter:	
af 8° Styrke og derunder	150 Ø.
over 8° indtil 12° Styrke.....	250 —
over 12° Styrke.....	360 —

c. Af anden Slags Spiritus eller spirituose Drikkevarer af enhver Slags i Fade eller Beholdere, der rummer over 1 Liter, for hver Liter:

af 8° Styrke og derunder	200 Ø.
over 8° indtil 12° Styrke.....	330 —
over 12° Styrke.....	500 —

paa Flasker og andre mindre Beholdere for hver $\frac{3}{4}$ Liter:	
af 8° Styrke og derunder	240 Ø.
over 8° indtil 12° Styrke.....	400 —
over 12° Styrke.....	600 —

d. Af ren Spiritus over 12° Styrke, der indføres til Apoteker til Brug ved Tilberedelse af Medicinalvarer, for hver Liter 35 Ø., imod at Apotekeren for hver Gang afgiver skriftlig Erklæring paa Tvo og Love om, at den indførte Spiritus udelukkende vil blive anvendt til medicinal Brug.

Hvis saadan Spiritus denatureres af Apotekeren til Hospitalsprit efter Regler, der fastsættes af Justitsministeriet, vil Afgiften af den til Denaturering benyttede Spiritusmængde blive refunderet Apotekeren.

e. Afgiftsbestemmelserne om Spiritus finder Anvendelse paa al Spiritus, der indføres til Færøerne og ikke er fuldstændig denatureret. Ret til afgiftsfrit at indføre ufuldstændig denatureret Spiritus skal af Justitsministeriet kunne tillægges Apotekere. Justitsministeriet fastsætter nærmere Regler for Denatureringen.

2. Af al Slags Øl, som indføres til Færøerne, betales en Afgift af 30 Ø. pr. Liter, dog saaledes, at Afgiften af Øl, som indføres fra det øvrige Kongerige og efter de dér gældende Regler er skattefrit, kun skal være 15 Ø. pr. Liter.

Af alt Øl, der fremstilles paa Færøerne, betales en Afgift af 10 Ø. pr. Liter.

3. Af alkoholfri Frugtvine (med under $2\frac{1}{4}$ Vægtprocent Alkohol) og lignende Drikkevarer fremstillede af Frugtsaft, Mineralvand, Limonade, Citronvand og lignende, som indføres til Færøerne, betales en Afgift af 15 Ø. pr. Liter.

Af alle de i ovenstaaende Stykke nævnte Drikkevarer, der fremstilles paa Færøerne, betales en Afgift af 10 Ø. pr. Liter.

§ 3.

Det er forbudt paa Færøerne at fremstille de i § 1, Punkt 1, nævnte afgiftspligtige Varer samt Øl, der indeholder $2\frac{1}{4}$ Vægtprocent Alkohol og derover.

§ 4.

Justitsministeriet bemyndiges til at fastsætte nærmere Bestemmelser om Fremgangsmaaden ved Afgifternes Opkrævning og om Kontrol med de Virksomheder, som paa Færøerne fremstiller afgiftspligtige Varer.

Udgifterne ved Afgifternes Opkrævning og Kontrollens Gennemførelse afholdes forlods af de ved Afgifterne indkommende Beløb.

§ 5.

Denne Lov træder straks i Kraft og gælder til Udløbet af Finans-aaret 1932--33.

Fra 1. April 1933 at regne træder Bestemmelserne i Lov Nr. 46 af 7. Marts 1912 paa ny i Kraft.

Bilag 3.

Anordning for Færøerne

om

Salg af denatureret Spiritus.

Af 24. Juli 1928.

I Henhold til § 4 i Lov for Færøerne om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. af 4. April 1928 fastsætter Ministeriet for Industri, Handel og Søfart herved følgende Regler om Salg af denatureret Spiritus.

§ 1.

Salg af Spiritus, der i Henhold til de herom givne Forskrifter — jfr. Bekendtgørelse for Færøerne angaaende Denaturering af Spiritus af 7. December 1912 — er blevet gjort utjenlig til at anvendes til Drik (denatureret), maa kun finde Sted i Henhold til særskilt Bevilling, der meddeles af Amtmanden, efter at der er indhentet Erklæring fra vedkommende kommunale Myndigheder og Politimyndigheder.

Saadan Bevilling maa i Reglen ikke meddeles Personer, som driver Handel, Udskænkning eller Gæstgiveri, eller som er ansatte som Bestyrere af saadan Virksomhed eller har anden fast Beskæftigelse derved. Det samme gælder den paagældendes Ægtefælle, saa længe Samlivet ikke er hævet ved Separation.

Paa samme Plads maa der kun meddeles Bevilling til en enkelt Person.

§ 2.

Den, der har erholdt Bevilling til Salg af denatureret Spiritus, er forpligtet til at føre en Bog over Tilgang og Afgang af saadan Spiritus. De i § 3 omhandlede Rekvisitionssedler skal opbevares som Bilag til denne Bog, til hvilken Toldvæsenet og Politiet naar som helst har Adgang.

§ 3.

Salg af denatureret Spiritus maa kun ske til den af Amtmanden over Færø Amt til enhver Tid og for de forskellige Pladser fastsatte og offentliggjorte Udsalgspris.

Denatureret Spiritus maa kun sælges i den Stand, hvori den var ved Denatureringen.

Denatureret Spiritus maa ikke udleveres til Køberen uden efter en af denne underskreven Rekvisitionsseddel, der angiver hans Adresse, Datum for Underskriften, det rekvirerede Kvantum samt dettes tiltænkte Anvendelse. De Beholdere, hvori den udleveres, skal være forsynet med en Etikette, som er mærket „Denatureret Spiritus“.

Denatureret Spiritus maa ikke udleveres, naar det er aabenbart, at Køberen vil bruge den som Drik.

§ 4.

Nærværende Anordning træder i Kraft den 1. Oktober 1928, samtidig træder Anordning for Færøerne af 18. April 1923 om Salg af denatureret Spiritus ud af Kraft.

Bilag 4.

Spiritusforbruget og Ædruelighedslovgivningen i forskellige Lande.

Danmark.

For 25 Aar siden havde Danmark den tvivlsomme Ære at staa som Nr. 1 i Forbruget af Brændevin med 14,40 Liter pr. Individ, det samlede Forbrug af Spiritus var ca. 17 Millioner Liter om Aaret. Danmark havde den Gang og lige til 1917 en meget lav Skat paa Drikkespiritus, ca. 30 Øre pr. Liter. Brændevin kostede 60 Øre og Prisen paa de andre spirituøse Drikke stod i Forhold dertil. Forbruget holdt sig næsten uforandret indtil 1917. Det var et Dogme indenfor det danske Demokrati, at den fattige Mands Snaps ikke maatte røres, men da Krigen kom, og der skulde bruges Penge, blev

der i 1917 lagt en Tillægsafgift paa Spiritus, der gav en Merindtægt paa ca. 11 Mill. Kr. I 1920 var man oppe paa en Merindtægt af ikke mindre end 55 Mill. Kr., og siden er Afgiften yderligere forhøjet flere Gange, og er nu for en Liter dansk Brændevin 8,00 Kr., og for indført Spirituosa som Cognac og Whisky m. m. fra 10,20 til 15 Kr. pr. Liter i Forhold til Alkoholstyrken. Statens Indtægt af Spiritusafgifterne er steget fra 16 $\frac{1}{4}$ Mill. Kr. i 1913 til 70 Mill. i 1928, men samtidig er Forbruget af ren Alkohol pr. Individ dalet fra 6,46 Liter i 1915 til 2,33 Liter i 1928. I 1915 blev der drukket i Danmark 24 $\frac{1}{4}$ Mill. Liter Brændevin, Whisky, Cognac m. m.; i 1925 var Forbruget kun 4 $\frac{3}{4}$ Mill. Liter.

Som det fremgaar af ovenstaaende, var det som et rent Skattoobjekt, at Spiritustolden fremkom; det var først efter en Tids Forløb, at det gik op for Befolkningen, at man i de høje Skatter ogsaa havde et meget kraftigt Middel til at bekæmpe Drikkeondet.

Statistisk Bureau har paa Grundlag af et meget stort Antal indsendte Husholdningsregnskaber beregnet, hvor meget en Familie paa Mand, Hustru og 3 Børn anvender procentvis af sine samlede Udgifter til berusende Drikke om Aaret. Opgørelsen er delt i to Poster, en for København og en for Provinsen:

	Provinsen:	København:
1909	1,2	2,3
1922	1,2	2,5

I 1909 havde den danske Stat en Indtægt paa 11 $\frac{1}{4}$ Mill. Kr. af Alkoholomsætningen, i 1922 var Indtægten 61 Mill.; de ca 50 Mill. Kr., der i 1922 gik mer ind i Statskassen end i 1909, er bragt tilveje ved at Befolkningen har nedsat Forbruget.

Norge.

Den norske Alkohol Ordning er i store Træk følgende: Al Indførsel og alt en Gros Salg af Brændevin, Vin og andre spirituose Drikke har A/S „Vinmonopolet“ Koncession paa. Det har Sæde i Oslo, og Koncessionen gælder for 1 Aar ad Gangen. Af Overskuddet faar Aktiekapitalen 5 $\frac{1}{2}$ %, Resten tilfalder Statskassen. Alle Funktionærerne og Bestyrelsesmedlemmerne er fastlønnede, deres Løn fastsættes af Staten, og maa ikke staa i Forhold til Omsætningen.

Detailhandelen. For at der maa oprettes Brændevins og Spiritus Udsalg i en Købstad, skal denne tælle mindst 4000 Indbyggere, og Kommunalbestyrelsen skal have givet sit Samtykke dertil. Naar der har været afholdt nyt Valg til Kommunalbestyrelsen, kan der umiddelbart derefter forlanges Afstemning iblandt Kommunens stemmeberettigede Beboere, om Byraadet skal give saadan Bevilling eller ej. Er der Flertal for, skal Kommunalbestyrelsen give Bevillingen, er Flertallet imod, kan der ikke gives Bevilling. I de Byer, hvor der er bestaaende Udsalg, og der ikke kommer Krav frem om Afstemning, skal Byraadet give Bevilling. — Bevillingerne gives for 3 Aar.

Særlige Bestemmelser. Salg maa ikke finde Sted til Personer, der er under 21 Aar. Salg af Brændevin maa kun ske imod kontant, og der maa ikke gives Rabat. Brændevin maa ojbeller sendes mod Efterkrav og ikke

gennem Postvæsenet. Staten kan, naar særlige Forhold taler herfor (Lofot-fiskeriet), indskrænke eller forbyde Salg af Spiritus og forbyde Forsendelsen heraf til saadanne Steder. Naar Brændevin forsendes, skal det være mærket med Afsenderens og Modtagerens Navn og Adresse. Salg af Brændevin maa kun ske fra Kl. 11 Formiddag til Kl. 5 Eftermiddag. Dagen før Søn- og Helligdage skal Salget slutte Kl. 1.

Endelig fastsætter Loven, at Udsalgsstedernes Virksomhed ordnes saaledes, at *Salg af Brændevin og andet Spiritus gør mindst mulig Skade, og mindst muligt hindrer Ædruelighedens Fremme.*

Administrativt er der givet en Række Forskrifter, hvori Polit, Kattigvæsen, det kommunale Ædruelighedsnævn o. a. har Pligt til at give Udsalgene Underretning om Personer, der ikke maa sælges Spiritus til — de saakaldte sorte Lister.

Udskænkning. For denne er der givet en Række Forskrifter, men da vi ikke kan tænke os, at der er nogen, der ønsker Udskænkning indført paa Færøerne, springer vi disse over.

Stærkt Øl. Fabrikationen af Øl foregaar paa private Bryggerier.

Salg. I de Byer, hvor der findes Samlag eller Vinmonopol, der har Bevilling til Udsalg, foregaar Salget fra disse; dog har Bryggeriet Ret til at sælge og ombringe Øl til private. Der er givet Hjemmel for, ved Afstemning at oprette rene Ølsamlag, der saa overtager Salget; ligeledes kan Herredstyret med $\frac{2}{3}$ Majoritet forbyde al Udbringelse af Øl indenfor Herredet.

Snagt Øl. Øl med under $2\frac{1}{2}\%$ Alkohol er ikke undergivet nogen Indskrænkning i Omsætningen. Det norske Alkoholsystem gaar i Hovedsagen ud paa, at alle private, alle kommunale og i Princippet ogsaa alle statsøkonomiske Interesser udelukkes, for at der ikke skal være nogen, der har Interesse i at stimulere Omsætningen, eller i at beholde den, for det er jo det mærkelige ved denne Lov, at den selv indrømmer, at Salg af berusende Drikke gør Skade, den er nemlig givet for at mindske Skaden. Men spørger man nu, om det er lykkedes at udelukke alle private og kommunale Interesser i Alkoholumsætningen i Norge, maa der svares et bestemt Nej — trods de mange Love, der næsten Aar efter Aar er blevet skærpede, og ligeledes de administrative Forskrifter, der gives; alle gaar ud paa at tilintetgøre private og Kommunens eventuelle Fordel. Hvor langt man er gaaet i den Retning ses af, at det er bestemt at Pengene, der indkommer ved Samlagene eller Vinmonopolet, skal indsættes i Norges Bank. De lokale Banker maa ikke benyttes, ligesom der kun, rent undtagelsesvis, kan lejes Lokaler hos Kommunerne, og saavel Lejen som Lejemaalet skal altid godkendes af Socialdepartementet, ligesom Samlagene eller Monopoludsalgsstederne ikke svarer Kommuneskat, hele Overskuddet tilfalder Staten. Trods dette skal vi dog straks paavise, at der er store, baade private og kommunale Interesser til Stede. Norges Monopol-Omsætning af Spiritus andrager ca. 80 Mill. Kroner aarligt, og denne store Guldflod, der ustandseligt strømmer til Norges Bank, kommer væsentlig ind gennem smaa Salg fra Udsalgs- og Udskænkingsstederne. Det er i Tusindvis af Hænder, Pengene passerer, og som for Størstedelen lever af Spiritusomsætningen; ganske vist lønnes de ikke i det Forhold — som de sælger; — men lad os tænke os, at Omsætningen af en eller anden Grund gik ned til det halve, saa vilde Følgen heraf blive, at en Del af Personalet vilde blive afskediget, og omvendt — stiger Omsætningen, vilde der blive Plads til flere Folk; det maa ogsaa staa en klart, at en Forretning med en Omsætning af 80 Mill. Kroner aarligt, der indkommer ved smaa Salg, maa have nogle mægtige Driftsudgifter til Lønninger, Husleje, Transportmidler, Emballage o. s. v. Ved hele denne Trafik vil der baade hos private og kommunale klæbe Interesser eller hvad betyder det ikke for en lille By

paa 6--7000 Indbyggere, at den faar Brændevinsudsalg; det trækker jo en Mængde Folk ind til Byen — ude fra Oplandet, og giver Fortjeneste baade til Købmænd og Haandværkere. Det skal nok vise sig, naar Norge en Gang skal til yderligere at begrænse Adgangen til berusende Drikke, at der er stærke Kræfter, der af økonomiske Grunde vil fortsætte og maaske endogsaa vil udvide det nuværende System. Trods Lovene og de udmærkede administrative Bestemmelser er der kun Tale om en kraftig Begrænsning af private og kommunale Interesser, men selvfølgelig maa dette heller ikke underkendes.

Hvad Staten angaar, saa bestemmer Loven, at 20 % af Overskuddet i Spiritusmonopolet skal gaa til at bekæmpe Drikkeondet med; de øvrige 80 % skal tilfalde Invalide- og Alderdomsforsørgelsesfondet, men Stortinget kan bestemme, at for enkelte Aar skal Overskuddet tilfalde Statskassen, og de 40 Mill. Kroner, som Monopolhandelen giver i Overskud, har i disse vanskelige Tider været en kjærkommen Indtægt for den norske Statskasse.

For at faa Klarhed over, hvorledes den norske Afholdsbevægelses ledende Mænd saa paa Monopol- og Samlagshandel, besøgte jeg Chefen for I. O. G. T., der er Formand for Norges Landsforbund af Afholdsselskaber, Hr. Inspektør Hvidsten, og Landssekretær Høgevold; deres Syn paa Sagen kan sammenfattes i de Ord, som Hr. Høgevold paa mit direkte Spørgsmaal svarede: „Den norske Afholdsbevægelse anser Samlagene som Ædruelighedens værste Fjende, og vil gøre alt for at stemme dem ned.“

Sverige.

Sverige er Hjemstedet for det saakaldte Gøteborgssystem, der i Hovedsagen gaar ud paa, at en Forening eller Aktieselskab overtager al Handel og Udskænkning af spirituose Drikke indenfor et bestemt Omraade, uden anden Fortjeneste end almindelig Bankrente af den indskudte Kapital. Overskudet anvendes til sociale, kulturelle, kommunale eller Statsformaal. Dette System er i Aarenes Løb undergaaet en hel Del Ændringer, saaledes at Overskudet nu indgaar i Statskassen, hvorfra der saa af disse Midler ydes meget betydelige Beløb til Afholdssagen og andre Formaal.

I og for sig har Gøteborgssystemet ingen særlige Betingelser for at kunne bekæmpe Drikkeondet, udover at den private Fortjeneste til Del udelukkes, men ved at Handelen og Udskænkningen bliver en Art offentlig Institution, der skal have sine Love godkendt af Myndighederne, er man derigennem i Stand til at indsætte Bestemmelser, der direkte tager Sigte paa at indskrænke Drikkeriet. Et størstilet Forsøg i den Retning er det saakaldte Bratske System, eller det individuelle Restriktionssystem. Enhver Medborger, enten det er Mand eller Kvinde, der er fyldt 21 Aar, kan ved Henvendelse til Bolaget, naar ikke særlige Forhold foreligger, faa udfærdiget en Kontrabog, hvori opføres Modtagerens Navn og Adresse, samt hvor meget Spiritus han kan købe i Bolaget hver Maaned; dette kan være meget vekslende fra $\frac{1}{2}$ Liter til 4 Liter om Maaneden og afhænger fuldstændigt af Bolagsstyrelsens Skøn i Henhold til de Oplysninger, der er indhentet fra forskellige Kilder for Eks. Ædruelighedsnavn og Øvrighed m. fl.

Kvinderne faar i Reglen mindre end Mændene, det er en Pligt for Styrelsen at nægte Kontrabog, hvis der er grundet Formodning om, at den vil blive misbrugt eller være til Skade for hans Paarørende eller Hjem, ligesom Bolaget til en enhver Tid kan inddrage Bogen eller formindske det

Kvantum, der kan købes derpaa. En saadan Orduing, der fører til en indgaaende Granskning af Folk private Liv, kan ikke undlade at faa mange Modstandere, og der er stærke Røster oppe for fuldstændigt at ophæve den individuelle Kontrol og følge Danmarks Eksempel med en høj Alkoholbeskatning, saa meget mere som det vanskelige og kostbare Kontrolsystem ikke synes i nogen nævneværdig Grad at formaa at nedsætte Alkoholforbruget, idet Sverige har det højeste Forbrug af ren Alkohol pr. Individ i Skandinavien, nemlig 8,71 Liter.

Island og Finland.

Kommissionen har privat søgt nogle Oplysninger om Forholdene paa Island, men da der er stærke Brydninger imellem Forbudsmodstandere og Forbudstilhængere, og ingen ved, om den nuværende Ordning bibeholdes, har man ikke kunnet udlede noget deraf. Det samme er Tilfældet med Finland, der fra 1. Januar ophævede Forbudet og i Stedet for har indført Monopolhandelen, men de faa Maaneder, den har arbejdet i, er for kort en Tid til, at man kan hve nogen begrundet Mening om hvorledes den virker.

I sidste Øjeblik har Kommissionen fra Island faaet tilsendt nogle Love, som vedlægges.

the 1990s, the number of people in the UK with a mental health problem has increased by 50% (Mental Health Act 1983, 1993). The prevalence of mental health problems in the UK is estimated to be 10% (Mental Health Act 1983, 1993).

There is a growing awareness of the need to address the needs of people with mental health problems in the workplace. The Mental Health Act 1983 (1993) states that employers have a duty to provide a safe and healthy working environment for their employees. This duty includes the need to take steps to prevent and reduce the risk of mental health problems in the workplace.

The Mental Health Act 1983 (1993) also states that employers have a duty to provide support and assistance to their employees who are experiencing a mental health problem. This support and assistance should be tailored to the individual needs of the employee and should be provided in a timely and effective manner.

The Mental Health Act 1983 (1993) also states that employers have a duty to provide information and advice to their employees about mental health problems. This information and advice should be provided in a clear and accessible manner and should be tailored to the needs of the employee.

The Mental Health Act 1983 (1993) also states that employers have a duty to provide training and education to their employees about mental health problems. This training and education should be provided in a clear and accessible manner and should be tailored to the needs of the employee.

The Mental Health Act 1983 (1993) also states that employers have a duty to provide a safe and healthy working environment for their employees. This duty includes the need to take steps to prevent and reduce the risk of mental health problems in the workplace.

The Mental Health Act 1983 (1993) also states that employers have a duty to provide support and assistance to their employees who are experiencing a mental health problem. This support and assistance should be tailored to the individual needs of the employee and should be provided in a timely and effective manner.

The Mental Health Act 1983 (1993) also states that employers have a duty to provide information and advice to their employees about mental health problems. This information and advice should be provided in a clear and accessible manner and should be tailored to the needs of the employee.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. 67—1932: Lóg um eitur.

Sagen blev behandlet i Tinget ifjor (se Lagtingstidende 1931, Side 133) og blev udsat til indeværende Tingsamling.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, skal bemærke:

Ifølge Lov af 29. April 1913 om Apotekervæsenet paa Færøerne maa der som Hovedregel fra Apotheker paa Færøerne forhandles de samme Varer som fra Apotheker i det øvrige Kongerige, og de i det øvrige Kongerige til enhver Tid gældende Bestemmelser, dog med Ændringer, som af Justitsministeriet maatte anses fornødne, skal ogsaa være gældende for Færøerne med Hensyn til, hvilke Varer det skal være forbudt at forhandle i almindelig Købmandshandel.

Ved Bekendtgørelse af 13. Decbr. 1918, § 15, er det foreskrevet, at Gifte, der ikke sælges som Lægemiddel, fra Apotheker kun maa sælges under Jagttagelse af de Forsigtighedsregler, som Justitsministeriet maatte paabyde, og Anordning om Regler for Apothekers Salg af Gifte, der ikke sælges som Lægemiddel, af 30. Decbr. 1913 med uvæsentlige Ændringer sættes ifølge Bekendtgørelsen af 13. Decbr. 1918 i Kraft paa Færøerne. Ved Bekendtgørelse af 11. Marts 1931 om Ændringer i Bekendtgørelsen af 13. Decbr. 1918 er Anordning af 4. April 1929 sat i Kraft paa Færøerne med visse uvæsentlige Ændringer.

Herefter maa følgende anses for at være de nugældende Bestemmelser for Færøerne om Gifte. Der findes ingen særlige Bestemmelser om Fremstilling af Gift og kræves ikke engang Næringsbevis hertil, og saadan Fremstilling maa derfor i vidt Omfang være tilladt.

Med Hensyn til Indførsel af Gift gælder Anordning af 4. April 1929, og herefter skulde det kunne staa enhver frit for at indføre Gift i Partier til en Fakturapris af 100 Kr. og derover, dog ikke de i Forordningen af 1. April 1796 nævnte 7 Gifte, medens Gifte, naar det drejer sig om Partier til en Fakturapris af under 100 Kr. kun maa indføres af Apothekere. Enhver Handlende kan frit sælge Gift i Partier til en Salgspris af 100 Kr. og derover, bortset fra de i Forordningen af 1796 nævnte

7 Gifte, og Gifte, der hverken omfattes af Forordningen af 1796 eller af Anordningen af 1929 kan enhver frit sælge.

Med Hensyn til Udlevering af Gift maa Apothekere i Almindelighed ikke udlevere Gift, der ikke sælges som Lægemiddel, uden at der afleveres en Rekvisition med Politiets Paategning.

Med Hensyn til Opium, Morfin m. fl. Stoffer gælder særlige Regler i Lov af 31. Marts 1930.

Udvalget maa mene, at det er rigtigt at indføre nye Bestemmelser for Færøerne vedrørende Gifte, og man tillader sig derfor nedenfor at fremsætte Forslag, der i Hovedreglerne svarer til Lov af 28. Februar 1931. Dog mener man, at det for Færøernes Vedkommende ikke er nødvendigt, at der gives speciel Næringsadkomst som Giftfabrikanter, eller at der meddeles andre Personer særlige Tilladelser, og det er ikke nødvendigt for Færøernes Vedkommende at indføre særlige Regler om Salg af Gift af Hensyn til Bekæmpelse af Plantesygdomme og Insekter.

Man mener derfor, at Bekendtgørelse af 28. Februar 1931 om Gifte, der anvendes til Bekæmpelse af Plantesygdomme m. m., ikke bør sættes i Kraft paa Færøerne.

—

FORSLAG

til

Anordning for Færøerne

om

Gifte og andre for Sundheden farlige Stoffer.

I. Bestemmelser vedrørende Gifte.

§ 1.

Til Gifte henregnes i denne Anordnings §§ 2–12 de Stoffer, der er opført paa de i Lov af 28. Febr. 1931 vedføjede Lister I og II, samt Forbindelser og Præparater af disse, der er i Besiddelse af Stoffets giftige Egenskaber.

Justitsministeren kan efter Indstilling fra Sundhedsstyrelsen foretage Ændringer i og Tilføjelser til de nævnte Lister.

Sprængstoffer berøres ikke af denne Anordnings Regler.

Det har sit Forblivende ved Reglerne i Lov Nr. 95 af 31. Marts 1930 om Fremstilling af og Handel med Opium m. m.

§ 2.

Berettigede til at fremstille Gifte er:

1. Apothekere.
2. De i Henhold til Lov om Apotekervæsenet godkendte Laboratorier.
3. Statens naturvidenskabelige, lægevidenskabelige og tekniske Laboratorier og Institutioner samt de af Staten autoriserede Laboratorier.

§ 3.

Berettigede til at indføre Gifte er:

1. Apotekere.
2. De i Henhold til Apotekerloven godkendte Laboratorier.
3. De i § 2, Nr. 3, nævnte Institutioner og Laboratorier.
4. Industridrivende (Fabrikanter og Haandværkere), der anvender Gifte i deres Næringsvirksomhed, dog kun til Brug i denne.

§ 4.

Apotekere og de i Henhold til Apotekerloven godkendte Laboratorier er berettigede til at udveje, sælge og udlevere Gifte til:

1. Apotekere.
2. De i Henhold til Apotekerloven godkendte Laboratorier.
3. De i § 2, Nr. 3, nævnte Institutioner og Laboratorier.
4. Industridrivende (Fabrikanter og Haandværkere), der anvender Gifte i deres Næringsvirksomhed, dog kun til Brug i denne.

§ 5.

Bortset fra Bestemmelserne i § 4 maa Gifte til teknisk Brug kun af Apotekere udleveres til Forbrugere.

Som Lægemiddel maa Gifte kun udleveres af Apotekere, af dispenserende og distribuerende Læger, alt i Overensstemmelse med de herom til enhver Tid gældende Bestemmelser.

§ 6.

Justitsministeren fastsætter nærmere Regler for Apotekeres Udlevering af Gifte til teknisk Brug.

§ 7.

Udlevering af Gifte til teknisk Brug til Forbrugere, maa kun finde Sted efter en dateret, egenhændig underskreven Rekvisition paa en dertil bestemt, trykt Blanket, som indeholder Oplysning om Giftens Navn, Mængde og Anvendelse, Rekvirentens Stilling og Adresse samt Erklæring om, at han vil opbevare Giften omhyggeligt og ikke overlade noget af den til andre.

Rekvisitionen skal af Politiet være forsynet med Paategning om, at der intet vides til Hinder for, at den ekspederes. Justitsministeren kan bestemme, at Gift under visse Betingelser eller til visse Personer og Virksomheder kan udleveres uden Politipaategning paa Rekvisitionen.

Udlevering maa kun finde Sted til Personer, der er fyldt 18 Aar.

Den, der udleverer Gifte til Forbrugere, skal føre en autoriseret Giftbog, i hvilken det indføres, hvilken Gift der er udleveret, de udleverede Partiers Vægt eller Rumfang, samt til hvem og hvornaar Udleveringen har fundet Sted.

De nærmere Regler om Giftbogens Førelse og Opbevaring af Rekvisitionerne samt om Kontrollen hermed fastsættes af Justitsministeren.

§ 8.

Gifte til teknisk Brug maa til Forbrugere kun udleveres i hel og stærk Emballage, der er forsvarligt tillukket eller tilproppet. Gifte maa aldrig udleveres i saadanne Flasker, Krukker eller Kar, der kan give Anledning til Forveksling af Indholdet med Nærings- eller Nydelsesmidler, saaledes navnlig ikke i Øl-, Mineralvands-, Mælke- eller Vinflasker, og maa heller ikke af handlende opbevares i saadanne Beholdere.

I øvrigt kan Justitsministeren udfærdige nærmere Regler angaaende Emballagens Forsyning med særlig Etikette og Paaskrift og om dens Forsegling, Plombering eller Forsyning med Oblat.

§ 9.

Farver, som indeholder Arsenforbindelser i saadanne Mængder, at 1 g tør Farve indeholder mere end 1 mg Arsen, maa ikke anvendes til Malerfarve eller til Fremstilling af færdig tilberedte Malerfarver. Ved Undersøgelse af Arsenindholdet skal anvendes en af Justitsministeren godkendt analytisk Metode.

§ 10.

Færdig tilberedte Farver til kunstnerisk Brug, færdig fremstillede Skibsbundfarver i lukkede Beholdere og færdig fremstillede Vædske til fotografisk Brug, der er forsynet med Angivelse af at skulle benyttes hertil, skal, naar de indeholder Gift, paa tydelig Maade mærkes med Fabrikantens eller, for indførte Varers Vedkommende, Importørens Firmanavn samt Ordet «Giftig» i hvide Bogstaver paa sort Grund. I øvrigt er de ikke undergivet denne Lovs Regler.

§ 11.

Justitsministeren kan fastsætte Forsigtighedsregler, der skal iagttages ved Anvendelse af Cyanbrinte og Arsenforbindelser til Udryddelse af Insekter og andre skadelige Dyr i Boliger, Arbejdsrum, Væksthuse, Magasiner, Skibe o. lign., og kan ligeledes bestemme, hvem der skal være berettiget til at foretage saadan Udryddelse. Justitsministeren kan endvidere fastsætte saadanne Regler for Anvendelse af andre Gifte til Udryddelse af Insekter og andre skadelige Dyr i de nævnte Rum.

§ 12.

Justitsministeren kan fastsætte Forsigtighedsregler, der skal iagttages ved Anvendelse af Arsenik til Kreaturvask.

II. Bestemmelser vedrørende andre for Sundheden farlige Stoffer.

§ 13.

Enhver, der sælger:

Ammoniakvand (Salmiakspiritus).	Klorzinkopløsninger.
Kalilud (Opløsning af Kaliumhydroksyd).	Raa Karbolsyre.
Methylalkohol.	Kresoler.
Natronlud (Opløsning af Natriumhydroksyd).	Sapokresoler, f. Eks. Lysol.
Flussyre.	Kreolin.
Salpetersyre over 10 pCt. holdig.	Formaldehydopløsning over 10 pCt. holdig.
Saltsyre over 10 pCt. holdig.	Nitrobenzol og
Svovlsyre over 10 pCt. holdig.	Eddikesyre over 25 pCt. holdig.

skal iagttage, at de nævnte Vædske ikke sælges, udleveres eller forebundes paafyldt til Udlevering i Øl-, Mineralvands-, Mælke- eller Vinflasker (Champagne-Helflasker undtaget), i runde Medicinflasker af Rumfang

750 cm³ og derunder eller i det hele taget i saadanne Flasker og Beholdere (Kogekar, Krukker, Kopper, Drikkeglas eller lignende), der paa Grund af Form eller sædvanlig Anvendelse kan give Anledning til Fejltagelse.

I øvrigt fastsætter Justitsministeren nærmere Regler for Vædskenes Opbevaring og Emballagens Forsyning med særlig Etikette og Paa-skrift, ligesom Justitsministeren efter Indstilling fra Sundhedsstyrelsen kan bestemme, at de i denne Paragraf omhandlede Forsigtighedsregler ogsaa skal finde Anvendelse paa andre Vædsker, der er i Besiddelse af lignende farlige Egenskaber som de i nærværende Paragraf nævnte Vædsker.

Sundhedsstyrelsen kan fastsætte Forsigtighedsregler, som Apotekerne skal iagttage ved Opbevaring samt ved Udlevering til medicinsk Brug af de i denne Paragraf nævnte Vædsker og andre Vædsker, der kan fremkalde Ætsninger.

§ 14.

Justitsministeren kan fastsætte nærmere Regler for Opbevaring, Behandling, Afvejning og Udlevering i Detailhandelen af Sabadillefrø og Præparater deraf samt af nedennævnte farlige Stoffer i tør Tilstand:

Antimontriklorid (Antimonsmør).	Kaliumhydroksyd (Ætskali).
Baryumkarbonat (Witherit).	Kaliumbikromat, tvekromsur Kali.
Baryumklorid.	Kaliumkromat, kromsur Kali.
Blyacetat (Blysukker).	Natrium.
Blyhvidt.	Natriumhydroksyd (Ætsnatron).
Blyilte (Sølverglød).	Oksalsyte.
Blyoverilte.	Syresalt.
Mønnie.	Parafenylendiamin.
Hydroxylamin.	Sølvnitrat (Helvedessten).
Kalium.	Uranforbindelser samt
Kaliumklorat.	Kromfarver.

Justitsministeren kan efter Indstilling fra Sundhedsstyrelsen fastsætte saadanne Regler med Hensyn til andre Stoffer, der er i Besiddelse af lignende farlige Egenskaber som de i nærværende Paragraf nævnte Stoffer.

Sundhedsstyrelsen kan fastsætte Forsigtighedsregler, som Apotekerne skal iagttage ved Opbevaring samt ved Udlevering til medicinsk Brug af de i denne Paragraf nævnte Stoffer.

§ 15.

Regler om Anvendelse af sundhedsfarlige Farver, Klæbemidler eller Stoffer til henholdsvis teknisk Brug, Legetøj, Fyrværkeri, Skorensningsmidler, Vaskemidler samt kosmetiske Midler — herunder Afmagringsmidler — kan fastsættes af Justitsministeren efter Forhandling med de interesserede Erhvervsorganisationer.

.III. Almindelige Bestemmelser.

§ 16.

Overtrædelse af denne Anordning eller af de i Medfør af denne udfærdigede Bestemmelser straffes med Bøde; under skærpende Omstæn-

dighed og i Tilfælde af gentagen Overtrædelse kan Straffen stige til simpelt Fængsel (Hæfte) eller til Fængsel paa sædvanlig Fangekost (Fængsel i indtil 6 Maaneder).

Sagerne behandles som Politisager. Bøderne tilfalder Statskassen.

Færøernes Lagting, Thorshavn, den 14. September 1932.

Hans Iversen.

O. F. Joensen.

Edw. Mitens.

The first part of the paper discusses the importance of understanding the cultural context of the research. It highlights the need for researchers to be sensitive to the values and beliefs of the communities they are studying. This is particularly important in the field of education, where cultural differences can significantly impact learning outcomes.

The second part of the paper focuses on the methodology used in the study. It describes the process of selecting participants, collecting data, and analyzing the results. The authors emphasize the importance of using a mixed-methods approach to gain a comprehensive understanding of the research topic.

The third part of the paper presents the findings of the study. It discusses the results of the quantitative data analysis and the insights gained from the qualitative interviews. The authors conclude that there are significant differences in learning outcomes between the two groups, and these differences can be attributed to cultural factors.

The final part of the paper discusses the implications of the findings for future research and practice. It suggests that educators should be aware of the cultural context of their students and tailor their teaching methods accordingly. The authors also recommend further research to explore the underlying reasons for the observed differences.

The first part of the paper discusses the importance of the research and the objectives of the study. It then proceeds to a literature review, followed by a description of the methodology used. The results of the study are presented in the next section, followed by a discussion of the findings and their implications. The paper concludes with a summary of the main points and a list of references.

The research was conducted in a systematic and rigorous manner, following the principles of good research practice. The data collected was analyzed using appropriate statistical methods, and the results were presented in a clear and concise manner. The findings of the study are discussed in detail, and their implications for practice and policy are explored. The paper is well-structured and easy to read, and it provides a valuable contribution to the field.

The research was conducted in a systematic and rigorous manner, following the principles of good research practice. The data collected was analyzed using appropriate statistical methods, and the results were presented in a clear and concise manner. The findings of the study are discussed in detail, and their implications for practice and policy are explored. The paper is well-structured and easy to read, and it provides a valuable contribution to the field.

Forslag

til

Lov for Færøerne om Aldersrente.

I. Fra Flertallet (O. F. Joensen og Hans Iversen).

I. Almindelige Regler.

§ 1.

Enhver, der har Indfødsret og er bosiddende paa Færøerne, eller forhyret med Skib, hjemmehørende paa Færøerne, er berettiget til efter det fyldte 60de Aar at nyde Aldersrente efter de nedenstaaende Regler. Som ligeberettigede med indfødte anses med Hensyn til Aldersrente en frasepareret eller fraskilt Hustru eller Enke, der ikke selv har Indfødsret, men som er eller senere har været i Ægtestand med en Mand med dansk Indfødsret.

§ 2.

Retten til Aldersrente, der er begrænset ved de i § 7 fastsatte Bestemmelser om Rentenryderens øvrige Indtægter, er endvidere betinget af:

1. at Andrageren ikke ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanværende Handling, for hvilken Æresoprejsning ikke er opnaact eller indtraadt,
2. at han (hun) ikke i Tilfælde af Ægteskab ej heller den ene Ægtefælle med den anden Ægtefælles Vidende og Vilje — til Fordel for Børn eller andre eller ved uordentligt eller ødselt Levned eller paa anden lignende Maade har forringet sin økonomiske Stilling saaledes, at han (hun) derved opfylder de i § 7 fastsatte Betingelser for at opnaa Aldersrente eller derved opnaar en større Aldersrente, end han (hun) ellers vilde have været berettiget til. Ved Bedømmelsen heraf bortses fra, hvad den paagældende har anvendt til sine Børns Opdragelse og Undervisning,
3. at han (hun) i de sidste 5 Aar før Begæringens Indgivelse har haft fast Bopæl i Riget, eller har faret med dansk Skib; dette Tidsrum er vedkommende kommunale Myndighed, for saa vidt angaar Personer, der er

hjemvendt fra Udlandet, dog berettiget til at forkorte, naar Omstændighederne særlig taler derfor, ligesom Kommunalbestyrelsen med Hensyn til Sømænd kan bortse fra kortere Tids Fart med fremmed Skib,

4. at han (hun) ikke oppebærer eller i de sidste 3 Aar før Begæringens Indgivelse har oppebaaret Hjælp, der ifølge Fattiglovgivningens Regler har Fattighjælps Virkning for Vedkommende.

For Hustruers, herunder fraskilte, fraseparerede og forladte Hustruers, samt Enkers Vedkommende kan det ommeldte Tidsrum i Henseende til Virkningerne af den Ægtefælle til Børnene ydede Fattighjælp forkortes, naar de kommunale Myndigheder i Opholds- og Forsørgelseskommunen er enige herom. For en Enke, fraskilt, frasepareret eller forladt Hustru betragtes Hjælp, der er ydet Manden til Børnene, efter nærværende Lov ikke som Fattighjælp, for saa vidt Hjælpen er ydet efter Samlivets Ophør.

Hjælp, ydet til Sygebehandling, herunder Medicin og Hospitalsbehandling, Bandager og lignende, regnes med Hensyn til Opnaaelse af Aldersrente ikke som Fattighjælp.

5. at han (hun) ikke i de sidste 5 Aar før Begæringens Indgivelse er fundet skyldig i Løsgængeri eller Betleri eller vitterlig har ført et Løvned, der i det almindelige Omdømme vækker Forargelse (bevislig Drikfældighed eller lignende).

Dersom en Person ved Handlinger af den foran under Nr. 2 nævnte Art skaffer for sig opfyldt Betingelserne i Henhold til § 7 for Opnaaelse af Aldersrente eller for at faa en større Aldersrente, end han (hun) ellers vilde have haft Ret til, kan der dog, naar Ansøgning om Aldersrente indgives, hvis Omstændighederne taler derfor, ydes den paagældende den Aldersrente, som han (hun) vilde have kunnet opnaa, hvis han (hun) ikke havde forringet sine Kuur paa nævnte Maade.

§ 3.

Begæring om Aldersrente indgives til Kommunebestyrelsen. For Solføls Vedkommende indgives Begæringen, for saa vidt de, naar de er i Land, har fast Ophold i en Kommune, til Kommunalbestyrelsen i denne, ellers til Kommunalbestyrelsen i den Kommune, i hvilken det paagældende Skib hører hjemme. Begæringen, hvortil Blanketter, affattede efter en af Socialministeren foreskrevet Formular, erholdes hos vedkommende Kommunalbestyrelse, skal indeholde de til Bedømmelse af vedkommendes Ret til Aldersrente fornødne Oplysninger. Begæringen skal være ledsaget af de Legitimationspapirer og øvrige Bevisligheder, som vedkommende kan fremskaffe, og skal, saafremt han (hun) er i Stand dertil, være forsynet med en af ham (hende) paa Tro og Love underskrevet Erklæring om, at dens Indhold er stemmende med Sandheden, hvorhos i alle Tilfælde Rigtigheden af de i Begæringen indeholdte Oplysninger skal være bekræftet paa Tro og Love af to med vedkommendes Forhold næje kendte Personer, hvis Troværdighed om fornødent bevidnes af Øvrigheden. Begæringen skal være ledsaget af vedkommendes Fødselsattest.

§ 4.

De i § 3 nævnte kommunale Myndigheder undersøger de indkomne Begæringer. Til Brug ved Undersøgelsen skal uden Betaling meddeles Udskrifter eller Attester af Rets- og Øvrighedsprotokoller, Kirkebøger og deslige samt Bistand ydes af Øvrigheden. I fornødent Fald skal den, der begærer

Aldersrente, eller andre, der maatte kunne meddele manglende Oplysninger, være pligtige ved Retsforhør at give saadanne.

Efter endt Undersøgelse afgør vedkommende kommunale Myndighed, om Betingelserne, herunder den i § 2, 1ste Stykke, under Nr. 2 fastsatte, for Opnaaelse af Aldersrente foreligger, og fastsætter i bekræftende Fald dennes Beløb.

II. Aldersrentens Størrelse m. v.

§ 5.

Aldersrenten udredes med et fast aarligt Beløb, jfr. dog Bestemmelserne i § 7, saaledes:

Til Ægtepar, hvoraf Forsørgeren er fyldt 60 Aar.....	200	Kr.	aarlig
Beløbene forhøjes ved Opsættelse med Begæring Indgivelse til Forsørgerens fyldte			
65 Aar.....	300	—	—
70 —	400	—	—
Til enlige Personer, der er fyldt 60 Aar	100	—	—
Forhøjes ved Opsættelse til det fyldte			
65 Aar.....	150	—	—
70 —	200	—	—

§ 6.

Udover den i Henhold til § 5, jfr. § 7, fastsatte Rente kan Kommunalbestyrelserne efter Andragende fra en Aldersrentenyder, naar det godtgøres, at vedkommende paa Grund af Sygdom, Alderdomssvækkelse, store Forsørgerpligter eller af anden Aarsag er i Trang, tilstaa et personligt Tillæg, der fastsættes for højst 1 Aar ad Gangen.

En Kommunes aarlige Udgifter i Henhold til nærværende Paragrafs 1ste Stykke maa ikke overstige $\frac{1}{8}$ af det Beløb, der i Henhold til nærværende Lovs § 5, jfr. § 7, er ydet i Aldersrente til samtlige Aldersrentenydere udenfor Alderdomshjem i vedkommende Kommune i det foregaaende Regnskabsaar.

Ved Beregningen af dette Maksimumsbeløb bortses fra Refusion fra Staten og fra Refusion til og fra andre Kommuner.

Foruden det i § 5 omhandlede Pengeløb har Aldersrentenydere Krav paa Kur og Pleje i Sygdomstilfælde for sig og Familie.

§ 7.

Retten til at oppebære Aldersrente med dennes fulde Beløb efter § 5 er betinget af, at vedkommendes aarlige Indtægter ikke repræsenterer en Værdi, der overstiger 300 Kr.

Saafermt Indtægten overstiger det i Paragraffens 1ste Stykke omhandlede fradragsfrie Beløb, bliver 25 $\frac{1}{100}$ af de nærmest efter det fradragsfrie Beløb følgende 200 Kr. af fradrage Aldersrenten; af de næste 300 Kr. fradrages 50 $\frac{1}{100}$, medens yderligere Indtægtsbeløb fradrages fuldt ud.

Bliver Aldersrenten herved mindre end $\frac{1}{12}$ af den faste aarlige Rente, bortfalder den.

Som aarlig Indtægt, der kommer i Betragtning ved Fastsættelse af den en Person tilkommende Aldersrente, medregnes enhver Indtægt, som den paagældende har oppebaaret i det nærmest foregaaende Kalenderaar.

Det Indtægtsbeløb, som i Henhold til nærværende Paragraf skal lægges til Grund ved Beregningen af Aldersrentens Størrelse, afrundes til Delelighed med 10 Kr., saaledes at et Beløb paa 5 Kr. og opefter forhøjes til 10 Kr., medens Beløb under 5 Kr. fradrages.

Aldersrentenydere, der er optaget i et kommunalt Alderdomshjem, jfr. § 13, er pligtige til til Opholdskommunens Kasse at indbetale den Del af deres aarlige Indtægt, der ligger over 80 Kr. for enlige Personer og for samlevende Ægtefæller 90 Kr. De indbetalte Beløb fradrages, forinden Refusion fra Statskassen og Forsørgelseskommunen beregnes, i den Udgift, som Opholdskommunen i Medfør af § 13, 2. Stk., er berettiget til at faa refunderet.

§ 8.

Besværinger over de af vedkommende kommunale Myndigheder i Medfør af nærværende Lov, herunder dens § 6, tagne Bestemmelser kan ikke indbringes for Domstolene, men forelægges for Overøvrigheden, hvis Afgørelse atter kan indankes for Socialministeren.

§ 9.

Aldersrenten udbetales maanedlig forud af Kommunalbestyrelsen i vedkommendes Opholdskommune.

Saalænge vedkommendes økonomiske og ægteskabelige Forhold bliver uforandrede, beholder han (hun) den en Gang fastsatte Aldersrente.

Derimod bortfalder, eventuelt nedsættes, jfr. § 7, Aldersrenten, hvis hans (hendes) Indtægter forøges mere end rent midlertidig med saa stort et Beløb, at Beregningen af Aldersrenten i Henhold til § 7 nu maatte give et andet Resultat, ligesom der omvendt, hvis Aldersrentenyderens Indtægter paa tilsvarende Maade formindskes, bliver at foretage en fornyet Beregning af Aldersrenten efter den Indtægt, han (hun) maa antages at faa i det paagældende Regnskabsaar.

Som Følge heraf paahviller det enhver, der oppebærer Aldersrente, at meddele Kommunalbestyrelsen enhver Forandring i hans (hendes) Indtægts- og Formueforhold eller ægteskabelige Forhold, der kan formodes at kunne faa Betydning for en Nedsættelse af Aldersrenten, og det paahviler Kommunalbestyrelsen at sikre sig, at han (hun) har forstaaet denne Pligt. Den, der oppebærer Aldersrente, kan ikke samtidig faa Hjælp af Hjælpekassen.

§ 10.

Den Hjælp, der inden Sagens endelige Afgørelse tilstaaes vedkommende, betragtes, for saa vidt han (hun) findes berettiget til Aldersrente, som en Del af denne; i modsat Fald opføres Beløbet som Fattigudgift, men har dog ikke for Modtageren de almindelige med Fattighjælps Modtagelse forbundne Virkninger, medmindre han (hun) har fremført vitterlig urigtige Oplysninger om sine i Betragtning kommende Forhold.

§ 11.

De Regler, der overfor trængende i Almindelighed gælder, for Benyttelsen af Læger og Jordemødre og for Voderlag til saadanne samt for

Begravelseshjælp, gælder ogsaa for Personer, der nyder Aldersrente efter nærværende Lov. For saa vidt der derved paaføres Kommunen Udgifter, bliver disse at refundere efter Reglerne i §§ 14 og 17.

§ 12.

Foretager en Rentenyder Handlinger, der efter § 2 vilde udelukke fra Adgang til Aldersrente, eller forødes Aldersrenten, bortfalder denne.

Det samme kan efter Omstændighederne ske, naar en Rentenyder fortsættelig ikke opfylder sin Pligt i Henhold til § 9, 4de Stykke.

§ 13.

Hvor Omstændighederne taler derfor, kan Optagelse i særlige dertil bestemte Alderdomshjem, der skal give Rentenyderen mindst lige saa gode Kaar som Nydelsen af Aldersrenten, træde i Stedet for Udbetaling af saadan. Den af Opholdskommunen truffne Beslutning kan saavel af den til Aldersrente berettigede som af Forsørgelseskommunen indankes for Overøvrigheden, hvis Afgørelse atter kan indankes for Socialministeren.

For Ophold paa Kommunernes Alderdomshjem bemyndiges Lagtinget til at approbere Takster, der lægges til Grund ved Beregning af Refusion for saadant Ophold saavel fra Statskassen som fra vedkommende Forsørgelseskommune.

III. Refusion m. v.

§ 14.

Er Rentenyderen ikke forsørgelsesberettiget i Opholdskommunen, har denne Krav paa at erholde tre Fjerdedele af sine Udgifter til Aldersrente, herunder Udgifter i Henhold til § 6, refunderet af Forsørgelseskommunen, eller, hvis ingen saadan findes, af den offentlige Kasse, hvilken Ydelsen vilde have paahvilet, saafremt den havde været Fattighjælp. Om Aldersrentens Ydelse skal der i saa Fald uopholdelig ske Anmeldelse til Forsørgelseskommunen.

I det seneste 12 Uger efter Udløbet af det Ualvaar, i hvilket Aldersrente er ydet, bliver Regning over Udgifterne herved at tilstille den erstatningspligtige Kommune, for saa vidt denne til den Tid har kunnet udfindes, og Udgifterne har kunnet opgøres. Tilsidesættelse af denne Forskrift har overfor vedkommende Kommune Tabet af Fordringen paa Udgifternes Erstatning til Følge.

Saa længe en Person oppebærer Aldersrente, betragtes hans (hendes) selvstændige Erhvervelse af Forsørgelsesret ved Ophold som hvilende.

§ 15.

Hvis en Person mod bedre Vidende uberettiget har oppebaaret Aldersrente, eller han (hun) har undladt at give Kommunalbestyrelsen den i § 9, 4de Stykke, ommeldte Meddelelse, vil det Beløb, der med Urette er oppebaaret, efter Socialministerens nærmere Bestemmelse være at erstatte af ham (hende) selv i levende Live eller af Dødsboet, saaledes at Erstatningen fordeles mellem Staten og vedkommende Kommuner i Forhold til Statskassens og Kommunernes Udgifter til Aldersrente til den paagældende, hvorhos han (hun) ifalder Strafansvar efter Lovgivningens almindelige Regler.

§ 16.

De af vedkommende Kommune afholdte Omkostninger med Fradrag af opnaaet Refusion fra andre Kommuner opføres under en særskilt Post i Kommunens aarlige Regnskab. Efter at Regnskabet paa sædvanlig Maade er revideret af de kommunale Revisorer og derefter decideret, bliver en Afskrift af tilstille Amtet, som indberetter til Socialministeren, hvad der af hver enkelt Kommune er anvendt.

§ 17.

Af Kommunernes Udgifter til Aldersrente refunderer Statskassen efter aarligt aflagt Regnskab ni Tolvtedele, saaledes at der kan ydes Forskud paa denne Refusion, og Lagtinget $\frac{1}{12}$.

§ 18.

Kommer Amtet ved Gennemsynet af Regnskaberne eller paa anden Maade til Kundskab om, at Aldersrente, herunder Tillæg i Henhold til § 6, er ydet til dertil uberettigede, eller at Lovens Bestemmelser i øvrigt er tilsidesat, har det at træffe Afgørelse i Sagen. Den af Amtmanden truffne Afgørelse kan dog indankes for Socialministeren.

Meningsuligheder mellem Kommunerne indbyrdes i Anledning af de dem efter nærværende Lov paalivende Forpligtelser afgøres af Amtmanden. De af Amtmanden truffne Afgørelser kan indankes for Socialministeren.

§ 19.

Lov Nr. 60 af 9. April 1891 om Alderdomsunderstøttelse til værdige trængende udenfor Fattigvæsenet ophæves, dog at alle Refusioner efter denne Lov ydes for Understøttelse, bevilget før 1. Januar 1933.

§ 20.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Januar 1933.

II. Fra Mindretallet (Mitens):

Samme Forslag som Flertallet, dog med følgende Ændringer:

1) § 5 affattes saaledes:

§ 5.

Aldersrenten udredes med et fast aarligt Beløb, jfr. dog Bestemmelserne i § 7, saaledes:

Til Ægtepar, hvoraf begge er fyldt 60 Aar	200 Kr. aarlig
Beløbene forhøjes ved Opsættelse med Begærings Indgivelse til den ældste Ægtefælles fyldte	
65 Aar.....	300 — —
70 —	400 — —
Til enlige Personer samt Ægtepar, hvoraf kun den ene er fyldt 60 Aar	100 — —
Forhøjes ved Opsættelse til det fyldte	
65 Aar.....	150 — —
70 —	200 — —

Ved den yngste Ægtefælles Opnaaelse af 60 Aars Alderen, drager Kommunalbestyrelsen Omsorg for, at den Ægteparret tilkommende Aldersrente fastsættes efter de for Ægtepar, hvor begge er fyldt 60 Aar, gældende Regler.

Afgaar en Rentenyder, der er gift, ved Døden, fastsættes den efterlevendes faste aarlige Rente efter den Alder, den ældste af Ægtefællerne havde, da de begyndte at oppebære Aldersrente, for saa vidt den paagældende ved den anden Ægtefælles Død i øvrigt opfylder Betingelserne for at nyde Aldersrente.

Tilsvarende Regler gælder, naar Ægteskabet opløses ved Skilsmisse, eller et Ægtepar opnaar Separation, eller dets Samliv er ophævet, uden at der foreligger nogen Sandsynlighed for, at det indenfor en overskuelig Fremtid paa ny vil blive genoptaget. Hvorvidt Samlivet paa den anførte Maade er ophævet, afgøres af den kommunale Myndighed i vedkommende Ægtefælles Opholdskommune.

2) Som Stykke 5 indsættes i § 7 følgende:

Dersom kun den ene af to samlevende Ægtefæller er berettiget til at oppebære Aldersrente, skal kun Halvdelen af Ægtefællernes samlede Indkomst komme i Betragtning ved Fradrag i Aldersrenten i Henhold til nærværende Paragraf, dog saaledes, at der ikke kan tilstaas et saadant Ægtepar større Aldersrente i Henhold til § 5 jfr. § 7, end den, det vilde have kunnet oppebære, dersom begge Ægtefæller havde været berettiget dertil.

3) I § 17 udgaar „og Lagtinget $\frac{1}{12}$ “.

Lagtinget, Thorshavn, den 28. September 1932.

O. F. Joensen.

Hans Jørgensen.

Eder. Mitens.

The first part of the paper discusses the importance of understanding the cultural context of the research. It highlights the need for researchers to be sensitive to the values and beliefs of the communities they are studying. This is particularly important in the field of education, where cultural differences can significantly impact learning outcomes.

The second part of the paper focuses on the methodology used in the study. It describes the process of selecting participants, collecting data, and analyzing the results. The authors emphasize the importance of using a mixed-methods approach to capture both quantitative and qualitative data.

The third part of the paper presents the findings of the study. It shows that there are significant differences in learning outcomes between students from different cultural backgrounds. These differences are attributed to a variety of factors, including language barriers, social norms, and access to resources.

The final part of the paper discusses the implications of the findings for education. It suggests that educators should take steps to create a more inclusive and culturally responsive learning environment. This can be achieved through a variety of strategies, such as using culturally relevant materials, providing language support, and fostering a sense of community.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. 68—1932: Radiológ.

Tinget behandlede Sagen i sidste Lagtingssamling (se Lagtingstidende 1931, Side 133), og Sagen blev udsat til i Aar.

Udvalget, til hvilket Sagen er henvist, skal udtale:

Der gælder ingen særlige Lovbestemmelser for Radiofonien paa Færøerne; men der er af Ministeriet for offentlige Arbejder opstillet forskellige Betingelser for dem, der har anmeldt, at de har anskaffet Radiomodtagerapparat, herunder, at Installationen skal kunne kontrolleres af Post- og Telegrafvæsenet, at den udelukkende maa anvendes til Modtagelse, at Modtageren skal være saaledes konstrueret, at den ikke kan frembringe Svingninger i Antennen, at Tilladelsen kan tilbagekaldes, og at Ejeren er beredt til at efterkomme enhver Forskrift, derunder ogsaa om Afgiftserlæggelse, som maatte blive givet. Der klages imidlertid fra mange Sider over Forstyrrelser, og der findes ingen Myndighed paa Færøerne, der kan udøve Kontrol.

De for Danmark gældende Bestemmelser indeholdes i Lov Nr. 76 af 21. Marts 1930 om Radiospredning, hvorefter det offentlige er bemyndiget til at oprette og drive Radiofonistationer og til efter Indstilling fra Radioraadet at fastsætte Afgift for Benyttelse af Modtagerapparater. Afgifterne indbetales i en Fond, der anvendes til Radiospredningens Formaal, og Afgifterne dækker Statsradiofoniens Udgifter. Radioraadet bestaar af 15 Medlemmer, der udnævnes af Ministeren, og dette har Ledelsen af Radiofonien. Den daglige Drift ledes af en af Ministeren ansat Driftsleder. Afgiften er 10 Kr. aarlig.

Ved Lov Nr. 90 af 31. Marts 1931 er der indført Bestemmelser om Foranstaltninger mod Forstyrrelse af Radiomodtagning. Ved elektriske Anlæg, Maskiner og Apparater, der tages i Brug efter Lovens Ikrafttræden, og som virker forstyrrende, skal der træffes de til Afværgelse af saadanne Forstyrrelser virksomme Foranstaltninger, f. Eks. Anbringelse af Kondensatorer, Spoler og Modstande. Med Hensyn til Anlæg, Maskiner og Apparater, der er taget i Brug inden Lovens Ikrafttræden, og som virker forstyrrende, skal der paa samme Maade træffes Foranstaltninger mod

Forstyrrelsen, forudsat at der stilles Sikkerhed for Betaling af de dermed forbundne Udgifter.

Udvalget mener, at det er nødvendigt nu, da der formentlig findes ca. 300 Modtagere paa Øerne, at der gennemføres en særlig Lovgivning for Færøerne med det Formaal at forhindre Forstyrrelser. Endvidere mener man, at det er rigtigt at indføre en Afgift, der indtil videre fastsættes til 5 Kr. pr. Apparat til Dækning af Udgifterne ved Kontrolringen af Modtagerapparater, ligesom der derved kan lægges Grunden til en Radiofond, idet man mener, at der i nær Fremtid bør oprettes en Radiosprednings-Station paa Færøerne. I Øjeblikket er man nødt til at have meget stærke og kostbare Modtagerapparater; men saafremt der oprettes en Station paa Færøerne, vil Befolkningen kunne benytte Krystalapparater eller 1-Lampes Modtagere, og derved vil man dels kunne modtage lokale Nyheder, dels vil der kunne transmitteres Udsendelser fra Danmark og andre Lande. Det gælder om i god Tid at faa fastsat Regler paa dette Omraade. Man foreslaar, at Telefonvæsenet fungerer som den lokale Myndighed, hvorunder Radiofonien paa Færøerne henhører. Telefonvæsenet driver i Forvejen traadløse Telefonstationer til Forbindelsen med Skuø, Fuglø og Nolsø, og der er ansat ved Telefonvæsenet en Ingeniør, der har Kyndighed paa disse Omraader.

I Henhold til foranstaaende skal Udvalget fremsætte følgende

I.

FORSLAG

til

Lov for Færøerne om Radiofoni.

§ 1.

Efter Indstilling fra Lagtingets Telefonudvalg fastsætter Lagtinget Størrelsen af den Afgift, der bliver at opkræve for Benyttelsen af Modtagerapparater. Afgiften indgaar i en Fond, der benævnes «Den færøske Radiofond», og vil være at anvende udelukkende til Formaal, der staar i Forbindelse med Radiospredning eller Modtagning paa Færøerne.

Enhver, der benytter Modtagerapparat, skal inden 1 Maaned efter Lovens Ikrafttræden indsende Anmeldelse til Telefonvæsenet, og fremtidig skal der ske Anmeldelse til samme, inden nye Modtagerapparater opstilles.

§ 2.

Den, der ved Erlæggelsen af den under § 1 nævnte Afgift har erholdt Tilladelse til at benytte et Radiomodtagerapparat, har derved kun erholdt Ret til ved Hjælp af samme at modtage Radiospredningsstof.

Hvis andre Radiomeddelelser uforvarende modtages, maa de ikke meddeles videre eller udnyttes erhvervsmæssigt.

Ej heller er det den paagældende tilladt erhvervsmæssigt at udnytte det rundkastede Stof direkte eller indirekte uden forud indhentet Tilladelse fra Telefonvæsenet.

Tilladelsen er personlig og kan ikke overdrages til andre uden Telefonvæsenets Samtykke.

Overtrædelser af nærværende Betingelser vil, selv om de ikke medfører yderligere strafferetligt eller civilretligt Ansvar, medføre, at Tilladelsen bortfalder.

§ 3.

Lagtingets Telefonudvalg har Ret til at tilkalde radioteknisk Sagskundskab.

Udvalgets Medlemmer erholder Dagpenge og Godtgørelse for Rejseudgifter, overensstemmende med de Regler, der gælder for Udvalg, nedsat af Lagtinget, og Udgifterne afholdes af Radiofonden.

§ 4.

Lagtingets Telefonudvalg har Ledelsen af Radiofonien paa Færøerne. Radiofonden er undergivet Udvalgets Bestyrelse, og dette træffer Bestemmelser om Formen for Opkrævning af de i Henhold § 1 fastsatte Afgifter samt om Radiofondens Kasse og Regnskabsvæsen, og fastsætter Regler for Telefoningeniørens og Telefonvæsenets Personales Virksomhed vedrørende de Forhold, som ifølge Loven er henlagt under Telefonvæsenet.

§ 5.

Den, der efter nærværende Lovs Ikrafttræden er i Besiddelse af et Modtageranlæg uden at erlægge den herfor fastsatte Afgift, idømmes en Radiofonden tilfaldende Bøde fra 40 Kr. til 400 Kr., for saa vidt det paagældende Forhold ikke efter sin Beskaffenhed tillige maatte medføre højere Straf, samt under skærpende Omstændigheder Konfiskation af de ulovligt anbragte benyttede Apparater. Sager herom behandles som Politisager. Paatale findes kun Sted efter Begæring af Telefonudvalget. Samme Straf ifalder den, der ikke opfylder Bestemmelsen i § 1 om Anmeldelsespligt.

§ 6.

Ved elektriske Anlæg, Maskiner og Apparater, der tages i Brug efter denne Lovs Ikrafttræden, og som virker forstyrrende for Modtagning af Radioudsendelser, eller som virker forstyrrende for drevne eller tilladte Modtageranlæg for Radiotelegrafi eller Radiotelefoni, jfr. §§ 7 og 8, skal der, — saafremt disse Forstyrrelser ikke efter Skøn af Telefonvæsenet med rimelig Bekostning kan afhjælpes eller dæmpes ved Foranstaltninger ved de paagældende Modtageranlæg — af Ejeren henholdsvis Brugeren og paa sammes Bekostning træffes de til Afværgelse eller Formindskelse af saadanne Forstyrrelser virksomme Foranstaltninger (f. Eks. Anbringelse af Kondensatorer, Spoler og Modstande, Afskærmning eller Omlægning af Installationsledninger m. m.) i Overensstemmelse med herom truffe Bestemmelse af Telefonvæsenet.

§ 7.

Ved elektriske Anlæg, Maskiner og Apparater, der allerede er taget i Brug inden denne Lovs Ikrafttræden, og som virker forstyrrende paa tilsvarende Maade som omhandlet i § 6, uden at disse Forstyrrelser kan afhjælpes eller dæmpes ved Foranstaltninger, ved de paagældende Modtageranlæg, men kun ved, at der træffes de i § 6 nævnte Foranstaltninger, skal der under Forudsætning af, at der stilles Sikkerhed for Betaling af de dermed forbundne nødvendige Omkostninger, af Ejeren henholdsvis Brugeren kunne forlanges truffet saadanne Foranstaltninger, for saa vidt dette kan gøres, uden at det paagældende Anlægs Nytteværdi efter Telefonvæsenets Skøn derved i væsentlig Grad forringes.

Saafremt Ejeren eller Brugeren mener, at hans Anlægs Nytteværdi i væsentlig Grad forringes ved ovennævnte foranstaltninger, kan han inden en Frist af 3 Maaneder indanke Sagen for Ministeren for offentlige Arbejder, som endeligt afgør Sagen.

§ 8.

Elektriske Maskiner og Apparater, hvis Konstruktion og Virke-
maade er en saadan, at der ikke, selv naar de i § 6 angivne Foranstalt-
ninger træffes, kan undgaas væsentlige Forstyrrelser, maa paa Søndage
ikke benyttes efter Kl. 19, dog Lørdag efter Kl. 22, og paa Søn- og
Helligdage ikke i Tiden efter Kl. 12 Middag. Undtagne fra disse Be-
stemmelser er dog elektriske Maskiner og Apparater, der bruges paa
Hospitaller og lignende Institutioner. Telefonudvalget kan dog i saa-
danne Tilfælde, hvor Benyttelsen i det nævnte Tidsrum er nødvendig i
Velfærds- og Samfundsojemed eller er af afgørende økonomisk Betydning
for den paagældende Virksomhed, meddele den fornødne Dispensation.

§ 9.

Saaframt Forstyrrelsen hidrører fra Fejl eller Mangler ved et elek-
trisk Anlæg, Maskine eller Apparat, herunder de ved samme trufne For-
anstaltninger, skal vedkommende Ejer eller Bruger, selv om Udgifterne
ved de trufne Foranstaltninger er afholdt af andre, snarest muligt og
paa egen Bekostning lade Fejlen udbedre eller bringe Anlægget m. v.
i Orden.

§ 10.

For Forstyrrelser, der er foranlediget ved, at paagældende Mod-
tageranlæg er sat i Forbindelse med et Stærkstrømsanlæg, kan der ikke
gøres Ansvar gældende mod Indehaveren af Stærkstrømsanlægget.

§ 11.

Det er forbudt at benytte et Modtageranlæg paa en saadan
Maade, som maa forudsættes at ville medføre Forstyrrelser for andre
Lyttere.

§ 12.

Tilsynet med Varetagelsen af de i nærværende Lovs §§ 6-11
indeholdte Bestemmelser overdrages til Telefonvæsenet, idet nævnte
Myndighed bemyndiges til at udfærdige tekniske og administrative Regler,
der skal være gældende indenfor de det overdragne Omraader, og som
efter Forhandling med Telefonudvalget skal approberes af Lagtinget.
Samtlige Udgifter herved afholdes af Radiofonden.

§ 13.

Ejere og Brugere af elektriske Anlæg, herunder Radiomodtager-
anlæg, skal være pligtige til at lade de af Telefonvæsenet anlagte tilsyns-
førende foretage Undersøgelse af Anlægget til Konstatering af, hvorvidt
Anlægget forårsager Forstyrrelser, og i bekræftende Fald til Undersøgelse
af, hvilke Foranstaltninger der skal træffes til deres Afhjælpning. Den,
som begærer disse Undersøgelser, der maa foretages med saa ringe
Ulemper og Omkostninger for de paagældende Ejere eller Brugere som
muligt, skal, for saa vidt det drejer sig om et ved denne Lovs Ikraft-
træden forhaandenværende Anlæg, eller det viser sig, at Forstyrrelserne
skyldes Fejl i selve Modtageranlægget, bære alle med Undersøgelsen forbundne
Omkostninger heri indbefattet de Ejeren eller Brugeren ved Undersøgelsen
forvoldte og af ham dokumenterede økonomiske Tab. Telefonudvalget kan
dog, hvor Forholdene maatte tale derfor, bestemme, at ovennævnte Om-
kostninger udredes af Radiofonden. Sker derimod Undersøgelserne ved
et Anlæg, der er taget i Brug efter denne Lovs Ikrafttræden, og ved
hvilket Ejeren eller Brugeren har undladt at træffe de i § 6 foreskrevne
Foranstaltninger, maa Ejeren eller Brugeren selv bære samtlige oven-
nævnte Omkostninger.

8 14.

Telefonvæsenet kan forlange Sikkerhedsstillelse for de Omkostninger, der er forbundet med de i foranstaaende Paragraffer omhandlede Undersøgelser.

§ 15.

Overtrædelse af de i nærværende Lovs §§ 6-14 truffne Bestemmelser straffes med Bøder, der tilfalder Radiofonden.

§ 16.

Bestemmelserne i denne Lov gælder ikke for Radiosenderanlæg, der er underkastet de i Henhold til internationale Konventioner og Aftaler fastsatte Bestemmelser.

II.

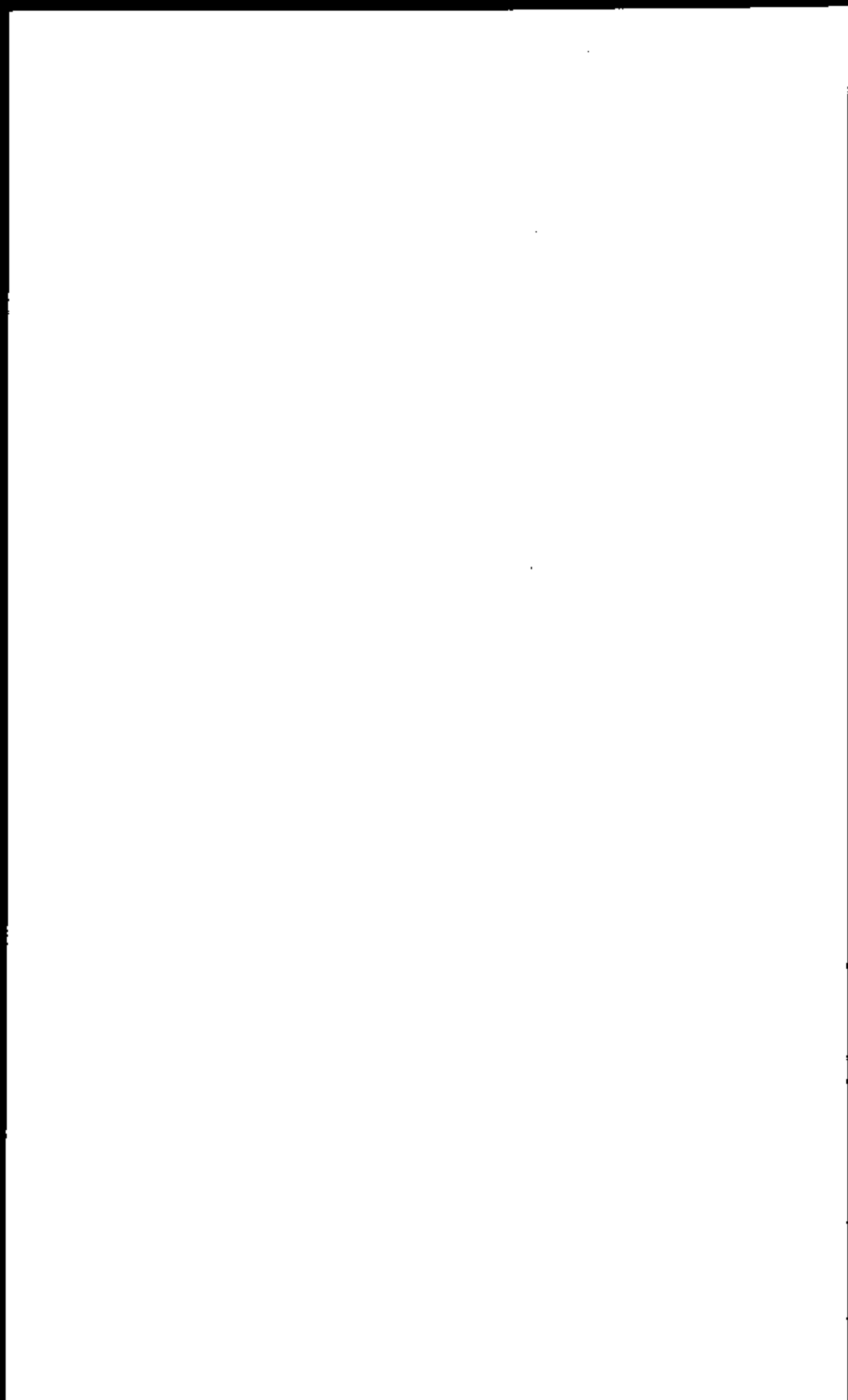
Tinget beslutter, at Afgiften for Benyttelse af Modtagerapparater i Henhold til foranstaaende Lovforslag fastsættes til 5 Kr.

Færøernes Lagting, Thorshavn, den 29. September 1932.

O. F. Joensen.

Hans Iversen.

Edw. Mitens.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. 121^a/1932:

Lempelser i Lov Nr. 172 af 16. Juni 1932 om
Betalingshenstand for Ejere af
Landbrugsejendomme, Fiskere m. v.

Med Færø Amts Paategning af 26. Juli d. A. har Lagtinget modtaget Justitsministeriets Skrivelse af 7. Juli d. A., hvori fremsættes Spørgsmaalet om, hvilke Lempelser i ovennævnte Lov, der efter de stedlige Forhold maatte anses fornødne for Færøernes Vedkommende. I Sagen er indhentet Erklæringer fra Føroya arbeiðsmannafelag, Føroya búnaðarfelag, Færøernes Rederiforening og Føroya fiskimannafelag.

Medens det i det øvrige Kongerige vel navnlig er Landbruget, som grundet paa de senere Aars Prisfald paa Landbrugsprodukter er kommet i Betalingsvanskeligheder, er det paa Færøerne Hovederhvervet: Fiskeriet og de til dette knyttede Virksomheder, som ved det meget store Prisfald paa saavel Saltfisk som Klipfisk har lidt betydelige Tab i de senere Aar, saa mange Fiskeskibsejere (Redere) og andre, som tilvirker Klipfisk, grundet paa de lidte Tab har svært ved at klare deres Forpligtelser.

Saafernt ovennævnte Lov skal have en virkelig Betydning for Færøerne, maa undertegnede Udvalg anse det for paakrævet, at der i Loven foretages Lempelser, hvorefter Ejere af Fiskefartøjer (Redere) inddrages under Loven.

Udvalget har derfor ladet udarbejde det Sagen vedlagte „Forslag til kgl. Anordning om Lempelser for Færøerne i Lov Nr. 172 af 16. Juni 1932“. Med Hensyn til de af Udvalget foreslaaede Lempelser i Loven skal anføres:

Under Hensyn til, at Loven er kommen saa sent hertil, bør de i Loven fastsatte Tidsfrister udskydes fra $\frac{1}{2}$ til 1 Aar, for at Loven kan faa den tilsigtede Betydning. Landbrugsejendomme findes faktisk ikke paa Færøerne, hvorfor Benævnelsen: Landbrugsejendomme forandres til Jordegods; endvidere er Begrebet: Ejendomsskyldværdi ukendt, hvorfor Vurdering af Ejendomme m. v. maa ske ved 2 af Amtsudvalget dertil udpegede Mænd.

Endelig har Udvalget af Hensyn til Kommunikationsforholdene her paa Øerne ment, at et Amdsudvalg paa 5 Medlemmer vil blive for tungt virkende, hvorfor der fremsættes Forslag om, at Amdsudvalget skal bestaa af 3 Medlemmer, hvoraf Formanden som i Loven foreskrevet udnævnes af Justitsministeren, eet Medlem vælges af Pengeinstitutterne i Amtet, medens det 3die Medlem, der skal tiltræde Udvalget, efter Skyldnerens derom fremsatte Ønske tages blandt en af de af de i Forslaget nævnte Foreninger valgte Medlemmer; undertegnede Udvalg anser det grundet paa, at Amdsudvalget foreslaas at bestaa af kun 3 Medlemmer for ønskeligt, at Debitor har Adgang til at vælge, hvilken Organisation han ønsker repræsenteret i Amdsudvalget.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om, at de i det nærværende Betænkning vedlagte „Forslag til kgl. Anordning om Lempelser for Færøerne i Lov Nr. 172 af 16. Juni 1932 om Befalingshenstand for Ejere af Landbrugsejendomme m. v.“ foreslaaede Lempelser i nævnte Lov bliver gennemført.

Lagtingets Moratorieudvalg, den 24. September 1932.

J. Danielsen. *A. Samuelsen.* *Kr. Djurhuus.*

Edw. Mitens. *N. Niclasen.*

Forslag

til

kgl. Anordning om Lempelser for Færøerne

i

Lov Nr. 172 af 16. Juni 1932

om

Betalingshenstand for Ejere af Landbrugsejendomme, Fiskere,
Haandværkere, Handlende og Lønarbejdere.

§ 1.

Pantegæld i Jordegods kan, bortset fra Tilfælde, hvor Skyldneren har gjort sig skyldig i Misligholdelse ved Forringelse af Pantet, ikke fordres betalt forinden 11. December Termin 1933, uanset om Opsigelse til et tidligere Tidspunkt har fundet Sted forinden nærværende Lovs Ikrafttræden.

Pantegæld, der ved Lovens Ikrafttræden er forfalden som Følge af Udeblivelse med Renter og Afdrag af foranstaaende Prioriteter, kan Fordringshaveren ikke forlange indfriet før i 11. December Termin 1933.

Disse Bestemmelser skal dog kun være gældende, for saa vidt Renter og Afdrag betales, eller der gives Henstand i Overensstemmelse med nedenstaaende Bestemmelser.

§ 2.

Der gives Prioritetshavere i de i §§ 1 og 4 omhandlede Ejendomme Adgang til at give Skyldnere, der trods rimelige Bestræbelser ikke har kunnet fremskaffe det til Terminsydelsernes Betaling fornødne Beløb, Henstand med disse for de 3 første halvaarige Terminer fra og med 11. December Termin 1931, saaledes at de bevarer Panteretten for disse Ydelser, uanset Bestemmelsen i Forordningen af 12. Marts 1790. Ydelserne forrentes med den i Skylddokumentet fastsatte Rente og afdrages i ikke over 10 Terminer fra 11. Juni Termin 1934 at regne.

§ 3.

Afslaar en Prioritetshaver at give Henstand, kan Skyldneren indgive Begæring om Henstand til et for Amtet nedsat særligt Udvalg, der kan bevilge Henstand med Renter og Afdrag for de 2 første halvaarige Terminer fra og med 11. December Termin 1931, naar det skønnes, at Ejeren derved sættes i Stand til at fortsætte Ejendommens Drift, samt at han — trods rimelige Bestræbelser — ikke har kunnet fremskaffe det til Ydelsernes Betaling fornødne Beløb. Dette Udvalg bestaar af 3 Medlemmer, af hvilke Formanden udnævnes af Justitsministeren og skal opfylde de almindelige Bestemmelser for at opnaa Ansættelse som Dommer. Eet Medlem vælges af Pengeinstitutterne i Amtet, medens det 3die Medlem, der skal tiltræde Udvalget, efter Skyldnerens derom fremsatte Ønske tages blandt de af nedenævnte Foreninger i dette Øjemed valgte Personer, nemlig Færøernes Rederiforening, Færøernes Købmandsforening, Føroya fiskimannafelag, Føroya búnaðarfelag og Føroya arbeidarafelag, der hver vælger eet Medlem samt 2 Suppleanter.

Reglerne for Valget af Udvalgets Medlemmer og for Udvalgenes Forretningsgang fastsættes i øvrigt af Justitsministeren.

Udvalget skal dog ikke indrømme Henstand med Terminsydelser af Prioritetsgæld, der har Sikkerhed udenfor et Beløb, svarende til den paagældende Ejendoms Værdi efter Vurdering, foretaget af 2 af Udvalget dertil valgte Vurderingsmænd, med Tillæg af Værdien af Besætning og Inventar.

§ 4.

Henstand som i § 1 omhandlet ydes ligeledes Ejere af Fiskefartøjer og Fiskere, for saa vidt angaar Prioritetsgæld i den Ejendom, der udelukkende tjener dem til Bolig, eller i Fiskefartøjet, Personer, der driver Næringsvirksomhed som Haandværkere eller Handlende, herunder Redere, for saa vidt angaar Prioritetsgæld i den Ejendom, fra hvilken Virksomheden drives, forudsat at Ejendommen udelukkende benyttes af Ejeren, samt Lønarbejdere, der godtgør, at deres Arbejdsfortjeneste i det sidste Aar paa Grund af Arbejdsløshed har været væsentlig mindre end normalt, for saa vidt angaar Prioritetsgæld i den dem tilhørende Ejendom, forudsat at denne kun rummer en af Ejeren benyttet Beboelseslejlighed.

Ved Fiskefartøjer forstaas i denne Lov Fartøjer, der er forsynet med Fiskericertifikat, eller som er optaget i Fiskefartøjsfortegnelsen i Medfør af Lov om Skibes Registrering af 1. April 1892 med Ændringer af 4. Maj 1927 og de i Henhold til nævnte Lov udstedte Bekendtgørelser.

§ 5.

De i § 4 omhandlede Skyldnere kan ligeledes ved Henvendelse til Amdsudvalget i det i § 3 anførte Omfang opnaa Henstand med Betaling af Afdrag og Renter af de i § 4 omhandlede Fordringer, naar det skønnes, at Skyldneren — trods rimelige Bestræbelser — ikke har kunnet fremskaffe det til Ydelsernes Betaling fornødne Beløb, samt for Lønarbejdernes Vedkommende tillige, at deres manglende Betalingsevne skyldes Arbejdsløsheden.

§ 6.

Den en Skyldner i Henhold til §§ 2 og 3, jfr. § 5, indrømmede Betalingshenstand omfatter ogsaa eventuelle Kautiønistcr for den paagældende Fordring.

§ 7.

Naar en Skyldner i Overensstemmelse med § 3, jfr. § 5, ønsker Betalingshenstand, refter han derom Henvendelse til Amdsudvalgets Formand. Henvendelsen skal være ledsaget af:

- 1) Opgørelse over samtlige Skyldneres Ejendele med Angivelse af disses Værdi samt specificeret Angivelse af hans Gældsforpligtelser, herunder Kautions- og Veksclforpligtelser.
- 2) En af Skyldneren paa Ære og Samvittighed afgiven Erklæring om, at han redeligt har opgivet alt, hvad han ejer og skylder.

Paa den under 1) omhandlede Opgørelse vil faste Ejendomme og Besætning, Maskiner og Inventar være at optage til Vurderingspriser, fastsat af 2 af Udvalget dertil udpegede Mænd.

Fiskefartøjer vil, for saa vidt Fartøjerne er forsikrede, være at opføre med Fartøjsforsikringens sidste Taksationsværdi, i andre Tilfælde til en af 2 af Amdsudvalget udmeldte, uvildige, sagkyndige Personer fastsat Værdi.

Amdsudvalget skal straks fremme Sagen ved Henvendelse til Fordringshaveren, eventuelle Kautiønistcr og efterstaaende Panthavere samt efter

Forhandling med disse og Skyldneren skønne over sidstnævntes Forhold. Ved Udøvelsen af dette Skøn vil der ikke blot være at tage Hensyn til den af Skyldneren i Henhold til den foranstaaende tilvejebragte Opgørelse, men ogsaa til Udvalgets eget Kendskab til Ejendoms- og Besætningspriser.

Saaframt Skyldnerens Henvendelse ikke er ledsaget af de ovenfor omhandlede Oplysninger, og disse ikke paa Udvalgets Begæring fremskaffes, kan Udvalget afvise Sagen.

Amtsudvalget kan nægte Henstand, naar dennes Indrømmelse skønnes at ville medføre uforholdsmæssig Skade for Fordringshaveren.

§ 8.

Saaframt Henstand gives, træffer Amtsudvalget ligeledes Bestemmelse om, i hvor mange halvaarlige Terminer fra 11. Juni Termin 1934 at regne, dog højst 10 Terminer fra 11. Juni Termin 1934 at regne, de skyldige Ydelser vil være at afvikle.

Ydelser, med hvis Erlæggelse Henstand er givet, forrentes med den i Skylddokumentet fastsatte Rente, og for saadanne Ydelser bevarer Fordringshaveren Panteretten uanset Bestemmelsen i Forordningen af 12. Marts 1790.

§ 9.

I Tilfælde, hvor det ikke skønnes fornødent at give Skyldneren Henstand med Betaling af Renter og Afdrag af samtlige de i § 2 omhandlede Pantefordringer, bør Pligten til at yde Henstand fortrinsvis paalægges de sekundære Panthavere.

§ 10.

Bestemmelse i Skylddokumentet om, at Gælden paa Grund af Udeblivelse med Renter og Afdrag forfalder til Betaling, kan ikke gøres gældende, naar Henstand gives i Medfør af §§ 2 og 3, jfr. § 5.

§ 11.

Alle til Henstanden knyttede Virkninger bortfalder straks, og Fordringshaveren stilles, som om Henstand ikke havde været indrømmet, saaframt

- 1) Ejendommen (Fiskerfartøjet) i den Tid, Henstanden varer, sælges eller gøres til Genstand for Retsforfølgning af Fordringshavere, med Hensyn til hvis Fordringer Henstand ikke er meddelt,
- 2) Skyldneren i dette Tidsrum afgaar ved Døden.

§ 12.

Fra denne Lovs Ikrafttræden og indtil den 1. Februar 1933 kan Retsforfølgning ikke indledes eller fortsættes for nogen Fordring, der omfattes af Loven.

Fra det Tidspunkt, da Henvendelse til Amtsudvalget om Henstand er sket, og indtil Udvalgets Afgørelse er truffet, kan Retsforfølgning ikke indledes eller fortsættes for nogen Fordring, der omfattes af denne Lov, og for hvilken Henstand er begæret.

§ 13.

Under Ledelse af Kongeriget Danmarks Hypotekbank oprettes der af Nationalbanken en Likviditetsfond paa indtil 5 Mill. Kr.

I det Omfang, en privat Prioritetshaver overfor Hypotekbanken

godtgør, at en i Henhold til denne Lov ydet Henstand med Renter og Afdrag paa betydende Maade griber ind i hans økonomiske Dispositioner eller Forhold, kan han erholde Laan af Likviditetsfonden i Overensstemmelse med de af dennes Ledelse fastsatte Regler.

Laanene forrentes med den til enhver Tid gældende Nationalbankrente.

Tilbagebetaling til Likviditetsfonden sker i de i Henhold til §§ 2 og 8 fastsatte Terminer.

§ 14.

Denne Lovs Bestemmelser omfatter ikke Ejendomme, der ved Lovens Ikrafttræden er taget til brugeligt Pant.

§ 15.

Indenrigsministeren bemyndiges til i det Omfang, det skønnes nødvendigt af Hensyn til denne Lovs Bestemmelser, at tilstaa Kredit- og Hypotekforeninger saadanne Lempelser i Statutternes Bestemmelser, at den enkelte Forenings Serier (Afdelinger) kan optage midlertidige Laan med Sikkerhed i den laantagende Series (Afdellings) samtlige Aktiver fremfor al anden Gæld.

§ 16.

Omkostningernes ved Lovens Gennemførelse afholdes af Statskassen. Dokumenter udstedt i Henhold til denne Lov er fritagne for Gebyrer og Stempelafgifter.

§ 17.

Denne Lov træder straks i Kraft og ophører, bortset fra Bestemmelserne i §§ 1, 2 og 8, at gælde med Udgangen af Aaret 1933.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. 121^b/1932:

- 1) Forslag til Lov for Færøerne om Tillæg til og Ændring i Lov af 14. April 1905 om Tvangsakkord udenfor Konkurs m. v.
 - 2) Forslag til Bekendtgørelse vedrørende det under 1) omhandlede Lovforslag.
-

De sidste Aars uforudsete og mægtige Fald i Fiskepriserne for saavel Saltfisk som Klipfisk har bevirket, at de til Fiskeriet her paa Øerne knyttede Virksomheder har arbejdet med store Tab, og at Fiskerne kun har faaet en ringe Løn for deres Arbejde.

For en Del Ejere af Fiskeskibe (Redere) har Tabene været saa store, at det maa anses for tvivlsomt, om de vil være i Stand til at fortsætte Virksomheden, medmindre der kan træffes en Ordning med Kreditorerne, ligesom mange Købmænd dels ved at købe Saltfisk til Tilvirkning til Klipfisk at have lidt Tab og dels paa Grund af Befolkningens manglende Betalings-eyne er komne i Vanskeligheder. Undertegnede Udvalg har derfor ment det paakrævet at lade udarbejde det Sagen vedlagte Lovforslag med tilhørende Bekendtgørelse, hvorved der gives Akkordloven af 14. April 1905 en til Forholdene her paa Øerne tillempet Affattelse, og hvorved der gennem et derillegnet Akkordudvalg kan ydes akkordsøgende Bistand.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om, at de nærværende Betænkning vedlagte:

- 1) Forslag til Lov for Færøerne om Tillæg til og Ændring i Lov af 14. April 1905 om Tvangsakkord udenfor Konkurs m. v.,
 - 2) Forslag til Bekendtgørelse vedrørende det under 1) omhandlede Lovforslag,
- bliver gennemført.

Lagtinget, Thorshavn, den 24. September 1932.

J. Danielsen. A. Samuelsen. Kr. Djurhuus. Edw. Mitens. N. Niclasen.

Forslag

til

Lov for Færøerne om Tillæg til og Ændring i Lov af 14. April 1905 om Tvangsakkord udenfor Konkurs m. v.

§ 1.

Efter Akkordlovens § 2 tilføjes følgende ny Paragraf:

„2 a. Der oprettes et Udvalg, der skal bistaa enhver paa Færøerne, som ønsker at opnaa Akkord med deres Fordringshavere, ved Tilvejebringelse af en frivillig Akkord eller af Grundlag for en Tvangsakkord udenfor Konkurs.

Udvalget bestaar af Skifteforvalteren og 2 Medlemmer, der udpeges af Færøernes Lagting, der ligeledes udpeger Suppleanter. Justitsministeriet fastsætter de nærmere Regler for Beregning af den Medlemmerne tilkommende Befordringsgodtgørelse m. v.

Naar Udvalgets Bistand ønskes til Opnaaelse af Akkord, rettes herom Henvendelse til Udvalgets Formand. Udvalget skal straks afkræve Skyldneren de fornødne Oplysninger og hurtigst muligt søge Sagen fremmet ved Henvendelse til Fordringshavere og Kautionisterne. Udvalget kan straks eller senere afvise Sagen, saafremt Akkorden skønnes uopnaaelig, eller Skyldneren ikke giver de forlangte Oplysninger eller foretager Dispositioner, der tilsigter at skade Fordringshavere eller begunstige nogle af disse paa andres Bekostning.“

§ 2.

I Akkordlovens § 5, 3. Stk., næstsidste Linje ændres „ $\frac{1}{10}$ “ til „ $\frac{1}{5}$ “.

§ 3.

Akkordlovens § 14, 1ste, 2det og 3de Stykke, affattes saaledes:

„Gaar Akkordforslaget ud paa at tilbyde de simple personlige Fordringhavere 50 $\frac{1}{10}$, eller deroover, eller gaar det ud paa Betalingsudsættelse, kræves til dets Vedtagelse, at mindst Halvdelen af de Mødende stemmeberettigede Fordringshavere, repræsenterende mindst $\frac{2}{5}$ af det samlede Beløb af de stemmeretgivende Fordringer, stemmer derfor.

Tilbyder Forslaget under 50 $\frac{1}{10}$, men dog mindst 25 $\frac{1}{10}$, kræves $\frac{2}{5}$ i begge Henseender.

Tilbyder Forslaget under 25 $\frac{1}{10}$, kræves $\frac{1}{5}$ i begge Henseender.“

§ 4.

I Akkordlovens § 34 tilføjes som nyt 7. Stykke:

„Udgifter, der maatte opstaa i Anledning af det i § 2 a omhandlede Udvalgs Arbejde, udredes af Skyldneren; Reglerne i nærværende Paragrafs 5te Stykke finder tilsvarende Anvendelse paa saadanne Udgifter.“

§ 5.

Det kan uanset Bestemmelsen i § 20 i Lov af 14. April 1905 om Tvangsakkord udenfor Konkurs m. v. efter Begæring af Skyldneren ved

Akkordens Sladfæstelse bestemmes, at Pantefordringer skal henstaa afdragsfri og tidligst kan opsiges til Udbetaling i December Termin 1933, naar Renterne betales rettidigt.

§ 6.

Denne Lov træder straks i Kraft og gælder til Udgangen af Aaret 1933.

Udkast til Bekendtgørelse.

§ 1.

De i Henhold til Lov.....valgte Medlemmer skal være bosat paa Færøerne. Valget har Gyldighed til Udgangen af 1933.

Saaframt et Medlem inden Udgangen af 1933 afgaar ved Døden, nedlægger Hvervet eller paa anden Maade hindres i at udføre det, indtager den valgte Suppleant den ledige Plads i Udvalget, hvorefter der foretages Valg af en ny Suppleant for Resten af Perioden. Gælder det anførte en Suppleant, foretages ligeledes nyt Valg af en Suppleant for Resten af Perioden. —

Alle Tvivlsspørgsmaal vedrørende Valgets Foretagelse og Gyldighed afgøres af Justitsministeriet.

§ 2.

Udvalgets Møder afholdes paa Skifteforvalterens Kontor, dog kan et Møde undtagelsesvis afholdes et andet Sted, naar saadant i det enkelte Tilfælde skønnes formaalstjenligt.

§ 3.

Den valgte Suppleant tiltræder Udvalget i Stedet for det valgte Medlem, naar vedkommende Medlem

- 1) har Forfald,
- 2) selv er Part i Sagen eller er interesseret i dens Udfald,
eller
- 3) er beslægtet eller besvogret med Skyldneren i op- eller nedstigende Linje eller i Sidelinjen, saa nær som Søskendebarn eller er Skyldnerens Ægtefælle, Værge, Adoptiv- eller Plejefader, Adoptiv- eller Plejesøn.

§ 4.

Udvalgets Beslutninger træffes ved Stemmeflerhed, saaledes at Formandens Stemme i Tiltælde af Stemmellighed gør Udslaget.

Til en gyldig Beslutning kræves, at Formanden og mindst et Medlem er til Stede og deltager i Afstemningen.

Udvalgets Beslutninger er upaaankelige.

§ 5.

Naar nogen ønsker Udvalgets Bistand, retter han Henvendelse herom til Udvalgets Formand, som derefter straks inden en af ham fastsat kort Frist afkræver Skyldneren de fornødne Oplysninger. Følgende Oplysninger vil som Regel være at fremskaffe:

- 1) En Opgørelse af Skyldnerens Status,
- 2) En Fortegnelse over alt, hvad Skyldneren ejer, saa vidt muligt ledsaget af detailleret Vurdering,
- 3) En Liste over Fordringshaverne med Angivelse af hver enkelts Navn, Bopæl og Tilgodehavende, samt af den Sikkerhed, der maatte være stillet,
- 4) En Fortegnelse over de Bøger, der maatte være ført under Skyldnerens Virksomhed,
samt
- 5) En kortfattet Redegørelse saavel for de Omstændigheder, der har bewirket, at Skyldneren er blevet ude af Stand til at fyldestgøre sine Gældsforpligtelser, som for den Maade, hvorpaa disse tænkes afviklet.

Formanden er derhos berettiget til at afkræve Skyldneren et Beløb af 20—100 Kr. efter Formandens Skøn som Forskud paa de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger.

§ 6.

Efter Modtagelsen af de i § 5 omhandlede Oplysninger indkalder Formanden snarest muligt til et Møde til foreløbig Behandling af Sagen.

Saaframt Udvalget beslutter at søge Sagen fremmet, retter Udvalget Henvendelse til Fordringshaverne og Kautionsister med Anmodning om at fremkomme med en Opgørelse over Mellemværendet med Skyldneren og med Opfordring til at tage Stilling til Skyldnerens Forslag, ligesom der om fornødent vil være at give Skyldneren Besked om, hvorledes han skal forholde sig i den Tid, der hengaar under Forhandlingerne.

§ 7.

Formanden sammenkalder Udvalget til Møde, hvorved Opmærksomheden maa være henvendt paa, at der ikke afholdes flere Møder end strengt nødvendigt.

Formanden leder Udvalgets Forhandlinger og afgør efter Samraad med Medlemmerne, i hvilket Omfang Skyldneren og Fordringshaverne (Kautionsisterne) skal tilsliges til Møderne.

§ 8.

Udvalgets Virksomhed ophører,

- 1) Saaframt Sagen afvises af Udvalget,
- 2) Saaframt Skyldneren trækker sin Henvendelse tilbage,
- 3) Saaframt Skyldnerens Bo tages under Konkursbehandling,
- 4) Naar frivillig Akkord tilvejebringes,
eller
- 5) Naar Grundlaget for en Tvangsakkord udenfor Konkurs er tilvejebragt.

§ 9.

Udvalgets Forhandlinger og Beslutninger indføres i en af Formanden autoriseret Protokol, hvori ogsaa indføres de med Udvalgets Bistand afsluttede Overenskomster om frivillig Akkord.

Den første Udskrift af Protokollen meddeles gratis; for andre Udskrifter erlægges Vederlag som for Udskrift af Skiftebogen, og Gebyret føres til Indtægt i Sporteljournalens IV. Afdeling.

§ 10.

Det med Udvalgets Virksomhed forbundne Kontor- og Skrivearbejde udføres af Skifteforvalterens Kontorpersonale uden særligt Vederlag, for saa vidt det kan udføres i Kontortiden. Hvis det undtagelsesvis maa udføres udenfor Kontortiden, kan der tilstaaes et særligt Vederlag efter Formandens nærmere Bestemmelse.

§ 11.

Der tilkommer Udvalgets Medlemmer Befordringsgodtgørelse, beregnet som til Vidner i Retssager, og Diæter 4 Kr. pr. Dag, saafremt Fraværelsen fra Hjemmet strækker sig over 6 Timer.

I Tilfælde, hvor Udvalgets Møder undtagelsesvis afholdes udenfor Thorshavn, tilkommer der Formanden Dagpenge og Befordringsgodtgørelse efter Reglerne i Tjenestemandslovens § 808, hvilket Beløb føres til Udgift for Kontorholdsregnskabet.

§ 12.

Udgifterne til Anskaffelse af den i § 9 nævnte Protokol udredes af Formandens Kontorhold.

Alle andre Udgifter, herunder ogsaa til Porto, Skrivematerialier og extra Skrivehjælp, udredes af Skyldneren, hvorved Opmærksomheden maa være henvendt paa, at Udgifterne begrænses mest muligt.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. 121^a/1932:

Forslag til Lov om Udlaan af Erhvervenes Laanefond til Ejere af Fiskefartøjer paa Færøerne til Opnaaelse af Akkord.

Til undertegnede Udvalg er henvist Sagen „Forslag til Lov om Udlaan af Erhvervenes Laanefond til Ejere af Fiskefartøjer paa Færøerne til Opnaaelse af Akkord“, hvilken Sag maa anses for at være af stor Betydning for Ejere af Fiskefartøjer (Redere) paa Færøerne og for at være nøje knyttet til det samtidig hermed af undertegnede Udvalg behandlede „Forslag til Lov for Færøerne om Tillæg til og Ændring i Lov af 14. April 1905 om Tvangsakkord udenfor Konkurs m. v.“ (jfr. Lagtingssag Nr. 121b/1932.)

Udvalget har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Danielsen, Djurhuus og A. Samuelsen) skal anføre:

Som Forholdene her paa Øerne har udviklet sig i de nærmest foregaaende Aar med stadig dalende Fiskepriser, har mange Ejere af Fiskeskibe og i det hele taget de fleste, som har haft med Tilvirkning af Klipfisk at gøre, lidt meget store Tab. Yderligere har de sidste Aars Mekanisering af Fiskeridriften (Installation af Motorer i Fiskeskibene) krævet stor Kapital eller bevirket en stor Gældsforøgelse, hvilken sidste for de flestes Vedkommende dog er stiftet før det indtrufne store Prissald paa Fisken.

Disse Forhold bevirker, at mange Skibsejere nu er uheldigt stillede i økonomisk Henseende, saa det maa befrygtes, at der, saafremt Forholdene paa Fiskemarkedet ikke snart forbedres væsentligt og varigt, vil være ret mange af Skibsejerne, som vil være henvist til at søge opnaaet en Ordning med Kreditorerne eller til at opgive Virksomheden og melde sig konkurs. Naar det betænkes, hvor umaadelig stor Betydning Fiskeribedriften har for Færøerne, ved at der om Bord paa Fiskeskibene beskæftiges en stor Procentdel af Øernes raskeste mandlige Befolkning, og ved at der ved Tilvirkningen af Klipfisk skaffes Arbejde til et meget stort Antal af den hjemmeverende Befolkning, som uden dette Arbejde vilde staa saa godt som uden Eksistensmidler, vil det være forstaaeligt, hvor nødvendig Fiskeribedriften er for Øernes Eksistens.

Mange Ejere af Fiskeskibe har ved deres Beskræbelse for at holde Bedriften gaaende, ikke alene i egen Interesse, men samtidig ogsaa til Gavn for Samfundet, været nødt til at ofre deres sidste Reserver af likvide Midler — i ikke saa Tilfælde ogsaa deres nære Paarørendes opsparede Kapital —, saa de nu vil staa overfor det vanskelige Spørgsmaal, hvorledes Virksomheden skal kunne fortsættes.

Under disse Forhold maa det siges at være af største Betydning, at der skaffes de dertil trængende Skibsejere Adgang til Laan, der kan anvendes som Hjælp til Opnaaelse af en nødvendig Akkord, saa de kan blive i Stand til at fortsætte med deres Virksomhed, som det færøske Samfund ikke kan undvære, og i den Anledning vil Udvalgets Flertal anse det for absolut paakrævet, at det Sagen vedlagte „Forslag til Lov om Udlaan af Erhvervenes Laanefond til Ejere af Fiskefartøjer paa Færøerne til Opnaaelse af Akkord“ gennemføres snarest. Ved Hjælp af denne Lov kan mange Skibsejere, der som foran anført dog har ofret deres Formue ikke alene i egen Interesse, men samtidig ogsaa til Gavn for Samfundet, faa den nødvendige Hjælp, saa de kan opnaa en lempelig Akkord og derved blive i Stand til at fortsætte med Virksomheden paa en mere sund Basis end den nuværende.

Bliver det ikke muliggjort, at kapitalsvage Skibsejere kan faa Laan til Ordning af deres Forhold under en eller anden Form, maa det befrygtes, at Sammenbrud finder Sted. Dette kan kun skade vort lille i Forvejen kriseramte Samfund. Følgen maa blive, at gode Værdier — Skibe og Forretningsbygninger — stilles til Auktion i stort Omfang og som Følge deraf bortsælges til ruinerende smaa Priser. At dette kan medføre stor Skade for Færøernes Fiskeridrift, som det har kostet Mandsaldrer at oparbejde, siger sig selv. Et saadant Forhold vil maaske i højere Grad end en Række Akkorder virke svækkende paa Kreditten.

Flertallet stiller nedenfor et *Forslag* som sit principale, men som subsidært Ønske tiltrædes Mindretallets Forslag. Man ønsker ikke her at polemisere med Mindretallets politiske Betragtninger. Det er en Selvfølge, at den Omstændighed, at Færøernes bærende Erhverv arbejder under saa særdeles vanskelige Forhold, medfører, at Øernes Skatteevne ogsaa er ringe. Hvis Staten kunde udlane Penge her og bære hele Tabet, som forhaabentlig ikke vil blive stort, vilde det være at yde Øerne en betydningsfuld Støtte.

Mindretallet (Mitens og Niclasen) skal bemærke:

Det er givet, at de færøske Rederier, som har drevet Fiskeri i de sidste Aar, har lidt en hel Del Tab og har paataget sig ret betydelige Gældsforpligtelser, dels til Anskaffelse af ny og bedre Skibe, dels til Hovedreparationer; og dels til Indkøb af nye Motorer. En Del af Rederstanden er derfor belastet med forholdsvis stor Gæld.

For nogle Rederes Vedkommende vilde det formentlig være heldigt, om disse kunde opnaa en Akkord, hvorved deres Gæld blev nedskaaret, men det er utvivlsomt en stor Del, der ikke ønsker saadan Akkord, og for hvis Vedkommende det ikke skønnes nødvendigt at nedskære Kreditorerne; men derimod mangler mange af disse likvid Kapital og Driftskapital. En Del af Skylden herfor er de varselige Kreditforhold her paa Øerne. De Rederier, for hvilke en Akkord maatte skønnes ønskelig, vil kunne benytte den gældende Lov af 14. April 1905 om Akkord udenfor Konkurs, og Mindretallet gaar i en anden Sag ogsaa med til at foreslaa et Tillæg til nævnte Lov, hvorved Adgangen til Akkord lettes.

I nærværende Sag rejses Spørgsmaalet om yderligere at lette Adgangen til Akkord ved Ydelse af Laan fra Erhvervenes Laanefond paa indtil $\frac{1}{2}$ Million Kroner.

Mindretallet mener ikke at kunne gaa med til dette Forslag. For det

første, fordi der kun er Tale om Laan til akkordsøgende, og man derfor ikke hjælper den store og sundere Part af Rederstanden ved denne Foranstaltning. Det vil formentlig kun være enkelte, som Forslaget vil komme tilgode.

Dernæst mener Mindretallet, at Bestemmelsen i Forslagets § 4 Nr. 3 er meget betænkelig, idet denne vil kunne skade Kreditforholdene udad, og man derved ogsaa vil komme til at nedskære indenlandske Kreditorer, og Konsekvenserne af Bestemmelsen synes ikke at kunne overskues.

Mindretallet mener derfor ikke at kunne gaa med til, at der ydes offentlige Laan alene til en saadan Foranstaltning, og navnlig vil Vurderingen af faste Ejendomme og Farløjer paa nuværende Tidspunkt paa Færøerne være meget usikker, og en forholdsvis lav Vurdering vil, saafremt Konjunkturerne igen gaar op, hvad man haaber, let komme til at ramme Kreditorerne uretfærdigt, og den akkordsøgende vil komme til at indhøste en uretfærdig Fordel ved Konjunkturstigningen.

Ifølge Forslaget skal den akkordsøgende dernæst have fri Raadighed over sine udestaaende Fordringer, og disse kan ofte være af et betydeligt Beløb, og denne Regel vil let kunne virke uretfærdigt. Naar Laanel ikke maa overstige 25 % af den i § 4, Pkt. 3 nævnte Vurdering, vil dette Laan ogsaa ofte være utilstrækkeligt.

Lagtingsvalget, der fandt Sted i Januar Maaned d. A., drejede sig i væsentligt Omfang om, hvorvidt man skulde paalægge yderligere indirekte Afgifter, hvad vort Parti var stemt for, medens Sambandspartiet derimod ikke var stemt for saadant, men mente, at Statskassen skulde træde hjælpende til i vidt Omfang. Saafremt Lagtinget skal staa ansvarligt for det omhandlede Laan eller en Del af dette, mener vi, at der samtidig burde vedtages Bestemmelser om indirekte Afgifter til Dækning af det eventuelle Tab; men dette er jo nu vanskeligt, idet man derved vil komme i Strid med Befolkningens Afgørelse ved det sidste Lagtingsvalg, og vi maa derfor mene, at Lagtinget burde anmode Staten om at yde hele Laanet, uden at Lagtinget var ansvarligt for nogen Del; men herom ønsker vi ifølge vor Stilling ikke at stille Forslag.

Vi mener dog under de foreliggende Omstændigheder at maatte fremsætte Forslag om, at Lagtinget ansøger om et Laan fra Erhvervenes Laanefond paa $\frac{1}{2}$ Million Kroner, som det overdrages et Udvalg af udlåne til kriseramte erhvervsdrivende som angivet i Forslaget.

Forslag.

I. Fra Flertallet (Danielsen, Djurhuus og A. Samuelson):

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at det Sagen vedlagte „Forslag til Lov om Udlaan af Erhvervenes Laanefond til Opnaaelse af Akkord“ gennemføres.

II. Fra hele Udvalget, dog for Flertallets Vedkommende subsidært Forslag:

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der af Erhvervenes Laanefond stilles til Lagtingets Raadighed et Laan paa indtil $\frac{1}{2}$ Million Kroner at tilbagebetale i 20 Aar, og det overdrages til et af Tinget valgt Udvalg paa 3 Medlemmer at yde Laan til færøske Erhvervsdrivende, der er kriseramte, for gennem Akkord eller paa anden Maade at stabilisere og sanere de paagældende Virksomheder. Udvalget bemyndiges til at fast-

sætte Laanevilkaarene og foretage alt fornødent, dog maa der ikke ydes Laan paa længere Aaremaal end 15 Aar og ikke ydes Laan efter 1. Juli 1933.

Thorshavn, den 24. September 1932.

Johan Dantelsen.

Kr. Djurhuus.

A. Samuelson.

Edw. Mitens.

N. Niclasen.

Udkast

til

LoV om Udlaan af Erhvervenes Laanefond til Ejere af Fiskefartøjer
paa Færøerne til Opnaaelse af Akkord.

§ 1.

Finansministeriet bemyndiges til at udlaaue af Erhvervenes Laanefond indtil $\frac{1}{2}$ Million Kr. til Ejere af Fiskefartøjer paa Færøerne til Støtte for disse til Opnaaelse af frivillig Akkord eller Tvangsakkord i Henhold til Lov Nr. 225 af 14. April 1905 om Tvangsakkord uden for Konkurs m. v. sammenholdt med Lov Nr.

§ 2

Laanene bevilges af et Tremandsudvalg, bestaaende af et af Erhvervsministeriet som Formand, samt et af Færøernes Rederiforening og et af Færøernes Lagting valgt Medlem; der vælges ligeledes Suppleanter.

§ 3.

Til Bistand for det i § 2 nævnte Udvalg ved Afgørelsen af Andragender om Laan kan Udvalget tilkalde enhver, der maatte have særlig Kendskab til Rederforholdene paa Færøerne.

§ 4.

For Ydelse af Laan skal følgende Betingelser opfyldes:

- 1) Akkordordningen skal være indstillet eller tiltraadt af det i Medfør af Lov..... nedsatte Udvalg.
- 2) Laan kan ikke ydes til Gennemførelse af en Akkord, hvorved der tilbydes de Fordringshavere, der deltager i Nedskrivningen, mere end 60 % af deres samlede Tilgodehavende.
- 3) Samtlige Gældsforpligtelser skal ved Akkorden i det mindste være nedbragt til et Beløb svarende til Værdien af den paagældendes faste Ejendomme, Jordegods og Fartøjer efter Vurdering, foretaget i hvert enkelt Tilfælde af Mænd, udmeldt af det i § 2 ommeldte Udvalg. For saa vidt denne Vurdering maatte udvise, at de faste Ejendomme, Jordegods og Fartøjer er pantsat for mere end deres Værdi, skal Panteretten kvitteres for det overskydende Beløbs Vedkommende, og dette Beløb deltager da i Akkorden i Lighed med de almindelige upriviligerede personlige Fordringer. Under Panteret henregnes ogsaa Søpanteret.

- 4) For en Fjerdedel af Laanets Beløb skal der stilles en af det i § 2 nævnte Udvalg godkendt Kautiøn, hvorhos der for Laanet skal gives Pant i Vedkommendes faste Ejendom, Jordegods og Fartøjer; dog kan Udvalget frafalde Krav om Kautiøn, naar Akkordudvalget enstemmigt indstiller dette.
- 5) Laanet maa ikke overstige 25 % af den i Pkt. 3 nævnte Vurdering og kan kun opnaas, naar Skyldneren efter Udvalgets Skøn er i Stand til at fortsætte sin Rederivirksomhed.

§ 5.

De bevilgede Laan forrentes med 4% og er afdragsfri i 3 Aar, hvorefter de afdrages i højst 10 Aar med mindst en Tiendedel om Aaret.

§ 6.

Den, der en Gang har opnaaet Laan i Henhold til nærværende Lov, kan ikke paany faa Laan efter Lovens Bestemmelser.

§ 7.

I alle Tilfælde, hvor Laan ydes i Henhold til nærværende Lov, skal der til dette knyttes det Vilkaar, at de faste Medhjælperes Løn, Kostpenge og andre Tilgodehavender, som dermed kan ligestilles, skal betales fuldtud, dog ikke, saafremt Medhjælperne er hjemmeværende Børn, Plejebørn eller Svigerbørn. Skifteforvalteren skal paase, at dette Vilkaar opfyldes.

§ 8.

Fra det Tidspunkt, da Anmodning fra en Skyldner om Bistand til Opnaaelse af Akkord er indleveret til Retskontoret eller til det i nærværende Lovs § 2 ommeldte Udvalg, og indtil Sagens Behandling er afsluttet, dog højst for et Tidsrum af 12 Uger, kan Arrest, Udlæg eller Udpantning ikke retsgyldig ske i Skyldnerens Gods undtagen for Fordringer, der ikke berøres af Akkorden.

§ 9.

Det i § 2 omhandlede Udvalg er beføjet til ved anbefalet Brev til Skyldnerens samtlige kendte Fordringshavere samt ved en Indrykkelse af en Bekendtgørelse i Dimmalætting og Statslidende at opfordre samtlige Fordringshavere til inden en Frist af 4 Uger at anmelde deres Fordringer overfor Udvalget med den Virkning, at den frivillige Akkordordning, der maatte blive truffet, er blindende ogsaa for de Fordringshavere, der ikke har meldt sig, for saa vidt de ikke har Pant eller anden Fortrinsret. De nævnte Fordringshaveres Tilgodehavender nedskrives da til samme proCent som den, hvortil de øvrige Fordringshaveres Tilgodehavender nedskrives ved Akkorden, eller, for saa vidt disses Tilgodehavender nedskrives til forskellige proCentdele, til den gennemsnitlige proCentdel.

§ 10.

De til Akkordordningen nødvendige Dokumenter udfærdiges og tinglæses uden Gebyr. Ved Tvangsakkord udfærdiges Dokumenterne gratis af Skifteforvalteren, ligesom de ved Lov Nr. 255 af 14. April 1905 om Tvangsakkorder uden for Konkurs m. v. § 38 foreskrevne Afgifter bortfalder.

Omkostningerne ved denne Lovs Gennemførelse betales af Statskassen.

§ 11.

Halvdelen af det Tab, som Statskassen maatte lide ved et Laan, ydet i Henhold til nærværende Lov, godtgøres Statskassen af Færø Amtskommune.

§ 12.

Denne Lov træder straks i Kraft og gælder til Udgangen af 1933.

Betænkning

fra

Lagtingets Budgetudvalg ang. Sag Nr. 192/1932:

Finansplanen.

Justitsministeriet har ved Skrivelse af 7. f. M. til Lagtingets Formand paany forelagt Lagtinget Sagen om den i Fjor paa samme Ministeriums Foranledning behandlede Tiaarsfinansplan for Færøerne.

Sagen er bleven henvist til Behandling i undertegnede Udvalg.

Det stod straks Udvalget klart, at Tinget ikke vilde kunne færdigbehandle Sagen i indeværende Lagtingssamling, idet den først er modtagen 12. Septbr. d. A.

Spørgsmaalets store Vigtighed er Udvalget enigt om. — Man er fremdeles enig om, at Sagen bør viderebehandles i et Udvalg, som nedsættes mellem indeværende Aars og næste Aars ordinære Lagtingssamling. Og man er endelig enig om, at Behandlingen af Loven om forskellige Skatter og Afgifter, der i saa høj Grad berøres af Finansplanen, maa standses, ligesom Behandlingen af Havnesagen og Statsvejsagerne ogsaa maa standse i indeværende Samling.

Udvalget har derimod ikke kunnet enes om den Beføjelse, som det Udvalg, der nedsættes, skal have. Man har delt sig i et Flertal og et Mindretal. Flertallet (Danielsen, J. H. Joensen, N. Noisøe og A. Samuelsen) skal for Tiden ikke komme nærmere ind paa Sagen, men blot stille nedestaaende Forslag.

Mindretallet (Nielsen, Patursson og Winther) skal bemærke følgende:

Spørgsmålet om fællesforhandling af dansk-færøske anliggender har i løbet af de sidste 26 år gentagne gange været til behandling i lagtinget. Her skal således henvises til lagtingstidende 1906 ekstrasamlingen side 12, ordinære samling side 1, 1919 side 116—120, 1930 bilag 13, sidste side, 1931 bilag 6, side 15 og 16 og forslag af 9. februar til beslutning, punkt 1 i ekstrasamlingen 1932. Disse forhandlingsbestræbelser har dog hidtil ikke givet positivt resultat.

I det nu foreliggende tilfælde er medlemmerne inden nærværende udvalg enedes om at indstille til lagtinget, at der nedsættes et stående udvalg for at fremskaffe oplysninger og overveje den foreliggende situation for på basis heraf at kunne fremsætte forslag til forhandling med danske myndigheder.

Mindretallet finder, at skal en forhandling med Danmark kunne ventes ført til et tilfredsstillende resultat, vil det være nødvendigt, at der indenfor forhandlingsområdet gives adgang til at alle fællesanliggender og alle mellem Færinger og Danske divergerende spørgsmål kan bringes på bane. Her foruden formener mindretallet, at det vil være ganske nødvendigt at de egentlige forhandlinger fra begge sider føres af ansvarfulde folkevalgte repræsentanter, af lagtingsmænd og rigsdagsmænd.

Den gang der i 1919 fra den lagtingsgruppes side, hvortil mindretallet hører, gaves tilslutning til valg af lagtingsmedlemmer til at træde ind i den den gang af regeringen foreslåede parlamentariske kommission, lagtingstid. 1919, side 119, vedtog tinget at forhandlingerne skulde finde sted i Tórshavn.

Mindretallet har ikke fundet anledning til for tiden at stille forslag herom, men skal dog henlede opmærksomheden på, at det utvivlsomt vil have sin betydning for en alsidig og indgående bedømmelse af adskillige spørgsmål, der kan tænkes at blive bragte frem til overvejelse, at forhandlingerne, foruden i København også kan finde sted i Tórshavn.

Forslag fra Flertallet.

1) Lagtinget nedsætter et Udvalg paa 7 Medlemmer til at behandle den af Regeringen foreslaaede Tiaarsfinansplan for Færøerne.

2) Udvalget skal i det under Punkt 1) nævnte Øjemed have til Opgave:

- at tilvejebringe alle de Oplysninger, der skønnes fornødne til Bedømmelse af Færøernes Skatteevne (Skatteydernes Indtægter), dennes nuværende Udnyttelse og om den kan udnyttes stærkere (direkte eller indirekte),
- at klarlægge de nuværende direkte og indirekte Skatters Størrelse og deres Forhold til hinanden,
- at undersøge og klarlægge Størrelsen af de Udgifter, private, kommunale og amtskommunale, Øerne for Tiden har til Sygevesenet, herunder Udgifterne til Sygehuse, Sanatorier, Læger, Sygekasser og ved Behandling af Sindssyge,
- at undersøge de lokale Trafikmidlers Tilstand og de Omkostninger, Trafikvesenet medfører for Færøerne,
- at undersøge Størrelsen af de Udgifter, Øerne f. T. har til Veje, Broer og Landingssteder, herunder ogsaa det Pligtarbejde, Befolkningen maa udføre paa dette Omraade.
- at undersøge og klarlægge Statens Tilskud til Sygehusvesen, Havnevesen, Vejvesen og Trafikvesen paa Færøerne, paa hvilket Tidspunkt disse Tilskud er givne første Gang og deres Størrelse m. m. —

3) Udvalget skal overveje og udtale sig til Lagtinget om den af Ministeriet foreslaaede Finansplan og, saafremt det skønnes nødvendigt, være berettiget til paa Lagtingets Vegne at benvende sig til Ministeriet om supplerende Oplysninger. Endvidere begære Ministeriets Udtalelse om dets Stil-

ling til saadanne eventuelle Ændringer i Finansplanen, som Udvalget finder ønskelige eller nødvendige. Udvalget skal endelig, hvis det maatte ønskes fra Regeringens Side, være berettiget til at træde i direkte Forhandling med Ministeriet om Finansplanen og Ændringer i denne. —

4) Udvalget skal have samme Ret som Lagtinget til at skaffe sig fornødne Oplysninger hos Statsmyndigheder eller kommunale Myndigheder i det Omfang, som man skønner nødvendigt.

5) Udvalget kan antage en Sekretær eller anden Assistance. Af Amts-repartitionsfonden bevilges hertil indtil 1000 Kr.

6) Udvalget afgiver Betænkning, eventuelt Forslag, senest inden Olajdag 1933.

7) Der tilstilles Justitsministeriet en Afskrift af nærværende Betænkning med Forslag.

Forslag fra Mindretallet.

1) Lagtinget nedsætter et udvalg paa 7 medlemmer til at behandle den af regeringen foreslaaede 10-aars plan og andre sager, der kan anses at være af indgribende betydning for landets velfærd. Udvalget skal i den anledning have til opgave bl. a. at tilvejebringe alle de oplysninger, der skønnes fornødne vedrørende skatteforholdene, vedrørende udgifter til syge-væsenet, havnevæsen og vejvæsen samt vedrørende andre spørgsmaal af velfærdsmaessig betydning. Udvalget skal have samme ret som lagtinget til at skaffe sig oplysninger hos de kommunale myndigheder og hos statsmyndig-hederne, og skal — om det anses formaalstjenligt — indhente supplerende oplysninger fra ministeriet.

2) Udvalget kan antage fornøden medhjælp. De hertil medgaaende udgifter bevilges af amtsrepartitionsfonden.

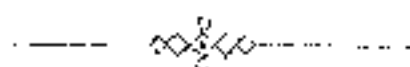
3) Naar udvalget har tilendebragt sine overvejelser, skal det, under forudsætning af, at hele udvalget derom er enigt, være berettiget til at træde i forhandling med et af rigsdagen udpeget udvalg.

4) Udvalget afgiver betænkning, eventuelt forslag, senest inden olaidag 1933.

5) Der tilstilles justitsministeriet en afskrift af nærværende betænkning med forslag.

Lagtingets Budgetudvalg, Thorshavn, den 7. September 1932.

<i>J. Danielsen.</i>	<i>J. H. Joensen.</i>	<i>N. Nolsøe.</i>	<i>A. Samuelson.</i>
<i>N. Niclasen.</i>	<i>J. Patursson.</i>	<i>G. Winther.</i>	

the 1990s, the number of people in the UK who are employed in the public sector has increased by 1.5 million, from 2.5 million in 1980 to 4 million in 1995. The public sector has become a major employer in the UK, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy.

The public sector has also become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy. The public sector has become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy.

The public sector has also become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy. The public sector has become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy.

The public sector has also become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy. The public sector has become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy.

The public sector has also become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy. The public sector has become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy.

The public sector has also become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy. The public sector has become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy.

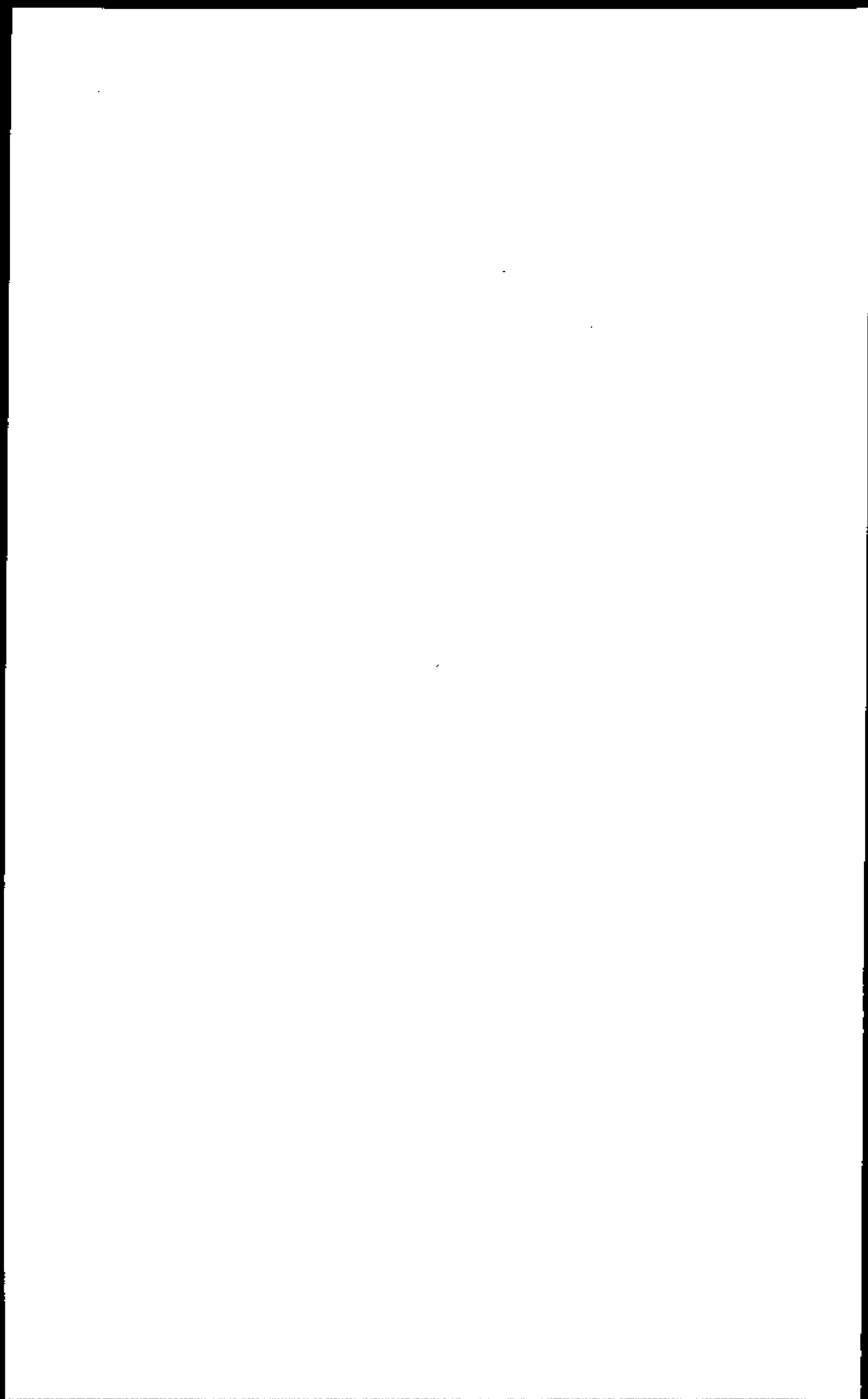
The public sector has also become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy. The public sector has become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy.

The public sector has also become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy. The public sector has become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy.

The public sector has also become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy. The public sector has become a major provider of social services, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy.

Amtsfondsálíkningin fyri árið 1933.

Nøvn kommunanna		Fólkatal	Skattainntøka		Eftir skatta- inntøkuni ($\frac{1}{2}$)		Eftir samtykt Løgtingsins ($\frac{1}{2}$)		Íalt	
			kr.	oyr.	kr.	oyr.	kr.	oyr.	kr.	oyr.
Fugloyar	bókn	280	59105	"	305	94	194	06	500	"
Svínoyar	—	226	63445	"	328	40	171	60	500	"
Víðareiðis	—	475	122892	"	636	10	408	90	1040	"
Klakksvíkar	—	1522	386050	"	1993	06	4006	94	6000	"
Kunoyar	—	193	48068	"	248	81	151	18	400	"
Mikladals	—	129	33296	"	172	34	207	66	380	"
Húsa	—	188	48742	"	252	20	227	71	480	"
Oyndarfjarðar	—	376	71500	"	370	09	259	91	630	"
Fuglafjarðar	—	814	200791	"	1039	32	1360	68	2400	"
Lorvíkar	—	479	94000	"	486	55	513	45	1000	"
Gøtu	—	550	171281	"	886	57	613	43	1400	"
Nes	—	1365	302660	"	1566	60	1633	40	3200	"
Sjóvar	—	879	303908	"	1573	06	426	94	2000	"
Elðis	—	900	165880	"	858	61	641	39	1500	"
Funnings	—	421	97050	"	502	34	497	66	1000	"
Haldórsvíkar	—	433	115650	"	598	62	281	38	880	"
Saxunar	—	36	14550	"	75	31	84	69	160	"
Hvalvíkar	—	428	79978	"	413	97	586	03	1000	"
Kollafjarðar	—	381	106207	"	549	74	330	26	880	"
Kvívíkar	—	464	110264	"	570	74	729	26	1300	"
Vestmanna	—	814	319154	"	1651	98	1648	02	3300	"
Kulbaks	—	106	37240	"	192	76	187	24	380	"
Havnar uttanb.	—	314	138150	"	715	08	184	92	900	"
Kirkjubæur	—	111	30000	"	155	28	244	72	400	"
Hest	—	126	30000	"	155	28	144	72	300	"
Nólsoyar	—	308	71087	"	367	95	302	05	670	"
Sandavágs	—	544	136340	"	705	71	594	29	1300	"
Miðvágs	—	600	127400	"	659	44	540	56	1200	"
Sørvágs	—	745	138816	"	718	53	781	47	1500	"
Biggjar	—	98	27200	"	140	79	189	21	330	"
Mikjunes	—	170	39400	"	203	94	246	06	450	"
Sands	—	617	188275	"	974	53	625	47	1600	"
Skopunar	—	397	69035	"	357	33	242	67	600	"
Skálavíkar	—	210	47728	"	247	05	292	95	540	"
Húsavíkar	—	244	42040	"	217	60	252	40	470	"
Skútoyar-Dímnar	—	183	37685	"	195	06	204	94	400	"
Hvalbíar	—	833	182015	"	942	13	857	87	1800	"
Froðbíar	—	1956	565700	"	2928	12	5571	88	8500	"
Fámienis	—	224	55440	"	286	96	313	04	600	"
Hovs	—	194	60917	"	315	31	164	69	480	"
Porkeris	—	425	94380	"	488	52	671	48	1160	"
Vágs	—	1311	632993	"	3276	44	3023	56	6300	"
Sunnbíar	—	613	120000	"	821	13	778	87	1400	"
Havnar kommuna	—	3119	2232300	"	11554	62	10215	38	21770	"
Summa...			8017612	"	41500	00	41500	00	83000	"

Lagtingsbetænkning

i

Sag Nr. 167/1932:

Arbejdsanvisning og Arbejdsløsheds- forsikring m. m.

Justitsministeriet har i Skrivelse af 4. August d. A. forelagt Lagtinget Lov (Nr. 179—1932) om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. til Udtalelse om, hvorvidt der bør indføres lignende Regler for Færøerne som de i nævnte Lov indeholdte.

Sagen var til første Behandling den 8. i forrige Maaned og blev henvist til nærværende Udvalg.

De i nærværende Lov nævnte Arbejdsanvisningskontorer, Arbejdsløshedskasser og Arbejdsløshedsfond tilsigter at komme de arbejdsløse til Hjælp.

Arbejdsanvisningskontorerne har til Opgave efter derom givne Regler og nærmere angiven Maade at foretage vederlagsfri Anvisning af Arbejde af enhver Art, at udøve Kontrol vedrørende Arbejdsløshed og at yde Statsinstitutioner Bistand ved Indsamlingen af Statistik vedrørende Arbejdsforhold samt iøvrigt at udføre de Hverv, som Lovgivningen maatte paalægge dem. Kontorerne er ligeledes forpligtet til at afgive Indberetning til Arbejdsdirektøren om de indenfor deres Omraade erklærede kollektive Arbejdsstridigheder.

Udgifterne ved et saadant Arbejdsanvisningskontor afholdes af den Købstad eller Kommune, hvor Kontoret findes, med $\frac{1}{3}$, medens $\frac{1}{3}$ fordeles „mellem vedkommende Amtsrådsreds(e) og de i Amtsrådsredsen(e) heliggende Købstæder.“ Paa Bornholm afholdes den paagældende Trediedel af den for Købstæder og Landdistrikter fælles Repartitionsfond. Det skal i denne Forbindelse bemærkes, at ved en eventuel Indførelse af nærværende Lov paa Færøerne, vil det falde mest naturligt og praktisk at have samme Ordning som paa Bornholm saaledes, at Amtsrepartitionsfonden afholder vedkommende Trediedel.

Staten afholder den ene Trediedel af Udgifterne for de Kontorers Vedkommende, som ifølge § 1, Stk. 2 er berettiget til Statstilskud.

Ved en Arbejdsløshedskasse forstås en Forening af Personer, Lønarbejdere, der ved bestemte Bidrag, suppleret med Tilskud fra Stat og Kommuner (Repartitionsfond) sikrer hverandre gensidig Hjælp i Tilfælde af Arbejdsløshed.

Arbejdsløshedsfondens Midler tilvejebringes ved et fra Arbejdsgiverne fast aarligt ydet Bidrag pr. Helaarsarbejder. Disse Midler anvendes til at yde statsanerkendte Arbejdsløshedskasser et aarligt Tilskud, endvidere til Tilskud til Arbejder til Afhjælpning af Arbejdsløsheden, til Kursus for arbejdsløse og til under ekstraordinær stor Arbejdsløshed i et Fag at yde vedkommende statsanerkendte Arbejdsløshedskasser Laan til Bestridelse af Kassens vedtægtsmæssige Forpligtelser. Ligeledes kan af Fondens Renteindtægt anvendes indtil 20 % som Tilskud til ikke statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Fremdeles kan der af Fondens Midler ydes Tilskud til Foreninger og Institutioner til Løsning af Opgaver til Gavn for arbejdsløse.

Flertallet fremsætter intet Forslag, men vil motivere sin Stilling i Lagtingssalen.

Et Mindretal indenfor Udvalget (P. M. Dam, M. S. Viðstein) udtaler:

Overalt i Verden volder det om sig gribende Samfundsonde, der hedder Arbejdsløshed, de største Vanskeligheder. Erhvervsdrivende, arbejdsgivende Personer og Virksomheder staar magtesløse med Hensyn til Bekæmpelse af den Nød og Elendighed, der følger med Arbejdsløsheden. Alle Vegne har man indset Nødvendigheden af, at det offentlige, Stat og Kommuner, i Forbindelse med Arbejderne træder hjælpende til for at afbøde de værste Følger af den uhyggelig store Ledighed indenfor Arbejderstanden. Men skønt det offentlige og Arbejderne for mange Landes Vedkommende maa siges at have ydet store pekuniære Ofre, er man selv i de mest demokratiske Lande ikke naaet længere end til at holde den værste Nød og Sult fra Dørene, medens Arbejdsløsheden i mange af de mindre socialt indstillede Lande driver Flokke af Arbejderstanden fra Hus og Hjem og gør dem subsistensløse.

Ogsaa paa Færøerne har Arbejdsløsheds-Problemet desværre meldt sig i ret følelig Grad i de sidste Aar.

Paa mange af de Pladser her paa Øerne, hvor der for ikke saa mange Aar tilbage var godt med Arbejde, har det for en stor Del af Arbejderne i de sidste Aar næsten været umuligt at opnaa blot en nogenlunde regulær Beskæftigelse, hvilket har ført til, at det staar meget smaalt til hos vore Arbejdere, og hvis der ikke ret hurtigt sker en Forandring til det bedre, hvad der desværre ikke er de lyseste Udsigter for, er der Grund til at befrygte, at mange af vore Arbejderfamilier kommer til at dele Skæbne med de subsistens- og hjemløse.

Vore Kutterfiskere er Sæsonfiskere, der kun opnaar et kummerligt Udbytte af deres Fiskeri, 6 a 800 Kr. gennemsnitlig pr. Mand. Da Fiskeriet kun varer de 7 a 8 af Aarets 12 Maaneder, maa Fiskerne gaa hjemme de 4 a 5 Maaneder. Hjemmefiskeriet er kun smaalt bevendt om Efteraaret og Vinteren, hvorfor de hjemvendte Fiskere er nødt til ogsaa at basere deres Eksistens paa andet Arbejde. Kun de færreste af dem er i Besiddelse af Jord eller anden indbringende Ejendom. De fleste af vore Sæsonfiskere staar jo ogsaa som en Følge heraf som Medlemmer i Arbejderforeninger, hvor saadanne findes, og maa saaledes betragtes som regulære Arbejdere, der i Aarets 4 a 5 Maaneder maa være at regne som ligestillede med de under § 6, Stk. 1, nævnte Personer.

Det er snart længe siden, at man i det øvrige Kongerige har indført Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring, og der er som en Følge heraf udgaaet store Summer fra det offentlige som Arbejdsløshedshjælp til

de danske Arbejdere, medens der ikke har været Tale om nogen Arbejdsløshedsunderstøttelse paa Færøerne.

Da Arbejdsløsheden som allerede nævnt efterhaanden er blevet af en saa alvorlig Natur her hos os, anser nærværende Mindretal det for højst paakrævet, at nærværende Lov sættes i Kraft paa Færøerne med de for vore specielle Forhold passende Ændringer.

Man er klar over, at nærværende Lov vil betyde en Forøgelse af Kommunernes i Forvejen ret store Udgifter. Men Kommunerne vil dog kun komme til at bære den mindste Del af Arbejdsløshedsunderstøttelsen, idet Forholdet mellem Kommunernes, Statens og Arbejdernes Andel stiller sig, ifølge Lovens Bestemmelser om Fordelingen af Arbejdsløshedsudgifterne, som 3—6—11.

Uden paa nuværende Tidspunkt at være i Stand til med statistisk Nøjagtighed at kunne sige, hvor store Kommunernes Udgifter til Arbejdsløsheden vil blive ved Indførelsen af her omhandlede Lov — de vil til enhver Tid komme til at være afhængige af Konjunktets og Arbejdsløshedens Størrelse — vil nærværende Mindretal dog ikke undlade at gøre Forsøg paa at fremsætte en Sandsynlighedskalkulation af Udgifterne med Tveraa som Udgangspunkt samt sammenligne de for vort Vedkommende mulige Arbejdsløshedsudgifter ved denne Lov med, hvad der er Tilfældet i Danmark.

I Tveraa er der ca. 350 organiserede Arbejdere.

Sættes det Antal Dage, i hvilke et nydende Medlem af Arbejdsløshedskassen skal kunne oppebære Dagpenge indenfor 12 paa hinanden følgende Maaneder, ifølge § 18, Stk. 1, til 70 Dage og Dagpengene ifølge § 15, Stk. 3, til 2 Kr., og regner man som Maksimumstilfælde med, at $\frac{1}{3}$ af Medlemmerne faar Understøttelse for fulde 70 Dage, $\frac{1}{3}$ for 35 Dage, og at resterende Tredjedel ikke trænger til Arbejdsløshedsunderstøttelse, kommer Kommunernes (Amtsrepartitionsfondens), Statens og Arbejdernes Udgifter til Arbejdsløshedskassen at stille sig saaledes:

1) Kommunernes (Amtsrepartitionsfondens)			
Andel	15 % af	Kr. 24360	— Kr. 3654
2) Statens Andel	30 % - -	24360	— - 7308
3) Arbejdernes Andel ...	55 % - -	24360	— - 12298

Den foran kalkulerede Arbejdsløshed er sat højere, end hvad der er Tilfældet i det øvrige Kongerige, idet man der med en Dagpengesats af antagelig 4 Kr. betaler en Understøttelse af ca. 80 Kr. gennemsnitlig pr. Medlem.

Hvis vi gaar ud fra, at Arbejdsløsheden heroppe ikke er større end i det øvrige Kongerige, vil Arbejdsløshedsunderstøttelsen pr. Medlem for vort Vedkommende blive ca. 40 Kr. imod foran kalkulerede 66 Kr. pr. Medlem, hvilket vil sige, at den samlede Understøttelse i sidste Tilfælde for Kommunerne (Amtsrepartitionsfondens) vil blive Kr. 2199,00.

Sætter man Dagpengene forsøgsvis ned paa den i Loven hjemlede Sats, 1 Kr., formindskes Kommunernes Udgifter med det halve. Det er naturligt, at Arbejderne, der ifølge Loven skal erlægge den største Del, begynder med den laveste Sats. Medens har man Lejlighed til at se, hvordan Loven kommer til at virke, hvorefter man kan tage den til fornyet og endelig Behandling, hvorfor nærværende Mindretal anser det for hensigtsmæssigt at indføre den Ændring i Loven, at Dagpengenes Størrelse, der dog ikke maa være mindre end 1 Kr., skal fastsættes i Samraad med paagældende Kommunalbestyrelse(r) og tiltrædes af dette (disse).

I Betragtning af, at Kommunernes (Amtsrepartitionsfondens) Andel i

Arbejdsløshedsunderstøttelsen kun vil komme til at udgøre $\frac{1}{20}$ (15 %) af denne, medens Staten vil komme til at yde $\frac{1}{20}$ (30 %) og Arbejderne selv langt den største Del, nemlig $\frac{11}{20}$ (55 %), kan førstnævntes Andel ikke siges at være urimelig, hvorfor man mener, at Kommunerne (Amtsrepartitionsfonden) ikke kan undrages Overtagelsen af denne sociale Opgave for Samfundets nødstedte Medlemmer.

Nærværende Lov betyder ogsaa en Merudgift for Arbejdsgiverne, idel Arbejdsløshedsfondens Midler tilvejebringes ifølge § 28, Stk. 1, ved Bidrag paa 3 Kr. pr. Helaarsarbejder fra samtlige efter Ulykkesforsikringslovgivningen forsikringspligtige Arbejdsgivere indenfor de i § 6, Stk. 1 og Stk. 2 nævnte Faggrupper og Erhvervsomraader, hvilke Udgifter vi dog mener, at vore Arbejdsgivere i Lighed med det øvrige Kongeriges Arbejdsgivere maa kunne bestride.

Forslag:

Fra Mindretallet (P. M. Dam og M. S. Viðstein):

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Lov (Nr. 179—1932) om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. i Henhold til samme Lovs § 39, Stk. 3 ved kongelig Anordning sættes i Kraft paa Færøerne med følgende Ændringer:

I Stk. 9, § 2: til Sætningen „paa Bornholm.....fælles Repartitionsfond“ føjes:

„og paa Færøerne af Amtsrepartitionsfonden.“

I Stedet for Stk. 1, § 6, sættes:

„Ved en Arbejdsløshedskasse forstås en Forening af Personer, der som Lønarbejdere hel, halv eller kvartaarlig er knyttet til et eller flere bestemte Fag indenfor Handel, Kontorvirksomhed, Industri, Haandværk, Landbrug, Beværtning, Transportvirksomhed, Fiskearbejde og Jordarbejde og har sluttet sig sammen for ved bestemte Bidrag at sikre hverandre gensidig Hjælp i Tilfælde af Arbejdsløshed, der ikke er begrundet i § 17 anførte Aarsager.“

Til Stk. 3, § 15, føjes:

„Dagpengebeløbet fastsættes i Samraad med paagældende Kommunalbestyrelse(r).“

I Stedet for Stk. 5, § 13, sættes:

„For Færøernes Vedkommende refunderes nævnte Trediedel til Staten af Amtsrepartitionsfonden. Direktøren tilstiller Amtsrepartitionsfonden Opførelse over det den paahvilende Bidrag, der af Amtsrepartitionsfonden inden 3 Maaneder derefter indbetales til Direktoratet.“

I Stedet for Stk. 6, § 28, føjes:

„For Sæsonfiskere, der i Aarets 4 a 5 Maaneder er hjemme og som i denne Tid er knyttet til et eller flere af de under § 6, Stk. 1, nævnte Fag som Lønarbejdere, erlægges dog et Bidrag, der staar i samme Størrelses-Forhold til Helaarsbidraget som den Tid, de respektive Sæsonfiskere er hjemme som organiserede Lønarbejdere, staar til Aarets 12 Maaneder. Den i Helaarskontingentet resterende Del erlægges af vedkommende Arbejdere selv.“

Udvalget vedrørende Arbejderforhold, Lagtinget d. 1. Oktober 1932.

M. S. Viðstein.
Ordfører.

P. M. Dam.
O. F. Joensen.

N. Debess.
N. Nolsøe.

Ændringsforslag

Lagtingssag Nr. 167/1932.

Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.

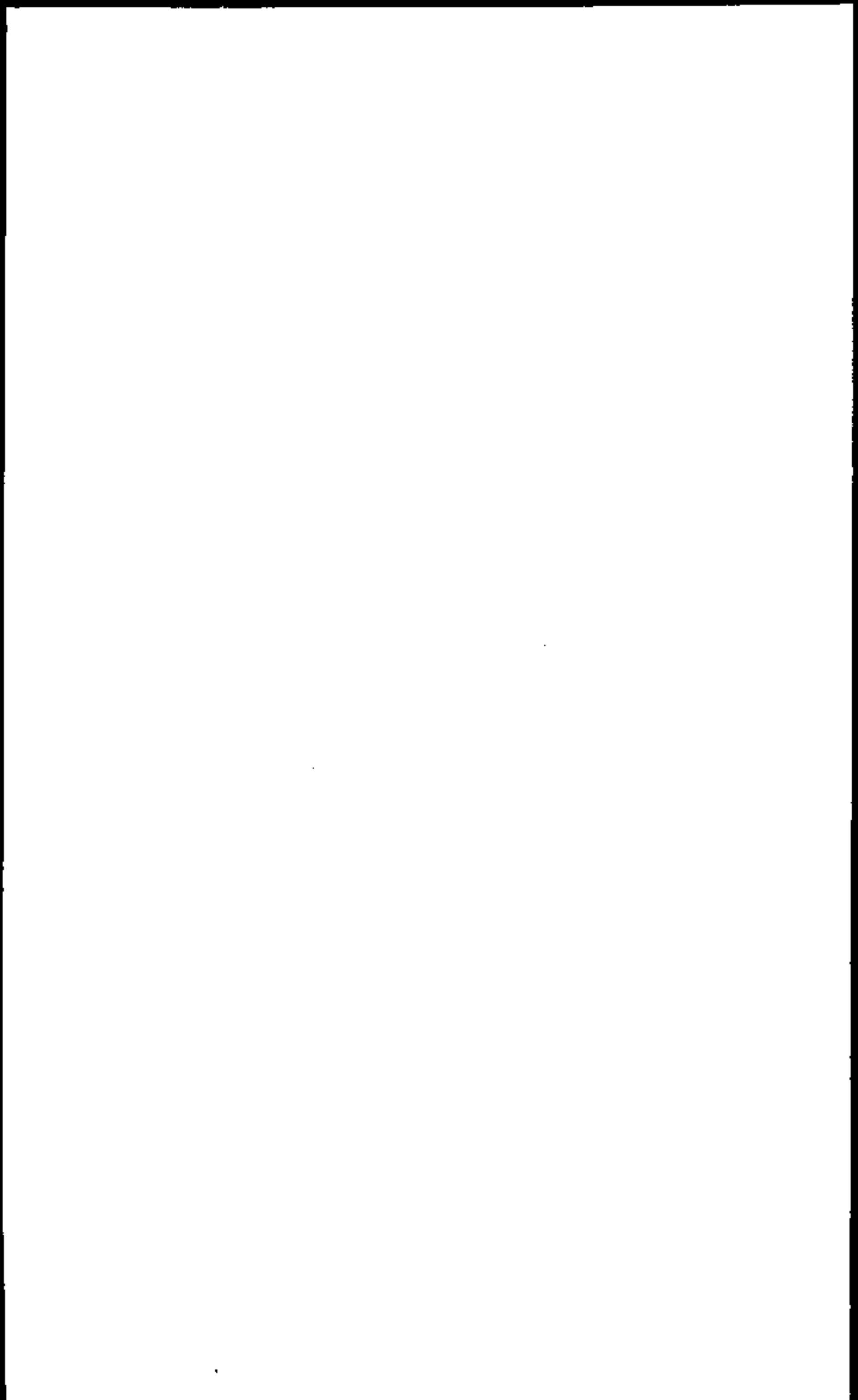
Fra O. F. Joensen og N. Nolsøe:

- 1) Sagen udsættes til næste Aar.
- 2) Amtmanden anmodes om at indhente Erklæringer over Sagen fra de kommunale Myndigheder.
- 3) Der nedsættes et Udvalg paa 3 Medlemmer til at overveje Sagen og eventuelt fremkomme med Forslag i Sagen.

Lagtinget, den 5. Oktober 1932.

O. F. Joensen.

N. Nolsøe.

Beretning

til

Færøernes Lagting om en Rejse til Lofoten
i Fiskerisæsonen 1932

samt

nogle Bemærkninger angaaende Fiskeriet ved Færøerne.

Af Poul Nielsen.

A. De norske Fiskerier.

I.

Indledende Bemærkninger.

FISKERIET ER EN AF DE MEST BETYDNINGSFULDE ERHVERVS-GRÆNE I NORGE. Norges Kyst har en samlet Længde af ca. 8000 Kilometer, og fra Nordkap til Lindesnaes er det mere end dobbelt saa langt som fra Færøerne til København. Paa denne Strækning ligger Skærgaarden som praktisk talt et eneste vældigt Molelegeme med større og mindre Øer i Tusindtal, og her findes mange gode og trygge Havne.

Norge ejer en Righed af store og gode Havne, og det træffer sig saa heldigt, at de bedste Fiskefelter netop findes indenfor norsk Søterritorium og inde paa store Fjorde, hvortil der ikke er Adgang for fremmede Fiskere, f. Eks. *Vestfjorden* i Lofoten og *Vangangerfjorden* i Finmarken. Det internationale Søterritorium er som bekendt 3 miles, medens Norge gennem mange Aar har hævdet et Søterritorium ved sine Kyster paa 4 miles. Paa Trods af de mange Forsøg, fremmede Fiskere, med Englænderne i Spidsen, har gjort for at faa den norske Territorialgrænse reduceret i Overensstemmelse med den internationale 3 miles Grænse, haandhæver Norge fremdeles sin territoriale Særbestemmelse med Strenghed.

Norges Fiskerier deler sig i to Hovedgrupper, *Torskefiskeriet* og *Sildefiskeriet*. Men iøvrigt træffer man her paa Masser af andre Fiskearter: Sej, Storsej, Brisling, Helleflynder, Kuller, Brosmer, for at nævne de mest betydningsfulde. Man træffer her paa alle de Fiskearter, som vi har ved Færøerne, og desuden andre Arter, som Havene ved Færøerne ikke kan opvise, f. Eks. Laks, Makrel, Hellefisk o. s. v.

Norske Fiskere har den Fordel i Modsætning til f. Eks. færøske Fiskere, at de kan drive Fiskeri forskellige Steder langs Kysten eller paa Fiskefelterne længere til Havs hele Aaret rundt, og dette gør det naturligvis meget lettere for dem at opretholde en lønnende Drift. Her er der dog naturligvis kun Tale om større Motorbaade og lignende Fartøjer og ikke om aabne Baade eller Robaade, som endnu findes mange Steder, f. Eks. i Nordnorge, og som endnu tager Del i Lofotfiskeriet.

De største Erhvervs-Græne indenfor norsk Fiskeri er disse:

Storsildfiskeriet, som har Basis i Kristianssund, indledes ved Nytaars-tide og foregaar som Regel langt ude til Havs. Dette Fiskeri er ikke mere end omkring 35 Aar gammelt. I 1897 blev de første Forsøg gjort med to Skibe fra Aalesund, og Lederen af disse Forsøg, Britanus Berntsen, blev siden hædret med St. Olavs-Ordenen for sit fortjenstfulde Arbejde. Foregangs-mænd, der som han, aabner ny Erhvervs-muligheder for deres Land, fortjener ogsaa at blive hædret fremfor mange andre, men meget ofte bliver deres Arbejde ikke paaagtet.

— Det saakaldte *Grippear* er et af de ypperligste Storsildfelter, og det tager omkring 4 Timer at sejle derud fra Kristianssund. Men ogsaa andre Steder forsøger Sildebaadene Fangst, til med godt Udbytte. I de senere Aar har Silden bevæget sig i sydlig Retning og træffes i Nærheden af Bergen,

men ofte har Sildebaadene vanskeligt ved at træffe paa den, saaledes at de til Tider maa vende hjem uden Fangst. Til dette Fiskeri anvendes Drivgarn, jævnlig 70 80 Stykker med en samlet Længde af en mile, og Baadene arbejder som Regel ca. 4 Timer hver Gang. Dette storslaaede og yderst interessante Fiskeri skal senerehen i denne Beretning blive omtalt mere indgaaende.

I Februar Maaned begynder *Vaarsildfiskeriet* ved Haugesund. Dette Fiskeri er ret gammelt, og har været af stor Betydning, og i gode Aar kan det give et Udbytte af ca. 2 Millioner Hektoliter Sild. Helt nord fra Tromsø og fra Fiskepladser derfra og sydefter kommer Fiskerne for at prøve Lykken. Resultaterne kan være stærkt varierende; Sildefiskeri er Lotterispil, kan man vel sige, fremfor alt andet Fiskeri.

Ved samme Tid begynder det store *Torskfiskeri ved Lofoten*, (senere ved Finnmarken), i Fjordene, Møre, Namdalen o. s. v. Fiskeriet ved Lofoten indledes ikke for Alvor førend først i Februar og afsluttes omkring Midten af April. Herfra stævner da Fiskerifartøjerne i store Tal nordpaa, til Finnmarken, hvor det saakaldte Vaar- og Loddelfiskeri (Lodden er en lille Sild, som Torsken jager) foregaar til hen paa Sommeren.

Om Sommeren og om Efteraaret driver man Fiskeri paa *Fedsild*, *Bristing* og *Makrel* langs Kysterne og inde paa Fjordene og paa Torsk ude paa Bankerne, ved Færøerne, Island og Grønland. Man regner med, at Fedsild- og Smaasildfiskeriet varer fra Begyndelsen af Juli og til Nytaar; en stor Del af denne Sild og Bristing gaar til Hermetikfabrikkerne. I 1931 blev opfisket 685.000 hl af Fedsild og Smaasild (942.000 hl i 1930 og 2.068.000 hl i 1928) og 152.630 Skæpper af Bristing, Bristingen til en samlet Værdi af 582.200 Kr.

De største norske Fiskebanker er *Tampen* i Nordsøen, *Storeggen* udenfor Møre (Aalesund), *Hallenbanken* udenfor Trøndelag, *Trænbanken* og *Røstbanken* i Nærheden af Lofoten.

Mange Steder i Skærgaarden drives der Hjemmefiskeri med Langline, Haandsnøre eller Snurrevaad praktisk talt hele Aaret, og i de senere Aar er der eksporteret betydelige Kvanta af *fersk Fisk*. Som et Eksempel paa, hvor store Fremskridt, der er sket, kan anføres, at for 10 Aar siden blev der ikke eksporteret mere end ialt ca. 4000 Tons, men i 1931 blev der udført ialt 23.279 Tons fersk Fisk. Norges bedste Marked for fersk Fisk er England, hvortil der eksporteredes 12.525 Tons; til Tyskland eksporteredes 4341 Tons, til Sverige 3088 Tons og til Danmark 446 Tons.

II.

Norges Udførsel af Fisk.

Af fersk Fisk blev i 1931 udført:

	Tons:
Torsk	2.097
Langer	662
Kuller	2.939
Makrel	2.272
Helleflynder	4.448
Flynder	4.174
Haj	3.927
Andre Fiskarter	3.000
	23.519

I 1932 var Udførselen af forsk Fisk:

	Tons:
Sverige.....	2.968
Danmark	510
Finland	17
Polen	58
Tyskland	6.450
Sveits	19
Holland	1.567
Belgien.....	1.861
England	13.663
Frankrig	410
Italien.....	453
Andre Lande.....	40
	27.516

Der blev i 1931 eksporteret af *Klipfisk* 30.188 Tons og af *Stokfisk* 21.750 Tons. Stokfisken har fundet et godt Marked i Vestafrika, og Handelen med Negrene har været noget af en Tuskhandel: Negrene faar Stokfisken og Nordmændene Palmolie som Betaling. Priserne paa Palmolie er imidlertid nu faldet stærkt, og Negrene har derfor ikke haft Raad til at købe saa megen Fisk som sædvanligt. For Negrene er dette et stort Savn, idet Stokfisken efterhaanden er blevet en Nationalret hos dem. Af Klipfisk blev Størstedelen, 14.375 Tons, solgt til Portugal, og kun 5180 Tons til Spanien. Resten, ca. 10.000 Tons, eksporteredes til Cuba og Sydamerika.

I 1932 var Udførselen af Klipfisk og Stokfisk:

Klipfisk.	Tons:
Portugal og Madeira	17.981
Spanien	7.776
Italien	1.451
Kuba	3.420
Brasilien	5.086
Argentina.....	2.430
Andre Lande	2.048
	40.172

Stokfisk.	Tons:
Sverige.....	1.578
Tyskland	536
Holland	601
Belgien.....	618
England	156
Frankrig	298
Italien	13.402
Vestafrika	14.012
Amerika.....	920
Andre Lande.....	654
	32.775

Som et Eksempel paa, hvor uendelig stor Betydning, Fiskeriet har for Norge, skal her gives et Overblik over det økonomiske Udbytte af Fiskeriet 1931 (her gengivet i afrundede Tal):

	Millioner Kr.
Torsk	35
Storseej, Kuller, Langer o. s. v.	7 $\frac{1}{2}$
Sild	25
Brisling	6 $\frac{1}{4}$
Makrel	2 $\frac{1}{4}$
Laks o. lign.	2
Hummer	1 $\frac{1}{4}$
Helleflynder, Flynder	9 $\frac{1}{2}$
	88 $\frac{3}{4}$

Man regner med, at omkring 100,000 Mand i Norge driver Fiskeri i længere eller kortere Tid pr. Aar, men af disse lever ikke alle Fiskere udelukkende af Fiskeri. Ligesom paa Færøerne findes der alle Steder i Landet Fiskere, som ogsaa har en Smule Landbrug, en eller to Køer og nogle Faar, og ligesom Færinger rejser til Island i Fiskerisæsonen for at drive Baadfiskeri, rejser de norske Baadfiskere til Lofoten, Finnmarken og andre Steder for at søge den Fortjeneste, som — sammen med Landbruget — udgør deres Aarsfortjeneste.

Naturligvis er Antallet af Fiskerbaade meget stort i et Fiskeriland som Norge. Af aabne Baade uden Motor har man ca. 45,000, ca. 9000 med Motor, 6700 Doryer, 270 Sejlskibe, 10,800 Motorbaade og 365 Dampere. — Man regner med, at hvert femte Menneske i Norge paa en eller anden Maade nyder godt af det, Fiskerierne indbringer.

III.

Rejsen til Lofoten.

En Rejse fra Færøerne til Lofoten varer under almindelige Rejseforhold en Uges Tid. Hvis man tager fra Thorshavn en Lørdag Aften eller Søndag Morgen med „Lyra“ og ankommer til Bergen Mandag Formiddag eller Mandag Eftermiddag, lader det sig nemt gøre at rejse videre pr. Hurtigrute nordpaa Dagen efter. Man vil da være i Lofoten sent Fredag Aften eller tidlig Lørdag Morgen.

Paa Rejsen mod Nord anløbes Aalesund, Trondheim, Bodø og en Del mindre Pladser. For Turister, der gerne vil se sig om, gaar det vel an at tage et lille Dagsophold paa disse Steder.

I Hurtigruten sejler følgende Skibe: „Lofoten“, „Finnmarken“, „Rich. With“, „Prinsesse Ragnhild“, „Dronning Maud“, „Kong Harald“, „Sigurd Jarl“, „Erling Jarl“, „Irma“, „Polarlys“, „Midnatsol“, „Mira“ (som i sin Tid var paa Færøerne med norske Turister) og „St. Svithun“. Disse Skibe er store og komfortable, de fleste af samme Størrelse som eller større end „Lyra“, og de kan, naar det gælder, sejle 15—16 Mil. Rejsen er lang, den gaar fra Bergen hele Strækningen lige op til Kirkenæs i Finnmarken. Tit bliver Skibene forsinket af Taage om Sommeren eller af Snefog om Vinteren. Det gælder derfor om at kunne skyde saa god Fart, at man kan indhente eventuelle

Forsinkelser igen. „Lofoten“ er et ganske nyt Skib og gjorde sin første Tur til Lofoten, medens jeg opholdt mig der. Skibet er særdeles komfortabelt, og det er ogsaa Meningen særlig at benytte dette Skib som Turistbaad om Sommeren, hvor en Mængde udenlandske Turister føres paa disse Kanter.

Ombord paa alle disse Skibe er der Postkontorer, hvor Post fra de forskellige Pladser ind- og udleveres. Men ogsaa Passagererne har Adgang til at benytte disse Postkontorer paa samme Maade som i Land for Ekspedition af Breve, Pengesendelser, Pakker etc. En Postmester med to Medhjælpere forestaar dette Arbejde. Det menes, at denne Foranstaltning er et Fremskridt af stor Betydning for Ruten.

Som Helhed taget synes Hurtigruten Bergen—Kirkenæs at have en meget stor Betydning for Nordnorge. Jernbanen naar ikke længere nordpaa end til Trondheim (fra Oslo), og mellem Bergen og Trondheim er der ingen Jernbaneforbindelse. Pladser, som for laa ganske isolerede, har nu Skibsforbindelse hver eneste Dag, eller 5—6 Dage om Ugen, og har saaledes god Adgang til at sende Eksportvarer, f. Eks. fersk Fisk, kort efter at den er opfisket. Til Svovvær i Lofoten kommer og gaar Hurtigskibene 6 Gange om Ugen. Hurtigruten er den store Blodåre for hele Nordnorge. — Billetpriiserne er temmelig store, Rejsen Bergen—Lofoten koster godt og vel 100 Kr., hvortil saa kommer Kostpengene, 8 Kr. pr. Dag.

Sidste Foraar opholdt jeg mig i København; derfra er der to Muligheder for hurtig Rejse til Lofoten. Man kan enten rejse over Stockholm med Banen nord gennem Sverrig til Østersund, hvorfra en Sidelinie fører til den norske By Narvik, der er kendt for sin store Malmeeksport; fra Narvik kommer man efter nogle faa Timers Sejlads til Lofoten. Denne Rute er kortere og billigere end Ruten København—Oslo—Trondheim, men man maa opholde sig mere end et Døgn i Toget fra Stockholm og nordefter. I Nordsverrig var der faldet saa megen Sne, at enkelte Tog var kørt fast og forsinkede i mange Timer, og der var her omkring 20—25 Graders Kulde. Jeg valgte derfor at rejse til Lofoten over Oslo—Trondheim.

Rejsen fra Oslo til Trondheim tager omkring 14 Timer med Toget og gaar gennem Gudbrandsdalen nordom Dovrefjeld. Paa denne Tur ser man den mest storslaaede Naturskønhed og flere Steder, kendte fra Historien.

Medens kun en Smule Sne fandtes paa Strækningen op gennem Gudbrandsdalen — nogle Steder var der endda slet ingen Sne, var det nord for Dovrefjeld ganske tilsneet; enkelte Smuabygder var lige ved at være sneet inde. Ifølge Bladene havde der i Mands Minde ikke været saa megen Sne paa disse Steder. Flere Steder var Kvinder og Mænd travlt beskæftiget med at skovle Sne; der var her saa store Snebunker, som jeg aldrig før har set, og jeg tænkte ved mig selv, at naar Tilstanden var saaledes her, hvordan maatte den saa ikke være i Lofoten, der ligger omtrentlig paa samme Bredde som Scoresbysund, og saaledes længere nordpaa end Grimsey paa Island. Men, never mind, som Englænderne siger, nu havde jeg passeret Dovrefjeld og trodset Dovregubben for nordgaaende, og derfor skulde Rejsen fortsættes, hvad der saa end maatte ske.

Da jeg var kommet til Trondheim, erfarede jeg, at „Polarlys“ (Bergenske) var klar til at gaa nordpaa, og jeg bestilte saa Bilet til dette Skib. Vi afgik fra Trondheim Lørdag Middag; Vejrat var fint med spejblank Sø og brændende Solskin. Men vidt om, i Bjerge og Dale, laa Sneen hvid og skær, det sved i Øjnene, og Passagererne søgte hurtigst muligt at bevæbne sig

med Solbriller. Vi passerede tæt forbi Munkholmen, hvor Potor Griffenfeldt i sin Tid i mange Aar fristede Livet som Fango, tit i den dybeste Sorg og Fortvivlelse, - „Al Verdens Ære, Magt og Guld“ Holmen er ganske lille, og de graa uhyggelige Bygningsmure er bygget op fra Søen. Men meget smukt er der paa disse Kanter en solgylden Foraarsdag med snekransede Fjorde, der tydeligt afspejler deres vældige Konturer paa den blanke Havflade.

Kaptajnen paa „Polarlys“, Strömberg, havde sejlet som Styrmand med „Kora“, da dette Skib for 10—12 Aar siden sejlede i Ruten Bergen—Færøerne—Island, og han havde derfor godt Kendskab til Forholdene paa Færøerne og spurgte til forskellige færøske Bekendte fra dengang. Han havde sejlet viden om og set meget og meget, men et Grindedrab, han havde overværet i Vaag paa Suderø, den Gang „Kora“ var inde der med Materiale til Elektricitetsværket, bar dog Prisen, mente han, og han gav derefter en meget malende Skildring af Begivenheden.

Om Aftenen blev der gjort et lille Ophold ved en Plads, der kaldes Rørvik; til Bodø ankom vi Søndag Kl. 5 Eftermiddag, afsejlede derfra igen Kl. 6, og vi befandt os nu nordfor Polarkredsen. Næsten hele Vejen sejlede vi forbi Huse og smaa Bygder, og mange Steder paa Strækningen kunde vi se Brygger af Tømmer stikke ud i Søen, hvor Motorbaade og Skibe kunde lægge til. I Skærgaarden er der praktisk talt alle Steder dybt Vand helt ind til Kysten. Nordmændene har her den store Fordel fremfor Færinger, at de fra Naturens Haand har faaet det store Moleanlæg — Skærgaarden; her paa Færøerne maa man jo bygge Moleanlæg, og det er som bekendt dyrt, og mange Steder herhjemme kan Moler slet ikke bygges.

Fra Bodø til Svølvær er der aabent Hav, den saakaldte Vestfjord, og Rejsen over dette Hav kan til Tider forme sig baade lang og mindre behagelig. Vestfjorden er det mest betydningsfulde Farvand for Flskeridrift; den gemmer store Flskerigdomme, men den har ogsaa krævet mange Menneskeliv. Især naar Sydøst-Stormen fra Ishavet fejer hen over Vestfjorden er det ubehageligt at befinde sig her. Denne Søndag Aften var der det fineste Vejr, man kunde tænke sig, Blikstille, Maaneskin, og et usædvanligt smukt Nordlys, spillende i alle Farver.

Da vi nærmede os Fjeldene ved Lofoten (Lofotvæggen), var det just som om man sejlede ind i Æventyrland. Fjeldene stod snedækket fra øverst til nederst, med de lodrette Tinder oplyst af de vidunderligste Lysreflekser.

Vi passerede Kabelvaag, som før var Hovedcentret i Lofoten, og Kl. 11 lagde vi til ved Kajen i Svølvær. Rejsen over Vestfjorden havde været 5 Timer, i kortere Tid kan den ikke gøres. Paa Kajen og i Gaderne var der en anselig Del Fiskere at se. Før jeg begynder paa en Omtale af selve Flskeriet, skal jeg tillade mig at citere et Brudstykke af den norske Forfatter Johan Boyers Skildring af Lofot-Flskeriet:

„ Færden begyndte i de første Dage af Januar, men ogsaa hele Forvinteren lægger Forberedelser og Udrustning Beslag paa baade Mænd og Kvinder. En Lofotflsker maa være godt klædt, og „niste“ for den lange Borteværen solid og mangfoldig. Langt hen paa Aftenen sidder alle i Huset lige ned til den unge Dreng og binder ny Garn eller reparerer gamle Redskaber, „niste“ og Klæder staves ind i Tønder og anbringes i Lasten, mens de uundværligste Klæder og Madvarer lægges ned i Kister — de bekendte Lofotkister.

Aftenen før Afrejsen er alt færdigt og bragt om Bord, Baadene staar med Forenden ud i Søen, men dog ikke saa langt ud at de flyder. Ved Stranden myldrer det af Bygdefolk, og flere kommer vadende gennem Sneestjerne, alle er indbudt til Besøg i Løftingerne for at smage paa Provianten. Flskerne selv gaar om med halvt optrukne Sæstøvler.

hvid „busserul“ og Sydvest, og tramper hen over de frosne Fjæresten. Unge Piger bliver hjulpet op i Baadene af deres Kærestur, hvoraf nogle endnu ikke har Dun paa Hagen, og som nu skal ud paa deres første Rejse. Derfor har de ogsaa spændt Sydvestsnoren under Hagen som i rigtig Orkan og trukket de ny Sæsløvler saa langt op som overhovedet muligt, og for yderligere at vise, hvor voksne og mandige de er, byder de hinanden unødigt ofte af deres tykke Skraaruller og spytter svært. — Oppe ved Nøsterne staar nogle rimmede Heste og fryser foran deres Slæder; deres Ejere staar nu og passiarer med Flskerne og faar lidt for meget af Lysholms.

Men ud gennem Løftingernes runde Vinduer staar der svagt Lys, og det rustne Jernrør op af Taget udpuster tykke Røgskyer, som Landvinden fejer i Flokke henover den mørke Fjord.

Laget ender med, at Baadene sættes paa Søen. Store og Smaa, Mænd og Kvinder stemmer Ryggene mod Baadsiden, men maaske en gammel, ubrugelig Olding staar paa en Sten og kommanderer og synger Baadsættervisen med sprukket Røst og mange anirklede Vendinger i Melodien:

Herre vi — og — ho, o, o san.
Saa sætter vi — og — ho, o, o san.
Saa gaar hun og — ho, o, o san.

Og saa skurer det i Sandet, ruller, graver sig rundt og hvisler, og i næste Øjeblik ligger den stolte Baad og duver paa Bølgerne, der bryder ind mod Stranden.

I Graalysningen Dagen efter fører Jollen Fiskerne om Bord. Saa hales de smaa Baadsankre ind, Sejlene arbejder sig op ad Mastrene og fyldes, hæver sig højere, Topsejlet følger efter, og den svære Baad lægger sig kælent over for Vinden og glider ud over Bugten, mens Vimplen vifter fra den øverste Mastetop, og Mændene springer op paa Lasten og Løftingstaget og vifter tilbage med Sydvesten eller Øsekarret: „Farvel Moder, Farvel allesammen, og skriv.“

Kvindfolket og de frysende Børn, som staar tilbage paa Stranden, vifter og raaber tilbage, enkelte af Kvinderne river Tørklæderne af Hovedet og vifter med dem, enkelte brister i Graad, da Frosttaagen lukker sig bag den sidste Baad. Saa vender de hjemad gennem Sneestierne til deres Hjem.

Nu gaar Dagene derhjemme i Ængstelser og Venten paa den første Efterretning. Færden tager i Almindelighed seks Dage, endskønt det ogsaa er sket paa tre med enestaaende god Bør, men det har ogsaa hændt, den har taget fjorten. Enkelte skriver hjem allerede fra Bodø, den sidste Station før man forlader Fastlandets Kyst og lægger ud paa Vestfjorden. Men de fleste venter, indtil de er kommet helt frem.

Der gaar en Løbeild gennem Bygden, naar det første Telegram kommer til en enkelt og melder: „Lykkeligt ankommet Henningsvær.“ Nu ved man det vigtigste, thi naar een kommer frem, saa er allesammen med, de holder sammen. Der er ogsaa en Samfølelse mellem dem, der sidder hjemme, som ofte er rørende og enestaaende. Det hænder ikke sjældent, at den ene Kvinde gaar lange Veje, baade gennem Sne og Storm, for at bringe den anden en god Nyhed fra Lofoten.

Naar Foraaret kommer med Snefog og blank, stille Fjord kan det hænde, at de fleste derhjemme gaar og stirrer ud mod det yderste Næs. Skolebørnene har været flittige og hjulpet Moder, med Udsigt til at faa noget ekstra, naar Fader kommer fra Lofoten. Unge Piger har

sparet Smaaskillinger sammen om Vinteren for at følge Lofotbaadene paa Byfærden og gøre sine Indkøb af Stads, med Tilskud af det, som Faders Lodudbytte kan afse.

Og en skønne Dag dukker de kondte Sejl frem forbi det yderste Næs, og Løbeiden gaar fra Hus til Hus langs Bygderne paa begge Sider af Fjorden: Lofotbaadene kommer, Lofotbaadene kommer. Og med disse Baade kommer nu selve Skæbuen med Rigdom eller Fattigdom, med det nødtørftige eller med den rene Armod for hele Aaret. Eller enkelte Baade har nu en Mand mindre, end da de drog ud — maasko det er en hel Baad, som slet ikke vil vise sig.

Efter Velkomstscener og Travlhed den halve Dag nede ved Stranden, efterhaanden som Baadene sejler ind i Bugten og Jollerne vugger i Land, vandrer saa de lykkelige hjemvendte opover de forarsbløde Stier, hver til sit, mens Konen og de halvvoxne Drenge skæber paa Faders Pakkenelliker, og de allernindste klynger sig til ham eller triumferer paa hans Arm“

IV.

Naturforhold og Fiskebanker.

Ligesom Færøerne udgør Lofoten en Kreds af Øer; i en stor Bue af en samlet Længde af ca. 150 km. gaar den ud fra Fastlandet fra Nord til Syd. I den nordligste Del er Bjergformationerne mere storslaaede, ligesom her paa Færøerne. De største Øer er disse: Røst, Værø, Moskenesøen, Flakstadøen, Vestvaagø, Østvaagø, Grimsø, alle i den yderste Række, og Store Molla, Lilla Molla og Skarven paa Inderrækken. Ølandet deles i Vestlofoten og Østlofoten, og Østvaagø er Skellet. Det højeste Fjeld er Vaagekall, ca. 1000 m højt i Østvaagø. Svolværjura er af omtrentlig samme Højde. — I Lofoten bor ialt ca. 30.000 Mennesker.

De største Fiskepladser er: Svolvær, Brettenæs, Kjeøy, Risvær, Skrova, Kabelvaag, Kalle, Henningsvær, Stamsund, Ure, Balstad, Sund, Reine, Væroy, Røst. — De forskellige Øer ligger for største Parten tæt sammen, og af den Grund er der her en anelig Del af smalle Fjorde og snævre, krogede Sunde. Mange Steder er der en Rigdom af Skær, Bundrygge og Malstrømme; i Uvejr kan der derfor være ganske ufarbart paa disse Steder.

Verdenskendt er den frygtelige Malstrøm, *Moskenes-Strømmen*, som alle søfarende har den største Respekt for og holder sig i tilbørlig Afstand fra. Den kommer op mellem Moskenesøen og Høgholmene, og i Uvejr staar Søen i en fraadende Kogen over store Strækninger. Brølende og hylende som vilde Dyr søndres Braadsøerne mod hinanden, og der siges, at det rædselsfulde Drøn fra denne kogende Heksegryde kan høres 20 Kilometer bort. Kommer et Skib eller en Baad ind i denne Malstrøm, er ingen Redning mulig, ethvert Fartøj, der kommer indenfor dens Horisont, bliver maset i Løbet af Minutter.

Midt i Malstrømmen ved Moskenæs er der ikke mere end 4—5 Favnes Dybde, og selv i godt Vejr er den her som en sydende Kedel. Malstrømmen er i hele Norge kendt som det farligste Farvand, og den har krævet mange Menneskeliv. — Paa Færøerne har vi som bekendt en liguende Malstrøm i Nærheden af Munken, men den er uden Tvivl for intet at regne imod Malstrømmen ved Moskenæs.

Paa Røst og flere andre Øer er der store Fuglebjerge, hvor Lomvler, Alker, Sæpapegøjer o. fl. Bjergfugle i Tusindtal har Tilhold. Fuglefangsten

bliver drevet omtrent paa samme Maade som paa Færøerne, men der siges, at det unge Slægtled ikke er saa interesseret som det ældre. Ved Fangsten af Sæpapegøjer har man benyttet smaa Hunde af en særlig Slags, de saakaldte „Lundehunde“, som hentede Fuglene ud fra deres Huler i Bjergsiderne. Tidligere gjorde man Brug af de saakaldte *Spaalunder* til at fungere som Vejrbarmeter. Men de gamle Skikke forsvinder efterhaanden. Den „moderne“ Tid er for lang Tid siden arriveret i selv de mest fjernliggende Øer i Lofoten, hvor man træffer paa Pagehaar, Laksko, Silkestrømper o. lign. lige saa nemt som man gør det paa Karl Johansgaten i Oslo og Øvre Gaten i Trondheim.

Lofoten ligger langt mod Nord, paa ca. 69 Graders Breddé, saa der er her en Del af Vinteren mørkt hele Døgnet rundt, i Svolvær fra 4. December til 9. Januar, men saa har man til Gengæld Midnatssol fra 28. Maj til 16. Juli. Det er naturligt, at elektrisk Lys maa være kærkommen paa saadanne Steder, og i Svolvær blev der for nogle Aar siden — i den dyre Tid — bygget et stort Elektricitetsværk med kommunal Garanti; dette Værk har været Kommunen en kostbar Foranstaltning. Den kommunale Skatteprocent har i de sidste Aar været 17.

Svolvær er ingen stor Plads; den har ordinært ca. 2500 Indbyggere, men i Tiden Januar-April, under den store Fiskerisæson, naar Folketallet nemt op paa 12—15.000. Her findes flere saakaldte *Rorboder*, almindelig byggede smaa Vaanløse af Tommer, med Køkken, Sengesteder og Opbevaringsrum, hvor tilrejsende Fiskere kan faa Kost samt Natteløjs; disse Huse gaar dog efterhaanden helt ud af Brug; nu, efter at Flskeriet bliver drevet med større Motorbaade med gode Pladsforhold, opholder de fleste Fiskere sig om Bord paa deres Fartøjer baade Dag og Nat.

I Svolvær er der et stort og udmærket Hotel, „Hotel Lofoten“, med Centralvarme, Badeværelser, Telefon paa hvert Soveværelse osv., og Priserne er rimelige. Selvom der paa dette Hotel er 60 Værelser, kan det volde Vanskelighed at faa Ophold her i Fiskerisæsonen, for da kommer Fiskeopkøberne fra alle Kanter af Norge til Lofoten. Unmiddeltbart før min Ankomst, havde Byen haft Besøg af en Græker, der købte Rogn til Fremstilling af *Kaviar*. Han rejste, da Rognen begyndte at blive saa mør, at den ikke længere var tjenlig til Brug. En stor Fiskeopkøber havde købt for ca. 100.000 Kr. fersk Fisk til Nedsaltning og senere Klipfisketilvirkning, osfr. Foruden „Hotel Lofoten“ er der flere mindre Gæstgiverier i Svolvær.

— — —

Ligesom i Trondheim var der i Lofoten meget høj Sne, og da der nu blev Tøvejr, var det vanskeligt at færdes i Gaderne. Med sine smalle, krogede Gader og større og mindre Vaanløse, som alle er opført af Tommer, minder Svolvær meget om en af de større Fiskepladser paa Færøerne, men selve Landskabet — de høje, stenede Fjelde med lodrette Tinder og snævre Bjergpas — er som paa Vestmannøerne paa Island.

Saa høj Sne som denne havde man ikke haft i Lofoten i mange Aar. Vejret var ellers udmærket de første Dage, jeg opholdt mig i Svolvær, og alle Baade var ude paa Fiskeri. Antallet af de i Fiskeriet deltagende Baade var 8300, og ialt var der ca. 25.500 Fiskere i Lofoten. Af Baadene var der ikke saa mange, der var hjemmehørende i selve Lofoten, men de kommer allesteder fra, lige fra Finmarken og ned til Aalesund, og hver enkelt havde Hjemstedsmærke og Nummer.

Lofotens Fiskebanker er af et respektabelt Omfang, de gaar fra Væro og Røst vestover og ind til Bunden af Vestfjorden, og ligesom paa Sydisland er det her Rognfiskon, der i Millioner paa Millioner søger ind til Land for at yngle i det varmere Vand, som Golfstrømmen fører med sig. — I dette Foraar foregik det betydeligste Fiskeri lige udenfor Svolvær — omkring ¹/₂

Times Sejlads derfra — og set fra Land mindede Mastrøne paa de tusindtalige Fiskerifartøjer meget om en stor Skov. Jeg sejlede med en Dampers fra Svølvær til Stamsund; vi kom tæt forbi Fiskefeltet, og det forekom mig saa storslaaet og imponerende, at det vil være vanskeligt at gøre sig Forestillinger derom, hvis man ikke har været der. Da de Banker, hvor Fisken periodisk staa, ikke er saa store, og da der jo er en Masse Fiskerbaade, kan der opstaa mange Vanskeligheder under selve Fiskeriet, men her er der gennemført en Orden, som gør det muligt at undgaa Ubehageligheder. Staten har sine Skibe sejloende her, det saakaldte *Opsyn*, med Sæde i Svølvær, som paa ser, at alt gaar regelmæssigt for sig, og Fiskerne selv har deres Tillidsmænd, som arbejder sammen med Opsynet. Den Del af Ifavet, hvor Fiskeriet foregaar, er inddelt i Felter saaledes, at Langline-Baade og Haandsnøre-Baade har deres særlige Fiskeomraade, og Garn-Baadene deres. Opstaa der Tvist mellem Fiskerbaadene, træffer Opsynet Afgørelse, og hvis Baadene ikke retter sig efter Opsynets Afgørelse, kan det blive noksaa ubehageligt for dem.

Ingen Fiskerbaad har Tilladelse til at gaa ud paa Fiskeri, førend *Fiskeri-Signalet* er hejst, og inden man kan indlede sit Dagsfiskeri, maa først Signal dertil være givet. Selvom der saaledes bliver passet godt paa, er det uundgaaeligt, at Fiskeredskaaber og andet bliver ødelagt ude paa Fiskefeltet. Antallet af Fiskerifartøjer er nemlig saa uhyre, at Opsynet ikke kan være alle Steder, hvor det kræves, paa en Gang.

V.

De forskellige Fiskemethoder.

De Fiskemethoder, der anvendes i Lofoten, er følgende:

1) *Garnfiskeriet*, som bliver drevet paa samme Maade som i Farvanderne ved Sydland; Garnene bliver trukket op af Vandet om Morgenens efter at have staaet ude om Natten, og praktisk talt hver eneste Dag i Sæsonen kommer Garnfiskerne i Havn med større eller mindre Fangster.

2) *Langlinefiskeriet* giver som Regel godt Udbytte, men Maddingen — Kådingur — var blevet saa uforholdsmæssigt dyr, at denne Drift ikke lønnede sig saa godt som Garnfiskeriet; dette skal blive nærmere omtalt senere.

3) *Jukse-Fiskeriet*. Det Fiskeri, der bærer dette Navn, er det sædvanlige Haandsnørefiskeri, saaledes som det drives af Færinger; dette Fiskeri drives især lidt hen paa Sæsonen, naar Fisken staa meget spredt.

4) *Snik-Fiskeriet*. Man anvender almindelig Haandsnøre, men fra nederst paa Snøren og opad er der fæstnet Kroge, op til 30. Denne Fiskemethode er meget stærkt benyttet i Lofoten og skal give godt Udbytte, naar Fiskestimerne staa tæt. Hvorvidt denne Methode kan bringes i Anvendelse om Bord paa færøske Fiskerskibe, maa man overlade til kyndige Mænd at afgøre. Jeg havde med mig hjem til Færøerne en saadan Haandsnøre. Jeg har efter Hjemkomsten talt med Fiskere i Thorshavn og vist dem denne Snøre, men de mener, at den kun kan anvendes her ved Foraarsfiskeriet, hvor Fisken undertiden kan staa tæt. Den er blevet prøvet ved Grønland i Sommeren 1932, men Fisken stod for spredt.

Det er interessant at staa paa Kajen i Svølvær og iagttage det Liv, der udfolder sig ved Baadenes Afgang tidlig om Morgenens paa Vej til Fiskefeltet, eller naar de vender hjem. Allerede Kl. 11—12 kommer Garn-Baadene ind med deres Fangst, derefter Langline-Baadene to og to eller flere Side om Side, og nu kommer Fiskerflaaden Minut efter Minut som ad Strømmen

i et Elveløb, der ikke kan standse. Der kommer Baade fra Tromsø, sorte og tunge paa Vandet, spldse i begge Ender; de fra Vardø og Vadsø er lidt større, men bygget paa samme Maade, store og flotte Baade fra Trondheim og Aalesunds Egnene, særlig velrøgtede og enkelte med elektriske Lyskastere, og indimellem ser man smaa Robaade, 3, 4, 6 og 8 Mandsfarere, subne og med eller uden Motor. Gamle, skæggede Mænd og Mænd i deres bedste Alder og helt unge Mænd staar veltilpas paa Dækket eller sidder ved Aaverne. Og Motorerne larmer og brummer i et hundredtalligt Kor, saa man er lige ved at blive helt forstyrret af al den Larm.

Efterhaanden er den lairige Skibsflaade kommet i Ro paa den stille Red, Lanterner og Lys i Tusindtal ses alle Steder. Og naar Fisken er solgt, søger Fiskerne sig den velfortjente Hvile; Lys og Lanterner slukkes, og Natten gaar hen, medens Sneen ligger skinnende hvid og skær, og Nordlyset spiller paa Fjelde og Dale.

VI.

Fiskeriets økonomiske Udbytte. Fangstens Fordeling. Fiskernes Løvevilkaar.

Fiskeriet havde i Januar og Februar kun givet ringe Udbytte, men i Marts Maaned derimod havde det været usædvanligt godt; i Ugen, der sluttede 19. Marts, blev der i Svolvær alene flasket 4000 Tons eller omtrent lige saa meget som tilsammen siden Sæsonens Begyndelse. Der er her Tale om opskaaret Fisk uden Hoved, hvad der vil sige, at det drejer sig om ca. 2700 Tons Saltfisk eller 1900 Tons Klipfisk, som saaledes er ilandbragt paa een Plads i Lofoten i Løbet af 6 Dage, et talende Bevis paa, hvor stort dette Fiskeri er, og hvor store Rigdomme, Havet ved Norge gemmer paa.

Prisen var 7—8 Øre pr. kg for opskaaren Fisk imod 11—12 Øre i 1931. Prisen i 1932 var lavere end før Krigen. Prisen paa Torskelever var 14—18 Øre og Rogn 2—3 Øre.

Af de 8500 Fiskerbaade, der deltog i Fiskeriet, drev 1100 Torskefiskeri med Garn, 3000 med Langline og 4400 med Snik, Haandsnøre o. lign. Det største Fiskeri foregik som tidligere anført lige udenfor Svolvær, og fra Svolvær udgik 8650 Baade.

Med de lave Fiskepriser kan Lofotfiskerne ikke faa noget godt Udbytte, men de har den Fordel fremfor færøske Fiskere, *at de faar deres Lønge udbetalt kontant*. Der var dette Foraar 330 Skibe, der opkøbte Fisk, og i Land var der 319 Opkøbere. 113 Dampere var kommet hertil for at opkøbe Lever, som bliver smeltet til Tran om Bord. Naar Baadene kommer hjem med deres Fangst lægger de til ved den Brygge eller det Skib, hvor Fangsten skal afhændes. Torsken bliver saa opskaaret, vejot og betalt. -- En af de største Flskeopkøbere, Blomsø, havde paa en Gang 4 Skonnerter liggende her, som han lod den Fisk, han købte, nedsalte i efterhaanden som han købte. Naar saa disse Skibe var faldlastede, sejlede de til deres Bestemmelsessted, lossede Fisken op og vendte tilbage til Lofoten.

Aguspørgsmaalet var meget aktuelt, det var fremme paa Møder og i Pressen. Sagen er den, at Torsken er en linneluld Skabning; nogle Aar foretrækker den Sild, andre Aar Agn af Musling, og i Aar var det Muslingen, der blev foretrukket. Denne Omstændighed medførte, at der blev jobbet saaledes med denne Art Agn, at man begyndte at slaa paa Uensigtsmæssigheden af lovfæstede *Maksimalpriser*. Spørgsmaalet blev dog først rejst saa sent hen paa

Sæsonen, at det ikke kunde komme til at have nogen videre praktisk Betydning denne Gang.

En Dunk med Muslingagn („Skel“), der vejer en. 15—20 kg, koster under normale Forhold 10—15 Kr., men kan ogsaa til Tider koste meget mindre. I Foraaret var den almindelige Pris for en saadan Dunk 35 Kr., ja den naaede endda op til 50—60 Kr. Hver eneste Aften kommer der pr. Hurtigruten Skel-Dunke i Hundredvis til Svolver, og Fiskerne nødes til, om end med den største Overvindelse, at betale den Pris, Aguspekulanterne bestemmer. Utilfredsheden mellem Fiskerne blev større derved, at Agn-Fiskerne ikke fik ret meget mere i Aar for deres Agn end tidligere Aar. Som saa tit var det her Mollehandlernes, der strøg den store Gevinst.

Det er tydeligt, at Garndriften under saadanne Forhold bedst vil kunne betale sig, men den Fisk, der fanges med Garn, har ikke den samme Kvalitetsgrad som Fisk, der fanges med Langline eller Haandsnøre og opnaar folgelig ikke saa høj Pris. Den Fisk, der blev fanget i Foraaret, var gennemgaaende af fed og god Kvalitet, men ikke stor. Dog kunde man med Mellemrum fange enkelte meget store Torsk. Saaledes fangede en Fisker, Salomon Salomonsen fra Skjoroy, en Kæmpetorsk, der i renset Tilstand vejede 38 kg. Det synes, som om der i Farvandene ved Lofoten optræder flere Torskearter. Man kan saaledes baade se Torsk, der har megen Lighed med den Torskeart, der fanges ved Færøerne, og den, der fanges ved Island. De videnskabelige Undersøgelser, der har været sat i Gang, synes dog at understøtte den Tanke, at Lofottorsken er en Torskeart for sig.

Som Regel er det Skipperen, enten alene eller i Forening med en eller to af Mandskabet, der er Ejer af den Baad, han har (der er her Tale om de større Motorbaade), og det er ham, der staar for Statslaanet i Baaden, som jævnlig udgør 50—60 $\frac{1}{100}$ af Købesummen. Hver Fisker sørger selv for at holde sig med Kost, dog med Undtagelse af Varer som Kartofler, Kød o. lign., som udredes af Fællesskabet. Fangsten bliver fordelt i saa og saa mange Dele efter Mandskabets Størrelse; til Baaden selv gaar f. Eks 3 Dele, til Skipperen 2 Dele osv. Hver Mand anskaffer selv de nødvendige Fiskeredskaber, som han skal bruge, hvad enten det drejer sig om Garn, Langline eller Haandsnøre, og naar Fiskerisæsonen er forbi, tager han sine Redskaber hjem med sig.

Den første Aften, jeg var i Lofoten, lagde jeg Mærke til, at en hel Del Fiskere kom ned til Skibet, med hvilket jeg ankom, hver bærende paa sin Kasse, og Dagen efter kom der lige saa mange Kasser af samme Slags i Land fra Postdamperen, der anløb for sydgaende. Senere erfarede jeg, at det her drejede sig om de saakaldte *Konekasser*, det vil sige Kasser med Lipper, Torskohoveder o. lign., som Fiskerne sender hjem, og Kasser med Kasserollebrød, Spegepølse, Kød-pølse, Skærpekød o. lign., som de faar sendt hjemmefra.

I Nordnorge tørrer man Faarekød paa to forskellige Maader. Det saakaldte *Spegekød*, som først bliver saltet, siden røget og tørret, og saa tørret Kød, som man ligesom paa Færøerne faar ved at hænge Kødet op i Udhuse.

Iøvrigt bruger man her de samme Spiser som paa Færøerne: Fisk, fersk, tørret eller saltet, bruger man meget; med Løve fyldte Torskohoveder og Maver o. lign. er dér som paa Færøerne en meget delikat Ret. Vi fik en Dag til Middag kogte og røgede Kuller, særdeles delikate. Jeg har aldrig udenfor Færøerne faaet serveret saa god og velsmagende Fisk som i Lofoten.

Lofotfiskerne er meget omsorgsfulde og energiske og minder i Udseende meget om Færinger. Det Tøj, de bruger, saa nd til for en stor Del at være hjemnevirket, og Fiskerne var gennemgaaende velklædt. Man er under sit Arbejde meget paapasselig. Af Fangsten gaar intet til Spilde. Fiskehove-

der og Rygge blev saaledes i store Partier transporteret ud til Holme eller andre hensigtsmæssige Pladser for at tørres; de bliver senere hen paa Aaret solgt til Guanofabrikkerne og kan give gode Penge. Ældre Mænd, som i de yngre Dage pløjede Havene, slider energisk i Arbejdet med, sammen med Drengene og Piger, at transportere de nævnte Fiskehoveder og Rygge med smaa Pramme.

Tungt og strengt er Fiskernes Liv og Virke. Fiskerne i Lofoten, der indleder deres Gerning, medens Natmørket praktisk talt hele Døgnet hviler over Land og Hav, kan maaske i højere Grad end mange andre Landes Fiskerstand sande disse Ord. For dem er det en uhyggelig Tid under saadanne Omstændigheder og saa langt mod Nord at kæmpe for Livet og Brødet, medens Kulden bider og Snefog raser i Januar og Februar Maaneder.

I Løbet af de sidste 10 Aar er ca. 1000 Fiskere druknede i Norge. Det er et meget stort Tal. Men Norge har et samlet Indbyggerantal af henved 3 Millioner. — Paa Færøerne er i samme Tidsrum forulykket ca. 150 Mand, og hvis man bruger Folketallet som Maalestok, vilde Norge, hvis det blev ramt lige saa haardt som Færøerne, have mistet ca. 18000 Mennesker paa Havet. Disse Tal viser tydeligere end nok saa mange Ord, hvor meget det færøske Folk maa ofre til Havet af sit dyreste Hjerteblod; ingen Steder i hele Verden er de Saar, Havet tilføjer Mennesker, saa dybe og smertelige som hjemme hos os.

Medens jeg opholdt mig i Lofoten forulykkede en 8-Mandsfarer paa Lofothavet — i Nærheden af Henningsvær. Baaden blev ramt af en meget stor Braudsø og sank øjeblikkelig, saaledes at kun det øverste ragede op af Vandet. Heldigvis kom en anden 8-Mandsfarer, hvis Fører, Andr. Svendsen fra Selnæs, er en af Norges dygtigste Sømænd, sejlede lige bagefter den forulykkede Baad. I samme Øjeblik den anden Baad sank, styrede han øjeblikkelig lige mod Ulykkesstedet, hvor Besætningen — 4 Mand — kæmpede for Livet i Bølgerne. Det lykkedes hurtigt at faa bjergt de 3 af dem. Den fjerde havde sit ene Ben firtret ind i det sunkne Kartojs Rigning og var ikke til at faa løs. Efter de største Anstrengelser blev ogsaa han vristet løs og trukket om Bord. Han var da mere død end levende og maatte hurtigst muligt bringes til Læge.

Redningsforsøget var forbundet med den allerstørste Fare. Mastetoppen paa den sunkne Baad vikkede frem og tilbage og truede hvert Øjeblik med at tilføje Andr. Svendsens Baad Skade. — Bladene beskæftigede sig de følgende Dage meget med denne Begivenhed, som de kaldte en Heltedåd; Vejret havde været yderst daarligt, og Redningsmændene havde kastet sig ud i den største Fare for at bjerpe de nødstedte.

Der bliver ellers gjort meget for paa forskellig Maade at yde Fiskerne den størst mulige Betyggelse. Der er i Svølvær intet Hospital, men Hospitalskibet „Viking“ stationeres her i Maanederne Januar—April. Paa de forskellige Fiskepladser er der *Redningsskøjer*, 28 ialt; de følger med Fiskerflaaden ud og ind, og utallige Menneskeliv er ved deres Hjælp blevet reddet. De 27 af disse Skibe tilhører Norges Selskab til Skibbrudnes Redning, medens det ene tilhører Frelsens Hær. De nødvendige Penge for at holde disse Redningsbaade i Drift indkommer ved Gaver, Bazarer o. lign. Fra hele Norges Rlge bliver disse Bestræbelser mødt med Velvilje og Offervilje.

Tilvirkningen af Klipfisk og Stokfisk.

Medens vi paa Færøerne kun udfører Klipfisk og Saltfisk, har Norge ogsaa en betydelig Eksport af *Stokfisk*, en Eksport, som har haft stor økonomisk Betydning. I det følgende skal gives et statistisk Overblik over, hvor stor en Del af den samlede norske Fiskefangst i de 7 sidste Aar er blevet eksporteret som Klipfisk, og hvor meget som Stokfisk:

Talt opflasket Mill. Stk.	Virket til Stokfisk Mill. Stk.	Saltet til Klipfisk Mill. Stk.
1931.....	40,0	17,8
1930.....	61,6	15,7
1929.....	78,6	29,6
1928.....	64,2	27,8
1927.....	66,8	27,7
1926.....	89,1	41,8
1925.....	60,1	38,0
		19,1
		48,4
		42,3
		84,0
		36,7
		48,7
		34,6

Man vil af disse ovenanførte Tal se, at Eksporten af Stokfisk visse Aar har været ret stor; naturligvis har dette megen Betydning, idet det jo paa sin Vis virker regulerende paa Klipfiskeeksporten.

Af Stokfisk er der to Slags, nemlig 1) den saakaldte *Rundfisk*, som kun tilvirknes i Nordnorge, og 2) den *raaskarne Fisk* (som vi kender den paa Færøerne), der bliver tilvirket over hele Landet.

Rundfisken bliver rensset, bundet sammen ved Halerne to og to, skyllet i Saltvand og derefter ophængt i saakaldte Hjellbruk (Udhuse) under aaben Himmel. Fisken aabnes ikke saa meget som almindeligt under Rensningen. Hjellbrukene er nogle ganske primitive og enkle Indretninger: Nogle Stolper plantes i Jorden, og tværs over dem anbringes Tværstænger, hvorpaa Fisken hænges til Tørring. At bygge et saadant Hjellbruk maa være meget billigt i Norge, hvor de til Indretningen medgaaende Materialier praktisk talt ikke koster noget.

Uden yderligere Behandling hænger Fisken i Hjellbruket i 2—3 Maanedere, udsat for Storm og Regn. Besynderligt at den ikke skal gaa i Forraadnelse.

For Aar tilbage maatte Stokfisk ikke nedtages igen førend 12. Juni, men denne Sædvane respekteres ikke mere. Nu bliver Fisken solgt, saasnart den har opnaaet den rette Tørringsgrad. — Golfstrømmen naar helt frem til Nordkap og bevirker, at Havet ved Midvintertide har en Temperatur af | 3 Grader. Klam Taage og fugtigt Vejr er derfor ikke usædvanligt i Lofoten. Som Følge deraf skulde man tro, det maatte være forbundet med mange Ubehageligheder og stor Risiko at ophænge Fisk til Tørring i fri Luft. Naar dette imidlertid dog kan lade sig gøre, maa Aarsagen formentlig søges i, at Luften saa højt mod Nord er helt ren og fri for Bakterier. Man kan kun sjældent paavise Tendenser til Forraadnelse i Fisken, saa nogen udpræget Frygt for Tab, hidrørende fra Tørringen, nærer Hjellbrukejerne ikke.

Ved Ophængning af Rundfisken lægger man ingen Vægt paa at passe ligge store Fisk sammen. Som Følge deraf kan man faa et nok saa mærkværdigt Billede ved et lille Blik ind i Hjellbrukene. Fisken bliver altid ophængt paa den Maade, at Ryggen vender ud i den Retning, hvorfra man erfaringsmæssig kan vente Regn, for derved bedre at kunne modstaa Fugtighed.

Hjellbruk træffer man overalt i Lofoten; i Svolvær ser man dem her

og der og alle Steder — og de giver som Følge deraf Omgivelserne et ganske karakteristisk Præg. De bliver altid anbragt i Nærheden af Havet; der maa nemlig ikke vokse Græs under dem; enten maa Jordbunden være stenet eller sandet. Det er tit Fiskerne selv, der er Ejere af disse Hjellbruk, men der er ogsaa dem, der i Forretningsøjemed anlægger saadanne Virksomheder, der tager imod Rundfisk til Tørring paa samme Maade som Fisketørrerier andetsteds til en fast Pris pr. 100 eller 1000 Stykker.

Rundfisken deles i tre Sorter: 1) Størrelsen 50—70 cm; denne Sort er jævnlig den billigste og sælges for største Delen til Negrene i Afrika sammen med mager Storsej; 2) 40—50 cm; dette er den mest værdifulde Fisk og eksporteres især fortrinsvis til Italien; 3) mindre end 40 cm; denne Sort gaar ogsaa hovedsagelig til Afrika.

Stokfisken eksporteres for Størsteparten over Bergen til de fremmede Markeder. Undertiden transporteres Fisken upakket med Skibe fra Lofoten og Finmarken til Bergen, men som Regel sker Forsendelsen til Bergen i Form af Bundter og sælges i en bestemt Vægtenhed, der nævnes *Vekt* — 1 Vekt = 20 kg. Fra Bergen gaar den saa videre til Markederne i Udlandet i Pakker à 60—70 kg.

Inden Boiehevierne kom til Røret i Rusland, fandt der en ikke ringe Tuskhandel Sted med russiske Smaaskibe. Disse byttede deres Laster af Hvedemel o. a. bort imod den norske Fisk. Denne Tuskhandel er nu helt indstillet.

Man regner med, at Rundfisken, naar den er fuldtørret, har tabt i Vægt ca. 75 pCt., og den raaskaarne Fisk ca. 80 pCt. Regner vi nu med, at 500 Stk. rensede Torsk vejer 2000 kg, vil de i tørret Tilstand ikke veje mere end 500 kg. For den bedste Sort af Rundfisk har man i 1932 opnaaet en Pris af 10 Kr. ned til 8 Kr. pr. Vekt. Dette bliver 40—50 Øre pr. kg. Til et kg Tørfisk medgaar 4 kg af fersk Fisk, der koster 28—32 Øre. Hertil kommer Tilvirkningsløn (omkring 1 Øre pr. Stk.), Losning, Fragt og andre Omkostninger, saa Fortjenesten vil næppe blive stor. Ikke desmindre var der dem, der mente, at Stokfiskudførslen vilde give bedre Fortjeneste end Klipfisken.

Ligesom paa Færøerne bliver den norske *Klipfisk* tilvirket paa naturlig Maade ved Sol eller kunstigt paa Fisketørrerier. Her findes mange store Bygninger til Tørring af Fisk, saaledes har Schjølberg paa Bodø et meget stort Tørreri, der er beliggende udenfor Byen.

Til Trods for, at der kun blev tilvirket en ringe Del Klipfisk i 1931 — ikke mere end Halvdelen af, hvad der blev tilvirket Aaret forud — var Priserne paa Klipfisk lave. Desuden var Vejrforholdene saa ugunstige, at det voldte stor Vanskelighed at faa den soltilvirkede Fisk hertil og afskibet i rette Tid. Den usædvanlig store Eksport af Fisk fra Island havde naturligvis heller ingen heldig Indflydelse paa Salget af norsk Klipfisk.

I Januar Maaned 1931 var Prisen paa Klipfisk 8—8,50 Kr. pr. Vekt (20 kg), men ved Slutningen af Aaret var Prisen dalet ned til 7,50—7,80 Kr. pr. Vekt. — Prisen paa fersk Fisk i Lofoten var i 1931 11—12 Øre pr. kg (imod i 1932 7—8 Øre pr. kg), saa de norske Fiskeeksportører led store Tab i 1931.

Ved Samtaler med saavel Fiskere som Købmænd fik jeg tilkendegivet den Mening, at Priserne nu var saa lave, at det kun lønner sig daarligt at give sig af med Fiskeridrft; hvis Prisforholdene ikke hurtig bedres, vil det blive ganske uholdeligt for de Mennesker, der paa den ene eller den anden Maade er interesseret i Fiskeriet.

— — —
 Flere norske Fiskerifartøjer var i 1931 paa Fiskefangst ved Island og fiskede ialt ca. 4000 Tons Fisk, hjembragt som Saltfisk, og 250 Tons Helleflynder. Prisen for Saltfisken var 25 Øre pr. kg, imod 28 Øre pr. kg i 1930.

Det kunde i gamle Dage være baade langsomt og vanskeligt at faa Stokfisk transporteret ned til Bergen. Da anvendte man jo kun Sejl, og paa den lange Rejse sydpaa langs Kysten kunde man støde paa mange Vanskeligheder, som forlængede Rejsens Varighed betydeligt. I Midten af det 18. Aarhundrede kunde somme Tider hele 300 tungtlastede Skibe (Jekter) lægge ud paa denne Bergensfærd samtidig.

I sin „Nordlands trompet“ digter Petter Dass om en saadan Bergens-Færd:

Og vil nu den tromsøfar kjøpe sig mat —
 200 mile til Bergenske stad
 han maa med sine jekter henlakke.
 Hans reise begynnes om midtsommerstid,
 det hænder sig stundom han vinder ej did,
 før Michel fremtræder i gaarde.

Senere hen siger Petter Dass:

Nu skal han tilbage, naar marked er gjort;
 de mile er lange, men dagen er kort,
 tænk, hvordan den rejse vil vorde.
 Hans langsomme sejling forvolder det Udt,
 at jekten med ladningens hele profit
 fortæres og gænger i løpet.

Somme Tider kunde det endda hænde, at Jekten blev nødt til at opholde sig i Bergen hele Vinteren, hvad der var ensbetydende med Sult og Savn for dem, der sad hjemme. Mest smerteligt føltes det, naar Jekterne forulykkede med Mand og Mus, hvad der ingenlunde var nogen Sjældenhed. I 1842 forulykkede saaledes i Vestfjorden paa Strækningen mellem Lofoten og Fastlandet flere Hundrede Fiskere.

Nu er alt ganske anderledes. Den lærdigtulykkede Fisk bliver ført til Bergen med Dampere eller Motorskibe, og som tidligere nævnt tager en saadan Rejse ikke lang Tid — der er her i hvert Fald kun Tale om Dage.

VIII.

De norske Sildefiskerier.

Som omtalt har *Sildefiskeriet* en meget stor Betydning; det giver Arbejde til mange Hænder baade paa Hav og Land. I 1929 blev der fanget for 29½ Millioner Kroner Sild (Vaarsild, Storsild, Fedsild, Småarsild, Brisling). Af *Hermetik* blev der udført ialt 30.000 Tons, og rundt omkring i Riget er der Hermetikfabrikker, som giver Arbejde til mange Mennesker.

Storsildfiskeriet foregaar fra Nytaar og fremetter. Da det sikkert kan have megen Interesse for Færinger at faa et Indtryk af, hvorledes dette Fiskeri foregaar, skal her gengives en Skildring heraf, hentet fra et lille Skrift: „Hvad det norske Hav giver os“:

„Kom, saa skal vi følge en Storsildfisker paa hans dagstur, eller rettere nattetur, for det er om natten fisket foregaar. Vi vælger at følge med en fiskedamper fra Kristiansunds havn en dag midt i januar. Fiskerne sier at været er godt, men vi synes det er temmelig surt og rusket. Med det samme skibet stikker nesen ud av havnen — det er utpaa eftermiddagen — har vi aapne havet mot oss. Vi skal ud paa Gripphavet, et af de vigtigste storsildfelter. Vi har en 4 timers tur ud til feltet, og saa mange som mulig af mannskapet søker at faa sig en lur, de har en lang arbeidstørn foran sig. — Nu er vi der, skipperen har tatt sin bestemmelse om hvor han vil drive, og hvor dypt „slag“ han vil ha, det vi si i hvilken dybde han vil holde garnene flytende. Slag kalles nemlig de taug, som gaar fra kabelen, dem som garnene er festet til, og op til „blaaser“ af sejdkuk, som tjener til at holde det hele flytende. Han har vide, dype havet for sig, det gjelder aa finne akkurat stedet hvor silden gaar. Der kræves erfaring, omtanke og skarp iagttagelsesevne for aa treffe det rette, — ja han maa næsten „ha det paa følelsen“ hvor fisken staar. Hvad det er, som bestemmer hans valg, er nærmest uforstaaelig for oss, lysforholdene er en ting. Saa gaar garnene overbord, festet som jeg sa til en stærk kabel, som igjen er festet i skibets baug. Der kan være en 70—80 garn i en slik drivgarns lenke, det blir en garnelænke paa omkring 2 kilometer, saa det er ikke smaa ting. — Nu blir det en pust, mens fartøjet driver for lenken en 4 timers tid. Drivtiden kan forresten være meget forskjellig i løpet af sesongen. Nogen af mannskapet strækker sig litt paa en benk eller i en kjele, mens andre nytter tiden til aa trekke sei. Mens maa en vaktmann altid holde die med redskapene, og særlig være opmærksom paa om blaasene begynner aa flyte tungt fordi silden gaar paa garnene. Seifisket, som jeg nevnte, er helt frivilligt og mannskapets egen private sak, det vedkommer ikke rederiet eller den felles deling, hvor mann beholder ubeskaaret hvad han faar. En heldig kar kan nok trekke sine 20—30 sei og faa dem solgt for — la oss si en krone stykket. En anden gang faar han kanskje ingen, men idag er lykken med oss. — Over en rulle ved rekken begynner vi saa aa helse sildegarnene inn, ved hjelp af et maskindrevet inhalingspill. Skibet duver i domningene, og innhalingen maa avpasses saa paa kjenningen paa redskapene ikke blir for stor. Det glimter og skimmer i sølvblank sild, eftersom de fulle garnene blir inn paa dekket. — Vi har faaet lenken ombord og setter kursen for Kristiansund. Nu skal garnene „fines“, det vil si, silden rystes av, og garnene gjøres klar til neste natts fangst. Det er en sur jobb, kaldt og vaatt er det, midt paa svarte vinteren, blaaser gjør det, og saltvannet driver av garnene. Vi er langt fra klar med arbeidet i det øjeblikk vi sejler inn paa havnen. Her ligger en 3—4 store isedampere, foruten saltere og andre kjøpere. Vi er heldige, prisen er god, 50 kroner pr. maal (150 liter), og vi har 200 maal ombord, det gir 10.000 blanke kroner. Men næste natt snur lykken den andre siden til. Det ryker op med storm mens lenken er ode. Tung av sild, som den er, og haardt presset af strøm, blir paa kjenningen for stor, den ryker for oss og gaar til bunns, blir borte. Der gikk hele forrige natts fortjeneste og mere til. Den slags uhell er desverre ikke ukjent.

Omkring Midten af Februar begynder *Vaarsild-Fiskeriet* ved Hauge-sund. Dette Fiskeri har en ældgammel Oprindelse og har gennem Tiderne været af meget stor Betydning. I Forfjor gav dette Fiskeri et samlet Udbytte af ca. $18\frac{1}{2}$ Million Kroner. Samme Aar blev der fanget Fedsild til en Værdi af $4\frac{1}{2}$ Million Kroner, Smaasild $5\frac{1}{4}$ Million Kroner og Brisling $6\frac{1}{4}$ Million Kroner. Vaarsildfiskeriet er det Fiskeri, som giver mest Udbytte, saavel til Fartøjerne som Fiskerne, naar man da ikke er meget uheldig, og alle Steder fra paa Norges Vestkyst helt op til Tromsø kommer Fiskerne for at prøve Lykken.

De smaa Fartøjer bruger Garn, enten Standgarn eller Drivgarn, medens de større Fartøjer fortrinsvis gør Brug af *Saurpenot*. Denne Not har ogsaa Færingene enten set anvendt eller selv været med til at bruge ved Island, saa der er ingen Grund til at omtale den nærmere her. Iøvrigt er *Landnot* et gammelt og prøvet Redskab til Fangst af Sild. Disse Garn bruger man til at spærre Silden inde i Fjorde og Bugter i længere Tid, om det bliver nødvendigt, hvad det tit kan være, idet man jo nemmere kan afhænde Sild i ny-fanget Tilstand.

Med disse Spærrenoter eller „Stænge“-Noter stænger man Masser af Sild inde i de norske Fjorde, og naar man har Held med sig, kan man faa Hundreder, ja Tusinder af Tønder Sild paa en Gang. De største „Stænge“-Noter kan være 300 Meter lange og 40—50 Meter dybe og koster med alt Tilbehør 5—10.000 Kr. Med mindre Noter tages Silden ud af „Stængeslet“ eller „Laasen“, som det kaldes, og denne Fangstmethode har undertiden givet meget stor Fortjeneste.

I denne Forbindelse kan det oplyses, at Fundingsfjord — den silde-rigste Plads paa Færøerne — er ca. 300 Meter, hvor den er snævre (ved Mjødstiggj), saa langt ude, at der endnu er en god Fjordingvej ind til Bunden, hvor den er mere rummelig. Der kan saaledes være udmærkede Muligheder for at anvende den norske Stænge-Methode her. Det kan tilføjes, at Skaalefjorden er ca. 650 Meter, hvor den er snævre.

Hidtil har den største Vanskelighed forsaavidt angaar Sildofiskeriet her paa Øerne været den, at Silden pludselig kan gaa til Havs igen, selvom Fjordene i flere Dage kan have været stuvende fulde. Hvis nu en saadan Fjord var „stænget“, vilde alt have været ganske anderledes, og man kunde have faaet et godt Grundlag baade for Udførsel af Saltsild og Færksild. — Efter hvad man har meddelt mig, kan forskellige Fjorde paa Færøerne til Tider staa fulde af Smaasild; men hidtil har dette kun været lidet paaagtet.

Ved Midsommertid gaar Fangsten over til ogsaa at omfatte *Ungsilden* (Fedsilden), som er den fedeste Sild og nærmest, for at tage et Billede fra Landbruget, kan lignedes ved Fedekalven. Om Sommeren og hen paa Efter-aaret fanger man *Brisling*, den Sildeart, hvormed Grundlag er lagt for norsk *Hermetikindustri*. Tidligere var Brislingen upaaagtet; man ansaa det ikke for værd at fange den. Men nu er netop denne Fisk den mest værdifulde af alle slige Fiskearter.

Man regner med, at der i Løbet af et godt Fiskeaar kan blive udført ca. 1 Million Tønder af saltet eller krydret Sild. (En Tønde rummer 90

Liter). Men ikke al Silden bliver udført, enten som saltet eller fersk Sild. De norske Sildeoliefabrikker aftager hvert eneste Aar Hundredetusinder Hektoliter Sild til Brug ved Sildeolie- og Sildemelproduktionen, og stadig stigende Mængder af Brisling, Vaarsild osv. gaar til Hermetikfabrikkerne.

De Forsøg, der paa Færøerne er gjort i de foran omtalte Erhvervsgræne, synes ikke at have haft noget heldigt Forløb. Forsøgene med Drivgarn ved Fangst af Sild har hidtil givet stort Underskud, selvom Redskaberne har været gode og fuldt ud moderne, og sagkyndige Mænd har forestaaet Driften. Resultaterne med Forsøg fra Land har heller ikke givet noget videre Udbytte. Det er imidlertid givet, at der paa Færøerne, i hvert Fald til Tider, er store Muligheder tilstede.

Hermetikfabrikker har vi ingen af paa Færøerne, selvom Forudsætningerne ikke er de dårligste. For en Del Aar siden var der en saadan Fabrik i Thorshavn, men efter at have været i Funktion i nogle Aar, blev Driften indstillet. Nu indføres der ret betydelige Kvanta Konserves, Fiskeboller o. a. til Færøerne. At dette ikke er, som det bør være, vil alle kunne se. Vilde der ikke være Anledning til for Lagtinget i Forbindelse med de interesserede at rejse hele dette Spørgsmaal paany?

IX.

Den norske Hermetikindustri.

Der findes nu et stort Antal *Hermetikfabrikker* rundt om i det norske Rige. Og dog er Hermetikindustrien ikke noget gammelt Erhverv. Den første af disse Fabrikker, Stavanger Preserving Co., blev anlagt i 1879 eller for 53 Aar siden. Hvor stor Betydning dette Erhverv har for Norge, vil man faa et ganske godt Billede af ved at erfare, at i 1929 medgik der alene til Anskaffelse af Blikdåser o. a. ca 5¼ Million Kroner. Samme Aar var Udførselen af Hermetik:

Smaasild i Olie.....	15.000 Tons
Brisling i Olie.....	18.500 —
Smaasild i Tomat.....	8.800 —
Brisling i Tomat.....	2.000 —
Ikke røget Smaasild, i Olie.....	3.300 —
Ansjoser.....	800 —
Fiskeboller, Fiskekager o. a.	6.800 —

Iøvrigt bliver der udført en Del Laks, Hummer, Krabber o. lign., men nogen større økonomisk Betydning har denne Eksport ikke i Sammenligning med den foran omtalte Udførsel af Smaasild, Brisling osv.

De største Hermetikfabrikker har man i Stavanger, bl. a. Bjellands, som blev oprettet i 1889 og som nu er kendt over hele Verden.

Inden Hermetikfabrikkerne begyndte, havde man kun ringe Fortjeneste af Brislingen: den blev enten nedsaltet i Tønder og solgt til Østersøhavnene eller letsaltet og udført til Danmark og Tyskland. Svenskerne plejede at

komme til Norge om Høsten for at købe Brisling, som de saa selv nedsaltede til Ansjoser; men dette er for længe siden holdt op. Det gik nemlig hurtigt op for Nordmændene, at Brislingen var mest værdifuld, naar den blev udført som *Sardin*, men det stødte paa mange Vanskeligheder at faa Lov til at bruge dette Navn. De franske Sardinfabrikker og andre anlagde Sag imod de norske Fabrikker og krævede, at de ikke maatte bruge Navnet *Sardin*; Retsforhandlingerne blev meget lange og vildløftige, og i Begyndelsen tabte Nordmændene nogle af de herom førte Processer. I den senere Tid har der saa vidt mig bekendt været Fred om Spørgsmaalet.

I Begyndelsen var det vanskeligt, dyrt og langsomt at fremskaffe det nødvendige Paknings-Materiale, fordi det maatte laves med Haandkraft. Men efterhaanden blev Maskinerne taget i Brug i denne som indenfor saa mange andre Erhvervsgrene; nu bliver alt gjort med Maskiner, og Maskinerne bliver mere og mere moderniserede.

En Sardindaase bliver nu fremstillet saadan:

1. Selve Daasen bliver tildannet — et Slag af Maskinen.
2. Laaget bliver tildannet — et Slag af Maskinen.
3. Pakningsringen bliver paasat Maskinlaaget.
4. Daasen bliver lukket til af Maskinen.

En saadan Maskine kan lave 20.000 Daaser eller mere pr. Dag; inden Maskinerne blev taget i Brug, var 600 Daaser det højeste Tal, en Arbejder kunde præstere pr. Dag. Som man vil se, er Forskellen meget betydelig.

Maskinerne anvendes ikke alene til Fremstilling af Daaserne, men ogsaa ned Anbringelse af Indholdet i Daaserne hjælper man sig med Maskiner. I modsat Fald vilde det have været umuligt at eksportere i Tusindsvi af Tons hvert eneste Aar, saaledes som det er Tilfældet.

Den Behandling, der bliver Brislingen til Del fra det Øjeblik, den kommer ind i Fabrikken, og til det Øjeblik, da den er klar til Eksport, er denne:

Den bliver først skyllet ren, nedlagt i Saltlage og siden røget. Røgningen foregaar paa den Maade, at Brislingen bliver lagt paa lange Jernstænger, der anbringes inde i en Ramme, som bliver sat ind i Røgeovnen, hvor der frembringes Røg ved en Temperatur af 150 Gr. Naar Røgningen er færdig, bliver Rammen taget ud igen og afkølet.

Dernæst bliver Hovedet taget af Brislingen ved Hjælp af en Klippe-maskine; den bliver nedlagt i den dertil bestemte Daase, en Maskine sørger for at hælde det bestemte Kvantum Olie i den, hvorefter Falsmaskinen lukker Daasen til. Daaserne bliver steriliseret (renset for Bakterier o. a.), skyllet rene, og Etiketterne paasættes.

Nogle Steder benytter man den franske Methode: Brislingen bliver tørret, men ikke røget, og kogt i Olie.

Udviklingen af dette Erhverv vil man bedst kunne faa anskueliggjort ved følgende Tal. Stavanger havde i

1885	6	Fabrikker
1890	9	—
1900	14	—
1910	20	—
1914	46	—

Nu kan Stavanger opvise et Antal af ca. 60 Fabrikker, og man reg-

ner med, at hvert femte Menneske i Byen paa en eller anden Maade faar sin Indtægt ved disse Fabrikker.

Der er nu i Norge ialt 228 Hermetikfabrikker, og 14.000 Mennesker har direkte Fortjeneste af denne Erhvervsgren.

Bjelland & Co. har nu flere Fabrikker og er det største af denne Art Foretagender i Norge. Til at begynde med havde dette Foretagende kun 450 Kr. at arbejde med, saa det maa siges, at Lykken har set særdeles venligt til det. Allerede for lang Tid siden var Bjelland & Co.s Udførsel saa stor, at man maatte anlægge en særlig Fabrik til Fremstilling af de Etiketter, som anbringes udenpaa Daaserne.

Sildespørgsmaalet paa Færøerne er som tidligere nævnt ikke endnu særlig stærkt uddybt, men man ved, at der undertiden optræder Stimer af baade større og mindre Sild i vore Fjorde og Bugter.

Det har været paa Tale at lade Færinger rejse ud for at lære Fremstillingen af Hermetik o. a., saaledes at de derved erhvervede Kundskaber senere hen kunde komme færøsk Erhverv til Nytte. Man har ikke ventet længere med at gøre Alvor heraf. Det offentlige maa — selvom Tiderne i Øjeblikket er økonomisk vanskelige — yde den nødvendige Støtte til dette Formaal. De Penge, der her ofres, vil, hvis der administreres fornuftigt, visselig indkomme igen med Rente og Rentes Rente.

Baade i 1930 og 1931 mislykkedes Brisling-Fiskeriet, idet Udbyttet kun udgjorde paa det højeste 160.000 Skæpper; et jævnt godt Aar skulde det kunne give 600—700.000 Skæpper. De sidste 4 Aar har Brisling-Fiskeriet givet følgende Resultater:

1928	150.000 Skæpper
1929	900.000 —
1930	100.000 —
1931	160.000 —

Det daarlige Fiskeri medførte, at Fabrikkerne i Stavanger ikke fik mere ialt af Brisling end ca. 86.000 Skæpper; dette er ikke mere, end de kunde arbejde færdigt i 1 Uge, saafremt de kunde modtage det paa en Gang. Men da Fiskeriet var ujævnt og Fangsterne tilførtes Fabrikkerne med Mellemrum gennem længere Tid, kostede det meget mere end sædvanligt at tilberede den.

Som omtalt er Hermetik-Eksporten af meget stor Betydning for Norge. De 3 sidste Aar har denne Eksport givet følgende Udbytte:

	Mill. kg.	Mill. Kr.
1929	36,7	45,9
1930	30,4	35,4
1931	27,0	27,8

Som man vil se, er Eksporten gaaet stærkt tilbage, og Priserne samtidig gaaet ned; Aarsagerne hertil maa søges i de daarlige økonomiske Forhold, der hersker over hele Jorden. Naar U. S. A. fraregnes, er Salget reduceret for alle Landes Vedkommende; saaledes er bl. a. Eksporten til Tyskland dalet ned til det halve.

Det har naturligvis stor Betydning, at der ikke fanges Brisling

i den Tid, da den er mager og saaledes ikke kan blive 1. Klasses Markedsvarer, men det har været meget vanskeligt at opretholde denne Regel. Der blev derfor i 1931 gennemført en Lov, som forbyder Fangst af Brisling i Tiden 1. Januar—31. Maj, og iøvrigt indeholder nærmere Regler vedrørende dette Fiskeri.

X.

Markedsforhold og Salgs-Propaganda.

I den senere Tid har det vist sig at være vanskeligt for Nordmænd at få solgt Saltsilden og Saltfiskene paa deres hidtidige Markeder, og man har derfor gjort Forsøg paa at finde nye Markeder. Den Slags Fremstød er mere vanskelige at gøre i Praksis end i Teori. Men det er ikke desmindre lykkedes Norge at finde Afsætning for sin Saltfisk, og en af de store Aftagere har været Sovjetrusland.

I de 3 sidste Aar (1932 ikke medregnet) har Norge ialt udført til Rusland: *Af Saltsild*: 524,643 Tønder Storsild og 681,180 Tønder Vaarsild til en fob Værdi af 18.968.677 Kr. *Af Saltfisk*: 7.199.659 kg til en fob Værdi af 1.580.993 Kr. For Saltfiskens Vedkommende har Gennemsnitsprisen saaledes været ca. 22 Øre pr. kg i de 3 sidste Aar, og Fiskens Kvalitet har næppe været den fineste.

Spørgsmaalet om Handelsankoven med Rusland støder imidlertid paa forskellige Vanskeligheder, som det ikke er saa nemt at komme over. Forholdene i Rusland er endnu i mange Henseender noget uklare, og Russerne stiller som ufravigelig Betingelse, at der ydes dem mindst 1 Aars Kredit for alt, hvad de køber udefra. Det har derfor været nødvendigt, at den norske Stat yder Laan eller Garanti for al Udførsel til Rusland. Iøvrigt ønsker Russerne helst Tuskhandel — Varer for Varer — og her kan der naturligvis være adskilligt, der giver Anledning til at nære Betænkkeligheder. For Lande, der i Lighed med Danmark yder langfristede Eksportkreditter, er Faren dog ikke saa stor, og Vanskelighederne lettere at overkomme for Eksportørerne. Selvom Rusland kræver lang Kredit, har det hidtil altid betalt til den fastsatte Tid; den norske Stat har hidtil ikke lidt noget som helst Tab af Handelen med Rusland.

— — —

Hvordan det i Fremtiden vil gaa for Færøerne at få afsat sine Aarsfangster af Saltfisk, er det vanskeligt at have nogen Mening om. Udsigterne er ikke de bedste. Vilde det ikke være værd at undersøge Mulighederne for færøske Eksportører at naa ind paa det russiske Marked. En færøsk Købmand, bosat i København, havde i sin Tid en Samtale med den sovjetrussiske Handelsattaché i Danmark om Salg af færøsk Saltfisk til Rusland; men denne kunde ikke træffe nogen Afgørelse i Sagen. Hvis man skal kunne prøve denne Mulighed fuldt ud, vil det sikkert blive nødvendigt, at en færøsk Tillidsmand rejser til Rusland for at undersøge Spørgsmaalet. For at kunne etablere en saadan Samhandel, vil det være nødvendigt, at der gives Statsgaranti. Men mon ikke Staten kunde få det ordnet saaledes, at den aftog russiske Varer til Gangæld for Fiskeri; derved vilde Kreditspørgsmaalet være løst. Dette er et Forslag til Overvejelse for dem, der har med disse Ting at gøre, hvis det i Fremtiden skulde vise sig vanskeligt at få solgt vor Saltfisk.

Idealet maa være, at al færøsk Saltfisk bliver lavet til Klipfisk her paa Øerne, men dette lader sig selvfølgelig ikke gennemføre i en Haandevending.

Der anvendes hvert eneste Aar mange Tusinde Kroner til Fremme for Salget af norsk Fisk, og i Middelhavslandene og Sydamerika er der under forskellig Form gjort et stort Propaganda-Arbejde. Staten har bevilget Tusinder af Kroner til dette Formaal, og ogsaa Producenterne selv har ydet Støtte til de Repræsentanter, der rejser ude omkring paa Markederne eller andet Steds for at forberede Fremstød.

Et Forsøg, som i 1931 blev gjort i Lofoten, „statens forsøgstilvirkning af saltfisk og klipfisk i Balstad“ kaldet, gav gode Resultater. Fiskeriagent Axel Thingvold og Overvrager Bugge i Bodø ledede Forsøget. I den indsendte Oversigt hævder man, at Formaalet med Forsøget, som Staten støttede med 50.000 Kr., var „at foreta forsøgstilvirkning for det offentliges regning af inntil 250.000 kg fersk lofotfisk til saltfisk og klipfisk med henblik paa fremstilling af fisketyper, hvormed vi kunde vinne innpas paa de syd- og østspanske markeder samt eventuelt Italien“.

Der blev kun opkøbt rensset og iøvrigt omhyggelig behandlet Fisk, og Prisen var 2 Øre pr. kg mere end Dagsprisen i Lofoten. Den højere Pris medførte naturligvis, at saa mange Baade, som overhovedet kunde komme til det, søgte ind til Balstad. Opkøbet af Fisken begyndte 4. Marts og sluttede 28. Marts. Fisken blev afskibet i Begyndelsen af Juni og udført til Valencia og Sevilla, hvor et stort Firma, *Campas*, fik den i Kommission og udsendte Prøver til alle Fiskeopkøbere i Byen og dens Omegn. Den gode Fisk blev alle Steder modtaget med Tilfredshed og virkede som en storartet Reklame for norsk Fisk.

XI.

Udførselen af fersk Fisk.

Eksporten af fersk Fisk har som omtalt været i stærk Stigning i Løbet af de sidste Aar, saaledes eksporteredes i 1931 23.279 Tons og i 1932 27.516 Tons imod for 10 Aar siden 4000 Tons. Denne Eksport har haft en umaadelig stor Betydning for de norske Fiskere.

Medens jeg opholdt mig i Lofoten, blev store Kvanta fersk Fisk nedlagt i Kasser og hver eneste Dag sendt med Hurtigruten til Bergen, hvor Fisken blev iset. Besynderligt at Fisk, der f. Eks. forsendes helt oppe fra Finnmarken, skal kunne holde sig saa frisk den lange Vej til Bergen, at den kan blive god eller dog taalelig Markedsvare, naar den omsider kommer til England eller Tyskland. Trods Hurtigruten tager Rejsen fra Finnmarken til Bergen ca. 8 Dage; derfra bliver Fisken saa sendt til Newcastle eller en anden engelsk Havn. Jeg havde i 1928 Lejlighed til paa det store Fiskemarked i London (Billingsgate) at se „Kassefisk“ fra Nordnorge. Den var gennemgaaende i god Stand.

De Skibe, der sejler i Hurtigruten Finnmarken—Bergen har, regnet i Kubikfod, Lasterum som følger:

Irma	34.500
Mira	33.300
Lofoten	20.800
Prinsesse Ragnhild	20.800
Polarlys	20.600
Dronning Maud	20.500
Kong Harald	19.400

St. Svithon.....	19.000
Midnatsol.....	18.700
Sigurd Jarl.....	15.700
Finmarken.....	14.600
Rich. With.....	13.000
Erling Jarl.....	7.900

I Gennemsnit giver dette 20.000 Kubikfod pr. Skib. Hvis man nu regner med, at 7 Kubikfod gaar til hver Kasse Fisk, bliver det i Gennemsnit 2860 Kasser pr. Skib. Regner man med, at der gaar 60 kg. til hver Kasse, kan hvert af disse Skibe tage ca. 170 Tons Fisk eller aarlig ca. 40.000 Tons, naar man regner med 240 Transportdage.

Af de nævnte Skibe har kun de to nyeste „Prinsesse Ragnhild“ og „Lofoten“ Kølrum; Fiskekasserne bliver hovedsagelig transporteret paa den Maade, at de anbringes paa Dækket, kun med Presenninger over til Beskyttelse. At denne Form ikke kan være den mest ideelle, maa være indlysende. Den største Fiskekiste, et af disse Skibe har haft om Bord, er 4000 Kasser, ellers er 1-2000 Kasser almindeligt i Sæsonen. — *Det er nu Meningen med Statstilskud at indrette Fryserum i alle Hurtigrutenes Skibe.*

Færøerne burde egentlig have haft større Muligheder end Lofoten og Finmarken med Hensyn til Udførsel af fersk Fisk. Rejsen fra Færøerne til Aberdeen tager ikke længere Tid end et Døgn godt og vel, og til Leith ca. 36 Timer; hvis man videresender Fisk med Bane fra Leith om Formiddagen, kan den naa Hull eller Grimsby nogle faa Timer senere, og London samme Aften eller den paafølgende Morgen. Medens Fisk fra Finmarken ikke kan komme til Londons Fiskemarked før end 10—12 Dage efter Afskibningen, kan den ferske Fisk naa London omkring 3 Dage efter, at den er afskibet — en ikke ubetydelig Forskel.

Ferskfisksspørgsmaalet har været diskuteret indgaaende i det norske Storting, og Handelsministeriet har fremsat Forslag til „landsplan for kjøleanlægg langs kysten og bevilgning til dens gennemførelse“. Forslaget fra Ministeriet er tænkt gennemført som en 5 Aars Plan, saaledes at der i Løbet af et Tidsrum af 5 Aar skal være anlagt Kølehuse o. lign. for et samlet Beløb af 4 Millioner Kr. Man foreslaar, at der i direkte Statstilskud gives 65 pCt. Ligeledes foreslaar man, at Staten bevilger et aarligt Tilskud paa 1½ Mill. Kr. eller 800.000 Kr. om Aaret til Undersøgelse af Markedsforhold, til Propaganda osv. At disse storslaaede Planer vil kunne have stor Betydning for Norges Udførsel af fersk Fisk er ulvivlsomt.

Det kan være interessant for os Færinger at se, hvad den norske *Sagkundskab* mener om Ferskfisksspørgsmaalet; i Betænkningen, som Handelsministeriet har afgivet om Sagen, udtales bl. a.:

..... Ferskfisk direkte til forbruger er den raafisk-levering, som der betales best for. For en rasjonel udnyttelse af raafisken burde derfor størsteparten omsettes i fersk tilstand. De andre former saasom tørrfisk, klippfisk etc. burde komme i annen rekke. Idag er forholdet omvendt. Det kvantum raafisk som medgaar til det eksporterte kvantum klippfisk og tørrfisk er langt større end det kvantum, som medgaar til den eksporterte ferskfisk

For eksporten fra Norge, som ligger forholdsvis langt fra de store markeder, vil det forstaaes, hvor vigtigt det er, at ferskfisken, hvis den skal bli en kvalitetsvare, undergis en mest mulig omhyggelig behandling. Mens de gamle metoder for tilberedning af tørrfisk og saltfisk ikke krever annet enn enkle kajer, hjeller og almindelige lagerhus, bør for ferskfisken, som er en ikke konserveret og derfor letbedærvelig vare, forholdene legges saaledes tilrette, at holdbarheten økes mest muligt.

Man maa søke at redusere infeksjonen til et minimum ved at undgaa urenlige dekk, rum, kaler, kasser etc. og ved at vaske fisken helst i en rinnende strøm av friskt vann for at fjerne, saa vidt mulig, bakterier som allerede er tilstede sammen med blod og innmat. Videre maa fisken hurtigst muligt legges i ren is i tilstrekkelig mengde, saa der alltid er rikelig is i kontakt med fisken, eller den maa kjøles paa annen maate.

Isen har størst kjøleevne i det øjeblikk den smelter. Herunder avgir den vann, som holder 0 gr, mens det er i kontakt med isen. Naar fisken er holt nedlagt i is, vil smeltevannet forbinde fiskens overflate med isen, hvorved den beste avkjøling fremkommer. Teoretisk vil det derfor være en fordel om luften omkring har en noget høiere temperatur enn isen. I praksis er det imidlertid nødvendig av økonomiske grunner at sikre sig, at isen ikke smelter for fort.

Det man erindres, at fiskens behandling omfatter flere stadier. For det første skal fiskens egen varme fjernes, og siden skal den holdes avkjølet.

Det maa antas, at i mange tilfelle er en kortvarig opbevaring i et nogenlunde godt isolert lagerrum av kasser med omhyggelig iset fersk-fisk tilfredsstillende. Det blir dog en del tap av is som smelter. Derimot vil fiskekasserne lide under henstaaen i det fri, utsatt for sol og varme og regn, da dette vil medføre, at saa meget av isen smelter, at fisken ikke vil kunne holdes helt dækket av is under den senere transport. Det maa nævnes i denne forbindelse, at det tildels har vært forsøgt aa beskytte fiskekassene paa kajen ved aa anbringe is og salt mellom og omkring kassene. Dette er ganske virkningsfullt, men neppe særlig økonomisk og brukbart i lengden.

Det gjelder — som nævnt — ved eksport av den norske ferskfisk aa holde varen frisk og ufordorvet lengst mulig. Naar der imidlertid godt fiske med stor tilgang paa fisk, blir markederne overfylt og transportmidlene overlastet. Kjølelager vil da være særlig paakrevd, idet noen dagers lagring kan bli muliggjort og dermed ogsaa en utjevning av eksporten, som nn ofte plutselig maa afbrytes som følge av uvær paa fiskerfelterne. Afsenderne blir friere i sine disposisjoner med hensyn til forhaandssalg eller valg av marked. Hvor stor denne utjevning kan bli er vanskelig aa si. For de lengst bortliggende distrikter som Finnmark er transporttiden allikevel saavidt lang at lagring bør undgaaes, mens derimot nærmere liggende strøk som f. Eks. Møre vil kunne ha adskillig nytte av lagring. Dette spørsmaal er av betydning baade for en reduksjon av de nuværende vanskeligheter for forskfiskforsendelsen og for dimensjoneringen av kjølehusene.

Kjølehusene vil altsaa paa fjerntliggende steder vesentlig maatte beregnes paa lagring av fisk til første eksportlejlighet, mens de paa nærmere liggende steder tildels i nogen grad kan faa karakteren av magasiner for regulering av eksporten.

I Handelsministeriets Betænkning fremhæves, hvor uendelig stor Betydning Anlæg af Køle- og Frysehus vil have for Agnspøragsmaalet. Somme Tider kan Sildefangsten være saa stor, at Silden koster næsten ingenting. Til andre Tider er Fangsten kun ringe, og da ryger Priserne i Vejret. I Nordnorge er det hændt, at Torskefiskeriet helt har maattet indstilles i Utide paa Grund af Mangel paa Agn.

Aalesund, Trondheim og Harstad er de tre største Centrer for Levering af Agn. Men i Lofoten klager man over, at Sildepriserne til somme Tider gaar saa stærkt op, at Nettofortjenesten for en Fisker bliver næsten intet. I Forfjor kostede en Kasse Sild 16 Kr. Man regner med, at et Lang-

linefartøj bruger 20 Kasser Sild i Døgnet, hvilket omregnet i Penge bliver 320 Kr. pr. Døgn. I 1930 var Prisen for Fisk gennemsnitlig 11 Øre pr. kg; det vil med andre Ord sige, at man maatte fiske 8000 kg for at faa Agnugifterne dækket.

Undertiden kan der i Nordnorge optræde tætte Stimer af Sild, og som Følge deraf gaar Priserne ned, helt ned til 2 Kr. pr. hl. Men ligesom paa Færøerne har man ikke tilstrækkeligt med Indretninger med Opbevaring af Silden for Øje, saaledes at man kan udnytte den fuldtud. Man bliver derfor nødt til at rekvirere Sild fra Trondheim, Aalesund og andre Steder til en Pris af 12-16 Kr. pr. Kasse (60 Liter). Det er tydeligt, at Fryse- og Kølehuse vilde være af uendelig stor Betydning for en lønnende Drift.

I Betænkningen understreges, at Fryse- og Kølehuse vil være af Betydning for Udførsel af:

1) *Frossen Fisk og Fiskefilet.* I U. S. A. blev der i 1930 konsumeret 68.000 Tons af frosset Fisk, og der kan uden Tvivl ved et energisk Salgs- og Propagandaarbejde tilvejebringes godt Marked dér for norsk Fisk. I Honningsvaag har man et Fryse-Etablissement (A/S Norsk Ottensensfisk), som kan fryse 15-20 Tons Fisk pr. Døgn og lagre ca. 500 Tons. Dette Etablissement har produceret store Kvanta Fisk Fisk og Fiskefilet.

2) *Klipfisk.* I 1930 havde Norge en Eksport af ca. 46 Millioner kg Klipfisk, og Priserne var særdeles variable til de forskellige Tider paa Aaret. Fisken har ikke godt af for lang Tids Lagring og maa som Følge deraf eksporteres, for at den ikke skal tabe i Værdi. Hvis Fisken kunde opbevares i Kølehuse vilde den kunne holde sig meget længere, og Erfaringerne viser, at den saakaldte Pink kan holdes borte fra Fisken ved disse Opbevaringshuses lave Temperatur.

Ligeledes fremhæves det, at der i Norge er Brug for følgende 3 Slags Opbevaringshuse for fersk Fisk:

1. *Anlegg ute ved kysten* (i fiskeværerne) for konservering (avkjøling f. eks. ved ising og tildels frysing) og eventuelt en kortvarig lagring. Av denne anleggstype maa først og fremst nevnes *iskas* for magasinering af is, samt rens- og pakningsrum. Endvidere fryserier paa de mere centrale steder i forbindelse med kjølerum.

2. *Ferskfisklager eller magasiner* i trafikcentrene for lagring av fisken i den tid produktionen er større end behovet (innen- og utenlands). Disse ferskfisklager (kjølelager) vil sammen med de mindre lagre, som eventuelt knyttes til anleggene i fiskeværerne, virke som regulatorer i ferskfiskomsætningen.

3. *Fiskehaller i omsætningscentrene*, hvorfra distribueringen til detaljistene kan finne sted, og hvor avkjølet og frosset ferskfisk maa kunne lagres i nogen tid.

I sin Betænkning foreslaar Handelsministeriet, at der paa de *store Fiskepladser* tilvejebringes

a) Kølerum for *fersk Fisk* med en Temperatur af 0 Gr. til -2 Gr. og med Plads for 250 Kasser. Hvis man regner med, at der gaar 60 kg Fisk paa en Kasse, bliver det ialt 15000 kg, og Kølerummet maa derfor blive omkring 30 m² stort.

b) Et Kølerum for *Agusild*. For frosset Sild maa Temperaturen helst være nede paa -10 Grader eller endnu lavere. Ogsaa her maa man regne med Plads til 250 Kasser.

e) Et *Islager* som er i Stand til at disponere over den nødvendige Is til en lav Pris.

Dernæst bemærker man om „*flytende kjølelager og fryserier*“:

„Ved siden af stasjonære kjølelager og fryserier kan der innrettes flytende, som kan plaseres efter behovet under de forskjellige sesong-fiskerier. Fryseriskib anvendes nu baade i forbindelse med Aalesunds-anlegget og for Grønlandsfisket. Det skulde synes aa være en nærliggende tanke aa anvende saadanne skib baade til agnforsyning og l. eks. til filetfremstilling under Lofotfisket. De har den fordel fremfor stasjonære anlegg, at de kan utnyttes paa forskjellige felter og derved holdes i virksomhet i en større del af aaret. Paa denne maate kan de muligens gjøres økonomisk regningssvarende. Utgifter baade til anskaffelse og drift er dog vesentlig større end for stasjonære anlegg. Her kommer nemlig i tillegg baade kostende og nødvendigheten av til enhver tid aa holde fullt mannskap. Da slike kjøleskib bare kan faa en begrenset opgave ved aa bidra til avtagningen av raastoffet, og neppe i samme grad som de stasjonære anlegg vil komme fiskerne og deres organisasjoner direkte tilgode, antar departementet, at spørsmålet om bidrag til fryseriskib inntil videre bør komme i annen rekke.“

I *Landsplanen* indeholdes Forslag om Anlæg af 45 Kølehuse med Plads til 250 Kasser (a 60 kg) hvert paa de mindre Pladser (ytte fiskevær), og paa de store Pladser 25 Kølehuse, — hvert med Plads til 500 Kasser (a 60 kg).

Landsplanen er anslaaet til at koste:

45 Kølehuse paa de smaa Fiskepladser ca. Kr. 30.000 hvert.	1.350.000 Kr.
25 Kølehuse paa de større Pladser ca. Kr. 60.000 hvert.....	1.500.000 -
6 Omlastningsanlæg	300.000 -
Grundarealer, Landingspladser o. l.	850.000 -
	4.000.000 Kr.

Det foreslaas, at Staten afholder 65 pCt. af disse Udgifter som rente- og afdragsfri Laan i 5 Aar eller ialt 2.600.000, og som Tilskud til Transport (Hurtigrute, Jernbane), Propaganda o. l. ca. 400.000 Kr., ialt 3 Mill. Kr.

De til Planens Gennemførelse nødvendige Penge ydes for Statens Vedkommende af det Overskud, man har af det norske Pengebatteri, og ydes i følgende Portioner:

1933	900.000 Kr.
1934	800.000 -
1935	600.000 -
1936	600.000 -
1937	300.000 -

3.000.000 Kr.

I Betænkningen understreges det Gang paa Gang, hvor uendelig stor Betydning det har haft og altid vil have, at Fiskeproducenterne har saa mange Markeder som muligt at være i Forbindelse med, og at de har et godt Kendskab til disse Markeders særlige Forhold.

B. Fiskeriet ved Færøerne.

MEDENS DET FÆRØSKKE HJEMMEFISKERI er gaaet saa stærkt tilbage, at dets Udbytte nu kun er ca. $\frac{1}{10}$ af, hvad det var for en halv Snæs Aar siden og knapt $\frac{1}{4}$ af, hvad det var før Verdenskrigen, saaledes som det vil fremgaa af omstaaende Oversigt, viser den engelske Fiskeristatistik, at det engelske Trawl- og Linefiskeri her ved Øerne i de senere Aar har givet stadig større og større Fangstudbytte. Dette godtgør med al ønskelig Tydelighed, at Grunden til det færøske Hjemmefiskeris store Tilbagegang *ikke* ligger i, at Fiskebestanden ved Færøerne er gaaet tilbage, men at det er andre Aarsager, der her maa have været afgørende.

For at anskueliggøre hele dette Forhold, skal der her gives en Oversigt over de britiske Fiskerier her ved Øerne i Aaret 1927 og 4 Aar senere, i 1931:

Aar 1927.

<i>Engelske Trædere.</i>	<i>cwts.</i>
Steinbýt (Havkat).....	7,251
Torsk, stor.....	123,419
mellem.....	122,542
smaa.....	195,218
.....	441,179
Hýsa (Kuller), stor.....	65,607
mellem.....	31,461
sma.....	50,869
.....	147,937
Haj.....	16
Helleflynder.....	8,735
Tunge.....	14,443
Lange.....	8,594
Rødspætte.....	1,967
Upsø (Søj).....	97,208
Skøta (Rokke).....	8,168
Hvítung.....	795
Makrel.....	7
Anden Fisk.....	27,249
	763,548

Overført... 768,548

Skotske Trædlere og Læbehaale cwts.

Steinbýt (Ilavkat)	7.187
Torsk og Smaafisk	175.855
Hýsa (Kuller)	39 855
Helleflynder	11 167
Tunge	5.431
Lange	9.409
Rødspætte	452
Upse (Sej)	15.776
Skøta (Rokke)	11.422
Hviting	984
Anden Fisk	17 170
	294 708
	
	Ialt 1.058.256

Der skal herefter med afrundede Tal gives en Oversigt over den samlede Fangst (i Tons) og det økonomiske Udbytte af Fangsten:

	Tons	Kr.
Torsk og Smaafisk	30.800	9.240.000
Kuller	9.400	3.384.000
Helleflynder	1.000	1.400.000
Tunge	1.000	2.580.000
Rødspætte	120	96.000
Upse	5.600	1.120.000
Skøta	1.000	480.000
Lange	900	400.000
Anden Fisk	3.180	2.300.000
	53.000	21.000.000

Den samlede Fangst i 1927 var saaledes godt 1 Million cwts. eller ca. 53.000 Tons og Værdi-Udbyttet ca 21 Millioner Kr. Samme Aar gav det færøske Baadfiskeri et Udbytte af godt 600.000 Kr.

Aar 1931.*Engelske Trædlere.* cwts. cwts

Steinbýt	4.386
Torsk, stor	138.175
mellem	142.164
smaa	248.032
	528.371
Hýsa, stor	70.973
mellem	39.201
smaa	70.697
	180 871

At overføre.. 713,628

Overført.. 718.628

Helleflynder	11.883
Tunge	25.262
Lange	9.528
Havtaske	5.008
Rødspætte	1.611
Upsø (Sej)	140.753
Skøta	5.850
Brosme	4.634
Hviting	965
Anden Fisk	41.478
	960 500

Skotske Træclere og Linebænde.

	Trawl. cwts.	Line cwts.	Ialt cwts.
Torsk	152.710	20.167	172.877
Hýsa	46.534	363	46.897
Haj	23	2	25
Helleflynder ...	3.777	4.542	8.319
Tunge	11.181		11.181
Lange	831	4.199	5.030
Havtaske	3.799		3.799
Rødspætte	396		396
Upsø (Sej)	11.233	98	11.331
Skøta	700	3.860	4.560
Brosme	589	11.235	11.824
Hviting	2.663		2.663
Anden Fisk ...			5.009
			283.911
			Ialt 1.244.411

Der skal herefter med afrundede Tal gives en Oversigt over den samlede Fangst (Tons) og det økonomiske Udbytte af Fangsten.

	Tons	Kr.
Torsk og Smaafisk	36.000	8.000.000
Hýsa	11.500	4.600.000
Helleflynder	1.000	1.400.000
Tunge	2.000	2.400.000
Rødspætte	100	80.000
Upsø (Sej)	4.500	450.000
Skøta	520	312.000
Lange	730	175.000
Brosme	750	120.000
Havtaske	450	225.000
Anden Fisk	4.450	1.350.000
	62.000	19.112.000

Den samlede Fangst i 1931 var saaledes ca. $1\frac{1}{2}$ Mill. cwts. eller ca. 62.000 Tons. Endskønt Fangstudbyttet var ca. 9.000 Tons større end i 1927, var Værdiudbyttet 19 Mill. Kr., ca. 2 Mill. Kr. mindre end i 1927.

Her maa dog tages i Betragtning, at Udregningen af Pengendbyttet er foretaget efter *Gennemsnitspriserne for Fisk fra de samlede Fiskefelter*. Da den ved Færøerne fangede Fisk som Regel paa Grund af sin gode Kvalitet opnaar høj Pris, vil Gennemsnitsprisen for den færøske Fisk ligge noget højere end den almindelige Gennemsnitspris. *Det samlede Pengendbytte af Fangsten ved Færøerne i 1931 vil saaledes utvivlsomt ligge omkring 20—22 Millioner Kr.* — Samme Aar gav det færøske Raadfiskeri et Udbytte af 140,278 Kr.

At Færøerne er langt det rigeste udenrigske Fiskefelt for engelske og skotske Trawlere og Linebaade, naar Hensyn tages til de herværende Fiskegrundes ringe Udstrækning, vil fremgaa af følgende Oversigt:

	Udstrækning □ miles	Eng. Skibe Tons	Skotske Skibe Tons	Lalt Tons	Udbytte pr. □ mile Tons
Hvidelhavet...	129,000	23,000		23,000	$\frac{1}{3}$
Norge.....	30,000	3,200	1,400	3,600	$\frac{1}{8}$
Island.....	37,000	174,000	4,000	178,000	5
Færøerne....	5,000	48,000	14,000	62,000	12
Grønland....		7,500	800	8,300	
Bjørnø og Spitzbergen		40,000	100	40,100	

Det er derfor forstaaeligt, at der bliver sat en meget betydelig engelsk Kapital ind paa Fiskeriet her ved Øerne, mindst ca. 20 Mill. Kr. naar Fangstredskaber og Udrustning medregnes.

Det er en Selvfølge, at den færøske Befolkning nødvendigvis maa have de bedste Betingelser for at udnytte disse rige Fiskemængde lige udenfor vor Dør, og det hele kan her kun være et Spørgsmaal om Kapital, Organisation og Sagkundskab. Hvis disse tre Forudsætninger var tilstede her paa Øerne, saa vilde et færøsk Hjemmefiskeri hurtigt blive det bærende Erhverv herhjemme, medens Færinger nu maa søge deres Erhverv ved Islands og Grønlands Kyster ofte under de største Vanskeligheder og Besværligheder. — Den nødvendige Organisation kunde utvivlsomt gennemføres uden større Vanskelighed, og sagkyndige Mænd paa Trawl- og Linefiskeriets Omraade kunde let skaffes, blot den nødvendige Kapital kunde tilvejebringes.

Oversigt

over

Baadfiskeriet paa Færøerne i Aarene 1913, 1918, 1923 og 1928.

	Aaret 1913. Kr.	Aaret 1918. Kr.	Aaret 1923. Kr.	Aaret 1928. Kr.
Klaksvig	52,865	191,270	55,633	120,832
Sydredal	1,286	8,550	1,722	
Husum	9,111	67,214	4,432	4,936
Mygledal	4,494	26,083	3,750	3,472
Kunø	5,671	44,583	2,927	6,081
Arnefjord	4,740	25,000	4,288	14,404
Kvannesund	11,615	47,142	5,747	4,546
Viderejde	13,247	72,971	6,777	
Svina	12,261	36,500	8,983	1,904
Fuglø	14,290	49,640	12,102	
Lamhaug	2,167	10,140	3,035	1,889
Glibre				2,209
Ridevig	768	3,516	686	1,261
Næs og Tofte	3,514	14,982	7,239	1,678
Strænder	7,345	22,300	3,809	973
Moskrenæs	788	2,436	645	399
Nordskaale	3,284	12,150		
Ejde	24,064	124,575	2,930	345
Gjov	11,431	76,685	4,106	
Funding	766	14,636	386	
Eldevig	678	3,600		
Andefjord	5,752	18,510	1,425	2,677
Hellerne		7,660	2,350	
Fuglefjord	16,665	58,520	1,090	24,616
Lervig	22,051	86,456	30,256	
Gøte	10,502	40,298	29,380	20,519
Skaale		5,278		2,250
Thorshavn	33,280	101,200	9,025	56,986
Nolsø	5,507	28,182	10,762	5,337
Kalbæk	2,051	5,366	2,393	795
Kollefjord	412			695
Kvalvig	870	2,622		
Halderavig	10,190	41,487	533	5,236
Tjernevig	2,687	13,220		
Thorsvig	722			
Vestmanhavn	13,567	83,523	12,168	8,520
Kvivig	16,724	71,620	1,591	14,758
Leynum		20,890	18	
Velbestad	2,327	11,850		
Hestø	7,543	33,500	7,000	4,292
Kolter	2,072		666	

	Aaret 1913. Kr.	Aaret 1918. Kr.	Aaret 1923. Kr.	Aaret 1928. Kr.
Sandevaag	22,366	77,848	29,613	14,892
Midvaag	24,437	78,845	20,659	21,259
Sørvaag	53,000	239,090	35,640	17,882
Myggenæs	3,713	40,465	3,806	1,132
Skopen	18,508	94,358	20,092	22,882
Sand	10,377	71,323	3,996	9,322
Skaalevig	3,011	22,647	2,374	2,704
Skarvenæs	1,137			
Husevig		15,352	532	926
Skus			849	1,867
Trangisvaag			3,572	15,141
Hove	30,385	16,463	3,611	3,847
Ørdevig		5,192	445	129
Kvalbø	21,181	67,060	5,546	16,419
Sandvig	8,745	35,930	2,197	9,614
Porkere	5,054	17,186	1,186	7,250
Vaag	60,251	135,344	28,693	19,315
Sumbø	10,300	35,350	7,922	6,548
Famien	9,998	26,960	3,198	6,882
Frødebø	4,828	62,415		2,156

Oversigt

over

Baadffiskeriet paa Færøerne i Aarene 1913, 1918, 1923, 1928 og 1931.

	Aaret 1913. Kr.	Aaret 1918. Kr.	Aaret 1923. Kr.	Aaret 1928. Kr.	Aaret 1931. Kr.
Norderøernes Syssel	129,584	568,953	105,756	156,175	37,112
Østerø Syssel	109,775	501,740	77,337	58,816	5,001
Strømø Syssel	97,952	413,460	44,156	96,569	37,503
Vaagø Syssel	108,214	435,848	89,718	55,166	11,992
Sandø Syssel	33,033	203,680	27,848	37,701	16,764
Suderø Syssel	150,742	401,900	56,370	87,301	31,906
	629,300	2,525,581	401,180	491,727	140,278

Som foran omtalt er der i det norske Storting blevet fremlagt en *Landsplan for Udførsel af fersk Fisk*. I denne Landsplan, som det er Meningen at gennemføre i Løbet af 5 Aar, bliver der bl. a. fremsat Forslag om, at der i de mindre Fiskepladser bliver opført 45 Kølehuse med Plads til 250 Kasser a 60 kg hver, og i de store Fiskepladser 25 Kølehuse med Plads til 500 Kasser a 60 kg hver.

Gennemførelsen af en saadan 5-Aars Plan anslaas at ville koste 4 Millioner Kr., og der bliver fremsat Forslag om, at Staten yder 65 pCt. af disse Udgifter som rente- og aldragsfrit Laan i de 5 Aar, eller tilsammen 2.600.000 Kr., og desuden betydelige Tilskud, hvor dette maatte anses for hensigtsmæssigt og forsvarligt.

Det anføres i Betænkningen, at de *mindre Køleanlæg* vil være af Betydning for de ydre Fiskevær, som kan danne Basis for Fiskeriet, men som ikke staar i direkte Forbindelse med Hurtigruterne. Da det i de fleste Tilfælde er Meningen, at saadanne Køleanlæg ogsaa skal modtage Agn til Opbevaring, maa Temperaturen kunne bringes ned til -10° C. Isen Fisk kræver kun en Temperatur, der ligger omkring Frysepunktet, og det vil derfor betale sig at have mindst to Kølerum for at kunne holde forskellige Temperaturer. Knyttes Islager til et saadant Anlæg, vil Opbevaring af Isen sikres ved, at Islagrene bliver kunstigt afkølet. -- Man regner med, at saadanne Anlæg vil kunne bygges fra Grunden af for et Beløb af gennemsnitlig 30.000 Kroner.

Det fremhæves, at de offentlige Bidrag bør indskrænkes til Steder med en vis minimal Omsætning af Ferskfisk og i rimelig Afstand fra hinanden, og de maa helst være saaledes beliggende, at de kan blive Afsetningssteder for Fiskere fra nærliggende Bygder.

Til de *store Køleanlæg* paa de centrale Pladser, der anløbes af Hurtigruten, vil der kræves noget større Anlæg, der altid maa være forbundet med Islager og i en Række Tilfælde med mindre Fryserier.

Man regner med, at Fryseri- og Køleanlæg paa saadanne Steder gennemsnitlig vil komme op paa 60.000 Kr., men at det vil variere noget, idet Forholdene langs Kysten er meget forskelligartede.

Et meget vigtigt Spørgsmaal er det, paa hvilken Maade disse Anlæg skal administreres. Det er fra forskellig Side blevet foreslaaet, at Staten haade skulde bygge og drive Fryserier og Køleanlæg, men dette mener Komiteen ikke vil være heldigt. Herom anføres i Betænkningen bl. a. følgende:

„Hvis der var Tale om en Kæmpeproduktion af frossen Fisk, saa er det muligt, at store Statsanlæg kunde forsvares, men saaledes som Komiteen har tænkt sig det, skulde Kølelagrene og Fryserierne indgaa som Led i Ferskfiskhandelen og Fiskeriet, og være at betragte som en Hjælp til Selvhjælp. Kælgelig vil man vide sig paa sikrest Grund, naar de Næringsdrivende selv tager Sagen i deres Haand, eller naar de lokale Myndigheder, hvis Opgave det er at fremme Næringslivet indenfor deres Omraade, tager sig af Sagen. Hvad enten det bliver lokale Myndigheder i Form af Kommuner eller Havnebestyrelser, eller det bliver Sammenslutninger af Næringsdrivende, saa vil i begge Tilfælde Tilsynet med og Interessen for Anlægget kunne faa det bedste Udslag gennem saadanne Organer. Man har derfor tænkt, at der burde aabnes Adgang for de Interesserede til at faa Tilskud til Opførelse af de foreslaaede Anlæg. En Betingelse for saadanne Bidrag maa det imidlertid være, at Anlæggene kommer alle til gode, at de ikke bliver Spekulationsobjekter, men et Middel til Fremme af Ferskfiskhandelen i sin Almindelighed. Hvis Kommuner, Sammenslutninger af Fiskere o. a., Aktieselskaber med begrænset Adgang til Udbyttedeling tager sig af Sagen, saa maa disse

Former for den økonomiske Virksomhed siges at dække, hvad Begrebet Almeninteressen omfatter, og kunne tilstås Bidrag til Nodskrivning af Anlægsudgifterne. — Hvor Forholdene ligger saaledes, at Foretagenderne maa realiseres ved Hjælp af Privatkapital, bør der ydes Støtte i Form af billige Laan.“

Komiteen foreslaar, at de *direkte Tilskud* ydes med indtil 50 pCt. af den til Foretagendet nødvendige Kapital — en Fjerdedel af Tilskudet kan, om det ønskes, udbetales som Forskud —, og at de *billige Laan* ydes med indtil 50 pCt. efter samme Beregning. Disse Laan forrentes med $2\frac{1}{2}$ pCt., der indrømmes Afdragsfrihed i 5—10 Aar, og en Tilbagebetalingstid af ialt 20 Aar. Som Sikkerhed for Laanene maa der stilles 1. Prioritets Pant i Anlæggene.

Forholdene her paa Øerne er i det store og hele omtrentlig de samme som i det nordlige Norge. Man skulde derfor synes, at det maatte kunne lade sig gøre her at gennemføre et noget lignende Projekt som den norske 5-Aars Landsplan for Udførsel af fersk Fisk, hvis det økonomiske Grundlag kan tilvejebringes.

De spredte Forsøg, der hidtil har været gjort med Udførsel af fersk Fisk her fra Øerne, kan ikke siges at have været særlig vellykkede. „Isvirki“ blev jo desværre en stor Skuffelse, og rent bortset fra de betydelige økonomiske Tab, som Staten og andre herved har lidt, saa vil et saadant Foretagendes Sammenbrud selvfølgelig have en yderst uheldig Indflydelse paa Ferskfisk-Spørgsmaalet i sin Helhed, og det vil være vanskeligt at faa Staten til at yde Støtte til Foretagender af denne Aar; der er allerede, naar lignende Sager har været fremme, blevet henvist til „Isvirki“, og det vil der utvivlsomt ogsaa blive gjort i Fremtiden, naar der bliver Tale om en organiseret Udførsel af fersk Fisk her fra Øerne med offentlig Støtte.

Nu har der selvfølgelig været mangt og meget ved Isvirki, der kan give Anledning til berettiget Kritik, men at det hurtige og fuldstændige Sammenbrud for en stor Del skyldes Krisen og Tidernes Ugunst iøvrigt, kan der ikke være delta Meninger om, og det er efter min Mening ganske uberettiget herfra at slutte og udtale, at hele den færøske Ferskfisksag er blotet for ethvert fornuftigt Grundlag, og at Færinger slet ikke er i Stand til at gennemføre en saadan Sag, saaledes som det er blevet gjort fra ansvarlig Side i Danmark, da „Isvirki“ saa pludselig maatte indstille sin Virksomhed.

Der blev udvist stor Interesse og Velvilje ved Oprettelsen af „Isvirki“, og det var meget uheldigt og beklageligt, at dette velmente Forsøg paa at ophjælpe færøsk Erhvervsliv fik en saa krank Skæbne. Det rigtigste vilde selvfølgelig have været, at hele dette Spørgsmaal i sin Tid var blevet forelagt Lagtinget, saaledes at dette havde faaet en afgørende Indflydelse paa Sagen, der saa maaske var kommet ind i et andet Spor.

Bevillingsmyndighederne udviste som sagt stor Velvilje ved Etableringen af hele denne Virksomhed, men paa den anden Side blev der gaaet meget haardt frem mod „Isvirki“ og de til denne Virksomhed knyttede Autorbaade, da man ikke kunde opfylde de økonomiske Forpligtelser. — Dette skete jo i den allerværste Krisetid, der nogensinde har hjemsagt Landene, hvor mange store og tidligere mægtige og vel konsoliderede Foretagender maatte bukke under; „Isvirki“ havde jo ikke noget at staa imod med, og dets Sammenbrud midt i en forfærdelig Krisetid er ikke noget Bevis paa, at en organiseret færøsk Ferskfisk-Eksport er igennemførlig i kommende Tider.

Naar engelske Trawlere og Linebaade gennemsnitlig kan fiske for ca. 20 Millioner Kr. aarlig her ved Øerne lige udenfor vor Dør — saa maa der ogsaa være Grundlag for en betydelig Eksport af fersk Fisk her fra Øerne, hvis vi blot forstaar at indrette os paa rette Maade, gribe Sagen praktisk og fornuftigt an og faa virkelig sagkyndige Mænd til at forestaa det hele.

Naar engelske Trawlar-Rederier kan arbejde her ved Øerne med en økonomisk Indsats af ca. 20 Mill. Kr. i Skibe og Redskaber og tjene store Penge her — Færøerne er i de senere Aar blevet regnet for et af deres bedst lønnede Fiskefelter — saa maa der ogsaa være Grundlag for en lønnende færøsk Flskeridrift paa de færøske Fiskegrunde, og der kan her kun være Tale om et Spørgsmaal om Organisation.

Vor geografiske Beliggenhed er ogsaa saa gunstig som vel tænkeligt. Medens Transporten af fersk Fisk f. Eks. fra det nordlige Norge til de engelske Fiskemarkeder som omtalt foran i Regelen tager mindst 8 Dage og undertiden det dobbelte, kan Fisk fra Færøerne med et hurtiggaaende Transportskib være paa Fiskemarkedet i Aberdeen i Løbet af et godt Døgn, og i Grimsby, Hull eller Billingsgate i Løbet af 3—4 Døgn.

Medens engelske Trawlere og Linebaade i 1931 har hjembragt ca. 20 Millioner Kr. fra de færøske Fiskegrunde, har det færøske Hjemmefiskeri samme Aar kun givet 140.000 Kr. eller ca. $\frac{1}{50}$ af de britiske Fiskerier. Udbyttet af de samlede færøske Fiskerier ved Island, Grønland og her ved Øerne var i 1931 ca. 5.800.000 Kr. eller kun ca. $\frac{1}{4}$ af de britiske Flskerier ved Færøerne. At der her er et alvorligt Misforhold tilstede, maa være indlysende for alle og enhver.

Værdiudbyttet af de færøske Fiskerier ved Island, Grønland og Færøerne har været:

	Kr.
1914	2.852.000
1918	10.042.000
1920	8.011.000
1928	5.450.000
1924	6.945.000
1925	7.573.000
1926	5.504.000
1927	4.827.000
1928	7.328.000
1929	8.265.000
1930	7.809.000
1931	5.797.000

En regelmæssig Udførsel af fersk Fisk her fra Øerne vil imidlertid kun være mulig, hvis hele Sagen sættes rigtigt i System, og dette vil bedst kunne ske ved Gennemførelsen af en færøsk *Landsplan* for en saadan Udførsel. Af Hensyn til vor begrænsede økonomiske Evne vil en saadan *Landsplan* i sin Helhed dog næppe kunne gennemføres indenfor et Tidsrum af 5 Aar, men man maa sikkert regne med 10 Aar.

Hvis der her paa Øerne bliver opført *store* Køle- og Frysehuse, der kan opbevare 500 Kasser à 60 kg hvert, i 8 Pladser, og *mindre* Køle- og Frysehuse, der kan opbevare 250 Kasser à 60 kg hvert, i 20 Pladser, saa kan der ialt her paa Øerne opbevares ca. 9000 Kasser eller 540 Tons af fersk Fisk i Is, og der vil sikkert ikke i nogen nær Fremtid blive Trang til større Plads, selv om det skulde lykkes at faa organiseret en større Udførsel af fersk Fisk.

Med Beregningerne fra den norske Landsplan som Grundlag vil Udgifterne blive:

	Kr.
8 større Kølehuse	480.000
20 mindre Kølehuse	600.000
Diverse Udgifter	120.000
Propaganda o. l.	50.000

Ialt... 1.250.000

En saadan samlet færøsk Landsplan vil altsaa koste $1\frac{1}{4}$ Million Kr. eller 125.000 Kr. aarlig i 10 Aar.

Hvis der nu herhjemme, saaledes som forudsat i den norske Landsplan, kan blive organiseret Sammenslutninger af Fiskere o. a., kan man vel regne med et direkte Statstilskud paa 50 pCt. Dette vilde være langt at foretrække for det i allerhøjeste Grad usunde Laaneprincip, hvorefter der i den senere Tid er blevet anskaffet dyre Skibe, med abnormt store Laan, som der kun er ringe Mulighed for at faa tilbagebetalt. Helt anderledes vilde Forholdet stille sig, hvis der blev indført en Ordning, hvorefter der som omtalt gaves et direkte Statstilskud, men paa den udtrykkelige Betingelse, at der samtidig gjordes en betydelig færøsk økonomisk Indsats, der vilde være en god Garanti for, at den nødvendige Interesse og Ansvarfølelse virkelig var tilstede.

Rogner man nu med, at Halvdelen af de foran omtalte 125.000 Kr. aarlig blev ydet af Staten som direkte Tilskud til Gennemførelse af en færøsk Landsplan for Udførsel af fersk Fisk, vilde der være at tilvejebringe fra færøsk Side 62.500 Kr. aarlig, og dette maa kunne lade sig gøre, hvis Tiderne da ikke bliver alt for daarlige, og hvis der her kan etableres et Samarbejde mellem de forskellige interesserede Parter i Form af Privatdrift, Aktieselskaber, Andelsselskaber eller paa anden Maade, med Støtte af Lagting og interesserede Kommuner. — Spørgsmaalet angaaende et egnet Transportskib vilde sikkert hurtigt kunne løses, idet M/S „Th. Stauning“, der jo blev bygget udelukkende til dette Formaal, utvivlsomt vil kunne indgaa som Led i en organiseret færøsk Ferskfisk-Transport paa lempelige Betingelser. Der vil selvfølgelig til at begynde med ikke kunne fremskaffes saa store Kvanta fersk Fisk her paa Øerne, at „Th. Stauning“ kan sejle i regelmæssig Rute med fersk Fisk alene, men den maa i den første Tid hovedsagelig sejle i almindelig Fragtfart og paa de forskellige Ture medtage den ferske Fisk, der kan fremskaffes. Hvis „Th. Stauning“ blev overtaget af Lagtinget og derefter f. Eks. udlejet til det færøske Dampskibsselskab til en Leje, der kunde dække Renter og Afdrag, vilde det utvivlsomt være en god og forsvaellig Ordning baade sagligt og økonomisk.

Der vil selvfølgelig kræves et stort og indgaaende Forarbejde og utvivlsomt være forskellige Vanskeligheder at overvinde, forinden en saadan færøsk Landsplan for Udførsel af fersk Fisk kan gennemføres i sin Helhed, men er hele dette Spørgsmaal ikke saa vigtigt, og kan det ikke blive af saa afgørende samfundsøkonomisk Betydning for vore Øer, at der er al Grund til jo før jo heller at tage det op til grundig og alvorlig Overvejelse.

Thorshavn, den 15. Januar 1933.

Poul Niclasen.

DEN 10. Oktober 1932 vedtog Lagtinget at anmode „Amtmanden, Dommeren og Politimesteren om sammen med 2 dertil valgte Medlemmer af Lagtinget at gennemgaa“ det fra Justitsministeriet modtagne Materiale vedrørende Spørgsmaalet om Ændring i de for Færøerne gældende Retsplejeregler „og paa Grundlag deraf udarbejde Forslag til Ændringer i Lov Nr. 164 af 4. Juni 1924, hvorved Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916 sættes i Kraft paa Færøerne.“

Ved Skrivelse af 25. Oktober 1932 sendte Lagtinget Amtmanden Sagens Akter til videre Foranstaltning og meddelte samtidig, at Lagtingsmændene Johan Danielsen og Edw. Mikkelsen var valgte til Medlemmer af det foreslaaede Nævn.

I Henhold hertil har undertegnede gennemgaaet den for det øvrige Kongerige nu gældende Retsplejelov og fremsætter Forslag om at gennemføre Retsplejeloven i dens foreliggende Skikkelse paa Færøerne med de nedenfor angivne Ændringer.

For at lette Oversigten og den praktiske Anvendelse har vi lagt Justitsministeriets Bekendtgørelse af 1. Oktober 1932 til Grund. I Forslaget er optaget alle de Bestemmelser i ovennævnte Lov af 4. Juni 1924, som foreslaas opretholdte*), samt Bestemmelserne i Lov Nr. 340 af 23. December 1932 om Retsplejelovens § 223 a, § 248 og § 479.

Man opnaar herved, at man under Anvendelsen af Loven paa Færøerne kun behøver at have Justitsministeriets ovennævnte Lovbekendtgørelse og den særlige færøske Lov.

De foreslaaede Ændringer stemmer i det store og hele med Loven af 1924.

Man har dog ikke anset det for paakrævet at have særlige Bestemmelser for Færøerne om Retsvidner, hvorfor der ikke er optaget noget Ændringsforslag til Retsplejelovens § 55. Man foreslaar derhos en Lovfæstelse af den hidtidige Praksis, hvorefter Sysselmændene i Almindelighed foretager Udlægsforretninger paa Bygderne, naar det drejer sig om Betaling af Penge, men saaledes, at Sysselmændene fremtidig udfører disse Forretninger paa eget Ansvar, medens det hidtil er foregaaet paa Dommerens Ansvar (Lovens § 480).

Opmærksomheden henledes paa, at der ved Gennemførelse af Retsplejelovens § 509 gives Skyldnere betydelig større Udtagelsesret end efter de hidtil gældende Bestemmelser.

Der foreligger fuld Enighed om de foreslaaede Ændringer bortset fra Spørgsmaalene om Sagførervirksomhed og om Ændringen af Retsplejelovens § 149 angaaende Retsproget.

*) De Bestemmelser, der er helt uændrede, er mærket med *).

Angaaende Sagførervirksomhed foreslaar et Flertal (Mitens, Dommeren og Politimesteren) at indføre samme Ordning som i det øvrige Kongerige, dog med en Overgangsbestemmelse (til Lovens § 131) af Hensyn til de (2) Personer, der for Tiden driver selvstændig Sagførervirksomhed som Erhverv uden at have Sagførerbeskikkelse. Et Mindretal (Danielsen og Amtmanden) vil ikke underkende Betydningen af, at man kræver den størst mulige Sikkerhed for, at Parternes Interesser i Retsager kan varogtages af virkelig kyndige og særlig uddannede Sagførere, overfor hvem der tillige haves Mulighed for Indskriden fra det offentlige i Tilfælde af Stillingens Misbrug paa en ganske anden effektiv Maade end overfor Privatpersoner, der kun handler med Ansvar overfor egen Mandant, men Mindretallet maa formene, at der ikke for Tiden haves tilstrækkelig Sikkerhed for, at der til Stadighed vil være det fornødne Antal autoriserede Sagførere paa Færøerne til, at man uden Skade kan gennemføre den af Flertallet foreslaaede Ordning. Mindretallet foreslaar derfor, at den i 1924 indførte Ordning opretholdes i hvert Fald indtil videre og stiller derfor Forslag om Ændringer i Retsplejelovens §§ 131; 260; 332, 2. Stk.; 356, 4. Pkt. og 733, 2. Pkt. af tilsvarende Indhold som i Loven af 1924.

Ændringsforslaget til Retsplejelovens § 149 stilles af hele Udvalget med Undtagelse af Mitens, der forbeholder sig i Lagtinget at stille og motivere Forslag, hvorefter Færøsk ikke betragtes som fremmed Sprog ved Domstolen paa Færøerne, men saavidt det er gørligt, anerkendes som Retsprog paa Færøerne ved Siden af Dansk.

Under Henvisning til foranstaaende fremsættes følgende

Forslag

til

Lov for Færøerne

om

Rettens Pleje.

Lov Nr. 164 af 4. Juni 1924, hvorved Lov Nr. 90 af 11. April 1916 om Rettens Pleje med dertil hørende Tillægslove udvides til at gælde for Færøerne, ophæves og i Stedet herfor fastsættes:

Lov Nr. 90 af 11. April 1916 om Rettens Pleje, saaledes som den er ændret ved Lov Nr. 325 af 3. Juni 1919, Lov Nr. 448 af 4. August s. A., Lov Nr. 737 af 22. December 1920, Lov Nr. 274 af 6. Maj 1921, Lov Nr. 300 af 30. Juni 1922, Lov Nr. 559 af 15. December s. A., Lov Nr. 169 af 1. Maj 1923, Lov Nr. 104 af 29. Marts 1924, Lov Nr. 59 af 18. Marts 1925, Lov Nr. 91 af 1. April s. A., Lov Nr. 56 af 31. Marts 1927, Lov Nr. 191 af 14. Juli s. A., Lov Nr. 294 af 14. December s. A., Lov Nr. 312 af 22. s. M., Lov Nr. 84 af 31. Marts 1928, Lov Nr. 66 af 27. Marts 1929, Lov Nr. 94 af 31. Marts 1930, Lov Nr. 304 af 1. December 1931, Lov Nr. 81 af 28. Marts 1932, Lov Nr. 209 af 23. Juli s. A. samt Lov Nr. 93 af 11. April 1916 om Udgifterne i Strafferetsplejen og midlertidig Lov Nr. 95 af 11. April 1916 om offentlige Auktioner, der ikke er Tvangsauktioner, udvides til at gælde for Færøerne, for disses Vedkommende dog med følgende Ændringer og Tilføjelser:

- *) 1. Til Retsplejelovens § 4, 1. Stk., føjes: „Færøerne henhører under Østre Landsretskreds“.
- 2. Til Retsplejelovens § 6, som sidste Stk., føjes: „I Appelsager fra Færøerne Søren skal Retten tiltrædes af 2 søkyndige Medlemmer“.
- *) 3. Til Retsplejelovens § 11 føjes: „Færøerne danner en særlig Nævningekreds. Domsbehandling af Sager, i hvilke Nævninger skal medvirke, foregaar paa det Sted, hvor Underretten har sit Sæde. Retten kan dog, naar det findes formaalstjenligt, bestemme, at Domsbehandlingen skal foregaa udenfor Rettens Sæde“.
- *) 4. Til Retsplejelovens § 12 føjes: „Desuden udgør Færøerne en Underretskreds“.
- 5. Retsplejelovens § 14, Afsnit d., e. og f. affattes som følger, hvorhos Afsnit h. og i. tilføjes:
 - d. Formandskabet i Overlandvæsenskommissioner i Henhold til Lov Nr. 84 af 31. Marts 1926.
 - e. Overformynderforretninger.
 - f. Det har sit Forblivende ved de i Lov Nr. 35 af 9. Marts 1906 om Udførelse af Notarialforretninger paa Færøerne indeholdte Bestemmelser.
 - h. Formandskabet i Overudskiftningskommissioner i Henhold til Lov Nr. 125 om Udskiftning af 20. April 1926, jfr. Lov Nr. 76 af 23. Marts 1882.
 - i. Formandskabet i Ulykkesforsikringsraadet i Henhold til kgl. Anordning af 31. Marts 1881 § 9.
- 6. Til Retsplejelovens § 17, 2. Stk., Pkt. 3, føjes: „samt Jordfortegnelser og Realregistre“.

I Paragraffens 4. Stk. ændres: „Landsrettens Præsident“ til „Amtmanden“, og i Slutningen af Stykket tilføjes: „dog kan en saadan Bemyndigelse i paatrængende Tilfælde meddeles af Amtmanden“.

I sidste Stykke indskydes mellem „ved“ og „Sognefogden“: „Sysselmanden og“.

Der tilføjes Paragraffen følgende ny Stykker:

„Det har sit Forblivende ved de i Anordning Nr. 30 af 14. Januar 1876, hvorved Lov om Skifte af Dødsbo og Fællesbo m. v. af 30. November 1874 sættes i Kraft paa Færøerne, indeholdte Regler med Hensyn til Begyndelses- og Registreringsforretningers Udførelse paa Skiftorettens Vegne af vedkommende Sysselmand og ved de i Punkt 1 i Anordning Nr. 204 af 4. November 1892 om Lempelser i Lov om Oprettelse af Soretter udenfor København samt om Søforklaring og Søforhør af 12. April 1892, for saa vidt angaar Færøerne, indeholdte Bestemmelser om, at Sysselmanden i visse Tilfælde kan træde i den ordinære Underretsdommers Sted som Formand for Soretten. Endvidere kan Sysselmændene i Lighed med de hidtil gældende Regler, jfr. Sportelreglement for Rettens Butjente paa Færøerne af 30. Marts 1886 § 64, i Fogedens Forfald og efter hans Bemyndigelse forrette ubetydelige Auktioner, ligesom det har sit Forblivende ved deres Virksomhed med Salg ved Auktion af Smaavrag og Hittet, af inddrevet løst Gods, Vrag eller Vragstykker, som skønnes at have en Værdi af ikke over 2 Kr., jfr. Strandingslov for Færøerne af 24. Marts 1899 § 10, og af Grind.“

Syslernes Politirætter opretholdes i samme Omfang som hidtil“.

- *) 7. I Retsplejelovens § 18 tilføjes efter „Lov om Soretter af 12. April 1892 §§ 2, 3, 4 og 5“: „jfr. Anordning Nr. 204 af 4. November 1892“.
- 8. I Retsplejelovens § 20, 5. Stk. tilføjes efter „5“: „jfr. Anordning Nr. 204 af 4. November 1892“.
- 9. I Retsplejelovens § 23 tilføjes som nyt Stykke:

„Paa Færøerne berammes og kundgøres Nævningeting af Dommeren; den i 3. Stk. nævnte Fortegnelse forfattes af Dommeren med Bistand af Politimesteren“.

10. I Retsplejelovens § 41, sidste Stk., ændres „en Uge“ til „2 Uger“.
 *) 11. I Retsplejelovens § 44, 3. Stk. ændres „Landrettens Præsident“ til „Amtmanden“.

Paragraffens sidste Punktum affattes saaledes: „Dog behøver den paagældende ikke at have underkastet sig juridisk Eksamen“.

- *) 12. I Retsplejelovens § 45, 1. Pkt. ændres Ordene: „dog er det tilstrækkeligt, at den paagældende fyldestger den i § 44 i Slutningen angivne Fordring med Hensyn til juridisk Eksamen“ til: „dog behøver den paagældende ikke at have underkastet sig juridisk Eksamen“.
 *) 13. Til Retsplejelovens § 46, 1. Stk. føjes: „I paatrængende Tilfælde foretages denne Beskikkelse af Amtmanden“.
 *) 14. I Retsplejelovens § 51 ændres „Landrettens Præsident“ til „Amtmanden“.
 *) 15. I Retsplejelovens § 68 ændres „1. Juli til 30. Juli“ til: „1. Februar til 31. Januar“.
 *) 16. I Retsplejelovens § 69 indføjes i 3. Linie efter „danke“: „eller til det færøske“.
 17. I Retsplejelovens § 71 tilføjes som Nr. 12: „Overvrageren og Vragerkontrollører“.

- *) 18. Retsplejelovens § 73, 1. og 2. Stk., affattes saaledes:

„Blandt de Personer, der er opført paa Folketingsvalglisterne og opfylder de øvrige i §§ 69 og 70 foreskrevne Betingelser, udvælges aarligt et Antal, der anses for særlig egnede og værdige til Nævningehvervet, nemlig i hvert Sysse 1 for hvert fulde Antal af 100 Indbyggere og 1 Suppleant for hvert fulde Antal af 200 Indbyggere, regnet efter den sidst afholdte almindelige Folketælling, dog i alle Tilfælde mindst 5 samt 2 Suppleanter. Valget af disse Personer foretages af Udvalg paa 5 til Syslets Folketingsvælgere hørende Medlemmer. Udvalgene, der dannes for 4 Aar ad Gangen, bestaar af et af Østre Landsrets Præsident udnævnt Medlem som Formand, et af Dommeren udnævnt Medlem og 3 af Lagtinget ved Forholdstal valgte Medlemmer. De saaledes udnævnte er pligtige at overlage Hvervet“.

- *) 19. I Retsplejelovens § 74 foretages følgende Ændringer:

Paragraffens 1 Stk. affattes saaledes:

„Fortegnelse over de ifølge § 73 valgte (Grundlisten) skal fremlægges til almindeligt Eftersyn samtidig med og i Overensstemmelse med de i Lov Nr. 127 af 28. April 1916 om Folketingsvalg paa Færøerne for Valglistor til Folketinget foreskrevne Regler, hvorhos der til enhver paa Listen optagen skal sendes skriftlig Meddelelse om hans Optagelse“.

I Paragraffens 3 Stk. ændres „Kommunen“ til „Syslet“.

I Paragraffens 4. Stk. ændres „Lovgivningen om Valg til Rigsdagen“ til „Lov Nr. 127 af 28. April 1916 § 11“.

- *) 20. I Retsplejelovens § 75 ændres „15. Maj“ til „1. Januar“.
 *) 21. I Retsplejelovens § 76 ændres „nogen Kommune“ til „noget Sysse“.
 22. I Retsplejelovens § 78 1. Stk. ændres „2 af vedkommende Amdsraad og Købstad-Kommunalbestyrelser“ til „2 af Lagtinget“.

Paragraffens 2. Stk. udgaar.

Paragraffens 4. Stk. affattes saaledes:

„Udvalgets Medlemmer er ligesom Medlemmerne af Udvalgene vedrørende Grundlisten berettigede til Godtgørelse for nødvendige Udgifter, herunder Befordringsgodtgørelse efter Regning, dog saafremt

Fartøj, bestemt til Personbefordring, eller Ruteautomobil kan anvendes, ikke udover den for saadan Befordring gældende Takst, og iøvrigt ikke udover 30 Øre pr. løbende km; de Udlæg, som Udførelse af de Udvalgets Formand i de følgende Paragraffer paalagte Forretninger medfører, godtgøres efter Regning.

*) 23. I Retsplejelovens § 79 ændres „15. Juni“ til „15. Januar“, „en Uge“ til „3 Uger“ og „Statstidenden“ til „den til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser autoriserede Avis“.

*) 24. I Retsplejelovens § 81, 1. Stk. ændres „for den københavnske Kreds 600, for den bornholmske Kreds 120 og for hver af de øvrige Nævningskredse 200“ til: „120“, og i Paragrafens 2. Stk. ændres „Statstidenden“ til „den til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser autoriserede Avis“.

25. I Retsplejelovens § 83, 1. Stk., 1. Linie ændres „en Uge“ til „3 Uger“, og i Paragraffens 4. Linie ændres „Statstidenden“ til „den til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser paa Færøerne autoriserede Avis“.

*) 26. I Retsplejelovens § 85, sidste Linie ændres „30. Juni“ til „31. Januar“.

27. I Retsplejelovens § 87 ændres „Landretten og Statsadvokaterne“ til „Dommeren og Politimesteren“.

28. I Retsplejelovens § 88 ændres „en Uges“ til „14 Dages“.

*) 29. I Retsplejelovens § 95, 3. Pkt. ændres „Statsadvokaten“ til „Politimesteren“.

30. Retsplejelovens § 97 affattes saaledes:

„Der tilkommer Nævninger 4 Kr. for hver Dag og 4 Kr. for hver Nat, de i Anledning af Nævningshvervet holdes borte fra Hjemmet, samt Befordringsgodtgørelse efter Regning, dog saafremt Fartøj, bestemt til Passagerbefordring, eller Ruteautomobil kan anvendes, ikke udover den for saadan Befordring gældende Takst og iøvrigt ikke udover 20 Øre pr. løbende km“.

31. I Retsplejelovens § 103, 2. Stk. indføjes efter „Politadvokaterne“: „og paa Færøerne Sysselmændene“.

Paragraffens sidste Stykke affattes saaledes:

„Bemyndigelse til i enkelt Sag at udføre Tiltale for Underretten kan efter Indstilling af Politimesteren gives af Amtmanden“.

*) 32. Retsplejelovens § 104, sidste Stykke, affattes saaledes:

„Den, der beskikkes til Medhjælper for Politimesteren eller til Anklager ved Underretten eller bemyndiges til i en enkelt Sag at udføre en Tiltale, skal være en duelig og retsindig Mand“.

33. I Retsplejelovens § 108, 1. Stk. indføjes som 2. Punktum: „Desuden udgør Færøerne en Politikreds“.

34. Retsplejelovens § 110, sidste Stykke, affattes saaledes:

„Ved midlertidig Beskikkelse, som meddeles af Justitsministeriet, i paatrængende Tilfælde dog af Amtmanden, behøver den paagældende ikke at have underkastet sig juridisk Eksamen“.

35. I Retsplejelovens § 115 udgaar Ordene „opfylder de i § 110, 2det Stykke, til (Paragraffen ud)“ og i Stedet for sættes: „er uberygtet, vederhæftig og har dansk Indfødsret“.

36. I Retsplejelovens § 116, 2. Stk. tilføjes: „De skal afskediges, naar de er fyldt 60 Aar“.

37. Retsplejelovens § 117 affattes saaledes:

„Det kommunale Politis Tjenestemænd ansættes i Thorshavn af Byraadet og udenfor Thorshavn af vedkommende Forstanderskab og, saafremt det Omraade, for hvilket Tjenestemanden ansættes, omfatter flere Kommuner, af Lagtinget.

Ansættelsen sker efter Indstilling af Politimesteren, saaledes at denne vil have at indstille mindst 3 Ansøgere til den paagældende

Stilling. Hvis de nævnte ansættende kommunale Raad ikke blandt de indstillede finder nogen Ansøger egnet til Ansættelse, skal Politimesteren foretage ny Indstilling. Det kommunale Politis Tjenestemænd afskediges af Politimesteren. Hvor der bliver Tale om Ildredelse af Pension, skal Politimesteren dog forinden Afskedigelsen høre vedkommende kommunale Raad derom. Opstaar der mellem det kommunale Raad og Politimesteren Uenighed om Afskedigelse af en Tjenestemand, skal Sagen forelægges Justitsministeren, hvis Afgørelse er endelig. Det kommunale Politis Lønning skal godkendes af Lagtinget.

Sysselmændene udøver Politivirksomhed i samme Omfang som hidtil^a.

38. I Retsplejelovens § 130 udgaar Ordene: „og have bestaaet juridisk Embedsoksamen“.

Af Flertallet (Mitens, Dommeren og Politimesteren):

39. Til Retsplejelovens § 131 føjes som nyt Stykke:

„De Personer, der i mindst de sidste 2 Aar før nærværende Lovs Ikrafttræden har drevet selvstændig Sagførervirksomhed som Erhverv uden at have Sagførerbeskikkelse, fortaber ikke denne Ret, men er i enhver Henseende underkastet de i denne Lov indeholdte Bestemmelser med de Lempelser, der følger af Forholdets Natur. De paagældende skal inden 1 Aar fra Lovens Ikrafttræden paa Færøerne overfor Justitsministeriet have godtgjort, at de opfylder disse Betingelser; i modsat Fald bortfalder deres Møderet“.

*)

Af Mindretallet (Danielsen og Amtmanden):

Til Retsplejelovens § 131 føjes som nyt Stykke:

„Enhver, der er myndig og ikke ude af Raadighed over sit Bo, og som ikke ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, kan udføre Retssager for andre.

De i Retsplejelovens §§ 133, 134 og 136 indeholdte Regler finder med de Lempelser, der følger af Forholdets Natur, Anvendelse paa saadanne Personer, der udfører Retssager for andre som Erhverv“.

40. I Retsplejelovens § 138 rettes „begge Instanser“ til „alle Instanser“.
41. I Retsplejelovens § 144 indføjes efter „Statstidende“ „og den til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser paa Færøerne autoriserede Avis“.
42. I Retsplejelovens § 149, 1. Stk., udgaar Ordene: „af en edsvoren“.

Hele Udvalget med Undtagelse af Mitens, der forbeholder sig sin Stilling med Hensyn til denne Paragraf.

Der tilføjes Paragraffen som nyt 5. Stykke:

„Til at fungere som Tolk i Færøsk og Oversættelse af dette Sprog foranlediger Retten Tilkaldelse af en kyndig Person. I Tilfælde af Anke eller Kære til Domstol udenfor Færøerne skal Dokumenter, affattet i det færøske Sprog, altid ledsages af Oversættelse, foretaget af en dertil af Retten beskikket Person“.

43. I Retsplejelovens § 160 indføjes efter „Statstidenden“: „eller den til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser paa Færøerne autoriserede Avis efter Rettens nærmere Bestemmelse“.
44. I Retsplejelovens § 163 d, 1., 2. og 3. Stykke ændres Ordene „(Landpostbud)“, „(Landpostbud)“ og „(Landpostbudet)“ til „(Postomdeler)“, „(Postomdeler)“ og „(Postomdeleren)“.

- *) 45. Efter Retsplejelovens § 171, 1. Stk., 1. Pkt. og 2. Stk. 1. Pkt. indføjes som nyt Punktum: „Suderø betragtes i denne Henseende som en særlig Underretskreds“, og som Paragraffens 4. Stk. indføjes: „Disse Regler skal dog ikke medføre nogen Pligt for Personer, der bor eller opholder sig paa Færøerne, til at give Møde i det øvrige Kongerige

eller for Personer, der bor eller opholder sig i det øvrige Kongerige, til at give Møde paa Færøerne".

- *) 46. I Retsplejelovens § 174, 3. Stk. ændres „en Uge“ til „14 Dage“.
- *) 47. I Retsplejelovens § 177, sidste Stykke, ændres „en Uge“ til „14 Dage“.
- 48. I Retsplejelovens § 192 indføjes efter „Vidnepligt“: „dog ikke over ialt 15 Kr.“ Ordet „Jernbane“ udgaar og erstattes af: „Fartøj bestemt til Passagerbefordring“. Ordene „henholdsvis 3die Klasse og“ udgaar.
- *) 49. I Retsplejelovens § 193, 2. Stk. indføjes efter: „Forordningen af 21. Maj 1845 § 24“: „jfr. Lov af 4. Januar 1854 om Udvidelse af den nævnte Forordning til Færøerne“; endvidere ændres: „Statstidende“ til „den til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser autoriserede Avis, dog at Indrykkelse tillige sker i Statstidende i de Tilfælde, hvor Retten skønner det rigtigt“.
- 50. I Retsplejelovens § 211 udgaar Ordene: „dels Godtgørelse.....fra Hjemmet“ og erstattes af: „dels Godtgørelse for hafte Befordringsudgifter efter Regning, idet Rutehand og Ruteautomobil anvendes i størst mulig Udstrækning; dels i Tærepeng 5 Kr. for hvert Døgn, naar Fraværelse i et saadant er 8 Timer eller derover“.
- 51. Efter Retsplejelovens § 223 indsættes som ny § 223 a:
 „Ved Overenskomst med fremmed Stat kan det under Forudsætning af Gensidighed vedtages, at Afgørelser af udenlandske Domstole og Myndigheder om borgerlige Krav og udenlandske offentlige Forlig om saadanne Krav skal have bindende Virkning her i Riget, naar Anerkendelsen ikke vilde være saabenbart uforenelig med Landets Retsorden. Nærmere Bestemmelser til Gennemførelse af en saadan Overenskomst kan fastsættes ved kongelig Anordning.
 Selv om saadan Overenskomst ikke foreligger, kan der ved kongelig Anordning træffes tilsvarende Bestemmelse om udenlandske Afgørelser og Forligs bindende Virkning her i Riget, naar Afgørelser af danske Domstole og Myndigheder og danske offentlige Forlig om borgerlige Krav har bindende Virkning i vedkommende fremmede Stat“.
- 52. Retsplejelovens § 224 affattes saaledes:
 „Enhver borgerlig Retstrætte behandles i 1ste Instans ved Underret, medmindre den er henlagt til Landsret jfr. § 241, eller den ved Overenskomst mellem Parterne indbringes for Landsret i Henhold til de i det øvrige Kongerige gældende Love“.
- 53. I Retsplejelovens § 225 Nr. 10 udgaar Ordene: „jfr. Lov Nr. 343 af 6. Maj 1921 § 35“ og erstattes med: „jfr. Tyendelov for Færøerne af 16. Februar 1856“.
- *) 54. I Retsplejelovens § 238 indføjes efter: „Firmalov af 1. Marts 1889 § 34“: „jfr. Anordning Nr. 21 af 7. Februar 1890, hvorved den nævnte Lov sættes i Kraft paa Færøerne“.
- *) 55. I Retsplejelovens § 241 tilføjes efter: „Lov om Skifte af Dødsbo m. v. af 30. November 1874“: „jfr. Anordning Nr. 30 af 14. Januar 1873, hvorved den nævnte Lov sættes i Kraft paa Færøerne“.
- *) 56. I Retsplejelovens § 248 udgaar sidste Stk.
 Af Mindretallet (Danielsen og Amtmanden):
- *) 57. I Retsplejelovens § 260, 2 Stk. 1. Linie indføjes efter Ordet „Parterne“: „jfr. dog § 131“.
- *) 58. Retsplejelovens § 268, 2. Stk. Afsnit a) affattes saaledes: „i Sager angaaende de i Tyendelov for Færøerne af 16. Februar 1856 omhandlede Forhold“. Til Retsplejelovens § 268, 2. Stk. føjes: „Den ved §§ 2-7 i Forordning om Forligelsesindretninger paa Landet i Norge af 20. Januar 1797 foreskrevne Ordning bliver fremdeles bestaaende paa Færøerne, idet dog den Del af Sydstrøms Præstegæld, hvis Forligsvæsen tidligere har været forestaaet af Amtmanden, henlægges til Thorshavn Bys Forligskommission“.
- *) 59.

- *) 60. Retsplejelovens § 270, 2. Stk. 2. Pkt. affattes saaledes: „Den Part, som bor udenfor Forligskredsen, skal dog være fritaget for personlig Mødepligt“.
- *) 61. I Retsplejelovens § 271, 2. Stk. udgaar Ordene: „Hvis Genstand er en Fordring lydende paa en bestemt Sum“.
- *) 62. Efter Retsplejelovens § 302, 3. Stk. indføjes som nyt Stykke: „Disse Regler skal dog ikke medføre nogen Pligt for Personer, der bor eller opholder sig paa Færøerne, til at give Møde i det øvrige Kongerige eller for Personer, der bor eller opholder sig i det øvrige Kongerige, til at give Møde paa Færøerne“.
- *) 63. I Retsplejelovens § 330 1) tilføjes efter „Sogneraad“: „Forstanderskab“.
Af Mindretallet (Danielsen og Amtmanden):
- *) 64. Retsplejelovens § 332, 2. Stk. affattes saaledes:
„Bevilges Andragendet, har Dommeren at beskikke en kvalificeret Person til at udføre Sagen og træffe de videre fornødne Bestemmelser. Politimesteren og Sysselmændene er pligtige til som hidtil at modtage Beskikkelse“.
- *) 65. Retsplejelovens § 339, 1. Stk. affattes saaledes: „Har Sagsøgte Bopæl paa Færøerne, skal Sagsøgeren lade Stævningen forkynde med 14 Dages Varsel. Har Sagsøgte Bopæl udenfor Færøerne, eller vides det ikke, hvor hans Bopæl er, bestemmes Varslet af Dommeren“.
Af Mindretallet (Danielsen og Amtmanden):
- *) 66. I Retsplejelovens § 356, 4. Pkt. tilføjes efter Ordene: „i Retskredsen bosat Sagfører“ „eller anden dertil egnet god Person“.
- *) 67. Retsplejelovens § 398, 3. Stk. affattes saaledes: „Varslet bestemmes af Højesterets Præsident“.
- *) 68. I Begyndelsen af Retsplejelovens Kapitel 39 indføjes som en ny Paragraf (§ 424 a):
„Af de Sager, der i Henhold til § 224, 2. Stk. er henlagt til Underret, bliver alene saadanne, som ogsaa i det øvrige Kongerige er henlagt til Underretten, at behandle efter de i nærværende Kapitel givne Bestemmelser, hvorimod de om Sager, der behandles ved Landsret i første Instans, givne Regler med de fornødne Lempelser bliver at følge ved Behandlingen af de Underretssager, der i det øvrige Kongerige behandles ved Landsret i første Instans. Dog finder Reglen i § 429, 2. Stk. ogsaa Anvendelse paa disse Sager“.
- *) 69. Retsplejelovens § 427, 1. Stk. affattes saaledes: „Har Sagsøgte Bopæl paa Færøerne, skal Stævningen forkyndes ham med 14 Dages Varsel. Bor Sagsøgte udenfor Færøerne, eller vides det ikke, hvor hans Bopæl er, bestemmes Varslet af Dommeren“.
- *) 70. I Retsplejelovens § 435 indsettes som 4. Stk.: „Anke og Kære til Højesteret af Landsrettens Afgørelser vedrørende de fra den færøske Underret indankede Sager, som i det øvrige Kongerige vilde høre under Behandling ved Landsret i første Instans, kan finde Sted i Overensstemmelse med Reglerne i Kapitlerne 36 og 37“.
71. I Retsplejelovens § 436 ændres: „dog at Ankefristen kun er 4 Uger“ til: „saaledes at Ankefristen er 8 Uger“.
- *) 72. Retsplejelovens § 437, 3. Stk. affattes saaledes: „Varslet bestemmes af Landsrettens Præsident“.
- *) 73. I Retsplejelovens § 455 a ændres „8 Uger“ til „4 Maaned“.
- *) 74. I Retsplejelovens § 455 c ændres „1 Maaned“ til „2 Maaned“.
75. Retsplejelovens § 459, 2. Stk. affattes saaledes: „I alle andre Tilfælde træffes Afgørelsen af Underretsdommeren under Anvendelse af de i de følgende Paragraffer givne Regler med de Lempelser, der følger af Forholdets Natur, og de i Sagen trafte Afgørelser kan indbringes for højere Ret i Overensstemmelse med Reglen i § 435, 4. Stk.“

I Paragraffens 3. Stk. ændres: „Indsendelsen til Landsretten“ til: „Forotagelsen for Retten“ og: bliver at tinglyse 1826“ ændres til: „bliver at tinglyse og at kundgøre i den til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser paa Færøerne autoriserede Avis“.

76. I Retsplejelovens § 466, 1. Stk. udgaar Ordene: „i de Tilfælde Andragendet til Landsretten“.

77. I Retsplejelovens § 472, 1. Stk. ændres: „Statstidenden“ til: „den til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser paa Færøerne autoriserede Avis, dog at Indrykkelse tillige sker i Statstidenden i de Tilfælde, hvor Retten skønner det rigtigt“.

I 2. Stk. udgaar Ordene: „i Statstidenden“.

78. Retsplejelovens § 479 affattes saaledes:

„Ved Overenskomst med fremmed Stat kan det under Forudsætning af Gensidighed vedtages, at Afgørelser af udenlandske Domstole og Myndigheder om borgerlige Krav og udenlandske offentlige Forlig om saadanne Krav kan fuldbyrdes her i Riget, saafremt de i Henhold til § 223 a har bindende Virkning her og kan fuldbyrdes i den Stat, hvor Afgørelsen er truffet eller Forliget indgaaet. Nærmere Bestemmelser til Gennemførelse af en saadan Overenskomst kan fastsættes ved kongelig Anordning“.

79. Retsplejelovens § 480, 1. Stk. affattes saaledes:

„Ekssekution foretages af Underretsdommeren, der i denne sin Virksomhed benævnes Foged; udenfor Thorshavn kan Ekssekution dog ske ved Sysselmandene, naar Dommen eller Forliget lyder paa Betaling af Penge, og naar der foreligger et af de i § 478 Nr. 3 og 4 omhandlede Dokumenter. Til Brug under saadanne Forretninger leveres der Sysselmanden en af Fogden autoriseret Bog, hvis Anskaffelse bekostes af Sysselmandens Konturhold“.

I Paragraffens 2. Stk. ændres „(Sognefogden)“ til „(Sysselmanden)“.

80. I Retsplejelovens § 508 ændres: „(Sognefogden)“ og „Sognefogden“ til: „(Sysselmanden)“ og „Sysselmanden“.

81. I Retsplejelovens § 507 ændres: „(Sognefogden)“ til: „(Sysselmanden)“.

82. I Retsplejelovens § 516 ændres: „Sognefogden“ og „(Sognefogden)“ til: „Sysselmanden“ og „(Sysselmanden)“.

83. I Retsplejelovens § 519 ændres: „Sognefogden“ til: „Sysselmanden“.

84. I Retsplejelovens § 524 ændres: „Sognefogden“ til: „Sysselmanden“.

85. I Retsplejelovens § 526 ændres: „Sognefogden“ til: „Sysselmanden“.

86. I Retsplejelovens § 527 ændres: „Sognefogden“ til: „Sysselmanden“.

87. I Retsplejelovens § 529 ændres i 2. Stk.: „tinglyses 1826“ til „tinglæses“.

*) 88. I Retsplejelovens § 533, 1. Stk. indføjes efter: „(Lov Nr. 30 af 20. Marts 1901 § 2)“: „jfr. Anordning Nr. 72 af 2. Maj 1902“.

*) 89. I Retsplejelovens § 537, 1. Stk., 1. og 4. Linie ændres „4 Uger“ til „8 Uger“.

*) 90. Til Retsplejelovens § 538, 3. Stk. føjes: „Afgiftspligtige Varer, som Statskassen realiserer til Dækning af paaløbne Afgifter og Bøder, kan forauktioneres uden forudgaaende Retsforfølgning“.

*) 91. I Retsplejelovens § 542, 2. Stk. ændres „4 Uger“ til „8 Uger“.

92. I Retsplejelovens § 544, 1. Stk. ændres „1 Uge“ til „14 Dage“.

Paragraffens 2. Stk., 1. Punkt udgaar.

93. I Retsplejelovens § 555, 2. Stk. ændres „14 Dage“ til „4 Uger“.

94. I Retsplejelovens § 560 ændres: „følge fornøden Genpart af Ejendomsbladet og Afskrift af det senest tinglyste Adkomstdokument“ til: „saa vidt muligt følge Panteattest og Afskrift af senest tinglyste Adkomst-“

dokument". Efter „Matrikulnumre“ indføjes: „eller Brug“. „Genpart af Ejendomsbladet“ ændres 2 Steder til „Pantlofttest“.

95. I Retsplejelovens § 561, 1. Stk. indføjes efter „med 14 Dages Varsel“: „for saa vidt de alle har Bopæl paa Færøerne, og med 6 Ugers Varsel, for saa vidt nogen af dem har Bopæl uden for Færøerne“.

I 2. Stk. ændres: „Genparten af Ejendomsbladet“ til „Pantlofttesten“, og sidste Sætning i Stykket ændres til: „som indrykkes efter Fogdens nærmere Bestemmelse i de i § 544 nævnte Tidender“.

96. I Retsplejelovens § 564 udgaar Ordene: „jfr. § 37 i Lov om Tinglysning Nr. 111 af 31. Marts 1926“ og erstattes af: „som efter Forordning af 28. Juli 1841 § 3 og Konkurslovens § 158, jfr. § 7 i Lov af 4. Januar 1854 om Udvidelse af nogle for Danmark udkomne almindelige Anordninger og Luvv til Færøerne og Anordning Nr. 72 af 2. Maj 1902“.

- *) 97. I Retsplejelovens § 567, 3. Stk. udgaar 2., 3. og 4. Pkt.

98. I Retsplejelovens § 569 ændres: „har Krav paa 1869“ til: „har Krav paa Godtgørelse som Syns- og Skønsmænd i Henhold til § 211“.

99. I Retsplejelovens § 571, 2. Stk. ændres: „Statstidenden“ til: „den til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser paa Færøerne autoriserede Avis“.

100. I Retsplejelovens § 581 indføjes efter: „med 14 Dages Varsel“: „eller, hvis nogen af dem har Bopæl uden for Færøerne, med 4 Ugers Varsel“. Endvidere rettes „Statstidenden“ til: „den til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser paa Færøerne autoriserede Avis, og saafremt nogen af de interesserede har Bopæl udenfor Færøerne, tillige i Statstidenden“.

- *) 101. I Retsplejelovens § 584 ændres „4 Uger“ til „8 Uger“.

102. I Retsplejelovens § 592, 1., 3. og 5. Linie ændres „4 Uger“ til „8 Uger“.

103. I Retsplejelovens § 593, sidste Stk. ændres „14 Dage“ til „6 Uger“.

- *) 104. I Retsplejelovens § 596, 1. Stk. tilføjes i Linie 2 efter „29. Marts 1873 § 1“: „jfr. Lov Nr. 40 af 30. Marts 1894 § 1“, og i 2) Linie 3 efter „derfor sig sluttede Reglementer“: „og Anordning Nr. 103 af 13. August 1886 om Brandvæsenet i Thorshavn § 8“.

105. I Retsplejelovens § 597 ændres „et Aar“ til „to Aar“.

106. I Retsplejelovens § 599 tilføjes som nyt 2. Stk.:

„Ved Inddrivelse af Skatter og alle Afgifter til det Offentlige eller Indtægter, der inddrives ved Udpantning hos Beboere af et Sogn eller en Kommune, er det tilstrækkeligt, at Bekendtgørelse om, at Restancer af Fogden er godkendt til Inddrivelse, og at denne vil finde Sted uden videre Varsel, uden Nævnelse af de enkelte Skyldners Navne, sker, mindst 14 Dage før Udpantningen foregaar, i et stedligt Blad efter Fogdens Bestemmelse eller ved Opslag i Bygdens Kundgørelsestavle“.

107. Retsplejelovens § 600, 1. Stk., 1. Pkt. affattes saaledes: „Udpantning iværksættes af Fogden for Thorshavns, Arges, Højvigs, Hvidensøes, Nolsøes, Velbestads og Kirkebøes Vedkommende; udenfor de nævnte Bygder foretages Udpantning af Sysselmanen, der fungerer som Foged og i alle Henseender i disse Sager træder i dennes Sted“.

108. I Retsplejelovens § 602 ændres „Sognefogden“ til „Sysselmanen“.

- *) 109. Til Retsplejelovens § 603, 3. Stk. føjes: „dog at Anke eller Kære imod Kendelser afsagte af Sysselmanen sker til Underretsdommeren uden Erlæggelse af Gebyr, saaledes at Fristen for Iværksættelse af saadan Anke eller Kære fastsættes til 4 Uger, og saaledes at de af Dommeren truffne Afgørelser kan indbringes for højere Ret efter de i foregaaende Afsnit indeholdte Regler.“

- (*) 110. Retsplejelovens § 604 udgaar.

111. I Retsplejelovens § 605 udgaar: „eller dens Stadfæstelse“.

Endvidere udgaar: „paa Landet“ og Paragraffen ud, og i Stedet for indsættes: „af Sysselmanden, i Thorshavn af Fogden, efter at der 1 Uge forud har fundet Opslag Sted i Kundgørelsestavlen paa Auktionsstedet“.

- *) 112. Til Retsplejelovens § 606 føjes: „Dog skal Anke eller Kære imod Udpantningsforretninger og Kendelser foretagne eller afsagte af Sysselmanden ske til Underretsdømmøren uden Erlæggelse af Gebyr inden en Frist af 4 Uger. De af Dømmøren herefter trafte Afgørelser kan indbringes for højere Ret efter de i foregaaende Afsnit indeholdte Regler“.
- 113. Retsplejelovens § 608 a udgaar.
- *) 114. I Retsplejelovens § 609, 2. Stk. ændres „D. L. 5—7—8 og 9“ til „N. L. 5 7—8 og 9“.
- 115. I Retsplejelovens § 616, 2. Stk. udgaar 1. Pkt. og i Stedet for indføjes: „For at Arrestens Retsvirkning skal kunne gøres gældende overfor godtroende Trediemand, saaledes at de foretagne Retshandler taber Gyldighed, er det nødvendigt, at Tinglæsning af Arrestdekretet har fundet Sted ved Skyldnerens personlige Værneting eller, hvis Arresten er gjort i fast Ejendom, ved dennes Værneting“.
- *) 116. I Retsplejelovens § 634, 1. Stk., 1. Pkt. ændres „en Uge“ til „4 Uger.“
- 117. I Retsplejelovens § 645 ændres „4 Uger til 8 Uger“.
- *) 118. I Retsplejelovens § 654 tilføjes efter „Skifteloven af 30. November 1874“: „jfr. Anordning Nr. 30 af 14. Januar 1876, hvorved den nævnte Lov sættes i Kraft paa Færøerne“.
- 119. I Retsplejelovens § 662, 2. Stk. ændres „4 Uger“ til „8 Uger“ og efter „Lov af 30. November 1874 § 50“ tilføjes: „jfr. Anordning Nr. 30 af 14. Januar 1876“.
- *) 120. I Retsplejelovens § 663 tilføjes efter: „og 75“: „jfr. Anordning Nr. 30 af 14. Januar 1876“.
- 121. I Retsplejelovens § 667 tilføjes efter: „Lov Nr. 30 af 20. Marts 1901“: „jfr. Anordning Nr. 72 af 2. Maj 1902“ og efter: „Lov Nr. 68 af 12. April 1927“: „jfr. Anordning Nr. 278 af 10. November 1927“.
- 122. I Retsplejelovens § 673, 1. Stk. tilføjes efter „Konkurslovens § 48, 2. Stk.“: „jfr. Anordning Nr. 72 af 2. Maj 1902 og Anordning Nr. 278 af 10. November 1927“.
- 123. I Retsplejelovens § 674 ændres „4 Uger til 8 Uger“.
- *) 124. I Retsplejelovens § 679 tilføjes efter: „Konkurslov af 25. Marts 1872“: „jfr. Anordning Nr. 72 af 2. Maj 1902“ og efter: „Skiftelov af 30. November 1874“: „jfr. Anordning Nr. 30 af 14. Januar 1876“.
- 125. I Retsplejelovens § 687, 1. Stk. ændres „Landsretterne“ til „Underret“.
- I samme Paragrafs sidste Stk. udgaar Ordet „Landsretsbehandling“ og erstattes af Ordene „Paadømmelse under Medvirkning af Nævninger“.
- 126. Retsplejelovens § 688 affattes saaledes:
 - „Ved Underretten henholdsvis Soretten behandles og paaendes i første Instans uden Medvirken af Nævninger alle andre Straffesager, for saa vidt disse ikke henhører under Syslernes Politiret.
 - Ved Syslernes Politiret behandles i 1ste Instans udenfor Sydstrømø Præstegæld de Sager, der ifølge særlig Lovbestemmelse er henlagt under disse Ratter“.
- 127. Retsplejelovens § 716, 1. og 2. Stk. affattes saaledes:
 - „Politimesteren virker for Forfølgning af alle Forbrydelser, der ikke er henvist til Paatalte af private.
 - Hvad der ved nærværende Lov er paalagt Statsadvokaten, paa hviler for Færøernes Vedkommende, bortset fra Ankesagerne Behandling ved Landsretten, Politimesteren, der er direkte underordnet Rigsadvokaten“.

128. Retsplejelovens § 720 affattes saaledes:

„I alle Sager, hvis Forfølgning ikke er henvist til private (§ 725), tilkommer det Politimesteren at paatale for den dømmende Ret. Sysselmanden rejser Paatale i de Sager, som hører under Sysselets Politiret“.

129. I Retsplejelovens § 721 udgaar de 3 første Linier: „Politimesteren tilkommer Paatale (Politisager)“ og i Stedet for sættes: „Efternævnte Sager, hvori Tiltale rejses for Underretten henholdsvis Søretten, betegnes som Politisager“.

I Paragraffens 1ste Afsnit indføjes efter „r. Lov Nr. 145 12. Marts 1918 § 14“: „jfr. Anordning Nr. 185 af 1. April 1921, hvorved samme Lov udvides til at gælde for Færøerne;“

I Paragraffens 1ste Afsnit indføjes yderligere efter „bb.“: „Lov af 28. Januar 1856 angaaende Brandvæsenet i Thorshavn paa Færøerne § 18, Tyndelov for Færøerne af 16. Februar 1858 § 68, 1. Pkt., Lov Nr. 36 af 29. Marts 1878 om Ligsyn paa Færøerne § 7, Strandingslov for Færøerne Nr. 49 af 24. Marts 1899 § 19, Lov for Færøerne Nr. 36 af 28. Februar 1908 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene § 17, Lov for Færøerne Nr. 63 af 1. April 1909 om Vandledninger § 5, Lov for Færøerne Nr. 68 af 1. April 1912 angaaende Sprængstoffer § 11, Lov Nr. 86 af 17. Marts 1922 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse paa Færøerne § 36, Lov Nr. 90 af 1. April 1925 for Færøerne om Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevaad § 8 og Lov Nr. 115 af 4. April 1928 for Færøerne om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. § 8“.

* *) 130. Til Retsplejelovens § 726, 4. Stk. føjes: „jfr. § 12 c i Lov Nr. 55 af 13. April 1894 indeholdende Bestemmelser om Politiet paa Færøerne“.

Af Mindretallet (Danielsen og Amtmanden):

*) 131. Retsplejelovens § 733, 2. Pkt. affattes saaledes:

„I paatrængende Tilfælde kan dog ogsaa en myndig og uberygtet Person, der ikke er antaget af Justitsministeren, beskikkes til Forsvarer“.

132. I Retsplejelovens § 735, 3. Stk. sættes Punktum efter „Instans“. Resten af Stykket udgaar.

*) 133. Retsplejelovens § 793, 1. Pkt. affattes saaledes:

„Til at føre Tilsyn med Varetægtsfangers Behandling og Forholdene i Varetægtsfængsler udvælger Lagtinget efter Forholdstal to Medlemmer af sin Midte for 4 Aar ad Gangen“.

*) 134. I Retsplejelovens § 877, 2. Stk. 4) ændres „D. L. 1 — 2 — 1“ til „N. L. 1 — 2 — 1“.

135. Til Retsplejelovens § 940 føjes som nyt Stk.: „Paaanke finder Sted direkte til Højesteret efter de i nærværende Kapitel indeholdte Regler med de fornødne Lempelser.“

Dog finder Paaanke Sted til Landsret i Overensstemmelse med Reglerne i Kapitel 83 af Sager, der angaar Lovovertrædelser, der i det øvrige Kongerige behandles i 1. Instans ved Underret“.

136. I Retsplejelovens § 947 ændres „14 Dage“ til „4 Uger“.

137. I Retsplejelovens § 948 ændres „14 Dage“ til „4 Uger“.

138. I Retsplejelovens § 962 ændres „14 Dage“ til „8 Uger“.

Som nye Stykker indføjes:

„Domme afsagte af en af Syslernes Politiretter kan af Tiltalte eller Politimesteren inden 4 Uger efter Dommens Afsigelse, eventuelt Forkyndelse for Tiltalte, paaankes til Færøernes Overpolitiret, der består af Dommeren som Formand og to i færøske Bygdeforhold og lignende Forhold kyndige Mænd, som beskikkes af Amtmanden for 4 Aar ad Gangen.“

Amtmanden beskikker tillige 2 Suppleanter.

Overpolitirettens Domme i disse Sager kan kun paaankes med Justitsministerens Tilladelse. Bestemmelsen i 2. Stk., sidste Punktum, finder tilsvarende Anvendelse, dog at Fristen, inden hvis Udløb Andragende skal fremsættes, fastsættes til 8 Uger. Saafremt der meddeles Tilladelse til Anke, sker denne efter de almindelige for Underretsdomme i Politisager gældende Regler.

139. I Retsplejelovens § 968 b ændres „14 Dage“ til „8 Uger“.
- *) 140. Til Retsplejelovens § 968 føjes som nyt Stykke:
 „Kære finder i Overensstemmelse med Reglerne i § 940 Sted til Højesteret eller til Landsret efter de i nærværende Kapitel indeholdte Regler med de fornødne Lempelser“.
141. I Retsplejelovens § 991, 5. Stk. indføjes efter: „af 14. April 1932“:
 „jfr. Lov for Færøerne Nr. 73 af 19. Marts 1930 om Motorkøretøjer § 29“.
142. I Retsplejelovens § 992, sidste Stk. indføjes efter: „af 14. April 1932“:
 „jfr. Lov for Færøerne Nr. 73 af 19. Marts 1930 om Motorkøretøjer § 29“.
- *) 143. Til Retsplejelovens § 1036, 2. Stk. føjes: „jfr. Lov for Færøerne om Udpantning m. m. af 30 Marts 1894 § 16.“
144. Denne Lov træder i Kraft 1. Januar 1934.

Thorshavn, 1 Februar 1933.

Ringberg.

Filip Hansen.

L. Sundorph.

J. Danielsen.

Edw. Milens.

the first of these is the fact that the system is not in a steady state.

The second of these is the fact that the system is not in a steady state.

The third of these is the fact that the system is not in a steady state.

The fourth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The fifth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The sixth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The seventh of these is the fact that the system is not in a steady state.

The eighth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The ninth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The tenth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The eleventh of these is the fact that the system is not in a steady state.

The twelfth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The thirteenth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The fourteenth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The fifteenth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The sixteenth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The seventeenth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The eighteenth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The nineteenth of these is the fact that the system is not in a steady state.

The twentieth of these is the fact that the system is not in a steady state.

Ekstrakter

af

de af Færøernes Lagting
deciderede Regnskaber

for

1929, 1930 og 1931.

Meddelt af Færøernes Lagting.

Thorshavn.

Trykt i A/S. „Færø Amtstidende“s Bogtrykkeri.

1933.

the 1990s, the number of people in the world who are undernourished has increased from 250 million to 800 million (FAO 1996).

There are a number of reasons for this increase. First, the world population has increased from 5 billion in 1987 to 6 billion in 1996, and is projected to reach 8 billion by 2025 (FAO 1996). Second, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996). Third, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996). Fourth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

There are a number of reasons for this increase. First, the world population has increased from 5 billion in 1987 to 6 billion in 1996, and is projected to reach 8 billion by 2025 (FAO 1996).

Second, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Third, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Fourth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Fifth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Sixth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Seventh, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Eighth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Ninth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Tenth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Eleventh, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Twelfth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Thirteenth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Fourteenth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Fifteenth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Sixteenth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Seventeenth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Eighteenth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Nineteenth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

Twentieth, the number of people who are undernourished has increased from 250 million in 1987 to 800 million in 1996 (FAO 1996).

1.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Fære Amts Repartitionsfond

for

Aaret 1929.

Indtægt:

I. Beholdning den 1. Januar 1929:		
	Kr. Ø.	Kr. Ø.
1. Restancer af Skat m. m.	150773 81	
2. Hos Kassereren	3223 66	
	-----	153997 47
II. Udskrivning i Aaret 1929 paa Jordegodset og Kom-		
munerne		111630 42
III. Kendelser for Handelsbevlser		2050 00
IV. Statskassens Tilskud		3000 00
V. Automobilafgift		3945 25
VI. Indførselsafgift		42179 29
VII. Akteleudbytte i A/S Skipafelagið „Føroyar“		3500 00
VIII. Andre Indtægter		253 50
IX. Refusion af Forskud vedrørende:		
	Kr. Ø.	
a. Delinkventonkostninger	400 00	
b. Smitte Sygdomme	34259 80	
c. Alimentationsbidrag	8830 26	
Andre Forskud	578 79	
	-----	44068 85
X. Gæld den 31. December, 1929:		
1. Til Føroya Banki		45702 13

	Summa Indtægt. . .	410326 91

Udgift:

		Kr. Ø.
A.	Gæld den 1. Januar 1929:	
	1. Til Føroya Banki.....	50356 23
B.	Udgifter til Lagtingshuset.....	1546 92
C.	— - Lagtingsmændenes Dlæter og Rejsud- gifter	14965 50
D.	— - Lagtingsarbejdet og Lagtingskontoret ...	7241 00
E.	— - Justitsvæsen	2716 23
F.	— - Valgvæsenet.....	1569 08
G.	— - Lægevæsenet	4847 00
H.	— - Jordemodervæsenet	1716 69
I.	— - Skolevæsenet	1480 75
K.	— - Landbruget.....	58 67
L.	— - Sanatoriets Drift	25425 16
M.	— - venæriske Sygdommes Behandling.....	1087 70
N.	— - offentlig Vaccination	322 50
O.	— - Understøttelse til fhv. Læge Jousson	150 00
P.	— - i Anledning af epidemiske Sygdomme ..	18871 10
Q.	— - Sysselmændenes Omrejser.....	1311 30
R.	— - Dyrlægens Omrejser	2505 00
S.	— - Landbrugskonsulentens Omrejser	300 00
T.	— - Rejseunderstøttelse til Verdensudstillingen i Barcelona	2900 00
U.	— - Færø Amts Bibliotek	2000 00
V.	— - Hjemmet for Vanføre	100 00
X.	— - Røntgenlaanet.....	150 00
Y.	— - Studering af Sildevragning.....	300 00
Z.	— - Studering af Sildfiskeri.....	400 00
Æ.	— i Anledning af Lægers Flytning	598 08
Ø.	— i — - Provstens Rejser.....	357 50
AA.	— til teknisk Bistand vedr. Elektricitetsværket i Klaksvig.....	617 85
BB.	— - Renter af Obligationsgæld	28548 62
CC.	— - Bankrente.....	2408 08
DD.	— - Afdrag paa Gæld	25957 65
EE.	— - Kreditforeningens Reservefond	202 50
FF.	— - Forskelligt.....	670 43
GG.	Udbetalt Automobilafgift.....	2798 10
HH.	— Forskud vedrørende:	

	Kr. Ø.
a. Delinkventomkostninger	1218 94
b. Smitsonne Sygdomme	29131 75
c. Alimentationsbidrag	11317 30
Andre Forskud	450 80
	42118 79

	Kr. Ø.
II. Beholdning den 31. December 1929:	
1. Restance af Skat m. m.	158061 84
2. Hos Kassereren	5666 64
	163728 48

Summa Udgift... 410326 91

2.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Fattigkasse

for

Aaret 1929.

Indtægt:

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1929	72375	95
2. Renter	1838	37
3. Arveafgifter	4092	36
4. Afgifter af Grindfangster.....	61	67
5. Bidrag fra Embeds- og Bestillingsmænd i Anledning af deres Ansættelse paa Færøerne.....	66	00
6. Bøder	2265	00
7. Kendelser for udfærdigede Handelsbevillinger	600	00
8. Kendelser for udfærdigede Bevillinger til Handelsrejsende.	1200	00
9. Afgifter iflg. Lov af 2. Maj 1902 om Hvalfangst.....	1177	50
Summa Indtægt...	83676	85

Udgift:

	Kr.	Ø.
1. Tilskud til Kommuner	10000	00
2. Udgifter til Underhold af Børn, avlede udenfor Ægteskab	1218	00
3. Udgifter ved Døvstummes Oplærelse.....	600	00
4. Kassererens Løn	300	00
5. Andre Udgifter.....	38	51
5. Beholdning den 31. December 1929	71520	34
Summa Udgift...	83676	85

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts økonomiske Fond

for

Aaret 1929.

Indtægt:

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1929	94140	82
2. Renter af Fondens Kapitaler	3183	06
3. Indtægter af Grindfangster	434	80
4. Indtægter i H. t. Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2. Maj 1902	7065	00
5. Indtægter af Indførselsafgift	26940	33
6. Indtægter ved Salg af Kvæðabók	10	00
7. Rente af Grunderestance i Vestmanhavn	44	57
Summa Indtægt...	131818	58

Udgift:

	Kr.	Ø.
1. Til Anlæg og Reparation af Broer, Veje og Landings- steder	6824	88
2. Udgifter i Anledning af Grindfangster	243	98
3. Tilskud til Plantingsforsøg	1000	00
4. — - Føroya Fólkaháskúla	2000	00
5. — - Foreningen „Grímur Kamban“	200	00
6. — - Biblioteksbygning og Arkiv	10000	00
7. — - Pensionsfonden	2000	00
8. — - Studier af det færøske Sprog	2000	00
9. — - Børnehjemmet i Vestmanhavn	200	00
10. — - Foreningen „Varðin“	300	00
11. — - Føroya forngrípafelag	200	00
12. — - Sløjdscole	200	00
13. — - Undersøgelse af Studenterskoler i Dan- mark og paa Island	1100	00
14. — - Udgivelse af et Barneblad	100	00
15. — - Tuberkulosestationens Arbejde paa Fær- øerne i 1928	954	51
16. — - Rejseunderstøttelse til Lærere	200	00
17. — - Videreuddannelse	1350	00
18. — - et færøsk Studenterværelse i Reykjavik ...	400	00
19. — - Klaksvig nye Sygehus	2600	00
20. — - Udstillingen af færøske Varer i København	1000	00
21. Lagtingets Historie	2434	40
22. Andre Udgifter	310	37
23. Tilskud til Fonden for Jordehvalsrettighedens Afløsning 5 % af Storhvalfangsten i 1929; jfr. Reglement af 14. Juni 1909	353	25
24. Beholdning den 31. December 1929	95847	19
Summa Udgift...	131818	58

Fonden til Jordehvalsrettighedens Afløsning havde pr. 31. December 1929 en Formue af 119063 Kr. 15 Øre.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Skolefond

for

Aaret 1929.

Indtægt:

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1929	56793	02
2. Renter af Fondens Kapitaler	2118	77
3. Refusion af Rerslev Kirketiende	14	33
4. Statskassens Deputat	224	00
5. Statskassens faste Tilskud til Realskolen	3900	00
6. Statskassens Tilskud til Lærerlønninger	20899	62
7. Tilskud til udenbys Elever	1087	50
8. Tilskud til Fru Effersøes Pension:		
a. Statskassen	300	00
b. Amtsrepartitionsfonden	150	00
c. Thorshavn Kommune	100	00
	550	00
9. Thorshavn Kommunes Tilskud til Realskolen	150	00
10. Skolepenge fra Realskolens Elever	17303	75
11. Lejeindtægt	756	00
12. Seimnarjet for Brændsel, Belysning og Rengøring	600	00
13. Indtægter af Grind og Størhval	1239	17
14. Indkomne Restancer	367	50
Summa Indtægt...	106003	66

Udgift:

	Kr.	Ø.
1. Pensioner og Afgift til Pensionskassen	1569	00
2. Lærerlønninger og Vikarudgifter	35473	60
3. Understøttelse til udenbys Elever	1087	50
4. Revisorløn	23	37
5. Kassererløn	100	00
6. Porto m. m.	40	00
7. Skatter og Afgifter	912	50
8. Assurance	645	00
9. Vedligeholdelse og Nyanskaffelser	2017	77
10. Brændsel og Belysning	1826	08
11. Renholdelse	2669	79
12. Undervisningsmateriel m. m.	418	95
13. Andre Udgifter	401	60
14. Leje af Lokaler	850	00
15. Anvist af Skoledirektionen	154	40
16. Restancer	368	75
17. Beholdning den 31. Decbr. 1929	57445	35

Summa Udgift... 106003 66

Ekstrakt

af

Regnskabet for de færøske Almueskole-Læreres og Lærerinders Pensionsfond

for

Aaret 1929.

Indtægt:

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1929	86867	95
2. Indbetaling til Fonden:		
I. Fra Statskassen:		
a. Resttilskud for Aaret		
1928	12000	00
Tilskud for Aaret 1929	14000	00
		Kr. Ø.
		26000 00
b. Pensionsfradrag	5228	11
c. Refusion af Pensionstillæg	4443	45
d. Tilskud til personligt Tillæg ...	1110	00
		36781 56
II. Fra Økonomisk Fond	2000	00
III. Fra Kommunerne paa Færøerne	9147	70
3. Indbetaling fra Kommunerne til Kassererens Lønning ..	350	00
4. Indvundne Renter	3498	95
Summa Indtægt...	138646	16

Udgift:

	Kr.	Ø.
1. Udbetalte Pensioner	10939	15
2. Tilskud til Pensioner	4017	51
3. Personligt Tillæg	1924	00
4. Løn til Kassereren	350	00
5. Kautionsforsikring	55	80
6. Trykningsudgifter	16	96
7. Porto m. m.	23	00
8. Revisorløn	11	67
9. Beholdning den 31. December 1929	121308	07
Summa Udgift...	138646	16

6.

Ekstrakt

af

**Regnskabet for den gensidige Forsikringsforening
for Skolebygninger paa Færøerne**

for

Aaret 1929.

Indtægt:

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1929	10796	79
2. Forsikringspræmier for indtegnede Skolebygninger	359	63
3. Indvundne Renter	423	07
Summa Indtægt...	11579	49

Udgift:

	Kr.	Ø.
1. Løn til Kassereren	50	00
2. Revisorløn	0	28
3. Trykningsudgifter	10	56
4. Porto m. m.	7	00
5. Beholdning den 31. December 1929	11511	65
Summa Udgift...	11579	49

Ekstrakt

af

Regnskabet for Driften af Færøernes Amtskommunes Tuberkulose-Sygehus i Høydal

for

Aaret 1929.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
I. Beholdning den 1. Januar 1929	21018	97
II. Betaling for Patienter	12284	00
III. Statskassens Tilskud	36852	00
IV. Forplejningen	242	00
V. Have og Anlæg	572	00
VI. Husdyrhold	2793	83
VII. Amtsrepartitionstondens Tilskud til Dækning af Underskud for 1927 og 1928	17118	96
VIII. Gæld den 31. December 1929:		
Til Føroya Banki	3694	25
Summa Indtægt...	94576	01

Udgift.

	Kr.	Ø.
A. Gæld den 1. Januar 1929:		
Til Føroya Banki	23083	67
B. Konto 1. Lønninger	12454	21
C. Konto 2. Forplejningen	21731	58
D. Konto 3. Vask og Rengøring	1028	12
E. Konto 4. Brændsel og Belysning	7018	40
F. Konto 5. Medicin m. m.	1917	97
G. Konto 6. Bygninger	911	64
H. Konto 7. Maskiner	122	60
J. Konto 8. Inventar	810	44
K. Konto 9. Assurance	1113	00
L. Konto 10. Have og Anlæg	378	28
M. Konto 11. Fragt, Losning og Kørsel	471	24
N. Konto 12. Kontorhold m. m.	557	64
O. Konto 13. Husdyrhold	1518	06
P. Konto 14. Renter	1214	15
R. Konto 16. Forskellige Udgifter	153	50
S. Beholdning den 31. December 1929	20091	51
Summa Udgift...	94576	01

8.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færøernes Kirkefond

for

Aaret 1929.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1929	6896	92
2. Erstatning for samtlige Tiender	7800	00
3. Storbvælfangst	2355	00
4. Indvundne Renter	524	41
5. Indførselsafgift	26940	32
6. Gæld den 31. December 1929	93453	22
Summa Indtægt...	137969	87

Udgift.

	Kr.	Ø.
1. Gæld den 1. Januar 1929	74953	22
2. Reparation af Kirkerne	2669	86
3. Udgift til Kirkesyn og Kirkeinspektion	262	00
4. Udgift til Ministerialbøger	531	50
5. Udgift til Kirkegaardene	295	50
6. Tilskud til nye Kirker	30000	00
7. Andre Udgifter	3570	74
8. Kassererløn	400	00
9. Revisorløn	15	04
10. Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt	12	80
11. Beholdning den 31. December 1929	25259	21
Summa Udgift...	137969	87

9.

Ekstrakt

af

**Regnskabet for Færøernes Amtskommunes
Telefonvæsen**

for

Aaret 1929.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1929	9240	65
2. Indtægt af Abonnement	43957	45
3. Indtægt af Samtaler, Telefontelegrammer, Budsendelser og Ekstragebyr	107094	56
4. Indtægt af de til og fra Telefonstationerne ind- og ud- telefonerede Telegrammer	7588	12
5. Forskellige Indtægter	3960	80
Summa Indtægt...	171841	58

Udgift.

	Kr.	Ø.
1. Administration	28957	56
2. Forrentning og Afdrag af Laan	21979	55
3. Stationernes Drift	34906	30
4. Vedligeholdelse og Eftersyn af Anlægget	23655	39
5. Udvidelse af Anlægget	36222	43
6. Forskellige Udgifter	1533	03
7. Beholdning den 31. December 1929	24587	32
Summa Udgift...	171841	58

1.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Driften af Færøernes Amtskommunes Tuberkulose-Sygehus i Høydal

for

Aaret 1930.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
I. Beholdning den 1. Januar 1930	20091	51
II. Betaling for Patienter	12351	00
III. Statskassens Tilskud	37053	00
IV. Forplejningen	300	00
V. Have og Anlæg	712	60
VI. Husdyrhold	3108	24
VII. Overbelægning	138	00
VIII. Forskellige Indtægter	27	50
IX. Gæld den 31. December 1930:		
Til Føroya Banki	6582	67
Summa Indtægt...	80364	52

Udgift.

	Kr.	Ø.
A. Gæld den 1. Januar 1930:		
Til Føroya Banki	3694	25
B. Konto 1. Lønninger	13491	47
C. Konto 2. Forplejningen	24126	87
D. Konto 3. Vask og Rengøring	675	55
E. Konto 4. Brændsel og Belysning	7139	97
F. Konto 5. Medicin m. m.	2414	92
G. Konto 6. Bygninger	1563	38
H. Konto 7. Maskiner	16	02
I. Konto 8. Inventar	2444	66
K. Konto 9. Assurance	1113	00
L. Konto 10. Have og Anlæg	589	81
M. Konto 11. Fragt, Losning og Kørsel	391	58
N. Konto 12. Kontorhold m. m.	678	07
O. Konto 13. Husdyrhold	1322	80
P. Konto 14. Renter af Kassekredit	188	88
Q. Konto 15. Forskud	80	00
R. Konto 16. Forskellige Udgifter	154	00
S. Beholdning den 31. December 1930	20279	29
Summa Udgift...	80364	52

2.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Fattigkasse

for

Aaret 1930.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1930	71520	34
2. Renter	1723	99
3. Arveafgifter	2758	54
4. Afgifter af Grindfangster	542	98
5. Bidrag fra Embeds- og Bestillingsmænd i Anledning af deres Ansættelse paa Færøerne	10	00
6. Bøder	145	00
7. Kendelser for udfærdigede Handelsbevillinger	800	00
8. Kendelser for udfærdigede Bevillinger til Handelsrejsende	850	00
9. Kendelser i H. t. Firmaloven	8	00
10. Afgifter iflg. Lov af 2. Maj 1902 om Hvalfangst	565	00
11. Andre Indtægter	2	35

Summa Indtægt... 78926 20

Udgift.

	Kr.	Ø.
1. Tilskud til Kommuner	9800	00
2. Udgifter til Underhold af Børn, avtede udenfor Ægte- skab	1218	00
3. Udgifter ved Døvstummes Oplærelse	600	00
4. Kassererens Løn	300	00
5. Andre Udgifter	378	53
6. Beholdning den 31. December 1930	66629	67

Summa Udgift... 78926 20

3.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts økonomiske Fond

for

Aaret 1930.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1930	95847	19
2. Renter af Fondens Kapitaler	3357	57
3. Indtægter af Grindfangster	6843	20
4. Indtægter i H. t. Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2. Maj 1902	3390	00
5. Indtægter af Indførselsafgift	32318	82
6. Indbetalt ved Færø Amt (Vareforsyningen)	18000	00
7. Andre Indtægter	74	27

Summa Indtægt... 159831 05

Udgift.

	Kr.	Ø.
1. Til Anlæg og Reparation af Broer, Veje og Landings- steder	6497	54
2. Udgifter i Anledning af Grindfangster	2758	48
3. Tilskud til Plantningsforsøg	1000	00
4. — - Føroya Fólkaháskúla	4500	00
5. — - Foreningen „Gímur Kamban“	200	00
6. — - Biblioteksbygning og Arkiv	10000	00
7. — - Pensionsfonden	2000	00
8. — - Studier af det færøske Sprog	2000	00
9. — - Børnehjemmet i Vestmannaeyri	200	00
10. — - Foreningen „Varðin“	500	00
11. — - Føroya forngrípafelag	300	00
12. — - Føroysk djórasavn	1200	00
13. — - Sløjdscole	200	00
14. — - Udgivelse af et Børneblad	100	00
15. — - Tuberkulosestationens Arbejde paa Færø- erne i 1929	1000	00
16. — - Udarbejdelse af færøsk Ritual	1534	00
17. — - Ophjælpning af Landbruget	4400	00
18. — - Sanatoriets Pensionsfond	166	87
19. — - Afholdelse af Lærerkursus	500	00
20. — - Underskud ved Udstillingen i København 1930	2000	00
21. — - Udgivelse af gamle Sangmelodier	400	00
22. — - Videreuddannelse	800	00

At overføre... 42256 89

		Overført...	42256 89
23.	Tilskud til Studentergaarden i Reykjavik		400 00
24.	— - Lagtingets Historie		1604 00
25.	— - Gave til Nidaros Domkirke		2125 60
26.	— - Fortsættelse af Registrering af lærøske Arkivsager i København		500 00
27.	— - til Fonden for Jordehvalsrettighedens Afløsning 5 % af Storhvalfangsten i 1929, jfr. Reglement af 14. Juni 1909		169 50
28.	Andre Udgifter		305 27
29.	Beholdning den 31. December 1930		112469 79
		Summa Udgift...	159831 05

Fonden til Jordehvalsrettighedens Afløsning havde pr. 31. December 1930 en Formue af 128873 Kr. 45 Øre.

4.

Ekstrakt

af

**Regnskabet for Færøernes Amtskommunes
Telefonvæsen**

for

Aaret 1930.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1930	24587	32
2. Indtægt af Abonnement	48762	14
3. Indtægt af Samtaler, Telefontelegrammer, Budsendelser og Ekstragebyrer	117372	59
4. Indtægt af de til og fra Telefonstationerne ind- og udtelefonerede Telegrammer	8675	00
5. Forskellige Indtægter	4850	14
	Summa Indtægt...	204247 19

Udgift.

	Kr. Ø.
1. Administration	27173 97
2. Forrentning og Afdrag af Laan	21717 05
3. Stationernes Drift	36965 25
4. Vedligeholdelse og Eftersyn af Anlægget	30614 03
5. Udvidelse af Anlægget	34450 51
6. Forskellige Udgifter	1079 00
7. Beholdning den 31. December 1930	52247 38
Summa Udgift...	<u>204247 19</u>

5.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Skolefond

for

Aaret 1930.

Indtægt.

	Kr. Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1930	57445 35
2. Renter af Fondens Kapitaler	2261 53
3. Refusion af Rerslev Kirketiende	14 33
4. Statskassens Deputat	224 00
5. Statskassens faste Tilskud til Realskolen	3900 00
6. Statskassens Tilskud til Lærerlønninger	21283 26
7. Tilskud til udenbys Elever	1062 50
8. Tilskud til Fru Effersøes Pension:	
a. Statskassen	Kr. Ø. 300 00
b. Amtsrepartitionsfonden	150 00
c. Thorshavn Kommune	100 00
	<u>550 00</u>
9. Thorshavn Kommunes Tilskud til Realskolen	150 00
10. Skolepenge fra Realskolens Elever	16610 00
11. Lejeindtægt	731 10
12. Seminariet for Brændsel, Belysning og Rengøring ...	600 00
13. Indtægter af Grind og Størhval	1107 98
14. Indkomne Restancer	368 75
15. Refusion af Pensionsudgifter	384 00
Summa Indtægt...	<u>106692 80</u>

Udgift.

	Kr.	Ø.
1. Pensioner og Afgift til Pensionskassen	2779	36
2. Lærerlønnings og Vikarudgifter	35280	53
3. Understøttelse til udenbys Elever	1062	50
4. Revisorløn	36	45
5. Kassererløn	100	00
6. Porto m. m.	40	00
7. Skatter og Afgifter	1027	25
8. Assurance	645	00
9. Vedligeholdelse og Nyanskaffelser	2474	79
10. Brændsel og Belysning	1358	73
11. Renholdelse	2508	41
12. Undervisningsmateriel m. m.	880	30
13. Andre Udgifter	315	60
14. Leje af Lokaler	800	00
15. Restancer	598	75
16. Beholdning den 31. December 1930	56785	13
Summa Udgift. . .	106692	80

6.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færøernes Kirkefond

for

Aaret 1930.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1930	25259	21
2. Erstatning for samtlige Tiender	7800	00
3. Storhvalfangst	1130	00
4. Indvundne Renter	950	46
5. Indførselsafgift	28930	87
6. Andre Indtægter	294	72
7. Gæld den 31. December 1930	93453	22
Summa Indtægt. . .	157818	48

Udgift.

	Kr.	Ø.
1. Gæld den 1. Januar 1930	93453	22
2. Reparation af Kirkerne	11141	02
3. Udgift til Kirkesyn og Kirkeinspektion	98	00
4. Udgift til Ministerialhøger	188	50
5. Tilskud til nye Kirker	3479	05
6. Andre Udgifter	134	06
7. Kassererløn	400	00
8. Revisorløn	27	62
9. Renter af Gæld	3530	00
10. Beholdning den 31. December 1930	45367	01
Summa Udgift...	157818	48

7.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Repartitionsfond

for

Aaret 1930.

Indtægt.

I. Beholdning den 1. Januar 1930:		Kr.	Ø.
1. Restancer af Skat m. m.	158061	84	
2. Hos Kassereren	5666	64	
			163728 48
II. Udskrivning i Aaret 1930 paa Jordegodset og Kom-			
munerne	111620	40	
III. Kendelser for Handelsbevillinger	1900	00	
IV. Statskassens Tilskud	3000	00	
V. Automobilafgift	5009	33	
VI. Indførselsafgift	56011	34	
VII. Refusion af Udgifter til teknisk Bistand vedr. Elektri-			
citetsværket i Klaksvig	617	85	
VIII. Refusion af Omkostninger til Karantænevæsenet...	2300	00	
IX. Refusion af Udgifter til Sanatoriet	3492	83	
X. Exportafgift af Hvalkød	65	00	
XI. Rente af Foliokt. i Føroya Bankl	276	66	
XII. Andre Indtægter	278	20	
XIII. Refusion af Forskud vedrørende:			
a. Delinkventomkostninger	20	00	
b. Smitsomme Sygdomme	30922	33	
c. Alimentationsbidrag	11155	05	
Andre Forskud	572	31	
			42669 69
At overføre...	390969	80	

XIV. Gæld den 31. December 1930:

	Kr. ø.
1. Til Føroya Banki	39133 90
2. - Færøernes Jordebogskasse ...	15459 14
	54593 04

Summa Indtægt... 445562 84

Udgift.

A.	Gæld den 1. Januar 1930:	Kr. ø.
	1. Til Føroya Banki	45702 13
B.	Udgifter til Lagtingshuset.....	1887 29
C.	— - Lagtingsmændenes Diæter og Rejsseudgifter	17460 50
D.	— - Lagtingsarbejdet og Lagtingskontoret ...	10258 58
E.	— - Justitsvæsen	3398 68
F.	— - Valgvæsenet.....	355 64
G.	— - Lægevæsenet.....	5427 00
H.	— - Jordemodervæsenet.....	1663 98
I.	— - Skolevæsenet.....	1535 75
K.	— - Landbruget.....	677 84
L.	— - Sanatoriets Drift	750 00
M.	— - veneriske Sygdommes Behandling.....	3865 50
N.	— - offentlig Vaccination.....	637 75
O.	— - Understøttelse til fhv. Læge Jonsson....	150 00
P.	— i Anledning af epidemiske Sygdomme....	14810 48
Q.	— til Sysselmændenes Omrejser.....	741 05
R.	— - Dyrlægens Omrejser.....	1860 00
S.	— - Tuberkulinundersøgelser paa Kvæg.....	900 00
T.	— - Landbrugskonsulentens Omrejser.....	300 00
U.	— - Færø Amts Bibliotek	2000 00
V.	— - Hjemmet for Vanføre	100 00
X.	— - Studering af Snurrevaads- og Skovlvaads- drift	500 00
Y.	— i Anledning af Provstens Rejser.....	155 00
Z.	— i Anledning af Inspektion af Landeveje og Havne	212 00
Æ.	— til Forskelligt.....	218 61
Ø.	— - Renter af Obligationsgæld.....	26001 61
AA.	— - Bankrente.....	514 95
BB.	— - Aldrag paa Gæld	90462 42
CC.	— - Kreditforeningens Reservefond	191 25
DD.	— i Anledning af Amtskommunens Garanti- forpligtelse vedr. Havneanlæg	46084 00
EE.	Udbetalt Automobilafgift.....	3900 27
GG.	— Forskud vedrørende:	
	Kr. ø.	
a.	Delinkventomkostninger	337 51
b.	Smitsonne Sygdomme	4926 93
c.	Alimentationsbidrag.....	10276 00
	Andre Forskud.....	800 00
		16340 44
HH.	Beholdning den 31. December 1930:	
	1. Restancer af Skat m. m.	146500 12
	Summa Udgift... ..	445562 84

8.

Ekstrakt

af

**Regnskabet for Folkelærernes Pensionsfond
paa Færøerne**

for

Aaret 1930.

Indtægt:

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1930	121308	07
2. Indbetaling til Fonden:		
I. Fra Statskassen:		
a. 3die Del af Statskassens overordentlige Tilskud...	14000	00
b. Pensionsfradrag.....	3803	54
c. Refusion af Pensionstillæg m. m.....	14360	91
d. Tilskud til personligt Tillæg	866	25
	33030	70
II. Fra økonomisk Fond.....	2000	00
III. Fra Kommunerne paa Færøerne	9116	33
3. Indbetaling fra Kommunerne til Kassererens Lønning..	350	00
4. Indvundne Renter	6657	39
5. Indvundet ved Erhvervelse af Obligationer	8447	35
	Summa Indtægt...	180909 84

Udgift:

	Kr.	Ø.
1. Udbetalte Pensioner	27059	20
2. Løn til Kassereren	350	00
3. Kautionsforsikring	50	35
4. Trykningsudgifter.....	16	25
5. Porto m. m.....	71	02
6. Refusion til Statskassen	6667	26
7. Beholdning den 31. December 1930	146695	76
	Summa Udgift...	180909 84

Ekstrakt

af

Regnskabet for den gensidige Forsikringsforening for Skolebygninger paa Færøerne

for

Aaret 1930.

Indtægt:

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1930	11511	65
2. Forsikringspræmier for indtegnede Skolebygninger	371	63
3. Indvundne Renter	451	81

Summa Indtægt... 12335 09

Udgift:

	Kr.	Ø.
1. Løn til Kassereren	50	00
2. Trykningsudgifter	8	50
3. Porto m. m.	7	00
4. Beholdning den 31. December 1930	12269	59

Summa Udgift... 12335 09

1.

Ekstrakt

af

**Regnskabet for Driften af Færeernes Amtskommunes
Tuberkulose-Sygehus i Høydal**

for

Aaret 1931.

Indtægt:

	Kr.	Ø.
I. Beholdning den 1. Januar 1931	20279	29
II. Betaling for Patienter	12410	00
III. Statskassens Tilskud	37230	00
IV. Have og Anlæg	682	50
V. Husdyrhold	4144	65
VI. Overbelægning	303	00
VII. Tilskud fra Amtsrepartitionsfonden	2700	64
VIII. Gæld den 31. December 1931:		
Til Føroya Banki	13126	24
Summa Indtægt...	90876	32

Udgift.

	Kr.	Ø.
A. Gæld den 1. Januar 1931:		
Til Føroya Banki	6582	67
B. Konto 1. Lønninger	16763	22
C. Konto 2. Forplejningen	27545	95
D. Konto 3. Vask og Rengøring	809	12
E. Konto 4. Brændsel og Belysning	6900	22
F. Konto 5. Medicin	2758	71
G. Konto 6. Bygninger	1114	63
H. Konto 8. Inventar	2170	40
K. Konto 9. Assurance	1013	00
L. Konto 10. Have og Anlæg	596	05
M. Konto 11. Fragt og Losning	631	27
N. Konto 12. Kontorhold	1057	53
O. Konto 13. Husdyrhold	1372	53
P. Konto 14. Renter og Afdrag	685	67
Q. Konto 15. Forskud	197	00
R. Konto 16. Forskellige Udgifter	84	80
S. Beholdning den 31. December 1931	20593	55
Summa Udgift...	90876	32

2.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Fattigkasse

for

Aaret 1931.

Indtægt:

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1931	66629	67
2. Renter	1536	12
3. Arveafgifter	4441	55
4. Afgifter af Grindfangster	767	96
5. Bøder	125	00
6. Kendelser for udfærdigede Handelsbevillinger	900	00
7. Kendelser for udfærdigede Bevillinger til Handelsrejsende	400	00
8. Kendelser i H. t. Firmsaloven	44	00
9. Afgifter iflg. Lov af 2. Maj 1902 om Hvalfangst	—	—
10. Andre Indtægter	0	65

Summa Indtægt... 74844 95

Ud gift.

	Kr.	Ø.
1. Tilskud til Kommuner	10600	00
2. Udgifter til Underhold af Børn, avlede udenfor Ægteskab	1020	00
3. Udgifter ved Døvstummes Oplærelse	600	00
4. Kassererens Løn	300	00
5. Andre Udgifter	45	16
6. Beholdning den 31. December 1931	62279	79

Summa Udgift... 74844 95

3.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts økonomiske Fond

for

Aaret 1931.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1931	112469	79
2. Renter af Fondens Kapitaler	3975	48
3. Indtægter af Grindefangster	7163	04
4. Indtægter i H. t. Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2. Maj 1902	—	—
5. Indtægter af Indførselsafgift	49760	63
6. Indbetalt ved Færø Amt (Vareforsyningen)	3500	00
7. Statskassens Tilskud til Veje	10382	50
8. Andre Indtægter	541	81
9. Restancer	3944	30
Summa Indtægt.	191737	55

Udgift.

	Kr.	Ø.
1. Til Anlæg og Reparation af Broer, Veje og Landings- steder	52406	74
2. Udgifter i Anledning af Grindefangster	6220	21
3. Tilskud til Føroya Fólkaháskúla	2500	00
4. — - Foreningen „Vardín“	500	00
5. — - Føroya forngrípafelag	300	00
6. — - Studier af det færøske Sprog	2000	00
7. — - Navigationsskolen	300	00
8. — - Udgivelse af et Børneblad	400	00
9. — - Oplæring i Malerkunst	600	00
10. — - Undervisning i Vævning	250	00
11. — - Kursus i Bogbinderi	200	00
12. — - Ophjælpning af Landbruget	2000	00
13. — - Opførelse af et Maskinværksted i Færinges- havnen i Grønland	10000	00
14. — - et Knuseværk i Vaag	1200	00
15. — - Pensionsfonden	2000	00
16. — - Danmarksrejse for 3 Lærere	300	00
17. — - Vandrebogsamling	500	00
18. — - Føroysk djórasavn	500	00
19. — - Afholdssagen	500	00
20. — - Tuberkulosestationens Arbejde paa Fær- øerne	1227	23
At overføre.	83904	18

	Overført...	83904 18
21.	Tilskud til Børnehjemmet i Vestmanhavn	300 00
22.	— - Lagtingets Historie.....	1130 00
23.	— - Færøsk Lovsamling	4500 00
24.	— - Sanatoriets Pensionsfond	132 00
25.	— - Prøvesending af Fisk til Kuba.....	700 00
26.	Andre Udgifter	574 74
27.	Beholdning den 31. December 1931	100496 63
	Summa Udgift...	191737 55

Fonden til Jordhvalsrettighedens Afløsning havde pr. 31. December 1931 en Formue af 135780 Kr. 56 Øre.

4.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færøernes Kirkefond

for

Aaret 1931.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1931	45367	01
2. Erstatning for samtlige Tiender	7800	00
3. Storchvalfangst	—	—
4. Indvundne Renter	1525	53
5. Indførselsafgift	33173	74
6. Andre Indtægter.....	112	50
7. Gæld den 31. December 1931	72453	22
	Summa Indtægt...	160432 00

Udgift.

	Kr.	Ø.
1. Gæld den 1. Januar 1931	93453	22
2. Tilskud til nye Kirker	16692	27
3. Reparation af Kirkerne	7143	02
4. Udgift til Kirkegaarde	372	05
5. Udgift til Kirkesyn og Kirkeinspektion	40	19
6. Udgift til Ministerialbøger	141	50
7. Andre Udgifter	94	00
8. Kassererløn	400	00
9. Revisorløn	24	51
10. Renter af Gæld	2871	23
11. Beholdning den 31. December 1931	39200	01
Summa Udgift. . .	160432	00

5.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Fære Amts Skolefond

for

Aaret 1931.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1931	56785	13
2. Renter af Fondens Kapitaler	2193	19
3. Refusion af Rerslev Kirketiende	14	33
4. Statskassens Deputat	224	00
5. Statskassens faste Tilskud til Realskolen	3900	00
6. Statskassens Tilskud til Lærerlønninger	19996	76
7. Tilskud til udenbys Elever	1075	00
8. Tilskud til Fru Effersøes Pension:		
a. Statskassen	300	00
b. Amtsrepartitionsfonden	150	00
c. Thorshavn Kommune	100	00

550 00

At overføre... 84738 41

	Overført...	84738 41
9.	Thorshavn Kommunes Tilskud til Realskolen	150 00
10.	Skolepenge fra Realskolens Elever.....	15756 25
11.	Lejeindtægt.....	963 20
12.	Seminariet for Brændsel, Belysning og Rengøring....	600 00
13.	Indtægter af Grind og Stortval	516 03
14.	Indkomne Restancer	598 75
15.	Refusion af Pensionsudgifter	963 58
16.	Andre Indtægter.....	587 00
	<u>Summa Indtægt...</u>	<u>104873 22</u>

Udgift.

	Kr.	Ø.
1. Pensioner og Afgift til Pensionskassen	2824	98
2. Lærerløninger og Vikarudgifter	31898	51
3. Understøttelse til udenbys Elever	1075	00
4. Revisorløn	31	69
5. Kassererløn	100	00
6. Porto m. m.	40	00
7. Skatter og Afgifter	929	00
8. Assurance	645	00
9. Vedligeholdelse og Nyanskaffelser	14694	72
10. Brændsel og Belysning	2264	88
11. Renholdelse	2494	60
12. Undervisningsmateriel m. m.	843	10
13. Andre Udgifter	362	64
14. Leje af Lokaler	800	00
15. Understøttelse til Lærer	500	00
16. Restancer	650	00
17. Beholdning den 31. December 1931	44719	10
Summa Udgift. . .	104873	22

6.

Ekstrakt

af

**Regnskabet for Færøernes Amtskommunes
Telefonvæsen**

for

Aaret 1931.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1931	52247	38
2. Indtægt af Abonnement	51672	35
3. Indtægt af Samtaler, Telefontelegrammer, Budsendelser og Ekstragebyrer	116806	01
4. Indtægt af de til og fra Telefonstationerne ind- og ud- telefonerede Telegrammer	8527	43
5. Forskellige Indtægter	5315	57
Summa Indtægt...	234568	74

Udgift.

	Kr.	Ø.
1. Administration	27893	57
2. Forrentning og Afdrag af Laau	21453	38
3. Stationernes Drift	38251	14
4. Vedligeholdelse og Eftersyn af Anlægget	50405	24
5. Udvidelse af Anlægget	18729	78
6. Forskellige Udgifter	1987	44
7. Beholdning den 31. December 1931	75848	19
Summa Udgift...	234568	74

Ekstrakt

af

Regnskabet for Fære Amts Repartitionsfond

for

Aaret 1931.

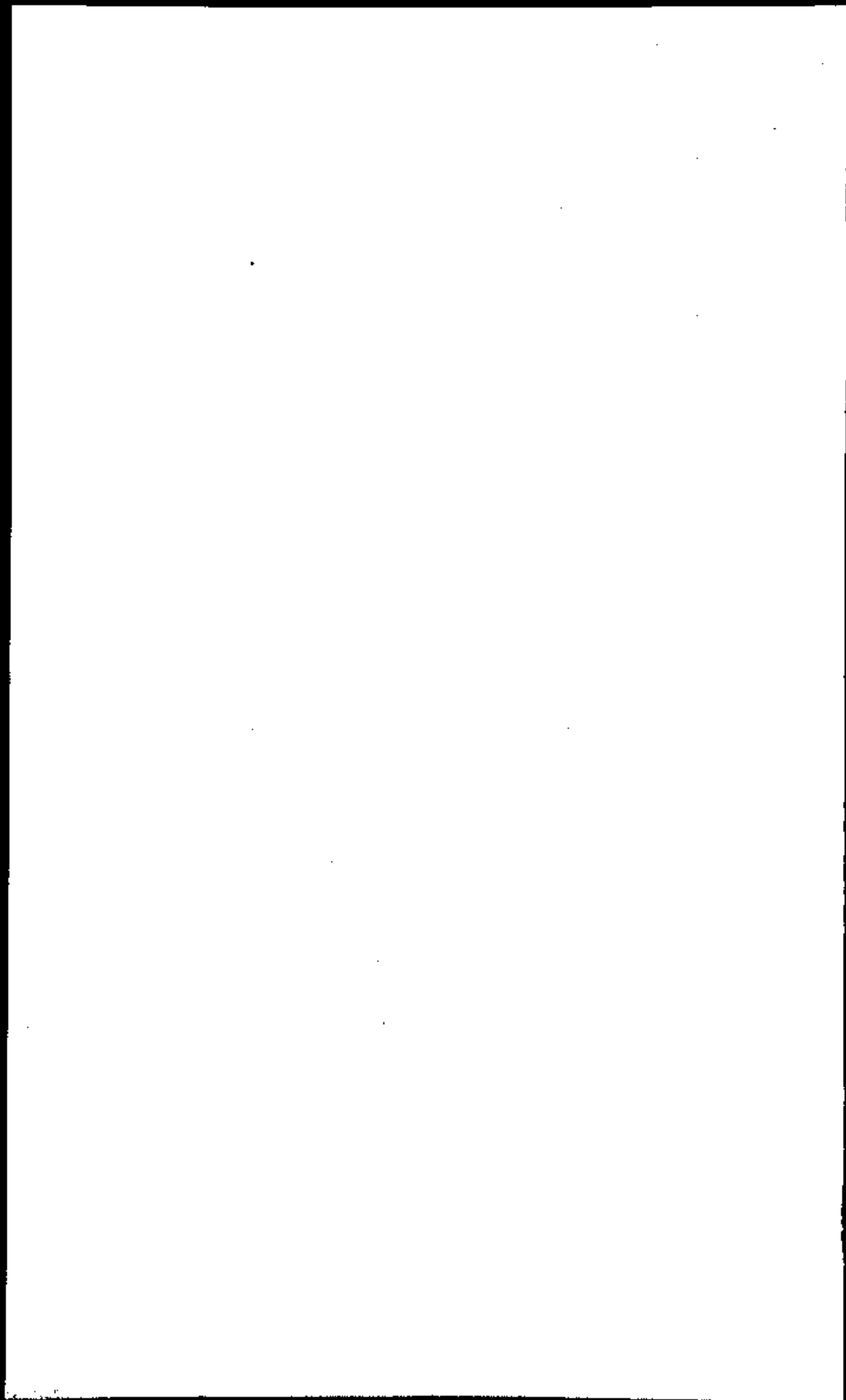
Indtægt:

	Kr.	Ø.
I. Beholdning den 1. Januar 1931:		
1. Restancer af Skat m. m.	146500	12
II. Udskrivning i Aaret 1931 paa Jordegodset og Kom-		
munerne	111620	42
III. Kendelser for Handelsbevillinger.....	1025	00
IV. Statskassens Tilskud	3000	00
V. Automobilafgift.....	10707	20
VI. Indførselsafgift	99874	09
VII. Rente af Foliokt. i Føroya Banki	24	97
VIII. Indbetalte Bidrag fra Kommuner.....	619	00
IX. Andre Indtægter.....	108	51
X. Refusion af Forskud vedrørende:		
	Kr.	Ø.
a. Delinkventomkostninger	10	00
b. Smitsomme Sygdomme.....	12580	11
c. Alimentationsbidrag.....	8202	46
Andre Forskud	678	49
		21471 06
XI. Gæld den 31. December 1931:		
	Kr.	Ø.
1. Til Føroya Banki	76610	53
2. - Færøernes Jordebogskasse	1866	91
		78477 44
Summa Indtægt...	473427	81

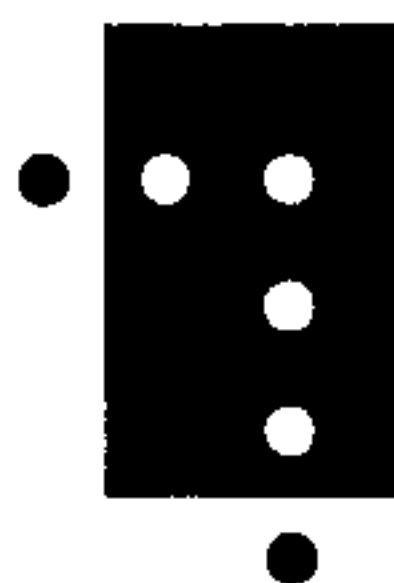
Udgift.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
A. Gæld den 1. Januar 1931:				
1. Til Føroya Banki	39133	90		
2. - Færøernes Jordebogskasse ...	15459	14		
			54593	04
B. Udgifter til Lagtingshuset.....			1583	45
C. — - Lagtingsmændenes Diæter og Rejsseudgifter			17707	37
D. — - Lagtingsarbejdet og Lagtingskontoret ...			7995	31
E. — - Justitsvæsen			3500	88
F. — - Valgvæsenet.....			432	03
G. — - Lægevæsenet			4901	00
			At overføre...	90713 08

		Overført...	90713 08
H.	Tilskud til	Jordemodervæsenet.....	3206 02
I.	—	- Skolevæsenet.....	2831 15
K.	—	- Landbruget.....	8175 70
L.	—	- Sanatoriets Drift.....	44136 82
M.	—	- veneriske Sygdommes Behandling.....	3739 65
N.	—	- offentlig Vaccination.....	424 00
O.	—	i Anledning af epidemiske Sygdomme....	17429 81
P.	—	til Sysselmændenes Omrejser.....	1483 10
Q.	—	- Dyrlægens Omrejser.....	1941 30
R.	—	- Færø Amts Bibliotek.....	4200 00
S.	—	- Hjemmet for Vanføre.....	100 00
T.	—	- Støtte af Fiskerierhvervet.....	6550 00
U.	—	- i Anledning af Udskiftningen i Familien.	1123 55
V.	—	- i Anledning af Tilskud til „Isvirki“ til Udførelse af fersk iset Fisk.....	5000 00
X.	—	- i Anledning af Tilskud til Forsøg med Smeltning af Lever.....	1000 00
Y.	—	- Forskelligt.....	298 18
Z.	—	- Renter af Obligationsgæld.....	22262 23
Æ.	—	- Bankrente.....	1647 48
Ø.	—	- Aldrag paa Gæld.....	56455 33
AA.	—	- Kreditforeningens Reservefond.....	178 34
BB.	—	i Anledning af Amtskommunens Garanti- forpligtelse vedr. Havneanlæg.....	16969 76
CC.	Udbetalt	Automobilafgift.....	2881 66
DD.	—	Forskud vedrørende:	
		Kr. Ø.	
	a.	Delinkventomkostninger.....	515 91
	b.	Smitte Sygdomme.....	10787 64
	c.	Alimentationsbidrag.....	12575 50
	Andre	Forskud.....	971 48
			24850 53
EE.	Beholdning den 31. December 1931:		
		Kr. Ø.	
	1.	Restancer af Skat m. m.....	142764 62
	2.	Indest. i Færø Amts Sparekasse..	13065 50
			155830 12
		Summa Udgift...	473427 81

RED: 10 X

Nasjonalbibliot

Nasjonalbiblioteket

National Library of Norway

Rana Division

N-8607 Mo i Rana

Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 1

